ALTIKIRKBEŞ YAYIN 81/2
Fantastik Kurgu - 8
Neredeyse Bütün Eserleri - 4
J.R.R. Toikien - The Silmarillion, 1977
Türkçesi: Serap Erincin /Hakan Aytutucu
1. baskı: Kasım- 1999
2. baskı: Mart-2001

Yayın Yönetmenleri K, Çaydamlı / Ç. Şan

Yayına Hazırlayan Ç. Şan / H. Aytutucu

Kapak Tasarımı
Murat "K." Bozkurt
Detay Multimedya [0216. 336 84 75 / www, detay.tc]

Kapak Resmi (John Howe çerçevesinin içine Ted Nasmith : "Ulmo ve Tuor")

Dizgi
Yavuz Kütahya
Baskı
Umut Matbaacılık (0-212) 637 09 34

ISBN-975-8467-29-8

P.S.: Tüm fotokopi fanzinler, yukardaki açıklamadan bağımsızdırlar. Onlar istedikleri ALTIKIRKBEŞ kitabını veya metnini çoğaltabilir, bozup yeniden yaratabilirler. Okurlarımızı yasal dergileri değil "fotokopi fanzinleri" izlemeye çağırıyoruz. Onlar sizi uçurumdan aşağı itecek güce sahiptirler ve uçmayı öğrenmenin zamanı geldi.
Yaşasın FOTOKOPİ, Yaşasın KAOS.

ALTIKIRKBEŞ YAYIN
bir Kaybedenler Kulübü tribidir.
Yazışma Adresi: P.K. 114 Acıbadem, İstanbul
Konuşma Adresi: (0-216) 330 86 37
Fax: (0.216) 330 28 24
www. altikirkbes.com

ALTIKIRKBEŞ YAYIN 81/2
Fantastik Kurgu - 8
Neredeyse Bütün Eserleri - 4
J.R.R. Toikien - The Silmarillion, 1977
Türkçesi: Serap Erincin /Hakan Aytutucu
1. baskı: Kasım- 1999
2. baskı: Mart-2001

Yayın Yönetmenleri K, Çaydamlı / Ç. Şan

Yayına Hazırlayan Ç. Şan / H. Aytutucu

Kapak Tasarımı
Murat "K." Bozkurt
Detay Multimedya [0216. 336 84 75 / www, detay.tc]

Kapak Resmi (John Howe çerçevesinin içine Ted Nasmith : "Ulmo ve Tuor")

Dizgi
Yavuz Kütahya
Baskı
Umut Matbaacılık (0-212) 637 09 34

ISBN-975-8467-29-8

P.S.: Tüm fotokopi fanzinler, yukardaki açıklamadan bağımsızdırlar. Onlar istedikleri ALTIKIRKBEŞ kitabını veya metnini çoğaltabilir, bozup yeniden yaratabilirler. Okurlarımızı yasal dergileri değil "fotokopi fanzinleri" izlemeye çağırıyoruz. Onlar sizi uçurumdan aşağı itecek güce sahiptirler ve uçmayı öğrenmenin zamanı geldi.
Yaşasın FOTOKOPİ, Yaşasın KAOS.

ALTIKIRKBEŞ YAYIN
bir Kaybedenler Kulübü tribidir.
Yazışma Adresi: P.K. 114 Acıbadem, İstanbul
Konuşma Adresi: (0-216) 330 86 37
Fax: (0.216) 330 28 24
www. altikirkbes.com

J(ohn). R(onald). R(euel). **Tolkien** (3 Ocak 1892, Bloemfontein, Güney Afrika- 2 Eylül 1973, Bournemouth, İngiltere)

1895'in başlarında iklimin getirdiği rahatsızlıklar yüzünden annesi Mabel ve küçük erkek kardeşi Hilary ile birlikte İngiltere'ye döndü. Babası Arthur'un ateşli romatizmadan ölümünden sonra aile Birmingham yakınlarındaki Sare-hole'a yerleşecekti. Bu güzel kırsal bölgenin genç Ronald üzerindeki etkisi büyüktü ki bu etki daha sonraki yazı ve çizilerinde görülebilir. Mabel, 1904 yılında öldü ve çocuklar Birmingham'da bir rahip olan Francis Morgan'ın gözetimine bırakıldı.

King Edward's School'da eğitim görmeye başlayan Ronald'ın dil üzerine büyük yeteneği ve merakı vardı. Eski Gal Ve Fin dilleri üzerine eğitim görürken, zamanla kendi Elf dillerini de yaratmaya başlamıştı. 19l4'de I. Dünya Savaşı patlak verdiğinde Oxfbrd'ta üniversite son sınıftaydı ve ertesi yıl İngiliz Dili ve Edebiyatı'ndan birincilikle mezun olup teğmen olarak orduya katıldı. 1916 Haziranında Fransa'ya gemiyle gönderilmelerinden önce çocukluk aşkı Edith Bratt ile evlendi; dört çocuk sahibi olacaklardı. En yakın üç arkadaşından ikisinin öldüğü Somme Savaşı'na katıldı. Yılın sonlarına doğru hastalanarak İngiltere'ye geri gönderildi.

Savaşın ardından Oxford'da Anglo-Sakson Profesörlüğü yaparak çalışmalarını akademisyen olarak sürdürdü. Anglo-Sakson (1925-45), İngiliz (1945-59) dili ve edebiyatı dersleri verdi. Zamanla dünyanın en önemli dilbilimcilerinden biri haline gelecekti. Ana ilgisi İngiltere'nin Ortabatı topraklarının yazın ve dilbilgisi geleneği üzerineydi. Edebiyat tarihiyle ilgili araştırmaları arasında, E. V. Gordon ile birlikte yazdığı *Sir Gaıvain and the Green Knight* (1925) ve *Beoıvulf : The Monsters and the Critics* (1936) sayılabilir. Tolkien, *Yüzüklerin Efendisi* (1954-55) adlı üçlemesini üniversitede öğrenciyken yazmaya başlamıştı. Bu yapıt üzerinde çalışırken çocukları için yazdığı *Hobbit* (1937), üçlemeye giriş niteliğindedir ki eserin ulaştığı başarı yazarını bile şaşırtacaktı. Emekliye ayrılıp Edith ile birlikte Bournemouth'a yerleşti ama karısının 1971 'deki ölümünden sonra Oxford'a döndü. Kısa bir hastalığın ardından 1973'de öldü. Ölümünün ardından yarım kalmış eserleri, notları ve defterleri taranarak, oğlu Christopher Tolkien tarafından yayına hazırlanarak basıldı.

Türkçede J.R.R. Tolkien :
Altıkırkbeş Yayın : *Hobbit* (1996); *Masallar* (Büyük Wootton'lu Demirci, Ham'li Çiftçi Giles, Niggle'ın Yapraklan] 1998); *Peri Masalları Üzerine* (1999); *Silmarillion* (1999); *Güç Yüzükleri Üzerine* (2000); *Roverandotn* (2000).
Metis Yayınları: *Yüzüklerin Efendisi*: *Yüzük Kardeşliği; iki Kule; Kralın Dönüşü.*

kişisel toplantı notları . . .

1./

Çok şiddetli bir lodos vardı, balkon kapısının çarpmasını önlemek için sırt çantasını koymuştu, 'büyücünün iç çamaşırları daha yeni bulundu* diye başlayan kitabı duvarla yatak arasındaki dar boşluğa bıraktı, yorulmuştu, yüz üstü dönüp bacaklarından şu anda hatırlamadığı bir tanesini karnına doğru çekti, çarşafın serinliği iyi geldi, kapı açıldı; çıkmak konusunda ısrarcıydı, 'burada ne işim var' dediğini hatırlıyor; çok uzun bir limanı olan, lodosun etkisiyle iyice derinleşmiş mavi gecenin ve sırf bu yüzden iyice parlak gözüken sarı ışıkların alışılmadık şekilde iyi hissettirdiğini fark etti, ay yoktu, birkaç saat önce motoru bıraktıkları yerin tam karşındaki - hep yaptıkları gibi ilk gördükleri- çay bahçesi görüntülü lokantaya oturmuşlar, hep yaptıkları gibi iki rakı biraz peynir söylemişlerdi, sonra hep yaptıkları gibi salata istediler, sonra karides, sonra da balıklara bakmaya gittiler, rüzgar sersemletici bir hız ve ısıyla esmeye devam ediyor, gökyüzü giderek koyulaşan bir laciverte dönüşüyordu, kadın mısır istedi, bakkaldan giderken unutmak üzere tırnak makası, kadın için bir permatik —ayakkabısını tamir etmekte kullanıyordu— ve zayıf saçlar için Panten Pro—V aldılar, açık yeşil bir poşete koyup kasabanın kasaba kısmına doğru yürüdüler, karanlık ve sıkıcı bir meydana geldiler, birkaç banka, kapalı dükkânlar ve yirmi dört saat açık bir çorbacı vardı, geri döndüler, rıhtım boyunca ilerleyip balık lokantalarını ve yaz tatilinde balık yiyenler kalabalığını geçip tost da yapan dondurmacı cafe karışımı bambu masalı mekâna oturdular, iki kola, bir soda, ve toplam yedi top dondurma siparişi verdiler, dondurmalar geldiğinde buzlu badem satıcısı çoktan gitmiş, uçan balon satıcısı sokağın ucunda belirmişti, adamın sigarası masadan uçtu, tam bu esnada kadın 'çok mu üzerine geldim' demiş olmalı, balkonda birer sigara ve portakallı gazoz içtiler, bin yedi yüz kırk kilometre sonra ilk defa o gece seviştiler, uyandığında ağzında akşamki gazozun tadı olduğunu hatırlıyor....

K. K. adına

11./

"artık daha yukarılara, biraz daha yabana çekilip tasmasız köpeklerim ve adamımla yaşamayı deneyeceğim..."

güneyden gelen kız'ın söylediklerinden kalanlar

denir ki;

bir yaprağın boşlukta salınarak aşağıya, ana varlık tarafından çekilip boşluğun içinden geniş titreşimli düşüşünü gördüğünüzde; yaprağa değil de oluşup algılanan hareketin tersine, yukarıya, göğe doğru baktığınızda, bir adamın bundan yola çıkarak bir şiir yazacağı, yazılan bu şiirin ve yazılmayan diğer bir şiirin yaşamınızın kıyısından, o da olmazsa okuma koltuğunuzun kol dayama tümseği üzerinden kendi yaşam biçimini ve algılanan varlığını oluşturarak bir şekilde zaman içinde ilerleyeceği; yaprağa değil de, algılanan hareketi izleyerek aşağıya, düştüğü zemine baktığınızda ise dokunmakta olan yazgınızda küçük bir ilmeğin daha atıldığını bilerek suskunlaşırsınız; elbette duygusal yaklaşımlar gösterilip salon ve balkonlarda, kopuk yaşamın zemin taşlarından birisi olması için sığ ve element destekli topraklara mahkûm edilerek var olan doğanın yapısından ve iç sihrinden uzak tutulan, bir tür iğdiş edilmiş güzellik ve yaşanan kasvetin arasında küçük mutluluklar sergilemesi adına yetiştirilen, genelde plastik temelli bazen de cam kaplarda taşınan, kimyevi destekle yaşama zarar vermesi önlenen kent sularıyla beslenen ev bitkileri için bunun geçerli olduğunu söylemek zordur; dahası küçük bir yaprak hareketinden, bu denli büyük ve soyut kavramlara yelken açabilmek tamamen bilgi denen zaanatın, doğasında var olan ve genelde kâğıt üzerindeki, sözcükler biçimine dönüşen sözlerin yarattığı algı genişletmeleriyle desteklenen iğreti kudret sayesindedir.

ç

geçici algı anı

j. r. r. tolkien silmarillion

christopher tolkien tarafından hazırlanmıştır

türkçesi: serap erincin / hakan aytutucu

ALTIKIRKBEŞ YAYIN kadıköy, 1999

içindekiler

BeLeriand ve kuzeye UZANAN

TORAKLARA

ÖNSÖZ

İlk kez yazarının ölümünden dört yıl sonra basılan *Silmarillion* Eski Günler'in, Dünya'nın İlk Çağı'nın bir dökümüdür. *Yüzüklerin Efendisinde* Üçüncü Çağ'ın sonundaki önemli olaylar anlatılmıştı; ama *Silmarillion*'daki hikâyeler çok daha eski bir geçmişe, Orta Dünya'da yaşayan ilk Karanlık Efendi Morgoth'a ve Silmaril'leri geri almak için onunla savaşan Yüce Elfler'in zamanına dayanan efsanelerdir.

Silmarillion, sadece *Yüzüklerin Efendisinden* çok daha eski zamanlara ait olayları anlatmıyor; o, aynı zamanda, bir ilk dönem çalışmasının çok ötesine geçerek, ondaki kavramların köklerini de içeriyor. Aslında, o zamanlar adı *Silmarillion* olmasa da, yarım yüzyıldan beri vardı; 1917'e dek uzanan hırpalanmış defterlerde, çoğu kez aceleyle kaleme alınmış mitolojinin ana öykülerinin en eski biçimleri okunabilir. Ama (içeriğinin birtakım izleri *Yüzüklerin Efendisinde* sabırla seçilip ayrılabilmesine rağmen) hiç yayınlanmadı; babam uzun yaşamı boyunca onu asla terk etmedi; üzerinde çalışmayı son günlerinde dahi bırakmadı. Bütün bu sürede uzun bir hikâye yapısında düşünülen *Silmarillion* nispeten küçük radikal değişiklikler geçirdi; uzun zaman önce yerleşmiş bir gelenek ve sonraki metinler için bir arka plan oluşturdu. Ama aslında sabit bir metin olmaktan uzaktı; aynı hikâyeler daha uzun ya da daha kısa biçimlerde veya değişik tarzlarda tekrar anlatılmaya başlarken, tasvir ettiği dünyanın doğasına dair belirli temel fikirler de değişmeden kalamazdı. Yıllar geçtikçe hem ayrıntıda hem de olay örgülerindeki değişiklik ve farklılıklar öylesine karmaşık, yayılmış ve katmanlı bir hale geldi ki son ve kesin bir biçime ulaşılması

neredeyse olanaksız gözüküyordu. Üstelik eski efsaneler ('eski' yalnızca uzak İlk Çağ'ın kökenlerinin değil, yaşamı boyunca babamın da) en derin düşüncelerinin aracı ve deposu oldu. Sonraki yazılarında mitoloji ve şiir, onun teolojik ve felsefî düşüncelerinin.içine işledi ve bu yüzden üslubunda da birtakım uyumsuzluklar oluştu.

Babamın ölümü üzerine eseri basılabilir duruma getirmeyi denemek bana düştü. *Silmarillion'un.* yarım yüzyıldan uzun bir süreye yayılarak devam eden, gelişip değişen bir yaratılış metni olduğu gerçeğini bilerek, yıllarca birikmiş malzemenin içinden tek ve bütünlüklü bir cilt çıkarmanın yaratacağı karışıklık ve birçok noktanın arka plana itilmek zorunda kalacağı çok açıktı. Bu yüzden en uyumlu ve kendi içinde tutarlı hikâyeyi üretmek amacıyla, bir şekilde seçip düzenleyerek tek bir metin halinde bitirmeye yöneldim. Bu çalışmada, sona erdiren bölümler (Turambar Tûrin'in ölümünden itibaren) tuhaf güçlükler ortaya çıkardı; uzun yıllar için değişmeden kalmışlardı ve bazı noktalarda kitabın diğer bölümlerindeki daha geliştirilmiş öykülerle ciddi bir uyumsuzluk içindeydiler.

Silmarîllion'un kendi çevresi içinde ya da *Silmarillion* ile babamın diğer basılmış kitapları arasında tam bir tutarlılık aranmamalıdır, bu yalnızca ağır ve gereksiz bedel karşılığında başarılabilirdi. Babam *Silmarillion'u* sanki bir derleme yaparmış gibi, sözlü edebiyat geleneğinden yapılmış bir derleme gibi yazdı, yüzyıllar boyunca anlatılan (şiirler, tarihi olaylar, söylenceler) masalların toplandığı yoğun bir metin. Kitabın bu hali aslında oluşma süreci ve yöntemiyle ciddi bir uyum içindedir, çünkü babamın büyük bir karışıklık içindeki şiir ve yazılarının en eskilerinden başlayarak yapılmış geniş bir özet, bir derleme niteliğine sahiptir. Bu durum, hikâyenin akıcılığındaki değişkenlikleri ve farklı bölümlerdeki ayrıntıların bütünlüğünü (Thangorodrim'in yıkılışı ve Morgoth'un yenilişiyle oluşan İlk Çağ'ın sonunun belirsiz tarifinin yanında, Turambar Tûrin'in hikâyesindeki yer ve motifin kusursuz hatırlanışının farklılığı buna bir örnek olabilir) bazı

tarz ve tanımlama farklılıklarını, belirsizlikleri,'orda burda bazı birleşme eksikliklerini açıklamaktadır. *Valaquenta'*da*;* örneğin, öykü Valinor'da Eldar'ın daha önceki günlerine geri.gitmek zorunda kalan birçok şey içerirken, sonraki yazımlarında bunun gerekmediği bir kurgu ortaya çıkıyor; bu anlatının üslubunda ve zamanında oluşan sürekli değişmeleri açıklıyor, öyle ki ilahi güçler, şu anda yalnızca uzak anılarımızda bilinen kaybolmuş bir yer olan dünyada yaşıyor gözüküyorlar.

Kitap, *The Silmarillion* olarak adlandırılmasına rağmen yalnızca *Quenta Silmarillion'ı* veya *Silmarillion'ı* değil, diğer dört kısa çalışmayı da içeriyor. Girişte anlatılan *Ainulindale* ve *Valaquenta* aslında *Silmarillion* ile yakından ilgili, ama sonuna eklenen *Akallabeth* ve *Güç Yüzüklerine Dair* tamamen ayrı ve bağımsızlar. Onlar, babamın açıkça belli olan niyetine dayanarak eklendi; ve eklenmeleri sonucunda, dünyanın başladığı Ainur'un Müziği'nden, Üçüncü Çağ'da Yüzüktaşıyan-lar'ın Mithlond Limanları'ndan ayrılışına kadar tüm tarih ortaya konuyor.

Kitapta geçen isimlerin sayısı oldukça fazla, bu yüzden tam bir indeks oluşturdum; ama İlk Çağ'ın anlatısında önemli rol oynayan kişilerin (Elfler ve İnsanlar) sayısı çok daha az; bunların hepsi soy tablolarında yer alıyor. Ayrıca Elflere ait değişik kavimlerin çok karmaşık isimlendirilmesini gözönüne seren bir tablo oluşturdum; Elflere ait isimlerin söylenişi üzerine bir not ve bu isimlerde bulunan belli başlı öğelerin bazılarının bir listesi; ve bir harita. Doğu'daki büyük dağ silsilesi olan Mavi Dağlar'ın, Ered Luin veya Ered Lindon, *Yüzüklerin Efendisi*ndeki haritanın en batısında gözüktüğü fark edilebilir. Kitabın içinde daha küçük bir harita var: bunun amacı Noldor'un Orta Dünya'ya dönmesinin ardından Elf krallıklarının nerelere yayıldığını

1.— 6.45 notu: *Akallabeth* ve *Güç Yüzüklerine Dair* adlı öyküler çok kısa bir süre içinde bağımsız bir kitap olarak çıkarılacaktır. Hayat, 'neden' sorusunun sorulmasına gülümseyecek kadar tuhaflaşabilir. Bazen.

bir bakışta açıklamak. Kitabı, herhangi bir yorum veya notla daha fazla yüklemedim. Aslında Üç Çağ'a da ait anlatı, dile dair bilgiler, tarihi ve felsefi yayınlanmamış bir yazı bolluğu var; umarım bazılarını ileriki bir tarihte yayınlamak mümkün olur.

1974-1975 yıllarında kitabın metnini hazırlamanın zor ve şüpheli işinde benimle çalışan Guy Kay'den çok büyük yardım aldım.

Christopher Tolkien

6.45 Notu :
Önünüzde uzun çağları, yaratılışı ve sonrasını anlatan bir eser uzanıyor. Daha önce okumuş olabileceğiniz *Hobbit* ve *Yüzüklerin Efendisi* adlı kitaplardan gelen bilgilerle yüklenmiş durumda olabilirsiniz. Sİze Önerimiz sakin bir zamanda bu kitabı elinize almanız, okumadan önce ve dahi okuma esnasında arkadaki sözlüğe göz atmayı ihmal etmemeniz.
önünüzde, eleştirmenler tarafından Fantastik Kurgu'nun Yüce Prensi olarak adlandırılan J.R.R.Tolkien'in yaşamı boyunca yazdığı, yazmayı sürdürdüğü, bizce çok sevdiği için bitiremediği en önemli eseri uzanıyor. Okurken çok fazla ara vermeyin ve karşı cinsten uzak durun.
Bu arada, 'Quenta Simarillion'un 1-8, 10-18 arası bölümlerini Serap E., 9. bölümü Funda Ö. ve yapıtın geri kalanını da Hakan A. Türkçeleştirmiştir. Belki" biz de eseri çok sevdiğimiz için Akallabeth ve Güç Yüzükleri'ne Dair adlı iki öyküyü ki, *Yüzüklerin Efendisi* ile bağlantıyı sağlar, kısa süre sonra yayınlayacağımızı bildiririz.

kovuktakilere selam ALTIKIRKBEŞ YAYIN

AİNULİNDALE

AİNUR'UN MÜZİĞİ

Önce Eru vardı, Tek Olan, Arda'da Ilûvatar diye isimlendirilen; ve ilk önce düşüncesinden doğurduğu Ainur'u, Kutsal Olanlar'ı yarattı ve onlar, hiçbir şey yaratılmadan önce onunlaydılar. Müziğin temalarını oluşturarak onlarla konuştu; ve onlar Eru'nun huzurunda şarkı söylediler ve o mutlu oldu. Uzun bir süre boyunca her biri sadece kendi başına ya da birkaçı bir arada şarkı söylerken geri kalanı dinledi; çünkü her biri, Ilûvatar'ın düşüncelerinin sadece kendi doğdukları kısmını kavramıştı, zamanla birbirlerini anlayışları gelişti, ama yavaş yavaş. Yine de dinledikçe daha derinden anlamaya başladılar, birlik ve uyum çoğaldı.

Ve an geldi, Ilûvatar, Ainur'u bir araya toplayıp şimdiye dek açıkladıklarından daha büyük, daha harika şeyleri gözlerinin önüne sererek, çok daha kudretli bir tema bildirdi; temanın başlangıcının ihtişamı ve bitişinin görkemi Ainur'u şaşkınlık içinde bıraktı böylece Ilûvatar'ın huzurunda eğildiler ve sessiz kaldılar.

Sonra Ilûvatar onlara dedi ki: "Size bildirdiğim temadan, birlikte uyum içinde bir Ulu Müzik yapmanızı istiyorum. Ve sizi Yokolma-yan Alevle canlandırdığım için, eğer yapabilirseniz her biriniz kendi düşünceleriniz ve aklınızla bu temayı donatmak için güçlerinizi göstereceksiniz. Ama ben oturup dinleyeceğim ve sizin sayenizde büyük güzelliğin şarkıda uyandırılışıyla mutlu olacağım."

Ainur sesleri, arplar, udlar, borular, trompetler, viyollar ve orglar gibi, sözcüklerle şarkı söyleyen sayısız korolar gibi Ilûvatar'ın temasını ulu bir müziğe dönüştürmeye başladı; derinliklerde ve yücelerde işitilmenin ötesine geçip uyum içinde örülerek sonsuz sayıda çeşitlenen

melodilerden oluşan bir ses yükseldi ve Ilûvatar'ın yaşadığı yerler dolup taştı, müzik ve müziğin yankısı Boşluk'a ulaştı ve orası artık boş değildi. Ainur bir daha asla bunun gibi bir müzik yapamadılar; günlerin bitiminin ardından Ainur koroları ve Ilüvatar'ın Çocukları tarafından Ilüvatar'ın huzurunda daha ulu bir müzik yapılacağı söylenmesine rağmen. Ilüvatar'ın temaları kusursuz bir şekilde işlenecek ve söyleyişleri anında Varlık oluşacaktı, çünkü hepsi o zaman onun düşüncelerinde kendilerinin doğdukları kısmını bütünüyle anlayacak ve her biri, diğerlerinin anlayışını bilecek, Ilûvatar mutlu olup onların düşüncelerine gizli ateşi verecekti.

Ilûvatar oturup dinledi, uzun süre boyunca bu ona iyi gözüktü çünkü müzikte kusur yoktu. Ama tema geliştikçe, Melkor'un yüreğine, Ilüvatar'ın temasıyla uyum içinde olmayan kendi imgeleminin birbiri içine girmiş özleri ulaşmaya başladı; çünkü o, müziğin kendisine ayrılan kısmının gücünü ve görkemini artırmaya uğraşıyordu. Ainur içinde en büyük güç ve bilgi ihsanları Melkor'a verilmişti ve kardeşlerine verilen tüm ihsanların içinde bir payı vardı. Sık sık Yokolmayan Alev'i aramak için tek başına boşluğa gitmişti; çünkü içindeki Varlık unsurlarını kendisine ait kılmak için duyduğu arzu büyümüştü ve ona sanki Ilüvatar'ın Boşluk hakkında hiçbir düşüncesi yokmuş gibi geliyordu ve bunun boşluğu yüzünden sabırsızlığa kapılıyordu. Ancak Alev'i bulamadı, çünkü o Ilûvatar'laydı. Ama kardeşlerininkine pek benzemeyen kendi düşüncelerini tek başına tasarlamaya başlamıştı.

Bu düşüncelerden bazılarını müziğine dokudu ve hemen etrafında bir ahenksizlik yükseldi, çevresinde şarkı söyleyenlerin çoğu ümitsizliğe düştü, düşünceleri alt üst oldu, müzikleri durakladı; ama bazıları, müziklerini başlangıçtaki düşünceden çok ona uyum sağlamaya yöneltti. Sonra Melkor'un ahenksizliği daha da yayıldı ve daha önce duyulmuş melodiler, çalkantılı bir ses denizinde battı. Ama Ilûvatar, sanki yatıştırılamayacak sonsuz bir öfke içindeki karanlık suların birbirleriyle savaştığı o köpüren fırtına, tahtının etrafında gözükene dek

oturup dinledi.

Sonra Ilûvatar ayağa kalktı, Ainur onun gülümsediğini fark etti; ve sol elini kaldırdı, önceki gibi ama ona pek benzemeyen yeni bir tema fırtınanın ortasında başlayıp güçlendi, yeni bir güzelliği vardı. Ama Melkor'un ahenksizliği gürültüyle yükselip onunla mücadele etti, Ainu'ların çoğu dehşete düşüp artık daha fazla şarkı söyleyemez hale gelene dek, öncekinden daha şiddetli yeni bir ses savaşı başladı ve Melkor duruma hakim oldu. Sonra Ilûvatar yeniden ayağa kalktı, Ainur onun çehresinin artık sertleştiğini fark etti; sağ elini kaldırdı ve işte! üçüncü bir tema kargaşanın ortasında büyüdü, diğerlerine benzemiyordu. Çünkü başta yumuşak ve tatlı gözüktü, narin melodilerin içinde tatlı seslerin saf bir dalgalanması gibiydi; ama yatıştırıla-madı, kendine güç ve derinlik kazandırdı. Ve sonunda Ilûvatar'ın huzurunda aynı anda iki müzik gelişiyor gibiydi, tamamen uyumsuzluk içindeydiler. Birisi, derin, geniş ve güzeldi, ama yavaş ve sınırsız bir hüzünle karışmıştı ki güzelliği en çok bundan kaynaklanıyordu. Diğeri, artık kendi birliğini kazanmıştı; ama gürültülüydü, anlamsızdı, durmadan tekrarlanıyordu; ve çok az ahenk vardı, daha çok sanki bir sürü trompet birkaç nota üzerine bağınyormuş gibi gürültülü bir ahenk. Ve diğer müziği kendi sesinin şiddetiyle boğmaya kalkıştı, ama en güçlü notaları diğeri tarafından alınarak kendi görkemli yapısına işleniyor gibiydi.

Bu çekişmenin ortasında, Ilûvatar'ın salonları sarsılır ve bir ürper-me henüz hareketsiz sessizliklere doğru akarken, Ilûvatar üçüncü kez ayağa kalktı; yüzü artık bakılamayacak kadar korkunçtu. Sonra her iki elini kaldırdı, Dipsiz Derinlikler'den daha derin, Sema'dan daha yüksek ve Ilûvatar'ın gözündeki ışık gibi delip geçici bir akorla Müzik kesildi.

Sonra Ilûvatar konuştu ve dedi ki: "Ainur güçlüdür ve aralarında en güçlüsü Melkor'dur; ama o ve tüm Ainur bilir ki ben Ilûvatar'ım,

şarkıda söylediğiniz şeyleri size göstereceğim ve böylece ne yaptığınızı anlayabilesiniz. Ve sen, Melkor, tamamen benden kaynaklanmayan hiçbir temanın çalınamayacağmı ya da bana rağmen değişmeyeceğini göreceksin. Çünkü buna kalkışana, kendisinin hayal bile edemeyeceği, çok daha harika şeylerin tasarlanmasında benim enstrümanım olduğu kanıtlanacak."

Ainur korktu, onlara söylenen sözleri kavrayamamışlardı; ve Melkor, gizli öfkenin doğurduğu utançla doldu. Ama Ilûvatar ihtişam içinde kalkıp Ainur için yarattığı o güzel yerden uzaklaştı; ve Ainur da onu izledi.

Boşluk'a geldiklerinde Ilûvatar onlara dedi ki: "İşte Müziğiniz!" Ve daha önce yalnızca işitilmiş olanları görünür hale getirerek onlar için bir görüntü oluşturdu; önlerinde görülebilir hale gelmiş yeni bir Dünya gördüler ve o, Boşluk'un ortasında bir küre şeklini aldı, orada muhafaza edildi ama ona ait değildi. Baktılar ve hayran oldular, Dünya tüm ayrıntılarıyla tarihini gözlerinin önüne sermeye başlamıştı, onlara yaşayıp gelişiyormuş gibi gözüktü. Ainur bir süre izleyip sessiz kaldı ve Ilûvatar yeniden konuştu: "İşte Müziğiniz! Bu, sizin ozanlığınız; her biriniz, kendisinin tasarladığı ya da eklediği gibi gözükebilecek her şeyi, önünüzde yarattığım bu tasarım içinde yaratılmış bulacak. Ve sen, Melkor, aklının tüm gizli düşüncelerini keşfedecek, onların bütünlüğün bir parçası ve onun zaferine yardımcı olduğunu anlayacaksın."

Ve bu süre içinde Ilûvatar Ainur'a birçok başka şey de söyledi; çünkü onların belleği onun sözleriydi ve bilgi yaptıkları müziklerindeydi, böylece Ainur, geçmişte olanların, şu anda oluşanların ve gelecekte olacakların çoğunu biliyordu, çok az şey onlar tarafından görülmedi. Ama yine de tek başlarına ya da birbirlerine danışarak göremedikleri bazı şeyler de vardı; çünkü Ilûvatar, kendisi dışında kimseye her şeyi açıklamamıştı ve her çağda yeni olan, önceden haber verilmeyen şeyler ortaya çıktı, çünkü bunlar geçmişten kaynaklanmıyorlardı. Ve Dünya'nın görüntüsü önlerinden geçtikçe, Dünya'nın onların hiç

düşünmedikleri bazı şeyleri de içerdiğini gördüler, Ve hayranlık içinde Ilûvatar'ın Çocuklan'nın gelişini, onlar için hazırlanmış mekânı gördüler; müziklerini oluştururlarken aslında bu mekânın hazırlaması için uğraştıklarını kavradılar, henüz onun güzelliğinin ötesinde bir amacı olduğunu bilmiyorlardı. Çünkü Ilûvatar'ın Çocukları sadece onun tarafından tasarlanmıştı; üçüncü temayla yaratılmışlardı, Ilûvatar'ın başlangıçta oluşturduğu temada yoktular; ve hiçbir Ainu onların yaratımında rol almamıştı. Bu yüzden izlediklerinde kendilerinden farklı, garip ve özgür şeyler olarak onları daha da sevdiler, onlarda yeniden yansıtılan Ilûvatar'ın aklını gördüler ve onun bilgeliğini biraz daha öğrendiler, ki bu Ainur'dan bile saklanmıştı.

Ilûvatar'ın Çocukları, Elfler ve İnsanlar'dır, İlkdoğanlar ve Takipçiler. Ve Ilûvatar, Dünya'nın tüm ihtişamının ortasında, geniş salonlar ve boşlukların, dönen ateşlerin arasında, Zamanın Derinlikleri'nde ve sayılamayan yıldızların ortasında onların yerleşmeleri için bir yer seçti. Ve bu yerleştirme, Ainur'un korkunç keskinliğine değil de sadece heybetine bakanlar için çok küçük bir şey olarak gözükebilirdi; Arda'nın tüm yüzeyini sütunlarla kaplayıp zirvelerini gerekmediği kadar keskin koniler halinde yükseltmek; yalnızca Dünya'nın ölçülemez genişliğine bakanlar için önemsiz gözükebilirdi, Ainur'un yapmakta olduklarına hâlâ önem vermeyenler, onların bütün her şeyi onun içine yerleştirdiğini göremediler. Ama Ainur, görüntünün içinde oraya bakıp Ilûvatar'ın Çocuklan'nın orada büyüdüklerini gördüklerinde, aralarındaki en kudretli olanların çoğu, tüm düşüncelerini ve tutkularını onlara doğru yöneltti. Ve bunların lideri Melkor'du; başlangıçta Müzik'te rol alan Ainur'un en kudretlisi. Düşüncelerini sakladı, içinde oluşan sıcağın ve soğuğun karmaşasını kontrol ederek, Ilûvatar'ın Çocukları'nın iyiliği için her şeye düzen vermeyi ve o yöne gitmeyi arzularmış gibi göründü, başlangıçta gerçeği kendisinden bile saklamıştı. Ama Ilûvatar'ın Elflere ve İnsanlara bahşetmeye söz verdiği ihsanları kıskanmıştı, Elfleri ve İnsanları kendi iradesine boyun

eğdirmeyi arzuladı; buyruk altında olanlara ve hizmetkârlara sahip olmayı, Efendi diye çağrılmayı ve diğer güçlerin üzerinde bir güç olmayı diledi.

.Ama diğer Ainu'lar, Elflerin Arda dediği Dünya'mn engin boşluğu içinde kurulmuş bu yere baktılar; kalpleri ışık içinde yıkandı, birçok rengi izleyen gözleri sevinçle doldu; ama denizin kükremesinden büyük bir rahatsızlık duydular. Rüzgârlarını, havasını, demirden, taştan, gümüşten, altından ve birçok maddeden yapılmış olan Arda'nın öğelerini dikkatle incelediler: bütün bunlar arasından en çok suyu övdüler. Ve Eldar der ki, Ainur'un Müziği'nin yankısı, Yeryüzü'ndeki herhangi bir Öğeden daha çok suda yaşar; Ilüvatar'ın Çocukları'nın çoğu hâlâ Deniz'in sesini doyumsuzca dinler ve ne dinlediklerini hâlâ bilmezler.

Şimdi Elflerin Ulmo diye isimlendirdiği Ainu, düşüncesini suya çevirmiş, Ilüvatar tarafından en derin şekilde müzikte eğitilmişti. Ama Ainur'un en soylusu olan Manwe, en çok havayı ve rüzgârları düşünmüştü. Ilüvatar'ın beceri ve bilgiyi Melkor'dan birazcık daha az ihsan ettiği Aule, Dünya'mn dokusunu düşünmüştü; Aule'nin mutlu-, J luğu ve gururu, yaratım işinde ve yaratılmış şeylerdeydi, ne sahip olmaktan ne de kendi ustalığından gurur duyuyordu; bu yüzden veriyor ve biriktirmiyordu, yaptıklarını korumak için hiçbir kaygı duymaksızın durmadan yeni şeyler yaratmaya uğraşıyordu.

Ilüvatar, Ulmo ile konuştu ve dedi ki: "Melkor'un senin egemen olduğun bölge için savaştığını, Zamanın Derinlikleri'ndeki bu küçük ülkede, burada, nasıl göremiyorsun? Melkor, kendisini keskin ve sınırsız bir soğuk olarak düşünmüş ve henüz pınarlarının veya berrak birikintilerinin güzelliğini yok etmemişti. İşte bak, kar ve ayazın kurnaz çalışması! Melkor, sınırlılığı olmayan sıcaklıkları ve ateşi tasarladı, senin tutkunu tamamen kurutmadı ya da denizin müziğini tümden bastırmadı. Bulutların yüksekliğine ve görkemine, daima değişen sislere bak; Yeryüzü'nün üzerine yağmurun düşüşünü dinle! Ve

yaptığın bu cezbedici bulutlarla, arkadaşın, en sevgili dostun Man-we'ye daha da yakınlaşmışsın."

Sonra Ulmo cevapladı: "Gerçekten de, Su, şimdi yüreğimin hayal ettiğinden daha güzel oldu, ne gizli düşüncem kar tanesini anlamıştı, ne de müziğim yağmurun düşmesini içermişti. Manwe"ye ulaşacağım, böylece o ve ben, sizi mutlu etmek için sonsuza dek melodiler üretebileceğiz!" Ve Manwe ve Ulmo başlangıçtan itibaren birleştirildi ve her şeyin yanında Ilûvatar'm amacına en içten sadakatle hizmet ettiler.

Ama Ulmo konuşurken ve Ainur hâlâ görüntüyü izlerken, görüntü önlerinden alındı, görüşlerinden saklandı; ve onlar, o anda daha önce düşünce dışında bilmedikleri yeni bir şeyi, Karanlık'ı kavradılar. Ama görüntünün güzelliğiyle büyülenmiş olarak, oraya var olmak için getirilmiş Dünya'nın gözlerinin önüne serilmesiyle ele geçirilmişlerdi, akılları bununla doluydu; görüntü alınıp götürüldüğünde tarih tamamlanmamış, zamanın halkaları tam şekillenmemişti. Ve bazıları der ki, görüntü İnsanların Egemenliği'nin tamamen gerçekleşmesi ve Ilkdoğanlar'ın zayıflamasından önce kesilmiştir; bu yüzden, Müzik tamamen bitmesine rağmen, Valar, Sonraki Çağlar'ı ya da Dünya'nın sona ermesini görememişti.

Sonra Ainur arasında huzursuzluk oldu; ama Ilûvatar onları çağırdı ve dedi ki: "Akıllarınızın arzusunu, gördüklerinizin yalnızca düşüncenizde değil, gerçekte olmasını istediğinizi biliyorum, ama sizler tamamiyle kendiniz olansınız ve yine de diğerlerisiniz. Bu yüzden diyorum ki: *Eâ!* Bırak olsun! Yokolmayan Alev'i Boşluk'un içine göndereceğim; o, Dünya'nın kalbinde olacak ve Dünya Var Olacak; aranızdan isteyenler içine inebilir." Ve Ainur, aniden çok uzakta bir ışık gördü, sanki alevin kalbinin yaşadığı bir bulut gibi; bunun yalnızca bir görüntü olmadığını bildiler, Ilüvatar'ın yarattığı yeni bir şeyi: Ea'yı, Var Olan Dünya'yı.

Böylece Ainur'un bir bölümü, Dünya'nın sınırlarının ötesinde Ihı-vatar ile yaşamaya karar verirken, içlerinde en görkemli ve en güzel olanların çoğu, onun yanından ayrılıp Dünya'nın içine indi. Ilüvatar'ın yarattığı bu durum on arın sevgilerinin gereğiydi ve Dünya ta-mamlana dek, güçleri o andan sonra Dünya'da kapsanıp sınırlanacaktı, böylece onlar onun yaşamı, o da onlarınki oldu. Ve bu yüzden Dünya'nın Güçleri, Valar diye adlandırıldılar.

Ama Valar, Eâ'ya indik erinde başlangıçta şaşkınlığa düştüler, çünkü sanki görüntüde gördükleri hiçbir şey henüz yaratılmamış gibiydi, her şey başlama noktasındaydı, henüz şekillenmemiş ve karanlıktı. Çünkü Ulu Müzik, Zamandışı Salonlar'da düşüncenin büyüyüp çiçeklenmesiydİ ve Görüntü yalnızca bir önceden göstermeydi; ama şimdi Zaman'ın başlangıcın girmişlerdi, Dünya'nın olduğunu, ama önceden ima edilip önceden söylendiğini anladılar ve bu söylenenleri gerçekleştirmeliydiler. Böylece, ölçülmemiş ve keşfedilmemiş boşluklarda başladı büyük uğraşlar , sayılmamış ve unutulmuş çağlarda, Zaman'ın Derinlikleri'nde ve Ea'nın engin salonlarının ortasında, o an gelene, Ilüvatar'ın Çocuklan'nın mekânı yapılana dek. Ve bu uğraşta asıl iş, Manwe, Aule ve Ulmo tarafından üstlenildi; ama Melkor da başlangıçtan beri oradaydı; eğer yapabilirse kendi tutku ve amaçlarına yönelterek, yapılmış olan her şeye karıştı; ve büyük ateşler yaktı. Bu yüzden Dünya henüz genç ve alevlerle doluyken, Melkor ona göz koydu ve diğer Vala'lara dedi ki: "Burası benim krallığım olacak; ve onu kendime alıyorum!"

Ilüvatar'ın aklında Manwe, Melkor'un kardeşiydi ve Ilüvatar'ın Melkor'un ahenksizliğine karşı yükselttiği ikinci temanın ana enstrümanıydı; Manwe irili ufaklı birçok ruh çağırdı ve onlar da Arda'nın düzlüklerine indiler, Melkor'un uğraşın tamamlanmasına sonsuza dek engel olup Dünya çiçeklenmeden solmasın diye uğraşırken ona yardım ettiler. Ve Manwe, Melkor'a dedi ki: "Bu Krallığı haksızlık ederek kendine almayacaksın, çünkü başkaları da burada senden daha az

çalışmadı." Melkor ile Valar arasında bir çekişme vardı; o zaman Mei-kor geri çekilip başka bölgelere gitti ve orada yapacaklarını yaptı; ama Arda Krallığı'na duyduğu arzuyu kalbinden uzaklaştırmadı.

Valar kendilerini suret ve sese büründürdü; çünkü Ilûvatar'ın Ço-cukları'na duydukları sevgiyle Dünya'ya sürüklenmişlerdi ve onlardan umutluydular, Ilûvatar'ın Görüntüsü'nde gözlemledikleri o üsluba uygun suretlere büründüler, yalnızca haşmet ve ihtişamlarını bir ke-narda bırakmışlardı. Üstelik suretleri, Dünya'nın kendisinden çok görünür Dünya'ya dair ilimlerinden kaynaklanıyordu; ve buna ihtiyaçları yokken yalnızca bizim gibi giyindiler, biz yine de çıplak olabilir ve buna katlanabilirdik ki bu var oluşumuza zarar vermezdi. Bu yüzden Valar, eğer isterlerse giysisiz gezinebilecek, var olmalarına rağmen El-dar bile onları açıkça fark edemeyeceklerdi. Ama kendilerini örtmek istedikleri için, Valar'ın bir bölümü erkek, bir bölümü kadın suretine büründü; çünkü başlangıçlarından beri onlarda bu mizaç farklılığı vardı ve onlar ki kendi seçimlerinde bedenleştiler, ama onları seçimleri belirlemedi; tıpkı bizim seçtiğimiz giysilerimizle erkek ya da dişi olarak gözükmemiz ve giysilerimizi seçtiğimiz için erkek ya da dişi olmadığımız gibi. Ama Ulular'ın büründükleri suretler, Ilûvatar'ın Çocukları'nın gelmiş geçmiş tüm kral ve kraliçelerinin suretleri gibi değildi; çünkü onlar bazen kendilerini düşüncelerine göre suretlendi-rebilecek, ihtişamlı ve dehşetli biçimlerde görünür olabileceklerdi.

Ve Valar yanlarında bazıları daha güçsüz, bazıları nerdeyse kendileri kadar kudretli, birçok yoldaş sürükleyerek Dünya'nın düzenlenmesi, karışıklıklarının giderilmesi için birlikte uğraştılar. Sonra Melkor yapılmış olanları gördü; Valar'ın Dünya'da görünür güçler olarak yürüdüğünü, Dünya'nın giysisine büründüklerini, bakıldığında hoş, parıltılı ve mutlu olduklarını, Dünya'nın onların zevki için bir bahçe haline geldiğini çünkü karışıklıklara boyun eğdirildiğinİ gördü. İçin-deki kıskançlık daha da büyüdü; o da görünür bir suret aldı, ama içinde yanan ruhu ve kötülüğü yüzünden büründüğü suret karanlık

ve korkunçtu. Ve diğer Valar'ın her birinden daha kudretli ve heybetli bir şekilde, denizin içinden yükselen, zirvesi bulutların üzerinde, buzla kaplı, duman ve ateşle taçlanmış bir dağ gibi, Arda'nın üzerine çöreklendi; Melkor'un gözlerinin ışığı, ısısıyla kurutup solduran, öldürücü bir soğukla içe işleyen bir alev gibiydi.

Böylece Arda'nın egemenliği için Valar'ın Melkor ile ilk savaşı başladı; ve bu karışıklıklar hakkında Elfler çok az şey bilirler. Çünkü burada anlatılanlar Valar'ın kendi sözlerinden kaynaklanır, gerçi Valinor topraklarında Eldalie onlarla konuştu ve onlar tarafından eğitildi ama Elflere, onların gelişlerinden önceki savaşlardan çok az bahsettiler. Ancak Eldar arasında denir ki, Melkor'a rağmen Valar, daima Dünya'yı yönetmeye ve Ilkdoğanlar'ın gelişi için onu hazırlamaya çalışmıştı; topraklar kurdular ve Melkor onları yok etti; vadiler oydular ve Melkor onları yükseltti; dağları biçimlendirdiler ve Melkor onları düzleştirdi; denizler oydular ve Melkor onları dağıttı; hiç barış olamadı ya da hiçbir şey olgunluğuna ulaşamadı, çünkü Valar bir işe başladığında, Melkor onu mahvedecek ya da bozacaktı. Ama çabaları tamamen boş yere değildi; hiçbir yerde veya hiçbir işte arzuları ve amaçları tamamen bitiriimemesine rağmen ve her şey Valar'ın ilk başta tasarladığı renk ve şekillerde olmamasına rağmen, her şeye rağmen, yavaş yavaş Dünya'ya şekil verilip sağlamlaştırılmıştı. Böylece, Zamanın Derinlikleri'nde, sayısız yıldızın ortasında Ilûvatar'ın Çocuklarının mekânı sonunda kuruldu.

VALAQUENTA

ELDAR İLMİNE DAYANARAK

VALAR ve MAİAR'IN HİKAYELERİ

Başlangıçta Eru, Tek Olan, Elf dilinde Ilûvatar diye isimlendirilen, düşüncelerinden Ainur'u yarattı; ve onlar, onun huzurunda ulu bir Müzik yaptılar. Bu Müzik'te Dünya vücut buldu; çünkü Ilûvatar Ainur'un şarkısını görünür kılmış ve onlar da karanlığın içindeki bir ışık gibi görüntüyü izlemişlerdi. Ve aralarından çoğu, onun güzelliği nden ve görüntü içinde başlangıcı ve kıvrımlarının açılışıyla gözler önüne serdiği tarihinden büyülendi. Bu yüzden Ilûvatar onların görüsüne Varlık verdi, onu Boşluk'un ortasında kurdu ve Gizli Ateş, Dün-ya'nın kalbinde yanması için gönderildi; ve ona Eâ dendi.

Sonra Ainur arasında onu arzulayanlar ayağa kalkarak Zaman'ın başlangıcında Dünya'ya girdiler; gördükleri görüntüyü uğraşlarıyla lamamlayıp gerçekleştirmek görevleriydi. Yeryüzü Krallığı'nı, Arda'yı, kararlaştırılan zamanda yaratana dek, Elflerin ve İnsanların düşüncesinin ötesinde bir enginliğe sahip olan Ea diyarlarında uzun süre uğraştılar. Sonra Yeryüzü'nün giysilerine bürünüp içine indiler ve orada yerleştiler.

VALAR'A DAİR

Elfler, bu ruhların arasındaki Ulular'a, Arda'nın Güçleri, Valar isin m i verdi ve İnsanlar da onlara genellikle tanrılar diye seslendi. Valar Efendileri yedi tanedir; Valier, yani Valar Kraliçeleri de yedi tanedir.

Orta Dünya'daki Elflerin dilinde başka şekilde isimlendirilseler de adları Valinor'da konuşulan Elf lisanındaki isimlerdir, İnsanlar arasındaki isimleri de çeşit çeşittir. Efendiler'in isimleri uygun sırayla şöyledir: Manwe, Ulmo, Aule, Orome, Mandos, Lorien ve Tulkas; ve Kraliçeler'in isimleri de: Varda, Yavanna, Nienna, Este, Vaire, Vana ve Nessa. Melkor, zaman içinde Valar arasında sayılmamış ve adı Dünya üzerinde anılmamıştır.

Manwe ve Melkor, Ilûvatar'ın düşüncesinde kardeştiler. Dünya'ya giren Ainur arasında en güçlüsü başlangıçta Melkor'du; ama Manwe Ilûvatar'ın en çok sevdiğiydi, onun isteklerini en açık biçimiyle anlayanıydı. Ve o, zaman tamam olduğunda, tüm Kralların ilki olmak için atanmıştı: Arda diyarının efendisi ve orada yaşayan her şeyin hükümdarı. Arda'da, onun sevinci rüzgârın ve bulutların içindeydi, havanın tüm katmanlarında, yüksekliklerden derinliklere, Arda'nın Örtüsü'nün en uzak sınırlarındaki çimenlerde esen meltemlerde. Lakabı Sûlimo'ydu, Arda Soluğunun Efendisi. Bütün hızlı kuşları ve kanadın gücünü severdi, onlar da onun arzusuna göre gelip giderlerdi.

Manwe, Ea'nın tüm diyarlarını bilen Yıldızların Hanımı Varda ile yaşar. Onun güzelliği İnsan ya da Elf sözcükleriyle ifade edilemeyecek kadar görkemlidir; çünkü Ilûvatar'ın ışığı hâlâ onun yüzünde yaşardı. Gücü ve neşesi ışıktadır. Ea'nın derinliklerinden Manwe'nin yardımına geldi; çünkü Müzik'in yapımından önce Melkor'u biliyordu ve onu reddetmişti, Melkor ondan nefret etti ve onu Eru'nun yarattığı tüm diğer şeylerden daha fazla korkuttu. Manwe ve Varda birbirlerinden nadiren ayrıldılar ve Valinor'da yaşadılar. Konakları, ebedi karın, Oiolos-se'nin, Taniquetil'in en yüksek zirvesinin üzerindeydi, Dünya'nın tüm dağlarının en yükseğinin. Manwe orada tahtını yükselttiğinde ve ilerilere baktığında, eğer Varda yanındaysa, sisin, karanlığın ve denizin fersahlarının içinden, diğer tüm gözlerden daha da uzakları görür. Eğer Manwe onunlaysa, Varda, doğudan batıya, tepelerden, vadilerden ve

Melkor'un Dünya üstünde yarattığı karanlık yerlerden bağıran seslerin tınısını diğer tüm kulaklardan daha açıkça duyar. Elfler bu dünyaya yerleşmiş tüm Ulular içinde en çok Varda'ya hürmet ve sevgi gösterirler. Ona Elbereth diye seslenirler; Orta Dünya'nın gölgelerinden ismini çağırır ve yıldızların yükselişinde onu şarkıyla yüceltirler.

Ulmo, Suların Efendisidir. Tek basınadır. Hiçbir yere uzun süre yerleşmez, Dünya'nın üstündeki ya da altındaki tüm derin sularda di-lediğince gezinir. Kudrette Manwe'ye en yakın olandır ve Valinor yaratılmadan önce onun en yakın dostuydu; ama sonra önemli şeyler tartışılmadıkça Valar divanlarına çok az gitti. Tüm Arda'yı düşüncesinde barındırır ve bir konağa ihtiyacı yoktur. Üstelik toprak üzerinde yürümeyi sevmez ve kendisini akranlarının üslubuna göre nadiren bir gövdeye büründürürdü. Eğer Eru'nun Çocukları ona bakarsa, büyük bir korkuyla dolarlar;-çünkü tepesi, köpüklü korkunç miğferi ve gümüşten, yeşilin tonlarına dek donuk bir şekilde parıldayıp titreşen zırhlı giysisiyle Deniz Kralı'nın, yükselen bir dalga gibi toprağın üzerinde görünmesi korkutucudur. Manwe'nin boru gibi sesi gürültülüydü, ama Ulmo'nun sesi, yalnızca kendisinin görebildiği okyanusun derinlikleri kadar derindi.

Bununla beraber Ulmo, hem Elfleri hem İnsanları sevdi, Valar'ın öfkesi altında kalsalar bile onları hiç terk etmedi. Ara sıra Orta Dünya'nın kıyılarına görünmez olarak gelir veya körfezlerin içlerine kadar girerek denizden uzaklaşıp karaya doğru yaklaşır, orada beyaz deniz kabuklardan yapılmış büyük borusu Ulumûri ile müzik yapardı; müziğini duyanlar bunu kalplerinde hisseder ve denize olan hasretleri onları bir daha asla terk etmezdi. Ama Ulmo, Orta Dünya sakinleriyle genellikle sadece suyun müziği olarak duyulan seslerle konuştu. Çünkü tüm denizler, göller, nehirler, pınarlar ve kaynaklar onun yönetimindedir; bu yüzden Elfler, Ulmo'nun ruhunun dünyanın tüm oluklarına aktığını söyler. Böylece tüm haberler, Arda'nın tüm ihtiyaçları ve kederleri, Manwe'den saklanacak olsalar dahi, derinliklerde

bile Ulmo'ya ulaşır.

Aule, Ulmo'dan biraz daha az kudretlidir. Egemenliği Arda'nın yapıldığı tüm maddeler üzerinedir. Başlangıçta Manwe ve Ulmo ile birlik içinde çalıştı; görevi toprakların şekillendirilmesiydi. Bir demircidir ve tüm zanaatların efendisidir, küçücük bile olsalar tüm beceri işlerinden, eskinin gö kemli yapımları kadar zevk alır. Yeryüzü'nün derinliğinde yatan değerli taşlar, elde tutması güzel olan altın ; onundur ve dağ yamaçlarından, deniz havzalarından daha az değildir. Noldor ondan çok şey öğrendi ve o, daima onların dostu oldu. Melkor onu kıskanırdı, çünkü düşüncede ve güçte Aule ona denk gibiydi; ve ; aralarında uzun bir mücad le vardı; Melkor daima Aule'nin işlerini I bozdu ya da mahvetti, Aule de Melkor'un kargaşa ve fesatlığını onarmaktan yorulup usanmıştı. Ama ikisi de becerilerinin övülmesinden zevk almak, yeni ve diğer Vala'lar tarafından düşünülmemiş şeyler yapmak istediler. Aule, Eru'ya sadık kalarak tüm yaptıklarını onun arzusuna sundu; diğerlerinin işlerini kıskanmadı, araştırdı ve öğütler verdi. Oysa Melkor ruhunu kıskançlık ve nefret içinde harcadı, ta ki sonunda diğerlerinin düşüncelerini taklit etmek dışında hiçbir şey yapamayana dek; ve eğer yapabilirse, onların tüm işlerini yok etti.

Aule'nin karısı adının anlamı Doğurgan olan Yavanna'dır. Yeryüzünde yetişen her şeyin sevgilisidir, onların sayısız biçimlerini aklında tutar, çok uzun zaman önceki ormanların kule gibi ağaçlarından taş üzerindeki yosunlara ya da küfteki küçük ve gizli şeylere dek. Yavanna, saygınlıkta Valar Kraliçeleri arasında, Varda'dan sonra gelir. Uzun boylu ve yeşil giysili bir kadın biçimindedir; ama bazen başka suretlere de bürünür. Onun güneşle taçlanmış şekilde bir ağaç gibi göklerin altında duruşunu görenler vardır; tüm dallarından altın bir çiy kıraç yeryüzüne serpildi ve ürünler yeşillendi; ağacın kökleri Ulmo'nun sularındaydı ve Manwe'nin rüzgârları onun yapraklarında konuştu. Eldar dillerinde ona Yeryüzü'nün Kraliçesi, Kementâri, denir.
Ruhların Efendileri, Feanturi, kardeştirler; genellikle Mandos ve

Lörien diye çağrılırlar. Ama doğrusu, bu onların yaşadıkları yerlerin isimleridir, gerçek isimleriyse Nâmo ve Irmo'dur.

Kardeşlerin daha büyüğü olan Nâmo, Valinor'un batısına doğru olan Mandos'ta oturur. O, Ölüler Evi'nin koruyucusu ve katledilenlerin ruhlarını bir araya getirendir. Hiçbir şeyi unutmaz; Ilûvatar'ın özgürlüğünde sessizce bekleyen şeyler dışında, olacak her şeyi bilir. Va-hır'ın Hüküm Vereni'dir; ama hüküm ve yargılarını sadece Manwe'nin emri üzerine söyler. Dokumacı, Vaire, onun karışıdır; Zaman içinde olan her şeyi artık destanlaşmış olan ağlarına dokur ve çağlar geçtikçe genişleyen Mandos'un salonları onlarla süslenir.

Daha genç olan Irmo, görünün ve düşlerin efendisidir. Valar diyarında, bahçeleri birçok ruhla dolu ve tüm dünyadaki en güzel yer olan Lörien'de yaşar. Karısı Nazik Este'dir, yaraların ve yorgunluğun iyileştiricisi. Este'nin giysisi gridir ve dinlenmek onun ihsanıdır. Gündüzleri gezinmez, ağaçlarla gölgelenmiş Lörellin gölünde bir adada uyur. Valinor'da oturan herkes Irmo ve Este'nin pınarlarında yeniden canlılık kazanır; sık sık Lorien'e gelir ve orada üzerlerindeki Arda'nın yükünü azaltıp dinlenme fırsatı bulurlar.

Este'den daha güçlü olan Nienna'dır, Feanturi'nin kız kardeşi; tek başına yaşar. Kederi ve Melkor'un bozması yüzünden Arda'nın acı çektiği her yara için yas tutmasıyla tanınır. Hüznü öylesine büyüktür ki, Müzik gelişirken kendi şarkısı bitiminden çok daha önce ağıta dönüşmüştü ve yas tutuşun sesi, Dünya daha oluşmaya başlamadan önce Dünya'nın temalarına örüldü. Ama kendisi için ağlamaz; ve onu dinleyenler merhameti, umut içinde dayanmayı öğrenir. Konağı Batı'nın batısında, dünyanın sınırları üzerindedir; ve sakinlerinin mutlu olduğu Vaiimar kentine nadiren gider. Daha çok kendi evine yakın olan Mandos'un salonlarına gider; ve Mandos'ta onu bekleyen herkes ona yalvarır, çünkü o, ruha güç getirir, acıyı bilgeliğe dönüştürür. Evi'nin pencereleri dünyanın duvarlarının ötesine bakar.

Güç ve cesaret işlerinde en görkemli olanları Tulkas'tır, lakabı

Yiğit'tir, Astaldo. Melkor'la yaptıkları ilk savaşta Valar'a yardım etmek için Arda'ya girmiştir. Güreşten ve güç yarışlarından keyif alır; at binmez, çünkü ayakları üstünde giden her şeyden daha iyi koşabilir; ve o, yorulmazdır. Saçı ve sakalı altın renginde, bedeni sağlıklıdır; silahları elleridir. Geçmişe ya da geleceğe pek aldırmaz, bir danışman olarak işe yaramaz ama gözüpek bir arkadaştır. Karısı, Orome'nin kızkardeşi Nessa'dır, o da kıvrak ve çabuk ayaklıdır. Geyikleri sever ve; onlar da Nessa ne zaman yabana çıksa onun derslerini izlerler, ama o, saçlarında rüzgârla bir ok gibi hızlıdır, onlardan daha iyi koşar. Dans etmekten zevk alır ve Valimar'ın hiç solmayan çayırlarında dans eder; Orome, kudretli bir efendidir. Tulkas'tan biraz daha az güçlüyse , bile kızgınlığı daha korkunçtur; oysa Tulkas sporda ya da savaşta daima güler, Elfler doğmadan önceki savaşlarda Melkor'un yüzüne bile gülmüştü. Orome, Orta Dünya'nın topraklarını çok sevdi ve oraları ; isteksizce terk ederek Valinor'a en son gelen oldu; ve eskiden sık sık yanında ordusuyla dağlar üzerinden doğuya geçerek, tepelere ve düzlüklere döndü. O, canavarların ve kötü hayvanların avcısıdır, atlardan ve tazılardan zevk alır; ve bütün ağaçları sever, bu yüzden Ormanların Efendisi, Aldaron diye çağrılır ve Sindar da ona Tauron der. Güneşte ak ve gecede gümüşi parlayan olan atının ismi Nahar'dır. Güneş'in kızıllık içinde yükselmesi ya da bulutları ayıran şimşekler gibi sesi olan Valaröma, yüce borusunun ismidir. Onun borusu ordusunun tüm borularının üzerinde Yavanna'nın Valinor'da yarattığı ormanlarda duyulur; çünkü orada Orome halkını ve hayvanlarını Melkor'un kötü yaratıklarını kovalamaları için eğitecekti. Orome'nin karısı Yavanna'nın küçük kız kardeşi Ebedi-genç Vâna'dır. Eğer geçerken üstlerine bakarsa tüm çiçekler topraktan fışkırıp açar; tüm kuşlar onun gelişinde şarkılar söyler.

İşte Valar ve Valier'in isimleri bunlar ve burada Eldar'ın Aman'da onları izleyişlerine dayanılarak suretleri kısaca anlatıldı. Ilûvatar'ın

Çocukları için büründükleri suretler güzel ve heybetliydi, ama güzellikleri ve güçlerinin üzerinde maskelenmişlerdi. Ve eğer Eldar'ın bildiği şeylerin tamamından burada daha az bahsedilmişse, bu hiçbir şeyin onların düşüncemizin ötesindeki uzak diyarlara ve çağlara dönen gerçek varlıklarıyla kıyaslanamayacağı içindir. Aralarından Dokuzu gücün ve hürmetin reisleriydi; ama biri ayrıldı ve Sekiz kaldı, onlar Arda'nın Ulubları, Aratar diye isimlendirildiler: Manwe ve Varda, Ulum, Aule ve Yavanna, Mandos, Orome ve Nienna. Manwe onların Kralı olmasına ve Eru'nun maiyeti altında diğerlerinin sadakatlerini elinde tutmasına rağmen, heybette eşittiler ve onların heybeti Valar'a, Maiar'a veya Ilüvatar'ın Eâ'ya gönderdiği herhangi bir şeyle kıyasla-ıamazdı.

Valar'la birlikte varlıkları Dünya'nın yaratılışından önceye dayanan başka ruhlar da Dünya'ya girdi; Valar'la aynı iradenin yarattığı ama tl.ılıa düşük seviyeli olanlar. Onlar Maiar'dı, Valar'ın halkı, onların hiz-mi'tkârları ve yardımcıları. Sayıları Elflerce bilinmez ve Ilüvatar'ın Çocukları'nın dillerinde çok azının ismi var; çünkü Aman'ın tersine Orta Dünya'da Elfler ve İnsanlara görünür suretlere nadiren büründüler.

Valinor'iu Maiar arasında, Eski Günler'in hikâyelerinde isimleri lı.Kirlananlar Varda'nın hizmetçisi olan Ilmare ve kollarındaki *gücü* Arda'daki kimsenin aşamadığı, Manwe'nin sancaktan ve habercisi olan Eönwe'dir. Ama Maiar arasında Ilüvatar'ın Çocukları tarafından en iyi bilinenler Osse ve Uinen'dir.

Osse, Ulmo'nun kuludur ve Orta Dünya'nın kıyılarını yıkayan denizlerin efendisidir. Derinliklere gitmez, kıyıları ve adaları sever, Manwe'nin rüzgârlarıyla sevinir; çünkü fırtınada mutlu olur, dalgaların gürleyişi arasında kahkaha atar. Karısı Denizler Hanımı Uinen'dir,

saçları gökyüzünün altındaki suların her yanında yayılır. Tuzlu akıntı j larda yaşayan tüm yaratıkları ve orada büyüyen tüm yabani otları sever; bütün gemiciler ona yalvarır, çünkü Osse'nin vahşiliğini zaptede- 1 rek dalgalar üzerine sükunet yayabilir. Nûmenor İnsanları onun koru-ması altında uzun süre yaşadılar ve saygıda onu Valar'a eşit tuttular.

Melkor, Deniz'den nefret eder, çünkü ona boyun eğdirememişti. Denir ki, Arda'nın yapımı sırasında, Osse'yi eğer ona hizmet ederse, Ulmo'nun tüm ülkesini ve gücünü vaad ederek, kendi sadakatine çek- \ meye çalışmıştır. Böylece çok uzun zamanlar önce denizde toprakları tahrip eden büyük karışıklıklar yükseldi. Ama Uinen, Aule'nın ricası üzerine Osse'yi zaptederek Ulmo'nun huzuruna çıkardı; affedildi ve sadakatine döndü ki hep sadık kalacaktı. Ama şiddetten aldığı zevk I ondan tamamen ayrılmayacaktı; bazen efendisi Ulmo'nun emri olmaksızın öfe gösterilerinde bulunurdu. Bu yüzden sahilde yaşayanlar ya da gemilerde yolculuk yapanlar onu sevebilir ama güvenmezler.

Melian, hem Vâna'ya hem de Este'ye hizmet eden bir Maia'ydı; Orta Dürıya'ya gelmeden önce Irmo'nun bahçelerindeki çiçeklenen ağaçlarla ilgilenerek uzun süre Lörien'de yaşadı. Nereye gitse bülbüller etrafında şarkılar söylerdi.

Maiar'ın en bilgesi Olorin'di. O da Lörien'de otururdu, ama yolu onu sık sık Nienna'nın evine götürürdü, ondan merhameti ve sabrı öğ rendi.

Melian hakkında *Quenta Silmarillion’da* çok şey anlatılır. Ama o hikâye Olorin hakkında bir şey anlatmaz; çünkü Elfleri sevmesine rağmen, onlar arasında görünmeden veya onlardan biri biçiminde yürür ve onlar, onun kalplerine koyduğu bilgelik fısıltılarının veya güzel düşüncelerin nereden geldiğini bilmezlerdi. Sonraki günlerde, Ilûvatar'ın Çocukları'nın tümünün dostu oldu, onların üzüntülerine mer- hamet götürürdü; onu dinleyenler üzüntüyü bırakır, ve karanlığın im-gelerinden uzak dururlardı.

Her şeyin sonunda Melkor'a adı verildi, Güç içinde yükselen. Ama ceza olarak bu isimle hiç anılmadı; Elfler arasında onun kötülüğü yüzünden en çok acı çekenler olan Noldor halkı, bu ismi kullanmayıp onu Dünya'nın Karanlık Düşmanı, Morgoth, diye andılar. Ilüvatar ona büyük bir güç vermişti ve Manwe ile akrandı. Diğer tüm Vala'ların güç ve bilgileri üzerinde bir hissesi vardı, ama onları kötü amaçlara çevirdi, gücünü şiddet ve zulüm içinde israf etti. Manwe'nin krallığını ve akranlarının bölgeleri üzerindeki hakimiyetini arzulayarak Arda'ya ve içindeki her şeye göz dikti.

İhtişam ve kibir yüzünden kendisi dışındaki her şeyi hor görmeye başladı, harap eden ve merhametsiz bir ruh. Bilinçli bir şekilde, utanmaz bir yalancı olana dek, sahip olduklarını sapkınca bir kötülüğe dönüştürüp kendi arzuları için kullandı. Işık için duyduğu tutkuyla başladı, ama ona sadece kendisi sahip olamayınca, ateş ve öfke sayesinde büyük bir yangına dönüşüp Karanlık'ın içine girdi. Ve karanlığı en çok Arda üzerindeki kötü işlerinde kullandı ve onu, yaşayan her şey için korkuyla doldurdu.

Ayaklanmasının gücü unutulmuş çağlarda öylesine büyüktü ki Manwe ve tüm Valar'la mücadele etti, uzun yıllar boyunca Arda'da, Dünya topraklarının çoğu üzerinde hakimiyeti elinde tuttu. Ama yalnız değildi. Birçok Maia, büyüklük günlerindeki ihtişamına kapılıp ona olan sadakatlerini koruyarak karanlığının içinde kaldı; diğerleri-niyse yalanlar ve haince ihsanlarla hizmetine ayarttı. Bu ruhlar arasında en korkunç olanları Valaraukar'dı, ateşin kırbaçları, Orta Dünya'da onlara dehşetin ifritleri, Balrog denir.

Onun Hizmetkârları arasında en bilineni, Eldar'ın Sauron dediği, Zalim Gorthaur'du. Başlangıçta, Aule'nin Maia'larından biriydi ve

onların ilmini iyi biliyordu. Morgoth Melkor'un Arda hakkındaki tüm işlerinde, devasa işlerinden kurnazca hilelerine kadar, Sauron'un payı vardır ve sadece efendisinden birazcık daha az kötüydü, uzun süre efendisine hizmet etti, kendi adına değil. Ama sonraki yıllarda Morgoth'un bir gölgesi, onun kötülüğünün bir hayaleti gibi yükseldi ve Boşluk'un içine giden aynı harap edici yolda onun arkasında yürüdü.

VALAQUENTA BURADA BİTİYOR

QUENTA SİLMARİLLİON

SİLMARİL'LERİN TARİHİ

BİRİNCİ BÖLÜM

GÜNLERİN BAŞLAMASINA DAİR

Bilgeler arasında denir ki, İlk Savaş, Arda tamamen şekillenmeden, dünyada daha hiçbir şey yetişmeden ya da yürümeden önce başlamış ve hâkimiyet uzun süre Melkor'da kalmış. Ama savaşın ortasında çok cesur ve çok güçlü bir ruh, uzak göklerden Küçük Krallık'ta süren savaşı duyup Valar'ın yardımına koşmuş; kahkahalarının sesi Arda'yı doldurmuş. İşte öfkesi, şiddetli bir rüzgâr gibi, önündeki bulutları ve karanlığı dağıtan Güçlü Tulkas böylece gelmiş; Melkor, öfkesinin ve kahkahasının önünden kaçıp Arda'yı terk etmiş ve uzun bir çağ boyunca barış hüküm sürmüş. Ve Tulkas kalıp Arda Kralhğı'nın Vala'larından biri olmuş; ama Melkor dışardaki karanlıkta kendini yiyip bitirmiş, o andan sonra sonsuza dek Tulkas'a nefret kusmuş.

Valar bu süre içinde denizlere, karalara ve dağlara bir düzen getirmiş ve Yavanna uzun süredir aklında olan tohumları sonunda ekebilmiş. Ateşlerin sönmeye yüz tuttuğu ya da çok eskideki kadim tepelerin diplerine gömüldüğü zamanlarda ışığa ihtiyaç duyulurmuş ve Yavanna'nın ricası üzerine Aulé, etraflarını kuşatan denizlerin ortasına kurduğu Orta Dünya'nın aydınlanması için iki kudreti lamba yapmış. Sonra Varda lambaları doldurmuş, Manwe kutsamış ve Valar da onları öyle yüksek sütunların üzerine yerleştirmişler ki gelecekteki günlerin tüm dağlarından daha mağrurlarmış. Lambaların birini Orta Dünyanın kuzeyine yakın bir yerde yükseltip adına Illuin demişler; diğeri de güneyde yükselmiş ve adına Ormal denmiş; Valar Lambaları'nın Işığı Dünya'nın üzerine öyle bir akmış ki her şey sanki hiç kararmayacakmış gibi aydınlanmış.

Sonra Yavanna'nın ektiği tohumlar hızla tomurcuklanıp filiz vermeye başlamış; küçüklü büyüklü bir sürü şey yetişmiş, yosunlar, otlar,

koca egreltiotlan, tepelerindeki bulutlarla taçlanmış, yaşayan dağlara benzeyen ama ayakları yeşil bir alacakaranlıkta sarmalanmış ağaçlar. Hayvanlar gelip çayırlara, nehirlere ve göllere yerleşmişler ya da ormanların gölgelerinde gezinmişler. Ama henüz ne bir çiçek açmış ne de bir kuş ötmüş, çünkü onlar hâlâ Yavanna'nın göğsünde kendi zamanlarını bekliyorlarmış; ama onun düşlediğine uygun bir bolluk varmış ve hiçbir yer iki Lambanın ışıklarının buluşup birbirine karıştığı Dünya'nın orta kısımları kadar bereketli değikriiş. Her şey daha gençken ve yeni yaratılmış yeşil, yaratanların gözlerinde henüz bir mucizeyken, Ulu Göl'deki Almaren adası, Valar'ın ilk yurdu olmuş.

Bir an gelmiş, Valar uğraşlarına ara verip, düşleyip başlattıkları şeylerin yetişip serpilmelerini izlemişler ve Manwe büyük bir ziyafet düzenlemiş; Valar'ın ve halklarının tamamı davetine uymuş. Ama Aule" ve Tulkas bitkinmiş; çünkü Aule tüm maharetini, Tulkas da tüm gücünü uğraş verdikleri günlerde bitmez tükenmez bir biçimde herkesin hizmetine sunmuşlardı. Melkor'un olan her şeyden haberi varmış, çünkü o zamanlarda bile Maiar arasında kendi davasına döndürdüğü gizli dostları ve casusları varmış; ve. karanlığın içinde çok uzaklarda, kendisine itaat etmelerini istediği akranlarının yaptıklarını kıskanırken kinle dolmuş. Bu yüzden Eâ'nın salonlarından yoldan çıkartıp hizmetine soktuğu ruhlar toplamış ve kendisini güçlü saymış. Ve şimdiyi kendi zamanı olarak görerek yeniden Arda'ya yaklaşıp yukarılardan onu seyretmiş, Baharı'nı süren Dünya'nın güzelliği onu daha da büyük nefretle doldurmuş.

Sonuç olarak Valar, Almaren civarında hiçbir kötülükten korku duymadan toplanmış, Illuin'in ışığı yüzünden uzaklardan, kuzeydeki Melkor'dan yansıyan gölgenin farkına varamamışlar; oysa o, Boşluk'un Gecesi kadar karanlık bir hale gelmiş. Şarkılarda denir ki Arda Baharı ziyafetinde Tulkas, Orome'nin kız kardeşi Nessa ile evlenmiş ve Nessa Valar'ın huzurunda Almaren'in yeşil çimenleri üzerinde dans etmiş.

Sonra yorgun ve keyfi yerinde olan Tulkas uyumuş; Melkor kendi

zamanının geldiğini varsaymış. Bu yüzden ordusuyla beraber Karan-lık'ın Duvarları'nı aşıp Orta Dünya'nın kuzeyine ulaşmış; ve Valar onun farkına varamamış.

Derken Melkor, Illuin'in ışınlarının soğuk ve loş olarak ulaştığı karanlık dağların eteklerinde kocaman bir kale yapmak için dünyanın derinliklerini kazmaya başlamış. Bu güçlü kale Utumno diye isimlendirilir. Valar o anda bundan ne kadar habersiz olsa da Melkor'un kininin hastalığı oradan dışarıya akmış, Arda Baharı bozulmuş. Yeşil olan her şey hastalanıp çürümüş, nehirler balçık ve yabani otlarla dolmuş, sineklerin ürediği zehirli bataklıklar oluşmuş; ormanlar kararıp tehlikelerle dolarak korkunun diyarı olmuş; hayvanlarsa boynuzlara ve fildişlerine bürünmüş canavarlara dönüşüp toprağı kana boyamışlar. Artık Valar da Melkor'un işbaşında olduğunu anlamış ve saklandığı yeri aramış. Ama Utumno'nun sağlamlığına, hizmetkârlarının kudretine güvenen Melkor, Valar daha hazırlanamadan savaşmak için atılıp ilk darbeyi indirmiş; Illuin ve Ormal'ın ışıklarına saldırıp sütunlarını yerle bir etmiş, lambalarını kırmış. Bu kudretli sütunların yıkılması sırasında yer yarılmış, denizler gürültüyle taşmış; lambalar dışarı döküldüklerinde Dünya'nın üzerine yok edici bir alev akmış. Arda'nın sekli, sularının ve topraklarının uyumu öylesine bozulmuş ki Valar onları bir daha ilk tasarladıkları biçimine döndürememişler.

Bu karmaşa ve karanlık sırasında Melkor kaçmış, üstüne bir korku çökmüş, çünkü denizlerin kükremesinin üzerinden Manwe'nin güçlü bir rüzgâr gibi esen sesini duyuyormuş, toprak Tulkas'ın ayaklarının altında sarsılıyormuş. Amâ Tulkas'ın karşısına çıkmadan önce Utumono'ya ulaşıp orada saklanmış. O sırada Valar onu yenememiş, çünkü Dünya'da süregelen kargaşayı yatıştırmak, emeklerinden kurtarabildikleri kadarını kurtarmak için güçlerinin büyük kısmına ihtiyaçları varmış; ve tüm bunların ardından kendilerinden saklanan bir zamanda gelecek olan Ilûvatar'ın Çocukları'nın nerede yaşadıklarını öğrenene dek Dünya'yı yeniden parçalamaktan korkmuşlar.

İşte Arda Baharı böylece sona ermiş. Valar'ın Almaren üzerindeki yurtları tamamen yok olmuş ve Dünya üzerinde daimi yerleri olmamış. Orta Dünya'dan ayrılıp dünyanın sınırları içindeki toprakların en batıda olanına, Aman Diyarı'na gitmişler; Aman'ın batı kıyıları Arda Krallığı'nı çevreleyen ve Elflerin Ekkaia dediği Dış Deniz'e bakıyormuş. O denizin ne kadar geniş olduğunu sadece Valar bilir ve onun ötesinde de Karanlık'ın Duvarları vardır. Aman'ın doğu kıyıla-rıysa Belegaer'in, Batı'nın Büyük Denizi'nin en uç noktasıymış; Melkor, Orta Dünya'da olduğu ve henüz onu yenemedikleri için Valar evlerini güçlendirmek amacıyla denizin kıyılarının üstünde Pelöri'yi, Aman Dağları'nı, dünyadaki en yüksek dağları yükseltmişler. Ve Pelori'nin üzerinde yüce bir zirve varmış, Manwe tahtını onun doruğuna yerleştirmiş. Elflerin o kutsal dağa verdikleri isim Taniquetil'dir veya Ebedi Beyazlık, Oilosse ya da Yıldızlarla Taçlanmış, Elerrına ve bunun yanında daha birçok isim; ama Sindar, gelecekte oluşturacakları dillerinde, ondan Amon Uilos diye bahseder. Manwe ve Varda, Taniquetil'İn zirvesindeki salonlarından Dünya'nın üzerine, en uzak Doğu'ya bile bakabilirlermiş.

Valar, Pelöri'nin duvarları ardındaki, Valinor diye isimlendirilen bölgeyi topraklan ilan etmişler; evleri, bahçeleri ve kuleleri oraday-mış. Bu korunan diyarda Valar, ışığı ve mahvolmaktan kurtardıkları en iyi şeyleri bir araya getirmişler; daha iyi ve yepyeni bir sürü şey yapmışlar; Valinor, Arda Baharı'ndaki Orta Dünya'dan bile daha güzel olmuş, Ölümsüzler orada yaşadıkları için kutsanmış, orada ne solan olmuş ne kuruyan, ne o ülkedeki bir çiçek ya da yaprak lekelenmiş ne de tek bir canlıda bir çürüme veya hastalık görülmüş; çünkü taşlar ve sular kutsanmıştı.

Sonra Valinor tamamen yapıldığında ve Valar'ın konakları kurulduğunda, dağların ardındaki düzlüğün ortasına şehirlerini, birçok

çanı olan Valmar'ı kurmuşlar. Batı kapısının önünde adına CoroUaire de denilen Ezellohar adında yeşil bir tepecik varmış; ve Yavanna orayı kutsamış, yeşil otlarına uzun süre oturup dünyada yetişen şeylere dair bütün düşüncelerinin yer aldığı güçlü bir şarkı söylemiş. Nienna sessizlik içinde düşünmüş ve gözyaşlarıyla tepeciği sulamış. Vala'lar Ya-vanna'nın şarkısını dinlemek için toplanmış, Valmar'ın altın kapılarının yakınındaki Hüküm Çemberi'nde, Mâhanaxar, divan tahtlarında sessizce oturmuşlar; Kementâri Yavanna onların huzurunda şarkı söylerken seyretmişler.

Ve onlar seyrederken tepeciğin üzerinden iki narin filiz fışkırmış; ve o anda tüm dünyayı sessizlik bürümüş, Yavanna'nın şarkısı dışında hiçbir ses yokmuş. Onun şarkısıyla büyüyen fidanlar uzayıp güzelleşmiş ve çiçek vermeye başlamış; böylece Valinor'un İki Ağacı dünyaya uyanmış. Yavanna'nın yarattıkları arasında en çok onlar ünlenmiş ve kaderleri Eski Günler'in tüm hikâyelerinde yazılmış.

Bir tanesi koyu yeşil yapraklarının altında gümüş gibi parıldarmış, sayısız çiçeklerinin her birinden gümüş ışıklı bir çiy durmaksızın düşer ve altındaki toprak kıpırdayan yapraklarının gölgeleriyle beneklen-Irmiş. Diğeri yeni açmış bir kayın ağacı gibi açık yeşil yapraklar doğu-myormuş; uçları parıldayan altından. Çiçekler dallarında sarı alev kümeleri gibi sallanır, her biri kıpkırmızı boynuz biçimine dönüşüp toprağa altın yağmurlar akıtırmış, ağacın çiçeklerinden büyük bir ısı ve pir ışık yaydırmış. İlki Valinor'da Telperion denilmiş, Silpion veya Ninquelöte ya da birçok isim daha; diğeriyse Laurelin'miş, Malinalda veya Culürien ya da şarkıda söylenen başka birçok isim.

Yedi vakit içinde her bir ağacın ihtişamı en üst düzeye ulaşıp ar-dindan yeniden tamamen soluyormuş; ve her biri diğerinin parlamayı bırakmasından bir vakit önce yeniden uyanırmış. Öyle ki Valinor'da her gün iki kez yumuşak ışıklarla dolu öyle soylu bir vakit oluyormuş ki her iki ağacın altın ve gümüş ışınları birbirlerine karışıyor ve onların ardında kalan ağaçlar belirsizleşiyormuş. Telperion ağaçların yaşlı

olanıymış ve endamının zirvesine ilk ulaşıp ilk çileklenen olurmuş; ve gümüşi bir şafağın beyaz ışıltısı gibi parladığı ilk vakte, daha önce geçen vakitlerin sayısını önemsemeden Açılış Vakti demiş Valar ve ondan yola çıkarak Valinor'daki hakimiyet çağlarını hesaplamışlar. Böylece İlk Gün'ün ve ondan sonraki tüm neşeli günlerin altıncı vaktinde, Valinor'un Kararışı'na dek Telperion çileklenme zamanını bitiriyormuş; on ikinci vakitte de Laurelin çiçeklenmesini. Valar'ın Aman'daki günleri on iki vakitten oluşuyor ve Laurelin'in solup Telpe- rion'un yeniden parlarken ışıklarının ikinci kez birbirlerine karışmalarıyla son bulurmuş. Ama ağaçlardan damlayan ışık havaya karışmadan veya toprağın altına gömülmeden önce uzun süre kalırmış; ve Varda, Telperion'un çiyleriyle Laurelin'den akan yağmuru, tüm Valar ülkesinin su ve ışık kaynakları olan, parıldayan göllere benzeyen büyük sarnıçlarda biriktiriyormuş. İşte böylece başlamış Valinor'un Mutluluk Günleri ve yine böylece başlamış Zaman'ın Sayımı.

Ama çağlar, İlkdoğanlar'ın gelişi için Ilûvatar'm saptadığı zamana yaklaştıkça, Orta Dünya, Varda'nin unutulmuş çağlarda yaptığı Eâ'daki emeklerinden kalma yıldızların altında bir alacakaranlığa bürünmüştü. Ve Melkor bu karanlığa yerleşmiş, ama yine de sık sık kudretin ve korkunun binbir şekline bürünüp etrafta gezinmiş, soğuğu ve ateşi dağların tepelerinden diplerindeki derin külhanlara savurmuştu; ve o günlerde acımasız, şiddetli ya da ölümcül olan ne varsa işinin başındaymış.

Valinor'un güzelliği ve mutluluğu yüzünden Valar, dağların ötesine, Orta Dünya'ya çok ender olarak geçmiş, ama Pelöri'nin ötesindeki toprağa sevgi ve ilgilerini vermişler. Ve Kutlu Diyar'ın ortasında Aulé'nin konakları varmış, orada uzun süre emek vermiş. O ülkedeki her şeyin yaratılmasında en büyük rol onunmuş, orada açık ya da gizli bir sürü güzel ve biçimli şey üstünde çalışmış. Ondan kaynaklanır Dün-ya'nın ve içerdiği her şeyin bilgisi ve ilmi: bu bilgi olanı oluşturanın değil sadece olanın ne olduğunun anlayışının arayışındadır ya da bü-

nin zanaatkarların ilminin: dokumacının, ağaç işleyicisinin, metal işti terinin; ya da çiftçinin, ama tüm bu şeylerde, yetişen, büyüyen ve dayanan şeylerde Aule'nin eşi Kementâri Yavanna'nın payını görmek gerekir. Aule'dir işte o, adına Noldor'un Arkadaşı denilen, çünkü onlar sonraki günlerde ondan çok şey öğrendiler ve onlar, Elfler arasında m becerikli olanlardır; kendi yöntemleriyle Ilüvatar'ın onlara bahşet-ı iği ihsanlara göre, onun öğretisine hem sözlü ve yazılı olarak hem de nakış, desen ve oyma şekillerinde keyif verici çok şey eklediler. Değerli taşları yapmayı ilk becerenler de gene Noldor'du; ve bu taşların en güzelleri Silmaril'lerdir, ki artık kayıplar.

Ama Valar'ın en yücesi ve en kutsalı olan Sûlimo Manwe, Dış I'opraklar'ı düşüncelerinde terk etmeden Aman sınırları içinde yaşıyordu. Çünkü tahtı deniz kıyısında yükselen Taniequetil'in, dünyadaki dağların en yükseğinin, zirvesine haşmetli bir biçimde kurulmuş-ııı. Şahin ve kartal suretine bürünmüş ruhlar onun salonlarından içeri ve dışarı durmaksızın uçarlardı; ve onların gözleri denizlerin diplerini ı'.örebilir, dünyanın altında saklı büyük mağaraları delip geçerdi, böylece Arda'da olup biten her şeyden onu haberdar ederlerdi; ne var ki bazı şeyler hem Manwe'nin hem de hizmetkârlarının gözlerinden İlikli kalırdı, çünkü Melkor'un karanlık düşünceleriyle oturduğu yerde nüfuz edilemeyecek gölgeler vardı.

Manwe, ne kendi onurunu düşünür ne onun gücünü kıskanır, sadece herkesi barışa yöneltirdi. Elfler arasında en çok Vanyar'ı severdi ve onlar, ondan şarkıyı ve şiiri öğrendiler; çünkü şiir Manwe'nin sevinciydi, sözcüklerin şarkısı da müziği. Giysisi mavidir ve mavi gözlerinin alevidir; Noldor'un ona yaptığı saltanat asası safirdendi; ve o lluvatar'ın vekili ve Valar'ın, Elflerin, İnsanların Dünyası'nın Kralı olarak atanmıştı; ve Melkor'un kötülüğüne karşı baş savunmacı olarak. Manwe'nin yanında, güzeller güzeli Varda yaşardı, Sindar dilinde adına Elbereth denilen Valar Kraliçesi, yıldızların yaratıcısı ve onlarla beraber kutsanmış ruhların yüce ev sahibesi.

Ama Ulmo yalnızdı; ne Valinor'da yaşar ne de büyük bir divan ge rekmedikçe oraya giderdi; Arda'nın başlangıcından beri Dış Okyanus't yaşadı ve hâlâ orada yaşar. Oradan tüm suların akışını, gelgitleri, gök yüzünün altındaki bütün ülkelerdeki nehirlerin yönünü ve kaynakları yeniden dolduruluşunu, tüm çiylerin ve yağmurun damla damla akışın yönetirdi. Derinliklerde düşüncelerini büyük ve korkutucu bir müziğ sokar; ve o müziğin yankısı dünyanın tüm damarlarından hüzün ve se vinçle akardı; çünkü güneşte taşan pınar neşeli olsa da kaynaklan, Dünya kurulurken dibi belirlenmemiş hüzün kuyularındadır. Teleri halkı Ulmo'dan çok şey öğrenmişti, bu yüzden müzikleri hem hüzünlüdür hem de büyülü. Ulmo'nun duyanın bir daha unutamayacağı borularını yapan Salmar; İç Denizler'in dalga ve hareketlerini ve bunun yanında başka bir sürü ruhun yönetimini verdiği Osse ile Uinen, onunla birlikte Arda'ya gelmişlerdi. Böylece Ulmo'nun sahip olduğu kudret sayesinde Melkor'un karanlığının altında bile, birçok gizli cevher sayesinde ha^ sessiz akışına devam etti ve Dünya ölmedi; Ulmo'nun kulakları, o k ranlıkta kaybolanlara ya da Valar'ın ışığından uzaklaşanlara bile dai açıktı; ve bir kez bile Orta Dünya'yı yüzüstü bırakmadı, yıkım ya değişim yüzünden ne olduysa, bir an bile onları düşünmeyi bir yana b rakmadı ve günler sona erene kadar da bırakmayacak.

Ve Yavanna da, karanlık zamanında Dış Topraklar'ı tamamen yüzüstü bırakmaya istekli değildi; çünkü yetişen her şey onun sevgilisİy ve Orta Dünya'da başladığı ama Melkor'un bozduğu işleri için yas tu tu. Bu yüzden zaman zaman Aule'nin evini, Valinor'un çiçekli çayırlarını terk eder, Melkor'un açtığı yaraları iyileştirirdi; ve dönünce de daima Valar'ı, İlkdoğanlar gelmeden önce onun kötü hükmüyle.kesinlik yapılması gereken savaşa sevkederdi. Ve hayvanları evcilleştİren Oro aydınlanmamış ormanların karanlıklarında at sürerdi; mızrağı ve yayıyla, güçlü bir avcı olarak ölümüne Melkor'un krallığındaki canavarlar ve kötü yaratıkların peşine düşer, beyaz atı Nahar gölgeler içinde gümüş gibi parlardı. Sonra uyuyan toprak onun altın toynaklarının dar

liyle titrer, Orome de dünyanın alacakaranlığında Arda'nın düzlükleri üzerinde yüce borusu Valaröma'yı öttürür ve dağların yankılandığı, komiliğim gölgeleri kaçışır, Utumno'daki Melkor gelecek öfkeyi kalbinde hissederek ürkerdi. Ama Orome geçer geçmez Melkor'un hizmetkârları yeniden toplanır; toprak, gölgelerle ve hilelerle dolardı.

Günlerin başlamasına, Dünya'nın, Iluvatar'm Çocukları'nın tanıdığı hale gelişinden önceki durumuna ve hükümdarlarına dair söylenebilin ek her şey artık söylendi. Çünkü Elfler ve İnsanlar, Ilüvatar'ın Çocukları'dır; ve hiçbir Ainur, Çocuklar'ı.n Müzik'te oluştuğu temayı ı.mı olarak anlayamadığı için, onların eylemlerine bir şey katmaya ce-siiret edemedi. İşte bu yüzden Valar, bu soylar için efendiden çok, bir nir ata ve reis olmuştur; Ainur, Elfler ve İnsanlarla olan ilişkilerinde, yol göstermedikleri zamanlarda, onları zorlamaya çalıştıklarında, ni-yctleri ne kadar iyi olursa olsun sonucun iyi oluşu çok enderdir. Hatta Ainu'ların çoğu gerçekte Elflerle ilişki kurarlardı, çünkü Ilûvatar güç ve endamları ne kadar daha zayıf olsa da onların doğalarını Ainur'a benzetmiş; İnsanlara ise tuhaf ihsanlar bahsetmiştir.

Çünkü denir ki, Valar'ın ayrılışından sonra sessizlik olmuş ve bir süre Ilûvatar tek başına düşünerek oturmuş. Sonra konuşmuş ve demiş ki: "İşte Quendi ve Atani'nin konağı olacak olan Dünya'yı seviyorum! Ama Quendi tüm dünya yaratıklarının en güzelleri olacak, onu kavrayacak ve güzelliği tüm çocuklarımdan daha fazla ortaya çıkaracaklar; ve bu dünyada daha büyük bir mutluluğa sahip olacaklar. Ama Atani'ye yeni bir ihsan bahşedeceğim". Böylece İnsan yüreklerinin dünyanın ötesini arzulamasını ve dünya huzur bulamamasını, ama dünyanın tüm güçleri ve fırsatları arasında, diğer her şeyin yazgısı nl.ın Ainur'un Müziği'nin ötesinde, hayatlarına biçim verecek bir erdeme sahip olmalarını; her şeyin biçimde ve harekette tamamlanmış nhırak onların elinden çıkmasını, dünyanın da en sonuncu ve en miniciğine kadar tamamlanmasını buyurdu.

Ama Ilûvatar, İnsanların dünya güçlerinin kargaşasının ortasında sık sık yoldan çıkacağını, yeteneklerini uyum içinde kullanmayacağını biliyordu; ve dedi ki: "Onlar da zaman içinde yaptıkları her şeyin, sonunda sadece benim eserimin görkemini arttıracağını göreceklerdir. Ne var ki Elfler, İnsanların sık sık Ilûvatar'ın düşüncelerinin çoğunu bilen Manwe"yi kedere boğduğuna inanır; çünkü Elflere öyle görünür ki, Ainur içinde en çok İnsanlar, Melkor'u andırır, o her ne kadar onlardan, hatta ona hizmet edenlerinden bile korkup nefret etmiş olsa bile.

İşte onlara bahşedilen bu özgürlük armağanıyla İnsanoğulları, dün yada sadece kısa bir süre yaşar, ona bağımlı değildir ve kısa süre içind dünyadan ayrılıp Elflerin bilmediği bir yere giderler. Oysa Elfler günle rin sonuna kadar orada kalacaklardır, işte bu yüzden onların Arda'ya v tüm dünyaya duydukları sevgi daha saf, daha dokunaklı ve yıllar geçtikçe de daha hüzünlüdür. Çünkü Elfler, dünya ölene dek, katledilmedikçe ya da keder içinde harcanmadıkça (görünüşte bu ölümlerin ikisine de maruz kalırlar) ölmezler; on bin yüzyıl onları yormaz, ne de uzun yaşam güçlerini azaltır; ve ölürken zaman içinde geri dönebilecekleri! Mandos'un Valinor'daki salonlarında toplanırlar. Oysa İnsanlar gerçekten ölür ve Arda'yı terk eder; işte bu yüzden onlara Misafirler ya da Yabancılar denir. Ölüm onların yazgısı, Ilûvatar'ın ihsanıdır ki Zaman yıprandıkça Güçler bile buna gıpta eder. Ama Melkor onun üzerine gölgesini yaydı ve onu karanlıkla lanetledi, iyilikten kötülük, umuttan korku yarattı. Ama Valar'ın yaşlıları, Valinor'daki Elflere İnsanların Ainur'un İkinci Müziğrne katılacağını söylemiştir; oysa Ilûvatar, Dünya sona erdikten sonra Elfler için ne amaçladığı açıklamadı ve Melkor da bunu keşfedemedi.

İKİNCİ BÖLÜM

AuLe ve YAVANNA'YA DAİR

Denir ki, Aule, Çocuklar'ın gelmesini, bilgilerini ve becerisini öğretebileceği birilerine sahip olmayı öylesine şiddetli arzulamış ki Ilûvatar'ın tasarılarının tamamlanmasını beklerken sabırsızlığa düşmüş, işte bu yüzden Cüceler, Orta Dünya'nın karanlığında Aule tarafından yaratılmış Aule, Cüceleri hâlâ oldukları biçimde yaratmış çünkü gelerek olan Çocuklar'ın biçimleri aklında belirgin değilmiş ve Melkor'un kudreti hâlâ Dünya'nın üzerindeymiş; bunun için onların güçlü ve boyun eğmez olmalarını dilemiş. Ama yaptığı bu şey yüzünden diğer Vala'lar tarafından suçlanmaktan korktuğu için gizlice uğraşmış: ve ilk olarak Orta Dünya'da dağların altında bir konakta Cücelerin Yedi Babaları'nı yaratmış.

Ne var ki daha işini tamamladığı anda Ilûvatar'ın yapılanlardan haberi varmış ve Aule memnunmuş, onlar için tasarladığı dili kullanarak Cüceleri eğitmeye başlamış ve Ilûvatar onunla konuşmuş; Aule onun sesini duymuş ve susmuş. Ilûvatar'ın sesi ona demiş ki: "Neden yaptın bunu? Neden gücünün ve yetkinin ötesinde olduğunu bildiğin bir şeye kalkıştın? Sana bahşettiğim ihsan sadece kendi varlığın içindir, daha fazla değil; bu yüzden senin elinden ve aklından oluşan yaratıklar sadece o varlık sayesinde yaşayabilir, sadece sen onları hareket ntirmeyi düşündüğünde hareket edebilirler, düşüncelerin başka yerdeyse boş boş dururlar. Arzun bu mudur?"

Sonra Aule yanıt vermiş: "Ben böyle bir egemenlik arzulamadım. Benden başka şeyler olmasını arzuladım, onları sevmeyi ve eğitmeyi, ki var oluşuna sebep olduğun Eâ'nın güzelliğini onlar da kavrasın. Çünkü hana göre, Arda'da onun içinde olduğuna sevinebilecek birçok şey için yer var, ama onun büyük bölümü hâlâ boş ve sessiz. Sabırsızlığım beni

yanlışa sürükledi. Ne var ki, bir şeyler yaratmak, senin tarafından yaratıldığımdan beri kalbimdedir; ve babasının yaptıklarından etkilenip kendine bunlardan bir oyun yaratan anlayışı kıt bir çocuk, bunu babasını taklit etmek için değil, sadece babasının oğlu olduğu için yapabilir. Ama şimdi sen bana sonsuza dek kızgın olmayasın diye ne yapmalıyım? Bir çocuk olarak babasına, sana, bu şeyleri sunuyorum, senin yarattığın ellerin eserini. Onlarla ne istersen onu yap. Ama benim haddimi bilmeyerek yarattıklarımı yok etmem gerekmez mi?"

Sonra Aule, Cücelere,vurmak için eline koca bir çekiç aldı; ve ağladı. Ilûvatar, alçakgönüllülüğü yüzünden Aule'ye ve arzusuna merhâ met duydu; ve Cüceler çekiçten geri çekildiler, korktular, başlarını öne eğip aman dilediler. Ve Ilûvatar'in sesi Aule'ye dedi ki: "Daha sen söylerken kabul ettim sunduklarını. Görmüyor musun, bu şeylerin artık kendilerine ait hayatları var ve kendi sesleriyle konuşuyorlar? Yoksa senin darbenden ya da iradenden gelecek herhangi bir emirden ürk-mezlerdi." Sonra Aule çekicini aşağı indirdi, mutluydu; "Eru eserimi kutsasın ve düzeltsin!" diyerek Ilüvatar'a teşekkürlerini sundu.

Ilûvatar yeniden konuştu ve dedi ki: "Nasıl Dünya'nın başlangıcına; da Ainur'un düşüncelerine varlık verdiysem, şimdi de senin arzunu öyle? ele aldım ve ona orada bir yer verdim; ama başka hiçbir şekilde senin ellerinle yarattıklarını düzeltecek değilim, nasıl yarattıysan, öyle kalacaklar. Ama şuna izin verecek değilim: yani bunların benim tasarladığım İlkdoğanlar'dan önce gelmesine ya da sabırsızlığının ödüllendirilmesine. Şimdi taşların altında karanlıkta uyuyacak ve Ilkdoğanlar Dün-' ya'ya uyanmadan önce açığa çıkmayacaklar; o zamana dek, onlar ve sen bekleyeceksiniz, uzun görünse de. Ama vakit geldiğinde onları uyandıracağım ve onlar senin çocukların gibi olacak; seninkilerle benimkiler, kabul ettiklerim ve seçtiklerim arasında sık sık çekişmeler doğacak."

Sonra Aule, Cücelerin Yedi Babaları'nı alıp uzun süre kalacakları; onlara ayrılmış yerlerde dinlenmeye yatırdı; Valinor'a dönüp uzayıp giden yıllar boyunca bekledi.

Melkor'un gücünün hüküm sürdüğü günlerde yaratıldıkları için Aule, Cüceleri dayanıklı olmalarını sağlayarak güçlü yaratmıştı. Bu yüzden taş kadar serttirler, inatçıdırlar, hemen arkadaş ve düşman olurlar, zor işlere, açlığa ve beden acılarına konuşan tüm diğer halklar-ı lan daha çok dayanırlar; uzun yaşarlar, insan ölçüsünün çok ötesinde, .una sonsuza dek değil. Çok uzun zamanlar önce, Orta Dünya'daki Elf-ler arasında, Cücelerin Ölürken yaratıldıkları toprağa ve taşa dönüşeceklerine inanılırdı; ama Cücelerin inanışı bu değildir. Çünkü Mahal dedikleri Yapıcı Aule'nin onlarla ilgilendiğini, Mandos'ta kendileri için ayrılmış salonlarda bir araya getirdiğini; ve onun eski Babalar'ına, Son geldiğinde Ilûvatar'ın onları kutsayıp Çocuklar'ın arasında bir yer vereceğini açıklamış olduğunu söylerler. Zaman İçinde Aule'ye hizmet etmek ve Son Savaş'ın ardından Arda'nın yeniden yaratılmasında ona yardım etmekte rol oynayacaklardır. Ve yine derler ki, Cücelerin Yedi babaları kendi soydaşları arasında yaşamak, bir kez daha kadim isimlerine layık olmak için geri döneceklerdir; ki aradan geçen onca çağa rağmen, aralarında en çok tanınanı, Khazad-dûm'daki konaklarında oturan ve Elflere en çok dostluk gösteren bu soyun babası Durin'dir.

Aulé Cüceleri yaratmak için emek verirken, eserini diğer Vala'lardan saklı tutmuştu; ama sonunda düşüncelerini Yavanna'ya açıp olan biten her şeyi anlattı. Sonra Yavanna dedi ki: "Eru merhametlidir. Şimdi görüyorum, kalbine neşe dolmuş, dolsun; çünkü sen yanlızca bağışlanma değil cömertlik de kazandın. Ama başarıya ulaşana dek bu düşünceyi benden sakladığın için; senin çocukların benim sevgimden doğan şeylere çok az ilgi duyacaklar. Babaları gibi, önce kendi elleriyle yarattıkları şeyleri sevecekler. Dünyayı kazıp duracak, dünyada yetişen ve yaşayan şeylere aldırış etmeyecekler. Birçok ağaç onların aamasız demirinin darbelerini hissedecek."

Ama Aule yanıtladı: "Bu Ilûvatar'ın Çocukları için de geçerli; çünkü onlar da beslenecek ve kuracaklar. Senin krallığının varlıkları

kendi içlerinde değer taşımalarına, Çocuklar gelmese de taşıyacak olmalarına rağmen, Eru onlara hükmetme verecek ve onlar da Arda'da buldukları her şeyi kullanacaklar; her ne kadar, Eru'nun niyeti sayesinde, saygısız veya minnetsiz olmasalar da."

"Melkor onların kalbini karartmadığı sürece değil," dedi Yavanna. Ve tatmin olmamıştı, gelecek günlerde Orta Dünya üzerinde yapılabileceklere dair korku duyarak kalbi kederle doldu. Bu yüzden Manwe'nin huzuruna çıktı, Aule'nin düşüncelerini ifşa etmeden dedi ki "Arda Kralı, doğru mudur, Aule'nin bana dediği gibi, Çocuklar'ın geldiklerinde benim emeğimle yaratılmış her şeyin üzerinde hükümlerinin olacağı ve böylece diledikleri gibi davranacakları?"

"Doğrudur," dedi Manwe. "Ama neden soruyorsun ki, senin Aule'nin öğretilerine ihtiyacın yoktur?"

Sonra Yavanna sessiz kalıp kendi düşüncelerine gömüldü. Ve yanıtladı: "Çünkü gelecek günleri düşünmekten kalbim heyecanla dolu. Yarattığım her şeyi seviyorum. Melkor'un bu kadar çoğunu mahvetmiş olması yeterli değil mi? Tasarladığım hiçbir şey başkalarının hükmünden kurtulamayacak mı?"

"Eğer isteğin olacak olsaydı neyi korumak isterdin?" dedi Manwe. "Bütün krallığında senin için en sevgili olan şey nedir?"

"Hepsinin kendi değeri vardır ve her biri diğerlerinin değerini çoğaltır. *Kelvar* kaçıp kendilerini koruyabilirler, ama *olvar* bunu yapamaz. Ve onların arasında en çok sevdiklerim ağaçlardır. Yetişmeleri uzun sürer, yere yıkılmalarıysa çabuk; geçenlere dallarındaki meyveleri sunmadıkları zaman onlar için yas tutan pek azdır. Düşüncelerimde böyle görüyorum. Kökleri olan her şey adına ağaçlar konuşsa ve onlara yanlış davrananları cezalandırsa!"

"Garip bir düşünce bu," dedi Manwe.

"Yine de Şarkı'da vardı," dedi Yavanna. "Çünkü sen göklerde Ulmo ile bulutları yaratıp yağmurları yağdırırken, ben onları alabilmek için ulu ağaçların dallarını yükselttim ve rüzgârla yağmurun arasında,

onların bir bölümü Ilûvatar'a şarkılar söyledi."

Sonra Manwe sessizce oturdu, Yavanna'nın kalbine yerleştirdiği düşünce büyüyüp gelişti ve Ilûvatar tarafından seyredildi. Sonra Manwe'ye, Şarkı bir kez daha ona doğru yükseliyormuş gibi geldi, daha önce duyduğu halde aldırış etmediği birçok şeye şimdi kulak verdi. Ve sonunda Görüntü yeniden başladı ama şimdi kendisi de içinde olduğu için uzaklarda değildi, her şeyin Ilûvatar'ın ellerinde yükseldiğini görüyordu; sonra el görüntüye katıldı ve o ana dek Ainur'un yüreklerinde olup ondan saklanmış bir sürü mucize ortaya çıktı.

Sonra Manwe uyandı ve Ezollohar'ın üzerindeki Yavanna'nın yanına indi, İki Ağaç'ın altında yanına oturdu. Ve Manwe dedi ki: "Ey Kementâri, Eru konuşup dedi ki: 'Valar Şarkı'nın tamamını duymadığımı mı düşünüyor, hatta en küçük sesten çıkan en küçük tınıyı bile mi? Durun hele! Çocuklar uyandığı zaman, işte o zaman Yavanna'nın düşüncesi de uyanacak ve uzaklardan ruhları çağıracak, onlar da *kelvar* ve *olvar* arasına gidecek, bir bölümü oraya yerleşecektir, onlara saygı gösterilecek ve haklı öfkelerinden ise korku duyulacaktır. Bir süre için: İlkdoğanlar onların kudreti altında olduğu ve İkincidoğanlar genç olduğu sürece.' Ama Kementâri, şimdi hatırlamıyor musun, düşüncen hep yalnız başına şakımamıştır? Senin düşüncen ve benimkisi karşılaşmadı mı, öyle ki biz kanatlarında aynı rüzgârla bulutların üzerinde süzülen koca kuşlar gibi değil miydik? İşte bu da Ilûvatar'ın önem verdikleri arasında olacaktır ve Çocuklar uyanmadan önce Batı'nın Efen-dileri'nin Kartalları rüzgâr gibi kanatlarla öne çıkacaklardır."

Böylece Yavanna mutlu oldu, ayağa kalkıp kollarını göklere uzatarak dedi ki: "Kementâri'nin ağaçları yücelere uzanacak, öyle ki Kral'ın Kartalları evini oralarda kursun!"

Sonra Manwe de ayağa kalktı, görünüşe göre öyle bir yüksekliğe ermişti ki sesi Yavanna'ya rüzgârların arasından iniyor gibi geldi.

"Hayır," dedi, "sadece Aule'nin ağaçları yeterince uzun olacaktır. Kartallar dağlara yerleşecek ve bize seslenenlerin seslerini duyacak.

Ama ormanlarda Ağaçların Çobanları yürüyecektir."

Sonra Manwe ve Yavanna ayrıldılar; Yavanna, Aule'nin yanına döndü; Aule demirci dükkânında eritilmiş metali bir kalıba döküyordu. "Eru cömerttir" dedi Yavanna. "Şimdi çocuklarının sakınmalarını sağla. Çünkü ormanlarda Öyle bir kudret yürüyecek ki onda uyandıracakları öfkenin günahı kendi boyunlarına olacaktır."

"Yine de oduna ihtiyaç duyacaklar," dedi Aule ve demir işleriyle uğraşmaya devam etti.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ELfLeRİn Gelişine

ve Melkor'un Esaretine Dair

Valar, uzun çağlar boyunca Aman Dağları'nın ötesinde, Ağaçlar'ın ışığında mutluluk içinde yaşadı ama Orta Dünya'nın tümü yıldızların altında alacakaranlıkta kalmıştı. Lambalar parlarken oralarda başlayan gelişme şimdi durdurulmuştu, çünkü her yer yeniden kararmıştı. Ama yaşayan en eski şeyler yetişmişti: denizlerde büyük yabani otlar ve toprakta koca ağaçların gölgesi; ve karanlığa bürünmüş tepelerin vadilerinde, eski ve güçlü karanlık yaratıklar vardı. Yavanna ve Oro-me'nin dışında Valar, o topraklara ve ormanlara çok ender olarak gelirdi; Yavanna orada gölgelerin içinde gezinirdi, kederliydi, çünkü Arda Baharı'nın büyüyüp gelişmesinin Önüne geçilmişti. Yavanna, yıpranmasınlar ve aslında şimdi "olması gereken uyanış zamanlarını beklesinler diye, Bahar'da doğan pek çok şeyi uykuya yatırmıştı.

Ama kuzeyde Melkor gücünü inşa etti; ve uyumadı, izledi, çalıştı; yoldan çıkardığı kötü şeyler civarda gezindi, karanlık ve uyuklayan ormanlara canavarlar ve korkutucu suretler dadandı. Utumno'da etrafına iblislerini, eski ihtişamlı günlerinde ona bağlanan ve çürümeye başladığı günlerde ona en çok benzemeye başlayan ruhları topladı: kalpleri ateştendi, ama karanlık içinde gizleniyorlardı ve etraflarına dehşet saçarlardı; alev kırbaçları vardı. Zaman içinde Orta Dünya'da Balroglar diye isİmlendireceklerdi. Ve o karanlık zamanda Melkor çeşitli şekil ve türde dünyayı uzun süre uğraştıran birçok canavar yetiştirdi; ve toprakları artık Orta Dünya'nın ötesine, güneye doğru yayıldı.

Melkor, Aman'dan gelebilecek herhangi bir saldırıya karşı koyabilmek için denizin kuzeybatı kıyılarından çok uzakta olmayan bir kale ve silah deposu yaptı. Bu kale Melkor'un yardımcısı Sauron tarafından

yönetildi; ve Angband diye isimlendirildi.

Yavanna ve Orome'nin Dış Topraklar'dan getirdikleri haberler onlara sıkıntı verdiği için Valar'ın divan topladı; ve Yavanna Valar'ın huzurunda şunları söyleyerek konuştu: "Ey Arda'nın kudretlileri; Ilûvatar'ın Görüntü'sü kısa sürdü ve hemen elimizden alındı; belki de bu yüzden sınırlı günleri sayarak kararlaştırılmış zamanı tahmin edemeyiz. Yine de şuna emin olun: zaman yaklaşıyor, bu çağ içinde umudumuz açığa çıkarılacak ve Çocuklar uyanacaktır. Öyleyse, onların yerleşeceği toprakları ıssızlığa ve kötülüğün içine mi terk etmeliyiz? Biz ışığa sahipken onlar karanlık içinde mi dolaşsınlar? Manwe, Taniquetil'in üzerinde otururken, onlar Melkor'a mı efendi desin?"

Ve Tulkas bağırdı: "Yoo! Bırakın tez zamanda savaşalım! Gereğinden uzun süre kavgadan uzak dinlenmedik mi, artık gücümüz yerine gelmedi mi? Bizimle tek başına sonsuza kadar mücadele edebilir mi?"

Ama Manvve'nin emriyle Mandos konuştu ve dedi ki: "Iluvatar'ın Çocukları aslında bu çağda gelmeli ama henüz gelmediler. Dahası İlkdoğanlar'in karanlıkta gelmesi ve ilk önce yıldızlara bakması kaderleridir. Büyük ışık onların zayıflığı olacak. İhtiyaç duyduklarında daima Varda'ya seslenecekler."

Sonra Varda divanda öne çıkıp Taniquetil'in tepesinden uzaklara baktı; sayısız yıldızın altında Orta Dünyanın belirsiz ve uzak karanlığını izledi. Sonra görkemli bir işe girişti, Arda'ya gelişlerinden beri Valar'ın yaptıklarının en önemlisine. İlkdoğanlar'in gelişini düşünerek Telperion'un sarnıçlarından gümüş çiyleri alıp onlarla yeni ve daha parlak yıldızlar yaptı; işte bu yüzden, zamanın derinliklerinden ve Eâ'daki emeği yüzünden adına Aydınlatıcı, Tintalle, daha sonra da Elf-ler tarafından Yıldızların Kraliçesi, Elentâri dendi. Carnil ve Luinil'i, Nenar ve Lumbar'ı, Alcarinque ve Elemmîre'yi yarattı; kadim yıldızların çoğunu bir araya toplayıp Arda'nın göklerine burçlar olarak yerleştirdi: Wilwarin, Telumendil, Soronüme ve Anarrıma; ve parlayan

çemberiyle günlerin sonunda olacak Son Savaş'ı önceden haber verecek olan Menelmacar'ı. Ve kuzeyde Melkor'a meydan okumak üzere yücelerde salınsınlar diye yedi güçlü yıldızlı tacı yerleştirdi, Valacir-ca'yı, Valar Orağı ve onun kaderin işaretini.

Denir ki, Varda işini sona erdirirken ki uzun sürmüştü, Menelma-car göklere ilk yükseldiğinde ve Helluin'İn mavi ateşi dünyanın sınırları üzerindeki sislerin içinde ilk kez titreştiğinde, işte o anda, Dünya'nın Çocukları, Ilüvatar'ın Ilkdoğanlar'ı uyanmış. Yıldızlarla aydınlanan Cuivienen gölünün, Uyanış Suyu'nun yanında Ilüvatar'ın uykusundan uyandılar; ve henüz Cuivienen'in yanında sessizce yaşarlarken gözleri her şeyden Önce gökteki yıldızları gördü. Bu yüzden yıldız ışığını daima sevdiler ve Elentari Varda'yı tüm Valar'in üstünde saydılar.

Dünyanın değişiminde toprakların ve denizlerin şekilleri dağılıp yeniden yaratıldı; nehirler aynı yataktan akmadı, dağlar aynı yerde yük-selmedi; ve artık Cuivienen'e dönüş olmayacaktı. Ama Elfler arasında onun Orta Dünya'nın doğusunun uzaklarında, kuzeye doğru uzandığı ve iç deniz Helcar'da bir koy olduğu ve bu denizin daha önceki zamanlarda, Melkor yıkmadan önce Uluin'in dağının bulunduğu yerde olduğu söylenir. Doğudaki yüksekliklerden oralara çok su akıyordu ve Elfle-rin duyduğu ilk ses, akan suyun, taşın üzerine çarpan suyun sesiydi.

Uzun süre yıldızların altındaki suyun kıyısında, ilk yurtlarında yaşayıp merak içinde Dünya üzerinde gezindiler; ve bir dil yaratmaya, algıladıkları her şeyi adlandırmaya başladılar. Kendilerine Quendi dediler, seslerle konuşanları belirtmek için; çünkü kendilerinin dışında ko-nuşan ya da şarkı söyleyen canlı hiçbir şeyle henüz karşılaşmamışlardı.

Ve öyle bir an geldi ki, Orome avlanırken doğuya at sürüyordu ve Helcar'ın kıyılarında kuzeye dönüp Doğu Dağları'nın Orocarni, gölgelerinin altından geçti. Sonra aniden Nahar koca bir kişneme koyve-rip durdu. Orome, şaşkınlık içinde sustu, yıldızların altındaki toprağın sessizliğinde uzaklarda şarkı söyleyen sesler duyuyor gibiydi.

Böylesine uzun süredir beklediklerini Valar, sonunda rastlantıyla

bulacaktı. Ve Elfleri izleyen Orome, sanki onlar umulmadık, muhteşem ve öngörülmemiş şeylermiş gibi hayranlıkla doldu; bu Valar için hep böyle olacaktı. Dünya yokken, her şey Müzik'in içinde düşünülüp I uzaklardaki Görüntü'de Önce en görülebilse de, Eâ'nm içine gerçek- I ten inenler, birçok şeyle sank daha önce anlatılmamış ya da gösteril- I memiş yeni bir şey gibi tanışacaklardır.

Başlangıçta Ilûvatar'ın İlk Çocukları, şimdikilerden daha güçlü ve büyüktü; ama daha güzel değil, çünkü her ne kadar gençlik günlerinde Quendi'nin güzellikleri Ilûvatar'ın var olmasına sebeb olduğu di- I ger her güzelliğin ötesindeydi ama Batı'da yaşamları boyunca üzüntü ve bilgelikle güzellikleri süslenecekti. Orome, Quendi'yi sevdi, onları kendi dillerinde Yıldızların Halkı anlamına gelen Eldar diye isimlendirdi; ama bu isim daha sonra sadece batıya doğru olan yolda onu izleyenler tarafından kullanılacaktı.

Yine de birçok Quendi, onun gelişiyle dehşet içinde kaldılar; bu Melkor'un eseriydi. Çünkü bilgeler, daha sonra edinilen bir bilgiye göre, Quendi'nin uyanışını ilk fark edenin daima tetikte olan Melkor olduğunu ve onun, onları gizlice izlesinler, pusu kurup beklesinler diye gölgeler ve kötü ruhlar yolladığını açıklayacaklardı. Böylece, Orome'nin gelişinden birkaç yıl önce, eğer bir Elf yurtlarından tek başına ya da birkaç kişiyle uzaklaşırsa, genelde yok olur ve asla dönmezmiş; Quendiler, onları Avcı'nın yakaladığını, onların da korktuğunu söylerler. Ve gerçekten yankıları Batı'da hâlâ hatırlanan, Elflerin en kadim şarkıları, Cuivienen tepelerinde yürüyen veya birdenbire yıldızların üzerinden geçen gölge şekillerden; ve gezinenleri yakalayarak parçalayıp yutmak için izleyen vahşi atı üzerindeki karanlık Süvari'den bahsederler. Melkor, Orome'nin at sürüşünden fazlasıyla nefret ediyor ve korkuyordu; bu yüzden ya gerçekten hizmetkârlarını karanlık süvari suretinde yolluyor ya da bir gün ülke dışına karşılaşırlarsa Orome'den saklansınlar diye Quendi arasına yalancı fısıltılar yerleştiriyordu.

Böylece Nahar kİşneyip Orome gerçekten onların arasına geldiğin-

de, Quendi'nin bir bölümü saklandı, bir bölümü de kaçacaktı. Ama cesareti olup kalanlar, kısa sürede Yüce Süvari'nin karanlıktan şekillenmediğini anladılar; çünkü yüzünde Aman'ın ışığı vardı ve Elflerin soylularının tümü buna kapıldı.

Ama Melkor tarafından tuzağa düşürülen o mutsuzlara dair kesin olarak bilinen çok az şey var. Çünkü canlılar içinde, Utumno'nun derin çukurlarına inen ya da Meikor'un öğütlerinin karanlığını keşfedenler kimlerdir? Yine de Eressea'nın bilgelerinin gerçek saydığı bir şey vardır, Meikor'un eline düşen Elfler; Utumno yıkılmadan önce orada hapsedildi, kötülüğün ağır sanatlarıyla bozulup köleleştirildi; ve Melkor işte böyle yetiştirdi, Elflerle alay edip onlara imrenen ve zamanla en korkunç düşmanları olan iğrenç Ork ırkını., Orklar yaşayan varlıklardı ve Ilûvatar'ın Çocukları gibi çoğaldılar; ve Başlangıç'-tan önce Ainulindale'deki ayaklanışının ardından Melkor, ne kendine ait yaşamı ne de yaşama benzerliği olan bir şeyi yaratamadı: böyle der bilgeler. Yüreklerinin derinliklerinde Orklar, kederlerinin tek yaratıcısı olan ve korkuyla hizmet ettikleri Efendi'den nefret ettiler. Belki de Meikor'un en aşağılık ve Ilûvatar'a karşı en nefret dolu işi buydu.

Orome, Quendi'nin arasında bir süre oyalandı, ardından hızla at sürerek denizleri ve diyarları aşarak Valinor'a döndü, Valmar'a haberi ulaştırdı; Cuivienen'i kedere boğan gölgelerden bahsetti. Valar, haberlere sevindi ama sevinçlerinin yanında bir tereddüt içindeydiler; ve uzun bir süre boyunca Quendi'yi Meikor'un gölgesinden korumak için alınabilecek en iyi tedbir üzerine tartıştılar. Orome hemen Orta Dünya'ya dönüp Elflerin yanında kaldı.

Manwe, uzun süre düşünceler içinde Taniquetil'in üzerinde oturdu ve Ilüvatar'dan öğüt diledi. Ardından Valmar'a inip Valar'ı hüküm Çemberi'nde toplanmaya çağırdı; Dış Deniz'den Ulmo bile geldi.

Sonra Manwe, Valar'a dedi ki: "Bu yüreğimdeki Ilûvatar'ın öğüdüdür: ne pahasına olursa olsun, Arda'nın hâkimiyetini yeniden ele geçirip, Quendi'yi Meikor'un gölgesinden kurtarmalıyız." Tulkas mutluy-

du; bu mücadelenin sonucund dünyaya verilecek zararları öngören Au-le ise kederli. Ama Valar hazır anıp Melkör'un kalesine saldırıp olanları sona erdirmek kararıyla Aman dan çıktı. Melkor, bu savaşın Elfler için yapıldığını, yıkılışının sebebi in onlar olduğunu asla unutmadı. Oysa onların bu işlerde hiçbir rolü yoktu ve kendi günlerinin başlangıcında Batı'nın güçlerinin Kuzey'e sa dırışına dair bildikleri pek azdır.

Melkor, Valar'ın hücumuyla Orta Dünya'nın kuzeybatısında karşılaştı ve o bölgenin tamamı korkunç derecede zarar gördü. Ama Batı'nın ordularının ilk zaferi çabuk gelmişti ve Melkör'un hizmetkârları, Utumno'ya kaçtılar. Sonra Valar, Orta Dünya'da dönüp Cuivienen üzerine bir koruma oluşturdu; ve Quendi, Güçler Savaşı'nın bundan sonrası hakkında Dünya'nın altlarındaki sarsılıp homurdanması, suların hareketlenmesi ve kuzeyden güçlü ateşler gibi ışıkların fışkırması dışında hiçbir şey bilmedi. Utumno kuşatması uzun ve acı vericiydi; kapılarının önünde, Elflerin söylentiler dışında hiçbir şey bilmediği birçok çarpışma yapıldı. O sürede Orta Dünya'nın biçimi değişti ve onu Aman'dan ayıran Büyük Deniz genişleyip derinleşti, kıyılarına çarpıp güneye doğru büyük bir körfez yarattı. Kuzeyde, uzaklarda Büyük Körfez ve Helcaraxe arasında, Orta Dünya ve Aman'in birbirine yaklaştığı I yerde birçok küçük koy oluştu. Onların en önemlisi Balar Koyu'dur; ve kudretli Sirion Nehri kuzeydeki yeni yükseltilen dağlık bölgelerden, Dorthonion ve Hithlum civarındaki dağlardan onun içine doğru aktı. Kuzeyin uzaklarındaki topraklar o günlerde terk edilmişti; çünkü Utumno oradadaydı ve son derece derinlere oyulmuştu; derin çukurları ateşlerle ve Melkor'un hizmetkârlarının büyük ordularıyla doluydu.

Ama sonunda Utumno'nun kapıları kırıldı, salonları ortaya çıkarıldı ve Melkor en derindeki çukura sığındı. Tulkas Valar'ın şampiyonu olarak Öne çıkıp onunla güreşip yüzüstü yere çaldı; ve Melkor, Aulé'nin yaptığı Angainor adlı zincirle bağlanarak esir edildi; ve dünyaya uzun bir çağ boyunca huzur geldi.

Yine de Valar, Angband ve Utumno kalelerinin altındaki hileyle

derinlere saklanmış büyük yeraltı mahzenlerinin ve mağaraların tamamını keşfedemedi. Orada hâlâ birçok kötü şey dolaşıyordu ve dikerleri de dağılıp karanlığın içinde kayboldular, dünyanın ıssız yerlerinde daha kötü bir zamanın gelmesini bekleyerek başıboş gezindiler, ama Sauron'u bulamadılar.

Savaş bitip kuzeydeki yıkıntılardan yükselen büyük bulutlar yıldızları örttüğünde Valar, Melkor'u Vaiinor'a geri getirdi, elleri ve ayakları bağlıydı, gözleri de; Hüküm Çemberi'ne getirildi. Orada Mamve'nin uyaklarına kapanıp af diledi ama reddedildi; ve ne bir Vala ne bir Elf ne de bir ölümlü İnsanın, kimsenin kaçamayacağı Mandos'un sağlam salonlarına hapsedildi. Bu salonlar geniş ve sağlamdır; Aman'ın batısında inşa edilmişlerdir. Melkor'un üç çağ boyunca orada kalmasına, sonra davasına tekrar bakılıp, yeniden af dilemesine hükmedilmişti.

Sonra Valar yeniden divanda toplanıp müzakere sırasında ikiye bölündüler. Çünkü kimileri, ki başlarında Ulmo vardı, Quendi'nin Orta Dünya'da diledikleri gibi dolaşmak üzere özgür bırakılmaları, onlara bahşedilen yetenekleriyle tüm topraklara hükmedip yaralarını iyileştirmeleri gerektiğini savunuyordu. Ama çoğunluk, yıldız ışıklarının aydınlattığı günbatımlarındaki hilelerin ortasında bulunan tehlikeli ülkede Quendi için endişeleniyordu; Elflerin güzelliklerine duydukları sevgiyle daha da dolup onların dostluklarını arzuladılar. Böylece sonunda, Ağaçlar'ın ışığında, Güçler'in dizinin dibinde sonsuza dek yaşamaları için Quendi'yi Valinor'a davet etmeye karar verdiler; ve Mandos sessizliğini "Hüküm böyle verildi" diyerek bozdu. Bu davetten zaman içinde pek çok keder doğacaktı.

Ama Elfler başlangıçta davete kulak asmaya isteksizdi, çünkü Orome dışındaki Valar'ı sadece savaşa giderkenki Öfkeleri içinde görmüş ve korkuyla dolmuşlardı. Bu yüzden Orome yeniden onların arasına yollandı ve aralarından Vaiinor'a gelip halkları adına konuşacak elçiler seçti; ve onlar sonrasında kral olacak olan Ingwe, Finwe ve Ehve'ydi. Ve geldiklerinde Valar'ın azameti ve görkemi yüzünden huşuyla dol-

dular, Ağaçlar'm ışığına ve ihtişamına kapıldılar. Sonra Oromé onları Cuivienen'e geri götürdü ve halklarının önünde konuştular; onlara Valar'in çağrısına kulak verip Batı'ya gitmeleri için öğütler verdiler.

Derken Elflerin ilk ayrılışı gelip çattı. Çünkü Ingwe"nin akrabaları ve Finwe ile Elwe"nm akrabalarının çoğu efendilerinin sözüyle fikirlerini değiştirip yurtlarından ayrılarak Oromé'yi izlemeye istekliydi; ve onlar zaman içinde, Orome'nin başlangıçta, tüm Elflere verdiği isim olan Eldar olarak bilindiler. Ama Elflerin çoğu, Orta Dünya'nın yıldız ışığını ve büyük düzlüklerini Ağaçlar'a dair söylenenlere tercih ederek çağrıları reddetti; onlar gönülsüzlerdi, Avari, o andan itibaren Eldar'dan ayrılıp birçok çağ geçene kadar bir daha karşılaşmadılar,

Eldar, şimdi doğudaki ilk yurtlarından büyük bir yürüyüşe hazırlanıyorlardı ve üç topluluk halinçle düzenlendiler. En küçük ve yola ili çıkan topluluğu tüm Elf ırkının en ulu efendisi Ingwe yönetiyordu. Va: linor'a girip Güçler'in ayağının dibine oturdu, bütün Elfler onun adına saygı duyarlar; ama bir daha asla ne geri döndü ne de Orta Dünya'ya baktı. Halkına Vanyar dendi; onlar Güzel Elflerdi, Manwe ve Varda'nın en çok sevdiği Elfler, İnsanlar arasında çok az kişi onlarla konuşmuştur,

Sonra Noldor geldi, isimleri bilge anlamına gelen, Finvve'nin h; ki. Onlar Derin Elflerdi, Aule'nin dostları; ve şarkılarda ünlendik; çünkü eskilerin kuzeydeki topraklarında uzun süre ve keder içinde s: vaşıp emek vermişlerdir.

En büyük grup en son geldi, onlar da Teleri diye isimlendirildi; çünkü yollarda çok oyalanmışlar ve alacakaranlıktan Valinor'un ışığına geçmeyi kafalarına tamamen koymamışlardı. Sudan büyük keyifl alırlardı ve sonunda batı kıyılarına ulaştıklarında denizden büyülendiler. Bu yüzden Aman diyarında isimleri Deniz Elfleriydi, Falmari çünkü kıyıya çarpan dalgaların yanında müzik yapıyorlardı. Sayıları çok fazla olduğu için iki efendileri vardı: Singollo (Gri Pelerin anlamına gelir) Elwé ve kardeşi Olwé.

Bunlar uzun bir yolculuk sonunda Ağaçlar'in günlerinde Batı'ya *ge-*

çen üç Eldalie soyudur; onlara Işığın Elfleri, Calaquendi denir. Ama aslında batı sınırlarına yola çıktığı halde uzun yolda kaybolan, başka yöne ayrılan ya da Orta Dünya'nın kıyılarında dolanan birçok Eldar da vardı; ve onlar daha sonra anlatılacağı gibi, çoğunlukla Teleri soyundandır. Deniz kıyılarına yerleşir, ormanlarda veya dağlarda gezinirlerdi ama yürekleri Batı'ya dönüktü. Calaquendi, bu Elflere Aman diyarına, Kutlu Diyar'a asla gelmedikleri için Umanyar dediler; ama Umanyar ve Avari halkları, bir ayrım yapılmaksızın Karanlığın Elfleri, Moriquendi diye isimlendirilir; çünkü Güneş'ten ve Ay'dan önceki Işık'ı görmemişlerdi.

Denir ki Eldalie toplulukları Cuivienen'den ayrıldığında altın naili ak atı Nahar'ın üzerindeki Orome onların başındaymış; ve Helcar Denizi civarında kuzeye geçerek batıya doğru dönmüşler. Kuzeyde, önlerinde, savaşın kalıntılarının üzerinde, hâlâ kapkara koca bulutlar asılıymış ve oralarda yıldızlar görülemiyormuş. Elflerin pek çoğu korkup pişman olmuş ve geriye dönüp unutulmuşlar.

Eldar'ın Batı'ya yolculuğu uzun ve yavaşmış, çünkü Orta Dünya'da uzanan mesafeler sayısız ve yorucuymuş, üstelik çok düzgün yollar yokmuş. Üstelik acele etmeyi de pek arzulamıyorlarmış, çünkü gördükleri her şey karşısında hayretle doluyorlarmış, birçok yerde ve nehir kıyısında kalmak istemişler; henüz hepsini dolaşmayı arzulasalar da çoğu yolculuklarının bitişini ummak yerine ondan korkuyormuş. Bu yüzden, zaman zaman ilgilenmesi gereken başka işleri olduğu için Orome yanlarından ayrıldığında, duraklayıp o dönüp rehberlik edene dek ilerlememişler. Ve öyle söylenir ki bu şekilde birçok yıl yol aldıktan sonra bir ormanın içinde ilerlemeye başlamışlar, şimdiye dek gördüklerinden daha geniş ve daha büyük bir nehre gelmişler; nehrin ötesinde sivri dorukları yıldızlar diyarını deler gibi yükselen dağlar varmış. Söylenenlere göre bu nehir, daha sonra adına Ulu Anduin denilen nehirmiş ve daima Orta Dünya'nın batı sınırını oluşturmuş. Dağlarsa Hithaeglir, Eriador sınırının üzerindeki Pus Kuleieri'ymiş; ne varki o

günlerde daha yüksek ve daha korkunçmuş, Orome'nin ilerleyişini durdurmak için Melkor tarafından yükseltilmişler. Teleri halkı uzun süre o nehrin doğu tarafında yaşamış ve orada kalmayı dilemişler; ama Vanyar ve Noldor onun aşmış, Orome onları dağların geçitlerine doğru yönlendirmiş. Orome daha da ileriye uzaklaştığında Teleri halkı gölgeli yüksekliklere bakıp korku içinde kalmış.

Sonra Okve'nin grubundan birisi çıkmış ki yolda hep en geride kalıyormuş ve adı Lenwe'ymiş. Yanına kendi halkının çoğunu alarak Batı yürüyüşünü terk edip, ulu nehir boyunca güneye, aşağıya uzaklara gitmiş ve uzun çağlar boyunca akrabaları onlar hakkında hiçbir bilgi alamamış. Onlar Nandor'dur; suyu sevmeleri, genellikle şelalelerin veya akarsuların yanında yaşamaları dışında akrabalarına benzemeyen ayrı bir halk oluşturdular. Ağaçlar ve bitkiler, kuşlar ve hayvanlar gibi canlı şeyler hakkında tüm Elflerden daha çok bilgi sahibidirler. Daha sonraki yıllarda Lenwe oğlu Denethor, yeniden batıya döndü ve Ay yükselmeden önce halkının bir kısmını dağların üzerinden Beleriand'a geçirdi.

Sonunda Vanyar ve Noldor, Eriador'u geçip Mavi Dağlar'ı, Ered Luin, aşarak Elflerin sonradan Beleriand adını vereceği Orta Dünya'nın en batısındaki topraklarına girdiler; ve en önde gidenler Sirion Vadisi'ni geçip Büyük Deniz'in Drengist ve Balar Koyu arasındaki kıyılarına indiler. Ama ona baktıklarında üzerlerine büyük bir korku çöktü, çoğu Beleriand'ın ormanlık ve dağlık bölgelerine çekildi. Orome, bunun üzerine yanlarından ayrılarak, Manvve'ye danışmak için Valinor'a gitti.

Ve sonunda Teleri halkı, Valinor'a ve gördüğü Işık'a dönmeyi çok arzulayan Singollo Elwe tarafından iteklenerek Puslu Dağlar'ı aşıp Eriador'ın geniş topraklarını geçti; Ehve Noldor halkından ayrı kalmayı İstemiyordu, çünkü onların efendisi Finwe ile aralarında güçlü bir dostluk vardı. Böylece uzun yıların ardından Teleri de Ered Luin üzerinden Beleriand'ın doğu bölgelerine girdi. Burada durakladılar ve bir süre boyunca Gelion Nehri'nin ötesine yerleştiler.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

THINGOL VE MALIAN' A DAİR

Melian, Yalar soyundan bir Maia'ydı. Lörien bahçelerinde yaşardı, tüm halkı arasında Melian'dan ne daha güzeli, ne daha bilgesi, ne de büyülü şarkılar söylemekte daha yeteneklisi vardı. Denir ki ışıklar birbirine karıştığı anlarda Melian, Lörien'de şarkı söylediğinde Valar işlerini bırakırmış, kuşlar cıvıldaşmalarını, Valmar'ın çanları seslerini, pınarlar da akmayı kesermiş. Bülbüller daima onunla gezer, o da onlara şarkılarını öğretirmiş; ve koca ağaçların koyu gölgelerini severmiş. Dünya yaratılmadan önce Yavanna'nın akrabasıymış; ve Quendi Cuivienen'in sularının kıyısında uyandığında, Melian da Vaiinor'dan ayrılıp Beri Topraklar'a gelmiş, şafağın sökmesinden önce Orta Dün-ya'nın sessizliğini kendi sesiyle ve kuşlarının sesiyle doldurmuş.

Şimdi, yolculukları sonuna yaklaştığında, söylendiğine göre, Teleri halkı Doğu Beleriand'da, Gelion Nehri'nin ötesinde uzun süre dinlenmiş; ve Noldor halkı da o süre içinde daha batıya, yıllar sonra Neldo-reth ve Region diye isimlendirilecek ormanlara doğru yayılmışlar. Teleri hükümdarı Elwe, Noldor'un yaşadığı yerlerde arkadaşı Finwe"yi aramak için sık sık koca ormanlarda dolaşırmış; bir seferinde tek başına yıldızlarla aydınlanmış Nan Elmoth ormanına gelmiş ve orada aniden bülbüllerin şarkısını duymuş. Üzerine bir büyü çökmüş ve kıpırdamadan durmuş; uzaklarda *lomelindi* seslerinin ötesinde Melian'ın sesini duymuş, ses yüreğini şaşkınlık ve tutkuyla doldurmuş. Tüm halkını ve aklındaki bütün amaçları tamamen unutmuş; ağaçların gölgelerinin altındaki kuşları izleyerek Nan Elmoth'un derinliklerine dalıp kaybolmuş. Ama sonunda yıldızları gören bir açıklığa gelmiş, orada Melian duruyormuş; karanlığın içinden ona bakmış, Aman'ın ışığı kadının yüzündeymiş.

Kadın tek kelime etmemiş; ama aşkla dolan Ehve yanına gidip elini tutmuş ve hemen üzerine bir büyü yayılmış; öyle ki üzerlerinde dönen yıldızlarla ölçülen yıllar boyunca öylece kalmışlar; Nan El-moth'un ağaçları onlar tek kelime etmeden uzayıp kararmış.

Bu yüzden Ehve'yi arayan halkı onu bulamamış; Olwe, Teleri krallığını üstlenmiş ve ilerde anlatılacağı gibi gitmişler. Singollo Elwe yaşadığı sürece bir daha asla denizi geçip Valİnor'a gitmemiş ve Melian da krallıkları birlikte sürdüğü sürece, oraya geri dönmemiş ama ondan, Ea var olmadan önce Ilûvatar'ın yanında olan Ainur'u Elfler ve insanlarla karıştığı bir soy oluşmuş. Elwe, zaman içinde ünlü bir kral olmuş ve halkı Beleriand'daki Eldar'ın tümüymüş; onlar Sindar denilmiş, Gri Elfler, Alacakaranlık Elfleri; ve o, ülkesinin dilinde Elu Thingol, Kral Gri Pelerin'miş. Ve Orta Dünya'daki herkesten daha bilge olan Melian da onun Kraüçesiymiş; ve gizli konaklan Doriath'daki Menegroth, Bin Mağaralar'mış. Melian, kendisi de Eldar arasında yüce olan Thingol'a büyük bir güç ödünç vermiş; çünkü Sindar içinde bir tek o, gözleriyle Ağaçlar'ı çiçeklenişini görmüş v Umanyar'ın kralı olsa da, Moriquendi arasında değil, Orta Düny üzerinde güçlü olan Işığın Elfleri içinde sayılırmış. Ve Thingol ile Melian'ın aşkından dünyaya şimdiye dek olmuş ya da olacak olan Ilûvatar'ın Çocukları'nın en güzelleri gelmiş.

BEŞİNCİ BÖLÜM

ELDAMAR'A ve

ELDALİE PRENSLERİNE DAİR

Zaman içinde Variyar ve Noldor halkları, Beri Topraklar'ın batı kıyılarına ulaşmıştı. Bu kıyılar kuzeyde, Güçler Savaşı'ndan sonraki kadim günlerde, Arda'nın en kuzey kısımlarında, üzerine Valinor'un kurulduğu Aman'ı sadece dar bir denizle Beri Topraklar'dan ayırana dek batıya doğru uzanırdı; ama bu dar deniz Melkor'un ayazlarının şiddeti yüzünden gıcırdayan buzla doluymuş. Bu yüzden Orome, Eldalie ordularını uzak kuzeye götürmeyip, daha sonra Beleriand adı verilen Sirion Nehri civarındaki güzel topraklara getirmiş; Eldar'ın, kendileriyle Aman Dağları arasında geniş, karanlık ve derin bir okyanus olarak uzanan Deniz'e korku ve hayretle ilk kez baktığı kıyılara.

İşte bu yüzden, Valar'ın tavsiyesiyle Ulmo, Orta Dünya'nın kıyılarına gelmiş ve orada karanlık dalgalara dalıp giderek bekleyen Eldar'la konuşmuş; sözleri ve deniz kabuğundan yapılmış borularıyla yaptığı müziğin sayesinde Eldar'ın denize olan korkuları bir tutkuya dönüşmüş. Ulmo, Illuin'in yıkılışındaki kargaşadan beri her iki kıyıdan da uzakta, uzun süre tek başına denizin ortasında duran bir adayı kökünden sökerek hizmetkârlarının da yardımıyla sanki muazzam bir gemiy-miş gibi taşıyıp Sirion'un sularını *akıttığı* Balar Koyıı'na demirletmiş. Sonunda Vanyar ve Noldor halkları o adaya bindirilip denizin üzerinden çekilerek Aman Dağları'nın eteklerindeki uzun kıyılara gelmişler; ve Valinor'a girmişler, onun mutluluğu onlara kucak açmış. Ama adanın Sirion deltasının ötesindeki sığlıklarda derine yerleştirilmiş olan doğu boynuzu koparak geride kalmış; ve denir ki, Osse'nin sonradan sık sık geldiği Balar Adası oymuş.

Ama Doğu Beleriand'da, denizden uzağa yerleştikleri ve çok geç olana dek Ulmo'nun çağrılarını duymadıkları için Teleri halkı Orta Dünya'da kalmış; çoğu hâlâ efendileri Ekve'yi aramaya devam etmiş, onsuz ayrılmaya isteksizlermiş. Ama Ingwe, Finwe ve onların halklarının gittiğini öğrendiklerinde, Teleri halkının çoğu Beleriand'ın kıyılarına doğru adımlarını sıklaştırmış ve yanlarından ayrılmış arkadaşlarına özlem duyarak Sirion Deltası'mn yakınlarına yerleşmişler; Ehve'nin kardeşi 01we'yi kralları olarak kabul etmişler. Uzun zaman kalmışlar batı denizinin kıyılarında; Osse ve Uinen yanlarına gelip onlarla arkadaşlık etmiş; Osse toprağın sınırına yakın bir kayanın üzerine oturarak onlara dersler vermiş; ondan deniz ilmini ve deniz müziğinin her çeşidini öğrenmişler. Bu yüzden, en başından beri suyun âşığı ve tüm Elfler arasında en iyi şarkıcılar olan Teleri halkı zaman içinde denizlere delice tutkun olmuşlar, şarkıları kıyılardaki dalgaların sesleriyle dolmuş.

Aradan birçok yıl geçtiğinde Ulmo, Teleri'den uzun zaman ayrı kalmalarına kederlenen Noldor'un ve kralları Finwe'nin dualarına kulak vermiş, ondan eğer gelirlerse onları da Amana getirmesini dilemişler. Ve birçok Teleri, şimdi bunu istediğini belirtmiş; ama Ulmo onları uzağa, Valinor'a götürmek için Beleriand'ın kıyılarına döndüğünde Osse'nin kederi çok fazlaymış; çünkü o, Orta Dünya'nın deniz-] leri ve Beri Toprakların kıyıları için görevliymiş, Teleri seslerinin artık kendi bölgesinin içinde duyulmayacak olması keyfini kaçırmış. Kimilerini kalmaları için ikna etmiş; ve onlar zaman içinde Orta Dünya'nın ilk denizcileri ve gemi yapımcıları olarak, Brithombar ve Eglarest limanlarında yaşayan Falas Elfleri'ymiş, Falathrim. Gemiyapımcısı Cirdan'mış efendileri.

Singollo Ehve'nin akrabaları ve arkadaşları da, hâlâ onu arayarak Beri Topraklar'da kalmışlar, oysa Ulmo ve Olwe uzun süre beklemeye gönüllü olsalardı memnuniyetle Valinor'a ve Ağaçlar'ın ışığına gitmiş olacaklardı. Ama Olwe gitmişti; sonunda Teleri'nin asıl geniş grubu da

adaya binmiş ve Ulmo onları uzaklara çekmişti. Elwe"nin geride kalan arkadaşları, kendilerine Terk Edilmiş Halk, Eglath dediler. Onları kederlendiren deniz kıyıları yerine Beleriand'ın ormanlarında ve tepeliklerinde yaşamışlar, ama Aman'a duydukları tutku hep yüreklerindeymiş. Elwe uzun süreli esrikliğinden uyandığında, Melian'la birlikte Nan Elmoth'dan çıkarak ülkenin ortasındaki ormanlığa yerleşmişler. Ağaçlar'ın ışığını yeniden görmeyi çok arzulayan Ekve, sanki bulutsuz bir ayna gibi Melian'ın yüzünde yansıyan Aman'ın ışığını seyrediyor ve bu ışık onu mutlu ediyormuş. Halkı sevinçle onun etrafında toplanmış ama, iyi ve soylu olsa da, şimdi gümüş grisi saçları ve Ilûvatar'ın Çocuklarının en uzun boylusu olarak, bir Maiar efendisi gibi göründüğü için şaşkınlık içindeymişler; ve önünde çok yüce bir yazgı uzanıyormuş.

Osse, Olwe"nin halkını izlemiş, Eldamar Koyu'na (ki orası Elfyurdu'dur) geldiklerinde onlara seslenmiş; ve onlar da sesini tanıyıp Ulmo'ya yolculuklarını durdurması için yalvarmışlar, Ulmo onların isteğini kabul etmiş, onun emriyle Osse hızla adayı denizin temelleri üzerinde köklendirmiş. Ulmo bunu gönüllü olarak yapmış, çünkü Teleri halkının yüreklerini anlıyormuş ve Valar divanında Quendi'nin Orta Dünya'da kalmalarının daha iyi olduğunu düşünerek onlara yapılan çağrıların karşısında olduğunu söylemiş. Valar, onun yaptığını öğrendiklerinde çok az memnun olmuşlar; Teleri halkı gelmeyince Finwe kederlenmiş, Ehve'nin terk edildiğini öğrendiğinde daha da çok, Mandos'un salonlarında olmadıkları sürece bir daha onu görmemesi gerektiğini biliyormuş. Ada yeniden hareket etmemiş, orada, tek başına Eldamar Koyu'nda kalmış; ona Yalnız Ada, Tol Eressea, denilmiş. Teleri halkı orada, Aman'ın ve ölümsüz kıyının görüntüsü karşısında, gökteki yıldızların altında diledikleri gibi yaşamışlar; Yalnız Ada'daki uzun misafirlikleri sırasında diğerlerinden ayrı kaldıkları için dilleri Vanyar ve Noldor'dan farklılaşmış.

Valar, onlara bir ülke ve yerleşecekleri bir yer vermiş. Valinor'un

Ağaçlar'in aydınlattığı bahçelerinde parıldayan çiçeklerinin arasında bile hâlâ zaman zaman yıldızları görmeyi arzuluyorlarmış; bu cüzden Pelöri'nin yüce yamaçlarının içinde bir gedik açılmış ve oraya denize uzanan derin bir vadi içinde yüksek, yeşil bir tepe yükseltilmiş: Tuna denmiş ona. Batıdan üzerine Ağaçlar'ın ışığı düşmüş ve gölgesi daima doğuya doğru uzanmış; doğudaki Elfyurdu Koyu'na, Yalnız Ada'ya ve Gölgeli Denizler'e doğru bakıyormuş. Sonra Işık Geçiti'nin, Cala-cirya'nın içinden, Kutlu Diyar'ın parıltısı karanlık dalgaları gümüş ve altına dönüştürerek, sel gibi akıp Yalnız Ada'ya dokunmuş ve adanın batı kıyılarını yeşillendirip güzelleştirmiş. Orada, Aman Dağları'nın doğusunda ilk çiçekler açmış.

Tûna'nın tacı üzerine, Elflerin şehri inşa edilmiş, Tirİon'un beyaz duvarları ve terasları; şehirdeki kulelerinin en yükseği Ingwe'nin Ku-lesi'ymiş, gümüş lambası uzaklarda denizin sislerinin içine parıldayan Mindon Eldalieva. Çok az ölümlü İnsanın gemisi onun narin parıltısını görmüştür. Tuna üstündeki Tirion'da Vanyar ve Noldor halkları uzun süre kardeşlik içinde yaşamışlar. Ve Valinor'da her şeyden çok Ak Ağaç'ı sevdikleri için, Yavanna onlara Telperion'un daha küçük bir görüntüsüne benzeyen, sadece kendi ışığını saçmayan bir ağaç yaratmış; Sindarin dilinde ona Galathilion diye isimlendirilmiş. Bu ağaç Mindon'un önündeki avlularda ekilip orada yeşermiş, fideleri Eldamar'da pek çokmuş. Onlardan biri daha sonra Toi Eressea'ya ekilip orada büyümüş, adına da Celeborn denmiş; ve ondan, ilerde anlatılacağı gibi, zamanı gelince Nimioth, Nûmenor'un Ak Ağacı oluşmuş.

Manwe ve Varda, en çok Vanyar'ı, Güzel Elfler'i severmiş; Noldor ise Aule'nin sevgilileriymiş, o ve hizmetkârları sık sık onların arasına gelirlermiş. Silgileri ve becerileri artmış; aslında daha da artan şey, giderek bilgiye susamalarıymış, çok geçmeden birçok şeyde öğretmenlerini geçmişler. Dilleri sürekli değişiyormuş; çünkü sözcüklere büyük sevgi duyuyor, durmadan bildikleri ya dâ hayal ettikleri her şey için daha uygun isimler arıyorlarmış. Finwe hanedanının duvarcı-

lan tepelerde taş araştırırken, (çünkü yüksek kuleler inşa etmekten zevk alırlarmış) değerli taşları keşfedip sayılamayacak miktarlarda oluşturmuşlar; değerli taşların kesimi ve şekillendirilmesi için aletler tasarlamış, onları birçok biçimde oymuşlar. Ürettiklerini biriktirme-yip dağıtarak emekleriyle Valinor'u zenginleştirmişler.

Noldor daha sonra Orta Dünya'ya dönecekti ve bu hikâye daha çok onların yaptıklarını anlatır; işte bu yüzden onların prenslerinin İsimleri ve akrabalıkları, Beleriand Elflerinin dilinde söylenen biçim-leriyle burada anlatılabilir.

Fihwe, Noldor Kralıydı. Finwe'nin oğulları Feanor, Fİngolfin ve Finarfin'di; Feanor'un annesi Serinde Mıriel'di, Fİngolfin ile Finar-fin'in anneleriyse bir Vanya olan Indis'di.

Dil ve el becerisinde en kudretlileri, kardeşlerinden daha eğitimlisi Feanor'du; ruhu bir alev gibi yanıyordu. Fİngolfin en güçlü, en metin ve cesur olanıydı. Finarfîn ise en iyi, yüreği en bilge olandı, daha sonra Teleri efendisi Ohve'nin oğullarının dostu oldu ve Ohve'nin kızı, Alqualonde"nİn kuğu-bakiresi Earwen'le evlendi.

Uzun Maedhros; sesi ülkenin ve denizin ötesinden duyulan güçlü şarkıcı Maglor;. kumral Celegorm ve esmer Caranthir; babasının el becerisinin çoğunu miras almış olan becerikli Curufin; huyları ve yüzleri birbirine benzeyen en küçükleri ikizler, Amrod ve Amras, Feanor'un yedi oğullarıydı. Daha sonraki günlerde Orta Dünya'nın ormanlarında büyük avcılar oldu; ve bir avcı da, Valinor'da Orome'nin arkadaşı olan ve çoğunlukla onun borusunu izleyen Celegorm'du.

Fingolfin'in oğulları, daha sonra dünyanın kuzeyinde Noldor Kralı olan Fingon ve Gondolin'in efendisi Turgon'du. Kız kardeşleri Ak Aredhel'di; Eldar döneminde kardeşlerinden daha gençti; serpilip güzelleşince, uzun boylu ve güçlü oldu, ormanlarda ata binip avlanmayı çok sevdi. Orada çoğunlukla akrabası Feanor oğullarının eşliğindeydi, ama yüreğinin aşkı hiçbirine ait değildi. Saçları koyu olsa da teni solgun olduğu, sadece gümüş ve beyaz giyindiği için ona Nol-

dor'un Ak Hanımı, Ar-Feiniel denirdi.

Finarfin'in oğulları sadık Finrod (ki daha sonra adına Mağaraların Efendisi, Felagund denecekti), Orodreth, Angrod, Aegnor'du; bu dördü Fingolfin'in oğullarıyla kardeşçesine dosttular. Bir kız kardeşleri vardı, Galadriel, Finwe'nin tüm soyunun en güzeli; saçları Laurelin'in parıltısını bir ağ içinde yakalamışçasına altın gibi pırıldıyordu.

Burada Teleri halkının sonunda Aman Diyarı'na nasıl geldikleri anlatılmalıdır. Uzun bir çağ boyunca Tol Eressea'da yaşamışlar; ama yavaş yavaş yürekleri değişmiş, denizin üzerinden Yalnız Ada'ya doğru akan ışığa yönelmişler. Kıyılarına vuran dalgaların müziği ile akrabalarını tekrar görüp Valinor'un ihtişamına bakmanın tutkusu arasında bölünmüşler; ama.sonunda ışığın tutkusu daha güçlü olmuş. Bu yüzden Ulmo, Valar'ın arzusuna boyun eğerek, dostları Osse'yi onlara gönderdi ve o kederlenerek de olsa Teleri'ye gemi yapımı zanaatını öğretti; ve gemiler inşa edildiğinde onlara ayrılış armağanı olarak bir sürü güçlü kanatlara sahip kuğu getirdi. Sonra kuğular, Teleri halkının beyaz gemilerini rüzgârsız denizin üzerinden çektiler; ve böylece en sonunda geç de olsa Amana; Eldamar kıyılarına geldiler.

Oraya yerleştiler; İstedikleri zaman Ağaçlar'in ışığını görüp Valmar'ın altın sokaklarını, yeşil Tuna üzerindeki Tirion'un kristal merdivenlerini adımlayabildiler; ama çoğu hızlı gemileriyle Elfyurdu Koyu' nda yelken açtılar ya da tepenin ötesindeki ışıkta parıldayan saçlarıyla kıyılara vuran dalgaların içinde yürüdüler. Noldor halkı kıyılara saçıp, havuzlara dağıttıkları birçok mücevher verdi onlara, opaller, elmas-, lar ve mat kristaller; Elende'nin sahilleri o günlerde muhteşemdi. Denizden kendileri için birçok inci çıkardılar, salonları incidendi, birçok lambanın aydınlattığı Kuğular Limanı Alqualonde'deki Ohve'nin konakları incilere bürünmüştü. Çünkü bu onların şehri ve gemilerinin limanıydı; ve gemiler altın gagaları, altın ve siyah kehribardan gözleriyle kuğulara benzer şekilde yapılmışlardı. Limanın ana girişi denizin oydu-

ğu yekpare bir kaya kemeriydi; Eldamar sınırlarının üzerinde, yıldız ışıklarının parlak ve açık olduğu Calacirya'nın kuzeyine uzanıyordu.

Vanyar, çağlar geçtikçe Valar diyarını ve Ağaçlar'ın güçlü ışığını sevmeye başlamış, Tuna üzerindeki Tirion şehrini terk edip zamanla Manwe Dağı üzerinde veya Valinor'un düzlüklerinde, ormanlarında yaşayıp Noldor'dan ayrılmışlar. Ama yıldızların altındaki Orta Dün-ya'nın anısı Noldor'un kalbinde kalmış ve onlar da Calacirya'da, batı denizinin seslerinin duyulduğu tepelere ve vadilere yerleşmiş; çoğu sık sık toprağın, suyun ve tüm canlıların sırlarını araştırarak Valar toprakları civarına uzun yolculuklar yapsalar da, Tuna ve Alqualon-de'nin halkları o günlerde daha yakınlaşmış. Finwe Tirion'da, O1we de Alqualonde'de kraldı; ama Ingwe her zaman tüm Elflerin Yüce Kralı olarak kabul edildi. Bundan sonra Taniquetil üzerinde, Man-vve'nin ayaklarının dibinde oturdu.

Feanor ve oğulları bir yerde nadiren uzun süre kalır, bilinmeyeni arayarak Dış Deniz'in soğuk kıyılarına ve Karanlık'ın sınırlarına dek giderek Valinor'un sınırlanmışlığı üzerinde uzaklara, ötelere yolculuklar yaparlardı. Çoğunlukla Aule'nin salonlarına konuk olurlardı; ama Celegorm genelde Orome'nin evine gitti, orada kuşlara ve hayvanlara dair önemli bilgiler aldı, o hepsinin dillerini bilirdi. Çünkü o dönemde, Melkor'un zalim ve kötü yaratıkları dışında, Arda Krallığında olan ve olmuş olan her canlı şey, Aman topraklarında yaşardı; ve orada aynı zamanda Orta Dünya üzerinde görülmemiş, belki de dünyanın biçimi değiştikten sonra asla görülmeyecek olan, birçok başka yaratık da vardı.

FEANOR'A ve MELKOR'un SERBEST BIRAKILMASINA DAİR

Artık sonunda Eldar'ın Üç Akrabası da Valinor'da bir araya gelmiş ve Melkor zincirlenmişti. Bu Kutlu Diyar'ın Doruk Dönemi olmuştu, onun mutluluğu ve görkeminin Yılların Öyküsü'nde uzun uzun anlatılan ama hafızalarda çok kısa olarak hatırlanan dönem. O günlerde Eldar'ın bedenleri de akılları da tam bir olgunluğa ulaşmış, Noldor beceri ve bilgide durmaksızın ilerlemiş; uzun yıllar, iyi ve harika yeni şeylerin tasarlandığı keyifli çalışmalarla doldurulmuş. Sonra harfleri ilk düşünenler Noldor halkı olmuş; kimileri metal ya da taş üzerine kazınan, kimileri fırça ya da kalemle çizilen sözcüklerin ve şarkıların kaydedilmesine uygun işaretleri ilk başaran ilimefendisinin adı Tirion'lu Rûmil'miş.

O zamanda Eldamar'da doğmuş, Tûna'nın üstündeki Tirion'da Kralın evinde, Fimve'nin en büyük ve en sevgili oğlu. Curufınwe'ymiş adı ama annesi ona Ateşin Ruhu, Feanor demiş; ve o böyle hatırlanır, Noldor'un tüm hikâyelerinde.

Dokuma ve iğne işlerindeki üstün becerisi yüzünden Serinde diye çağrılan annesinin adı Miriel'miş; çünkü elleri inceliğe Noldor ellerinden bile daha yatkınmış. Finwe ve Mıriel'in aşkı yüce ve sevinç doluymuş, çünkü Mutluluk Günleri'nde, Kutlu Diyar'da başlamış. Ama oğlunu doğururken Mıriel'in ruhu ve bedeni tükenmiş; doğumundan sonra yaşama zahmetinden kurtulmayı çok arzu etmiş. Ve ona isim verdiğinde, Finwe'ye demiş ki: "Bir daha asla çocuk doğurmayacağım çünkü birçoklarının hayatını besleyebilecek kuvvet, Feanor'a gitti."

Sonra Finwe kederlenmiş, çünkü Noldor halkı günlerinin baharın-

daymışlar ve o Aman'ın mutluluğuna birçok çocuk getirme arzusun-daymış; demiş ki: "Elbette ki Aman'da şifa vardır? Burada tüm yorgunluk geçer." Ama Mıriel eriyip gittikçe, Finwe, Manwe'den nasihat istemiş ve Manwe onu Lörien'de Irmo'nun bakımına teslim etmiş. Ayrılmaları sırasında (onun düşüncesine göre bu kısa bir süre içinmiş) Finwe hüzünlüymüş, çünkü annenin ayrılıp oğlunun en azından çocukluk günlerini görememesini kötü bir talih olarak görüyormuş.

"Bu gerçekten kötü," demiş Mıriel, "bu kadar yorgun olmasaydım, ağlardım. Ama bu olayda ve sonra olabilecek şeylerde beni suçlama."

Sonra Lörien'in bahçelerine giderek uykuya yatmış; uyuyor gibi görünse de aslında ruhu bedeninden ayrılıp sessizlik içinde Mandos'un salonlarına geçmiş. Este'nin bakireleri Mınel'in bedenini korumuşlar ve bedeni solmadan durmuş; ama geri dönmemiş. Sonra Finwe üzüntü içinde yaşamış, sık sık Lörien'in bahçelerine gitmiş, karısının bedeninin yanında, gümüş söğütlerin altında oturarak ona isimleriyle seslenmiş. Ama faydasızmış; tüm Kutlu Diyar'da tek başına mutluluktan mahrum kalmış. Bir süre sonra bir daha Lorien'e gitmemiş.

Sonra tüm sevgisini oğluna vermiş, Feanor içinde tutuşan gizli bir alev varmış gibi hızla büyümüş. Uzun boylu, güzel yüzlü, iradesi güçlü, gözleri delip geçercesine parlak, saçları kuzguni siyahmış; tüm hedeflerini hırsla ve yolundan dönmeden kovalarmış. Yolunu nasihatla değiştiren pek az, zorla değiştiren hiç olmamış. O zaman ve sonrasında Noldor arasında aklı en kurnaz, eli en becerikli olan oymuş. Gençlik döneminde, Rümil'in eserini geliştirerek Eldar'ın sürekli kullanacağı ve adını taşıyan harfleri tasarlamış; ve Noldor arasında maharetini kullanarak, değerli taşların doğal hallerinden nasıl daha büyük, daha parlak hale getirileceğini ilk keşfeden oymuş. Feanor'un yarattığı ilk değerli taşlar beyaz ve renksizmiş, ama yıldız ışığı altına konulduğunda, Helluin'den daha parlak, mavi ve gümüş ateşlerle parıldarmış; içinden uzaktakilerin, sanki Manwe'nin kartallarının gözle-riyleymiş gibi, küçük ama açıkça görülebileceği başka kristaller de

yapmış. Feanor'un elleri ve aklı çok ender dinlenirmiş.

Daha ilk gençliğini sürerken, Noldor arasında Aule'nin en sevdiği Mahtan isimli ulu bir demircinin kızı Nerdanel ile evlenmiş; Mahtan'dan metal ve taştan nesneler yaratmaya dair çok şey öğrenmiş. Nerdanel'in de iradesi katıymış, ama Feanor'dan daha sabırlıymış, akıllara hükmetmektense onları anlamayı arzularmış ve Feanor'un yüreğinin ateşi fazla ısınınca önce onu zaptetmiş; ama daha sonra yaptıkları onu kederlendirmiş .ve birbirlerine yabancılaşmışlar. Yedi oğul doğurmuş Feanor'a; ruh halini bazılarına kısmen miras bırakmış, hepsine değil.

Sonra Finwe ikinci karısı olarak Güzel Indis'i almış. O, Yüce Kral Ingwe'nin yakın akrabası, altın saçlı, uzun boylu ve her açıdan Mıriel'e benzemeyen bir Vanya'ymış. Finwe ona fazlasıyla âşık olmuş ve artık yeniden sevinç duyuyormuş. Ama Mıriel'in gölgesi Finwe'nin ne evinden ayrılmış ne de yüreğinden; Feanor'u sevenlerin tümü de onun düşüncesini daima paylaşmış.

Babasının evliliği Feanor'u hoşnut etmemiş; ne Indis'e büyük bir sevgi duyuyormuş, ne de oğulları Fingolfin ve Finarfİn'e. Aman topraklarını keşfederek veya onu keyiflendiren şeylerin bilgi ve zanaatıyla kendini meşgul ederek onlardan ayrı yaşarmış. Zaman içinde oluşacak ve Feanor'un önderlik yapacağı o mutsuz şeylerde, birçokları Finwe kaybına dayanıp oğluna babalık yapmakta yetinse, Feanor'un başka yönlere gideceği ve büyük kötülüğün önlenebileceği yargısına vararak, Finwe'nin evindeki bozulmanın etkisini görmüşlerdi; çünkü Fin-we'nin evindeki üzüntü ve çekişme Noldor Elflerinin hafızalarına kazınmıştır. Ama IncHs'in çocukları güçlü ve mükemmeldiler, onların çocukları da; eğer yaşamamış olsalardı Eldar tarihi kısalırdı.

Şimdi Feanor ve Noldor zanaatkarları emeklerine bir son öngörmeden keyifle çalışır, Indis'in oğulları büyüyüp serpilirken bile Valinor'un Doruk Dönemi sonuna yaklaşıyordu. Çünkü Melkor, Valar'ın buyurduğu gibi, Mandos esareti altında tek başına üç çağ yaşayarak

lapislik dönemini tamamlamıştı. Sonunda, Manwe'nin söz verdiği gi-lıi, yeniden Valar tahtlarının huzuruna getirildi. Orada onların ihtişa-' Ilıma ve mutluluğuna baktı, yüreği kıskançlıkla doldu; Kudretli'nin .lyaklan dibinde oturan Ilûvatar'ın Çocuklarına baktı, kinle doldu; l'arlak, değerli taşların bolluğuna baktı, onlar için hırslandı; ama dü-Mincelerini saklayıp intikamım erteledi.

Valmar kapılarının önünde Melkor, Manwe'nin ayaklarına kapanıp krndini küçük düşürerek, eğer sadece Valinor'lu özgür insanların en ıııcmsizi haline getirilirse, Valar'a tüm işlerinde, en çok da dünyaya vritliği zararları iyileştirmekte yardım edeceğine yemin ederek af diledi. Ve Nienna onun ricasına yardım etti; ama Mandos sessiz kaldı.

Sonra Manwe özrünü kabul etti; ama Valar, onun, henüz gözlerinin ıııiinden, kontrollerinden uzak kalmasına izin veremezlerdi ve Valin.ır'ın kapıları dahilinde yaşamaya zorlandı. O dönemde Melkor'un İllin sözleri ve yaptıkları iyi görünüyordu, dilerlerse Valar da Eldar da ilinin yardımlarından ve öğütlerinden yararlanıyordu; böylece bir süre sonra ülkede Özgürce dolaşma izni verildi ve Manwe'ye Melkor'un kötülüğü iyileştirilmiş gibi görünüyordu. Çünkü Manwe'de kötülüki'l-iu ve onu anlayamıyordu, biliyordu ki başlangıçta Ilûvatar'ın düşüncesinde, Melkor onunla eşitti; ve Melkor'un yüreğinin derinliklerini göremedi; tüm sevginin ondan sonsuza dek ayrıldığının farkına varamadı. Ama Ulmo aldanmamıştı ve Tulkas düşmanı Melkor'un yanından geçtiğini görünce yumruklarını sıkıyordu; çünkü Tulkas yavaş ili.elendiği gibi yavaş unuturdu. Ama Manwe'nin yargısına itaat etti, çünkü isyana karşı otoriteyi savunanlar isyan etmemelidir.

Melkor yüreğinde en çok Eldar'dan nefret ediyordu, hem iyi ve neşeli oldukları, hem de onlarda Valar'ın yükselişinin ve kendisinin düşüşünün sebebini gördüğü için. Bu yüzden onlara daha da fazla yalan sevgi gösterip dostluklarını diledi, yapabilecekleri herhangi büyük m işte ilminin ve emeğinin hizmetini sundu. Vanyar gerçekte ona şüpheyle yaklaşıyorlardı, çünkü onlar Ağaçlar'ın ışığında yaşıyorlardı

ve doymuşlardı; Melkor, Teleri'yi önemsiz oldukları ve tasarıları için' çok küçük araçlar olacaklarını düşünerek çok az dikkate alıyorlardı. Ama Noldor onun açıklayabileceği saklı bilgiden keyif duyuyordu; aralarından bazıları duymasalar kendileri için çok daha iyi olacak sözlere kulak verdi. Sonraları Melkor, Feanor'un gizlice ondan çok hünerler öğrendiğini ve tüm önemli eserlerinde ondan ders aldığını açıklamıştı; ama bu hırsı ve kıskançlığı içinde söylediği bir yalandı; çünkü hiçbir Eldalie, asla ona Morgoth adını veren Finwe oğlu Feanor'dan daha çok nefret etmedi; Feanor, Valar'ın tersine Melkor'un kötülüğünün ağlarında olmasına rağmen onunla hiç konuşmayarak ve hiç öğüt almayarak ondan uzak durdu. Çünkü Feanor'u sürükleyen sadece kendi yüreğinin aleviydi, hep hızla ve tek başına çalışırdı; sadece ve kısa bir süre için karısı bilge Nerdanel dışında, Aman'da yaşayan büyük ya da küçük kimseden yardım istemedi, öğüt dilemedi.

YEDİNCİ BÖLÜM

SİLMARİLLERE ve

NOLDOR'UN HUZURSUZLUĞUNA DAİR

Elflerin tüm eserleri arasında zaman içinde en çok ünlenen şeyler hu zamanda yapılmıştır. Çünkü kudretinin zirvesine ulaşan olan Fe-ıııor'un düşüncelerini yeni bir fikir doldurmuştu ya da belki yaklaşan yıızgıya dair bir önbilginin gölgesi çökmüştü üzerine; Ağaçlar'ın ışığının, Kutlu Diyar'ın görkeminin bozulmadan nasıl korunabileceği üzerine düşünüp duruyordu. Sonra uzun ve gizli bir işe girişti, tüm ilmini, kuvvetini ve ince hünerlerini bir araya getirdi; her şeyin sonunda Silmaril'leri yarattı.

Üç büyük mücevher biçimindeydiler. Ama onların hangi madde-ılen yapıldığı, Güneş yaratılmadan önce katledilip şimdi Bekleyiş Salonları'nda oturan ve artık akrabalarının arasına gelmeyen Feanor'un ılilneceği Son gelmeden; Güneş geçip Ay düşmeden bilinemeyecektir, lihıııısların kristali gibi görünüyorlardı, ama adamanttan daha güç-Illydüler, Arda Krallığı'nda ona zarar verebilecek ya da kırabilecek hi{,bir kuvvet unsuru yoktu. Silmaril'ler için o kristaller, beden İlûva-liir'ıı Çocukları için neyse oydu: onunla beraber ama aynı zamanda muin her bir parçasında olan ve yaşayan iç ateşinin yuvası. Feanor, Silmaril'lerin iç ateşini Valinor Ağaçları'nın uyumlu ışığından yaratmış ve Ağaçlar artık kuruyup gitmiş, parlamalarını yitirmiş olsalar da Ilıkları onların içinde yaşıyordu. İşte bu yüzden en derinlerdeki hazinenin karanlığında bile Silmaril'ler kendi ışımaları sayesinde Varda'nın yıldızları gibi parlıyorlardı; dahası aslında canlı varlıklar oldukları için, ışıktan haz duyuyor, onu alıp öncesinden daha şaşırtıcı renkler içinde geri veriyorlardı.

Aman'da yaşayan kim varsa Feanor'un eseri karşısında hayranlık ve sevinç içinde kalmıştı. Ve Varda Silmaril'leri kutsadı, ki ondan sonra hiçbir ölümlü et ya da temiz olmayan eller ya da kötülük isteyen herhangi bir şey onlara dokunamasın, dokunanlar kavrulup solsun diye; ve Mandos, Arda'nın yazgısının, toprak, deniz ve havanın onlarınj içinde kilitli kalacağını önceden haber verdi. Feanor'un kalbi kendil yaratmış olduğu bu şeylere hızla bağlanmıştı.

Sonra Melkor, Silmaril'ler için hırs beslemeye başladı, onların parlaklığından aklında kalanlar yüreğini kemiren bir aleve dönüştü. O andan itibaren, bu arzuyla tutuşmuş halde, eskisinden daha da hevesle Feanor'u yok ederek, Valar ve Elfler arasındaki dostluğu sona erdirmenin yolunu aramaya başladı; ama amaçlarını ustalıkla gizledi, henüz sahte tavırlarında kötülüğüne dair hiçbir şey görülemiyordu. Çalışması uzun sürdü ve verdiği emekler ilk başta hem can sıkıcı hem de verimsizdi. Ama yalanlar ekenin sonunda biçecek bir şeyleri de olacaktır ve çok geçmeden o aslında çektiği zahmetlere karşılık dinlenirken, diğerleri onun yerine ektiklerini biçtiler. Melkor ona dikkat kesilecek kulaklar ve duyduklarım büyütecek ağızlar bulduğundan beri, yalanlan arkadaştan arkadaşa bilginin söyleyenin bilgeliğini kanıtladığı sırlar olarak geçti. Noldor halkı açık kulaklarının budalalığının kefaretini daha sonraki günlerde acı biçimde ödeyeceklerdi.

Melkor birçoğunun ona yöneldiğini gördükçe onların arasında sık sık dolaşmaya başladı, doğru sözlerinin arasına diğerleri öyle kurhazca serpilmişti ki onları duyan birçok kişi yeniden hatırladığında onların kendi düşüncelerinden çıktıklarına inanıyordu. Yüreklerine Doğu'da güç ve özgürlük içinde kendi iradeleriyle yönetebilecekleri güçlü ülkelere dair görüler gönderdi; sonra da etrafa Elflerin çoğalıp dünyanın geniş topraklarına yayıldığı sırada Valar'ın Eldar'ı kıskançlıkları yüzünden ve Quendi'nin güzelliğinin, Ilûvatar'ın onlara miras olarak bıraktığı yaratıcıların kudretinin Valar'ın hakim olamayacağı kadar büyüyeceğinden korkarak Aman'a getirdiklerine dair fısıltılar gezinmeye başladı.

Dahası o günlerde, Elfler henüz buna dair hiçbir şey bilmedikleri halde, çünkü Manwe bunu onlara henüz açıklamamıştı; Valar aslında hısanların geleceğini biliyorlardı. Ama Melkör, Valar'ın sessizliğinin nasıl kötülüğe dönüştürebileceğini görerek, onlara gizlice Ölümlü İnsanlar'dan bahsetti. Melkor, henüz İnsanlara dair pek az şey biliyordu, çünkü Müzik'te kendi düşüncelerine öylesine dalmıştı ki Ilûvatar'ın Üçüncü Teması'nı çok az dinlemişti; ama şimdi Elflerin arasında Va-hır'ın onları Ilûvatarın mirasından mahrum edebilecekleri, bu kısa ömürlü ve daha zayıf ırka daha kolay hükmedebileceklerini gördükleri için, Manwe'nin İnsanlar gelip Orta Dünya'nın krallıklarında onların yerine geçsin diye kendilerini esir tuttuğuna dair fısıltılar dolaşıyordu. Bunda çok az gerçek vardı; Valar, İnsanların iradesine hükmetmeye de pek kalkmışmamışlardı ama Noldor'un çoğu kötü sözlere inandı ya da yarı inandı.

Böylece Valar daha farkına varamadan Valinor'un huzuru zehirlendi. Noldor halkı onlara karşı söylenmeye başladı, birçoğu sahip olduklarının ve bilgilerinin büyük kısmını onlara Vaiar'dan hediye olduğu unutarak, kibirle dolmaya başladı. Feanor'un ateşli kalbinde öz-i'.ürlük ve daha geniş topraklar için tutkunun yeni alevi hiç olmadığı kadar şiddetle yanmaya başladı; ve kendi gizliliği içinde Melkör güldü, çünkü her şeyin üstünde Feanor'dan nefret edip durmaksızın Sil-nıaril'ler için yanıp tutuşurken yalanlarının yöneldiği hedef buydu. Ama bunlara yaklaşmasına izin verilmemişti, çünkü Feanor büyük ziyafetlerde onları alnının üzerinde parıldayarak taksa da, diğer zamanlarda Tirion'daki hazinesinin derin bölmelerinde kilitli olarak yakın-ıhın korunurlardı. Çünkü Feanor, Silmaril'leri doymak bilmez bir sevil,lyla sevmeye başlamıştı; onların görüntüsünü babasından ve yedi oğlundan başka herkesten esirgiyor ve artık onların içindeki ışığın kendisine ait olmadığını çok az hatırlıyordu.

Finwe'nin büyük oğulları olan ve Aman'da herkesin onurlandırdığı Feanor ile Fingolfin yüce prenslerdi, ama şimdi her biri kendi hak-

lan ve sahip oldukları yüzünden kibirle, kıskançlıkla dolmaya başlamıştı. Sonra Melkor, Eldamar'da yeni yalanlar oluşturdu; Feanor'un kulaklarına, Fingolfın'in ve oğullarının Finwe'nin ve büyük oğul Feanor'un yöneticilik hakkını ele geçirmeyi, Valar'ın izniyle onların yerine geçmeyi planladıklarına dair fısıltılar geldi; çünkü Valar, Silma-ril'ler Tirion'da kaldığı, onların korumasına bırakılmadığı için hoş-nutsuzmuş. Fingolfın ve Finarfın'e ise şöyle denildi: "Dikkatli olun! Mıriel'in kibirli oğlunun, Indis'in çocuklarına duyduğu sevgi pek az olmuştur. Şimdi büyüdü ve babasını eline geçirdi. Çok geçmeden sizi Tuna'dan öteye sürecektir."

Melkor, bu yalanların için için yandığını, Noldor arasında kibir ve kızgınlığın uyandığını görünce onlarla silahlar hakkında konuştu; Noldor halkı bu sürede kılıçlar, baltalar ve mızraklar dökmeye başladılar. Birbiriyle rekabet eden birçok aile ve akrabalar armalarını işledikleri kalkanlarıyla gösteriş yaptılar, bunları sadece dışarda,kuşandı-1ar ve diğer silahlardan bahsetmediler, çünkü her biri uyarıyı sadece kendisinin aldığına inanıyordu. Feanor, Melkor'uri bile haberdar olmadığı gizli bir demirhane yaptı, orada kendisi ve oğulları için korkunç kılıçlar tavladı, büyük ve gösterişli kırmızı tüylerle uzun miğferler yaptı. Mahtan, Nerdanel'in kocasına Aule'den öğrendiği metal işinin tüm ilmini öğrettiği güne pişman oldu.

Böylece Melkor, yalanlar, kötü fısıltılar ve yanlış yol göstermelerle Noldor yüreklerini çekişmeye doğru tutuşturdu; ve onların tartışmalarının sonucunda Valinor'un parlak günlerinin sonu, kadim görkeminin akşamı geldi. Feanor, artık Valinor'dan ayrılıp dışardaki dünyaya gideceğini ve onu izlerlerse Noldor'u esaretten kurtaracağını bağırarak, Valar'a karşı açık açık asice sözler etmeye başlamıştı.

Sonra Tirion'da büyük bir huzursuzluk başladı; Finwe sıkıntıya düştü; tüm reislerini divana çağırdı. Ama Fingolfın onun salonlarına aceleyle gidip huzuruna çıktı ve şöyle dedi:. "Kralım ve babam, çok doğru olarak Ateşin Ruhu denilen kardeşimiz Curufmwe'nin kibirini

zaptetmeyecek misiniz? Ne hakla sanki kendisi kralmış gibi tüm halkımız adına konuşur? Uzun zaman önce Quendi'nin önünde Valar'ın Aman'a çağrılarını kabul etmeleri için emirde bulunan sizdiniz. Nol-dor'u Orta Dünya'mn tehlikeleri arasından uzun bir yol boyunca El-demar'ın ışığına yönelten sizdiniz. Şimdi bundan pişmanlık duyuyorsanız en azından iki oğlunuzu sözlerinizle onurlandırmanız gerekir."

Ama daha Fingolfin konuşurken, Feanor salona girdi, tepeden tırnağa silahlanmıştı: başında gösterişli miğferi, yanında kudretli kılıcıyla. "Demek böyle, tam tahmin ettiğim gibi," dedi. "Üvey kardeşim diğer tüm meselelerde olduğu gibi babamla beraber önümde olacaktı." Sonra Fingolfin'e dönerek kılıcını çekip bağırdı: "Var git, işinin başına dön!"

Fingolfin, Finwe'nin önünde eğildi ve Feanor'a tek bir söz etmeden, tek bir bakış atmadan salondan ayrıldı. Ama Feanor onu izleyip kralın evinin kapısında onu durdurdu; parlak kılıcının ucunu Fingol-fın'in göğsüne dayadı. "Bak, üvey kardeş!" dedi. "Bu senin dilinden daha keskin. Bir kez daha yerimi ve babamın sevgisini eline geçirmeyi dene, belki de o zaman bu, Noldor halkını, esirlerin efendisi olmak için can atan birinden kurtarır."

Bu sözler birçokları tarafından duyuldu, çünkü Finwe'nin evi Mindon'un altındaki büyük alanın içindeydi; ama Fingolfin yine yanıt vermeden kalabalığın içinden sessizce geçerek kardeşi Finarfin'i aramaya gitti.

Şu var ki Noldor'un huzursuzluğu aslında Valar'dan gizlenmemiş-ti, ama tohumu karanlıkta ekilmişti; bu yüzden Valar, onlara karşı açık açık konuşan ilk Feanor olduğu, tüm Noldor halkı kibir sahibi oldukları halde onun inatçılığı ve küstahlığı meşhur olduğu için memnuniyetsizliği harekete geçirenin o olduğunda karar kıldı. Ve Manwe kederlendi ama seyretti; tek söz etmedi. Valar, Eldar'ı topraklarına yerleşmeleri veya ayrılmaları için özgürce getirmişlerdi, ayrılığı ahmaklık olarak değerlendirme haklan olsa da onları bundan alıkoy-

maya hakları yoktu. Ama artık Feanor'un yaptıklarına göz yumulamı-yordu, Valar kızdırılmış ve canları sıkılmıştı; Feanor, tüm sözlerini ve hareketlerini açıklaması için huzurlarına, Valmar kapılarına çağrıldı. Bu işte herhangi bir biçimde payı ya da buna dair bir bilgisi olan herkes oraya çağrılmıştı; ve Hüküm Çemberi'nde, Mandos'un huzurunda duran Feanor'a ona sorulan her şeye yanıt vermesi emredildi. Sonunda gerçek açığa vuruldu ve Melkor'un kötülüğü ortaya çıktı; Tulkas derhal onu yakalayıp bir kez daha yargıya getirmek üzere divanı terk etti. Ama Feanor suçsuz bulunmadı, çünkü Valinor'un huzurunu bozup ar-kabasına kılıç çeken oydu; ve Mandos ona şöyle dedi: "Sen esaretten bahsediyorsun. Eğer ortada esaret varsa bundan kaçamazsın; çünkü Manwe, sadece Aman'ın değil Arda'nın da kralıdır. Ve bu yaptığın, ister Aman da olsun ister olmasın yasa dışıdır. O yüzden şimdi bu hüküm verilmiştir: on iki yıl boyunca bu tehditin dile getirildiği Tiri-on'u terk edeceksin. Bu sürede kendine sor, kim ve ne olduğunu hatırla. Ama bu süreden sonra eğer diğerleri seni affederse, bu konu huzura kavuşturulacak ve düzeltilecek."

Sonra Fingolfin dedi ki: "Ben kardeşimi affedeceğim." Ama Feanor, Valar'ın huzurunda sessizce durup yanıt olarak tek söz etmedi. Sonra dönüp divanı terk etti ve Valmar'dan ayrıldı.

Sürgüne onunla beraber yedi oğlu gitti, Valinor'un kuzeyinde tepelerde güçlü bir yer ve hazine oluşturdular; Ve orada, Formenos'ta, birçok değerli taş istiflendi ve silahlar da, Silmaril'ler demirden bir bölmeye kapatıldı. Kral Finwe de Feanor'a beslediği sevgi yüzünden oraya geldi; ve Fingolfin Tirion'da Noldor halkını yönetti. Böylece görünüşte Melkor'un yalanlan doğrulanmıştı, her ne kadar Feanor yaptıklarıyla buna meydan verdiyse de; Melkor'un ekmiş olduğu kin sürdü, uzun yıllar boyunca Fingolfin ve Feanor oğulları arasında yaşadı.

Şimdi hilelerinin açığa çıktığını anlayan Melkor kendini gizledi, bir yerden diğerine tepelerdeki bulut gibi geçti; ve Tulkas boş yere

onu arayıp durdu. Derken Valinor halkına Ağaçlar'ın ışığı silikleşmiş ve kalan her şeyin gölgesi zamanla kararıp uzamış gibi göründü.

Melkor'un bir süre bir daha Valinor'da görünmediği ya da ona dair bir söylenti duyulmadığı söylenir, aniden Formenos'a gelip Fe-anor'la kapısının önünde konuşana dek. Kurnaz bir dille onu Valar'ın engellerinden kaçmak konusundaki eski düşüncesine sevkederek sahte bir dostluk kurdu; ve şöyle dedi: "Konuştuğum her şeyin doğruluğuna ve nasıl adaletsiz bir biçimde sürüldüğüne bir bak. Ama eğer Fe-^ anor'un kalbi hâlâ özgür ve Tirion'da söylediği sözler kadar cesaret doluysa, o zaman ona yardım ederim, onu bu dar topraklardan uzağa .götürürüm. Ben de bir Vala değil miyim? Öyle, hem de o kibirle Valimar'da oturanlardan daha fazla; ve Arda'daki en becerikli, en yiğit halk olan Noldor'a daima dost olmuşumdur."

Şu var ki Feanor'un yüreği Mandos'un huzurunda aşağılanışı yüzünden hâlâ acı içindeydi, kaçışında ona yardım edebileceği konusunda gerçekten ona güvenip güvenemeyeceğini tartarak sessizce Melkor'a baktı. Meikor, Feanor'un tereddüt ettiğini görüp, Silmaril'lerin onun yüreğini esir ettiğini bilerek sonunda şöyle dedi: "Burası güçlü bir yer ve iyi korunuyor; ama Silmaril'lerin Valar topraklarındaki herhangi bir hazinede güvenli kalacağını sanma!"

Ama kurnazlığı amacını aşmıştı; sözleri fazla derine dokundu, düşündüğünden çok daha şiddetli bir yangın çıkarttı; Feanor çakmak rakmak gözlerle Melkor'a, yalandan takındığı iyi halin içini delerek baktı, aklının örtülerini delip orada Silmaril'ler için beslediği hırsı fark etti. Sonra nefret Feanor'un korkusuna galip geldi ve Melkor'u lanetleyip şöyle diyerek gitmesini emretti; "Var git kapımdan seni Mandos'un hapishane kargası!" Ve evinin kapılarını Eâ'da yaşayanların en kudretlisinin yüzüne kapadı.

Melkor utanç içinde ayrıldı, çünkü tehlike içindeydi, henüz intikam vaktinin geldiğine karar vermemişti; ama yüreği öfkeden kararmıştı. Finwe de büyük bir korkuyla dolmuştu ve hızla Valmar'daki

Manwe'ye haberciler gönderdi.

Valar, haberciler Formenos'tan geldiğinde gölgelerin uzamasından korku duyarak kapılarının önünde divanda toplanmış oturuyorlardı. Orome ve Tulkas bir anda fırladılar ama daha takibe başlamadan Eldamar'dan Melkor'un Galaçirya'nm içinden kaçtığı, Elflerin onun Tû-na'nın tepesinden bir şimşek bulutu gibi öfkeyle geçtiğini söyleyen haberciler geldi. Ve oradan kuzeye doğru döndüğünü söylediler, çünkü Alqualonde'deki Teleri halkı onun gölgesinin kendi limanlarının: yanından Araman'a doğru gittiğini görmüşlerdi.

Böylece Melkor, Valinor'dan ayrıldı ve bir süre için İki Ağaç gölge altında kalmaksızın yeniden parladı; ülke ışıkla doldu. Ama Valar düşmanlarına dair haberleri boş yere aradılar; şimdi soğuk ve yavaş bir rüzgârın sürüklediği, hiç olmadığı kadar yükseklerde olan bir karaltı gibi gözüken uzaklardaki bir buluta benzer bir şüphe Aman'da yaşayan ve daha başlarına ne kötülükler gelebileceğini bilmedikleri için korkan herkesin keyfini kaçırdı.

Sekizinci Bölüm

VALINOR'UN KARARIŞI'NA DAİR

Manwe, Melkor'un geçtiği yollan duyduğunda, Orta Dünya'nm kuzeyindeki eski kalesine kaçmayı amaçladığını hemen anlamıştı; Orome ve Tulkas tüm hızlarıyla kuzeye, yapabilirlerse onu yakalamaya gittiler, ama Teleri kıyılarının ötesinde, Buz'un yakınlarındaki ıssız kıraç topraklarda ona dair ne bir iz buldular ne de bir söylenti duydular. Ondan sonra Aman'ın kuzey çitleri boyunca yapılan gözcülük ikiye katlandı; ama boşunaydı çünkü daha takip başlamadan önce Melkor geri dönüp gizlice güneye geçmişti. Çünkü o, hâlâ bir Vala'ydı ve biçim değiştirebilir veya o gücünü çok geçmeden sonsuza kadar kaybedecek olsa da, kardeşlerinin yaptığı gibi bedensiz ve görünmeden dolaşabilirdi.

Böylece sonunda görünmeden karanlık Avathar diyarına geldi. Bu dar topraklar Eldamar Körfezi'nin güneyinde, Pelöri'nin doğu etekleri altında uzanıyor; uzun ve kederli kıyılan, ışıksız ve keşfedilmemiş olarak güneye, uzaklara doğru uzuyordu. Orada, dağların dik yamaçlarının, soğuk, karanlık denizin eteklerinde, dünyadaki en uzun ve en koyu gölgeler olurdu; ve Ungoliant, Avathar'da gizli ve bilinmeyen yuvasını yaratmıştı. Eldar onun nereden ve nasıl geldiğini bilmez; ama kimileri onun, Melkor'un Manwe'nin Krallığı'na ilk kez kıskançlıkla baktığı çok eski çağlarda, Arda civarına karanlıktan indiğini ve başlangıçta Melkor'un hizmetine döndürdüklerinden biri olduğunu söyler. Ama o kendi hırsının efendisi olmayı arzulayarak, her şeyi kendi açlığını doyurmak için kullanarak Efendisini reddetmiş; Valar saldırılarından ve Orome'nin avcılarından kaçarak güneye geçmişti, çünkü Valar'ın dikkati başlangıçtan beri kuzeye yoğunlaşmış, güneye uzun zamandır pek önem vermemişlerdi. Zaman içinde Kutlu Di-

yar'ın ışığına doğru sokuldu; çünkü hem ışığa karşı açlık hissediyor hem de ondan nefret ediyordu.

Dar ve derin bir koyakta yaşamış, dağların çarlaklarına kara ağlarını örerek canavar bir örümcek suretine bürünmüştü. Orada bulabildiği tüm ışığı emer ve onu yeniden boğucu bir kasvetin karanlık ağlarında, artık yuvasına hiç ışık ulaşamaz hale gelene dek örer; açlıktan ölecek hale gelirdi.

Şimdi Melkor, Avathar'a gelip onu arayıp buldu; yeniden Utum-no'nun zalim hükümdarı suretine büründü: uzun boylu ve korkunç, karanlık Efendi. Bundan sonra hep bu şekilde kalmış. Orada karanlık gölgeler içinde, Manwe'nin en yüksek salonlarındaki görüşünün bile ötesinde, Ungoliant ile birlikte intikamını tasarlamış. Ama Ungoliant, Melkor'un amacını anladığı anda, büyük bir korku ve kendi hırsı arasında kalmış; çünkü Aman'ın tehlikelerine ve korkutucu Efendilerin gücüne meydan okumaya isteksizmiş, saklandığı yerden kıpırdamamış. Bunun üzerine Melkor şöyle demiş. "Emrettiklerimi yap; her şey sona erdiğinde hâlâ açlık hissedersen o zaman sana arzuladığın her şeyi veririm. Evet, iki elimle." Her zaman olduğu gibi bu yemini de hafifçe etmiş; ve yüreğinde kahkahalar atmış. Böylece büyük hırsız, daha küçük olanı yemleyerek kandırmış.

Melkor'la birlikte yola çıktıklarında Ungoliant üzerlerine karanlık bir pelerin örmüş; içindeki nesnelerin artık görülemediği, gözlerin içini delip geçemediği, boşluk gibi bir Işıksızlık. Sonra yavaşça ağlarını yarıktan yarığa iplik iplik işledi: çıkıntı halindeki kayalardan taşların zirvelerine, sonsuza dek emekleyerek ve bağlanarak, sonunda dünyanın o bölgesindeki en yüksek dağ olan ulu Taniquetirin güneyinde, uzaklardaki Hyarmentir'in doruğuna varana dek yukarı doğru tırmanmışlar. Valar'ın orada aldığı pek bir önlem yokmuş, çünkü Pelori'nin batısı alacakaranlık içindeki ıssız topraklardı ve doğuya doğru dağlar, unutulmuş Avathar dışında, sadece geçilmez denizin bulanık sularına bakardı.

Ama şimdi dağın zirvesinde karanlık Ungoliant uzanıyordu; ördü-

ğü iplerden bir merdiven yapıp aşağı sarkıttı; Melkor ona tutunarak tırmandı ve aşağıya Korunan Diyar'a bakarak Ungoliant'ın yanında durdu. Aklarında Orome'nin ormanları uzanıyordu, batıya doğru da Yavanna'nın düzlükleri ve çayırlan, tanrıların uzun buğdaylarının altında altın renginde panldıyordu. Melkor kuzeye baktı, uzaklarda parıldayan düzlüğü, Telperion ve Laurelin'in ışıklarının karışımında ışıldayan Valmar'ın gümüş kubbelerini gördü. Sonra Melkor kahkahalarla gülmüş ve batıdaki uzun yamaçlardan aşağı kayarak inmiş, yanında Ungoliant varmış ve onun karanlığı ikisini de gizliyormuş.

O an bir bayram zamanıymış, Melkor'un da iyi bildiği gibi. Her ne kadar bütün gelgitler ve mevsimler Valar'ın emrinde olsa ve Vali-nor'da ölümcül bir kış olmasa da, yine de o zamanlar Arda Krallığı'nda yaşarlarmış ve orası Eâ'nın salonları içinde, Eru'nun ilk notasından son akoruna kadar sonsuza dek akıp giden Zaman'ın içinde yaşayan küçük bir ülkeymiş. Ve o zaman bile *{Ainulindale de* anlatıldığı gibi) Ilûvatar'ın Çocukları suretine bürünmek Valar'a keyif veriyorsa, yiyip içmek Yavanna'nın Eru'nun hükmü altında ürettiği meyveleri yeryüzünden toplamak da öyle keyif veriyormuş.

Bu yüzden Yavanna, Valinor'da yetişen her şeyin çiçeklenme ve olgunlaşma zamanlarını belirlemiş; ve Man.we, meyvelerin her ilk hasadında Eru'nun yüceltilmesi için, Valinor'un tüm halkının sevinçlerini müzik ve şarkılar içinde Taniqüetil üzerinde akıttıkları bir ziyafet verirmiş. Şimdi bunun zamanıyinış; ve Manwe, Eldar'ın Aman'a gelişinden 'beri yapılanların hepsinden daha görkemli bir ziyafet olmasını buyurmuş. Melkor'un kaçışının yakında çok zor işlerin, üzüntülerin ortaya çıkacağını işaret ettiği ve aslında o yeniden yakalanmazsa Arda'nın başına daha ne kötülükler geleceğini kimsenin bilemeyeceği bu zamanda Manwe, Noldor arasında doğan kötülüğü iyileştirmeyi tasarlamış; ve hepsine prenslerinin arasına yayılmış hüznü bir tarafa bırakmak, Düşman'larının yalanlarını tamamen unutmak için Taniquetirin zirvesindeki konağına gelmelerini emretmiş.

Oraya Vanyar gelmiş, Tirion'lu Noldoor gelmiş; Maiar da bir araya toplanmış, Valar güzellikleri ve haşmetleri içinde bedenleşmişler; ve mağrur salonlarında Manwe ile Varda'nın huzurunda şarkılar söylemişler, Dag'm batıya Ağaçlar'a doğru bakan yeşil yamaçları üzerinde dans etmişler. O gün Valmar'ın sokakları boş, Tirion'un merdivenleri sessizmiş; tüm ülke huzur içinde uykuya dalmış. Sadece dağların ötesindeki Teleri halkı deniz kıyısı boyunca şarkı söylemeye devam etmiş; çünkü onlar mevsimlere ya da zamana çok az dikkat eder, Arda Hükümdarlan'nın işlerine ya da henüz onları etkilemediği için Vali-nor'un üzerine düşmüş olan gölgeye akıllarını hiç yormazlarmış.

Manwe'nin planını sadece tek bir şey bozmuş. Feanor tek başınaî gelmiş, çünkü Manwe ona gelmesini emretmiş; ama ne Finwe gelmişi ne de Formenos'lu Noidor halkından biri. Çünkü Finwe şöyle demiş: "Oğlum Feanor'un Tirion'a girme yasağı sürdükçe ben kendimi krallıktan çekiyorum ve gidip insanlarımla görüşmeyeceğim." Ve Feanor, tören giysileriyle gelmemiş, hiçbir takı takmamış, ne gümüş ne altınS ne de başka değerli bir taş; Silmaril'lerin görüntüsünü de Valar ve El-İ dar'dan esirgemiş, onları Formenos'taki demir kasalarının içinde bırak-| mış. Yine de Manwe'nin tahtının huzurunda Fingolfin ile buluşup| sözde yeniden dost olmuşlar; Fingolfin kılıcın kınından çıkarılmış olduğunu önemsememiş. Elini ona uzatıp demiş ki: "Söz verdiğimi şimdi yapıyorum. Seni serbest bırakıyor ve tatsızlıklar! unutuyorum."

Feanor sessizlik içinde onun elini tutmuş; Fingolfin devam etmiş: "Kan bağıyla üvey, yürek bağıyla öz kardeş olacağım. Sen yolu göstereceksin, ben de izleyeceğim. Hiçbir keder bizi ayırmasın."

"Seni duydum," demiş Feanor. "Öyle olsun." Ama ikisi de sözlerinin taşıyacağı anlamı daha bilmiyorlardı.

Denir ki, Feanor ve Fingolfin, Manwe'nin huzurunda durur. Ağaçlar da ışıldarken ışıkları birbirine karışmış, sessiz Valmar şehri gümüş ve akın pankılarıyla dolmuş. Tam o anda Melkor ve Ungoliant, günı-şığının aydınlattığı toprağın üstünden kara bir bulut gölgesinin rüz-

gârla geçişi gibi, Valinor'ın düzlükleri üzerinden hızla geçmişler; ve yeşil Ezellohar tepeceğinin önüne gelmişler. Ungoliant'ın Işıksızlık'ı Ağaçlar'ın diplerine kadar yükselmiş; ve Melkor tepeciğin üzerine sıçrayıp kara mızrağıyla her bir Ağaç'a yüreğinden saldırıp onları derinden yaralamış, özsuları sanki kanlarıymış gibi akarak toprağın üzerine dökülmüş. Ungoliant, bunları emmiş, Ağaç'tan Ağaç'a giderek kara gagasını kurutana dek onların yaralarına sokmuş, içindeki Ölüm zehiri onların dokularına işlemiş, köklerini, dallarını ve yapraklannı soldurmuş; ve ölmüşler. Susuzluğu hâlâ geçmemiş, Varda'nın Pınarları'na gidip onları kurutana dek içmiş; Ungoliant içerken kara dumanlar çıkarıyormuş, öylesine devasa ve korkunç bir surete bürünmüş ki Melkor bile korkmuş.

İşte böyle çökmüş büyük karanlık Valinor'un üzerine. O gün yapılanlara dair çok şey, Elemmıré adlı bir Vanya'nın yazıp Eldar'a sundu-*p,u Aldudenie'de* anlatılır. Ama o anda oluşan keder ve dehşetin tümünü anlatabilecek bir şarkı ya da öykü yoktur. Işık yenilmişti; ama onu izleyen Karanlık, ışığın kaybından çok daha önemliydi. O saatte öyle bir Karanlık oluştu ki hiçbir şeyi eksik değildi, özündeki bir şey dışında: çünkü gerçekte Işık'tan çıkan kötülükle yaratılmıştı, gözleri delip yüreğe ve akla girecek, *güçlü* iradeleri bile boğazlayacak güçteydi.

Varda, Taniquetirden aşağıya bakıyor ve ani keder kuleleri içinde yükselen Gölge'yi izliyordu; Valmar karanlığm denizinin derinliklerinde batmıştı. Kutsal Dağ, boğulmuş bir dünyadaki son ada gibi tek başına dikiliyordu. Bütün şarkılar sustu. Valinor'da sessizlik hâkimdi ve hiçbir ses duyulmadı, uzaktaki dağlardaki geçitlerin içinden rüzgârın taşıdığı martıların soğuk çığlıklarına benzeyen Teleri feryatları ılımında. O sırada Dogu'dan soğuk bir rüzgâr esiyordu ve denizin ge-*w*\ gölgeleri kıyınm duvarları üzerine yuvarlanıyordu.

Ama Manwe yüce tahtından uzaklara baktı, gözleri tek başına geceyi delip geçti, karanlığın ötesinde içine girip etkileyemedikleri de-

vasa ama uzakta, kuzeye doğru büyük bir hızla ilerleyen .bir Karanlık görene dek; ve artık Melkor'un gelip gittiğini biliyordu.

Sonra takip başladı; Orome'nin ordularının atlarının altındaki toprak sallandı, Nahar'ın nallarından çıkan kıvılcımlar Valinor'a dönen ilk ışık oldu. Ama Ungoliant'ın Bulutu ile karşılaşınca Valar süvarileri kör olup korkuyla doldular, nerede olduklarını bilemeden dağıldılar, Valaroma'nın sesi azalıp tükendi. Tulkas geceleyin kara bir ağa düşmüş gibiydi; güçsüzce havayı boş yere dövüp durdu. Karanlık geçip gittiğinde artık çok geçti: Melkor her nereye istediyse gitmişti ve intikamı başarıya ulaşmıştı.

DOKUZUNCU BÖLÜM

NOLDOR'UN KAÇIŞINA DAİR

Bir süre sonra büyük bir kalabalık Hüküm Çemberi etrafında toplandı; Valar gölge içinde oturuyordu, çünkü karanlıktı. Ama Varda'nın yıldızları üstlerinde parıldıyordu ve hava açıktı. Manwe'nin rüzgârları ölüm dumanlarını denizin gölgelerine sürüp uzaklaştırmış, denizin karanlığını dalgalandırmıştı. Sonra Yavanna kalkıp Yeşil Te-pecik'in, Ezellohar, önünde durdu ama o şimdi karanlık ve çıplaktı; filerini Ağaçlar'ın üzerine koydu, ama artık karanlık ve ölüydüler, dokunduğu her dal kırılıp cansız bir şekilde ayaklarının dibine düştü. Yas tutan pek çok ses yükseldi; yas tutanlar için bu durum, Melkor'un onlar için doldurduğu keder kabının tortularını süzüyorlarmış gibiydi. Ama öyle değildi.

Yavanna, Valar'ın huzurunda konuştu ve dedi ki: "Ağaçlar'ın Işığı söndü, o şimdi sadece Feanor'un Silmaril'lerinde yaşıyor. O ne kadar lıııgörülü! Ilûvatar'ın maiyetindeki en kudretlilerin bile bir kereye, R.ıdece bir kereye mahsus tamamlayabildikleri bazı işler var. Ağaçların Işığı'na varlık yerdim ve Ea'da bunu asla yeniden yapamayabilirim. Ama hâlâ bu ışığın bir tutamıyla kökleri çürümeden önce Ağaçlar'da-ki yaşamı geri getirebilirim; ardından yaramız iyileştirilmeli, Mel-kor'un kötülüğü yok edilmeli."

SonTra Manwe konuştu ve dedi ki: "Sen Finwe oğlu Feanor, Yavanna'nın sözlerini duydun? Sorduğu şeyi verecek misin?"

Sonra uzun bir sessizlik oldu ama Feanor tek bir sözcük konuşmalı. Sonra Tulkas bağırdı: "Konuş, Hey Noldo, evet ya da hayır! Kim Yavanna'yı inkar edebilir? Silmaril'lerin ışığı onun başlangıçtaki çalışmalarından doğmadı mı?

Ama Yapıcı Aule şöyle dedi: "Aceleci olmayın! Onun bildiğinden

çok daha yüce bir şey sorduk. Bırakın bir süre huzur içinde beklesin."

Ama sonra Feanor konuştu ve acıyla haykırdı: "Daha küçükler ve hatta daha ulular için yalnızca bir kere tamamlanabilecek bir görevi var ve bu görevde kalbi huzura erecek. O zaman mücevherlerimi çıkaracagım ve bir daha asla onları eskisi gibi yapamayacağım; eğer onları kırmam gerekirse, kalbimi de kıracağım ve katledilmiş olacağım Aman'daki tüm Eldar içinde ilk."

"İlki değil" dedi Mandos, ama sözlerini anlamadılar; Feanor karanlıkta derin düşünceler içindeyken yeniden bir sessizlik oldu. Kendini bir düşman çemberi içinde gibi hissetti, eğer Valar'ın eline geçerse Silmaril'lerin güvende olmayacağını söyleyen Melkor'un sözlerini hatırladı. "O da onlar gibi bir Vala değil mi," diye düşündü, "onların kalplerini anlayamaz mı? Evet, ancak bir hırsız, diğer hırsızları ortaya çıkaracaktır!" Sonra yüksek sesle bağırdı; "Kendi irademle bunu yapmamaya karar verdim. Ama eğer Valar beni zorlarsa, Melkor'un gerçekten onların soyundan olduğunu anlayacağım."

Sonra Mandos dedi ki: "Konuştun." Ve Nienna kalkıp Ezellohar'ın üzerine çıktı, gri başlığını arkaya attı, gözyaşları Ungoliant'ın pisliğini yıkadı; dünyanın acımasızlığı ve Bozulmuş Arda için yas tutarak şarkı söyledi.

Ama Nienna'yas tutarken Formenos'tan Noldor habercileri geldi, kötülüğün yeni haberlerini getiriyorlardı. Kör Karanlık'ın kuzeyden nasıl geldiğini, ortasında adsız bir gücün nasıl ilerlediğini ve içinden Karanhk'ın çıktığını anlattılar. Ama Melkor da oradaydı, Feanor'un evine gelmiş, kapısının önünde Noldor Kralı .Finwe'yi katletmiş ve Kutlu Diyar'da ilk kan akmıştı; çünkü sadece Finvi'e, Karanhk'ın dehşetinden kaçmamıştı. Melkor, Formenos kalesini yıkıp, Noldor'un orada biriktirilmiş tüm mücevherlerini almıştı; Silmaril'ler de gitmişti.

Sonra Feanor ayağa kalktı, Manwe'nin huzurunda elini kaldırarak Melkor'u, Dünya'nın Kara Düşmanı, *Morgoth* diye anarak lanetledi; ve o, bundan sonra Eldar arasında sadece bu isimle anıldı. Ve Manwe'nin

çağrılarını jda lanetledi, Taniquetire geldiği saati de, öfkesinin ve acısının çılgınlığı içinde düşünmüştü ki, Formenos'ta olsaydı katledilse bile gücü daha faydalı olabilirdi ve Melkor'un da amaçladığı buydu. Sonra Feanor, Hüküm Çemberi'nden ayrılıp geceye karıştı; Çünkü onun için babası, Valinor Işığı'ndan ya da ellerinden doğan eşsiz çalışmalardan bile değerliydi; Elflerin veya İnsanların oğullarından hangisi babalarına bundan daha çok değer vermiştir?

Oradakilerin birçokları Feanor'un acısına üzüldü, ama kaybı sadece ona ait değildi; Karanlık'ın sonsuza dek Valinor Işığı'nın son ışınlarını da yutacağı korkusuyla Yavanna tepecikte ağlıyordu. Valar, gerçekte başlarına ne geldiğini henüz tam olarak anlayamamıştı, Meikor'un Arda'nın ötesinden yardım aldığını kavradılar. Silmaril'ler gitmişti ve herkes Feanor'un Yavanna'ya evet mi hayır mı dediğini merak ediyordu; başta, Formenos'tan haber gelmeden önce evet mi demişti, yapılanlar duydukları gibi olmasaydı cevabı öyle olabilirdi. Ama şimdi Noldor'un yazgısı yaklaşıyordu.

Bu arada Morgoth, Araman'm kıraç topraklarmda Valar'ın takibinden kaçıyordu. Avathar güneyde uzanırken, bu topraklar kuzeyde, Pelöri Dağlan ile Büyük Deniz arasındaydı; ama Araman, sahil ve dağlar arasında Buz'a yaklaştıkça daha da soğuyan çorak düzlüklerden oluşan daha geniş bir bölgeydi. Morgoth ve Ungoliant bu bölgeyi hızla geçip Oiomüre'nin puslan arasından Helcaraxe'ye, Araman ve Orta Dünya arasında gıcırdayan buzlarla dolu boğaza gelip karşıya geçtiler ve sonunda Dış Topraklar'ın kuzeyine döndüler. Birlikte ilerlediler, çünkü Morgoth yakasını Ungoliant'tan kurtaramıyordu, bulutu hâlâ üstlerindeydi ve tüm gözleri onun üzerine dikilmişti; Drengist Haliçi'nin kuzeyinde uzanan topraklara vardılar. Morgoth artık batıdaki güçlü kalesine Angband'ın yıkıntılarına doğru yaklaşıyordu; Ungoliant düşüncesini anladı, orada ondan kaçmak için bir yol aradığını kavradı ve onu durdurup sözünü yerine getirmesini istedi.

"Kara kalpli!" dedi. "Buyruklarını yerine getirdim. Hâlâ açım."

"Daha ne istiyorsun?" dedi Morgöth. "Göbeğin için tüın dünyayı mı arzuluyorsun? Sana bunu vermek için yemin etmemiştim. Ben onun Efendisiyim."

"O kadar değil" dedi Ungoliant. "Ama Formenos'un büyük hazinesi senin değil; hepsi benim olacak. Onu iki elinle vereceksin."

Sonra Morgoth zorunlu olarak yanındaki taşları birer birer, kin güderek ona verdi; ve o hepsini yuttu, taşların güzellikleri yeryüzünden yok oldu. Ungoliant daha da büyüyüp karardı ama hırsı dinme-mişti. "Bir elinle verdin" dedi; "sadece solla. Sağ elini de aç."

Morgoth, kristal bir kutunun içinde kilitli olmalarına rağmen Silmaril'leri sağ elinde sıkıca tuttu, Silmaril'ler onu yakmaya başladı, acıyla elini sıktı; ama açmayacaktı. "Hayır!" dedi. "Sen görevini yerine getirmedin. Sana verdiğim görev benim kudretimle tamamlandı. Sana daha fazla ihtiyacım yok. Bu şeylere ne sahip oldun ne de gördün. Onlar sonsuza kadar benim olacak."

Ama Ungoliant daha da büyümüştü ve Melkor, kendisinden alınan güç yüzünden küçüldü; Melkor'un karşısında yükseldi, bulutuyla onu örttü, boğmak için yapışkan ağlarla sardı. Morgoth dağlarda yankılanan korkunç bir çığlık attı. O yüzden bu andan sonra orası Lammoth diye adlandırıldı; çünkü sesinin yankısı oraya yerleşti ve sonra kim o topraklarda yüksek sesle bağırırsa onları uyandırır, dağlar ve deniz arasında kalan kıraç topraklar acı içindeki seslerle dolardı. Morgoth'un o anki çığlığı kuzey dünyasında duyulan en yüksek ve en korkunç çığlıktı; dağlar sallanıp yer sarsıldı, kayalar parçalara ayrıldı. Unutulmuş yerlerin derinliklerinde de bu çığlık duyuldu. Valar saldırısı aceleyle yapıldığı için Angband'ın en diplerdeki mahzenlere inilmemiş ve orada Balroglar hâlâ gizlenip Efendilerinin dönüşünü bekliyorlardı; hızla yukarıya fırladılar ve bir ateş fırtınası halinde Hithlum'dan geçerek Lammoth'a ulaştılar. Alevli kamçılarıyla Ungoliant'ın ağını paramparça ettiler ve o korktu, üzerini kaplayan kara dumanlar püskürterek kaçtı; oradan uzaklaşarak Beleriand'a inip Ered Gorgofoth'un etekle-

rinde karanlık bir vadiye yerleşti ve o andan itibaren orada doğurduğu dehşet yüzünden oraya Korkunç Ölüm Vadisi, Nan Dungortheb dendi. Angband'ın kazıldığı günlerden beri örümcek şeklindeki diğer iğrenç yaratıklar oraya yerleşmişti; Ungoliant onlarla çiftleşti ve onları yedi. Ungoliant'ın oradan ayrılıp, dünyanın unutulmuş güneyine gidişinin ardından dölleri orada kaldı ve çirkin ağlarını ördüler. Ungoliant'ın yazgısını anlatan hiçbir hikâye yok. Ancak bazıları uzun zaman önce çok büyük bir kıtlıkta sonunda kendini yiyip yok ettiğini söyler.

Böylece Yavanna'nm Silmarii'lerin yutulup, boşluğa yuvarlanacakları hakkındaki korkusu gerçekleşmedi; ama Morgoth'un elinde kaldılar. Morgoth, özgürlüğüne ulaştığında, yeniden bulabildiği tüm hizmetkârlarını toplayıp Angband yıkıntılarına geldi. Orada büyük mahzenlerini ve zindanlarını yeniden kazdı, kapılarının üzerine Thangorodrim'in üç katlı zirvelerini yükseltti ve o günden beri tepelerinden kapkara pis kokulu bir duman yükseldi. Sayısız canavar, ifrit ve Ork orduları yetiştirdi, orada döllenip büyüdüler ve toprağın derinliklerincie çoğaldılar. Daha sonra anlatılacağı gibi karanlık Beleriand'ın üzerine bir gölge gibi çöktü; Morgoth, Angband'da kendisi için demirden büyük bir taç yapıp kendini Dünya'nın Kralı diye adlandırdı. Bunun simgesi olarak da tacına Silmaril'leri yerleştirdi. Bu kutlu mücevherlere dokunduğunda elleri yanıp karardı ve hep öyle kaldı; ne yanığın acısından ne de acının kızgınlığından asla kurtulamadı. Ağırlığı ölümcül bir yorgunluğa sebep verse de tacı başından hiç çıkartmadı. Yalnızca bir kez kuzeydeki topraklarından gizlice ayrılırken çıkarttı; aslında kalesinin derinliklerinden nadiren ayrılır, ordulanqı kuzeydeki tahtından yönetirdi. Sadece bir kez, o da hükümdarlığı sona ererken eline silah aldı.

Şimdi Utumno günlerinden daha gururluydu, nefreti onu yavaş yavaş yuttu, hizmetkârlarına egemen olmak, onları kötülüğün şehvetiyle lıarekete geçirmek için ruhunu tüketti. Yine de bir Vala olduğu için ılehşete dönüşen heybetini uzun süre korudu ve yüzünün önünde en kudretlisi dışında hepsi korkunun karanlık çukuruna düştü.

Morgoth'un Valinor'dan kaçışı öğrenildiğinde kovalamanın anlamı yoktu ve Valar karanlıkta Hüküm Çemberi'nde uzun süre oturdu, Malar ve Vanyar yanında durup ağladılar; ama Noldor'un büyük bölümü Tirion'a dönerek güzel şenirlerinin kararışı için yas tuttu. Gölgelenmiş denizden sürüklenen pus Calacirya'nın loş koyaklarından yükselerek kulelerini kapladı, Mindon'un ışıltısı kasvet içinde soluklaştı.

Sonra ansızın Feanor şehirde belirip herkesi Tûna'nın üstündeki Kralın yüce meydanında toplanmaya çağırdı; üzerindeki sürgün hükmü henüz kalkmamış, böylece Valar'a karşı gelmişti. Büyük bir kalabalık ne söyleyeceğini duymak için hızla toplandı; tepe, tüm merdivenler ve caddeler, tepeye tırmananların ellerindeki sayısız meşaleyle aydınlandı. Feanor, sözcüklerin efendisiydi, onları kullandığında dili kalpler üzerine çok güçlü olurdu; o gece Noldor'un huzurunda daima hatırlanacak bir konuşma yaptı. Sözcükleri şiddetli ve yıkıcıydı, kızgınlık ve gurur doluydu; onu dinleyen Noldor .çılgınca hareketlendi. Öfkesi ve gazabı daha çok Morgoth'a yönelikti, söylediği hemen her şey Morgoth'un yalanlarından türüyordu; babasının katledilmesi ve Silmaril'lerin çalınması yüzünden kederden çılgın gibiydi. Şimdi Fin-we öldüğü için Noldor krallığı üzerinde hak iddia ediyor, Valar hükümlerini küçümsüyordu.

"Neden, Ey Noldor halkı," diye bağırdı, "neden bizi koruyamayan, hatta kendi topraklarını bile Düşman'ına karşı koruyamayan kıskanç Valar'a hizmete devam edelim? O, düşmanlari'olduğu halde, akrabaları değil mi? İntikam, bu yüzden beni çağırdı, ama öyle olsa bile, bundan sonra babamın katili ve hazinemin hırsızının akrabalarıyla aynı topraklar üzerinde yaşamayacağım. Bu cesur halk arasındaki tek cesur ben değilim. Hepiniz Kralınızı kaybetmediniz mi? Kaybedecek daha neyiniz var ki dağlar ve deniz arasındaki bu dar toprağa tıkılıyorsunuz?

"Bir zamanlar burada Valar'ın Orta Dünya'dan esirgediği ışık vardı ama şimdi karanlık her yere yayıldı. Pusun tacizine uğrayan ve

nankör denize boşuna gözyaşı döken gölgelenmiş bir halk olarak sonsuza dek burada kıpırdamadan yas mı tutacağız? Yoksa yurdumuza mı döneceğiz? Özgür halkın yürüdüğü Cuivienen'de, bulutsuz yıldızların altında tatlı sular akıyor, geniş toprakları "etrafa uzanıyor. Hepsi orada, delilik ederek terk ettiğimiz her şey orada hâlâ bizi bekliyor. Gelin dönelim! Bırakın bu şehri korkaklar korusun!"

Uzun süre konuşup kendisini izlemeleri için, çok geç olmadan yi-i',itlikleriyle özgürlüklerini ve Doğu'daki topraklarda krallıklar ele geçirebileceklerini söyleyerek Noldor'u yüreklendirdi; Valar'ın onları aldatıp esirleştirdiği, böylece Orta Dünya'yı İnsanların yöneteceği hakkındaki Melkor'un yalanlarını yineledi. Eldar'ın çoğu Sonragelenleri ilk kez duyuyordu. "Güzellik en sonunda olacak" diye bağırdı, "uzun ve zor bir yol olsa da! Esarete veda edin! Ama huzura da veda edin! Zayıflığa veda edin! Hazinelerinize veda edin! Daha çok şey yapacağız. Yolculuk hafif: ama kılıçlarınızı yanınızda getirin! Orome'nin gittiğinden daha ilerilere gideceğiz, Tulkas'tan daha fazla dayanacağız: kovalamamızdan asla vazgeçmeyeceğiz. İMorgoth'un peşinden Dünya'nın sonuna kadar gideceğiz! Onunla savaşacağız, ölümsüz bir nefret duyacağız. Fetihlerimizi gerçekleştirdiğimizde ve Silmaril'leri geri aldığımızda, biz, sadece biz, lekesiz Işığın kralları, mutluluğun efendileri ve Arda'nın güzelliği olacağız. Başka hiçbir ırk bizi kovamayacak!"

Sonra Feanor korkunç bir yemin etti. Yedi oğlu da yanında diz çöküp hep birlikte aynı andı içti ve meşalelerin ışığı çektikleri kılıçlarda kan gibi kıpkırmızı parıldadı. Yeminlerini bozmayacaklarına Ilûvatar adına and içtiler, eğer bozarlarsa üzerlerine Ebedi Karanlık'ın çökeceğini Söylediler; onları isimlendiren Manwe'nin, Varda'nın ve 'raniquetirin kutsanmış dağının tanıklığında, takiplerini intikam duygusu ve nefretle Dünya'nın sonuna dek sürdüreceklerine, Vala, İfrit, Elf, henüz doğmasa bile İnsan, küçük veya büyük, iyi ya da kötü başka bir yaratık, her ne olursa, sahip oldukları Silmaril'leri ellerinden alıp koruyacaklarına dair yemin ettiler.

Noldor prensleri Maedhros, Maglor, Celegorm, Curufin, Caranthir, Amrod ve Amras konuştu; çoğu bu dehşetli sözleri işitmekten ürkmüştü. İyi ve kötü, yeminin asla bozulmayacağı üzerine and içtiler ki yemin ona sadık kalanı veya bozanı dünyanın sonuna dek izleyecekti. Fingolfin ve oğlu Turgon, Feanor'a karşı konuştular, keskin sözcükler uyandı ve öfke kılıçların sırtına dek yaklaştı. Ama Finarfin âdeti olduğu gibi yumuşak konuştu, Noldor'u sakinleştirmeye, bekleyip yapılacak ve yapılamayacak işleri düşünüp taşınmaya ikna etmeye çalıştı; oğullarından sadece, Orodreth aynı şekilde konuştu. Finrod, arkadaşı Turgon'un yanındaydı; ama Galadriel, Noldor soyluları arasındaki tek kadın, o gün çekişen prenslerin arasında uzun boyuyla, cesurca dikiliyor, gitmek için can atıyordu. Yemin etmedi ama, Feanor'un Orta Dünya'yla ilgili sözleri onun kalbindekilerle aynıydı, geniş korunmasız toprakları görmek, kendi iradesiyle yönetebileceği bir krallık yaratmak istiyordu. Galadriel ile aynı düşüncede olan Fingolfın'in oğlu Fingon da, aslında onu çok az sevse de Feanor'un sözlerinden etkilenmişti; Finarfın'in oğulları Angrod ve Aegnor her zaman olduğu gibi Fingon'un yanında yer aldılar. Ama sessizliklerini koruyup babalarına karşı konuşmadılar.

Uzun bir tartışmanın ardından Feanor baskın çıktı ve Noldor'un büyük bölümü, değişik şeylere ve garip ülkelere duyduğu arzunun ateşiyle tutuşarak bir araya toplandı. Böylece Finarfin dikkatli olma ve bekleme üzerine konuşurken, çoğu "Hayır, haydi gidelim!" diye bağırdı. Feanor ve oğulları yolculuk için hazırlıklara başladılar.

Böylesine karanlık bir yola çıkmayı göze alanlar biraz tedbirli olmalıdır. Her şey çok hızlı olmuştu; çünkü Feanor onları sürüklemişti ve şimdi soğuyan kalplerinde onun korkuyu yenen sözleri etkisini yitiriyor, başka düşünceler baskın çıkmaya başlıyordu; ve Feanor, tüm gururlu sözlerine karşın Valar'ın kudretini unutmamıştı. Ama Val-mar'dan hiçbir çağrı gelmedi, Manwe suskundu. Feanor'un amacını henüz yasaklayıp engellemeyecekti; çünkü Valar, Eldar'ın onları kötülükle suçlamasından incinmişti ya da onları iradelerine karşı zaptet-

meyeceklerdi. Şirndi izliyor ve bekliyorlardı, çünkü Noldor halkının Feanor'un arzusuna uyacağına hâlâ inanmıyorlardı.

Ve gerçekten de Feanor yola çıkmak için Noldor'u düzenlemeye başladığında anlaşmazlık çıktı. Toplananları gitmeye ikna etmesine rağmen Feanor'un Kral olması konusunda ortak bir karar yoktu. Fin-golfın ve oğullan daha çok seviliyordu; onların ev halkı ve 'Çirion sakinlerinin büyük bir bölümü eğer Feanor onlarla giderse onu tanımayı reddetti; böylece sonunda bu acılı yola çıkarken Noldor halkı ikiye bölündü. Feanor ve onu izleyenler öncü olacak, ama daha büyük bir topluluk arkadan Fingolfin'in yönetiminde gelecekti; ve o bilgeliğine rağmen onlarla gidiyordu, çünkü oğlu Fingon çok ısrar etmişti, çünkü ne gitmeye can atan halkından ayrılmak ne de onları Feanor'un ihtiyatsız düşüncelerine terk etmek istiyordu. Ne de Manwe'nin tahtının huzurunda ettiği yemini unutmuştu. Finarfin de Fingolfın ile aynı nedenler yüzünden gidiyordu; ama bu gidişe çok daha gönülsüzdü. Valinor'daki Noldor artık çoğalıp koca bir ulus olmuşlardı ama onda biri yola çıkmayı reddetmişti: bazıları Valar'a duyduğu sevgi (en azından Aule'ye), bazıları da Tirion'a ve orada ürettiklerine duydukları sevgi yüzünden kalacaktı; ama asla yolun getirdiği tehlikeden korktukları için değil.

Borular çalınıp Feanor, Tirion kapılarından çıkarken sonunda Man-we'nin habercisi geldi ve dedi ki: "Feanor'un çılgınlıklarına karşı tek 'sözüm var. İleri gitmeyin! Zaman kötülüğün zamanıdır ve yolunuz sizi önceden göremediğiniz kederlere yöneltecek. Bu macerada Valar'ın size yardımı olmayacak; ama size engel de olunmayacak; şunu bilmelisiniz: buraya özgürce geldiniz ve özgürce ayrılacaksınız. Ama sen Finwe oğlu l'eanor, senin yeminin hünerle çarpıtıldı. Sen çektiğin acının içindeyken Melkor'un yalanlarını anlayamadın. O bir Vala'dır, sen değilsin. Aceleyle boşuna yemin ettin, çünkü hiçbir Vala'yı, Eâ içinde bile yene-nıezsin, seni adlandıran Eru, seni marifetinden daha fazla kutsamadı."

Feanor güldü, haberciye değil Noldor'a bakarak konuştu ve dedi ki: "Yani! Bu cesur insanlar Krallarının varisini, oğullarıyla birlikte sürgü-

ne gönderip tutsaklıklarına mı dönecekler? Eğer benimle gelecek varsa, onlara söylüyorum: İçinizde kederin öngörüsü var mı? Ama onu Aman'da gördük. Biz Aman'da mutluluktan acıya ulaştık. Şimdi başka bir şey deneyeceğiz: kederden neşeye, en azından özgürlüğe ulaşacağız."

Sonra haberciye dönüp haykırdı: "Sülimo Manwe'ye, Arda'nın Yüce Kralı'na şunu söyle: Eğer Feanor, Morgoth'u yenemezse veya en azından ona saldırmayı ertelerse, keder içinde tembelce oturamaz. Belki benim içime senin bildiğinden daha büyük bir ateş yerleştiren Eru'dur. Valar Düşmanı'na vereceğim acıyı duymayı Hüküm Çemberi'ndeki kudretliler bile merakla bekler. Evet, sonuçta,onlar beni izleyecek. Elveda!"

O an Feanor'un sesi öyle büyüdü, öyle güçlendi ki Valar habercisi yanıtı tamamlandığında önünde eğilip oradan ayrıldı; ve Noldor etkilendi. Böylece 'yürüyüşlerine devam ettiler; önlerinde Feanor Hanedanı olarak Elende kıyıları boyunca hızla ilerlendi: bir kez bile yeşil Tûna'nın üzerindeki Tirion'a dönüp bakmadılar. Onları Fingolfın'in topluluğu daha yavaş ve isteksiz olarak, izliyordu. Fingon'un grubu öndeydi; Finarfin,'Finrod ve Noldor'un asillerinin, bilgelerinin çoğu en geriden geliyordu; sık sık arkalarına dönüp güzel şehirlerinp bakı-yorlardı, Mindon Eldalieva'nın ışıltısı karanlığın içinde kaybolana dek. Geride bırakıp gittikleri eski mutluluk' anıktım diğer Sürgün-ler'den daha fazla yanlarında götürüyordu, bazıları orada yaptıkları şeyleri bile yanlarına almışlardı: bir avuntu, yol için bir yük.

Feanor, şimdi Noldor'u kuzeye doğru yöneltti, çünkü ilk hedefi Morgoth'u izlemekti. İlerledikçe Taniquetirin altındaki Tuna, Arda'nın yüzeyine daha da yaklaşıyordu ve orada Büyük Deniz ölçülemeyecek kadar engindi, oysa kuzeye doğru, Araman'm kıraç topraklarının Orta Dünya'nın kıyılarıyla birlikte uzandığı yerlerde ayıran denizler daralıyordu. Ama Feanor'un düşünceleri sakinleştikçe geç olsa da anlıyordu ki, yanındaki büyük topluluklar ne kuzeye doğru giden uzun fersahları geçebilecek ne de sonunda gemilerin yardımı olmadan denizleri

aşabilecekti; büyük bir filo kurmak da uzun ve zahmetli bir işti, Nol-ılor arasında bu zanaatta yetenekli kimse de yoktu. Bu durumu Nol-ılor'un daima dostu olmuş Teleri'yi onlara katılmaya ikna ederek çözmeyi düşündü; onların isyanıyla Valinor'un mutluluğu biraz daha solacak, JVTorgoth'a karşı savaşında daha da güçlenecekti. Böylece Alqualon-(le'ye doğru hızlandı ve Teleri halkıyla Tirion'da yaptığı gibi konuştu.

Ama Teleri halkı söyleyecek hiçbir şeyleri olmadan kıpırdamadan ıkırdu. Akrabalarının ve eski dostlarının gidişlerine gerçekten çok üzülüyorlardı ama onlara yardırn etmektense, caydırmayı tercih ettiler; Valar'ın arzusunun dışında ne ödünç verecek gemileri vardı ne de ınşaasına yardım edeceklerdi. Eldamar kıyılarından başka yurt, Alqualonde prensi Olwe'den başka efendi istemiyorlardı. Ve o, ne Morgoth'u,dinlemiş ne de onu topraklarında ağırlamıştı, hâlâ Ulmo'ya güveniyordu, Valar arasındaki diğer ulularn Morgoth'un acılarını ıliizelteceğine de; ve gece yeni bir şafağa dönüşerek geçiyordu.

O zaman Feanor öfkelendi, çünkü hâlâ gecikmekten korkuyordu; ve ()lwe'ye ateşli bir şekilde konuştu. "İhtiyacımız olduğu anda dostluğumuzu tanımadın. Oysa, yüreksiz aylaklar olarak, neredeyse bomboş eninde sonunda bu kıyılara geldiğinizde bizden aldığınız yardım için mutluydunuz. Hâlâ bu kıyılardaki kulübelerinizde yaşıyorsunuz. Limanınızı oyan, duvarlarınız üzerinde yorulanlar Noldor değildi."

Ve Olwe yanıtladı: "Dostluğu inkâr etmedik. Ama dostunun çılgınlığını engellemek dostluğun bir parçası olabilir. Noldor bize kucak açıp bize yardım ettiğinde sen şöyle demiştin: evleri yan yana duran kardeşler olarak sonsuza dek Aman topraklarında yerleşeceğiz. Ama ak gemilerimizi siz vermediniz. Bu zanaatı Noldor'dan öğrenmedik, Denizlerin Efendisi'nden öğrendik; ak keresteleri kendi ellerimizle işledik, ak yelkenlerimizi karılarımız, kızlarımız dokudu. Bu yüzden onları herhangi bir ittifak veya dostluk için ne veririz ne de satarız. Finwé oğlu Feanor, sana söyleyeceğim, onlar bizim için Noldor mücevherleri gibidir; yüreklerimizin ürünü, yeniden yapamayacağımız."

Bunun üzerine Feanor onun yanından ayrıldı ve maiyetindekiler toplanana dek Alqualonde'nin duvarlarının ötesinde karanlıkta düşünerek oturdu. Kuğular Limanı'na gidip orada demirlemiş gemileri zor kullanarak alıp adamlarıyla uzaklaşmak için gücünün yeterli olduğuna hükmetti. Ama Teleri halkı onlara direndi ve pek çok Noldor'u denize döktü. Sonra kılıçlar çekilip gemilerin üzerinde, rıhtım lambalarının ışığında, iskelelerde, hatta kapının büyük kemerinin üzerinde çok sert. bir savaş yapıldı. Feanor'un halkı üç kez geri püskürtüldü ve her iki tarafın birçok kaybı oldu. Ama Fingolfin'in topluluğun önündeki Bingon, Noldor'un öncü kolunun imdadına yetişti, akrabalarının yenilmekte olduğunu görüp, çarpışmanın nedenini tam anlamadan savaşa katıldılar; bazıları Valar'ın emrine uyarak Noldbr ilerleyişini durdurmak için Teleri'nin pusuya yatıp beklediğini düşünmüştü.

Böylece sonunda Teleri yenildi. Alqualonde'de yaşayan denizcilerinin büyük bir kısmı günahkârca katledildi. Çünkü Noldor vahşileşip umutsuzlaşmıştı ve Teleri'nin gücü azaldı, çoğu hafif yaylarla silahlanmıştı. Böylece Noldor onları ak gemilerinden uzaklaştırıp küreklere ellerinden geldiğince adam yerleştirerek sahil boyunca kuzeye doğru kürek çekmeye başladılar. Olwe, Osse'yi çağırdı ama o gelmedi, çünkü Valar, Noldor'un kaçışının güç kullanılarak engellenmesini istemiyordu. Ama Ulnen, Teleri denizcileri için gözyaşı döktü ve deniz öfkeyle katillere karşı yükseldi, gemilerin çoğu enkaza döndü, içindekiler boğuldular. Alqualonde'deki Akrabakıyımı hakkında daha fazla şey Maglor'un kaybolmadan önce yazdığı Noldor'un Çöküşü, *Noldolante* diye adlandırılan ağıtta anlatılır.

Her nasılsa Noldor'un büyük bir kısmı kaçmıştı ve fırtına dinince bazıları gemiyle, bazıları karadan gelerek bir araya toplandı; ama yol uzundu ve ilerledikçe daha kötüleşiyordu. Uzunluğu ölçülemeyen bir gece boyunca uzun süre ilerledikten sonra Araman'ın dağlık, soğuk, ıssız ve kıraç topraklarının üzerinden Korunan Diyar'ın kuzey sınırlarına ulaştılar. Ansızın yüksek bir kayanın üzerinde duran ve aşağıya, sahile

bakan karanlık bir şekil gördüler. Bazıları onun Mandos'un kendisi olduğunu söyler, Manwe'nin daha düşük seviyeli habercisi değil. Sonra onların durup dinlemelerini emireden vakur ve korkunç bir ses duydular. Hepsi durup sessizce bekledi ve başından sonuna kadar tüm Noldor orduları, bu sesin söylediği Kuzey'in Kehaneti ve Noldor'un Kadersizliği diye adlandırılan laneti ve kehaneti duydu. Onun çoğu Noldor'un aslında başlarına gelmeden anlayamayacakları kederi, kara sözcüklerle (inceden haber veriyordu; ne alıkonulacak ne de yazgılarına ulaşacakve Valar'ın affı için uğraşacaklardı, söylenen lanet buydu.

"Sayısız gözyaşı dökeceksiniz. Valar, Valinor'u size karşı kapatacak ve sizi dışarıda bırakacak, böylece ağıtınızın yankısı bile dağları aşamayacak. Valar'ın gazabı Batı'dan Doğu'nun en ucuna dek Feanor hanedanı üzerinde yayılacak, onları izleyenlerin de üzerlerine yayılacak. Yeminleri onları sürükleyecek, onlara ihanet edecek, izlemeye ant içtikleri hazineler asla ele geçirilemeyecek. İyi başlayan her şey kötü bitecek; Akrabanın akrabaya ihanetiyle, ihanete uğrama korkusu doğacak. Onlar sonsuza dek Mahrum Edilenler olacak.

"Siz haksız bir şekilde akrabalarınızın kanını döktünüz. Aman topraklarını lekelediniz. Kana karşı kan vereceksiniz ve Aman'ın ötesinde Ölüm'ün gölgesinde yaşayacaksınız. Bunun için Eru sizin Eâ'da ölmemenize karar verdi; ve hiçbir hastalık sizi ele geçiremeyecek ama katledilebilirsiniz ve katledileceksiniz: silahla, işkenceyle ve kederle; sonra yurtsuz ruhlarınız Mandos'a gelecek. Orada bedenlerinizi özleyerek bekleyeceksiniz ve katlettikleriniz gelip sizin için yalvarırlarsa biraz merhamet bulabileceksiniz. Orta Dünya'da kalıp Mandos'a dönmeyenler, büyük bir yük taşıyormuşcasına bitkinleşecekler, gittikçe solacaklar ve arkalarından gelecek daha genç ırkın önünde pişmanlık gölgeleri olacaklar. Valar konuştu."

Çoğu korkuyla sindi; ama Feanor'un yüreği sertleşmişti ve dedi ki; "Biz yemin ettik, bu hafif bir yemin değildi. Pek çok kötülükle ve daha az olmayan ihanetle tehdit edildik; ama bir şey söylenmedi: biz korkak-

lardan veya korkakların korkusundan gelen korkaklığa katlanacağız. Bu yüzden diyorum ki devam edeceğiz ve, bu yazgıya şunu ekleyeceğim: yapacaklarımız, Arda'nın son günlerine dek şarkılarda anlatılacak."

Ama o anda Finarfın ilerlemekten vazgeçerek, kedere boğulmuş ve Feanor Hanedanı'na karşı acıyla dolmuş olarak geri döndü, çünkü Alqualonde'li 01we ile akrabaydı; halkının çoğu da üzüntü içinde, onun adımlarını izleyerek, *gece* boyunca parlayan Tûna'nın üzerindeki Mindon'un uzak ışığını bir kez daha görene dek onunla birlikte yürüdü ve sonunda Valinor'a vardılar. Orada Valar onları bağışladı ve Finarfin, Kutlu Diyar'da kalan Noldor'u yönetmek için görevlendirildi. Ama oğulları onunla birlikte değildi; çünkü Fingolfin'in oğullarını terk etmek istememişlerdi; akrabalık bağlarının Feanor'un iradesini zorlayışını hissederek ve Valar'ın yazgısıyla yüzleşmenin korkusunu hissederek, çünkü Akrabakıyımı'nda suçsuz değillerdi; Fingolfin'in halkının tamamı ilerledi. Bunun yanında Fingon ve Turgon'un yürekleri cesur ve coşkuluydu, ellerine aldıkları bir işi acı bir sona erdirmeden, durmaya gönüllü değillerdi, eğer acıysa kesinlikle yapılmalıydı. Böylece ana ordu konumunu korudu ve kehanet edilen kötülük işe koyuldu.

Sonunda Noldor, Arda'nın kuzey uçlarına ulaştılar; ve denizde yüzen ilk buz parçasını görerek Helcaraxe'ye yaklaştıklarını anladılar. Kuzeyde doğuya doğru yay yaparak kıvrılan Am.r.ı ve batıya doğru uzanan Endor'un (ki Orta Dünya'dır) doğu kıyıları arasında, Kuşatan Deniz'in soğuk sularının ve Belegaer'in dalgalarının birlikte aktığı dar bir boğaz vardır, orada ölümcül soğuğun engin sisi ve pusu vardır, denizin akıntıları çarpışan buz tepeleriyie, derinlere batmış buzların gıcırdamalanyla doludur. İşte Helcaraxe böyle bir yerdi, Valar ve Ungoliant dışında kimse buraya ayak basmaya cesaret edememişti.

Feanor bu yüzden duraksadı ve Noldor artık hangi yoldan gideceklerini tartışmaya başladı. Şiddetli soğuktan ve hiçbir yıldız ışıltısının sızamadığı yapış yapış pustan acı çekmeye başladılar, çoğu yola çıktığına pişmandı, homurdanmaya başlamışlardı, özellikle Fingol-

fin'i izleyenler Feanor'u lanetlemekte, onu Eldar'ın tüm kederinin sorumlusu olarak isimlendirmekteydi. Feanor söylenen her şeyi bilerek oğullarının fikrini aldı; Araman'dan kaçıp Endor'a ulaşmak için yalnızca , iki yol olduğunu görüyorlardı: boğazlardan veya gemilerle. Ama Helcaraxe'nin geçilmez olduğunu düşünüyorlardı, öte yandan çok az gemileri vardı. Uzun yolculukları boyunca çoğunu kaybetmişlerdi ve arda kalanlar kalabalık halklarını hep birlikte geçirmek için yeterli değildi; ama diğerleri önden batı kıyısına geçerken kalanlar beklemek istemiyordu: Noldor arasında şimdiden ihanet korkusu doğmuştu. Bu yüzden Feanor ve oğullarının kalbine tüm gemileri gasp edip ansızın kaçma düşüncesi doğdu; Liman savaşından beri filoların hakimiyetini ellerinde tutuyorlardı, gemiler sadece orada savaşanlarla donatılmıştı ve onlar Feanor'a bağlıydı. Çağrısı üzerine geldiler, kuzeybatıdan bir rüzgâr esmeye başladı, Feanor doğru olduğunu düşündüğü kişilerle gizlice uzaklaşıp denize açıldı ve Fingolfın'i Araman'da bıraktı. Deniz burada daraldığı için dümeni doğuya, biraz da güneye döndürüp hiç kayıp vermeden geçti ve Noldor bir kez daha Orta Dünya'nın kıyılarına ayak bastı; Feanor'un çıktığı yer, Dor-lo-min'e doğru giren bir halicin ağzıydı, oraya Drengist denildi.

Karaya ayak bastıklarında, Morgoth'un yalanları araya girmeden önce Fingon'un arkadaşı olan en büyük oğlu Maedhros, Feanorİa ko-l nuştu ve dedi ki: "Flangi gemileri ve kürekçileri dönmek için ayırdın? Önce kimleri taşıyacaklar? Cesur Fingon'u mu?"

Feanor delirmiş biri gibi güldü ve bağırdı:."Hiçbirini, hiçbirini! Ardımda bıraktıklarımı kayıp saymıyorum; yolda gereksiz yük oldukları kanıtlandı. Onlar adımı lanetledi, hâlâ lanetliyorlar ve bırak Valar'ın kafeslerine inleyerek dönsünler! Gemileri yakın!" Sadece Maedhros karışmadan kenarda durdu, ama Feanor ak Teleri gemilerini ateşe verdi. Bu yüzden, Drengist Haliçi'nin ağzında, denize açılmış en güzel gemilerin parıldayarak korkunç bir şekilde yandığı bu yere Losgar adı verildi. Fingolfin ve halkı uzaktan, bulutların altındaki

kırmızı ışığı gördüler; ihanete uğradıklarını anladılar. Bu, Akrabakıyımı'nın ve Noldor Kadersizliği'nin ilk meyveleriydi.

Fingolfın, Feanor'un kendisini Araman'da yok olmaya ya da utanç içinde Valinor'a dönmeye terk ettiğini görerek acıyla doldu; ama şimdi Orta Dünya'ya geçmeyi ve Feanor'la karşılaşmayı eskisinden daha fazla arzuluyordu. O ve halkı uzun süre sefalet içinde dolaştı, ama cesaretleri ve sabırları güçlendi; çünkü onlar kudretli bir halktı, Ilûvatar Eru'nun ölümsüz ilk çocukları. Kutlu Diyar'dan yeni gelmişlerdi ve henüz Dünya'nın yorgunluğuyla tükenmemişlerdi. Kalplerindeki ateş tazeydi, Fingolfin ve oğulları, Finrod ve Galadriel tarafından yönetilerek, en acı verici Kuzey'e geçmeye cesaret ettiler; Helcaraxe'nin dehşetine ve zalim buz dağlarına dayanmanın başka bir yolu yoktu. Ancak çok az Noldor uğraşı, yiğitlik ve kederde bu umutsuz geçişi aşacaktı. Orada Turgon'un karısı Elenwe kayboldu, birçoğu da öldü; sonunda Fingolfın azalan topluluğuyla birlikte Dış Topraklarca ayak bastı. Feanor ve oğullarına çok az sevgi duyarak peşlerinden yürüdüler, Orta Dünya'da Ay'ın ilk yükselişinde borularını üflediler.

ONUNCU BÖLÜM

SİNDAR'A DAİR

Denir ki, Orta Dünya'da Elwe ve Melian'ın güçleri çoğalmış, Cırdan'ın denizcilerinden Gelion Nehri'nin ötesindeki Mavi Dağlar'ın gezgin avcılarına kadar tüm Beleriand'lı Elfler, Elwe'yi efendileri olarak kabul etmişler; halkının dilinde ona Kral Gri Pelerin, Elu Thingol denmiş. Halkına ise yıldızlarla aydınlanan Beleriand'ın Gri Elfleri, Sindar; Moriquendi arasında sayılsalar da Thingol'ün hükümdarlığı, Melian'ın öğretisi altında Orta Dünya'nın tüm Elflerinin en bilgeleri ve beceriklileri oldular. Melkor'un Zincirlenişi'nin ilk çağının sonunda, tüm dünyada barış varken, Valinor'un görkemi doruk dönemini yaşarken, Thin-,ı;ol ve Melian'ın tek çocuğu Lûthien dünyaya geldi. Orta Dünya'nın büyük bölümü Yavanna'nın Uykusu'ndaydı ama Melian'ın kudreti sayesinde Beleriand'ta yaşam ve mutluluk vardı, parlak yıldızlar gümüş alevler gibi parlardı; ve Neldoreth ormanında Lûthien doğdu, ak çiçekler, *niphredil* onu karşılamak için topraktan çıkan yıldızlar gibi açtı.

Cüceler, Melkor'un esaretinin ikinci çağında Mavi Dağlar'ın, Ered Luin, üzerinden geçerek Beleriand'a girmişler. Kendilerine Khazâd diyorlarmış ama Gri Elfler onlara Bodur Bırakılan Halk, Naugrim ve 'aşın Efendileri, Gonnhirrim adını vermiş. Naugrim'in kadim yurtları doğunun uzaklarındaymış, Ered Luin'in doğu tarafında, kendi tarzlarında koca salonlar ve konaklar oymuşlar; ve bu şehirleri kendi dillerinde Gabilgathol ve Tumunzahar diye isimlendirmişler. Dolmed Dağı'nın zirvelerinin kuzeyinde. Elflerin kendi dillerinde Belegost, yani Kocakasaba diye yorumladıkları Gabilgathol varmış; ve sol tarafında

Tumunzahar, Elflerin Nogrod dedikleri, Oyukkerit varmış. Cücelerin tüm konaklarının en büyüğü Khazzad-dûm, Cücegazuv, Elf dilin-

de Hadhodrond'muş, daha sonraları, karanlığının günlerinde ona Morla adı verilmiş; Eriador'un uzun fersahlarının ötesinde, uzaklarda. Puslu Dağlar'daymış; ve Eldar için Mavi Dağlar'ın Cüceleri'nin sözlerinden kaynaklanan bir isim, bir söylenti gibiymiş.

Naugrim, Beleriand'a Nogrod ve Belegost'tan gelmişler; ve Elfler büyük şaşkınlık yaşamış, çünkü kendilerinin Orta Dünya'nın sözcüklerle konuşan ve elleriyle çalışan tek canlıları olduklarına, geri kalan her şeyin kuşlar ve hayvanlar olduklarına inanıyorlarraış. Kulaklarına sıkıcı ve sevimsiz gelen Naugrim dilinden tek kelime anlamıyorlarmış; çok az Eldar bu dil üzerinde hâkimiyet kurabilmiş. Ama Cüceler öğrenmekte hızlıymışlar; hatta yabancı bir ırktan olanlara kendi dillerini öğretmektense Elf dilini öğrenmeye daha çok istekliymişler. Eldar arasında Nan Elmoth'lu Eöl ve oğlu Maeglin dışında, Nogrod ve Belegost'a giden olmamış; ama Cüceler Beleriand'a doğru akmışlar, Dolmed Dağı'nın yamaçlarının altından geçip Ascar nehrinin akışını izleyerek, daha sonra bir savaşın olacağı Taşlar Sığlığı'nda, Sarn Athrad, Gelion Nehri'ni geçen bir yol yaratmışlar. Naugrim ve Eldar arasındaki ilişki, birinin diğerinden pek çok çıkarı olmasına rağmen daima soğuk kalacaktır; o zamanlar aralarına uzanan kederler henüz yokmuş ve Kral Thingol onları hoş karşılamış. Sonraki günlerdeyse, Aule'ye duydukları sevgi ve saygı yüzünden Cüceler, dostluklarını tüm Elf ve İnsanlar arasında en rahat şekilde Noldor'a sunmuşlar; Noldor'un değerli! taşlarını diğer tüm zenginliklerin üzerinde takdir etmişler. Arda'nın karanlık günlerinden itibaren Cüceler çok büyük eserler ortaya koymaya başlamışlardı, daha Babaları'nın ilk günlerinden beri metale ve taşa karşı büyük becerileri varmış; ama o kadim zamanlarda gümüş ve altından çok, demir ve bakırla çalışmayı seviyorlarmış.

Melian'ın bir Maiar olduğu için öngörüsü çok güçlüymüş; ve Melkor'un esaretinin ikinci çağı geçtikten sonra Thingol'e, Arda Huzuru'nun sonsuza dek sürmeyeceğini öğütlemiş. Bu yüzden Thingol, Orı Dünya'da kötülük yeniden uyanırsa, kendisine krallara yaraşır bir seki,

de, güçlü olması gereken bir mekân yapmak için düşünmeye başlamış; ve Belegost Cüceleri'nin yardımına ve öğütlerine başvurmuş. Onlar da bu işi severek yapmışlar, çünkü o günlerde yorgun değillermiş ve yeni işler yapmayı arzuluyorlarmış; ve Cüceler, keyifle ya da eziyetle yapsalar da, ürettikleri her şeyin karşılığında daima bir ücret talep ettikleri halde, bu kez kendilerini ödeşmiş sayıp, bir şey istememişler. Çünkü Melian, öğrenmeye hevesli oldukları pek çok şeyi öğretmiş, Thingol de onları birçok güzel inciyle ödüllendirmiş. Onları Thingol'e Cırdan vermişti; çünkü Balar Adası civarındaki sığ sularda onlardan çok sayıda elde etmişlerdi; ama Naugrim daha önce onlara benzer şeyleri hiç görmemişti ve onları çok sevdiler. İçlerinden biri varmış ki güvercin yumurtası kadar büyükmüş ve parıltısı deniz köpüklerinin üzerindeki yıldız ışığı gibiymiş; adına Nimphelos denmiş, Belegost Cüceleri'nin efendisi, una bir dağ dolusu servetten daha çok değer biçiyormuş,

Naugrim, bu yüzden Thingol için uzun süre ve memnuniyetle emek vermişler; kendi tarzlarında, dünyanın derinliklerine oyulmuş konaklar yapmışlar. Esgalduin'in aşağılara akıp, Neldoreth'i Region'dan ayırdığı yerde, ormanın ortasında kayalık bir tepe yükseliyor ve nehir onun ereklerinden akıyormuş. Thingol'ün salonlarının kapılırını oraya yapmışlar, kapıların tek girişi olarak nehrin üzerine taş I'II' köprü inşa etmişler. Kapıların ardında, kayaya oyulmuş geniş salı miara, derinlerdeki odalara öyle çok, öyle geniş dehlizler iniyormuş I I orası Bin Mağara, Menegroth, diye isimlendirilmiş.

Ama verilen emekte Elflerin de payı varmış, Elfler ve Cüceler birlikte, kendi becerileri dahilinde, orada Melian'ın görüsünü, Deniz'in ötesindeki Valinor'un harikalarının ve güzelliklerinin görüntülerini işlemişler. Menegroth'un sütunları Orome'nin kayınlarına gövde, dal ve yaprakta benzer yaratılmış, altın fenerlerle aydınlatılmış. Bülbüller orada sanki Lörien bahçelerindelermiş gibi şarkılar söylemişler; gümüş çeşmeler, mermer havuzlar ve renkli taşlardan döşemeler varmış. Duvarların üstünde, sütunların tepesinde birçok çiçekle bezenmiş

dalların arasına serpilmiş hayvanlar ve kuşlar oyulmuş. Yıllar geçtikçe Melian ve kızları salonları, Valar'ın yaptıklarının, başlangıçtan itibaren Arda'da olanların ve olacak şeylerin izlerinin okunabileceği dokumalarla doldurmuşlar. Deniz'in doğusunda şimdiye dek var olmuş kral konaklarının en güzeliymiş.

Menegroth'un yapımı tamamlandığında, Thingol ve Melian'ın diyarında huzur varken, Cüceler hiç durmadan sürekli olarak dağların üzerinden büyük kalabalıklar halinde gelmişler; ama Falas'a çok ender gitmişler; çünkü denizin sesinden nefret ediyor, ona bakmaya korkuyorlar-mış. Dış dünyadan Beleriand'a hiçbir söylenti veya haber gelmemiş.

Ama Melkor'un esaretinin üçüncü çağı yaklaştıkça Cüceler üzülmeye başlamışlar; Kral Thingol'e, Valar'ın Kuzey'in kötülüklerinin kökünü tam kazımadığını, şimdi onlardan arda kalanların uzun yıllar boyunca karanlıkta çoğalmalarıyla birlikte yeniden ortaya çıktıklarını ve her yerde kükrediklerini anlatmışlar. "Korkunç hayvanlar var," demişler, "dağların doğusundaki topraklarda ve sizin oralara yerleşmiş' kadim akrabalarınız düzlüklerden tepelere kaçıyor."

Çok geçmeden kötü yaratıklar, dağlardaki geçitlerden ya da güneyden, karanlık ormanların içinden geçerek Beleriand'a gelmişler. Kurtlar varmış ya da kurt suretine bürünen yaratıklar, gölgenin başka korkunç yaratıkları; ve aralarında zaman içinde Beleriand'ın yıkımında rol oynayacak Orklar da varmış: ama sayıları azmış ve ihtiyatlı davranıp yolları koklayarak efendilerinin dönüşünü bekliyorlarmış. Nereden geldiklerini ya da ne olduklarını o zamanlar Elfler bilmiyormuş, denildiğine göre bu konuda yapabildikleri en iyi tahmin, onların belki d «i ,'abanda kötüleşip vahşileşen Avari oldukları düşüncesiymiş.

Bu yüzden Thingol daha önce halkının ihtiyaç duymadığı silahlar düşünmeye başlamış ve ilk başta bunları ona Naugrim üretmiş, çünkü böyle işlerde çok becerikliymişler; her ne kadar hiçbiri, aralarında en şöhretlisinin demirci Telchar olduğu Nogrod zanaatkarlarını geçememiş olsa da. Naugrim eskiden beri savaşçı bir ırkmış, onları inciten

herkese karşı şiddetle savaşırlarmış: Melkor'un hizmetkârları, Eldar, Avari, vahşi hayvanlar ya da nadiren de olsa başka efendilerin veya konakların Cücelerine, kendi soydaşlarına karşı. Sindar, çok geçmeden demircilik zaanatlarını onlardan öğreneceklerdi; ama yine de tüm zanaatlar arasında, yalnızca çeliğin tavlanmasında Cücelere asla rakip görülmemişlerdir, hatta Noldor bile; ve ilk kez Belegost demircilerinin yarattığı zincir zırhların üretiminde eserlerine rakip yokmuş.

Bu yüzden, o zamanlar Sindar iyi silahlanmış durumdaymış ve kötülüğün tüm yaratıklarını uzaklaştırıp yeniden huzura kavuşmuşlar; Thingol'ün cephanelikleri baltalar, mızraklar, kılıçlar, yüksek miğferler, uzun parlak zırhlarla doluymuş; Cücelerin zırh yelekleri öyle *güçlü* yapılırmış ki asla paslanmaz ve sanki yeni parlatılraj^ gibi ışıldatın iş. Ve bu gelecek için Thingol'e bir güvence sağlıyormuş.

Daha önce anlatıldığı gibi, Teleri halkı Orta Dünya'nın batı topraklarının sınırını oluşturan Ulu Nehir'in kıyısında durduklarında Olwe'nin topluluğunda olan Lenwe, Eldar yürüyüşünü terk etmişti. Bununla birlikte Anduin boyunca aşağıya gidenlerin, Nandor halkının, yaptıklarına dair çok az şey bilinir: denir ki, bir bölümü Ulu Nehir Vadisi'ndeki ormanlarda bir çağ boyunca yaşamış, bir bölümüyse sonunda onun deltasına gelerek, orada Deniz'in kıyısında yaşamış; diğerleri Ak Dağlar'ı, Ered Nimrais, aşarak yeniden kuzeye dönüp Ered Luin ile M aklardaki Puslu Dağlar arasında bulunan Eriador'un yabanlarına yerleşmiş. Onlar orman halkıymış, çelikten yapılmış silahları yokmuş ve ' melerin Menegroth'ta Kral Thingol'e açıkladıkları gibi, kuzeyden korkunç hayvanların gelişi onları büyük bir korkuyla doldurmuş. Bu yüzden Lenwe oğlu Denethor, Thingol'ün görkemi ve topraklarındaki huzur üzerine söylentileri duyduğunda dağılmış halkını, yapabildiği kadar toplayıp dağların üzerinden Beleriand'a götürmüş. Orada Thingol tarafından uzun zamandır kayıp akrabaların dönüşü olarak içtenlikle karşılanıp Yedi Nehir Ülkesi'ne, Ossiriand'a yerleşmişler.

Denethor'un gelişinden sonraki uzun barış yılları hakkında çok az hikâye anlatılır. Denir ki, o günlerde, Thingol krallığının ilimefendisi Ozan Daeron kendi Rünlerini tasarlamış; Thingol'e gelen Cüceler onları öğrenmiş ve bu keşif Daeron'un yeteneklerini kendi halkı olan Sindar'dan daha fazla takdir eden onları çok mutlu etmiş. *Cirth,* Naugrim tarafından dağların üzerinden doğuya götürülmüş ve birçok halkın ilmine aktarılmış ama Savaş günlerine dek Sindar tarafından kayıtların tutulması için çok az kullanılmış, belleklerde tutulan pek çok şey Doriath'ın yıkılması sırasında yitip gitmiş. Ama mutluluk ve refah içindeki yaşama dair, onun bitişinden önce, söylenen çok az şey var; çünkü güzel ve harika olan işler, gözler onları görmeye devam ettiği sürece kendilerinin kayıtlarıdır ve ancak tehlikede oldukları ya da sonsuza dek bozuldukları zaman şarkı haline dönüşürler.

Beleriand'da, o günlerde Elfler geziniyor, nehirler akıyor, yıldızlar ışıldıyor ve gece-çiçekleri etrafı güzel kokularıyla dolduruyorlardı; ve Melian'ın güzelliği gündüz gibiydi; ve Lûthien'in güzelliği baharda gün, doğuşu gibiydi. Beleriand'da tahtının üzerindeki Kral Thingol, Maiar efendileri gibiydi; gücü dinleniyordu, sevinci hayatları boyunca soludukları hava gibiydi, düşüncesi yükseklerden derinlere bir dalga gibi rahatça akıyordu. Ulu Orome, hâlâ zaman zaman, bir rüzgâr gibi dağların üzerinden aşarak Beleriand'da at biniyor, borusunun sesi yıldız ışığı altındaki uzun fersahları aşarak geliyordu, görünüşünün ihtişamı ve Nahar'ın fırlayışının büyük gürültüsü yüzünden Elfler ondan korktu; ama Valaroma tepelerde yankılandığında, tüm kötü şeylerin uzaklara kaçıştığını iyi biliyorlardı.

Ama mutluluğun sonu yakınlaşmıştı ve Valinor'un doruk dönemi batışına doğru gidiyordu. Çünkü herkesçe söylenip bilindiği gibi, eski bilgilerde yazıldığı, birçok şarkıda söylendiği gibi, Melkor, Valar Ağaçları'nı Ungoliant'ın yardımıyla katletti ve kaçıp Orta Dünya'ya döndü. Morgoth ve Ungoliant'ın mücadelesi Kuzey'de uzaklarda ger-

çekleşmişti; ama Morgoth'un çığlığı Beleriand boyunca yankılandı ve Lüm halk korkudan titredi; hangi uğursuzluğu haber verdiğini bilmemelerine rağmen, sonra ölümü anlatan haberciyi dinlediler. Çok geçmeden Ungoliant kuzeyden kaçarak Kral Thingol'ün ülkesine geldi, etrafında karanlığın dehşeti vardı; ama Melian'ın kudreti tarafından durduruldu ve Neldoreth'e giremedi, ama Dothronion'un güneyindeki uçurumların gölgesi altında uzun süre yaşadı. Ve oralar Dehşet Dağları, Ered Gorgoroth, olarak bilindi, kimse oraya gitmeye ya da yanından geçmeye cesaret edemedi; orada yaşam ve ışık boğulmuş, bütün sulan zehirlenmişti. Morgoth, daha önce anlatıldığı gibi Angband'a dönerek orasını yeniden inşa edip kapılannm üzerine Thangorodrim'in leş kokular yayan zirvelerini yükseltti; Morgoth'un kapılan, Menegroth köprüsünden sadece yüz elli fersah uzaktaydı: uzak ama yine de çok yakın.

Attık yeryüzünün karanlığında çoğalan Orklar güçlenip korkunçlaş-II, karanlık efendileri onları yıkım ve Ölüm düşkünlüğüyle doldurdu; ve Morgoth'un yaydığı bulutlar altında Angband kapılarından çıkarak sessizce kuzeyin dağlık bölgelerine geçtiler. Aniden büyük bir ordu Beleriand'a geçip Kral Thingol'e saldırdı. Thingol'ün geniş topraklarında Elfler yabanda özgürce dolaşıyor, uzağa yerleşmiş küçük akrabalarla huzur içinde yaşıyorlardı; ülkenin ortasındaki Menegroth etrafında ve denizcilerin memleketinde, Fâlas boyunca birçok kişi vardı. Orklar Menegroth'a iki yönden, doğuda Celon ve Gelion arasındaki kamplarından, batıda Sirion ile Narog arasındaki düzlüklerden gelerek her yeri yağmalamaya başladılar; Thingol'ün, Eglarest'teki Cîrdan'a ulaşması engellendi. O da bu yüzden Derftthor'u çağırdı; Elfler Region'dan, Aros'un ötesinden, Ossiriand'tan büyük güçler halinde geldiler ve Beleriand Savaşları'nın ilki yapıldı. Orklann doğu ordusu, Eldar orduları tarafından Andram'ın kuzeyinde, Aros ve Gelion'un ortasında kıskaca alınıp tam bir bozguna uğratıldı, kuzeye kaçanların yolu Dolmed Dağı'ndan çıkan Naugrim baltalarıyla kesildi: çok azı Angband'a döndü.

Ama Elflerin zaferi pahalıya mal olmuştu. Çünkü Ossiriand'hlar ha-

fif silahlıydı, geniş kılıçlar ve büyük kargılar taşıyan demir zırhlı Orklara denk değillerdi; Amon Ereb üzerinde Denethor'un yolu kesilip çember içine alınmıştı. Yanındaki en yakın akrabalarıyla beraber, Thingol'ü ordusu yardıma yetişemeden orada öldürüldü. Thingol, Orkların ardından gelip onları yığınlar halinde katlettiğinde öldürülüşünün intikamı acı bir şekilde alınacaktı ama halkı sonrasında daima onun yasını tuttu ve başka kral kabul etmedi. Savaştan sonra halkının bir bölümü Ossiriand'a geri döndü, getirdikleri haberler geride kalanları büyük bir korkuyla doldurdu; öyle ki bir daha asla açık bir savaşta öne çıkmadılar, kendilerini güvencede ve gizli tuttular; ve onlara giysileri yaprak renginde olduğu için Yeşil Elfler, Laiquendi adı verildi. Ama çoğu kuzeye gidip Thingol'ün korunan diyarına girerek onun halkıyla birleşecekti.

Thingol yeniden Menegroth'a geldiğinde batıdaki Ork ordusunun zaferler kazandığını, Cırdan'ı deniz kıyısına sürdüğünü öğrendi. Bu yüzden ulaşabildiği tüm halkını Neldoreth ve Region'un güvenliğine çağırdı; Melian kudretini kullanarak etraftaki tüm bölgeyi onun ya da Thingol'ün iradesi olmadan veya Maia Melian'dan daha güçlü biri gelmedikçe, kimsenin geçemediği görünmez bir gölge ve karmaşa duvarıyla, Melian Kuşağı ile çevirdi. Adı uzun süre Eglador olan bu iç topraklara zaman içinde korunan krallık, Kuşak Ülkesi, Doriath dendi. İçinde hâlâ dikkatli davranan bir huzur ortamı vardı; ama dışında tehlike ve büyük bir korku vardı, Falas'ın surlarla çevrili limanlarının dışında Morgoth'un hizmetkârları diledikleri gibi kükrüyorlardı.

Ama, ne çukurlarındaki Morgoth'un ne Menegroth'daki Melian'ın ne de Orta Dünya'daki kimsenin öngörmediği yeni haberler kapıdaydı; çünkü Ağaçlar'ın ölümünün ardından Aman'dan dışarı hiçbir haber çıkmadı; ne bir haberci, ne bir ruh ne de rüyada görülen bir görü. İşte o günlerde Feanor, ak Teleri gemileriyle Deniz'i aşarak geldi ve Drengist Haliçi'ne girerek, orada, Losgar'da gemileri yaktı.

ON BİRİNCİ BÖLÜM

GÜNEŞ'E, AY'A ve

VALİMOR'UN SAKLANIŞI'NA DAİR

Denir ki, Melkor'un kaçışının ardından Valar uzun süre Hüküm Çemberi'ndeki tahtlarında kıpırdamadan oturmuş; ama Feanor'un yüreğinin saçma düşüncesinde söylediği gibi boş durmuyorlarmış. Çünkü Valar birçok işi elleri yerine düşünceleriyle yapabilir ve konuşmadan sessizlik içinde divan toplayabilirdi. Böylece Valinor'un karanlığında uyumadılar ve düşünceleri Eâ'dan ileriye, Son'a doğru geçti; ama ne güç ae de bilgelik, kederlerini azaltabildi ve kötülüğün varlık zamanının haşladığını bildiler. Ağaçlar'ın ölümüne Melkor'un yaptıkları arasında en kötülerden biri olan Feanor'un kötüleştirilmesinden daha fazla yas tutmadılar. Çünkü cesaret, dayanıklılık, güzellik, anlayış, beceri, kuvvet ve kurnazlıkta Feanor'un bedeni ve zekâsı, Ilûvatar'ın Çocukları'nın içinde en kudretlisi olarak yaratılmıştı, içinde parlak bir alev vardı. Arda'nın görkemi için ürettiği muhteşem eserlere sadece Manwe, bir ölçüde akıl erdirebilirdi. Ve Valar'la birlikte uyumayan Vanya'ların söylediğine göre haberciler Manwe'ye Feanor'un onlara verdiği yanıtları açıkladığında Manwe ağlamış, başını öne eğmiş. Ama Feanor'un son sözünde: yani Noldor'un yapmaya karar verdiği şeyi yapacağını ve şarkılarda sonsuza dek yaşayacaklarını söylediğinde başını kaldırmış ve uzaklardan gelen bir ses gibi habercilerine: "Öyle olacaktır! Bu şarkılar değeri isteyerek ödenmiştir ve öyle kabul edilecektir. Çünkü bedeli başka şey olamazdı. Böylece daha Eru bizimle konuşurken daha önce düşünülmemiş bir güzellik Eâ'ya getirilecek ve kötülük iyiliğe dönüşecektir."

Ama Mandos demiş ki: "Yine de kötülük kalacak. Feanor yakında bana gelecek."

Ama Valar sonunda Noldor'un gerçekten Aman dışına çıktıklarını, yeniden Orta Dünya'ya döneceklerini öğrendiklerinde, ayağa kalkarak Melkor'un kötülüklerinin iyileştirilmesi için aldıkları tedbirleri uygulamaya başladılar. Manwe, Yavanna ve Nienna'ya tüm büyütme ve iyileştirme güçlerini kullanmalarını buyurdu; ve onlar da tüm güçlerini Ağaçlar üzerinde kullandılar. Ama Nienna'nın gözyaşları onların ölümcül yaralarını iyileştiremedi; ve Yavanna uzun süre gölgelerde tek başına şarkı söyledi. Umut tükenip şarkısı duraklamaya başlarken, Telperion sonunda, yapraksız bir dal üzerinde büyük gümüş bir çiçek doğurdu ve Laurelin de tek bir altın meyve.

Yavanna bunları aldı; ardından Ağaçlar öldü, cansız gövdeleri yok olan neşenin anısı olarak hâlâ Valinor'da durur. Yavanna çiçeği ve meyveyi Aule'ye verdi; Manwe onları kutsadı; Aule ve halkı parlaklıklarını korumak ve içine koymak için kaplar üretti; Güneş'in ve Ay'ın Şarkısı, *Narsilion'da,* söylendiği gibi. Valar bu kaplan Varda'ya, Arda'ya daha yakın, kadim yıldızlardan daha çok ışıldayıp göklerin parlak lambaları olsun diye verdiler ve o da Ilmen'in daha aşağıdaki kısımlarını aşmaları için onları güçlendirip, Batı'dan Doğu'ya Dünya'nın kuşağı üzerindeki saptanmış yolları üzerinde gidiş dönüşlü bir yolculuğa çıkardı.

Alacakaranlıklarında oturan Valar, tüm bunları Arda topraklarının karanlığını hatırlayarak yapmışlardı; Orta Dünya'yı aydınlatmaya, Melkor'un yaptıklarını ışık sayesinde engellemeye karar vermişlerdi. Çünkü uyandıkları suyun yanında kalan Avari'yi hatırlıyorlardı, sürgündeki Noldor'u da tamamen terk etmemişlerdi; Manwe, İnsanların geliş zamanının yaklaştığını biliyordu. Ve denir ki; Valar, Quendi'nin iyiliği için Melkor'la savaşırken bile, Sonragelenler'in, Ilûvatar'ın Genç Çocukları'nın, Hildor'un iyiliği için sakınıp dikkatli davranmışlardı. Çünkü Utumno üzerindeki savaşta Orta Dünya'nın yaralan öyle keder vericiydi ki, Valar şimdi daha kötülerinin oluşacağından; Hildor'un ölümlü olması, Quendi'ye göre korku ve kargaşaya daha dayanıksız;

olması yüzünden endişeliydiler. Üstelik Manwe'ye İnsanların uyanışının nerede olacağı, kuzeyde, güneyde veya doğuda, açıklanmamıştı. Bu yüzden Valar yaşadıkları toprakları güçlendirmek için ışık gönderdi.

Vanyar yaşlıları, Valinor'daki Telperion'un- çiçeği olan Ay'a Parıldayan, Isil dediler; Laurelin'in meyvesi Güneş'e de Ateş-altın, Anar. Nol-dor'sa onları Avare, Rana ve Ateşin Kalbi, Vasa diye isimlendirmiş, uyandıran ve tüketen diye; çünkü, Güneş İnsanların uyanışına, Elflerin azalışına dair bir işaret olarak alınmış, Ay onların anılarını beslemişti.

Valar'ın Güneş'in kabını yönlendirmek için Maiar arasından seçtiği kızın adı Arien'miş, Ay'ın dümencisiyse Tilion. Arien, Ağaçlar'ın günlerinde Vâna'nın bahçelerindeki altın çiçeklerin bakıcısıymış, onları Laurelin'in parlak çiyleriyle sularmış; Tilion ise Orome'nin grubunda bir avcıymış, gümüş bir yayı varmış. Gümüşe aşıkmış, dinlenmek için Orome'nin ormanlarını terk edip Lorien'e girerek Este'nin gölcüklerinin yanında Telperion'un titreşen ışınları içinde düşlere dalıp sonsuza dek son Gümüş Çiçeği'ne bakma görevinin ona verilmesi için yalvarırmış. Bakire Arien ondan daha güçlüymüş ve Melkor tarfından kandırılıp onun hizmetine girmediği için Güneş'i yönlendirmeye seçilmiş, başlangıçta ateşin ruhundan yaratıldığı için Laurelin'in sıcaklığından korkmuyor, zarar görmüyormuş. Arien'in gözleri üldar'ın bile bakamayacağı kadar parlakmış, Valinor'dan ayrılırken Valar'ın yaptığı gibi orada büründüğü süreri bırakıp ihtişamının doruğundayken korkutucu gözüken çıplak bir alev olmuş.

Isil, ilk işlenip hazırlananmış ve yıldızlar diyarına ilk o yükselmiş, yeni ışıkların yaşlısı olmuş, tıpkı Telperion'un Ağaçlar arasında olduğu gibi. Sonra bir süre için dünyada ay ışığı olmuş, Yavanna'nın uykusunda uzun süre bekleyen birçok şey kıpırdanıp uyanmış. Morgoth'un hizmetkârları şaşkınlıkla dolmuş, ama Dış Topraklar'ın Elfleri keyifle yukarı bakmışlar; ve daha Ay batıda karanlığın üzerinde yükselirken, Fingolfin gümüş trompetlerini üfleyip Orta Dünya'ya doğru olan yürüyüşüne başlamış ve ordusunun gölgeleri önlerinde uzamış.

Tilion gökleri yedi kere dönmüş, böylece Arien'in kabı hazırlandığında doğunun en ucundaymış. Sonra Anar ihtişamla yükselmiş, Güneş'in ilk şafağı Pelori'nin zirveleri üzerinde koca bir ateş gibiymiş: Orta Dünya'nın bulutları tutuşmuş ve birçok şelalenin sesi duyulmuş. Sonra Morgoth bile hayretten donup Angband'm alabildiğine derinliklerine inmiş, ülkesini Günyıldızı'nın ışığından saklamak için kötü kokulu ve karanlık bir bulut yollayarak hizmetkârlarını geriye çekmiş.

Varda iki kabın Ilmen'de, daima yükseklerde ama beraber olmadan yolculuk etmesini amaçlamış; her biri Valinor'dan çıkıp doğuya doğru gidip dönmeli ve biri doğudan dönerken diğeri batıdan çıkmalıymış. Böylece yeni günlerin ilki, Ağaçlar'ın yaptığı gibi, Arien ve Tilion yollarında giderken ışıkların birbirine karışmasının, Dünya'nın ortasında olacak şekilde hesaplanmış. Ama Tilion avareymiş, hızı belirsizmiş ve saptanan yoluna bağlı kalmamış; Arien'in ihtişamına kapılarak Anar'ın alevi onu kavursa da yaklaşmak için aranmış ve Ay'ın ışığı kararmış.

Tilion'un avareliği ve aslında daha çok uykunun ve dinlenmenin Dünya'dan uzaklaştırıldığını, yıldızların gizlendiğini söyleyen Lorien ve Este'nin ricaları yüzünden Varda planlarını değiştirip dünyanın hâlâ gölgeye ve yarım ışığa sahip olabileceği zamana izin vermiş. Böylece Anar, Dış Deniz'in serin göğsünde uzanarak, bir süre Valinor'da dinlenmiş; Gece, Güneş'in şarkı söyleyip dinlendiği zamanmış, Aman'ın en büyük ışık ve neşe saati. Ama çok geçmeden Güneş, Ulmo'nun hizmetkârları tarafından aşağı çekilip hızla Dünya'nın altına girmiş ve böylece görünmeden doğuya gelerek, gece fazla uzayıp Ay'ın altında kötülükler harekete geçmeden, orada yeniden göklerin üzerine çıkmış. Ama Anar, Dış Deniz'in sularını ısıtmış ve alev renginde parıldamışlar, Arien'in geçişinin ardından Valinor'da bir süre aydınlanmış. Ne var ki o, Dünya'nın altında yolculuk edip doğuya yaklaşırken parıltı sönmeye yüz tutup Valinor kararmış ve Valar en çok o zaman Laurelin'in Ölümü için yas tutmuşlar. Şafakta Savunma Dağları'nın gölgeleri Kutlu Diyar'ın üzerinde kederli bir şekilde uzanıyormuş.

Varda, Ay'ın da aynı şekilde yolculuk etmesini, sadece Güneş göklerden indikten sonra doğuda yükselmek için Dünya'nın altından geçmesini emretmiş. Ama Tilion belirsiz bir hızla gidiyor, giderken dahi, her zaman olacağı gibi hâlâ Arien'e doğru çekiliyormuş; öyle ki Dünya üzerinde ikisi sıkça görülebilir, zaman zaman Güneş'e öyle yakınlaşır ki gölgesinin onun parlaklağını kesmesine, gün ortasında karanlığa rastlanır.

Böylece Valar, Anar'ın geliş gidişiyle Dünya'nın Değişimi'ne dek günlerini hesaplamışlar. Çünkü Tilion nadiren Valinor'da oyalanır, daha çok Avathar, Araman veya Valinor üzerinden durmaksızın batıdaki topraklara geçer ve tek başına Arda'nın derinliklerindeki mağaralarda ve oyuklarda yolunu arayarak Dış Deniz'in ötesindeki uçuruma dalarmış. Orada genellikle uzun süre dolaşır ve geç dönermiş.

Böylece, Uzun Gece'nin ardından, Valinor'un ışığı hâlâ Orta Dünya üzerindekinden daha büyük ve daha güzelmiş; çünkü Güneş orada dinleniyor ve göklerin ışıkları o bölgede Dünya'ya daha da yakınlaşıyormuş. Ama ne Güneş ne de Ay, o eskiye ait, Ungoliant'ın zehri onlara dokunmadan önce Ağaçlar'dan gelen ışığı hatırlatabiliyormuş. Şimdi o ışık sadece Silmaril'lerde yaşar.

Morgoth yeni ışıklardan nefret edip bir süre için Valar'ın bu beklenmeyen darbesi yüzünden şaşırmış. Sonra gölge ruhlarını göndererek Tilion'a saldırmış, ilmen'de, yıldızların patikalarının altında bir çekişme başlamış; Tilion kazanmış. Morgoth, Arien'den çok korkmuş, artık aslında güçlü olmadığı için ona yaklaşmaya cesaret edememiş; çünkü kötülük içinde büyürken, yalanlar ve günahkârlığın yaratıkları içinde tasarladığı kötülüğü ortaya çıkarırken, gücü onlara geçerek azalmış, güçlü karanlık kalesinden ayrılmaya her zamankinden daha gönülsüz olmuş, toprağa bağlanmış. Arien'in gözlerinin parıltısına uzun süre dayanamadı klan için kendini ve hizmetkârlarını gölgelerle gizlemiş; yaşadığı yetin yakınındaki yerler pis kokular ve büyük bulutlarla örtülmüş.

Tilion'a saldırıyı gören Valar, Morgoth'un kötülüğü ve kurnazlığı-

nın neler gerçekleştirebileceğinden korkarak şüphe içinde kalmışlar. Almaren'in yıkılışını hatırlayarak Orta Dünya üzerinde onunla savaşmak istemiyorlarmış; ve Valinor'un da başına bunların gelmemesine karar vermişler. Böylece ülkelerini yeniden güçlendirmişler, Pelori'nin duvarlarını doğu, kuzey ve güneyde keskin ve korkutucu boyutlara yükseltmişler. Dış yüzeyleri ayak konulacak bir oyuk veya çıkıntı olmaksızın karanlık ve pürüzsüzmüş, cam kadar sert yüzeyleriyle derin uçurumlara iniyor, beyaz buzla taçlanmış kuleler yükseliyormuş. Onların üzerine uykusuz nöbetler oluşturulmuş, Calacirya dışında içeriye geçit yokmuş: Valar o geçidi sadık Eldar yüzünden, Finarfın hâlâ yeşil tepe üzerindeki Tirion şehrinde kalan Noldor'u yönettiği için kapatmamış. Çünkü Elf ırkından olan herkes, hatta Vanyar ve efendileri Ingwe bile, zaman zaman dışarıdaki havayı, denizin üzerinden doğdukları topraklardan gelen rüzgârı solumalıydı; ve Valar, Teleri'yi akrabalarından tamamen ayırmamış. Ama Calacirya'ya güçlü kuleler ve birçok nöbetçi koymuş; ve sonuçta Valmar'm düzlüklerinde ne bir kuş ya da hayvan, ne elf ya da insan, ne de Orta Dünya'da yaşayanların dışında herhangi bir yaratık o ittifakı geçemesin diye bir ordu kuruldu.

Ve yine şarkıların Valinor'un Saklanışı, *Nurtale'VaUnoreva* dediği o dönemde, Büyülü Adalar oluşturuldu, etraflarındaki tüm denizler gölge ve karmaşayla doldu. Bu adalar kuzeyden güneye Yalnız Ada, Tol Eressea'nın, önünde Gölgeli Denizler'de bir ağ gibi güçlüydü, batıya yelken açan biri tarafından geçilmeden önce. Herhangi bir tekne aralarından çok zor geçerdi, çünkü dalgalar tehlikeli sesler çıkararak, sonsuza dek sislerin içinde gizlenen karanlık kayaların üzerinde soluklanıyorlardı. Alacakaranlıkta denizcilerin üzerine büyük bir yorgunluk, denizden nefret gelirdi; adalara bir kez ayak basan herkes orada tutsak edilir ve Dünya'nın Değişimi'ne dek uyurdu. Böylece Mandos'un daha önce söylediği gibi Kutlu Diyar, Noldor için Araman'da kapandı; ve sonraki günlerde Batı'ya yelken açan birçok haberciden hiçbiri asla Valinor'a ulaşamadı — sadece biri dışında: şarkıdaki en güçlü denizci.

ON İKİNCİ BÖLÜM

İNSANLARA DAİR

Valar, dağlarının ardında artık huzur içinde oturmuş; ve ışık verildiği için Orta Dünya'yı uzun süre korumasız bırakmış, Noldor'un gösterdiği cesaret dışında Morgoth'un egemenliğine karşı savaşılmamış. Sulan aracılığıyla Dünya'daki haberleri toplayan Ulmo, en .çok sürgünlere önem vermiş.

Bu dönemden sonrası Güneş Yıllan olarak hesaplanmış. Onlar Ağaçların Yılları'ndan daha çabuk geçer ve daha kısadır. Bu dönemde Orta Dünya'nın havası büyümenin ve ölümlülüğün soluğuyla ağırlaşmış, her şeyin değişimi ve yaşlanışı fazlasıyla hızlanmış; Arda'nın İkinci Baharı'nda, hayat toprağın üzerinde ve suyun içinde doğurmaya başlamış, Eldar çoğalmış ve Beleriand, yeni Güneş'in altında yeşe-rip güzelleşmiş.

Ilüvatar'ın Genç Çocukları, Güneş'in ilk yükselişiyle birlikte Orta Dünya'nın doğu bölgelerindeki Hildorien topraklarında uyanmışlar; ama Güneş ilk kez Batı'da yükseldiği için ve İnsanların açılan gözleri oraya dönmüş, Dünya üzerinde gezindikleri sürenin çoğunda ayakları ila o yöne sapmış. Eldar tarafından İkinci Halk, Atani diye isimlendirilmişler; ama Takipçiler, Hildor diye de çağrılmışlar ve birçok başka isimle de: Sonradoğanlar, Apanönar, Hastalıklılar, Ertgwar ve Ölümlüler, Fırimar; ve Gaspediciler, Yabancılar, Esrarlı, Kendinden Lanetli, beceriksiz, Gece Korkakları, Güneş'in Çocukları diye. Ölümlerin artması ve Elflerin zayıflamasından önceki Eneski Günler hakkındaki hikâyelerde İnsanlara dair az şey anlatılır; Güneş'in ve Ay'ın ilk yıllarında dünyanın Kuzey'ine doğru gezinen insanlar, İnsanların Babalan, Atanatari, dışında. İnsanları yönlendirmek ya da Valinor'a yerleşmek üzere

çağırmak için Hildorien'e hiçbir Vala gitmemiş; ve İnsanlar, Valar'ı sevmektense onlardan korkmuş, anlaşmazlık ve dünyayla çekişme içinde oldukları için Güçler'in amaçlarını anlayamamışlar. Yine de Ulmo, Manwe'nin öğütlerinin ve iradesinin yardımıyla onları düşünmüş; mesajları onlara çoğu kez akan sularla gelmiş. Ama onların böyle konularda becerileri yoktur ve Elflerle karışmadan önceki günlerde becerileri daha da azdı. Suları severlerdi, su yüreklerini canlandırırdı ama mesajları anlayamazlardı. Yine de birçok yerde uzun zaman önce Karanlık Elflerin onlarla tanışıp dostluk kurduğu söylenir; ve İnsanlar çocukluk devrelerinde bu kadim halkla, Elf ırkının, Valinor yollarına asla düşmemiş bu gezginlerin yoldaşları ve müridleri olmuş, Valar'ı sadece bir söylenti, uzak bir isim olarak bilmişler.

Morgoth o dönemde uzun süre Orta Dünya'ya dönmemiş ve kudreti ülke dışına fazla uzanmamış, üstelik yüce ışığın ani gelişi onu durdurmuş. Topraklarda ve dağlarda çok az tehlike varmış; ve oralarda, çağlar önce Yavanna'nın düşüncesinde tasarlanıp, karanlıkta tohum olarak ekilmiş yeni şeyler sonunda tomurcuklanıp açmış. İnsanoğlu, Batı'ya, Kuzey'e ve Güney'e yayılmış; sevinçleri, sabah çiyinin daha' kurumayıp tüm dalların yeşil olduğu anının sevinci gibiymiş.

Ama şafak kısadır ve yoğun gün genelde onun verdiği sözleri yalanlar; artık Kuzey'in güçlerinin büyük savaşlarının zamanına, Noldor, Sindar ve İnsanoğlu'nun Bauglir Morgoth'un ordularına karşı savaşıp mahvoldukları zamana yaklaşılmış. Bu sonu yaratmak için Morgoth'un geçmişte yaydığı ve artık düşmanlarının arasına yeniden yaydığı kurnaz yalanlar, Alqualonde'deki kıyımın doğurduğu lanet ve Feanor'un yemini hep iş başındaymış. Burada o günlerde yapılanların sadece bir bölüj mü anlatılır, çoğu da Noldor'un söyledikleridir, Silmaril'lere ve kaderlerini karmakarışık eden ölümlülere dairdir. O günlerde İnsanların ve Elflerin endamları ve bedensel güçleri aynıydı, ama Elflerin zekâları becerileri ve güzellikleri daha fazlaydı; Valinor'a yerleşip Güçler'e bakanlarsa, bu konularda ölümlü halkı geçtikleri gibi Karanlık Elfleri de

geçtiler. Sadece, Doriath diyarında kraliçe Melian, Valar'ın akrabası olduğu için Sindar, Kurlu Diyar'ın Calaquendi'lerine nerdeyse eşitti.

Elfler ölümsüzdü ve bilgelikleri çağdan çağa artıp durdu, ne bir hastalık ne de bir veba onlara ölüm getirdi. Aslında bedenleri Dünyeviydi ve yok edebilirlerdi; ve o günlerde, zamanın akışı içinde onları içten tüketecek ateş uzun süredir bedenlerinin içlerinde olmadığı için İnsan bedenlerine daha çok benziyorlardı. Ama insanlar daha zayıftı, silahlar ya da aksilikler onları daha kolay yok eder ve daha zor iyileşirlerdi; birçok hastalığa maruz kalırlar, yaşlanır ve ölürlerdi. Elfler, onların ölümünün ardından ruhlarına ne olacağını bilmezdi. Bazıları, onların da Mandos'un salonlarına gittiğini söyler; ama oradaki bekleme yeri Elflerin bekleme yeriyle aynı değildi ve Manwe dışında Ilûvatar'ın maiyetinde sadece Mandos bilirdi, Dış Deniz'in kıyısındaki o sessiz salonlarda hatırlama zamanlarının peşinden nereye gittiklerini. Eli bir Silmaril'e değmiş olan Barahir oğlu Beren dışında kimse ölülerin konaklarından geri dönmedi; ama o da daha sonra ölümlü İnsanlarla asla konuşmadı. İnsanların ölümden sonraki yazgıları, belki de ne Valar'ın elindedir, ne de Ainur'un Müziği'ndeki kehanetler arasındadır.

Sonraki günlerde, Morgoth'un zaferi yüzünden, onun en büyük arzusu olan, Elfler ve İnsanların araları bozulduğunda, Elf ırkından gelip hâlâ Orta Dünya'da yaşayanlar zayıflayıp azaldı, İnsanoğlu günışığını gasp etti. Quendi geniş toprakların ıssız bölgelerinde ve adalarda gezinmeye başladı, Batı'ya doğru yelken açıp Orta Dünya'dan yok nlımlar dışındakiler ay ışığına ve yıldız ışığına sığındı, ormanlara ve mağaralara; gölgeler ve anılar haline geldi. Ama yılların şafağında Elfler ve İnsanlar kaynaşmış, birbirlerini akraba saymışlar ve yakınlaşmışlardı. İnsanlar arasında Eldar ilmini öğrenen ve Noldor reisleri içinde yüce ve yiğit sayılan İnsanlar vardır. Elflerin ve ölümlülerin ortak ürünleri olan, Eârendil, Elwing ve çocukları Elrond ise Elflerin görkemini, güzelliğini ve yazgılarını paylaşacaktı.

ON ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

NOLDOR'UN DÖNÜŞÜNE DAİR

Denir ki, Sürgünler arasında Orta Dünya'ya ilk dönenler Feanor ve oğullarıymış, Drengist Haliçi'nin kuzey kıyılarının yukarılarına Büyük Yankı'nın ıssızlığına, Lammoth'a inmişler. Noldor daha sahile ayak basarken haykırışları tepelere varıp çoğalmış, öyle ki Kuzey'in tüm kıyıları sanki sayısız güçlü çığlıktan kaynaklanan bir haykırışla dolmuş; Losgar'daki gemilerin yakılışının uğultusu, denizin rüzgârları tarafından koca bir öfke patırtısı gibi taşınmış ve uzaklarda o sesi duyanların tümü şaşkınlık içinde kalmış.

O yangının alevlerini gören sadece Feanor'un Araman'da terk ettiği Fingolfın değilmiş; Orklar ve Morgoth'un gözcüleri de görmüş. Morgoth'un, en acılı düşmanı olan Feanor'un Batı'dan bir ordu getirdiği haberleri üzerine yüreğinde neler tasarladığını hiçbir hikâye anlatmamıştır. Daha Noldor kılıçlarına dair bir deneyimi olmadığı için belki biraz korkmuş olabilir; çok geçmeden onları denize geri sürmek niyetinde olduğu görüldü.

Ay'ın yükselişinden önce soğuk yıldızların altında, Feanor'un ordusu Yankıyan Tepeler'i Ered Lomin, delip geçen uzun Drengist Halici boyunca ilerleyerek Hithlum topraklarına girdi; ve sonunda Mithrim'in uzun gölüne ulaşarak, onun kuzey kıyıları üzerinde aynı ismi taşıyan bölgede kamp kurdular. Ama Lammoth'taki patırtının ve Losgar'daki yangının ışığıyla ayaklanan Morgoth'un ordusu Gölge Dağları'nın, Ered Wethrin, geçitlerinden geçerek kamp daha tam kurulmadan v savunma hazırlıkları yapılamadan, aniden Feanor'a saldırdı; ve orada Mithrim'in gri düzlüklerinde Beleriand Savaşları'nın İkincisi yaşandı. Yıldızlar Altındaki Savaş, Dagor-nuin-Giliath, diye adlandırıldı, çünkü Ay daha yükselmemişti; ve şarkıda iyi bilinir. Sayıca fazla olmayan ve

gafil avlanan Noldor, yine de çabucak zafer kazandı, çünkü gözlerindeki Aman ışığı henüz soluklaşmamıştı, güçlü ve hızlıydılar, öfkeleri ölümcül, kılıçları uzun ve korkunçtu. Orklar önlerinden kaçışarak büyük bir kıyıma uğradılar, Mithrim'den sürülüp Gölge Dağlan üzerinden Dorthonion'un kuzeyinde uzanan koca Ard-galen düzlüğü boyunca izlenerek avlandılar. Sirion boyunca inip Falas Limanlan'nda Cırdan'ı kuşatmış olan Morgoth orduları yardımlarına geldi ama onların yıkımına ortak oldular. Çünkü onlardan haberdar olan Feanor oğlu, Celegorm, Elf ordusunun bir kısmıyla yollarını kesip Eithel Sirion yakınındaki tepelerden üzerlerine saldırarak Serech Bataklığı'na sürdü. Sonunda Ang-band'a ulaşan haberler kötüydü ve Morgoth'un canı sıkıldı. Savaş on Gün sürdü ve Morgoth'un Beleriand'ın fethi için hazırladığı ordulardan geriye dönenlerin avuç dolusu yapraktan fazla değildi.

Her ne kadar bir süre ondan saklansa da büyük mutluluk için sebepleri vardı. Çünkü, içinde Düşman'a karşı taşıdığı büyük öfke yüzünden Feanor'un duraklamaya niyeti yoktu; Morgoth'un kendisine ulaşacağını- düşünerek kalan Orklann ardından bastırdı; kılıcını savularken gürültülü kahkahalar atıyor, Valar'ın öfkesine ve yolun kötülüklerine dayanmaya cesaret edişine seviniyordu, böylece intikam saatine ulaşmıştı. Oysa Angband'a ve Morgoth'un inanılmaz bir hızla hazırla-lıığı güçlü savunmaya dair hiçbir şey bilmiyordu; bilseydi bile bu onu yolundan alıkoymazdı; çünkü içindeki şiddetli öfkesinin aleviyle yutularak ölmeye çok yaklaşmıştı. Böylece ordusunun öncülerinden fazlasıyla uzaklaştı; bunu gören Morgoth'un hizmetkârları ulumaya başladı ve Aıgband'daki Balroglar yardımlarına geldi. Morgoth'un ülkesi Dor Daedeloth sınırlarında, Feanor etrafındaki birkaç dostuyla kuşatıldı. Uzun süre dövüştü, ateşlerle sarılmasına ve sayısız yara almasına rağmen cesareti kırılmamıştı; ama sonunda daha sonra Ecthelion tarafından Gondolin'de katledilen Balrogların Efendisi Gothmog tarafından yere çarpıldı. Eğer oğulları güçleriyle yardımına ulaşmasalardı orada yok olacaktı; ve Balroglar onu terk ederek Angband'a doğru uzaklaştı.

Sonra oğulları babalarını kaldırıp Mithrim'e doğru taşıdılar. Ama Eithel Sirion'a yaklaşıp dağları aşacakları yokuşa geldiklerinde, Feanor onlara durmalarını emretti; çünkü yaralan ölümcüldü ve zamanının geldiğini biliyordu. Ered Wethrin'in yamaçlarından bakarak gördüğü son şey, uzaklarda, Orta Dünya'nın dağlarının en güçlüleri olan Than-gorodrim'in zirveleriydi ve ölümün önsezisiyle hiçbir Noldor gücünün onları asla yıkamayacağını anladı; ama Morgoth'un adını üç kere lanetledi, oğullarına yeminlerine bağlı kalıp babalarının öcünü almayı bıraktı. Sonra öldü; ama ne gömüldü ne de bir mezartaşı oldu, çünkü ruhu öylesine ateş kesilmişti ki ayrılırken bedenini küle çevirdi ve duman halinde uzaklara taşındı; bunun benzeri bir daha ne Arda'da göründü ne de ruhu Mandos'un salonlarını terk etti. Böylece Noldor'un en kudretlisinin sonu geldi, ki yaptığı işler Noldor'un yaptıklarının hem en görkemlileri ve hem de en derin kederleri doğuranlarıydı.

Dağlan aşıp kuzeye geçerek gezinen. Gri Elflerin bir bölümü Mithrim'e yerleşmişti ve uzun süredir ayrılmış akrabalar olarak Noldor'u sevinerek karşıladılar; ama başlangıçta birbirleriyle konuşmaları kolay olmadı, çünkü uzun ayrılık sırasında Valinor'daki Calaquendi ile Beleriand'daki Moriquendi dilleri birbirleriyle farklılaşmıştı. Noldor, Mithrim Elflerinden, Doriath Kralı Elu Thingol'un gücünü ve ülkesini çevreleyen büyülü kuşağı öğrendiler; kuzeydeki bu önemli olayların haberleri Menegroth'a, Brithombar ve Eglarest limanlarına dek güneye ulaştı. Böylece tüm Beleriand Elfleri, başlangıçta onları Valar'ın kendilerini kurtarmakla görevlendirdiğine inanarak, tam da ihtiyaç duydukları anda Batı'dan beklenmedik bir şekilde dönen güçlü akrabalarının gelişiyle merak ve umutla doldular.

Feanor'un ölüm anında oğullarının yanına yenilgiyi kabul eden Morgoth'tan elçiler geldi, bir Silmaril'i teslim etmeyi göze alarak şartlar önerdiler. En büyük oğul, Uzun Maedhros, kardeşlerini Morgoth'la görüşmeyi kabul edip kararlaştırılan yerde elçileriyle buluşmaya ve ona bir oyun oynamaya ikna etti; ama onun sadakat kavramı

Noldor'unkinden daha azdı. Böylece her elçi kararlaştırılandan daha büyük bir güçle geldi; ama Morgoth daha fazlasını yollamıştı ve Balroglar da ordaydı. Maedhros pusuya düşürüldü, eşlikçilerin tümü katledildi; ama o Morgoth'un emriyle yakalanıp Angband'a getirildi.

Sonra Maedhros'un kardeşleri geri çekilip Hithlum'da güçlü bir kamp oluşturdular; Morgoth, Maedhros'u rehin olarak tutup Noldor savaşı bırakıp batıya dönmedikçe ya da Beleriand'dan uzaklara, dünyanın güney'ine inmedikçe onu bırakmayacağına dair haberler yolladı. Ama Féanor oğullan, ne yaparlarsa yapsınlar, Morgoth'un Maedhros'u bırakmayacağını, onları kandıracağını biliyorlardı; yeminleri de onları engelliyordu, hiçbir neden yüzünden Düşman'a karşı savaşı bırakamazlardı. İki yüzden Morgoth, sağ el bileğinden çelik kemerle bir kayaya bağlayarak Maedhros'u Thangorodrim'de bir uçurumun üzerine astı.

Gıcırdıyan Buz'u geçen Fingolfin ve yanındakilerin ilerleyişlerine ıliür söylentiler Hithlum'daki kampa ulaşmıştı; ve tüm dünya Ay'ın yükselişini hayranlıkla seyretti. Güneş alevlenerek Batı'dan yükseldiğin*de* Fingolfin'in ordusu Mithrim'e ilerliyordu; Fingolfin mavi ve gümüş sancaklarını açıp borularını öttürdü ve yürüyen ayaklarının altından çiçekler firladı, yıldızların çağı sona erdirildi. Yüce ışığın yükselişi üzerine Morgoth'un hizmetkârları Angband'ın içine kaçtı ve ıliişmanları yerin altında saklanırken Fingolfin, engellenmeden Dor Daedeloth boyunca ilerledi. Sonra Elfler Angband kapılarına darbeler indirdi ve borularının meydan okuyuşu Thangorodrim kulelerini salladı; Maedhros işkencesinin ortasında onları duyup, yüksek sesle bağırdı ama sesi yankılar arasında kayboldu.

Feanor'a pek benzemeyen, Morgoth'un hilelerine karşı dikkatli olan l'ingolfin, Dor Daedeloth'tan çekilerek Mithrim'e doğru döndü, çünkü Féanor oğullarını bulması gerektiğine dair haberler almıştı ve aynı zamanda halkı dinlenip güçlenirken Gölge Dağları'nın kalkanına sahip olmayı istiyordu; çünkü Angband'ın gücünü görmüştü ve onun sadece

boruların sesiyle yıkılabileceğini düşünmüyordu. Bu yüzden sonunda Hithlum'a ulaşıp Mithrim Gölü'nün kuzey taraflarında ilk kampını kurdu. Fingolfîn'i izleyenlerin yüreklerinde Feanor Hanedanı için sevgi yoktu, çünkü Buz'u geçerken büyük acılar çekmişlerdi ve Fingolfin, oğullan babalarının suç ortağı sayıyordu. Sonra ordular arasındaki çekişme tehlikesi vardı; yolda verdikleri kayıplar ne kadar kederli olsa da Fingolfin'in ve Finarfin oğlu Finrod'un halkı hâlâ sayıca Feanor'u izleyenlerden çoktu, bu yüzden gelenlerin önünde çekilip yaşadıkları yeri gölün güney kıyısına taşıdılar; göl aralarında uzandı. Aslında Feanor halkının çoğu Losgar'daki yangından pişman ve Kuzey'in Buzu üzerinde terk ettikleri dostlarını getiren yiğitlik karşısında şaşkındılar; onlara kucak açacaklardı ama utançlarından cesaret edemediler.

Morgoth tereddüt içindeyken, ışığın korkusu Orklar üzerinde yeni ve güçlüyken, Noldor üzerlerindeki lanet yüzünden hiçbir şey başaramadı. Morgoth daldığı düşüncelerden uyandı ve düşmanlarının bölünüşünü görtince kahkahalar attı. Angband'ın çukurlarında engin dumanların, buharların yapılmasını sağladı ve onlar da Demir Dağlar'ın kötü kokular yayan tepelerinden yükseldi, uzaklardaki Mithrim'den, dünyanın ilk sabahlarında pırılpırıl olan havayı lekeledikleri görüle-biliyorlardı. Doğudan esen bir rüzgâr onları Hithlum'un üzerine, yeni Güneş'i karartarak taşıdı; düzlüklere ve çukurlara çöreklendiler, Mithrim'in suları üzerine kasvetli ve zehirli bir şekilde yayıldılar.

Sonra Fingolfin'in oğlu. Cesur Fingon, Noldor'u bölen kan davasını, Düşmanları savaşa hazır olmadan düzeltmeye karar verdi; çünkü Kuzey diyarları, Morgoth'un yeraltı ocaklarının gürlemeleriyle titriyordu. Uzun zaman önce, Melkor'un zincirleri çözülmeden, aralarına yalanlar girmeden önce, Valinor mutluluk içindeyken Fingon ve Maedhros iyi dostlardı; henüz Maedhros'un gemilerin yanışında onu unutmamış olduğunu bilmese de, kadim dostluklarının düşüncesi kalbini iğneliyordu. Bu yüzden Noldor prenslerinin kahramanlıkları arasında haklı olarak ünlenen bir işe kalkıştı: tek başına ve kimseden

öğüt almadan, Maedhros'u aramaya gitti; Morgoth'un yarattığı karanlığın yardımıyla görünmeden düşmanlarının kalesine yaklaştı. Thangorodrim yamaçlarının yücelerine tırmandı, acı içinde ülkenin ıssızlığına baktı; ama Morgoth'un kalesine ulaşabileceği ne bir geçiş ne de bir gedik bulamadı. Sonra hâlâ yeraltındaki karanlık mahzenlerin içinde korkuyla sinen Orklara önem vermeyerek arpını aldı ve Finwe'nin oğulları arasında çekişmeler doğmadan önce Noldor'un yazdığı eski bir Valinor şarkısı söyledi; sesi daha önce korku ve yas çığlıkları dışında hiçbir şey duymayan kederli çukurlarda çınladı.

Böylece Fingon aradığını buldu. Birden yukarısından, uzaklardan yırkısını hafifçe yanıtlayan bir ses duyuldu. İşkencesinin arasında şarkı söyleyen Maedhros'tu. Fingon akrabasının sallandığı uçurumun eteklerine tırmandı ama daha yukarılara çıkamadı; ve Morgoth'un zalim planını görünce ağladı. Bu yüzden Maedhros, umutsuzca müthiş bir acı içinde, yayıyla onu vurması için Fingon'a yalvardı; Fingon bir ok çıkarıp yayını gerdi. Daha iyi bir umut göremeyince Manwe'ye seslendi: "Ey tüm kuşların sevgilisi olan Kral, bu tüylü oka hız ver ve ihtiyaç duyan Noldor'a biraz merhamet göster!"

Duası hızla yanıtlandı. Tüm kuşlar, çok sevdikleri Manwe'ye Orta Dünya'dan haberler getiriyorlardı ve o da Kartal ırkını Kuzey'in sarp kayalıklarında yaşayıp Morgoth'u izlemeleri için göndermişti; çünkü Manwe hâlâ sürgündeki Elflere acıma hissediyordu. Kartallar o günlerde olanlar hakkında pek çok haberi Manwe'nin üzgün kulaklarına getirdiler. Şimdi, Fingon yayını gerdiğinde. Kartalların Kralı, gelmiş geçmiş en güçlüsü, açılmış kanatları otuz kulaç uzunluğundaki Thorondor yükseklerden süzülerek alçalıp Fingion'un elini yakalayarak havalandırdı ve Maedhros'un asıldığı kayanın üstüne taşıdı. Ama Fingion, Maedhros'un bileğindeki cehennemde üretilmiş kemeri ne çözebildi, ne kesebildi ne de onu taştan ayırabildi. Bu yüzden Maedhros yeniden acı içinde onu öldürmesi için yalvardı; ama Fingon elini bileğinden kesri ve Thorondor onları Mirhrim'e geri taşıdı.

Maedhros zaman içinde iyileşti; çünkü içindeki yaşam ateşi canlıydı ve gücü Valinor'da beslenenlerin sahip olduğu gibi kadim dünyadan geliyordu. Bedeni işkenceyi atlattı ve dinçleşti ama acısının gölgesi yüreğindeydi; ve kılıcını sol eliyle, sağ eliyle yaptığından daha ölümcül savurmak için uğraştı. Bu yaptığıyla Fingon büyük şöhret kazandı, tüm Noldor halkı onu takdir etti; Fingolfin ve Feanor hanedanları arasındaki kin yatıştı. Çünkü Maedhros, onları Araman'da terk edişleri için al diledi; Noldor üzerindeki krallık talebinden vazgeçerek Fingolfin'e dedi ki: "Eğer aramızda bir keder uzanmıyorsa, efendim, Finwe hanedaml nın hem en büyüğü, hem de en bilgesi olarak krallık hakkının sizin olması gerekir." Ama kardeşleri yüreklerinde buna hiç katılmadı.

Böylece daha genç olmalarına rağmen, Elende ve Beleriand'da egel menlik Fingolfin hanedanına geçti ve hem de Silmaril'lerin kaybı yül zünden Feanor hanedanına, daha önce Mandos'un söylediği gibi, Mahrum Edilenler dendi. Yeniden birleşen Noldor, Dor Daedeloth'un sınırlarına gözcüler yerleştirdi; Angband batıdan, güneyden ve doğudaİ kuşatıldı; Beleriand'ın ülkelerini keşfetmek ve orada yaşayan halklarla anlaşmak için her yere haberciler gönderildi.

Kral Thingol, Batı'dan bu kadar çok sayıda güçlü prensin, yeni topraklar için hevesle gelişini kalbinde pek hoş karşılamıyordu; ne krallığını açmaya ne de büyü kuşağını kaldırmaya niyeti vardı, Melian'ın aklıyla bilgeleştiği için Morgoth kuşatmasının süreceğine güvenmiyordu. Noldor prenslerinden, sadece Fingolfin hanedanından olanların Doriath sınırları içinden geçmelerine izin verildi; çünkü anneleri Olwe'nin kızı Alqualonde'li Eârwen olduğu için. Kral Thingol ile yakın akrabaydılar.

Sürgünler arasından, Finarfin oğlu Angrod, kardeşi Finrod'un habercisi olarak Menegoth'a ilk gelendi ve Kral'la uzun süre konuştu, Noldor'un kuzeyde yaptıklarını, sayılarını ve güçlerinin yönetimini anlattı; ama gerçekçi ve tedbirli davranıp artık unutulan kederleri düşünerek, ne Akrabakıyımı'na, ne de Noldor sürgünü veya Feanor'un yemini hakkında konuştu. Kral Thingol, Angrod'un sözlerini dinledi ve

gitmeden önce dedi ki: "Benim adıma, seni gönderenlerle şöyle konuşmalısın. Noldor'un Hithlum'a yerleşme izinleri vardır ve Dorthonion'un dağlık topraklarına, Doriath'ın doğusundaki ıssız yabana; ama öbür topraklara halkımdan pek çok kişi yerleşmiştir, onların özgürlüğünü kısıtlamak istemem, hele yurtlarından edilmelerini hiç. Bu yüzden Barı'daki prenslerin sizleri nasıl getirdiğine dikkat edin, çünkü Beleriand'ın Efendisi benim ve burada yerleşmeyi isteyenlerin hepsi sözümü dinlemelidir. Doriath'a yerleşmeye kimse gelemez, misafir diyebileceklerimiz ya da büyük bir gereksinim için beni arayanlar dışında."

Şimdi, Noldor efendileri Mithrim'de divan topladı ve Angrod, Doriath'dan ayırılıp Kral Thingol'un sözlerini taşıyarak oraya geldi. Noldor'a karşılanışları soğuk geldi ve Feanor oğullan söylenenlere kızdı; ama Maedhros güldü ve dedi ki: "O, bir kral olarak sahip olduklarını koruyor, yoksa unvanının bir anlamı olmaz. Thingöl bize ancak hükmünün sürmediği topraklan ihsan ediyor. Doriath, gerçekten bugün tek başına onun ülkesi olabilir, ama bu Noldor'un gelişi yüzünden. O yüzden bırakın Doriath'da hüküm sürsün ve karşılaştığımız Morgoth'un Orklan yerine Finwe oğullarıyla komşu olduğu için memnun olsun."

Ama Finarfîn'in oğullarını sevmeyen ve kardeşlerin en serti, en çabuk öfkeleneni olan Caranthir, yüksek sesle bağırdı: "Daha başka! Finarfin oğullarının mağarasındaki bu Karanlık Elf in hikayeleriyle şuraya buraya koşuşmasına izin vermeyin! Onunla anlaşmak için onları kim bizim sözcümüz yaptı? Ve gerçekte Beleriand'a gidecek olmalarına rağmen, anneleri başka kandan olsa da, babalarının bir Noldor efendisi olduğunu bu kadar çabuk unutmalarına izin vermeyin."

Böylece Angrod öfkelenip divanı terk etti. Maedhros, Caranthir'i gerçekten azarladı; ama onların sözleri duyulduğunda her iki taraftaki Noldor halkının büyük bölümünün yüreklerini Feanor oğullarının daima sert sözlerinden ve şiddetle patlayacakmış gibi görünen kötü ruhlarından korkarak keder buruyordu. Maedhros, kardeşlerini zaptetti ve

onlar da divandan ayrıldılar, çok geçmeden Mithrim'i terk edip doğuya, Aros'un ötesine, Himring Tepesi civarındaki geniş topraklara gittiler. Bundan sonra oralar Maedhros Sınırı diye adlandırıldı; çünkü kuzeyden, Angband'dan gelebilecek saldırılara karşı çok az dağlık savunma vardı. Maedhros ve kardeşleri yanlarında gelebilecek herkesi toparlayıp orada muhafızlık yaptılar, batıdaki akrabalarıyla gerekmedikçe ilişki kurmadılar. Denir ki, bu planı aslında sürtüşme olasılıklarını azaltmayı ve saldırının ana tehlikesinin kendi üstüne gelmesini çok isteyen Maedhros tasarlamış; kendi adına Fingolfın ve Finarfin hanedanlarıyla dost kalmış, zaman zaman ortak tedbirler için onların arasına gelirmiş. Her ne kadar şimdi uykuda olsa da yeminlerine de bağlıymış.

Caranthir'in halkı, doğunun en uçlarına, Gelion'un kuzeydeki sularının ötesine, Rerir Dağı'mn eteklerindeki Helevorn Gölü civarına ve güneye doğru yerleşmiş; Ered Luin'in zirvelerine tırmanıp merak içinde doğuya doğru bakmışlar, Orta Dünya'nın toprakları onlara yabanıl ve geniş görünüyormuş. Böylece Caranthir halkı, Morgoth saldırısından ve Noldor'un gelişinin ardından Beleriand'a akışlarını durduran Cücelerle karşılaşmış. Her iki halk da beceriyi sevip öğrenmeye hevesli olduğu halde, aralarında büyük bir sevgi yokmuş; çünkü Cüceler gizemli ve çabuk küsüyorlarmış, Caranthir de mağrurmuş, Naugrim'in sevimsizliği hakkındaki küçümseyen düşüncelerini pek ender saklamış ve halkı da efendilerini izlemiş. Yine de her iki halk Morgoth'a duydukları korku ve nefret yüzünden ittifak kurmuşlar ve bunun büyük faydalarını görmüşler; çünkü Naugrim o günlerde zanaat dair öyle sırlar öğrenmiş ki Nogrod ile Belegost'un demirci ve taşçıları akrabaları arasında yücelmiş. Cüceler yeniden Beleriand'a akmaya başladıklarındaysa Cüce madenlerinin tüm ürünleri önce Caranthir'in ellerinden geçmiş ve böylece büyük zenginliklere ulaşmış.

Yirmi Güneş senesi geçtikten sonra, Noldor Kralı Fingolfin büyük bir ziyafet vermiş; ziyafet, Ivrin gölcüklerinin yakınında, hızlı

nehir. Narog'un doğduğu kaynakta yapılmış, çünkü orası onları kuzeyden koruyan Gölge Dağlan'nın eteklerinde yeşil ve güzel topraklarmış. Bu ziyafetin neşesi, daha sonraki keder günlerinde uzun süre hatırlandı; ve ona Yeniden Birleşme Ziyafeti, Mereth Aderthad, denmiş. Fingolfin ve Finrod'un halkının ve reislerinin çoğu gelmiş; doğudaki Sınır'dan savaşçılarla birlikte Feanor oğullarından Maedhros ve Maglor gelmiş; Beleriand ormanlarının gezginlerin ve efendileri Cîrdan'la birlikte Limanlar'ın halklarından sayısız Gri Elf de gelmiş. Uzaktaki Mavi Dağlar'ın yamaçlarının eteğindeki Yedi Nehir Ülkesi'nden, Ossiriand, Yeşil Elfler bile gelmiş; ama Doriath'dan yalnızca Kral'ın selamlarını taşıyan iki haberci gelmiş, Mablung ve Daeron.

Mereth Aderthad'da iyi niyetle birçok tedbir alınmış, birliğe ve dostluğa dair yeminler edilmiş; denir ki bu ziyafette en çok Gri Elf dili konuşulmuş, Noldor tarafından bile, çünkü Beleriand dilini hızla öğrenmişler, oysa Sindar Valinor diline hâkim olmakta yavaşmış. Noldor yürekleri *yüce* ve umut doluymuş, aralarıpdan çoğuna Orta Dünya'da özgürlük ve güzel krallıklar aramalarını emreden Feanor'un sözleri haklı gibi gözükmüş; gerçekten de uzun yıllar boyunca Beleriand'ı kılıçlarıyla Morgoth'un yıkımından korurken ve onun gücü kapılarının ardında itilmiş tutulurken barış sürüp gitmiş. O günlerde yeni Güneş ve Ay'ın altında sevinç varmış, tüm diyarlar mutluynîuş; ama yine de Gölge, kuzeyde kuluçkadaymış.

Ve yeniden otuz yıl geçtiğinde Fingolfin oğlu Turgon yerleştiği Nevrast'ı terk edip Tol Sirion adasına, arkadaşı Finrod'a gelmiş, bir süre kuzey dağlarından bıkarak, birlikte nehir boyunca güneye yolculuğa sıkmışlar; yolculuk ederlerken bir gece, Sirion sularının yakınında, Alacakaranlık Gölleri'nin ötesinde, yaz yıldızlarının altında suyun kıyısında uyumuşlar. Nehirden yukarı çıkan Ulmo, üzerlerine derin bir uyku ve sıkıntılı rüyalar sermiş; rüyaların sıkıntısı uyandıktan sonra da sürmüş ama hiçbiri diğerine bir şey söylememiş, çünkü açıkça hatırlayamıyorlarmış ve her biri Ulmo'nun sadece kendisine haberler yolladığına

inanmış. Ama daha sonra üzerlerinde sessizlik ve neler olacağına dair şüpheler uzanmış, sık sık gizli güçlere sahip bölgeler arayarak ayak basılmamış topraklarda gezinmişler; çünkü her birine, kötülük gününe hazırlanmaları, Morgoth Angband'dan fırlamadan Kuzey'in orduları yenilmeden bir sığınak hazırlamaları emredilmiş gibi geliyormuş.

Bir seferinde Finrod ve kız kardeşi Galadriel, Doriath'daki akrabaları Thingol'un misafiri olmuşlar. Finrod, Menegroth'un gücü ve haşmeti katşısında, hazineleri, silah depoları, birçok sütunla süslü taş salonları karşısında hayranlıkla dolmuş; yüreğine tepelerin altında gizli ve derin bir yerde, daima korunan kapılar ardına geniş salonlar inşa etme isteği düşmüş. Bu yüzden rüyalarını anlatarak, Thingol'e yüreğini açmış; Thingol ona Narog Nehri'nin derin boğazını ve sarp batı kıyısındaki Yüce Faroth'un altındaki mağaraları anlatmış ve ayrılırken yanına, henüz pek az kişinin bildiği o yerlere götürecek rehberler vermiş. Böylece Finrod, Narog Mağaraları'na gelip orada Menegroth tarzında derin salonlar ve silah depoları inşa etmeye başlamış; ve bu kaleye Nargothrond denmiş. Bu iş sırasında Finrod, Mavi Daglar'ın Cüceleri'nden yardım almış; ve onlar iyi bir biçimde ödüllendirilmiş, çünkü Tirion'dan ayrılırken Finrod'un yanında tüm Noldor prenslerinden daha fazla hazine varmış. Ve o günlerde onun için. Cücelerin Eski Günler'deki eserlerinin en ünlüsü olan Cücelerin Gerdanlığı, Nauglamır yaratılmış. İçine Vali-nor'un sayısız değerli taşı işlenmiş altın bir gerdanlık; ama içinde öyle bir güç varmış ki takanın üzerinde ketenden bir ip gibi hafif ve hangi boynu kavrarsa daima zarif ve hoş dururmuş.

Finrod, Nargothrond'da yanına halkının çoğunu alarak yurdunu kurmuş ve ona Cüce dilinde Mağara Yontucusu, Felagund, denmiş; ölene dek bu ismi taşımış. Ama Narog Nehri'nin yanındaki mağaralara ilk yerleşen Felagund Finrod değildi.

Kız kardeşi Galadriel onunla beraber Nargothrond'a gitmemiş, çünkü Doriath'da Thingol'un akrabası Celeborn yaşıyormuş, aralarında büyük bir aşk varmış. Bu yüzden Saklı Krallık'ta kalmış ve Melian'la ya-

sayıp ondan Orta Dünya'ya dair büyük ilim ve bilgelik öğrenmiş.

Ama Turgon, bir tepenin üzerine kurulu, kuleleri ve ağaçlarıyla güzel Tirion'u hatırlamış ve aradığını bulamayıp Nevrast'a dönerek deniz kıyısındaki Vinyamar'da huzur içinde yaşamış. Bir sonraki yıl ülmo ona gözükmüş ve yeniden Sirion vadisi boyunca tek başına dolaşmasını emretmiş; Turgon yola çıkıp Ulmo'nun rehberliğiyle Kuşatan Dağlar'ın ortasında saklı kalmış Tumladen vadisini bulmuş. Kimseye bir şey söylemeden bir kez daha Nevrast'a dönmüş ve orada gizlilik içinde sürgündeyken yüreğinin yanıp tutuştuğu Tuna üstündeki Tirion tarzında bir şehri tasarlamaya başlamış.

Casuslarının Noldor efendilerinin akıllarında savaş olmadan etrafta gezindiği haberlerine inanan Morgoth, düşmanlarının gücünü ve uyanıklığını denemek istemiş. Bir kez daha uyarmadan harekete geçmiş, kuzeyde ani depremler olmuş, topraktaki yarıklardan ateşler fışkırmış ve Demir Dağlar alev kusmuş; Orklar Ard-galen düzlüğünden akmışlar. Böylece batıda Sirion Geçiti'nden, doğuda Maedhros'un tepeleri ile Mavi Dağlar arasındaki boşluktan, Maglor'un diyarından aşağıya inmişler. Ama Fingolfin ve Maedhros uyumuyormuş, öbürleri Beleriand'da başıboş gezip kötülükler yapan dağınık Ork güruhlarını ararken, Morgoth'un Dorthonion'a saldırışı sırasında onlar asıl ordularıyla her iki taraftan yüklenmişler; Morgoth'un hizmetkârlarını yenerek onları son damlalarına dek Ard-galen'in ötesine sürmüşler, uzakta Angband kapıları görünürken yok etmişler. Bu, Beleriand Savaşları'nın Üçüncüsü'ymüş ve ona Muhteşem Savaş, Dagor Aglareb denmiş.

Bu bir zafermiş, ama hem de bir uyarı; prensler bunu dikkate almışlar, bundan sonra ittifaklarını sağlamlaştırıp güçlendirerek ve muhafızlar yerleştirerek dört yüz Güneş Yılı'na yakın süren Angband Kuşatması'nı düzenlemişler. Dagor Aglareb'den sonra uzun süre Morgoth'un hiçbir hizmetkârı kapılarından uzaklaşmaya cesaret edememiş çünkü Noldor efendilerinden korkuyorlarmış; ve Fingolfin aralarında

ihanet olmadığı sürece Morgoth'un bir daha asla ne Eldar itifakını bozabileceğini ne de gafil avlayabileceğini söyleyerek böbürlenmiş. Ne var ki Noldor ne Angband'ı ele geçirebilmiş ne de Silmaril'leri geri alabilmiş; ve savaş bütün o Kuşatma süresince asla tamamen sona ermemiş çünkü Morgoth yeni kötülükler tasarlamış, daima arada sırada düşmanlarım deneyip durmuş. Morgoth'un kalesi bir kez bile tamamen kuşatılamamış, çünkü Thangorodrim'in kulelerinin koca kavisli duvarından öne fırlayan Demir Dağlar onu her iki taraftan da savunuyor, Noldor'a kar ve buz sayesinde geçiş vermiyormuş. Böylece Morgoth'un yanlarında ve kuzeyinde hiç düşmanı olmamış, casusları zaman zaman çıkıp sapa yollardan Beleriand'a inmiş. Her şeyin üzerinde Eldar'ın arasına korku ve ayrılık tohurhlamayı arzulayarak Morgoth, Orklara kim olursa olsun, canlı yakalayıp bağlayarak Angband'a getirmelerini emretmiş; ve bazılarım gözlerinin dehşetiyle öyle korkutmuş ki artık zincirlere gerek kalmadan, nerede olursa olsunlar onun emirlerini yaparak onun korkusuyla dolaşmışlar. Böylece Morgoth, Feanor'un isyanından sonra olan her şeyin büyük bölümünü öğrenmiş, düşmanlarının arasında pek çok sürtüşme görerek keyiflenmiş.

Dagor Aglareb'in üzerinden yaklaşık yüz yıl geçtikten sonra Morgoth, Fingolfin'i yeniden gafil avlamaya çalışmış çünkü Maedhros'un uyanıklığım biliyormuş ve ak kuzeye bir ordu yollamış, oradan batıya ve yeniden güneye dönüp Fingolfin'in Gıcırdayan Buz'da izlediği yolu kullanarak Drengist Haliçi'nin kıyılarına gelmişler. Böylece Hithlum topraklarına batıdan gireceklermiş; ama fark edilmişler ve Fingon, Halic'in başında tepelerin arasından üzerlerine saldırmış, Orkların çoğu denize sürülmüş. Bu büyük savaşlar arasında sayılmamış, çünkü Orkların sayısı çok değilmiş ve Hithlum halkının sadece bir kısmı savaşmış. Ama ondan sonra uzun yıllar boyunca barış olmuş, Angband'dan hiçbir açık saldırı gelmemiş, çünkü Morgoth artık Orkların yardım olmadan Noldor'a denk olamayacağını kavramış ve yüre-

ğinde yeni bir düşünce arayıp durmuş.

Yeniden bir yüzyıl geçtikten sonra Kuzey'in ejderlerinin, Urulö-ki'lerin ilki olan Glaurung, bir gece Angband'ın kapılarından çıkmış. Henüz gençti ve büyüklüğünün yarısına ulaşmıştı, çünkü ejderlerin yaşamı uzun ve yavaştır, ama Elfler önünden Ered Wethrin ve Dorthonion'a doğru korku içinde kaçıştı; o da Ard-galen'in düzlüklerini kirletti. Hithlum prensi Fingon atlı okçularla saldırıp hızlı binicilerle etrafını çembere aldı; ve Glaurung daha zırhına tamamen bürünmediği için oklara dayanamayıp Angband'a kaçarak uzun yıllar boyunca çıkmadı. Fingon büyük takdir toplamış ve Noldor sevinmişti; çünkü çok azı bu yeni şeyin tüm anlamını ve tehditini görebildi. Morgoth, Glaurung'un kendini çok erken açığa çıkarması yüzünden keyifsizdi; onun yenilgisinin ardından yaklaşık iki yüzyıl süren Uzun Barış geldi. Bütün bu süre içinde sadece sınırlarda birkaç kavga oldu ve Beleriand refaha ulaşıp zenginleşti. Kuzeydeki ordularının korumasının ardında Noldor yurtlarını ve kulelerini kurarak birçok güzel şey yarattılar, şiir, tarih ve ilim kitapları. Ülkenin birçok bölümünde Noldor ve Sindar tek bir halk haline gelerek aynı dili konuştu; her ne kadar aralarında farklar olsa da. Noldor beden ve akıl olarak daha güçlüydü, daha güçlü savaşçıydılar, daha ağırbaşlıydılar, evlerini taşlarla inşa edip yamaçları ve açık alanları seviyorlardı. Ama Sindar'ın sesleri daha güzeldi ve Feanor oğlu Maglor dışında müzikte hepsinden daha yetenekliydiler, ormanları ve nehir kıyılarım seviyorlardı; Gri Elflerden bazıları yerleşik bir yurtlan olmadan her yerde gezinir ve gezinirken şarkı söylerdi.

ON DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BELERİAND VE ÜLKELERİNE DAİR

Burada, kadim günlerde Orta Dünya'nın batı bölgelerinin kuzeyinde olan ve Noldor'un geldiği toprakların şekillenişi; ve aynı zamanda Eldar reislerinin topraklarını ele geçirişi ve Beleriand Savaşla-n'nın üçüncüsü, Dagor Aglareb'in ardından Morgoth'a karşı ittifakları anlatılır.

Melkor, geçmiş çağlarda dünyanın kuzeyinde, kalesi Utumno'yu çevreleyip korusun diye Demir Dağlar'ı, Ered Engrin, yükseltmişti; ve büyük bir kavisle doğudan batıya, daima soğuk toprakların sınırları üzerinde dikildiler. Batıda, Ered Engrin'in duvarlarının ardında, geriye doğru kuzeye büküldükleri yerde, Valinor'dan gelebilecek saldırılara karşı Melkor yeni bir kale daha inşa etti; denir ki Orta Dün-ya'ya döndüğünde Demir Cehennemleri'nin, Angband, sonsuz zin-danlarına yerleşti, çünkü Valar, Güçler Savaşı'nda, Utumno'daki güçlü kalesi içinde onu yenmek için acele ederken ne Angband'ı tamamıyla yok ettiler ne de en derin çukurlarını araştırdı. Melkor, Ered Engrin'in altına dağların güneyine çıkan büyük bir tünel yaptı; ve ucuna da güçlü bir kapı. Ama bu kapının üzerine, hatta dağlara doğru arkasına, yer^ıltındaki ocaklarının kül ve cürufları, açtığı tünellerin, devasa atıklarından oluşmuş Thangorodrim'in gök gürlemeli zirvelerini yığdı. Kapkara, ıssız ve fazlasıyla yüksektiler; zirvelerinden karanlık ve pis bir duman kuzeyin göğüne yükseliyordu. Angband'ır kapılarının önünden güneye doğru, Ard-galen'in geniş düzlüğü üzel rinde miller boyunca pislik ve perişanlık yayılıyordu; ama Güneş'in gelişinin ardından orada zengin bir çayır yükseldi ve Angband kuşatıl lıp kapıları kapatılırken bile, cehennemin kapılarının önündeki çu-

kurların ve kırık kayaların arasında yeşillikler vardı.

Thangorodrim'in batısında Puslar Ülkesi, Hısılöme, uzanıyordu, Noldor kendi dillerinde oraya, ilk karargâhları boyunca Morgoth'un yolladığı bulutlar yüzünden bu ismi vermişlerdi; adı zaman içinde bölgeye yerleşen Sindar'ın dilinde Hithlum olacaktı. Angband Kuşatması boyunca havası serin ve kışı soğuk olsa da güzel bir ülkeydi. Batıda denizin sınırında uzanan Yankıyan Dağlar'la, Ered Lomin; doğuda ve güneydeyse Ard-galen ve Sirion vadisine bakan Gölgeli Dağlar, Ered Wethrin'in büyük kavisiyle sınırlanıyordu.

Hithlum'u Fingolfin ile oğlu Fingpn yönetti, Fingolfin'in halkının çoğu Mithrim civarında, büyük gölün kıyılarında yaşadı; Fingon'a, Mithrim Dağları'nın batısında uzanan Dor-lömin verilmişti. Ama asıl kaleleri Ered Wethrin'in doğusunda, Ard-galen'i gözledikleri Eithel Sirion'daydı; ve süvarileri o düzlükte Thangorodrim'in gölgelerine dek at sürdüler, birkaç tane olan atları hızla çoğalmıştı, Ard-galen'in çayırlan zengin ve yeşildi. Bu atların çoğunun ataları Valinor'dan gelmiş ve Fingolfin'e Maedhros tarafından kayıplarını karşılamak için verilmişti, çünkü onlar gemiyle Losgar'a gitmişlerdi.

Dorlomin'in batısında Yankıyan Dağlar'ın ötesinde Drengist Haliçi'nin güneyinde, Sindar dilinde Beri Kıyı anlamındaki Nevrast uzanıyordu. Bu isim başlangıçta Halic'in güneyindeki tüm kıyı toprakla-nna verilmişti ama zamanla sadece kıyılan Drengist ve Taraş Dağı .ırasında uzanan ülke için kullanıldı. Burası uzun yıllar boyunca Fingolfin'in oğlu bilge Turgon'un, Ered Lomin ve Ered Wethrin'in batıya doğru Ivrin'den öteye, bir burun üzerindeki Taraş Dağı'na devam i'ık^n tepeleri ve denizle sınırlanan ülkesiydi. Kimileri Nevrast'ı Hitlum'dan çok Beleriand'a ait görürler, çünkü denizden gelen nemli ıtizgârla sulanan, Hithlum üzerinden esen soğuk kuzey rüzgârlarından korunan daha yumuşak iklimli bir ülkeydi. Dağlar ve arkadaki düzlüklerden daha yüksek büyük kıyı yamaçlarıyla çevrili çukur bir bölgeydi, hiçbir nehri yoktu; ve Nevrast'ın ortasında hiçbir belirgin

kıyısı olmayan geniş bataklıklarla çevreli büyük bir göl vardı. Oraya yerleşmiş kuşların çokluğu ve uzun kamışların, sığ gölcüklerin güzelliği yüzünden gölün adına Linaewer dendi. Noldor geldiğinde birçok Gri Elf, Nevrast'ta, kıyıların civarında ve özellikle güneybatıda Taraş' Dağı etrafında yaşıyordu; çünkü Ulmo ve üsse eski günlerde oraya gelme alışkanlığına sahiplerdi. Oradaki bütün halk Turgon'u efendileri olarak kabul etti, Noldor ve Sindar'ın en hızlı karışması orada gerçekleşti; Turgon uzun süre. Taraş Dağı'nın eteklerindeki deniz kıyısında, Vinyamar adını verdiği salonlarında yaşadı.

Ard-galen'in güneyinde Dorthonion adı verilen geniş dağlık bir bölge batıdan doğuya altmış fersah boyunca uzanıyordu; özellikle kuzeyi ve batısı büyük çam ormanlarıyla doluydu. Hafif yokuşlar düzlüklerden çıplak ve görkemli bir diyara doğru çıkıyor, Ered Wethrin'in zirvelerinden daha yüksek olan çıplak kayalık tepelerin eteklerinde birçok küçük dağ gölünün uzandığı bir ülke yükseliyordu; ama güneyde Doriath'a baktığı yönde aniden korku verici uçurumlar uzanıyordu. Finarfın'in oğulları Angrod ve Aegnor, Dorthonion'un kuzey yamaçlarından Ard-galen'in düzlüklerini izlediler ve kardeşleri Nargothrond Efendisi Finrod'a bağlıydılar; topraklan kıraçtı ve ardındak dağlık bölge, Morgoth'un azıcık bile geçmek istemeyeceği türden bir siper sayıldığı için oraya yerleşmiş halk azdı.

Dorthonion ve Gölgeli Dağlar arasında keskin yamaçları çamlatII kaplı dar bir vadi vardı; ama yemyeşildi, çünkü içinden Sirion Nehri Beleriand'a doğru hızlanarak akıyordu. Sirion Geçidi'ni Finrod koruyordu ve nehrin ortasındaki Tol Sirion adasının üzerine güçlü bir muhafız kulesi olan Minas Tirith'i inşa etti; ama Nargothrond yapıldıkta sonra orasını kardeşi Orodreth'in korumasına bıraktı.

Beleriand'ın geniş ve güzel toprakları, şarkıda ünlü olan, Eithel Sirion'dan doğan ve geçişe girmeden önce Ard-galen'in kıyısında, dağlardaki derelerle daha da dolan güçlü Sirion nehrinin her iki tarafında uzanıyordu. Oradan yüz otuz fersah boyunca, birçok akarsuyla besleni

yor, sonunda güçlü bir akışla Balar Koyu'ndaki geniş, kumlu deltasına varana dek güneye akıyordu. Ve Sirion'u kuzeyden güneye izleyerek; Batı Beleriand'ın sağında Sirion ve Teiglin nehirleri arasında Brethil ormanı vardı, ardından Teiglin ve Narog arasında Nargothrond diyarı uzanıyordu. Dorlomin'in güneyindeki Ivrin şelalelerinden doğan Narog Nehri, seksen fersah kadar akarak Söğüt Diyan'nda, Nan-tathrep, Sirion'a katılıyordu. Nan-tathren'in güneyinde çok az insanın yaşadığı, sayısız çiçekle dolu bir çayırlık vardı; ötesindeyse Sirion ağızlarının civarında bataklıklar ve sazlıklar uzanıyordu, deltasının kumluklarında deniz kuşları dışında hiçbir canlı yoktu.

Ama Nargothrond diyarı aynı zamanda Narog'un batısında Eglarest'te denize ulaşan Nenning Nehri'ne kadar uzanıyordu; Finrod, Sirion ve Deniz arasındaki tüm Beleriand Elflerinin yüce efendisi oldu, l'iilas dışında. Oraya yerleşen Sindar hâlâ gemileri seviyordu ve efendileri de Gemiyapımcısı Cîrdan'dı; Cırdan ve Finrod arasında dostluk ve İttifak vardı, Noldor'un yardımıyla Brithombar ve Eglarest limanları yeniden inşa edildi. Onların yüksek duvarlarının ardında güzel kasabalar, limanlar, rıhtımlar ve taş dalgakıranlar yaptılar. Finrod, Eglarest'in batısındaki burnun üzerinde batı denizini gözetlemek için Balad Nimras kulesini yükseltti, her ne kadar gereksiz olduğu kanıtlansa da; çünkü Morgoth asla gemiler yapmaya ya da deniz kıyısında savaşmaya kalkışmayacaktı. Onun bütün hizmetkârları sudan çekinirdi ve hiçbiri kaçınılmaz bir şekilde gerekmedikçe deniz kıyısına gönüllü olarak gitmedi. Liman Elfleri'nin yardımlarıyla Nargothrond halkının bir bölümü yeni gemiler inşa etti ve eğer kötülük gelirse, orada son bir sığınak hazırlamayı düşünüyorlardı, denize açılıp büyük Balar Adası'nı keşfettiler; ama oraya yerleşmeleri kaderlerine dokunmamıştı.

Böylece, her ne kadar Felagund Finrod; Fingolfın, Fingon ve Maedhros gibi Noldor efendilerinin en genci olsa da onun ülkesi diğerlerine göre çok daha genişti. Ama yalnızca Hithlum'un kuzeyindeki toprakları yönetseler de Fingolfin tüm Noldor'un ulu hükümdarıydı,

ondan sonra Fingon gelirdi; ve halkları Orkiarın en çok korktuğu, Morgoth'un en nefret ettiği cesur ve yiğit olanlardı.

Sirion'un sağında, Sirion ve Gelion nehirleri arasında, Ossiriand sınırlarına dek uzayan en geniş noktasında yüz fersaha ulaşan Doğu Beleriand uzanıyordu; ve ilk olarak yukarda kartalların yerleştiği Crissaegrim doruklarının eteklerinden, Sirion ile Mindeb nehirleri arasında Dimbar'ın ıssız topraklan uzanıyordu. Mindeb ve Esgaldu-in'in kuzeydeki uçlarının arasında Nan Dungortheb'in, hiçlik toprakları uzanıyordu; ve orası korkuyla doluydu, güneyinde Melian'ın kud-reti Doriath'ın kuzeyini çevreliyordu, ama yukarısında Denşet Dağları'nın, Ered Gorgoroth, keskin uçurumları, dağlık Dorthonion'dan aşağı iniyordu. Daha önceden söylendiği gibi, Balrog kamçılarından kaçan Ungoliant oraya sığınmıştı, dar ve derin koyakları doldurarak ölümcül karanlığıyla orada bir süre yaşadı ve gittiğinde bile onun iğrenç soyu orada kötü niyetleriyle gizlenip kötülük ağlarını öreceklerdi; Ered Gorgoroth'dan dökülen zayıf sular kirlenmişti, içilmeleri tehlikeliydi, onları tadanların yürekleri çılgınlık ve ıstırabın gölgele-riyle doluyordu. Yaşayan lıer şey, o topraklardan sakınırdı ve Noldor Man Dungortheb boyunca sadece çok gerekli olduğunda, Doriath sınırları yakınından ve tekinsiz tepelerden en uzak olan yolu seçerlerdi. Bu yol çok eskiden, Morgoth'un Orta Dünya'ya dönüşünden önceki zamanda yapılmıştı; ve eğer birisi onun üzerinde yolculuk ederse doğuya, Esgalduin'e, Kuşatma günlerinde beri duran taş köprüye, lant laur, gelirdi. Oradan Sessiz Topraklar'a, Dor Dinen, geçer ve Arrossiach'ı aşarak (Aros Sığlıkları demektir) Beleriand'ın kuzey sınırlarına, Feanor oğullarının yerleştiği topraklara gelirdi.

Güneyde Gizlenmiş Kral Thingol'ün yaşadığı ve onun iradesi dışında ülkesine kimsenin giremediği Doriath'ın korunan ormanları uzanıyordu. Kuzeyde, daha küçük olan bölümü Neldoreth Ormanı'ydı ve ülkenin ortasında batıya doğru bükülen karanlık nehir Esgalduin ile doğuda ve güneyde sınırlanıyordu; aşağıda Aros ile Esgal-

duin nehirleri arasında daha yoğîîn, daha büyük Region Ormanları uzanıyordu. Esgalduin'in batıya Sirion'a doğru yöneldiği güneydeki sığlıkları üzerinde Menegroth Mağaraları vardı; Teiglin ile Sirion arasında kalan ve Alacakaranlık Gölleri'ne kadar inen dar bir ormanlık bölge dışında Doriath'ın tamamı Sirion'un doğusunda uzanıyordu. Doriath halkı bu ormana Batı Sınırı, Nivrim, diyordu; orada ulu meşe ağaçlan yetişiyordu, aynı zamanda Ulmo'ya saygı göstererek, Sirion'un sevdiği kısmının tamamen Thingol'ün iktidarında olması için Melian Kuşağı ile tamamen çevrelenmişti.

Doriath'ın güneybatısında, Aros'un Sirion'a karıştığı yerde, birçok kanala ayrılan nehrin iki yanında da büyük gölcükler ve bataklıklar uzanıyordu. Bu bölgeye Alacakaranlık Gölleri, Aelin-uial, deniyordu, çünkü pusla sarmalanmıştı ve Doriath'ın büyüsü üzerlerinde uzanıyordu. Beleriand'ın tüm kuzey kısmı bu noktada güneye doğru yokuş aşağı iniyor, ardından bir süre için düzlük oluşuyor ve Sirion'un akışı da yavaşlıyordu. Ama Aelinuial'in güneyinde toprak aniden ve kes-kin yokuşlarla alçalıyordu; ve Sirion'un güney düzlükleri yukarıdaki düzlüklerden, güneyden kuzeye bakan birine sonsuz bir tepeler zinciril gibi görünen, batıda Eglarest'ten, Narog nehrinin ötesinden, doğuda Gelion'a yaklaşan Amon Ereb'e dek uzayan bu yamaçlarla aynlıyordu. Narog nehri bu tepelerin içinden derin bir boğaz boyunca geçerek *d*eli gibi akıyor ve batı kıyılarında Taur-en-Faroth'un büyük ormanht yaylalarına yükseliyordu. Finrod, bu boğazın batısında, kısa Ve köpüklü bir akarsu olan Ringwirin Yüce Faroth'tan Narog nehrine paldır küldür karıştığı yerde Nargothrond'u kurdu. Ama kuzeyden gelen Sirion, Nargothrond boğazının yirmi beş fersah kadar doğusunda Alacakaranlık Gölleri'nin aşağısında, güçlü bir çağlayanla dökülüg aniden yeraltına geçen sularının oyduğu koca tünellerin içine dalıyoı| du; ve sonra üç fersah güneyde yeniden büyük bir gürültü ve dumanlı Sirion Kapıları denilen yerde, tepelerin eteklerindeki kayalık kemerlerin içinden çıkıyordu.

Beleriand'ı Nargothrond'dan Doğu Beleriand'daki Duvarın Sonu'na, Ramdal., dek ikiye ayıran yamaçlar Uzun Duvar, Andram, diye isimlendirildi. Ama yamaçların dikliği doğuya gittikçe fazlasıyla azalıyordu, çünkü Gelion vadisi düzenli bir biçimde güneye iniyordu ve Gelion'un ne çağlayanları ne de ivinti yerleri vardı ama Sirion'dan çok daha hızlıydı. Ramdal ve Gelion nehri arasında oldukça yükseğe tırmanan, yumuşak yamaçları olan bir tepe vardı, ama tek başına olduğu için olduğundan daha görkemli görünüyordu; bu tepeye Amon Ereb denir. Beleriand'ın yıldızlarla aydınlanan huzurunu Orkların talan yaparak ilk kez bozdukları günlerde, Morgoth'a karşı Thingol'ün yardımına koşan Ossiriand'a yerleşmiş Nandor halkının efendisi Denerhor, Amon Ereb üzerinde öldü; ve sonra oraya, büyük yenilginin ardından Maedhros yerleşecekti. Andram'ın güneyinde, Sirion ve Gelion arasında dolanan birkaç Karanlık Elf dışında kimsenin gitmediği karmakarışık ormanlara sahip yabanıl topraklar vardı; adına Nehirler Arasındaki Orman, Taur-im-Duinach, denir.

Gelion büyük bir nehirdi; iki kaynaktan doğuyordu ve başlangıçta iki kolu vardı; Himring Tepesi'nden gelen Küçük Gelion ve Rerir Da-ğı'ndan gelen Büyük Gelion. Kollarıyla buluşmasından sonra ona bağlanan diğer nehirlere ulaşmadan önce güneye kırk fersah boyunca akardı; ve denize ulaşmadan Sirion'un iki katı uzunluğa erişirdi, her ne kadar daha dar ve suyu daha az olsa da, çünkü Sirion'un doğduğu yer olan Hithlum ve Dorthonion'da, doğuya göre daha çok yağmur yağardı. Ered Luin'den Gelion'a altı nehir bağlanıyordu: dağlardan dimdik hızla, çalkantılı olarak akan sular, Ascar (daha sonra Rathloriei adını aldı), Thalos, Legolin, Brilthor, Duilwen ve Adurant; Gelion ve Ered Luin ile sınırlanan, en kuzeydeki Ascar ve en güneydeki Adurant arasında kalan bölgede Yedi Nehir Ülkesi, Ossiriand'ın yemyeşil toprakları uzanıyordu. İzlediği yolun neredeyse tam ortasında Adurant ikiye bölünüp yeniden birleşirdi; ve sularının çevrelediği adaya Yeşil Ada, Tol Galen, de-

nir. Beren ve Lûthien dönüşlerinin ardından oraya yerleştiler.

Ossiriand'da, nehirlerin koruması altında Yeşil Elfler yaşar; çünkü Ulmo, Sirion'dan sonra batı dünyasının sularının içinde en çok Gelion'u severdi. Ossiriand Elfleri ağaç oymacılığında ustaydılar ve öyle gariptir ki bir yabancı, onların topraklarını baştan sona geçer ye hiçbirini görmeyebilirdi. Bahar ve yaz gelince yeşillere bürünürler ve şarkılarının sesleri Gelion sularının ötesinden bile duyulabilirdi; Noldor, bu yüzden bu toprakları müziğin ülkesi anlamında Lindon ve ardındaki dağları da Ered Lindon diye isimlendirdiler, çünkü onları ilk Ossiriand'da görmüşlerdi.

Dorthonion'un doğusunda, Beleriand'ın sınırları saldırıya oldukça açıktı, Gelion vadisini kuzeyden sadece alçak tepeler koruyordu. O bölgede, Maedhros Sınırı ve ardındaki topraklarda çok sayıda halkıyla birlikte Feanor oğullan yaşardı; ve süvarileri Morgoth'un Doğu Beleriand'a saldırmaya kalkışmasını önlemek için kuzeydeki geniş düzlüğün üzerinden, Ard-galen'in doğusundaki geniş ve ıssız Lothlann'da, yoğun bir şekilde at sürerlerdi. Maedhros'un asıl kalesi Daimsoğuk, Himring Tepesi üzerindeydi; orası çevresi birçok küçük tepeyle çevrili, geniş yamaçlı, ağaçsız ve zirvesinin üstü düz olan bir yerdi. Himring ile Dorthonion arasında, batısı son derece dik bir geçit vardı, Aglon Geçiri, Doriath'a açılan bir kapı; ve içinden hiç durmayan sert bir kuzey rüzgârı eserdi. Ama Celegorm ve Curufin, Aglon'u sağlamlaştınp büyük bir güçle korudular ve güneye doğru Dorthonion'da doğan Aros ile Himring'de doğup ona bağlanan Celon nehirleri arasındaki Himlad'ın tüm topraklarını da.

Gelion'un kollarının arası Maglor'un korumasındaydı ve orada tepelerin hep birden yok olduğu bir yer vardı; Orkların Üçüncü Savaş'tan önce Doğu Beleriand'a girdikleri yer orasıydı. Bu yüzden Noldor oradaki düzlüklerde gezinen süvari sayılarım arttırdı ve Caranthir'in halkı Maglor Boşluğu'nun doğusundaki dağları güçlendirdiler.

Orada Rerir Dağı ve etrafındaki birçok alçak tepeler hattı, Ered Lindon'un ana dağlarının batıya doğru dışında yükselirdi; Rerir ile Ered Lindon arasında güneyi hariç her yönü dağlar tarafından gölgelenen bir göl vardı. Derin ve karanlık Helevorn Gölü ve yanına Caranthir yerleşmişti; Noldor, Gelion ve dağlar arasında, Rerir ve Ascar nehri arasındaki geniş topraklan, Gelion'un Ötesindeki Ülke anlamında Thargelion diye isimlendirmişti, ya da Caranthir Ülkesi, Dor Caranthir; ve Noldor'un Cücelerle tanıştıkları ilk yer burasıydı. Ama Gri Elfler, Thargelion'a daha önce Doğu Ovası, Talath Rhunen diyordu.

Böylece Feanor oğulları, Maedhros'un yönetiminde Doğu Beleriand'ın efendileri oldular, ama o zamanlar halkları genellikle topraklanın kuzeyine yerleşmişlerdi ve güneye sadece yeşil ormanlarda avlanmak için giderlerdi. Orada Amrod ve Amros yaşar, Kuşatma sürdüğü sürece kuzeye çok ender gelirlerdi; orada başka Elf efendileri de at sürerlerdi, hatta uzaklardan bile gelirlerdi, çünkü bölge yabanıl ama çok .ı;üzeldi. Diğerleri arasında en sık Felagund Finrod gelirdi, çünkü gezinmeye âşıktı, Ossiriand'a bile giderek Yeşil Elflerin dostluğunu kazandı. Ama Noldor halkından kimse kendi ülkeleri var olduğu sürece asla Ered Lindon'un ötesine geçmedi; Doğu bölgelerinde olup bitenlere dair çok az haber Beleriand'a çok geç gelirdi.

ON BEŞİNCI BÖLÜM

BELERİAND'DAKİ NOLDOR'A DAİR

Burada Ulmo'nun rehberliğinde Nevrast'lı Turgon'un gizli Tum-laden, düzlüğünü nasıl keşfettiği anlatılır; (daha sonra bilineceği gibi) Sirion'un üst taraflarının doğusunda, yüksek ve keskin yamaçh dağlardan oluşan bir çemberin içindeydi ve Thorondor'un kartalları dışında hiçbir canlı ulaşamamıştı. Ama dağların altında, dünyanın karanlığında akan suların Sirion'un kollarına ulaşmak için oyduğu derin bir yol vardı; Turgon bu yolu buldu ve böylece geldi dağların ortasındaki yeşil düzlüğe, orada sert dümdüz taşlarla yükselen adatepeyi gördü; ova aslında kadim günlerde koca bir göldü. Derken Turgon arzuladığı toprakları bulduğunu anladı ve oraya güzel bir şehir inşa etmeye karar verdi. Tuna üzerinde Tirion'un bir anısı olarak; ama Nev-rast'a döndü ve her ne kadar daima tasarısını nasıl gerçekleştireceğinİ düşünüp dursa da orada huzur içinde yaşadı.

Dagor Aglareb'in ardından, Ulmo'nun yüreğine koyduğu huzursuzl luk yüzünden halkının en cesur ve maharetli olanlarını çağırarak onlarfl gizlice saklı düzlüğe yönlendirdi ve orada Turgon'un düşündüğü kenti inşa etmeye başladılar; kimse yaptıklarını engellemesin diye her taraü nöbetçiler koymuşlar ve Sirion'da akan Ulmo'nun gücü onları korul muş. Turgon genellikle, elli iki yıllık gizli emeğin ardından kentin sql nunda tamamlandığı söylenene dek, Nevrast'ta yaşamış. Denir ki. Tuş gon, tepenin üzerindeki pınarlar yüzünden şehrin adına Valinor'lu Elflerin dilinde Suyun Müziğinin Kayası anlamında Ondolinde demii ama isim Sindar dilinde değişerek Saklı Kaya, Gondolin, olmuş. Sonnı Turgon, Nevrast'tân ayrılıp denizin yanında Vinyamar'daki konağını terk etmek için hazırlanmış, orada Ulmo bir kez daha onu görmeyi' gelip onunla konuşmuş. Ve demiş ki: "Sonunda artık Gondolin'e giı

melisin Turgon; ve ben de Sirion vadisinde ve oradaki tüm sulardaici gücümü göstereceğim ki gidişinin farkına varılmasın, senin iraden dışında kimse oradaki gizli girişi bulamasın. Eldalie'nin yönettiği tüm ülkeler içihde Melkor'un karşısında en uzun Gondolin dayanacak. Ama ellerinin işlediği, yüreğinin tasarladığı bu eseri çok fazla sevme. Ve hatırla ki Noldor'un gerçek umudu Batı'da yatar ve Deniz'den gelir."

Ve Uimo Turgon'u, Mandos'un Hükmü altında olduğu konusunda, ki Ulmo'nun bunu değiştirmeye *gücü* yetmezdi, uyardı. "Böylece Noldor lanetinin" dedi, "son gelmeden önce seni de bulacağı söylenebilir ve ihanetin senin duvarlarının içinde uyanması gerçekleşebilir. Onlar ateş tehlikesinde olacaklar. Ama bu tehlike gerçekten yaklaşırsa, o zaman ta Nevrast'tan bile seni uyarmak için birisi gelecek, ondan yıkımın ve ateşin ötesinde Elfler ve insanlar için umut doğacak. Bu yüzden bu evde zırh ve bir kılıç bırak, yıllar içinde gelecek olan onu bulsun, böylece sen de onu tanı ve yanılma." Ve Ulmo, Turgon'a ardında bırakacağı miğfer, kılıç ve zırhın, ne türde ve hangi boyda olması gerektiğini açıkladı.

Sonra Ulmo denize döndü ve Turgon halkının tümünü ileriye yolladı, Fingolfın'i izleyen Noldor'un üçüncü kolundan, hatta Sindar'dan daha kalabalık bir topluluk; gruplar halinde, Ered Wethrin'in gölgeleri altından gizlice uzaklaşarak kimseye görünmeden Gondoiin'e ulaştı've kimse nereye gittiklerini bilmedi. En son olarak Turgon ayağa kalktı ve ev halkıyla birlikte tepelerin içinden sessizce geçerek dağlardaki geçitleri aştı, geçitler onun ardından kapandı.

Uzun yıllar boyunca Hurin ve Huor dışında kimse onların içinden geçmedi; Turgon'un ordusu üç yüz elli yılı aşkın bir zamanın ardındaki Feryat Yılı'na dek asla dışarı çıkmadı. Ama dağların çemberinin içinde Turgon'un halkı çoğalıp gelişti, becerilerini bitmeyen bir emeğe döktüler, *öyle* ki Amon Gwareth'in üzerindeki Gondolin gerçekten güzelleşip denizin ötesindeki Tirion'la bile karşılaştınlabilicek bir hale geldi. Yüksek ve beyazdı duvarları, düzgündü merdivenleri, yüce ve görkemliydi Kral'ın Kulesi. Işıldayan pınarlar oynaşıyor ve Turgon'un

sarayında elf zanaatıyla kendi işlediği eski Ağaçlar'ın görüntüleri duruyordu; altından yaptığı Ağaç'a Glingal denir, çiçeklerini gümüşten yaptığı Ağaç'a ise Belthil. Ama Gondolin'in tüm harikalarından daha da güzeli Gümüşayak, Celebrindal da denilen, saçları Melkor'un gelişinden önceki Laurelin'in altını gibi olan Turgon'un kızı Idril'di. Böylece Turgon mutluluk içinde uzun süre yaşadı; ama Nevrast boşaltılmıştı ve Beleriand'ın yıkımına dek kimse yaşamadı.

Gondolin şehri gizlice inşa edilirken, Felagund Finrod, Nargothrond'un derinlerinde çalıştı; ama kız kardeşi Galadriel, söylendiği gibi Thingol'ün Doriath'daki ülkesinde yaşadı. Melian ve Galadriel, zaman zaman Valinor'u ve eski mutluluğu konuruşurlardı; ama Galadriel, Ağaçlar'ın ölümünün karanlık saatinin ötesine gitmez, hep sessiz kalırdı. Bir keresinde Melian dedi ki: "Senin ve akrabalarının üzerinde bir keder var. Bunu senin içinde görebiliyorum, ama bundan gerisi benden saklı; çünkü Batı'da geçen ya da geçmiş hiçbir şeyi görüntü ya da düşünceyle algılayamam: Aman topraklarının tamamının üzerinde bir gölge var ve denizin ötesine dek uzanıyor. Neden bana daha fazlasını anlatmıyorsun?"

"Çünkü bu keder geçmişte kaldı," dedi Galadriel; "burada, anılar tarafından sıkıntıya düşmeden ne kadar haz varsa tatmak istiyorum. Umut hâlâ parlak görünmesine rağmen, belki gelecek daha fazla keder var."

Sonra Melian onun gözlerine baktı ve dedi ki: "Ben Noldor'un başta söylendiği gibi, Valar'ın elçileri olarak geldiklerine inanmıyorum: her ne kadar tam ihtiyaç duyduğumuz anda gelmiş olsalar da. Çünkü Valar hakkında asla konuşmuyorlar, ulu efendilerden Manwe'den, Ulmo'dan, hatta Kral'ın kardeşi Olwe'den bile Thingol'e tek bir mesaj getirmediler ya da denizin öte yanına giden kendi halkından. Galadriel, Noldor'un asil halkı neden Aman'dan sürüldü? Ya da; Feanor oğulları üzerinde nasıl bir kötülük yatar ki böylesine kibirli ve

zalimler? Sence gerçeğe yaklaşmadım mı?"

"Yaklaştın," dedi Galadriel; "yalnızca, biz sürgün değiliz, kendi irademizle, Valar'ınkine karşı çıkarak geldik. Valar'a rağmen büyük tehlikelerin içinde şu amaçla geldik: Morgoth'dan intikam alıp onun çaldığını geri almak."

Sonra Galadriel, Melian'a Silmaril'leri ve Kral Finwe'nin Forme-nos'ta katledilmesini anlattı; ama yine de Yemin'e veya Akrabakıyımı'na, Losgar'da gemilerin yakılmasına dair tek kelime etmedi. Ama Melian dedi ki: "Şimdi bana çok şey anlatıyorsun, hatta daha fazlasını algılıyorum. Tirion'dan gelen uzun yolun üzerine bir karanlık çökertecektin, ama ben orada öyle bir kötülük görüyorum ki ona rehberlik yapması için Thingol'ün bunları öğrenmesi gerekli."

"Belki," dedi Galadriel; "Ama benden değil."

Melian, Galadriel ile bu konuda bir daha konuşmadı; ama Kral Thingol'e Silmaril'ler hakkında duyduğu her şeyi anlattı. "Bu önemli bir konu," dedi, "hatta Noldor'un anladığından bile önemli; çünkü Aman'ın Işığı ve Arda'nın kaderi artık bu şeylerin içinde, ölen Fe-anor'un eserinde kilitli duruyor. Öngörüyorum ki onlar Eldar gücüyle iyileştirilemeyecek; onlar Morgoth'dan zorla geri alınmadan önce dünya gelecekteki savaşlarla yıkılacak. Bak şimdi! Feanor'u katlettiler, tahmin ediyorum ki birçoklarını da; ama getirdikleri ve daha da getirecek oldukları ölümlerin ilki dostun Finwe"ydi. Morgoth, Aman'dan kaçmadan önce onu katletti."

Sonra keder ve uğursuz belirtilerle dolan Thingol sustu; sonunda dedi ki: "Artık Noldor'un Batı'dan gelişini anlıyorum, ki daha önce buna çok şaşırmıştım. (Rastlantılar bir yana) yardımımıza gelmediler; çünkü Valar, Orta Dünya'da kalmış olanları, onlara uç nokrada ihtiyaç duyana dek kendi haline bırakacak. Noldor kaybettiğini bulmak ve intikam için geldi. Yine de Morgoth'a karşı ittifak oluşturacaklarına şüphe yok ve şimdi asla Morgoth'la anlaşma yapmaları olasılığı düşünülemeyecek."

Ama Melian dedi ki: "Bu sebeplerle geldikleri doğru; ama başkaları da var. Feanor oğullarına dikkat et! Üzerlerinde Valar'm öfkesinin gölgesi uzanıyor; anladığıma göre onlar Aman'da kötülük yaptılar hem de kendi akrabalarına. Noldor prensleri arasında uykuya yatırılmış bir keder var."

Ve Thingol yanıtladı: "Bunun benim için anlamı ne? Feanor hakkında sadece aslında onu yücelten haberler duydum. Oğulları içinse beni keyiflendiren çok az şey duydum; ama onlar düşmanımızın en ölümcül düşmanları olacaklarını kanıtlayacak gibiler."

"Onların kılıçlarının ve düşüncelerinin iki yüzü var," dedi Melian; sonra bir daha bu konu üzerinde asla konuşmadılar.

Çok geçmeden Sindar arasında Noldor'un Beleriand'a gelmeden yaptıkları hakkında fısıltılar dolaşmaya başladı. Nereden geldikleri kesindi ve kötü gerçek abartılıp yalanlarla zehirlenmişti; ama Sindar henüz tedbirsizdi ve sözlere hemen inanırlardı, (düşünülebileceği gibi) Morgöth kötülüğünün ilk hedefi olarak onları seçti; çünkü onu tanımıyorlardı. Ve bu karanlık hikâyeleri duyduğunda Cırdan kederlendi; çünkü bilgeydi ve doğru ya da yanlış, bu zamanı yaşamalarına kötülüğün, üstelik hanedanlarının kıskançlığı yüzünden Noldor prenslerine ait olan kötülüğün, sebep olduğunu hemen kavradı. Bu yüzden Thingol'e duyduğu her şeyi anlatmak için haberciler yolladı.

Bu olay Finarfın oğullarının yeniden Thingol'e konuk olmalarına rastladı, çünkü kız kardeşi Galadriel'i görmek istiyorlardı. Sonra, Thingol çok kızıp hiddetlenerek Finrod ile şöyle konuştu: "Akrabalar, benden böylesi büyük olayları sakladığınız için, sizinle işim bitecek. Çünkü artık Noldor'un yaptığı tüm kötü işleri öğrendim."

Ama Finrod yanıt verdi: "Size ne kötülük yaptım, efendim? Ya da Noldor halkı ülkenizde sizi kederlendirecek hangi kötü harekette bulundu? Ne krallığınıza ne de halkınızdan birine karşı hangi kötülüğü düşündüler veya yaptılar."

"Eârsven'in oğlu," dedi Thingol, "akrabalarının sofrasına kanlı ellerinle anne soyunu katletmekten gelip, kendini savunacak bir şey söylememen veya özür dilememen beni hayrete düşürüyor!"

O zaman Finrod kedere boğuldu ama sessiz kaldı, çünkü diğer Noldor prenslerini suçlamadan kendini savunamazdı; ve bunu da Thingol'ün önünde yapmaya isteksizdi. Ama Angrod'un yüreğinde Caranthir'in sözlerinin anısı içinde yeniden acı bir şekilde kabardı ve bağırdı: "Efendim, nasıl yalanlar duyduğunuzu ya da nereden kaynaklandıklarını bilmiyorum; ama biz kanlı ellerle gelmedik. Buralara belki akılsızlığımız dışında, suçumuz olmadan, şarapla sarhoş olmuş gibi, zalim Feanor'un sözlerini dinleyerek, ani bir kararla geldik. Yolumuzda hiçbir kötülük yapmadık ama büyük bir hata yüzünden kendimize acı çektirdik; ve bu hatayı bağışladık. Bu yüzden adımız size yalan taşıyıcılar ve Noldor halkı da vatan haini olarak söyleniyor: bildiğiniz gibi bu gerçek değil, çünkü biz bağlılığımız yüzünden sizin huzurunuzda sessiz kaldık ve böylece kızgınlığınızı kazandık. Ama artık böyle suçlamalar doğmayacak, siz de gerçeği bileceksiniz."

Sonra Angrod, Feanor oğulları hakkında acı acı konuşarak Alqualonde'deki kanı, Mandos'un Hükmü'nü ve Losgar'da gemilerin yakılmasını anlattı. Ve bağırdı: "Ne diye Gıcırdayan Buz'a katlanmış olan bizler akrabakatilleri ve hainler gibi isimleri taşıyalım?"

"Yine de Mandos'un gölgesi senin üzerinde de uzanıyor," dedi Melian. Ama Thingol konuşmadan önce uzun süre sessiz kaldı. "Şimdi gidin!" dedi. "Çünkü yüreğim yanıyor. İsterseniz daha sonra dönebilirsiniz; çünkü kapılarımı size, katkıda bulunmadıkları bir kötülüğün tuzağına düşmüş akrabalarıma sonsuza dek asla kapatmayacağım. Fingolfin ve halkıyla da dostluğumu koruyacağım, çünkü onlar yaptıkları böylesi kötülüğü çok acı biçimde ödediler. Ve bu kederi yaratan Güç'e duyduğumuz kin içinde kederimiz yok olacaktır. Ama sözlerimi duyun! Kulaklarım bir daha asla Alqualonde'de akrabalarımı katledenlerin dilini duymayacaktır! Ülkemde iktidarım sürdüğü sürece bu dil

açıkça konuşulmayacak. Tüm Sindar halkı Noldor diliyle konuşmama ya da onu yanıtlamama emrimi duyacaktır. Onu kullananların tümü akraba katili ve tövbe etmeyen akraba ihanetçileri sayılacaktır."

Sonra Finarfın oğulları, Mandos'un sözlerinin daima doğru kalacağı ve Feanor'u izleyen hiçbir Noldor'un onun hanedanının üzerinde yatan gölgeden kaçamayacağını anlayarak, Menegroth'dan kederli yürekle-riyle ayrıldılar. Ve bu daha Thingol konuşurken gerçekleşti; çünkü Sindar onun sözlerini duymuştu ve ardından Beleriand içinde Noldor dilini reddettiler, onu yüksek sesle konuşanları susturdular; ama Sürgünler bütün günlük kullanımlarında Sindarin'i kullanacaktı, Batı'nın Yüce Dili sadece Noldor efendilerinin arasında konuşuldu. Ne var ki o, insanlar nerede yaşarsa yaşasın daima bilim dili olarak yaşadı.

Nargothrond'un yapımı tamamen bitmişti, (Turgon hâlâ Vinyamar konaklarında yaşıyordu) ve Finarfın oğullan orada bir ziyafet için toplandı; Galadriel, Doriath'dan gelip bir süre için Nargothrond'da yaşadı. Kral Felagund Finrod'un bir karısı yoktu, Galadriel ona neden böyle olması gerektiğini sordu; ama daha o konuşurken Felagund'a bir öngörü geldi ve dedi ki; "Bir yemin de ben edeceğim, onu yerine getirmekte ve karanlığa girmekte özgür olmalıyım. Ne de ülkemin hiçbir şeyi bir oğlun benden miras alacağı bir kötülüğü sürdürmesine katlanmamalı."

Ama o zamana dek böylesi soğuk düşüncelerin onu yönetmediği söylenir; çünkü aslında Amarie adlı bir Vanya'yı seviyordu ve kadın onunla beraber sürgüne gitmemişti.

ON ALTINCI BÖLÜM
MAEGLİN'E DAİR

Fingolfin'in kızı, Noldor'un Ak Hanımı, Ar-Feiniel Aredhel, kardeşi Turgon ile Nevrast'ta yaşıyordu ve onunla birlikte Saklı Kralık'a gitti. Ama Valinor'da alışık olduğu gibi yeniden geniş topraklarda at sürmeyi, ormanlarda yürümeyi arzuluyordu ve korunan Gondolin şehrinden bıkmıştı; Gondolin'in yapımmm bitirilmesinden iki yüzyıl sonra Turgon'la konuşup ayrılmak için izin istedi. Turgon izin vermeye isteksizdi, uzun süre reddetti; ama en sonunda kabul etti ve dedi ki: "Git o zaman, eğer istiyorsan, bu benim düşüncelerime karşı olsa da ve öngörüyorum ki bu hem sana hem de bana kötülük getirecek. Ama sadece kardeşimiz Fingon'u aramak için gideceksin; ve seninle gönderdiklerim Gondolin'e yapabildikleri kadar çabuk dönecekler,"

Ama Aredhel dedi ki: "Ben, senin kız kardeşinim, hizmetkârın değil ve senin sınırlarının ötesi, bana iyi görünürse giderim. Eğer bana eşlik edecekler için gönülsüzsen, o zaman yalnız giderim."

Sonra Turgon yanıtladı: "Sana elimde olan hiçbir şeyi gönülsüzce veriyor değilim. Yine de buraya dönüş yolunu bilen kimsenin duvarlarımın ötesinde yaşamasını istemiyorum; sana güveniyorsam bile kardeşim, dillerine hâkim olmaları konusunda diğerlerine daha az güveniyorum."

Turgon kendi ev halkından üç soyluyu Aredhel ile birlikte at sürmek için görevlendirdi ve eğer söz geçirebilirlerse, onu Hithlum'daki Fingon'a götürmelerini emretti. "Uyanık olun," dedi; "çünkü Morgoth ; Kuzey'de hâlâ kuşatılmış olsa bile, Orta Dünya'da Hanım'ın hakkında hiçbir şey bilmediği pek çok tehlike var." Sonra Aredhel, Gondolin'den ayrıldı ve Turgon'un yüreği onun gidişiyle kederlendi.

Ama Sirion Nehri'ndeki Brithiach Sığlığı'na gelindiğinde Aredhel, kendisine eşlik edenlere dedi ki: "Şimdi güneye dönün, kuzeye değil.

çünkü Hithlum'a gitmeyeceğim; yüreğim daha çok Feanör oğullarını, eski dostlarımı bulmayı arzuluyor." İkna edilemediği için emrettiği gibi güneye dönerek Doriath'a giriş izni aradılar. Ama sınır muhafızları onları reddetti; çünkü Thingol, Finarfın hanedanından akrabaları dışında hiçbir Noldor'un, en çok da Feanor oğullarına dost olanların Kuşak'ı geçmesini istemiyordu. Bu yüzden sınır muhafızları Aredhel'e dediler ki: "Hanım, aradığınız Celegorm ülkesine. Kral Thingol'un ülkesinden asla gidemezsiniz; Melian Kuşagı'nın ötesine, güneye ya da kuzeye at sürmelisiniz. En hızlı olarak Brithiach'dan doğuya, Dimbar içinden ve bu krallığın kuzey sınırı boyunca giden yollar üzerinden, Esgalduin Köprüsü'nü ve Aros Sığlığı'nı geçip, Himring Tepesi'nin önünde uzanan topraklara gideceksiniz. İnanışımıza göre, Celegorm ve Curufın orada yaşıyor, belki de bulursunuz onları; ama yol tehlikelidir."

Sonra Aredhel dönüp Ered Gorgoroth'un tekinsiz vadileri ve Dori-ath'ın kuzey çitleri arasındaki tehlikeli yolu aradı; Nan Dungortheb'in kötü topraklarına yaklaştıkça atlılar gölgelerin içinde ağ gibi sarmalandı ve Aredhel eşlikçilerinden ayrılıp kayboldu. Tuzağa düşmesinden ya da ülkenin zehirli pınarlarından içmesinden korkarak eşlikçileri uzun süre onu aradı; ama dar ve derin koyaklarda yaşayan Ungoliant'ın korkunç yaratıkları uyanıp onları izledi, canlarını zor kurtardılar. Sonunda döndüklerinde ve hikâyeleri anlatıldığında Gon,-dolin'in üzerine büyük bir keder çöktü; Turgon uzun süre tek başına, sessizlik içinde keder ve kızgınlığa katlanarak oturdu.

Ama eşlikçilerini boş yere arayan Aredhel yola devam etti, çünkü Finwe'nin bütün çocukları gibi korkusuz ve yürekliydi; yolundan ayrılmadan Esgalduin ve Aros'u geçerek o günlerde, Angband Kuşatması kalkmadan önce, Celegorm ve Curufın'in yaşadığı Aros ve Celon arasındaki Himlad diyarına ulaştı. Ama onlar, o sıralarda evlerinden uzakta, Thargelion'un doğusunda Caranthir ile at sürüyorlardı; Cele-gorm'un halkı onu hoş karşılayıp efendilerinin dönüşüne dek kalarak kendilerini onurlandırmasını istediler. Orada bir süre hoşnuttu ve or-

manlarda özgürce dolaşmaktan büyük zevk aldı; ama yıl uzayıp Cele-gorm dönmediğinde yeniden huzursuzlaştı, dışarılara daha uzaklara, yeni yollar ve ayak basılmamış yerler arayarak, tek başına at sürmeye başladı. Böylece Aredhel yılın sonunda Himlad'ın güneyine ulaşıp Celon'u aştı; ve farkına varamadan Nan Elmoth'ta tuzağa düşürüldü.

Melian, çok eski çağlarda, Orta Dünya'nın alacakaranlığı içinde o ormanda, ağaçlar daha gençken yürümüştü ve ormanın üzerinde hâlâ bir büyü uzanırdı. Ama şimdi Nan Elmoth'un ağaçları Beleriand'ın en uzun ve karanlık olanlarıydı, oraya hiç güneş gelmedi; şimdi oraya Karanlık Elf denen Eöl yerleşmişti. Thingol'un akrabalarındandı ama Doriath'da rahatlığında huzursuz ve mutsuzdu, yaşadığı Region Or-manı'nın çevresine Melian Kuşağı yerleştirildiğinde Nan Elmoth'a kaçtı. Orada, yıldızlar altındaki alacakaranlığı ve geceyi severek koyu gölgeler içinde yaşadı. Morgoth'un dönüp Beleriand'ın sakinliğini bozmasının suçunu Noldor'a yüklediği için onlardan uzak durur, Cüceleri eskinin bütün Elf halkından daha çok severdi. Cüceler, Eldar topraklarında olanların çoğunu ondan öğrendi.

Mavi Dağlar'dan inen Cüceler, Doğu Beleriand'ı geçmek için iki yol izliyordu ve Aros Sığlığı'na doğru giden kuzey yolu Nan Elmoth'un ya-kınından geçerdi; Eöl, orada Naugrim ile buluşup konuşurdu. Dostlukları gelişirken zaman zaman konukları olarak Nogrod ya da Belegost'un . ilerin konaklarında yaşadı. Orada maden işine dair çok şey öğrendi, büyük beceri kazandı; ve Cücelerin çeliği kadar sert bir metal tasarladı, una dövülürlüğü öyle yüksekti ki onu inceltip, yumuşatabiliyor, yine ' İr tüm kılıç ve oklara karşı dayanıklı kalıyordu. Ona *galvom* adını verdi, çünkü siyahtı, kara kehribar gibi parıldardı ve ne zaman etrafta ge-. inse onu giydi. Eöl, her ne kadar demircilik yaptığı için aşağılansa da Cüce değil, Teleri'nin yüce soyundan gelen, yüzünün zalimliğine rağmen asil, uzun boylu bir Elfti; gözleri, gölgelerin ve karanlık yerlerin ılcrinliklerini görebilirdi. Ve Ar-Feiniel Aredhel'i, Nan Elmoth sınırının yakınlarında, uzun ağaçların arasında dolaşırken görmüş, loş me-

kânda beyaz bir parıltı olarak. Gözüne çok güzel görünmüş ve onu ar-zulamış; çıkış yolunu bulamayıp ormanın derinliklerindeki evine daha da yaklaşsın diye büyüler yapmış. Orada demirhanesi, loş salonları, efendileri gibi sessiz ve gizemli olan hizmetkârları varmış. Dolaşmaktan yorulan Aredhel sonunda kapısına geldiğinde kendini gösterip onu karşılayıp evine almış. Ve o da orada kalmış; çünkü Eöl onu karısı olarak almış, bir akrabası ondan haber alana dek uzun zamanlar geçmiş.

Aredhel'in tamamen gönülsüz olduğu, uzun yıllar boyunca Nan El-moth'ta yaşamın onun için nefret verici olduğu söylenmez. Çünkü Eöl'ün öğütleriyle günışığından sakınsa da, birlikte yıldızların altında, ay ışığında dolaştılar; Eöl'un, Feanor oğulları ya da herhangi bir Noldor'u araması yasağı dışında, eskiden yaptığı gibi tek başına gezinebiliyordu. Aredhel, Nan Elmoth'un gölgelerinde Eöl'e bir oğul doğurdu ve yüreğinde Noldor'un yasaklanan dilinde bir isim verdi ona. Alacakaranlığın Oğlu anlamındaki Lomion; ama babası on iki yaşına dek ona isim koymadı. Sonra Keskin Bakış, Maeglin, dedi, çünkü oğlunun kendininkinden daha delici gözleri olduğunu, düşünce gücünün sözlerin bulanıklığının ötesinde yüreklerin gizlerini okuyabildiğini anlamıştı.

Maeglin serpilince, yüzü ve bedeni Noldor akrabalarına benzedi, ama tavırları ve aklıyla babasının oğluydu. Onu yakından ilgilendiren olaylar dışında pek konuşmazdı, sesi duyanları etkileyip karşı çıkanları yenecek güçteydi. Uzun boylu, siyah saçlıydı; gözleri koyu ama Noldor gibi parlak ve keskindi, teniyse beyazdı. Sık sık Eöl'le birlikte, doğuya Ered Lindon'daki Cüce şehirlerine gider, orada gösterilenleri hevesle öğrenirdi, özellikle dağlarda maden cevheri bulma zanaatını.

Yine de annesini daha çok sevdiği söylenir; Eöl dışardaysa uzun süre annesinin yanında oturup akrabaları ve onların Eldamar'da yaptıklarını, Fingolfın Hanedanı Prensleri'nin güç ve yiğitliklerine dair anlatabileceği her şeyi dinlermiş. Tüm bunları yüreğine işlemiş ama en çok Turgon hakkında duyduklarını, veliahtının olmayışını; çünkü karısı Elenwe,

Helcaraxe geçişinde ölmüş, tek çocuğu kızı Celebrindal Idril'miş.

Bu hikâyeleri anlatırken Aredhel'in içinde soyunu yeniden görme tutkusu uyanmış, Gondolin'in ışığından, güneş altındaki pınarlardan, baharın rüzgârlı göğü altında uzanan Tumladen'in yeşil çayırlarından nasıl bıktığına şaşırmış; üstelik oğlu ve kocası uzaklardayken çoğunlukla gölgeler içinde yalnızmış. Bu hikâyeler aynı zamanda Maeglin ve Eöl arasında ilk tartışmalara yol açmış. Çünkü annesi, JVIaeglin'e Turgon'un nerede yaşadığını veya oraya nasıl gidilebileceğini asla açıklamamış, o da tatlı dil kullanarak sırrı öğrenebileceğine ya da onun korunmasız aklını okuyabileceğine güvenerek fırsat beklermiş; ama bu yapılamadan önce Noldor'u izlemeyi, uzakta yaşamayan akrabaları Feanor oğullarıyla konuşmayı arzulamış. Amacını Eöl'e açıkladığında, babası çok öfkelendi. "Maeglin, oğlum, sen Eöl hanedanındansın" dedi. "GOLODHRİM değilsin. Bu toprakların tümü Teieri topraklandır ve ne kendimin ne de oğlumun, akrabalarırnızın katiUeriyle, yurtlarımızın istilacılarıyla, gaspçılarıyla ilgilenmesine izin vereceğim,. Bana itaat edeceksin yoksa seni buraya bağlarım." Maeglin yanıt veımedı ama soğuk ve sessizdi, Höl'le birlikte bir daha ülke dışına çıkmadı; Eöl de ona güvenmedi.

Cüceler, âdetleri olduğu gibi, yaz ortasında Eöl'ü Nogrod'da bir ziyafete çağırmış; ve o da gitmiş. Şimdi Maeglin ve annesi bir süreliğine diledikleri yere gitmek için özgürmüş ve genelde günışığını arayarak ormanın derinliklerine at binerlermiş; Nan Elmoth'u sonsuza dek terk cime arzusu Maeglin'in yüreğinde alevlenmiş. Bu yüzden Aredhel'e ılfmiş ki: "Hatlım, vakit varken gidelim! Bu ormanda senin ya da benim için ne umut varki? Burada esaret altında tutuluyoruz ve burada kazanacağım hiçbir şey yok; çünkü babarnın öğretmesi gereken ya da Naugrim'in bana göstereceği her şeyi öğrendim. Gondolin'i aramayalım mı? Sen rehberim olursun, ben de senin koruyucun!"

Sonra Aredhel mutlanıp gururla oğluna bakmış; ve Eöl'ün hizmet-l fırlarına Feanor oğullarını aramaya gittiklerini söyleyerek ayrılmış, Nan Elmoth'un kuzey saçaklarına doğru uzaklaşmışlar. Celon'un sığ

suları üzerinden Himlad topraklarına geçip Aros Sığlıkları'nâ, Dori-ath çitleri boyunca batıya doğru at sürmüşler.

Eöl doğudan, Maeglin'in tahmininden daha kısa sürede dönüp karısı ve oğlunu aradığında, gidişlerinin üstünden iki gün geçmişti; öfkesi öyle büyüktü ki onları gün ışığında bile izledi. Himlad'a girdiğinde öfkesini dizginleyip tehlikeleri hatırlayarak ihtiyatlı ilerledi,! çünkü Celegorm ve Curufın, Eöl'ü hiç sevmeyen güçlü efendilerdi, da-j hası Curufın'in tehlikeli bir ruh hali vardı; ama Aglon'un gözcüleri Maeglin ile Aredhel'in Aros Sığlıklan'nda at sürüşlerini görmüş ve garip şeylerin oluştuğunu anlayan Curufın, Geçit'ten güneye inerek Sığlıklar'ın yakınında kamp kurmuştu. Eöl, Himlad'in içlerine at süremeden Curufın'in süvarileri yolunu keserek onu efendilerine götürdü.

Curufın, Eöl'e dedi ki: "Topraklarımda işin ne, Karanlık Elf? Belkil acil bir meseledir, güneşten ürken birini gündüz vakti dışarı çıkartan.'

İçinde bulunduğu tehlikeyi bilen Eöl aklında uyanan acı sözlere gem vurdu, "Efendi Curufın," dedi, "oğlumun ve karımın, Gondc lin'in Ak Hanımı, ben evden uzaktayken sizi ziyaret etmek için yol| çıktıklarını öğrendim; onlara katılmam bana uygun göründü."

Sonra Curufın, Eöl'e güldü ve dedi ki: "Onlara eşlik erseydin, burd da umduklarından daha az sıcak karşılanabilirlerdi; ama sorun değil çünkü onların niyeti bu değildi. Arossiach üzerinden geçip hızla batıyâl yönelişlerinin üstünden iki gün bile geçmedi. Görünüşe göre beni kandıracaktın; eğer gerçekte sen kandırılmadıysan."

Ve Eöl yanıtlamış: "O zaman, efendim, belki de bana gidip bu işin aslını öğrenmem için izin verirsiniz."

"İznimi alabilirsin ama sevgimi değil" dedi Curufin. "Topraklarımdan ne kadar çabuk ayrılırsan, o kadar çok mutlu olurum."

Sonra Eöl atına tırmanarak dedi ki: "İhtiyaç olduğunda böylesine nazik akraba bulmak iyi bir şey. Efendi Curufın. Döndüğümde bunu hatırlayacağım." Curufin, Eöl'e kötü kötü baktı. "Eşinin unvanıyla önümde gösteriş yapma. Çünkü Noldor kızlarım çalan, hediyesiz ve

izinsiz evlenenler,, onların akrabalarıyla akrabalık kazanamaz. Sana gitmen için İ2İn verdim. İznini al ve var git. Eldar yasalarına göre bu sefer seni kacledemem. Ve şu öğüdü de ekleyeceğim: Nan Elmoth'un karanlığında yaşadığın yere dön, çünkü yüreğimin beni uyardığına göre artık seni sevmeyenleri izlersen, oraya asla dönemeyeceksin."

Sonra Eöl hızla at sürdü, tüm Noldor'a karşı kinle dolmuştu; çünkü şimdi JMaeglin ve Aredhel'in Gondolin'e kaçtıklarını anlamıştı. Kızgınlık ve küçük düşüşünün yerdiği utançla Aros Sığlıklan'nı geçip hızla onların peşinden gitti; ama onun izlediğini ve en hızlı ata bindiğini bilmemelerine rağmen onları göremedi, Brithiach'a ulaşıp atlarından ayrılmalarına dek. Sonra kötü talih onları açığa çıkardı; çünkü atlar yüksek sesle kişnemiş ve Eöl'ün atı bunu duyup onlara doğru hızlanmıştı; Eöl uzaktan Aredhel'in ak giysilerini gördü, dağların içine giden gizli yolu arayarak hangi yöne gittiğine dikkat etti.

Aredhel ve Maeglin, Gondolin'in Dış Kapısı'na ve dağların altındaki Saklı Koruma'ya ulaştılar; ve orada neşeyle karşılanıp Yedi Kapılar'dan geçerek Amon Gwareth üzerindeki Turgon'un huzuruna geldiler. Kral, Aredhel'in anlattığı her şeyi şaşkınlık içinde dinledi; ve kız kardeşinin oğluna, Maeglin'e, içinde Noldor prensleri arasına atanabilecek birini görerek ilgiyle baktı.

"Aslında Ar-Feiniel'in Gondolin'e döndüğüne seviniyorum," dedi, "şimdi şehrim yeniden, onun kaybolduğunu düşündüğüm günlerden daha güzel görünecek. Ve Maeglin topraklarımda en yüksek onura sahip olacak."

Sonra Maeglin eğildi, Turgon'un efendisi ve kralı olduğunu, onun istediği her şeyi yapmayı kabul etti; ama sonra suskun ve dikkatliydi, çünkü Gondolin'in ihtişamı ve parıltısı annesinin hikâyelerine göre düşlediklerinden daha güçlüydü, şehrin kudreti, halkının kalabalıklı-ğı, gördüğü birçok garip ve güzel, şey onu şaşırtmıştı. Ne var ki gözleri hiçbirine, Kral'ın yanında oturan kızı Idril'e çekildiği kadar çekilmedi; çünkü o annesinin soyu olan Vanyar gibi altın parlaklığın-

daydı ve ona Kral'ın salonunda ışıldayan bir güneş gibi görünüyordu.

Aredhel'i izleyen Eöl, Kuru Nehir'i ve gizli yolu bulup görünmeden içeri sızarak Koruma'ya geldiğinde yakalanıp sorgulandı. Koruma'daki1er Aredhel'in karısı olduğunu iddia ettiğini duyunca şaşkınlık içinde kalıp hızla şehre haberci yolladılar; ve haberci Kral'ın huzuruna geldi.

"Efendim," diye bağırdı,"Koruma'dakiler Saklı Kapı'ya görünmeden gelen birini yakaladı. Kendine Eöl diyor, uzun boylu bir Elf, karanlık ve zalim, Sindar soyundan; ne var ki Aredhel Hanım'ın karısı olduğunu iddia edip huzurunuza çıkarılmayı istiyor. Öfkesi büyük ve zaptetmek zor; yasanızın emrettiği gibi onu öldürmedik."

Sonra Aredhel dedi ki: "Yeter! Korktuğum gibi, Eöl bizi izledi. Ama bunu büyük gizlilikle yaptı; çünkü biz Saklı Yol'a girdiğimizde ne bir izleyen gördük ne de duyduk." Sonra haberciye dedi ki: "Söylediği doğru. O Eöl, onun karışıyım ve o oğlumun babası. Onu öldürmeyin, ama eğer Kral öyle isterse buraya Kral'm yargılamasına getirin."

Ve öyle yapıldı; Eöl, Turgon'un huzuruna getirilip yüce tahtının önünde, gururlu ve somurtkan olarak durdu. Her ne kadar gördüğü her şey karşısında oğlu kadar şaşkınlığa düşse de yüreği Noldor'a kızgınlık ve nefretle daha da doldu. Ama Turgon onu onurlandıracak şekilde davrandı, ayağa kalkıp elini uzattı; ve dedi ki: "Hoş geldin, akraba, çünkü böyle görüyorum seni. Burada dileğin gibi yaşayabilirsin, burada kalman ve krallığımdan ayrılmaman şartıyla; çünkü yasalarıma göre buradan yolu bilen kimse ayrılamaz."

Ama Eöl elini geri çekti. "Senin yasanı tanımıyorum." dedi. "Ne sen ne de senin soyundan birinin bu topraklarda ülkeler kurmaya veya orda burda sınırlar oluşturmaya hakkı yoktur. Burası senin tamamen sessizce, daima kibirle ve haksızca uğraşarak savaş getirdiğin Teleri topraklarıdır. Senin sırların umrumda değil ve senin hakkında casusluk etmeye değil, kendime ait olanı talep etmeye geldim: karımı ve oğlumu. Eğer kız kardeşin Aredhel üzerinde bir hak iddia ediyorsan, jO zaman kalsın, bırak kuş kafesine geri dönsün ki orada daha önce

hastalandığı gibi yeniden hastalanacaktır. Ama Maeglin öyle değil. Oğlumu benden uzak tutamazsın. Gel Maeglin, Eöl'ün oğlu! Baban sana emrediyor. Onun düşmanlarının ve akrabalarının katilinin evini terk et ya da lanetlen!" Ama Maeglin hiçbir yanıt vermedi.

O zaman Turgon elinde hüküm asasıyla yüce tahtına oturup sert bir tonla konuştu. "Seninle tartışmayacağım, Karanlık Elf. Senin güneşsiz ormanların yalnızca Noldor kılıçlarıyla korunuyor. Orada vahşice dolaşma özgürlüğünü soyuma borçlusun; ve ancak onlar sayesinde uzun süredir Angband çukurlarında esir olarak çalışmıyorsun. Ve burada Kral benim; istesen de istemesen de benim hükmüm yasadır. Bu seçim sadece sana veriliyor: burada kal ya da öl; ve oğlun için de böyle."

Sonra Eöl, Kral Turgon'un gözlerinin içine baktı, ce,sareti kırılmamıştı ama salonun üstüne durgun bir sessizlik çökerken uzun süre konuşmadan hareketsizce bekledi; onun tehlikeli olduğunu bilen Aredhel korktu. Birdenbire, yılan kadar çevik bir hareketle, pelerininin altında sakladığı kısa bir kargıyı Maeglin'e fırlatarak bağırdı: "İkinci tercihi yapıyorum ve oğlum için de! Bana ait olanı tutamayacaksın!".

Ama Aredhel kargının Önüne fırladı ve kargı omzuna çarptı; çevredekiler Aredhel ile .ilgilenilirken birçok kişi Eöl'ün üzerine atılarak onu bağlayıp uzaklaştırdı. Ama Maeglin babasına bakarak sessiz kaldı.

Eöl'ün ertesi gün Kral'ın yargılamasına çıkarılacağına karar verildi; Aredhel ve Idril, Turgon'a af için gittiler. Akşama doğru, yarası küçük görünse de Aredhel hastalandı, karanlığa dalıp geceleyin öldü; kargının ucu zehirliydi ve çok geç olana dek kimse bunu anlayamamıştı.

Bu yüzden Eöl, Turgon'un huzuruna getirildiğinde, affedilmedi; ve onu Caragdûr'a, Gondolin tepesinin kuzeyinde kara bir uçurumun üzerine, şehrin dimdik duvarlarından aşağıya atmak için getirdiler. Maeglin yanlarinda durup hiçbir şey demedi; en sonunda Eöl bağırdı: "Demek babanı ve soyunu terk ettin, kötü dölün oğlu. Burada tüm umutların sönecek ve burada benimkiyle aynı şekilde ölesin."

Eöl'ü Caragdûr üzerinden attılar ve böylece sonu geldi, bu Gondo-

lin'deki herkese adil göründü; ama Idril kederlenip o günden sonra soydaşlarına güvenini yitirdi. Maeglin başarılı olup herkes tarafından takdir edilerek Gondolindrim arasında yüceldi, Turgon'un değer verdikleri arasında yükseldi; çünkü öğrendiklerinin hepsini hevesle; çabucak öğrenmişti ve aynı şekilde öğretiyordu. Demircilik zanaatı ve madencilikle ilgilenenleri etrafına topladı; Echoriath'da (Kuşatan Dağlar) araştırmalar yapıp çeşitli zengin maden yatakları buldu. En çok Echoriath'ın kuzeyindeki Anghabar madenindeki sert demir'e değer verdi, oradan o kadar çok dövülmüş metal ve çelik bolluğuna sahip olundu ki, Gondolindrim silahları daha da güçlenip keskinleşti; ve bu gelecek günlerde yararlı oldu. Maeglin'in öğütleri bilgece ve ihtiyatlıydı, gerektiğinde de dayanıklı ve cesur. Sonraki günlerde bunu gösterdi: çünkü Nirnaeth Arnoediad'in korkunç yılında Turgon topraklarını açıp kuzeyde Fingon'un yardımına giderken Maeglin, Gon-dolin'de Kral vekili olarak kalmadı, Turgon'un yanında dövüştü, savaşta korkutucu ve korkusuz olduğunu kanıtladı.

Böylece Noklor prensleri arasında güçlenerek yükselen ve onların ülkelerinin en ünlüsü dışında, prenslerin en yücesi haline gelen Maeg-lin'in yazgısında her şey yolunda gibiydi. Yine de yüreğindekileri açığa vurmadı; her şey istediği gibi gitmemesine rağmen sessizlik içinde dayanarak tutkusunu çok az kişi anlayabilsin diye düşüncelerinde sakladı, Celebrindal Idril dışında. Çünkü Gondolin'deki ilk günlerinden itibaren, gittikçe daha kötüleşen, bütün neşesini kaçıran bir sıkıntısı vardı: Idril'in güzelliğine âşıktı, onu umutsuzca arzuluyordu. Eldar böylesi yakın akrabalarıyla evlenmezdi, ne de hiçbiri daha önce böyle bir şeyi arzulamıştı. Idril, her nasılsa Maeglin'i pek sevmiyordu, onun kendisini sevdiği düşüncesini bilmek, onu daha da az sevmesine yol açıyordu. Çünkü bu ona Maeglin'in içindeki garip ve iğrenç bir şey gibi görünüyordu, aslında Eldar'ın daima öyle gördüğü: Akrabakıyı-mı'nın günahkâr meyvesi, ki bununla Mandos'un lanetinin gölgesi, Noldor'un son umutlarının da üzerine çöküyordu. Ama yıllar geçtikçe

Maeglin, Idril'i izleyip bekledi, aşkı kalbinde karanlığa dönüştü. Diğer meselelerde de eğer o şekilde sahip olabilecekse, çalışmadan, zahmetsizce ve kolayına kaçarak arzusuna ulaşmaya çalıştı.

Bunlar Gondolin'de yaşandı; ve ülkedeki mutluluğun ortasında, ihtişamı sürerken, kötülüğün kara tohumu da ekilmişti.

ON YEDİNCİ BÖLÜM
İNSANLARIN BATI'YA GELİŞİNE DAİR

Noldor'un Beleriand'a gelişinin ardından üç yüzyıldan fazla zaman geçmişti ve Uzun Barış günlerinde Nargothrond'un efendisi Felagund Finrod, Sirion'un doğusuna yolculuğa çıkarak Feanor oğullan Maglor ve Maedhros ile avlandı. Ay kovalamaktan sıkılınca uzaklarda parılda-dığını gördüğü Ered Lindon'a doğru tek başına gitti; ve Cüce Yolu'ndan ilerleyerek Sam Athrad sığlığında Gelion'u aştı, Ascar'ın doğudaki sularının üzerinden güneye dönerek Ossiriand'ın kuzeyine geldi.

Dağların etekleri arasında bir vadide, Thalos'un kaynaklarının aşağısında gece vakti ışıklar gördü, uzaklardan gelen şarkı sesleri duydu. Çok şaşırdı, çünkü o topraklardaki Yeşil Elfler ne ateş yakar, ne de geceleri şarkı söylerdi. Önce Kuzey ittifağından gelen bir Ork akını olmasından korktu, ama yaklaştıkça böyle olmadığını anladı; çünkü şarkı söyleyenler onun dsha önce hiç duymadığı, Cücelere veya Orklara ait olmayan bir dil kullanıyordu. Felagund ağaçların karanlık gölgelerinde sessizce durup aşağıdaki kampa baktığında garip bir halk gördü.

Onlar, zamanla Yaşlı Beor diye bilinen İnsan reisinin akrabaları ve takipçilerinin bir bölümüydü. Doğu'nun dışında gezindikleri birçok yaşamın ardından onları, Beleriand'a giren ilk İnsan ırkını. Mavi Dağ-lar'dan geçirmişti; şarkı söylüyorlardı, mutluydular, tüm tehlikeleri geride bırakıp korkunun olmadığı bir yere geldiklerine inanıyorlardı.

Felagund, uzun süre izledi ve yüreğinde onlar için sevgi duydu; ama tümü uykuya dalana dek ağaçların arasında saklandı. Sonra uyuyan insanların arasına inip kimse dikkat etmediği için sönmüş ateşlerinin yanına oturdu; ve Beor'un bir kenara bıraktığı kaba bir arpı alarak İnsan kulaklarının duymadığı bir müzik çaldı; çünkü yabaneller-deki Karanlık Elfler dışında henüz onlara sanat öğretenler yoktu.

Derken İnsanlar uyanıp arp çalıp şarkı söyleyen Felagund'u dinlediler ve her biri yanındaki arkadaşlarının uyandığını görene dek güzel bir düşte olduğunu sandı; Felagund çalarken müziğin güzelliği ve şarkının güzelliği yüzünden ne konuşup ne de kıpırdandılar. Elf Kralı'nın sözlerinde bilgelik vardı, onu dinleyen yürekler daha da bilgeleşti; şarkısında Arda'nın yaratılışına ve Deniz'in gölgelerinin ötesindeki Aman'ın mutluluğuna dair söylediği şeyler gözlerinin önüne belirgin görüntüler halinde geldi ye Elf dilini her akıl kendi ölçüsüne göre yorumlandı.

İnsanlar, böylece Eldar içinden ilk tanıştıkları kişiyi. Kral Felagund'u, kendi dillerinde Bilgelik, Nöm, diye isimlendirdiler. Onun haikınaysa Bilgeler, Nomin, dediler. Aslında ilk başlarda, Felagund'un Batı'da, uzaklarda yaşadıklarına dair söylentiler duydukları, Valar'dan olduğuna inanmışlardı; ve (kimilerinin dediğine göre) yolculuğa çıkmalarının nedeni buydu. Fealgund onların arasında yaşadı, onlara gerçek bilgiyi öğretti; onu sevdiler, efendileri olarak kabul ettiler ve sonrasında Finarfin hanedanına daima sadık kaldılar.

Şu var ki Eldar'ın dil becerisi diğer tüm halkların ötesindeydi; ve Felagund, İnsanların akıllarındaki düşünceleri okumanın yolunu keşfetti ki böylece onların sözcükleri kolayca tercüme edildi. Denir ki, bu İnsanlar aynı zamanda dağların doğusundaki Karanlık Elfler ile uzun süre ilişkideydi ve etillerinin büyük bölümünü onlardan öğrenmişlerdi; Quendi'nin tüm dilleri tek bir kaynaktan doğduğu için, Béor ve halkının dili, birçok sözcük ve kullanımda Elf dilini andırırdı. Bu yüzden çok geçmeden Felagund, Beor'la sohbet edebildi, onunla yaşadığı sürede birlikte çok şey konuştular. Ama ona İnsanların doğuşu ve yolculukları hakkında sorular sorduğunda, Beor çok az şey söyledi; aslında çok az şey biliyordu, çünkü ataları geçmişlerine ait çok az hikâye anlatmış ve anılarının üzerine bir sessizlik çökmüştü. "Arkamızda bir karanlık uzanıyor," dedi Beor; "ve ona sırtımızı döndük, oraya düşüncede bile dönmek istemiyoruz. Batıya doğru döndü yüreklerimiz ve orada Işık'ı bulacağımıza inanıyoruz,"

Ama sonradan Eldar arasında dendi ki, İnsanlar Hildörien'de Güneş doğarken uyandıklarında Morgoth'un casusları tetikteymiş ve haber hemen ona ulaştırılmış; bu ona öyle önemli bir şey gibi görünmüş ki gölgeye bürünüp Savaş'in yönetimini Sauron'a bırakarak Angband'dan gizlice ayrılıp Orta Dünya'ya gitmiş. O zamanlar, onun İnsanlarla olan ilişkileri hakkında Eldar aslında hiçbir şey bilmiyordu ve zamanla da çok az şey öğrendiler; ama İnsanların yüreğinde (Akrabakıyımı ve Mandos'un Hükmü'nün Noldor üzerine çöktüğü gibi) bir karanlığın yattığını, ilk kez tanıştıkları Elf Dostları insanlarında bile açıkça anladılar. Yeni ve güzel olarak doğan ne varsa mahvetmek ya da yıkmak daima Morgoth'un ilk arzusu olmuştu; ve yaptığı bu yolculuğun da aynı amaca yöneldiği şüphesizdi: korku ve yalanlarla İnsanları Eldar'a düşman yaparak onları doğudan getirip Beleriand'a karşı savaştırmak. Ama bu tasarı yavaş olgunlaşıyordu ve asla tamamen başarılı olmadı; çünkü (denilene göre) başlangıçta İnsanlar sayıca azdı ve o dönemdei Morgoth, Eldar'm gelişen gücü ve birliğinden korkarak ardında daha az güçlü ve kurnaz birkaç hizmetkâr bırakıp Angband'a dönmüştü.

Felagund, Beor'dan aynı düşünceyle batıya doğru yolculuk eden başka birçok İnsan olduğunu öğrendi. "Soyumdan başkaları Dağları geçtiler," dedi, "ve uzaklarda dolaşmıyorlar; dillerimizin farklı olduğu Haladin halkı, hâlâ doğu yamaçlarının vadilerinde daha ileriye gitmeye cesaret etmek için gelecek haberleri bekliyorlar. Dilleri bizimkine' daha çok benzeyen başka İnsanlar da var, onlarla zaman zaman ilişkilerimiz oldu. Batıya doğru yürüyüşte önümüzdeydiler ama onları geçtik; çünkü, onlar kalabalık ve hepsi Marach dedikleri bir reis tarafından yönetiliyor, beraberliklerini koruyup yavaş hareket ediyorlar."

Şimdi Ossiriand'lı Yeşil Elfler, İnsanların gelişiyle sıkıntıya düşmüşlerdi ve denizin ötesindeki Eldar'dan bir efendinin aralarında olduğunu duyduklarında Felagund'a haberciler yolladılar. "Efendim," dedi', haberciler,"eğer yeni gelenlerin üzerinde gücünüz varsa, onlara geldik-

leri yollardan geri dönmelerini veya ilerilere gitmelerini emredin. Çünkü bu topraklarda yaşadığımız barışı bozacak yabancılar istemiyoruz. Bu halk ağaç kesici, hayvan avlayıcı; bu yüzden onların dostu değiliz, eğer ayrılmazlarsa yapabildiğimiz tüm yollarla onlara acı çektireceğiz."

Ondan sonra Beor, Felagund'un tavsiyesiyle halkının tüm gezgin ailelerini ve akrabaları toplayıp Gelion üzerinden geçerek Arnrod ve Am-ras topraklarından, Doriath sınırları yakınındaki Nan Elmoth'un güneyine ve Celon'un doğu kıyılarına yerleştiler; o toprakların adı zamanla Karargâh, Estolad, oldu. Bir yıl sonra Felagund, ülkesine dönmek istedi, Beor da onunla gelmek için izin istedi; ve yaşamı boyunca Nargoth-rond Kralı'nın hizmetinde kaldı. Beor adını böylece aldı, adı daha önce Balan'dı; Beor kendi halkının dilinde 'Kul' anlamındaydı. Halkının yönetimini büyük oğlu Baran'a bırakıp Estolad'a asla dönmedi.

Felagund'un ayrılışından kısa süre sonra Beor'un bahsettiği diğer İnsanlar da Beleriand'a geldi. Önce Haladin geldi; ama Yeşil Elflerin düşmanlığıyla karşılaşınca kuzeye dönüp, Feanor oğlu Caranthir'in ülkesi Thargelion'a yerleştiler; orada bir süre barış içindeydiler, Ca-ranthir halkı onlara pek az önem verecekti. Sonraki sene Marach halkını dağların üzerinden geçirdi; düzenli topluluklar halinde ilerleyen uzun boylu, savaşçı bir halktılar ve Ossiriand'lı Elfler kendilerini gizlediler, yollarını kesmediler. Beor'un halkının yeşil ve bereketli bir diyarda yaşadığını duyan Marach, Cüce Yolu'ndan aşağı inip güneydeki topraklara, Beor oğlu Baran'ın yerleştiği yerin doğusu ve güneyine yerleşti; bu halklar arasında güçlü bir dostluk vardı.

Felagund, İnsanları ziyaret etmek için sık sık döndü; ve batı topraklarından, Noldor ya da Sindar, birçok Elf, gelecekleri çok önceden bildirilen Edain'i görme arzusuyla Estolad'a geldi. Valinor'da onların doğuşu için yapılan kehanette İnsanlara verilen İkinci Halk, Atani, .sözcüğü şimdi Beleriand dilinde Edain haline gelmişti ve sadece Elf Dostları'nın üç soyu için kullanıldı.

Tüm Noldor'un Kralı olarak Fingolfin, onlara hoş geldiniz habercileri yolladı; ardından Edain arasından birçok genç ve arzulu insan Eidar krallarının ve efendilerinin hizmetine girdi. Onlar arasında Marach oğlu Malach da vardı ve on dört yıl Hithlum'da yaşadı; Elf dilini öğrenip Aradan admı aldı.

Edain, Estolad'da uzun süre mutluluk içinde yaşayamadı, çünkü çoğu hâlâ batıya gitmeyi arzuluyordu, ama yolu bilmiyorlardı. Önlerinde Doriarh'ın çitleri, güneye doğruysa Sirion ve önün aşılmaz bataklıkları uzanıyordu. Bu yüzden Noldor'un üç hanedanının kralları, İnsanlarda güç umudu görüp, Edain arasından isteyenlerin gelip kendi halkları içine yerleşebilecekleri haberleri yolladılar. Böylece başladı Edain göçü: önce azar azar, ama sonra aileler, akrabalar halinde, ayaklanıp Estolad'ı terk ettiler, elli yıl kadar sonra birkaç bini Kralların ülkelerine girmişti. Bunların çoğu kuzeye doğru giden uzun yoldan, yollar onlara tanıdık gelene dek gitti. Beor'un halkı Dorthonion'a gelip Finarfin hanedanının yönettiği topraklarda yaşadı. Aradan'in halkının çoğu (çünkü babası Marach ölümüne dek Estolad'da kalmıştı) batıya doğru ilerledi; bir bölümü Hithlum'a geldi ama Aradan oğlu Magor ve birçok kişi Sirion'dan aşağı Beleriand'a geçip bir süre Ered Wethrin'in güney yamaçlarındaki vadilerde yaşadı.

Denir ki, Felagund Finrod dışında kimse tüm bu olaylar hakkmda Kral Thingol'e danışmamış ve bu da onu rahatsız etmiş, hem bu yüzden hem de onlar hakkındaki ilk haberlerin duyulmasından önce İnsanların gelişiyle ilgili düşler yüzünden sıkıntılıymış. O yüzden İnsanların kuzey dışında hiçbir yere yerleşmemelerini, hizmet ettiklec prenslerin onların tüm yaptıklarından sorumlu olacaklannı emretmiş ve demiş ki: "Benim krallığım ayakta kaldığı sürece hiçbir İnsan Doriath'a girmeyecek, harta sevgili Finrod'a hizmet eden Beor hane nından olanlar bile." O sırada Melian ona hiçbir şey söylemedi, an sonra Galadriel'e dedi ki: "Dünya, şimdi büyük gelişmelere doğrl hızla ilerliyor. İnsanlar içinden biri, hatta Beor'un hanedanından, *gei*

çekten gelecek ve Melion Kuşağı onu durduramayacak, çünkü onu, benim kudretimden daha büyük bir yazgı gönderecek; ve bu gelişten doğan şarkılar tüm Orta Dünya değiştiğinde bile sürecek."

Ama birok İnsan Estolad'da kaldı, hâlâ orada uzun yılların ardından yaşayan karışık bir halk vardı, ta ki Beieriand'ın yıkımında tamamen istila edilmelerine ya da Doğu'ya geri kaçmalarına kadar. Çünkü aralarında gezgin günlerinin bittiğine inanan yaşlıların yanında kendi yollarına gitmeyi arzulayanların sayısı da az değildi ve Eidar'dan, onların gözlerindeki ışıktan korkuyorlardı; zamanla Edain içinde çekişmeler ba§ladı ki bu olaylarda Morgoth'un gölgesinin farkına varılabilir, çünkü İnsanların Beleriand'a gelişini, Elflerle gelişen dostluklarını bildiği kesindi.

Mutsuz olanların liderleri Beor hanedanından Bereg ve Marach'ın torunlarından Amlach'tı; ve açıkça dediler ki: "Orta Dünya'nın tehlikelerinden, orada yaşayan karanlık şeylerden kaçmayı arzulayarak uzun yollar aşıp geldik; çünkü Batı'da Işık olduğunu duyduk. Ama şimdi öğreniyoruz ki Işık, Deniz'in ötesinde. Tanrıların mutluluk içinde yaşadığı oraya gidemeyiz. Biri dışında; Karanlığın Efendisi burada, önümüzde, bilge ama zalim olan Eldar, onunla sonu olmayan savaşlar yapıyor. Eldar, onun Kuzey'de yaşadığını söylüyor; orada kaçtığımız acı ve ölüm var. Biz o yoldan gitmeyeceğiz."

Sonra bir divan toplandı ve İnsan *meclisi* çağrıldı, çok fazla sayıda kişi bir araya geldi. Elf Dostları, Bereg'i şöyle yanıtladı: "Kaçtığımız liim kötülüklerin Karanlık Kral'dan geldiği doğru; ama o tüm Orta Dünya'yı hâkimiyeti akına almak istiyor ve şimdi nereye dönersek dönelim, bizi izlemeyecek mi? Burada mağlup edilmedikçe ya da en azından ittifak altında tutulmadıkça. O sadece Eldar'ın cesaretiyle zaptedi-liyor, belki de bizim bu topraklara getirilmemizin amacı bu, gerektiğiinde onlara yardım etmek."

Bereg yanıtladı: "Bırakın onunla Eldar uğraşsın! Bizim yaşamlarımız yeterince kısa." Herkese Imlach oğlu Amlach gibi gözüken ve du-

yanların yüreğini titreten korkunç sözler söyleyen biri kalktı: "Tüm bunlar yalnızca Elf ilmi, yeni gelen gafillerin aklını çelecek masallar. Deniz'in kıyısı yok. Batı'da Işık yok. Sizler dünyanın sonuna kadar Elf-lerin sahte ateşini izlediniz! Hanginiz Tanrıların küçücük bir parçasını gördü? Kuzeydeki Karanlık Kral'ı kim gördü? Orta Dünya'nm hâkimiyetini isteyen Eldar. Servete duydukları hırs yüzünden, dünyayı onun gizleri için oydular ve altında yaşayan şeyleri öfkelendirdiler, hep yaptıkları ve yapacakları gibi. Bırakın Orklar kendilerine ait olan diyarı alsın, biz de bizimkini alırız. Eldar bizi rahat bırakırsa, dünyada yer var!"

Dinleyenler bir süre şaşkınlık içinde kaldı, yüreklerine korkunun gölgesi düştü; Eldar topraklarından uzaklara gitmeye karar verdiler. Ama sonra Amlach aralarına gelerek, tartışmada bulunduğunu veya ilettikleri sözleri söylediğini reddetti; insanlar arasında şüphe ve karmaşa doğdu. Sonra Elf Dostları, dedi ki: "Şimdi en azından buna inanırsınız: bir Karanlık Efendi gerçekten var, casusları, temsilcileri aramızda; çünkü bizden ve düşmanlarına kazandırabileceğimiz güçten korkuyor."

Yine de bazıları dedi ki: "Aslında bizden nefret ediyor, burada uzun süre yaşar, onun Eldar krallarıyla çatışmasına karışırsak, hiçbir kazancımız olmadan, daha da nefret edecek." Böylece hâlâ Estolad'da kalanların bazıları ayrılmak için hazırlandı; ve Bereg, Beor halkından bin kişiyi güneye götürdü ve o günlerin şarkılarından çıktılar. Ama Amlach pişmandı, dedi ki; "Şimdi bu Yalanlar Ustası'yla kişisel bir davam var ve hayatımın sonuna dek devam edecek"; uzaklara, kuzeye gidip Maedh-ros'un hizmetine girdi. Ama halkından Bereg'le aynı düşüncedekiler yeni bir lider seçip dağların üzerinden Eriador'a dönüp unutuldular.

Bu sürede Haladin, Thargelion'da yerleşti ve mutluydular. Yalanlarla ve kandırmacalarla Elfleri ve İnsanları tamamen yabancılaştıramadığını gören Morgoth öfkeyle dolmuştu, İnsanlara verebileceği her zararı vermeye çalıştı. Bu yüzden bir Ork akını yolladı, müttefiklerden saklanarak doğuya geçerek Cüce Yolu'nun geçitleriyle Ered Lindon

Haladin'in çoğu efendilerin hükümdarlığı altında ya da birlikte yaşamıyorlardı, çiftlikler birbirlerinden ayrıydı, kendi kendilerini yönetiyorlardı ve birleşmekte yavaştılar. Ama aralarında Haldad adında hükmetme gücü olan, korkusuz biri vardı; bulabildiği tüm cesur adamları toplayıp Ascar ile Gelion arasındaki ıssız topraklara çekildi, en ıssız köşeye nehirler arasına uzanan kazıklarla çevrili bir yer inşa etti; kurtarabildikleri tüm kadın ve çocukları onun ardına götürdüler. Orada yiyecekleri bitene dek kuşatma altında kaldılar.

Haldad'ın ikiz çocukları vardı: kızı Haleth ve oğlu Haldar; ikisi de savunmada yiğitlikler yaptılar, Haleth yürekli ve güçlü bir kadındı. Ama Haldad, en sonunda Orklara yapılan bir saldırıda katledildi; babasının bedenini onların kasaplığından kurtarmak için hızla fırlayan Haldar da onun yanında baltayla doğrandı. Sonra Haleth, umutsuz olsalar da halkını bir araya topladı; halkının bir bölümü kendilerini nehirlere atıp boğulmuştu. Ama yedi gün sonra Orklar son saldırılarını yapıp kazıklarla yapılmış setten içeri girdiklerinde, birden boruların müziği duyuldu ve Caranthir ordusuyla kuzeyden inip Orkları nehirlere sürdü.

Sonra Caranthir, İnsanlara nezaketle davranıp Haleth'i onurlandırdı; babası ve kardeşinin acısını unutturmak için onu ödüllendirmeyi önerdi. Ve Edain içinde de cesaret olduğunu geç olsa da görerek dedi ki: "Eğer gelip daha kuzeyde yaşarsanız, orada Eldar'ın dostluğuna ve korumasına sahip olursunuz, kendinize ait bağımsız topraklara."

Ama Haleth gururluydu, yol gösterilmeye veya hükmedilmeye isteksizdi, Haladin'in çoğu aynı düşüncedeydi. Bu yüzden Caranthir'e teşekkür edip dedi ki: "Efendim, dağların gölgesini terk ederek batıya, akrabalarımızın gittiği yere gitmeye karar verdim." Haladin halkı, Orklar yüzünden çılgınca ormanlara kaçışanlardan bulabildikleri yaşayanları ve yakılmış çiftliklerinde kalan malları toparladılar, Haleth'i reisleri saydılar; o da onları Estolad'a götürdü, orada bir süre yaşadılar.

Ama diğerlerinden ayrı bir halk olarak kalacaklardı, Elfler ve İnsanlar artık onları Haleth'in Halkı diye bildi. Haleth, yaşadığı sürece reisleri olarak kaldı, evlenmedi ve sonra kardeşi Haldar'm oğlu Haldan reis olacaktı. Ne var ki çok geçmeden Haleth yeniden batıya gitmek istedi; halkının çoğu bu düşünceye karşı olsa da onları tekrar daha ilerilere götürdü; Eldar'ın yardımı veya rehberliği olmadan gittiler; Ce-lon ve Aros'u aşarak Dehşet Dağları ve Melian Kuşağı arasındaki tehlikeli topraklarda ilerlediler. O topraklar, henüz o zamanlar, daha sonra olacağı kadar kötü değildi, ama ölümlü İnsanların yardımsız gidebileceği bir yol da değildi; ve Haleth, hükmetme gücünü kullanıp halkını ilerlemeye zorladı, güçlükler ve kayıplarla bölgeyi aşrılar. Sonunda Brithiach üzerinden geçtiler, çoğu yolculuklarından pişmandı; ama artık dönüş yoktu. Bu yüzden yeni topraklarda eski hayatlarına ellerinden geldiğince döndüler; ve Teiglin nehrinin ötesindeki Talath Dirnen ormanlanndaki özgür çiftliklerde yaşadılar, bir bölümü uzaklara Nargothrond diyarına dek gezindi. Ama çoğunluk Haleth Hanım'ı seviyor ve onun gideceği yerde, onun emrinde yaşamak istiyordu; o da onları Teiglin ve Sirion arasındaki Brethil Ormanı'na götürdü. Takip eden kötülük günlerinde dağılmış halkının çoğu oraya gelecekti.

Kral Thingol, her ne kadar Melian Kuşağı içinde olmasa da, Brethil'in ülkesinin bir parçası olduğunu iddia ediyordu ve onu Hakth'e vermeyecekti; ama Thingol'un dostu Felagund, Haleth'in Halkı'nın başına gelenleri duyunca bu ihsanı onlar için elde erti: halkının Teiglin Geçişleri'ni, tüm Eldar düşmanlarına karşı korumaları ve ormanlarına hiçbir Orkun girmesine izin vermemeleri koşuluyla, onun Brethil'de özgürce yaşamasına. Haleth şöyle yanıtladı: "Babam Haldad ve kardeşim Haldar nerede? Eğer Doriath Kralı, Haleth ile onun akrabalarını parçalayanlar arasında bir dostluktan korkuyorsa, Eldar düşiinceleri İnsanlar için çok tuhaf." Ve Haleth ölene dek Brerhil'de yaşadı; ve halkı ormanın yüksekliklerinde yattığı yerin üzerinde yeşil bir tepecik yükseltti, Hanımhöyüğü, Tür Haretha, Sindar dilinde Haudh-en-Arwen.

Edain, işte böylece Eldar topraklarında yaşadı, kimi orada, kimi burada, kimi gezgin, kimi akrabalarıyla ya da küçük topluluklar halinde; çok geçmeden büyük bölümü, hem aralarında günlük dil olarak hem de Elf ilmini öğrenmeye hevesli oldukları için Gri Elf dilini öğrendi. Ama bir süre sonra, Elf ve İnsanların belli bir düzen olmadan birlikte yaşamalarının iyi olmadığını, İnsanların kendi ırklarından efendilere ihtiyaç duyduklarını gören Elf kralları, onlara kendi hayatlarını yaşayabilecekleri bölgeler ayırdılar, o topraklan özgür tutmak için reisler seçtiler. Savaşta Eldar ile birlikteydiler ama kendi reislerinin hükmü altında yaşadılar. Ne var ki Edain'in çoğu Elflerle dostluktan büyük keyif alıyor, izinleri olduğu sürece onların arasında yaşayacaklardı; gençleri sık sık kralların ordularında bir süre hizmet ettiler.

Aradan Malach oğlu Magor oğlu Hathol'un oğlu olan Lorindol Hador, gençliğinde Fingolfîn'in ailesine katılmış ve Kral tarafından sevilmişti. Bu yüzden Fingolfin ona Dor-lomin'in hükümdarlığını verdi ve o da soyunun çoğunu oraya toplayıp Edain reislerinin en kudretlisi haline geldi. Evinde sadece Elf dili konuşuluyordu; artıa kendi dilleri unutulmamıştı ve Nûmenor'un ortak dili doğdu. Ama Dorthonion'da hükümdarlık Beor'un halkındaydı ve Ladros ülkesi Yaşlı Beor'un torunu olan Boron'un oğlu Boromir'e verildi.

Hador'un oğullan Galdor ve Gundor'du; Galdor'un oğulları da Hurin ve Huor; ve Hurin'in oğlu Glaurung'un Felaketi Tûrin'di; Huor'un oğlu Tuor ise Kutlu Earendil'in babasıydı. Boromir'in oğlu, oğullan Bregolas ve Barahir olan Bregor'du; Bregolas oğullarıysa Baragund ve Belegund. Baragund kızı Morwen, Tûrin'in annesi; Belegund kızı Rıan da Tuor'un annesiydi. Ama Thingol'un kızı Lûthien'in aşkını kazanan Barahir oğlu Tek-elli Beren'di ve öldükten sonra geri dönecekti; onların soyundan Eârendil ile karısı Elwing ve tüm Nûmenor Kralları doğdu.

Tümü Noldor Kadersizliği'nin ağına düşeceklerdi; ve Eldar'ın hâlâ eskinin Krallarına dair hikâyeler arasında hatırladığı birçok önemli iş yaptılar. Ve o günlerde İnsanların *gücü* Noldor'un kudretine eklenmiş-

ti, -umutlan yüceydi; Morgoth sıkıca kuşatılmıştı çünkü Hador'un halkı soğuğa, uzun yolculuklara dayanıklıydı ve zaman zaman uzaklara kuzeye giderek Düşman'ın hareketlerini gözlemekten korkmadılar. İnsanların Üç Hanedanı, güçlenip büyüdükçe çoğaldı, ama aralarında en güçlüleri Altınbaş Hador'un, Elf efendilerinin akranının hanedanıydı. Halkı güç ve endamda uluydu, zekâları çabuk kavrayıcı, cesur ve dayanıklıydı, kızgınlık ve kahkahada hızlı, İnsanoğlunun gençlik döneminde Ilûvatar'ın Çocukları arasında güçlüydüler. Genellikle sarışın, mavi gözlüydüler; ama annesi Beor hanedanından Morwen olan Tûrin öyle değildi. O hanedanın İnsanları koyu ya da kahverengi saçlı, gri gözlüydü; onlar İnsanlar içinde Noldor'a en benzeyen, onlar tarafından en sevilenlerdi; çünkü akılları kıvrak, elleri becerikh, anlayışları çabuk, hafızaları güçlüydü, acımaktansa kahkahaya daha hızlı geçiyorlardı. Ha-leth'in orman halkı onlara benzerdi, ama yapıları daha küçüktü ve ilme daha az hevesliydiler. Az sözcük kullanıyor, insanların büyük topluluklarını sevmiyorlardı; Eldar topraklarına duydukları merak henüz yeniyken çoğu yeşil ormanlarda özgürce gezinerek, yalnızlıktan keyif alıyorlardı. Ama Batı ülkelerinde ömürleri kısa ve günleri de mutsuzdu.

Edain'in ömürleri, İnsanların hesaplarına göre Beleriand'a gelişlerinin ardından uzamıştı; Yaşlı Beor üç yüz doksan yıl yaşayıp sonunda öldüğünde kırk dört yıl boyunca Kral Felagund'a hizmet etmişti. Ve bir yara veya keder yüzünden değil yaşlılıktan öldüğünde Eldar, İnsan yaşamının hızla sönüşünü, kendilerinde bilmedikleri yorgunluk yüzünden ölümü ilk kez gördüler; arkadaşlarının kaybından fazlasıyla kederlendiler. Beor, hayatından isteyerek vazgeçmiş, huzur içinde ölmüştü; Eldar, İnsanların tuhaf yazgıları için şaşkındı, çünkü onların ilminde bunun bir tarifi yoktu ve yaşamlarının sonu onlardan gizlenmişti.

Yine de Edain yaşlıları Eldar'dan yapabildikleri kadar hızla sanat ve ilim öğrendi, oğullarının akıl ve becerileri gelişti, hâlâ Eldar'ı ve yüzlerindeki Valinor Işığı'nı görmeden dağların doğusunda yaşayan diğer İnsanoğullanndan çok üstün olana dek.

ON SEKİZİNCİ BÖLÜM

BELERİAND'IN YIKIMI VE

FİNGOLFİN'İN ÖLÜMÜNE DAİR

Kuzey'in ve Noldor'un Yüce Kralı Fingolfin, artık halkının sayıca çok artıp güçlendiğini, onlarla ittifak kuran İnsanların kalabalık ve cesur olduklarını görünce, Angband üzerine yeni bir saldırı düşündü; çünkü kuşatma çemberi eksik olduğu sürece tehlike içinde yaşadıklarını ve Morgoth'un derinlerdeki ocaklarında, o açığa çıkarmadığı sürece kimsenin önceden bilemeyeceği kötülükler tasarlayarak özgürce çalıştığını biliyordu. Kendi bilgisinin derinliğine göre bu düşünce akıllıcaydı; çünkü Noldor henüz ne Morgoth'un gücünün tamamını anlamıştı, ne de ona karşı verdikleri yardımsız savaşta, acele etseler de, erteleseler de ümitsiz durumda olduklarının farkına varmışlardı. Ama toprakları güzel ve krallıkları geniş olduğu için, Noldor halkının çoğu her şeyin olduğu gibi kendilerinin de süreceğine güvenerek rahattı, ister zaferle, ister yenilgiyle bitsin çoğunun yok olacağı kesin olan bir saldırıya geçmeye isteksizdi. Bu yüzden Fingolfın'e ve Feonor oğullarına kulak vermeye, en azından o zamanlar, çok az niyetliydiler. Nordor liderleri arasında bir tek Angrod ve Aegnor, Kralla aynı düşüncedeydi; çünkü Thangorodrim'in görülebileceği bölgelere yerleşmişlerdi ve Morgoth'un tehditi onların düşüncelerinde hep vardı. Böylece Fingol-fin'in tasarıları gerçekleşmedi ve ülkede bir süre daha barış oldu.

Ama İnsanların Beor ve Marach'tan sonraki altıncı kuşağı henüz tam yetişkinliğe ulaşmadan ve Fingolfin'in gelişinin üzerinden dört yüz elli beş yıl geçtikten sonra, uzun süre korktuğu kötülük gerçekleşti, hem de en güçlü korkularından daha ani ve dehşetliydi. Çünkü yüreğindeki kötülük daha da büyür, Noldor'a duyduğu kin daha da keskin-

leşirken Morgoth uzun zamandır gizlice hazırlanmıştı; tek istediği düşmanların sonunu getirmek değil, aynı zamanda onların yaşayıp güzelleştirdikleri diyarları da mahvedip kirletmekti.Ve denir ki onun nefreti tedbirine baskındır, öyle ki, planlan tamamlanana dek bir süre daha beklemeye dayansaymış Noldor halkı tamamen yok olurmuş. Ama o Elflerin cesaretini fazlasıyla hafife alıp İnsanları hesaba bile katmamıştı.

Gecenin karanlık ve aysız olduğu bir kış vaktiydi; ve soğuk yıldızların altında Nordor'un tepelerdeki kalelerinden, Thangorodrim'in eteklerine doğru loş bir şekilde Ard-galen'in geniş düzlüğü uzanıyordu. Gözcü ateşleri hafifçe yanıyordu, nöbetçi sayısı da azdı; düzlükteki kamplarında birkaç Hithlum süvarisi uyanıyordu. Morgoth aniden Thangorodrim'den aşağı Balroglardan daha hızlı akan büyük alev nehirleri yolladı, nehirler düzlük boyunca aktı; Demir Dağlar rengarenk zehirli ateşler püskürttü, havaya yapışan dumanı ölümcüldü. Ard-galen böylece yok oldu, ateş çimenleri parçalayıp yuttu; ve boğucu bir tozla dolu, yanmış ve terk edilmiş bir virane olarak çoraklaşıp ıssızlaş-tı. Bundan sonra adı değiştirilip Solukkesen Toz, Anfauglith dendi. Orada kömür haline gelmiş birçok kemiğin çatısız mezarı vardı; çünkü akan aleve yakalanan ve tepelere varamayan birçok Noldor bu ateşin içinde telef olmuştu. Dorthonion ve Ered 'Wethrin'in yükseklikleri kızgın selleri geride tutuyordu ama Angband'a doğru bakan yamaçlarındaki ormanların tamamı yanıyor ve duman savunmacıların arasında kargaşa yaratıyordu. Böylece başladı büyük savaşların dördüncüsü Ani Alev Savaşı, Dagor Bragollach.

Bu yangının önünde ejderlerin atası altın Glaurung, tüm kudretiyle geldi, yanında Balroglar vardı ve arkalarından da Noldor'un daha önce hiç görmediği ya da hayal etmediği sayıda Ork, kara ordular halinde geldi. Noldor kalesine saldırıp, Angband üzerindeki ittifakı kırdılar, Noldor ve yandaşları olan Gri Elfleri ve İnsanları buldukları yerde katlettiler. Morgoth'un düşmanlarının en yiğitlerinin çoğu ser-

semlemiş, dağılmış ve güçlerini toplamayı beceremez bir durumdayken savaşın ilk günlerinde yok edildi. Beleriand'da savaş bir daha asla tamamen sona ermedi; ama Morgoth'un hücumu azaldığında, baharın gelişiyle birlikte Ani Alev Savaşı bitmiş kabul edildi.

Böylece Angband Kuşatması bitti; Morgoth'un düşmanları dağılıp birbirlerinden ayrıldı. Gri Elflerin çoğu güneye kaçıp kuzeydeki savaşı terk etti; birçoğu Doriath'a kabul edildi, o günlerde Thingol'ün krallığı ve gücü büyüdü, çünkü Kraliçe Melian'ın kudreti sınırlarının üzerine örülmüş ve kötülük henüz o saklı diyara girememişti. Diğerleri denizin yakınındaki kalelere ve Nargorhrond'a sığındı; bir bölümü ülkeden kaçıp Ossiriand'da saklandı ya da dağları aşıp yabanellerde yurtsuz bir şekilde gezindi. Savaşın ve kuşatmanın kalktığı haberleri Orta Dünya'nın doğusundaki İnsanların kulaklarına ulaştı.

Saldırının en ağır darbesini Finarfin oğulları yedi; Angrod ve Aeg-nor katledildi; yanlarında Beör hanedanının efendisi Bregolas ve halkının savaşçılarının büyük bölümü- öldü. Bregolas'ın kardeşi Barahir, batıya doğru daha ileride Sirion Geçiri yakınlarında savaşıyordu. Güneyden hızla gelen Kral Felagund Finrod, orada halkından ayrı düşerek yanındaki küçük grubuyla Serech Batakhğı'nda kuşatıldı; katledilecek ya da yakalanacaktı ama Barahir en cesur adamlarıyla gelip onu kurtardı, etrafına mızraklardan bir duvar ördü; büyük kayıplar vererek kuşatmayı yardılar. Böylece Felagund kaçıp Nargothfond'a, derinlerdeki kalesine döndü; ama Barahir'e ve tüm soyuna her zaman dostluğunu ve yardımım sürdüreceğine yemin etti, yemininin işareti olarak yüzüğünü Barahir verdi. Barahir şimdi Beor hanedanının efendisiydi ve Dorthonion'a döndü; ama halkının çoğu yurtlarından kaçarak Hithlum'un güvenliğine sığındı.

Morgoth'un saldırısı öyle büyüktü ki Fingolfin ve Fingon, Finarfin oğullarına yardıma gidemedi; Hithlum orduları büyük kayıplar vererek geriye, Ered Wethrin'deki kalelerine sürüldü ve oraları Orklara karşı zar zor savundular. Eirhel Sirion'un duvarları önünde, o zamanlar

altmış altı yaşında olan Altınsaçlı Hador, efendisi Fingolfin'in arkasını savunurken öldü, birçok okla delik deşik olan küçük oğlu Gundor da onun yanında öldü; Elfler onlar için yas tuttu. Babasının hükümdarlığı Uzun Galdor'a geçti. Ve ateş seline dayanan Gölgeli Dağlar'ın dayanıklılığı ve yüksekliği, Elflerin ve Kuzey İnsanlarının, ne bir Ork ne de Balrog'un yenemediği yiğitlikleri sayesinde Hithlum işgal edilmeden, Morgoth'un kuşatıcı taarruzuna karşı bir tehdit olarak kaldı; ama Fingolfin, bir düşman deniziyle akrabalarından ayrıldı.

Feanor oğullan için savaş kötü gitmiş, saldırı sonucunda neredeyse tüm doğu sınırlan ele geçirilmişti. Aglon Geçiti, Morgoth ordularına büyük kayıplara mal olsa da zaptedilmişti; yenilen Celegorm ve Curufin, Doriath sınırları boyunca güneye ve batıya kaçmış, sonunda Nargothrond'a gelerek Felagund Finrod'a sığınmışlardı. Böylece onların halkı Nargothrond'un gücünü çoğalttı; ama daha sonra görüldüğü gibi, eğer doğuda kendi akrabaları arasında kalsaydılar daha iyi olacaktı. Maedhros eşsiz cesaret gösterilerinde bulundu ve Orklar onun yüzünü görmeden kaçtılar; çünkü Thangorodrim'de gördüğü işkenceden bu yana ruhu beyaz bir alevle yanıyordu, sanki ölümden dönen biri gibiydi. Böylece Himring Tepesi'nin üstündeki kale alınamadı ve hem Dorthonion halkından hem de doğu sınırlarında hayatta kalanların en cesurları orada, Maedhros'un yanında yeniden bir araya geldi; ve o da Orklar Beleriand'a oradan giremesin diye Aglon Geçiti'ni bir süre için yeniden kapadı. Ama Orklar, Lothlann'daki Feanor halkının süvarilerini ezdiler, çünkü Glaurung oraya gelip Maglor Boşluğu'ndan geçerek Gelion'un kolları arasındaki tüm toprağı harap etmişti. Orklar, Rerir Dağı'nın batı yamaçları üzerindeki kaleyi alarak tüm Thargelion'u, Caranthir ülkesini yağmaladılar, Helevorn Gölü'nü kirlettiler. Oradan yangınlar ve dehşet saçarak Gelion'u aşıp uzaklara. Doğu Beleriand'ın içlerine geçtiler. Maglor, Himring üzerinde Maedhros'a katıldı; amal Caranthir kaçtı, halkının geri kalanı avcıların dağılmış halkına katıldı,; Amrod ve Amras'a; onlar da geriye çekilip Ramdal'ı aşarak güneye'

kaydılar. Amon Ereb üzerinde gözcüler yerleştirildi ve biraz da savaş gücü. Yeşil Elflerden de yardım alındı; ve Orklar, ne Ossiriand'a ne de Taur-im-Duinath'a ve güneyin yabanlarına gelmedi.

Şimdi Hithlum'a, Dorthonion'un kaybedildiği, Finarfın oğullarının yenildiği, Feanor oğullarının topraklarından sürüldüğüne dair haberler geldi. Sonra Fingölfin (ona göründüğü gibi) Noldor'un kesin yıkılışına baktı, hanedanlarının tümünün onarılamaz yenilgisine; öfke ve acıyla dolarak ulu atı Rochallor'un üstüne atlayıp tek başına ilerledi, kimse onu durduramazdı. Tozun ortasında bir rüzgâr gibi Dor-nu-Fauglith üzerinden geçti, onu görenlerin tümü şaşkınlık içinde Oro-me'nin geldiğini düşünüp kaçıştı; çünkü üzerinde şiddetli öfl<enin büyük çılgınlığı vardı, gözlen Valar gözleri gibi parıldıyordu. Böylece tek başına Angband kapılarına geldi, borusunu üfledi ve pirinç kapılara bir kez daha şiddetli bir darbe indirerek teke tek bir dövüş için İMorgoth'a meydan okudu. Ve Morgoth da geldi.

Bu onun savaşlar boyunca kalesinin kapılarından son çıkışı olacaktı ve denir ki dövüşe gönüllü gelmemiş; çünkü kudreti dünyadaki her şeyin üstünde olsa da Valar'a karşı korkunun ne demek olduğunu biliyordu. Ama reislerinin gözü önündeki bıı meydan okumayı reddedemezdi; çünkü kayalar Fingolfin'in borusunun keskin sesiyle çınlıyor, sesi Angband'ın derinlerine şiddetli ve açık bir şekilde ulaşıyor, Morgoth'a alçak ve esirlerin efendisi diye sesleniyordu. Bu yüzden Morgoth, yeraltındaki tahtından sessizce tırmanarak yukarıya çıktı, ayaklarının sesi yeraltındaki gökgürlemesi gibiydi. Kara zırhlarla kaplanmış olarak öne çıkıp Kralın önünde demir taçlı bir kule gibi durdu, siyah ve armasız koca kalkanı da bir fırtına bulutu gibi Kral'ı gölgeledi. Ama Fingolfın gölgenin altında bir yıldız gibi parlıyordu; çünkü zırhı gümüşle kaplanmış, mavi kalkanı kristallerle donatılmıştı; buz gibi parıldayan kılıcı Ringil'i çekti.

Sonra Morgoth, Ölüler Diyan'nın Çekici, Grond'u hızla yukarıya kaldırıp bir yıldırım gibi aşağıya savurdu. Ama Fingolfin yana sıçradı

Grond toprakta içinden duman ve ateş fışkıran derin bir çukur açtı. Morgoth birçok kez ona şiddetli bir darbe indirmeye çalıştı ama Fin-golfin her seferinde, karanlık bir bulutun altındaki şimşek çakışları gibi kenara sıçradı; Morgoth'u yedi yarayla yaraladı, Morgoth yedi kez keskin acı çığlıkları attı ki Angband orduları dehşet içinde yüzükoyun kapaklandı, çığlıklar Kuzey diyarlarında yankılandı.

Ama Kral sonunda yoruldu ve Morgoth üzerine üç kez yüklendi. Üç kez dizlerinin üzerine çöktü, üç kez de kırık kalkanı ve paralanmış migferiyle tekrar ayağa kalktı. Ama etrafındaki toprağın tamamı yarılmış, çukurlar içinde kalmıştı, tökezleyip geriye Morgoth'un ayaklarının önüne düştü; ye Morgoth sol ayağını boynunun üzerine bastırdı, ağırlığı üzerine düşen bir tepe gibiydi. Yine de Fingolfın son ve umutsuz bir darbe vurmak için Ringil'le ayağını yardı, kapkara bir kan ve dumanlar fışkınp Grond'un çukurlarını doldurdu.

Fingolfin, Yüce Nordor Kralı, eski Elf krallarının en gururlusu, en cesuru böylece öldü. Orklar kapıdaki bu düelloyla böbürlenmedi; Elf-1er duydukları derin üzüntü yüzünden bu konuda şarkı söylemedi. Yine de bu hikâye hâlâ hatırlanır, çünkü Kartalların Kralı Thorondor haberleri Gondolin'e ve uzaklardaki Hithlum'a getirmişti. Morgoth, Elf; kralının bedenini alıp kırdı ve onu kurtlarının önüne atacaktı; ama Thorondor, Crissaegrim'in zirvelerindeki yuvasından hızla gelerek ' Morgoth'un üzerine saldırıp yüzünü yaraladı. Thorondor'un kanatlarının hareketi, Manwe'nin rüzgârlarının gürültüsü gibiydi, bedeni güçlü pençeleriyle yakalayıp Ork kargılarının üzerinden hızla havalanarak Kral'ı uzaklara taşıdı. Ve onu Gondolin'in saklı vadisine kuzeyden bakan bir dağın zirvesine bıraktı; ve Turgon gelip babasının üzerine yüce bir kurgan dikti. Bir daha hiçbir Ork, Fingolfin dağının üzerinden aşmaya ya da mezarına yaklaşmaya cesaret edemedi, ta ki Gondolin'in kıyameti gelip soydaşlarının arasında ihanet doğana dek. Morgoth o günden sonra daima tek ayağı aksayarak yürüdü, yaralarının acısı iyileştirilemedi; ve yüzünde Thorondor'un yaprığı yara izi kaldı.

Fingolfin'in ölümü öğrenildiğinde Hithlum'daki yas çok ağırdı ve Fingon keder içinde Fingolfin hanedanının ve Noldor krallığının yönetimini aldı; ama küçük oğlu Ereinion'u (daha sonra Gil-galad adı verilecekti) Limanlar'a yolladı.

Şimdi Morgoth'un kudreti Kuzey diyarlarını gölgesi altına almıştı; ama Barahir, Dorthonion'dan. kaçmayacak ve topraklarında kalarak düşmanlarıyla savaşını adım adım sürdürdü. Morgoth, halkının peşine düşerek geride çok azı kalana dek öldürdü; ülkenin kuzeye uzanan yamaçlarındaki tüm ormanlar, yavaş yavaş öyle korkunç ve karanlık büyü içeren bir bölge haline dönüştü ki Orklar bile zorunlu kalmadan girmeyecekti; zaman içinde Gecegölgesinin Dehşeti, Deldûwath ve Gece Altındaki Orman, Taur-nu-Fuin diye isimlendirildi. Orada yangının ardından yetişen ağaçlar siyah ve korkunçtu, kökleri karanlıkta görmeden ilerleyen pençeler gibi karmakarışıktı; onların arasına girenler kaybolur ve körleşir, boğulur ya da dehşet hayalleri yüzünden çıldırırlardı. Sonunda Barahir'in davası o kadar korkunç bir hale gelmişti ki karısı Erkekyürekli Emeldir (aklı kaçmaktansa oğlu ve kocasının yanında savaşmakta olsa da) kalan tüm kadın ve çocukları topladı, taşıyabilecek olanlara silah verdi; onları geride uzanan dağlardan götürdü, kayıplar ve eziyetler içinde çok tehlikeli yollardan geçirdi, sonunda Brethil'e ulaşana dek. Bir bölümü orada Haladin arasına kabul edildi, bir bölümü dağları aşarak Dor-lömin'e Hador oğlu Galdor'un halkına gitti; ve onların arasında Belegund'un kızı Rıan ve daha sonra Elfpınltısı, Eledhwen diye çağrılan Baragund'un kızı Morwen de vardı. Ama hiçbiri arkalarında bıraktıkları erkekleri yeniden görmedi. Çünkü Barahir'in yanında sadece on iki erkek kalana dek birer birer katledildiler: oğlu Beren, kardeşi Bregolas'ın oğullan Baragund ile Belegund ve isimleri Noldor şarkılarında uzun yıllar boyunca hatırlanacak olan, evinin dokuz sadık hizmetkârı: Radhruin ve Dairuin, Dagnir ve Ragnor, Gildor ve Mutsuz Gorlim, Arthad ve Urthel ve Genç Hathaldir. Yıkıl-

mış evleri, yakalanmış, katledilmiş veya kaçmış karıları, çocukları içini kaçmayacak ya da teslim olmayacak bir ümitsizler çetesi, korkusuz! kaçaklar haline gelmişlerdi. Hithlum'dan ne haber ne de yardım geldi, Barahir ve adamları vahşi hayvanlar gibi avlandılar; ormanın üstündekil kıraç yüksekliklere çekildiler, bölgenin Morgoth'un büyülerinden ve i casuslarından en uzağında kalan küçük dağ gölcükleri ve kayalık kırlarl arasında gezindiler. Çimenler yatakları, bulutlu gökyüzü ise çatılarıydı.

Dagor Brago Uach'tan yaklaşık iki yıl sonra, Noldor hâlâ Sirion'un kaynakları etrafında batı geçidini savunuyorlardı, suyunda Ulmo'nur kudreti olduğu için Minas Tirith, Orklara karşı dayanıyordu. Ama sonunda, Fingoifin'in ölümünün ardından, Morgoth'un en büyük ve en kofkunç hizmetkârı Sindar dilinde adına Gorthaur denen Sauron, Tof Sirion üzerindeki kulenin muhafızı Orodreth'in karşısına çıktı. Sauron, korkunç kudretin büyücüsü haline gelmişti, gölgelerin ve hayaletlerin efendisi, akılda iğrenç, güçte zalim, dokunduğunu biçimsizleştiren, hükmettiğinde boyun eğdiren, kurtadamların efendisi; egemenlik alanı işkenceydi. Savunanların üzerine karanlık bir korku bulutu çökertip saldırarak Minas Tirith'i ele geçirdi; ve Orodreth, Nargothrond'a kaçtı. Ardından orasını Morgoth için bir koruma kulesine çevirdi, kötülüğün kalesi, bir tehdit noktası; ve güzel Tol Sirion uğursuzlaştı, adına Kurtadamlar Adası, Tol-in-Gaurhoth dendi. Hiçbir canlı yaratık, kulesinde oturan Sauron tarafından görülmeden vadiden geçemezdi. Şimdi Morgoth, batıya geçişi ele geçirmişti ve dehşeti Beleriand düzlüklerini, ormanlarını doldurdu. Hithlum'un dışında düşmanlarını acımasızca izledi, gizlendikleri yerleri aradı, kalelerini birer birer ele geçirdi. Orklar giderek küstahlaşarak, batıda Sirion, doğuda Celon boyunca aşağı inerek her yerde gezinmeye başladılar, Doriath'ı kuşattılar; topraklan öyle yağmaladılar ki hayvanlar ve kuşlar önlerinden kaçıyorlardı, sessizlik ve terk edilmiş yerler Kuzeyden itibaren düzenli olarak genişledi. Pek çok Noldor ve Sindar

yakalanıp Angband'a gönderildi, köleleştirildiler, bilgi ve becerilerini Morgoth'un hizmetine sunmaya zorlandılar. Morgoth etrafa casuslarını yaydı, onlar da aldatıcı kılıklara bürünüp yalanlar söylediler, yalandan ödül umutları dağıttılar, şeytanca sözlerle krallarını ve reislerini açgözlülükle suçlayarak halkın arasında korku ve kıskançlık uyandırdılar, ihanet daldan dala yayıldı. Çünkü bu yalanlar Alqualonde'deki Akrabakıyımı'nın laneti üzerineydi, genelde inanıldı; ve gerçekten zaman karardıkça onlarda bir gerçek payı vardı, Beleriand Elflerinin kalpleri ve düşünceleri, ümitsizlik ve korkuyla gölgelendi. Ama Noldor, en çok Angband'da köleleştirilmis kendi akrabalarından gelecek bir ihanetten korkuyordu; Morgoth, onların bir bölümünü kötü amaçları için kullanabilir, yalandan özgür bırakabilirdi ama iradeleri ona zincirlenmiş olacaktı ve onlar sadece ona yeniden dönecek olan kayıp adamlardı. Bu yüzden bazıları ondan gerçekten kaçıp kurtulmuş ve kendi halklarının arasına dönse de çok az sevgiyle karşılandılar, tehlikeli ve yasadışı olarak etrafta tek başlarına dolaştılar.

Morgoth, İnsanlara sahte, bir merhamet gösterdi, ola ki birisi sözlerini duyar diye, onların kederlerinin sadece asi Noldor'a hizmet etmelerinden kaynaklandığını, eğer isyanı bırakırlarsa Orta Dünya'nın adil Efendisi tarafından cesaretle ödüllendirilip onurlandırılacaklarını söyledi. Ama Edain'in Üç Hanedanı'ndan çok az insan dediklerine kulak verdi, hatta Angband'da işkence görmeyenler bile. Bu yüzden Morgoth onları büyük bir kinle izledi; dağlar üzerinden habercilerini yolladı.

Denir ki, işte o dönemde Esmer insanlar ilk kez Beleriand'a girmiş. Bazıları gizli bir şekilde Morgoth'un egemenliği altındaydı ve onun çağrısıyla gelmişlerdi, ama hepsi değil; Beleriand'ın toprakları ve suları, savaşları ve zenginliklerine dair genişleyip yayılan söylentiler ve o günlerde İnsanların gezinen ayaklarının daima batıya yönelmesi yüzünden gelmişlerdi. Bu İnsanlar kısa ve enliydi, kolları uzun ve güçlüydü; tenleri koyu ya da soluktu, saçları gözleri gibi koyuydu. Hanedanları ı.oktu ve bazıları Elflerden çok dağlardaki Cüceleri seviyordu. Ama

Maedhros, Noldor ve Edain'in zaaflarını biliyordu, oysa Angband'ın; çukurlarındaki kötülükler asla tükenmez ve daima yenilenir gözüküyordu, bu yüzden yeni gelen İnsanlar'la işbirliğine gitti ve en kudretli şefleri olan Bor ve Ulfang'a dostluğunu verdi. Morgoth buna memnun oldu; çünkü planlarına uygundu. Bor'un oğulları Borlad, Borlach ve Borthand'dı; Maedhros ile Maglor'un peşinden gittiler ve Morgoth'un umutlarını boşa çıkararak sadık kaldılar. Kara Ulfang'ın oğullarıysa Ulfast, Ulwarth ve Lanetlenmiş Uldor'du; Caranthir'in hizmetine girip ona sadakat yemini ettiler ve sadakatsizliklerini kanıtladılar.

Doğudölleri ve Edain arasında pek az sevgi vardı ve nadiren karşılaştılar; çünkü yeni gelenler uzun süre Doğu Beleriand'da yaşadı, ama Hador'un halkı Hithlum'da kapalı kalmıştı, Beor hanedanıysa nerdeyse tamamen yok edilmişti. Haleth'in Halkı'na kuzeydeki savaşta önceleri dokunulmamıştı, çünkü Brethil Ormanı'nın güneyinde yaşıyorlardı; ama şimdi istilacı Orklarla aralarında bir savaş vardı, cesur insanlardı ve sevdikleri ormanı kolayca terk etmek istemiyorlardı. O zamanlardaki yenilgi hikâyelerinin ortasında Haladin'in yaptıkları onurla hatırlanır: Minas Tirith'in düşüşünün ardından Orklar batıya daha sık geçtiler ve belki de Sirion deltasına kadar ortalığı yakıp yıkacaklardı; ama Haladin efendisi Halmir, Thingol'e Doriath sınırlarını koruyan Elflere dostluğunu bildiren hızlı haberler uçurdu. Sonra Thingol'ün sınır muhafızlarının reisi Güçlüyay Beleg, baltalarla silahlanmış büyük bir Sindar gücünü Brethil'e getirdi; Halmir ve Beleg ormanın derinliklerinden çıkarak Ork ordusunu habersiz yakalayıp yok etti. Bu kara. haber Kuzey'e giderek oradaki Orkların uzun yıllar boyunca Teiglin'i geçmekten korkmalarını sağladı. Haleth'in Halkı, arkalarında Nargothrond Krallığının koruyuculuğu olduğu sürece ve güçlü olmak için bir araya toplanarak Brethil Ormanı'nda dikkatli bir barış içinde yaşadılar.

O zamanlar Dor-lomin'li Galdor'un oğulları Hurin ve Huor, akraba oldukları için Haladin halkıyla birlikte yaşıyorlardı. Dagor Bragol-lach'tan önceki günlerde Edain'in iki hanedanı, Altınkafa Hador'un

(gocukları Galdor ve Gloredhel ile Haladin efendisi Halmir'in çocukları Hareth ve Haldir ile evlenmeleri sırasında büyük bir ziyafetle bir-k'şmişlerdi. Böylece Galdor'un oğulları, o zamanki İnsan âdetlerine uygun olarak, Brethil'de amcaları Haldir tarafından büyütüldüler; ve birlikte Orklarla savaşa katıldılar, üstelik geride kalması sağlanamayan Huor, sadece on üç yaşındaydı. Ama bulundukları topluluk geri-(İçkilerden kopmuş, Brithiach Sığlıkları'na kadar takip edilmişlerdi, orada yakalanacak ya da katledileceklerdi ama Ulmo'nun kudreti hâlâ Sirion'un sularında güçlüydü. Nehirden bir sis yükselip onlan düşmanlarından gizledi ve Brithiach'ı aşıp Dimbar'a kaçabildiler, gidecekleri veya dönecekleri yolu pek bilemeden bölgenin aldatıcılığında iyice karmaşaya düşene dek Crissaegrim'in dimdik yamaçlarının dibinde tepeler arasında gezindiler. Thorondor onları uzaktan gördü ve kartallarının ikisini yardımlarına gönderdi; kartallar onları taşıyarak Kuşatan Dağlar'ın üzerinden aşırıp gizli Tumladen ovasına ve henüz hiçbir İnsan'ın görmediği saklı Gondolin kentine götürdü.

Orada Kral Turgon onları akraba olduklarını öğrenince kucak açtı; Suların Efendisi Ulmo'dan, denizden, Sirion'dan yükselip gelen haberler ve düşler, onu gelecek olan keder konuşunda uyarıp, Hador haniedanının oğulları ile sevgiyle ilgilenmesi konusunda öğütler vermiş-li ki onlar gerektiğinde kendisine yardım edeceklerdi. Hurin ve Huor, Kralın evinde konuk olarak bir yıla yakın rahatça yaşadılar; denir k i bu sırada Hurin Elf ilminin çoğunu öğrenmiş, Kral'ın amaçları ve tedbirlerinin bir bölümünü de anlamış. Çünkü Turgon, Galdor oğullarından çok hoşlanmış ve onlarla fazlasıyla konuşmuş; sadece saklı krallığa giden yolu bulup şehre bakan hiçbir yabancının, Elf ya da İn-Min, Kral'ın sınırlan açıp saklı halkının ortaya çıkacağı zamana dek, lıir daha asla ayrılamayacağı hakkındaki yasası yüzünden değil, sevdiği için de onları gerçekten Gondolin'de tutmak istemiş.

Ama Hurin ve Huor, halklarının yanına dönüp onların savaşlarını ve onlan kuşatan kederlerini paylaşmayı arzulamışlar. Ve Hurin, Tur-

gon'a demiş ki: "Efendim, biz yazık ki ölümlü İnsanlarız ve Eldar'a benzemeyiz. Onlar uzun yıllar boyunca düşmanlarıyla çok uzak günlerde beklenen savaşa kadar dayanabilirler; ama bizim için zaman kısadır, umutlarımız ve gücümüz çabuk solar. Üstelik Gondolin'in yolunu bir kez daha bulamayız ve bu şehrin nerede yükseldiğine gerçekten de kesin olarak emin değiliz; çünkü korku ve göklerin yükseklerinde şaşkınlık içinde getirildik, merhamet için gözlerimiz kapalıydı." Sonra Turgon, ricalarını kabul edip dedi ki: "Buradan geldiğiniz yolla ayrılabilirsiniz, eğer Thorondor isterse. Bu ayrılıştan keder duyuyorum; kısa süre için olsa bile,,Eldar'ın hesaplayabileceği gibi, yeniden karşılaşacağız."

Ama Gondolin'de güçlü olan Kral'ın kız kardeşinin oğlu Maeglin, Kral'ın onlara gösterdiği iltiması kıskandığı ve İnsan soyundan gelenleri sevmediği için onların ayrılışına hiç üzülmemişti; Hûrin'e dedi ki: "Kral'ın merhameti, sizin bildiğinizden daha yücedir ve yasa önceki zamanlardan biraz daha yumuşadı; ya da size başka hiçbir seçenek verilmeyecektir, yaşamınızın sonuna dek burada yaşamak dışında."

Sonra Hurin yanıtladı: "Kral'ın merhameti gerçekten yüce, ama konuştuklarımız sizin için yeterli değilse and içebiliriz." Ve kardeşler Turgon'un aldığı tedbirleri kimseye açıklamamaya, onun diyarında gördükleri tüm sırları korumaya and içtiler. Ayrılış zamanları geldiğinde, kartallar bir *gece* vakti gelip onları alarak havalandılar ve şafaktan önce Dor-lomin'e indirtiiler. Soydaşları onları yeniden gördüklerine sevinmişlerdi, çünkü Brethil'den haberciler onların kaybolduğunu bildirmişti; yabanda onları kurtarıp yuvalarına götüren kartallar dışında babalarına nerede olduklarını söylemediler. Ama Galdor dedi ki: "Bir yıl boyunca yabanellerde mi yaşadınız? Ya da kartallar sizi yuvalarında mı barındırdı? Ama siz yiyecek ve güzel giysiler buldunuz, ormanda bulunmuş kimsesiz çocuklar olarak değil genç prensler olarak geri döndünüz." Ve Hurin yanıtladı: "Döndüğümüz için mutlu ol; sadece bir suskunluk yemini altında buna izin verildi." Sonra Galdor daha fazla soru sormadı ama o ve diğerlerinin çoğu gerçeği

tahmin edebiliyorlardı; zaman içinde Hurin ve Huor'un tuhaf yazgıları Morgoth'un hizmetkârlarının kulaklarına dek ulaştı.

Turgon, artık Angband'a karşı ittifakın bozulduğunu öğrendiğinde lıalkının savaşa gitmesine izin vermeyecekti; çünkü Gondolin'in güçlü olduğunu varsayıyordu ama açığa çıkması için zaman yeterince olgunlaşmamıştı. Ama aynı zamanda Kuşatma'nın bitmesinin, Noldor'un çöküşünün başlangıcı olduğuna da inanıyordu ve eğer yardım gelmezse bu gerçekleşecekti; Sirion deltasına ve Balar Adası'na gizlice Gondo-lindrim grupları gönderdi. Orada gemiler inşa edip yanlarında Tur-ı;on'un mesajıyla Valinor'u bulup Valar'dan af dileyip yardım istemek için Batı'nın en uçlarına doğru yelken açtılar, kendilerine rehberlik etmeleri için deniz kuşlarına yalvardılar. Ama deniz vahşi ve engindi, üzerlerine gölge ve büyü çökmüştü; Valinor saklanmıştı. Bu yüzden Turgon'un habercilerinin hiçbiri Batı'ya ulaşamadı ve çoğu kayboldu, pek azı döndü; ama Gondolİn'in yazgısı yaklaşmıştı.

Tüm bunların söylentileri Morgoth'a ulaştı ve o zaferlerinin arasında sıkıntılıydı; Felagund ve Turgon'a ait haberleri öğrenmek için büyük bir arzu duyuyordu. Çünkü ölmedikleri dışında haklarında hiçbir bilgiye ulaşılamıyordu; yeniden karşısına çıkmalarından korkuyordu. Margothrond'un gerçekte sadece ismini biliyor, ne yerini ne de kudretini bilmiyordu; Gondolin hakkında hiçbir şey bilmiyordu ve Turgon'u düşünmek canını daha fazla sıkıyordu. Bu yüzden Beleriand'a daha fazla casus gönderdi; ama asıl Ork güçlerini Angband'a çağırdı, çünkü Noldor'un cesaretini, yanlarında savaşan İnsan ordularının gücünü doğru hesaplayamadığını ve yeni güçlerini oluşturmadan son ve büyük zaferi kazanacağı savaşı yapamayacağını anlamıştı. Bragollach'taki zaferi görkemliydi ve sonraki yıllarda düşmanlarına verdiği zarar korkunç boyut-lunndaydı, kendi kayıpları işe daha az değildi; Dorthonion'u ve Sirion Geçiti'ni ele geçirmesine rağmen, ilk çöküşlerinin ardından Eldar toparlanmış ve kaybettiklerini geri almaya başlamıştı. Böylece Beleriand, fîüneyde kısa bir süre için yeniden barış görüntüsüne kavuştu; ama

Angband'ın demirhaneleri tam güç çalışıyordu.

Dördüncü Savaş'ın üzerinden yedi yıl geçtiğinde Morgoth saldırısını tekrarladı ve Hithlum'un üzerine büyük bir güç gönderdi. Gölgeli Dağlar'm geçitlerindeki saldırı çok şiddetliydi ve Eithel Siri-on'un kuşatılmasında Dor-lömin'in Efendisi Uzun Galdor, bir okla öldürüldü. Kaleyi Yüce Kral Fingon adına koruyordu; aynı yerde çok kısa bir süre önce babası Lorindol Hador da öldürülmüştü. Oğlu Hurin, daha yetişkinliğe yeni ulaşmıştı ama beden ve akıl olarak güçlüydü; Orklann çoğunu kılıçtan geçirerek Ered Wethrin'in ötesine sürdü ve Anfauglith'in kumlarına dek kovaladı.

Ama Kral Eingon, kuzeyden gelen Angband ordularını püskürtmekte zorlanıyordu; ve savaş Hithlum düzlüklerine doğru yayıldı, Orada Fingon daha güçlüydü; Cırdan'ın gemileri Drengist Halici'nden yukarıya doğru büyük bir askeri güçle geldi ve gerektiği anda Falas Elfleri batıdan Morgoth ordusunun üzerine saldırdı. Orklar dağılarak kaçtı, Eldar zafer kazandı ve atlı okçular onları Demir Dağ-lar'a dek kovaladı.

Bundan sonra Dor-lomin'deki Hador hanedanını Galdor oğlu Hû-i rin yönetti ve Fingon'a hizmet etti. Hurin, babasına veya oğluna görel daha ufak tefekti; ama yorulmak nedir bilmezdi,'bedeni dayanıklıydıi ve Haradin halkından gelen annesi Hareth'ten gelen özelliğiyle hızlıl ve kıvraktı. Karısı Eledhwen Morwen, Beor hanedanından Baragund'un kızıydı ve Belegund'un kızı Rıan ile Beren'in annesi Emeldir! ile birlikte Dorthonion'dan kaçmıştı.

Bu dönemde Dorthonion'un kaçakları, ilerde anlatılacağı gibi yoll edildiler; kaçmayı başaran Barahir oğlu Beren, büyük zorluklarla da olsa tek basma Doriath'a ulaştı.

ON DOKUZUNCU BÖLÜM

BEREN VE LUTHİEN'E DAİR

o günlerin karanlığından bize ulaşan keder ve yıkım hikâyelerinin içinde, gözyaşının arasında neşenin, ölümün gölgesi altında ışığın olduğu birkaç hikâye de vardır. Elf kulaklanndaki bu hikâyelerin hâlâ en güzeli Beren ve Lûthien'in hikâyesidir. Yaşamlarından Esaretten Kurtuluş, Leithian Destanı yazıldı ki eski dünyayı anlatan şarkıların biri dışında en uzunudur; ama hikâye, burada daha az sözcükle anlatıldı.

Barahir'in, Dorthonion'u terk etmeyeceği anlatıldı, Morgorh onu öldürmek için peşine düşmüştü ta ki yanında sadece on iki yoldaşı kalana dek. Dorthonion ormanı, güneye dağlık kırların içine doğru yükseliyordu; bu dağlık bölgenin doğusunda, etrafında karmaşık çalılıklarla çevrili bir göl, Tarn Aeluin uzanıyordu, bölgede hiç yol yoktu ve yabanlıktı, çünkü Uzun Barış günlerinde bile oraya kimse yerleşmemişti. Ama Tarn Aeluin'in sularına değer verilirdi, çünkü gündüz berrak ve mavi, geceyse yıldızların aynasıydı; eski günlerde Melian'ın o suyu kursadığı söylenir. Barahir ve kaçakları geri çekilip orada yaşadılar, Morgoth bunu keşfedemedi. Ama Barahir ve yoldaşlarının yaptıkları hakkında söylentiler her yere yayıldı; Morgoth, Sauron'a onları bulup yok etmesini emretti.

Barahir'in yoldaşları arasında Angrim oğlu Gorlim de vardı. Karısının adı Eilinel'di ve kötülük doğmadan önce aşkları görkemliydi. Ama Gorlim, sınırların üstündeki savaştan döndüğünde evini yağrna-lanıp terk edilmiş, karısını da gitmiş buldu; öldürülmüş mü, yakalanmış mı bilmiyordu. Sonra Barahir'in yanına sığındı, yoldaşları arasında en öfkeli ve ümitsiz olan oydu; ama Eilinel'in belki de ölmediği şüphesi yüreğini kemiriyordu. Tek başına ve gizlice ayrılıp hâlâ bir zamanlar sahip olduğu tarlaların ve ormanın ortasında duran evini ziyaret ede-

cekri; ve bu, Morgoth'un hizmetkârları tarafından fark edildi.

Bir güz zamanı akşamın alacakaranlığında gelip pencereye yaklaştığında düşündüğü gibi bir ışık gördü; çekinerek içeriye baktı. Eilnel'i gördü, yüzü keder ve açlıkla yıpranmıştı; duyduğu kadarıyla onu terk ettiği için ağit yakıyormuş gibi geldi. Ama ona bağırdığı andı ışık rüzgârda üflenip söndürüldü; kurtlar uludu ve aniden omuzların da Sauron'un avcılarının a.ğır ellerini hissetti. Böylece Gorlim tuzai';,! düşürüldü; onu kamplarına götürüp Barahir ile ilgili haberleri öğrenmeye çabalayarak işkence yaptılar. Ama Gorlim hiçbir şey söylemedi, O zaman eğer kabul ederse, serbesr bırakılacağını ve Eilinel'in gen verileceğini vaat ettiler; acıyla yıpranan Gorlim, karısını arzulayarak sonunda tereddüt etti. Onu hemen Sauron'un korkutucu huzuruna götürdüler; Sauron dedi ki: "Şimdi benimle takas istediğini duyuyorum. İstediğin bedel nedir?"

'Ve Gorlim, Eilinel'e yeniden kavuşmayı, onunla serbest bırakılmayı istedi; çünkü Eilinel'in esir edildiğini düşünüyordu.

Sauron, gülümseyerek dedi ki: "Böylesi büyük bir ihanet için küçük bir bedel. O zaman kesinlikle yapılacak. Konuş!"

Gorlim vazgeçecekti ama Sauron'un gözlerinden korkarak sonunda tüm bildiklerini anlattı. O zaman Sauron güldü; Gorlim'le alay edip onu tuzağa düşürmek için sadece büyüyle yaratılmış bir hayalet gördüğünü açıkladı; çünkü Eilinel ölmüştü. "Her şeye rağmen dileğini kabul edeceğim" dedi Sauron; "Eilinel'in yanına gidecek ve hizmetimden azad edileceksin." Sonra onu zalimce öldürdü.

Böylece Barahir'in gizlenişi açığa çıkmıştı, Morgoth etraflarına ağını ördü; ve Orklar şafaktan önceki sessiz saatlerde gelip Dorthonlion'lu İnsanları şaşırtarak biri dışında hepsini öldürdüler. Barahir oğlu Beren, babası tarafından Düşman'ın yollarım gözetlemek için tehlikeli bir göreve gönderilmişti ve mekânları ele geçirildiğinde oraıl.n uzaktaydı. Ama ormanda gece karanlığında habersizce uyurken rüyasında bir göl kıyısında leş yiyici kuşların çıplak ağaçlar üzerinde yap

raklar gibi kalabalık bir şekilde oturduklarını, gagalarından kanlar damladığını gördü. Rüyasında sudan ona doğru gelen bir şeklin farkına vardı, Gorlim'in hayaleti; ihanetini ve ölümünü açıklayarak onunla konuştu ve babasını hemen uyarmasını emretti.

Sonra Beren uyanıp *gece* boyunca hızla ilerledi; ve ikinci sabah kalmakların mekânına geldi. Yaklaştığında leş yiyiciler havalanıp Tarn Aeluin'in kıyısındaki kızılağaçlara konarak alaycı bir şekilde gakladılar.

Sonra Beren babasının kemiklerini gömüp üzerine taşlardan bir kurgan yaparak önünde intikam yemini etti. İlk iş olarak babasını ve soydaşlarını-öldüren Orklann peşine düştü ve geceleyin Serech Bataklığı'nın yukarısında Rivil'in Kaynağı'nda kamplarını buldu, 'orman hayatı üzerine olan bilgisi sayesinde görünmeden ateşlerinin yakınına dek ulaştı. Orada reisleri yaptıklarıyla övünüyordu ve görevlerinin tamamlandığını Sauron'a kanıtlamak için kestiği Barahir'in elini kaldır-'ıı; Felagund'un yüzüğü o eldeydi. Bir kayanın ardından fırlayıp reisi nldürdü, eli ve yüzüğü alarak, kader tarafından yenilmiş şekilde kaçtı; ı,iinkü Orklar dehşete düşmüştü ve okları vahşiceydi.

Bu olayın ardından dört yıl boyunca Beren, Dorthonion'da tek başına bir kaçak olarak dolaştı; ama kuşların, hayvanların dostu oldu ve unlar da ona yardım edip ihanet etmediler, o zamandan itibaren ne et yedi ne de Morgoth'un hizmetinde olmayan bir canlıyı öldürdü. ölümden korkmadı, sadece esaretten korktu, cesur ve tehlikeli olarak lılümden ve zincirlerden kurtuldu; tek başına yaptığı yiğitlikler Beleriand'ın her yerine yayıldı, hikâyeleri Doriath'a dek ulaştı. Morgoth, en sonunda onun başına, Yüce Noldor Kralı Fingon'a koyduğundan az olmayan bir ödül vaat etti ama Orklar onu aramaktansa yaklaştığı söylentisiyle bile kaçtılar. Bu yüzden üzerine Sauron'un yönettiği bir ordu gönderildi; Sauron yanında, kurtadamlar ve dehşet verici hayvanlar getirdi ki bu bedenlere korkunç ruhlar hapsetmişti.

Bütün ülke artık kötülükle doldurulmuştu ve tüm temiz şeyler

oradan ayrılıyordu; ve Beren çok sert bir şekilde sıkıştırılıp Dorthonion'dan kaçmaya zorlandı. Bir kış vakti, kar altında ülkeyi ve babasının mezarını terk etti. Dehşet Dağlan'nm, Gorgoroth, tepelerine tırmanarak uzaklardan Doriath diyarına baktı. Orada, şu ana dek hiçbiri ölümlü ayağın basmadığı Saklı Krallık'a girmek kalbine yerleştirildi.

Güneye yaptığı yolculuk korkunçtu. Ered Gorgoroth'un uçurumları dimdikti ve eteklerinin altında Ay'ın yükselişinden önceye uzanan gölgeler vardı. Ötesinde, Sauron'un büyüsünün ve Melian'm kudretinin karşılaştığı, dehşetin ve deliliğin kol gezdiği Dungortheb yabanı uzanıyordu. Orada Ungoliant'ın korkunç soyundan örümcekler, tüm canlıların düştüğü görünmez ağlarını örerek yaşıyor; ve Güneş'ten önceki uzun karanlıkta doğan canavarlar, birçok gözleriyle sessizce avlanarak dolaşıyordu. Bu tekinsiz topraklarda Elfler ve İnsanlar için hiç yiyecek yoktu, ölüm dışında. Bu yolculuk Beren'inı| görkemli işleri arasında en önemsizi olarak sayılmaz ama, dehşet aklına dönmesin diye yolculuğunu kimseye anlatmadı; kimse nasıl bir yol bulduğunu, böylece daha önce İnsan ya da Elfın ayak basmaya cesaret edemediği yollarla Doriath'ın sınırlarına nasıl ulaştığını öğrenemedi. Melian'ın önceden bildirdiği gibi, Thingol'un krallığı etrafına ördüğü labirentleri aştı; çünkü üzerinde büyük bir yazgı yayılmıştı.

Leithian Destanı'nda Beren'in yolun eziyetinin böylesi fazlalığı yüzünden ve "birçok keder yılıyla yaşlanıp ezilmiş olarak Doriath'a geldiği söylenir. Ama yazın Neldoreth ormanında dolaşırken, bir akşam ay doğarken, Esgalduin'in kıyısındaki açıklıkta solmayan çimenler üzerinde dans eden Thingol ve Melian'ın kızı Lûthien'e rastlamış. Acısının tüm anıları ondan uzaklaşmış ve bir büyüye kapılmış çünkü Lûthien, Ilûvatar'ın Çocukları'nın en güzeliydi. Elbisesi bulutsuz gök gibi mavi, gözleri yıldızla aydınlanmış akşam gibi griydi; pelerinine altın çiçekler işlenmişti, saçları alacakaranlığın gölgeleri gibi koyuydu. İhtişamı ve sevimliliği, yaprakların üzerindeki ışık gibiydi berrak suların sesi, dünyanın puslarının üzerindeki yıldızlar gibiydi

ve yüzünde parıldayan bir ışık vardı.

Ama önünden yok oldu; ve o büyülenmiş biri gibi suskunlaştı, uzun süre boyunca vahşi ve tedbirli bir hayvan gibi, onu aradı, yanlış yollara saptı. Onu yüreğinde Gri Elf dilinde bülbül anlamına gelen, alacakaranlığın kızı, Tinûviel diye isimlendirdi, çünkü onun ismini bilmiyordu. Onu uzaktan güz rüzgârlarındaki yapraklar, kışın bir tepenin üzerindeki yıldız olarak gördü, ama kendi ayaklan zincirli gibiydi.

Baharın başlangıcında şafağın sökmesine yakın bir an geldi ve Lûthien yeşil bir tepenin üzerinde dans etti; birden şarkı söylemeye başladı. Şarkısı, gecenin kapılarında yükselen ve güneş dünyanın duvarlarının ardında olduğu için ölmekte olan yıldızların arasından sesini akıtan tarla kuşunun şarkısı gibi keskin ve yürek paralayıcıydı; ve Lûthien'in şarkısı kışın zincirlerini kopardı, donmuş sular ses verdi, ayağının bastığı cansız topraktan çiçekler fışkırdı.

Derken sessizlik büyüsü Beren'in üzerinden çözüldü, Tinûviel diye bağırarak ona seslendi; ve orman ismi yankıladı. Kız şaşkınlık içinde kaldı ve artık kaçmadı. Beren yanına gitti. Ama Beren'e bakarken, yazgısı üzerine çöktü ve adamı sevdi; ama şafak sökerken adamın kollarının arasından kayıp yeniden yok oldu. Beren o anda, mutluluk ve kederden öldürülmüş biri gibi bayılıp yere yığıldı; sanki gölgenin dipsiz uçurumunda süzülüyorcasına uykuya daldı, uyandığında kaskatıydı, boş bir yürekle terk edilmişti. Ani bir körlükle sarmalanıp yitip .gitmiş ışığı elleriyle yakalamaya çabalayan biri gibi, düşüncelerinin lirasında amaçsızca dolaşıp durdu. Böylece üzerine yüklenen yazgıyı acıyla ödemeye başladı; yazgısına göre Lûthien ele geçiriliyor ve lilümsüz olan kız onun ölümlülüğünü paylaşıyor, özgür olan kız Belen'in yazgısına zincirleniyordu; ve kızın acısı Eldalie'nin bildiği herhangi bir acıdan daha büyük olacaktı.

Kız, adamın karanlık içinde oturduğu yere, onun beklentilerinin çok ötesinde bir davranışla döndü ve uzun süre önce Saklı Krallık'ta elini adamın elinin üzerine koydu. Ondan sonra sık sık gizlice ona gi-

dip birlikte bahardan yaza kadar ormanda gezdiler; zaman kısa olmasına rağmen Ilûvatar'm Çocukları'nın hiçbiri böyle büyük mutluluğa sahip olmadı.

Ama Ozan Daeron da Lûthien'e âşıktı ve Beren'le buluşmalarmı izleyip onları Thingol'e ihbar etti. O zaman Kral öfkeyle doldu, çünkü kızını her şeyin üstünde seviyor ve tüm Elf prenslerinin üzerinde görüyordu; hele ki hizmetine bile almadığı ölümlü insanlar. Bu yüzden keder ve şaşkınlık içinde Lürhien'ie konuştu; ama o, hiçbir şey açıklamadı, Beren'i öldürmeyeceğine ya da hapsetmeyeceğine dair bir yemin edene dek. Ama hizmetkârlarını onu yakalayıp bir suçlu gibi Menegroth'a getirmeleri için yolladı; Lûthien onlardan önce davranıp Beren'i saygın bir konuk gibi Thingol'ün huzuruna getirdi.

Thingol küçük görme ve öfke içinde Beren'e baktı; ama Melian sessizdi. "Buraya bir hırsız gibi gelip," dedi Kral, "tahtıma davetsizce yaklaşmaya cesaret eden sen, kimsin?"

Ama Beren, Menegroth'un ihtişamı ve Thingol'ün heybetinin büyüklüğü yüzünden korkuyla dolup hiçbir yanıt vermedi. Bu yüzden Lûthien konuşup dedi ki: "O, Barahir oğlu Beren, İnsanların efendisi, Morgoth'un güçlü düşmanı, yaptıkları Elfler arasında bile şarkılaşan."

"Bırak, Beren konuşsun!" dedi Thingol. "Burada ne yapacaksın mutsuz ölümlü, neden kendi ülkeni terk edip senin gibilere yasaklanan bu ülkeye girdin? Küstahlığın ve ahmaklığın yüzünden kudretimin üzerine ağır bir ceza olarak çökmemesi için bir neden gösterebilir misin?"

Beren başını kaldırıp Lûthien'in gözlerine baktı, bakışı Melian'ın yüzüne de yöneldi; sözcükler ağzına kilitlenmiş gibi göründü ona. Korku onu terk etti, İnsanların en eski hanedanının gururuna yeniden kavuştu; ve dedi ki: "Yazgım, Ey Kral, Elflerin çok azmin cesaret ede-teği tehlikelerden geçirerek beni buraya sürükledi. Ve burada aslında aramadığımı buldum, ama bulduğumda sonsuza dek sahip olmayı istedim. Çünkü o, tüm altın ve gümüşlerin üstünde, tüm mücevher-

lerin ötesinde. Ne taş, ne çelik, ne Morgoth'un ateşleri ne de tüm Elf krallıklarının güçleri arzu ettiğim hazineden beni alıkoyabilir. Çünkü kızınız Lûthien, Dünyanın Çocukları'nın en güzeli."

Sonra salona bir sessizlik çöktü, orada bulunanlar çok şaşırmış ve korkmuşlardı, Beren'in öldürüleceğini düşündüler. Ama Thingol yavaşça konuştu, dedi ki: "Bu sözlerle ölümü hakkettin; ve düşüncesizce bir yemin etmeseydim aniden ölümü bulacaktın; bu yüzden pişmanım, Morgoth'un ülkesinde onun casusları ve köleleri gibi gizlilik içinde sürünmeyi öğrenen, sıradan ölümlü."

O zaman Beren yanıtladı: "Bana hakedilmiş ya da hakedilmemiş bir ölüm verebilirsin; ama senin verdiğin sıradan, casus ya da köle isimlerini değil. Felagund'un, Kuzey'in savaş alanında babam Bara-hir'e verdiği yüzük sayesinde hanedanım, kral olsun, olmasın hiçbir Elf ten böyle isimler hak etmedi,"

Sözleri gururluydu ve tüm gözler yüzüğe baktı; onu yukarıda tuttu ve Noldor'un Valinor'da yarattığı yeşil mücevherler parıldadılar. Çünkü bu yüzük, gözleri zümrütten yapılmış ve biri yakalamak için kalkmış diğeri yutmak için hazırlanmış kafaları altın çiçeklerden bir tacın altında buluşan ikiz yılanlar gibiydi; bu Finarfin'in ve hanedanının nişanıydı. Sonra Melian, Thingol'e doğru eğilip öfkesinden vazgeçmesi öğüdünü fısıldadı. "Çünkü" dedi, "Beren senin tarafından öl-dürülmeyecek; yazgısı sonunda onu uzağa ve özgürlüğe götürüyor ama seninkiyle sarmalanmış. Dikkat et!"

Ama Thingol sessizlik içinde Lûthien'e baktı; yüreğinde şöyle düşündü: "Küçük efendilerin ve kısa kralların çocukları, mutsuz İnsanlar, ellerini senin üzerine koyacak ve hâlâ yaşayacaklar mı?" Sonra sessizliği bozup dedi ki: "Yüzüğü görüyorum Barahir oğlu ve gururlu olduğunu, kendini güçlü gördüğünü de anlıyorum. Ama bir babanın yaptıkları, bana faydası dokunmuş bile olsa, Thingol ve Melian'ın kızım kazanmak için işe yaramaz. Şimdi bak! Ben de geri verilmeyen bir hazine arzuluyorum. Çünkü taş, çelik ve Morgoth'un ateşleri, sahip olaca-

ğım mücevheri Elf krallıklarının tüm güçlerine karşı saklıyor. Ancak, bunların bile seni yıldıramayacağım söylediğini duydum. Bu yüzden yoluna git! Benim için elinde Morgoth'un tacından bir Silmaril getir; o zaman, eğer isterse Lûthien elini seninkinin üzerine koyabilir. O zaman benim mücevherime sahip olacaksın; ve Arda'nın kaderi Silmaril'lerin içinde durmasına rağmen, hâlâ beni cömert kabul edeceksin."

Böylece o, Doriath'ın yazgısını şekillendirdi, Mandos'un laneti içinde tuzağa düşürüldü. Bu sözleri duyanlar Thingol'un yeminini tutacağını ama yine de Beren'i ölüme göndereceğini anladı; çünkü Kuşatma kalkmadan önce Noldor'un tüm gücünün Feanor'un parıldayan Silmaril'lerini uzaktan görmeye bile yetmediğini biliyorlardı. Onlar Demir Taç'a yerleştirilmiş ve bütün değerlerine rağmen Angband'a kapatılmışlardı; Balroglar, sayısız kılıçlar, güçlü kol demirleri, zapte-dilemez duvarlar ve Morgoth'un karanlık heybetiyle çevrelenmişlerdi.

Ama Beren güldü. "Küçük bir değere," dedi, "Elf kralları kızlarını satıyor: değerli taşlara ve beceriyle yaratılan şeylere. Ama eğer isteğin buysa Thingol, yerine getireceğim. Yeniden karşılaştığımızda elim Demir Taç'tan alınma bir Silmaril'i tutacak; sen Barahir oğlu Beren'e son kez bakmadan."

Sonra konuşmayan Melian'ın gözlerine baktı; Tinûviel Lûthien'e elveda diyerek Thingol ile Melian'ın önlerinde eğildi ve etrafındaki muhafızların arasından sıyrılıp tek başına Menegroth'dan ayrıldı.

Sonunda Melian konuştu ve Thingol'e dedi ki: "Ey Kralım, kurnazca bir fikir ürettiniz. Ama eğer gözlerim görüş güçlerini kaybetmediyse, Beren işi basarsın ya da başaramasın, bu sizin için kötü olacak. Çünkü ya kızınızı ya da kendinizi mahkûm ettiniz. Ve şimdi Doriath daha kudretli bir diyarın yazgısı içinde sürükleniyor."

Ama Thingol yanıt verdi: "Tüm hazinelerin üzerinde sevdiğim ve aziz tuttuğum Elfleri ya da İnsanları satmıyorum. Eğer Beren'in yeniden canlı olarak Menegroth gelme umudu ya da korkusu varsa, göğün ışığı üzerine tekrar bakamayacak, yemin etmiş olmama rağmen."

Ama Lüthien sessizdi, o andan sonra Doriath'da bir daha şarkı söylemedi. Düşündürücü bir sessizlik ormanların üzerine çöktü ve gölgeler, Thingol krallığında uzadı.

Leithian Destanı'nda Beren'in engellenmeden Doriath'dan geçtiği, sonunda Alacakaranlık Gölleri bölgesine, Sirion Bataklıkları'na ulaştığı söylenir; ve Thingol'un ülkesini terk ederek, nehrin büyük gürültüyle yeraltına daldığı Sirion Çağlayanlan'nın yukarısındaki tepelere tırmandı. Oradan batıya doğru bakıp tepelere çöken sis ve yağmurun içinden Sirion ile Narog arasında uzanan Korunan Düzlük'ü, Talath Dirnen, gördü; ve ötesinde uzakta, Nargothrond'un üzerinde yükselen Taur-en-Faroth'un dağlık yerlerini seçti. Umutsuz ve plansız olarak ayaklarım oraya doğru yöneltti.

Nargothrond'lu Elfler düzlüğü aralıksız gözetlemekteydi; sınırlarının üzerindeki her tepe saklı kulelerle taçlanmış, ormanların ve çayırların her yanında okçular büyük beceriyle gizlenmişti. Okları sağlam ve öldürücüydü, hiçbir şey arzularının dışında oraya sokulamazdı. Bu yüzden, yolun üzerindeki Beren çok geçmeden fark edilmişti ve ölümü yakındı. Ama o, tehlikenin farkında olarak Felagund'un yüzüğünü daima yukarıda tuttu; gizlenen avcılar yüzünden hiçbir canlı görememesine rağmen izlendiğini hissedip, sık sık yüksek sesle bağırdı: "Ben Fela-gund'un dostu Barahir'in oğlu Beren'im. Beni Kral'a götürün!"

Bu yüzden avcılar onu öldürmedi ama yolunu keserek durmasını emrettiler. Kötü durumda, yabani görünüşlü ve yol yorgunuydu gerçi îma yüzüğü gördüklerinde önünde eğildiler; yolları anlaşılmasın diye geceleri ilerleyerek onu kuzeye ve batıya doğru götürdüler. Çünkü o zamanlar Nargothrond'un kapılarının önünde, Narog'un hızlı akıntının üzerinde bir sığlık ya da köprü yoktu; ama ilerde kuzeye doğru, Ginglith'in Narog'la birleştiği yerde akış daha yavaştı ve Elfler ora-iin geçip yeniden güneye yönelerek, Beren'i ay ışığı altında gizli salonlarının karanlık kapılarına götürdüler.

Beren, böylece Kral Felagund Finrod'un huzuruna vardı; ve Kral, Beor'un ya da Barahir'in soyundan olduğunu hatırlamak için yüzüğe gerek duymadan onu tanıdı. Kapalı kapıların ardında oturdular ve Beren, Barahir'in ölümünü, Doriath'da başına gelen her şeyi anlattı; Lût-hien ile olan mutluluklarını hatırlayarak ağladı. Felagund, hikâyesini şaşkınlık ve endişeyle dinledi; Galadriel'e önceden söylediği gibi, uzun zaman önce ettiği yeminin ölümünü getireceğini anladı. Sonra yüreğinin ağırlığı içinde Beren'e konuştu. "Thihgol'un ölmeni arzuladığı açık; ama görülüyor ki bu hüküm amacını aşmakta ve Feanor'un Yemini yeniden iş başında. Çünkü Silmaril'ler, bir nefret yeminiyle lanetlendi ve onları arzuyla anan uyuşukluk içindeki biri bile büyük bir güçle doluyor; ve Feanor oğulları, kendilerinden başka herhangi birinin, bir Silmaril'i elde etmesine ya da sahiplenmesine katlanmaktansa tüm Elf krallıklarını harabeye çevireceklerdir, çünkü Yemin onları buna mecbur ediyor. Ve şimdi Celegorm ile Curufin benim salonlarımda yaşıyor; ve ben, Finarfın oğlu. Kral olmama rağmen, onlar ülkemde güç topladılar, kendi halklarından bir çok kişiyi yönetiyorlar. Ne zaman ihtiyacım olsa bana karşı dostluk gösterdiler ama korkarım, isteğini öğrenirlerse sana ne sevgi ne de merhamet gösterecekler. Ancak kendi yeminim de sürüyor; ve böylece hepimiz tuzağa düşürülüyoruz."

Kral Felagund, Barahir'in yaptıklarını ve yeminini hatırlatarak halkının önünde konuştu; gerektiğinde Barahir'in oğluna yardım etmek zorunda olduğunu ve reislerinin yardımını aradığını açıkladı. O zaman Celegorm kalabalığın arasından ayağa kalkıp kılıcını çekerek bağırdı: "Eğer o, bir Silmaril'i ele geçirir ya da bulup saklarsa, dost ya da düşman olsun ya da Morgoth'un şeytanı, Elf ya da İnsanoğlu veya Arda'da yaşayan bir canlı, ne yasa, ne sevgi, ne cehennemin ittifakı, ne Yalar'm gücü ne de herhangi bir büyücülük onu Feanor oğullarının nefretinden koruyacaktır. Çünkü Silmaril'leri biz, tek başımıza istiyoruz, dünya sona erene dek."
Uzun zaman önce Tirion'da Noldor'u ayaklanmaya tahrik eden ba-

basının sözleri kadar etkili, birçok söz söyledi. Celegorm'un ardından Curufin daha tatlı ama aynı etkililikte sözlerle Elflerin akıllarında bir savaş görüntüsü ve Nargothrond'un yıkımını uyandırarak konuştu. Yüreklerine öyle güçlü bir korku yerleştirdi ki Tûrin döneminin sonrasına dek o ülkeden bir Elf asla açık savaşa gitmeyecekti; ama gizlice ve pusu kurarak, büyücülükle ve zehirli kargılarla, akrabalık bağlarını unutarak tüm yabancıların peşine düştüler. Böylece eskinin Elflerinin yiğitliğinden, özgürlüğünden ayrıldılar ve ülkelerinin üzerine bir karanlık çöktü.

Ve Finarfin'in oğlunun onları yönetecek bir Vala olmadığını mırıldandılar, yüzlerini ondan çevirdiler. Mandos'un laneti kardeşlerin üzerinde uzanıyordu, Felagund'u tek başına ölüme yollayıp olabilirse Nargothrond'un tahtına oturmayı düşünerek yüreklerinde karanlık düşünceler doğurdu; çünkü onlar Noldor prenslerinin en eski soyundandı.

Felagund terk edildiğini görerek, başından Nargothrond'un gümüş tacını çıkarıp ayağının dibine fırlatarak dedi ki: "Bana sadakat yeminlerinizi bozabilirsiniz ama ben yeminimi korumalıyım. Ancak lanetimizin gölgesinin henüz üzerine çökmediği birileri varsa, en azından beni izleyecek birkaç kişi bulacak ve kapıdan atılan bir dilenci gibi gitmeyeceğim." Onun yanında duran on kişi vardı; ve reisleri Edrahil eğilip tacı kaldırarak Felagund'un dönüşüne dek bir vekile verilmesini istedi. "Çünkü siz kralım olarak kalacaksınız ve onların da" dedi, "ne olursa olsun."

Sonra Felagund, Nargothrond tacını, onun yerine yönetmesi için kardeşi Orodreth'e verdi; Celegorm ve Curufin hiçbir şey söylemedi, ama gülümseyip salonlardan uzaklaştılar.

Bir güz akşamında, Felagund, Beren ve yanlarında on yoldaşları birlikte Nargothrond'dan yola çıktılar; Ivrin Çağlayanları'ndaki kaynağına dek Narog'un kıyısı boyunca kuzeye çıktılar. Gölgeli Dağlar'in eteklerinde bir Ork birliğine rastladılar, geceleyin hepsini kampların-

da öldürdüler; eşyaları ve silahlarını aldılar. Felagund'un hünerleriyle biçimlerini ve yüzlerini Orklara benzettiler; böylece kılık değiştirmiş şekilde kuzeye giden yollarında ilerlerek Ered Wethrin ile Taur-nu-Fuin'in dağlık yerleri arasındaki batı geçitine girmeye cesaret ettiler. Ama kulesindeki Sauron onların hissetti ve şüphelendi; çünkü oradan geçen Morgoth'un tüm hizmetkârlarına emredildiği gibi yaptıklarını bildirmek için durmayıp hızla devam etmişlerdi. Bu yüzden yollarını kesip huzuruna getirmek için hizmetkârlarını gönderdi.

Böylece Sauron ve Felagund'un ünlü mücadelesi gerçekleşti. Çünkü Felagund gücün şarkılarında Sauron ile uğraştı ve Kral'ın gücü çok büyüktü; ama Sauron da, Leithian Destanı'nda anlatıldığı gibi üstattı:

Bir şarkı söyledi büyücülüğe dair,
İhanete, sırrı çözmeye, açığa çıkarmaya dair
Keşfedici, örtüyü kaldırıcı, ele verici.
Felagund orada birden etkilendi
Dayanmaya dair bir şarkıyla cevap verdi,
Karlı koymaya, güce karp savaşmaya.
Sırların korunmasına, kale gibi güçlülüğe,
Kırılmaz güvene, kaçqa ve özgürlüğe;
Değimime ve suret değiştirmeye dair,
Bozulan kapanlara ve acılan tuzaklara dair,
Zindanın açtlqına, kırılan zincire dair.
Şarkıları etkilenerek ilerleyip geriledi.
Dönerek ve dehşetlenerek, sanki hep güçlendi
Felagund savaştı, şarkı söyleyip yükseldi,
Elf ülkelerinden sözcüklerine
Topladığı tüm kudret ve sihirle.
Kulların tatlı ötüşlerini duydular
Uzaklarda, Nargothrond'ta.
Deniz'in iç çekicinin ötesinde.

Kumsalda, Batı dünyastntn ötesinde,
Elfyurdu'nun inci kumsallarında
Sonra kasvet kazandı; karanlıkı
Valinor'da kızıl kanların döküldü
Deniz'in kıyısında, Noldor'un katlettiği
Köpüksürücüler ve çalınarak sürüklendi-
Ak yelkenlere bürünmüş ak gemileri
ışıklı limanlarından. Rüzgârlar ağlıyor.
Kurtlar uluyor. Kargalar uçuyor.
Denizin ağızlarında buzlar mırıldanıyor.
Anghand'da kederli esirler yas tutuyor.
Gökler gürlüyor, atehler yanıyor –
Ve Finrod tahtın önünde yıkılıyor.

Sonra Sauron onların gizliliklerini açığa çıkardı, huzurunda çıplak korku içinde durdular. Soyları açığa çıkmasına rağmen Sauron isimlerini ya da amaçlarını keşfedemedi.

Karanlık, sessiz ve derin bir çukura atarak, biri gerçeği söylemedikçe, onları zalimce öldürmekle tehdit etti. Ara sıra karanlıkta parlayan iki göz gördüler ve bir kurtadam, yoldaşlardan birini yuttu; ama hiçbiri efendilerine ihanet etmedi.

Sauron, Beren'i çukura attığında Lûthien'in yüreğine bir korku çöktü; danışmak için Melian'a gittiğinde, Tol-in-Gaûrhoth zindanlarında kurtulma umudu olmadan yattığını öğrendi. Lûthien, yeryüzünde başka kimseden ona yardım gelmeyeceğini anlayarak, Doriath'dan kaçıp ona ulaşmaya karar verdi; ama Daeron'dan yardım istedi ve o da Kral'a kızının amacını ihbar etti. Thingol korku ve şaşkınlıkla doldu; çünkü o gökyüzünün ışıklarından, Lûthien'inden mahrum kalamazdı ve onu zaptedemeyeceği için, kaçmasından ve mutluluğunun solmasından korkarak kaçamayacağı bir ev inşa edilmesini

sağladı. Menegroth'un kapılarından çok uzakta olmayan, Neldoreth Ormanı'nda ağaçların en yücesi vardı; orası bir kayın ormanıydı ve krallığın kuzey bölümüydü. Ve o, Hîrilorn denen görkemli bir kayıni ağacıydı, eşit kalınlıkta, pürüzsüz bir kabuğu olan olağanüstü uzunlukta üç gövdesi vardı; gövdelerinden toprağın'oldukça yukarısında büyük bir mesafe boyunca hiçbir dal uzamıyordu. Çok yukarıda, Hı-rilorn'un gövdeleri arasına ağaç bir ev inşa edilip Lûthien'in orada yaşaması sağlandı; sadece gereken şeyleri ona getiren Thingol'un hizmetkârları geldiğinde merdivenler kondu ve sonra alındı.

"Onun Hırilorn'un içindeki evden nasıl kaçtığı Leithian Destanı'n da anlatılır; büyü bilgilerini kullanarak saçlarının çok fazla uzamasını sağladı, saçlarından güzelliğini bir gölge gibi çevreleyen koyu bir lerin ördü ve onu bir uyku büyüsüyle yükledi. Kalan saç tellerindi bir ip sarıp penceresinden aşağı uzattı; ve ağacın altında oturan hafızlar, ipin ucu üstlerinde sallanırken derin bir uykuya daldılar Sonra Lûthien hapishanesinden inip gölgeli cübbesinin içinde gizlenerek tüm gözlerden,kaçtı ve Doriath'dan yok oldu.

Bu, Celegorm ve Curufin'in Korvman Düzlük'te ava çıktıkları z;ı mana rastlar; çünkü şüpheyle dolan Sauron, Elf topraklarına bir çok kurt göndermişti. Bu yüzden av köpeklerini alıp at sürdüler ve dön meden önce Kral Felagund'la ilgili haberleri de duyabileceklerini dıı şündüler. Şimdi Celegorm'u izleyen kurt köpeklerinin liderinin adı Huan'dı. Orta Dünya'da doğmamış. Kutlu Diyar'dan gelmişti; Oroıiü uzun zaman önce onu Valinor'da Celegorm'a vermişti ve orada, köm lük gelmeden önce efendisinin borusunu izlerdi. Huan, Celegorm n sürgününde de izledi, sadıktı; ve böylece o da Noldor'un üzerine çökın keder yazgısının hükmüne girdi, ölümle karşılaşacağı emredildi, amı dünya üstünde yürüyen en güçlü kurtla karşı karşıya geldiğinde.

Celegorm ve Curufin, Doriath'm batı çıkıntılarının yakınında kn süre dinlenirlerken, Huan ağaçların altındaki gün ışığında şaşın h, bir gölge gibi kaçan Lûthien'i buldu; çünkü hiçbir şey Huan'ın *gör-*

me gücünden ve koklama duyusundan kaçamazdı, ne de herhangi bir büyü onu durdurabilirdi ve o gece ya da gündüz uyumazdı. Onu Celegorm'a götürdü ve Lûthien, onun bir Noldor prensi, Morgorh'un düşmanı olduğunu öğrenerek sevindi; pelerinini çıkararak kendisini tanıttı. Güneşin altında birden ortaya çıkan güzelliği öyle büyüktü ki Celegorm ona âşık oldu; ama onunla nazikçe konuştu, kendisiyle Nar-gothrond'a dönerse gerektiğinde ona yardım bulacağını vaad etti. Ama ne kızın anlattığı Beren'i ve macerasını bildiğini ne de bunun onu yakından ilgilendiren bir mesele olduğunu açıkladı.

Böylece ava son verip Nargothrond'a döndüler ve Lüthien kandırıldı; çünkü aniden onu yakalayıp pelerinini aldılar, kapıları geçmesine, Celegorm ve Curufin dışında biriyle konuşmasına izin verilmedi. çünkü şimdi. Beren ve Felagund'un yardım umudu olmayan esirler olduklarına inanarak Kral'ın ölmesine izin vermeyi, Lûthien'i ellerin-ıle tutmayı ve böylece kızının elini Celegorm'a vermesi için, Thingol'u zorlamayı planladılar. Böylece güçleri büyüyecek, Noldor prenslerinin en kudretlileri olacaklardı. Elf krallıklarının bütün gücünü ellerini- geçirene dek, Siimaril'leri hile ya da savaşla aramamayı veya başkalarının bunu yapmasına izin vermemeyi amaçladılar. Orodreth'in onlara karşı koyacak gücü yoktu, çünkü Nargothrond halkının yüreklerini etkilemişlerdi; ve Celegorm, evlenme teklifini habercilerle Thingol'e iletti.

Ama kurt köpeği Huan temiz yürekliydi ve Luthien'in aşkı karşılaşmalarının ilk anından itibaren üzerine yayılmıştı; tutsaklığına üzüldü. Bu yüzden sık sık odasına geldi; gecelen kapısının önünde yattı, çünkü kötülüğün Nargothrond'a geldiğini hissetmişti. Lûthien, yalnızlığının içinde sık sık Morgoth'a hizmet etmeyen tüm kuşların ve hayvanların dostu olan Beren'i anlatarak Huan'la konuştu; Huan tüm konuşulanları anladı. Çünkü o, sesleriyle konuşan her şeyin dilini anlardı; ama ölü-nınnden önce sadece üç kez sözcüklerle konuşmasına izin verilmişti.

Huan, Lûthien'e yardım etmek için bir plan tasarladı; ve bir gece

vakti gelerek pelerinini getirdi, öğütler vererek ilk kez konuştu. Sonra onu gizli yollarla Nargothrond'dan çıkardı, birlikte kuzeye kaçtılar; gururundan vazgeçip kızın, Orkların zaman zaman büyük kurtlara binişi gibi, üzerine bir at gibi binmesine izin verdi. Böylece çok hızlandılar, çünkü Huan hızlı ve yorulmazdı.

Beren ve Felagund, Sauron'un çukurlarındaydılar ve tüm yoldaşları ölmüştü; Sauron, Felagund'u en sona saklamak amacındaydı, çünkü onun büyük kudrete ve bilgeliğe sahip bir Noldo olduğunu anlamıştı, onların gizli işlerinin sırrının onda yattığını düşünüyordu. Ama kurt Beren için geldiğinde, Felagund tüm gücünü kullanarak birden zincirlerini kırdı; kurtadamla boğuşurak onu elleri ve dişleriyle öldürdü; ancak kendisi de ölümcül yaralar almıştı. Sonra Beren'e dedi ki: "Şimdi denizlerin ve Aman Dağları'nm ötesindeki zamandışı salonlar-daki uzun dinlenişime çekiliyorum. Noldor arasında yeniden görünmeden önce çok uzun zaman seçecek; belki ölümde ya da yaşamda ikinci kez karşılaşamayacağız, çünkü soylarımızın yazgıları farklı. Elveda!" Sonra kendisinin inşa ettirdiği güçlü kulede, Tol-in-Gaur-hoth'da karanlık içinde öldü. Böylece Kral Felagund Finrod, Finwe hanedanının evinin en zarifi ve en sevgilisi, yeminini yerine getirdi; ama Beren keder içinde yanında yas tuttu.

Tam o anda Lûthien geldi ye Sauron'un adasına yönelen köprü üzerinde durup hiçbir taş duvarın engelleyemediği bir şarkı söyledi. Beren onu duydu, düş gördüğünü sandı; çünkü yıldızlar üzerinde parıldıyor, ağaçlarda bülbüller şakıyordu. Ve yanıt olarak, Morgoth'un ölümü için bir işaret olarak Varda'nın Kuzey'in göklerine astığı Yedi Yıldız'ı, Va1ar Orağı'nı övmek için yazdığı bir meydan okuma şarkısı söyledi. Sonra tüm gücü ondan ayrıldı ve karanlığın içine yığıldı.

Ama Lûthien, onun yanıtlayan sesini duymuştu ve daha büyük güçlere dair bir şarkı söyledi. Kurtlar uludu, ada sallandı. Sauron kanı düşüncesiyle sanlı olarak yüce kulesinde dikiliyordu; sesini duydu

ğunda gülümsedi, çünkü onun Melian'ın kızı olduğunu anlamıştı. Lûthien'in güzelliği ve şarkısının mucizesi Doriath'tan çok uzaklara dek yayılmıştı; onu yakalayıp Morgoth'un kudretine teslim etmeyi düşündü, ödülü çok büyük olacaktı.

Bu yüzden köprüye bir kurt yolladı. Ama Huan onu sessizce öldürdü. Sauron teker teker diğerlerini de gönderdi; Huan onları teker teker boğazlayıp öldürdü. Sonra Sauron, kötülük kadar kadim, korkutucu bir hayvan olan Draugluin'i, Angband'daki kurtadamların efendisi ve babasını gönderdi. Gücü çok büyüktü; Huan ile Draugluin'in mücadelesi uzun ve şiddetliydi. Ama sonunda Draugluin kaçıp kuleye sığınarak Sauron'un ayaklan dibinde öldü; ölürken'efendisine dedi ki: "Huan orada!" Sauron, o ülkede herkesin bildiği gibi, Valinor'un kurt köpeği için emredilen yazgıyı biliyordu, bunu kendisinin başarabileceğini düşündü. Bu yüzden bir kurtadam suretine bürünerek kendini dünya üzerinde yürümüş en güçlü kişi yaptı; ve kazanmak için köprünün ağzına ilerledi.

Yaklaşmasının dehşeti öyle büyüktü ki Huan kenara sıçradı. Sonra Sauron, Lûthien'in üstüne atıldı; kız onun gözlerindeki korkunç ruhun kötülüğü ve soluğunun pis dumanı yüzünden bayıldı. Ama Lût-hien düşerken onun gözlerinin önüne koyu pelerininin bir kıvrımını fırlattı; Sauron sendeledi, çünkü çabuk geçen bir uyuşukluk içinde kalmıştı. Sonra Huan atıldı. Huan ve Kurt-Sauron'un mücadelesi başladı, uluma ve havlayışlar tepelerde yankılandı; vadinin öte yakasındaki Ered Wethrin'in duvarları üstündeki nöbetçiler, bu sesleri uzaklardan duyarak korku içinde titrediler.

Ama ne büyücülük ne büyü, ne pençe ya da zehir, ne şeytanın marifeti ne de hayvan kuvveti Valinor'lu Huan'ı yenemezdi; düşmanı boğazından yakalayıp altına aldı. Sonra Sauron, biçim değiştirerek yılan suretine ve ardından alışılmış suretine dönüştü; ama bedenini tamamen terk etmeden Huan'ın kavrayışından kurtulamazdı. Kötü ruhu karanlık yuvasını terk etmeden önce Lûthien yanına geldi ve et

suretinden sıyrılmasını, hayaletinin titreşerek Morgoth'a gönderilmesi gerektiğini söyledi; ve dedi ki: "Kulenin yönetimini bana teslim etmedikçe çıplak varlığın, orada ebediyyen Morgoth'un gözleriyle delinecek ve aşağılanmanın eziyetine katlanacak."

Sauron kabul etti, Lûthien adanın ve oradaki her şeyin yönetimini aldı; ve Huan onu serbest bıraktı. Sauron hemen, ayın önünden geçen karanlık bir bulut gibi vampir suretine bürünüp boğazından ağaçların üzerine kan damlatarak kaçarak Taur-nu-Fuin'e ulaştı ve bölgeyi dehşetle doldurarak oraya yerleşti.

Sonra Lûthien köprünün üzerinde durup gücünü bildirdi: taşı taşa bağlayan, kapıları yıkan, duvarları açıp, çukurları açığa çıkaran büyü çözüldü; birçok köle ve esir, uzun süre Sauron'un karanlığında kaldıkları için solgun ay ışığına karşı gözlerini örrerek şaşkınlık içinde açığa çıkıp ilerlediler. Ama Beren gelmedi. Bu yüzden Huan ve Lûthien adada onu aradılar; Lûthien onu, Felagund'un yanında ağlarken .buldu. Acısı öyle derindi ki kıpırdamadan oturuyordu, ayak seslerini duymadı. Lûthien, öldüğünü sanarak kollarını ona dolayıp karanlık bir unutkanlığa gömüldü. Ama Beren; ümitsizliğin çukurlarından geriye ışığa dönerek onu kaldırdı ve yeniden birbirlerine baktılar; karanlık tepelerin üzerinde yükselen gün üzerlerinde parıldadı.

Felagund'un bedenini kendi adasındaki tepenin üstüne gömdüler, ada yeniden güzelleşmişti; ve Elflerin tüm prenslerinin en güzeli Finarfin oğlu Finrod'un yeşil mezarı, ülke değişip parçalanana, yıkılıp denizlerin akında kalana dek, bozulmadan öylece kaldı. Ama Finrod babası Finarfin'le Eldamar'da ağaçların akında yürüyordu.

Şimdi Beren ve Tinûviel Lûthien yeniden özgürdüler ve birlikte bir süre için mutluluklarını tazeleyerek ormanda dolaştılar; kış gelmesine rağmen bu onları incitmedi, çünkü Lûthien'in gittiği yerlerde çiçekler kolay kolay solmadı, kuşlar karla kaplı tepelerin altında öttü. Huan sadık olarak efendisi Celegorm'a dönmüştü; ancak onların sev-

gile'ri eskisinden daha azdı.

Nargothrond'da bir karmaşa vardı. Şimdi Sauron'un adasında esir olan bir sürü Elf dönmüştü; öyle bir yaygara yükseldi ki Celegorm'un hiçbir sözü yatıştıramadı. Feanor oğullarının cesaret edemediği şeye, bir kızın cesaret ettiğini söyleyerek kralları Felagund'un ölümü için yasa hüründüler; birçoğu Celegorm'u ve Curufin'i yöneten şeyin korkudan çok hainlik olduğunu kavradı. Bu yüzden Nargothrond halkının yürekleri onların hâkimiyetinden kurtulup yeniden Finarfın hanedanına yöneldi; Orodreth'e boyun eğdiler. Ama o, bazılarının arzuladığı gibi kardeşlerin katledilmesine izin vermeyecekti; çünkü akraba kanının akrabalar tarafından dökülmesi Mandos'un lanetini üzerlerine daha da yakınlaştıracaktı. Ancak toprakları içinde Celegorm ve Curufin için ne yiyecek ne de barınma sağlayacaktı ve bundan sonra Nargothrond ile Feanor oğulları arasında çok az sevgi olacağına yemin etti.

"Öyle olsun!" dedi Celegorm, gözlerinde bir tehdit parıltısı vardı; ama Curufin gülümsedi. Sonra atlarına binip yapabilirlerse akrabalarını bulmak için doğuya hızla at sürdüler. Ama kimse onlarla gitmeyecekti, kendi halklarından olanlar bile; çünkü herkes kardeşlerin üzerine lanetin yayıldığını, kötülüğün onları izlediğini anlamıştı. Curufin oğlu Celebrimbor babasının yaptıklarını reddederek Nargothrond'da kaldı; ama Huan hâlâ efendisi Celegorm'un atını izledi.

Kuzeye doğru at sürdüler, hızla Dimbar'dan geçip Doriath'ın kuzey sınırları boyunca ilerleyerek kardeşleri Maedhros'un yaşadığı Himring'e en çabuk yolu bulmayı tasarlamışlardı; hızlı olurlarsa engelleri aşacaklarını umdular, Nan Dungortheb ve Dehşet Dağları'nın nzak tehditinden sakınıldığı için yol Doriath'ın sınırlarının yakınından geçiyordu.

Denir ki Beren ve Lûthien'in dolaşırlarken Brethil Ormanı'na gelip sonunda Doriath sınırlarına yaklaşmışlar. Sonra Beren yeminini düşünmeye başlamış; Lûthien yeniden topraklarının güvenliğine ulaştığı için sevgisine rağmen bir kez daha yola çıkmaya karar vermiş.

Ama kız, ondan tekrar ayrılmaya isteksizmiş ve demiş ki: "Şu ikisi arasından seçmelisin Beren: macerandan ve yemininden vazgeçip yeryüzü üzerinde bir gezgin hayatı aramak; ya da sözünü tutup tahtının üzerindeki karanlığın kudretiyle mücadele etmek. Ama her iki durumda da seninle geleceğim ve kaderimiz aynı olacak."

Bunları konuşarak başka hiçbir şeye dikkat etmeden yürürlerken, Celegorm ve Curufin ormandan hızla at sürerek geçiyordu; kardeşler onları uzaktan görüp tanıdılar. Sonra Celegorm atını çevirip Beren'i devirmeyi amaçlayarak üzerine mahmuzladı; Curufin yoldan ayrılıp eğilerek Lûthien'i eyerine aldı çünkü güçlü ve yetenekli bir biniciydi. Sonra Beren Celegorm'un atının önünden zıplayıp kendisini geçen Curufin'in atının üzerine sıçradı; Beren'in Sıçrayışı İnsanlar ve Elfler arasında meşhurdu. Curufin'i boğazından yakalayıp geriye doğru savurdu, birlikte yere düştüler. At şahlanıp düştü, Lûthien üzerinden savrulup çimenlerin üzerinde serilmişti.

Beren, Curufin'i boğuyordu; ama Celegorm üzerine bir mızrakla saldırdığı için ölüm ona da yakındı. O an Huan, Celegorm'un hizmetini terk ederek üzerine atladı, öyle ki at yana doğru saptı, koca kurt köpeğinin dehşetinden Beren'e yaklaşamayacaktı. Celegorm kurt köpeği ve atı lanetledi ama Huan kıpırdamadı. Sonra Lûthien ayağa kalkarak Curufin'in öldürülmesini engelledi; ama Beren onun kargısı ve silahlarını uzaklaştırıp bıçağı Angrist'i aldı. Bıçak, Nogrod'lu Telchar tarafindan yapılmıştı ve Curufin'in belinde kılıfsız olarak dururdu; demiri sanki ağaçmış gibi yarardı. Beren, Curufin'i kaldırıp firlattı ve ona, cesaretini daha yaraşır işlerde kullanmasını öğretebilecek asil halkının yanma dönmesini emretti. "Atını," dedi, "Lûthien'in hizmeti için alıkoyuyorum, böyle bir efendiden kurtulduğu için mutlu olabilir."

Curufin bulutların ve göğün altında Beren'i lanetledi. "Hızlı ve acı bir ölüme git" dedi. Celegorm sanki gidiyorlarmış gibi onu terkisine aldı; Beren de sözlerine aldırmadan onlara sırtını döndü. Ama Curufin, utanç ve kötülükle dolarak Celegorm'un yayını aldı ve gi-

derlerken arkasına bir ok attı; ok, Lûthien'e yöneltilmişti. Huan atılarak onu ağzıyla yakaladı; Curufin yeniden attı ve Beren, Lûthien'in önüne geçti, ok göğsüne saplandı.

Huan'in Feanor oğullarını kovaladığı, onların da korku içinde kaçtıkları anlatılır; ve döndüğünde Lûthien'e ormandan şifalı bir bitki getirir. Kız o yaprakla Beren'in kanamasını durdurur, hüneri ve sevgisiyle onu iyileştirir; böylece sonunda Doriath'a dönerler. Yemini ve aşkı arasında ikileme düşen Beren, Lûthien'in artık güvende olduğunu bilerek bir sabah gün doğmadan kalkar ve onu Huan'a teslim eder; ardından o hâlâ çimenler üzerinde uyurken büyük bir keder içinde ayrılır.

Yeniden tüm hızıyla kuzeye Sirion Geçiti'ne doğru at sürer ve Taur-nu-Fuin'in eteklerine ulaşarak harap olmuş Anfauglith'e bakar, uzakta Thangorodrim'in zirvelerini görür. Orada Curufin'in arını bırakır ve Si-rion'un topraklarında yeşil çayırlar üzerinde özgürce koşmasını söyler. Ardından tek başına, son tehlikenin eşiğinde dikilirken, Lûthien ve göklerin ışıklarını övmek için Ayrılış Şarkısı'nı yazar; artık sevgiye ve ışığa elveda demesi gerektiğine inanıyordur. İşte o şarkının bir bölümü:

Elveda tatlı toprak ve kuzeyin gökleri sonsuza dek kutsanmış, çünkü burada yatıyor ve burada kıvrak bacaklarıyla kokuyor Ay'ın altında, Güneş'in altında Tinüviel Lûthien
ölümlü bir dilin söyleyebileceğinden daha güzel. Dünyanın üzerine yıkımların çökmesine yok edilmesine ve yapılmadığı geriye eski dipsiz uçurumların derinliklerine yine de yapılması iyiydi, çünkü bu — alacakaranlık,
Şafak, dünya ve deniz — Lûthien bir zamanda var olacaktı.

Ve onu kimlerin duyabileceğine aldırmadan yüksek sesle söyledi, çünkü ümitsizdi ve hiçbir kaçış aramadı.

Ama Lûthien şarkıyı duyar ve beklenmedik bir şekilde ormandan geçerek gelirken yanıt olarak şarkı söyler. Çünkü Huan, bir kez daha onun atı olmaya razı olarak hızla Beren'iri peşinden gelmektedirler. Huan, uzun süre sevdiği bu iki kişinin tehlikesinin hafiflemesi için neler yapabileceğini düşünüp taşınır. Yeniden kuzeye doğru giderlerken Sauron'un adasında Dragluin'in iğrenç suretine, kız da Thuring-wethirin yarasa suretine büründü. Thuringwethil, Sauron'un habercisiydi ve Angband'a vampir suretinde gelmeyi alışkanlık haline getirmişti; ve iri parmaklı kanatlarının her ekleminin ucuna demir bir pençe takılıydı. Bu korkutucu suretlere bürünen Huan ve Lûthien Taur-nu-Fuin'e doğru hızla gittiler, her şey önlerinden kaçıştı.

Yaklaşmalarım gören Beren dehşete kapıldı; Tinûviel'in sesini duyduğu için şaşırmıştı, onu tuzağa düşürmek için gelen bir hayalet olduğunu düşündü. Karşısında durup büründükleri sureti terk ettiler ve Lûthien ona doğru koştu. Böylece Beren ve Lûthien, çölün ve ormanın arasında yeniden buluştu. Beren bir süre için sessiz ve mutluydu; ama sonra Lûthien'i yolculuğundan vazgeçirmeye çalıştı.

"Şimdi Thingol'e verdiğim sözü üç kez lanetleniyorum, seni Morgoth'un gölgesi altına getirmektense, Menegroth'da beni öldürmüş olmasını diliyorum."

Huan, ikinci kez sözcüklerle konuştu; Beren'e öğütler verip dedi ki: "Artık Lûthien'i ölümün gölgesinden kurtaramazsın çünkü şimdi aşkı yüzünden onun hükmü altında. Yazgından vazgeçebilir ve yaşamın sürdükçe boşuna huzuru arayarak onu sürgüne götürebilirsin. Ama yazgını reddetmezsen, o zaman ya Luthein terk edilmiş olarak tek başına ölecek ya da önünde uzanan umutsuz, ama belirsiz yazgıya seninle birlikte meydan okuyacak. Ne daha fazla öğüt veriyorum ne de yolunuzda ilerleyebilirim. Ama yüreğim Kapı'nın önünde bulacağınız şeyi hissediyor,- orada kendimi göreceğim. Başka her şey be-

nim için karanlık; ancak üçümüzün yollan da Doriath'a ulaşacak ve ölümden önce karşılaşacağız."

Beren, Lüthien'in, ikisinin de üzerinde uzanan yazgıdan ayrılamayacağını kavradı ve artık vazgeçirmeye çalışmadı. Huan'ın öğüdü ve Lüthien'in ilmiyle Draugluin'in suretine büründü, kız da Thuring-wethirin kanatlı kötülüğüne. Beren bakıldığında, gözlerindeki gerçekten zalim ama masum bir ruh parıltısı dışında, tüm yönleriyle bir kurtadam olmuştu; ve yanında katlanmış kanatlarıyla tutunan yarasa benzeri bir yaratık gördüğünde bakışlarında dehşet vardı. Sonra ayın altında uluyarak tepeden aşağı fırladı ve yarasa, üstünde daireler çizdi.

Angband'ın Kapısı önünde uzanan kasvetli vadiye ulaşana dek, üzerlerinde uzun ve yorucu yollarının tozuyla, tüm tehlikeleri geçtiler. Kapkara kanyonlar, kıvranan bir yılan gibi gözüken yolun iki yanında yükseliyordu. Her iki tarafta sıralanmış uçurumlar, savaş Safları gibi uzanıyor, üzerlerinde korkunç sesleriyle bağıran leş yiyici kuşlar oturuyordu. Önlerinde, dağın eteğinde geniş ve karanlık bir kemer şeklindeki zaptedilemez Kapı vardı; üstünde bin ayaklık bir uçurum yükseliyordu.

Kapıda hakkında hiçbir şey bilinmeyen bir nöbetçi olduğu için ümitsizliğe kapıldılar. Morgoth'a, civardaki Elf prenslerinin ne olduğunu bilmediği bir şeyler tasarladığı hakkında söylentiler ulaşmıştı ve ormanın geçitlerinden daima Valar'ın tasmasız büyük kurt köpeği Huan'ın uluması duyuluyordu. Morgoth, Huan'ın yazgısını hatırlayıp Draugluin'in neslinden yavrular arasından birini seçti; kendi eliyle canlı etle besleyip gücünü onun üzerine yaydı. Kurt hiçbir ine sığmayana kadar hızla büyüdü, Morgoth'un ayaklarının dibinde iri cüssesiyle ve daima açlık içinde uzandı. Orada cehennemin ateşi ve acıları içine yerleşti, güçlü, korkunç ve işkence edilmiş yok edici bir ruhla doldu. O günleri anlatan hikâyelerde Kızıl Ağız, Carcharoth ve Susuzluğun Ağzı, Anfauglir diye adlandırıldı. Ve Morgoth onu, Hu-

an'ın gelişine karşı, Angband kapılarının önünde uyumadan beklemesi için yerleştirdi.

Şimdi Carcharoth onları uzaktan gördüğünde içi şüpheyle doldu; çünkü uzun süre önce Drauglin'in öldüğüne dair haberler Angband'a ulaşmıştı. Yaklaştıklarında girmelerine izin vermeyip durmalarını emretti; çevrelerindeki havada garip bir şey koklayarak kötülük içinde yaklaştı. Ama aniden eski ilahi ırktan bir güç inerek Lüthien'e sahip oldu, büründüğü iğrenç sureti terk ederek Carcharoth'un gücü önünde küçük ama parlak ve korkutucu bir şekilde dikildi. Elini kaldırarak ona uyumasını emretti ve dedi ki: "Ey kederli ruh, şimdi karanlık bir unutuşun içine gir, bir süre için yaşamın korkunç yazgısını unut." Ve Carcharoth, sanki üzerine yıldırım düşmüş gibi yıkıldı.

Sonra Beren ve Lûthien, Kapı'yı geçerek labirent gibi basamaklardan indiler; ve Elf ya da İnsanlar tarafından cesaret edilen en önemli işe giriştiler. Dehşetin ayakta tuttuğu, ateşle aydınlanan; ölüm ve işkence silahlarıyla doldurulmuş, en alttaki salona, Morgoth'un huzuruna ulaştılar. Beren tahtın altına kurt biçiminde sıvıştı; ama Lûthien, Morgoth'un iradesiyle büründüğü suretten soyunduruldu ve Morgoth bakışını kıza yöneltti. Bakışlarından korkmadı; adını söyleyerek kendini onun huzurunda şarkı söyleme hizmetinde bulunacak bir ozan gibi takdim etti. Morgoth kızın güzelliğine baktı, ölümcül bir şehvete kapıldı ve Valinor'dan kaçtığından beri yüreğine düşenlerden daha karanlık bir plan tasarlamaya başladı. Böylece kendi kötülüğüyle ayartıldı, onu bir süre serbest bırakıp düşüncesinden gizli bir zevk alarak izledi. Kız aniden görüş alanından sıyrılıp mükemmel bir sevimlilikle, göz kamaştırıcı bir güç hakkında şarkı söylemeye başladı, Morgoth çaresizce dinledi; gözleri etrafta onu arayarak dolaşırken üzerine bir körlük çöktü.

Tüm saray uykuya daldı, ateşler soluklaşıp söndü; ama Morgoth'un başındaki taçta bulunan Silmaril'ler, aniden beyaz alev ışıltılarıyla parıldadı; tacın ve mücevherlerin üzerine, arzu, korku ve özen gösterip korumanın ağırlıklarıyla yüklü bir dünya yerleştirilmiş gi-

biydi ki bu Morgoth'un iradesinin bile taşıyamayacağı bir ağırlıktı ve başını öne eğdirdi. Sonra Lûthien kanatlı giysisini alarak havaya yükseldi, sesi havuzlara düşen yağmur gibi derinden ve esrarlı çıkıyordu. Pelerinini gözlerinin önüne attı ve bir seferinde Dış Boşluk'ta tek başına yürüdüğü kadar karanlık bir rüyayı üzerine yerleştirdi. Morgoth aniden, toprak kaymasına uğrayan bir tepenin akışı gibi devrildi, tahtının üzerinden bir şimşek gibi savrulup cehennemin zeminine yüzükoyun uzandı. Demir tacı başından çıkarak yuvarlandı. Artık her şey hareketsizdi.

Beren ölü bir hayvan gibi yere uzanmıştı; ama Lûthien eliyle dokunarak onu kaldırdı ve kurt kılığından sıyrıldı. Bıçağı Angrist'i çekti; ve onu zapteden demir pençelerden bir Silmaril kesti.

Onu avucunun içine kapatırken bedeninden bir parıltı fışkırdı, eli ışıldayan bir lamba gibi oldu; ama mücevher dokunmasına izin verip canını yakmadı. Sonra Beren'in aklına, yeminin ötesine geçip Fe-anor'un Üç Mücevheri'nin üçünü de Angband'dan götürmek geldi; ama Silmaril'lerin yazgısı bu değildi. Angrist kırıldı ve bıçağın bir parçası fırlayarak Morgoth'un yanağına çarptı. İnleyip kımıldandı, Angband'daki tüm varlıklar uykularının içinde kımıldandı.

Sonra Beren ve Lûthien'in üzerine bir korku çöktü, sadece bir kez daha ışığı görmeyi arzulayarak, dikkatsizce ve gizlenmeden kaçtılar. Ne engellendiler, ne de izlendiler ama Kapı'da kaçamayacaklan bir engel vardı; Carcharoth uykusundan uyanmış, Angband'ın eşiğinde öfke içinde dikiliyordu. Onun farkına varmalarından önce, onları gördü ve koşarlarken önlerine atladı.

Lûthien bitkindi, kurda boyun eğdirecek ne zamanı ne de gücü vardı. Ama Beıjen kızın önüne geçerek sağ elinde tuttuğu Silmaril'i yukarı kaldırdı. Carcharoth durdu, bir an için korkmuştu. "Defol git ve kaç!" diye bağırdı Beren; "çünkü burada seni ve tüm kötü şeyleri yok edecek bir ateş var." Ve Silmaril'i kurdun gözlerinin önüne uzattı.

Carcharoth kutsal mücevhere baktı ve korkmadı, içindeki yok edi-

ci ruh ani bir ateş gibi canlandı; birden eli ağzının içine alarak bileğinden ısırdı. Ruhu bir acı aleviyle doldu, Silmaril melun etini yaktı. Uluyarak önlerinden kaçtı, Kapı'nm önündeki vadinin yamaçları işkencesinin feryadıyla yankılandı. Deliliği öyle dehşet vericiydi ki vadide yaşayan ya da oraya yönelen yolların üzerinde olan Morgoth'un tüm yaratıkları kaçıştı; yoluna çıkan tüm canhları öldürdü ve dünyanın üzerine Kuzey'den bir yıkım boşaldı. Angband'ın yıkılışından önce Beleriand'a çöken dehşetler arasında Carcharoth'un deliliği en kor-kutucusuydu; çünkü içinde Silmaril'in kudreti saklıydı.

Şimdi Beren tehlikeli Kapı'nın önünde baygın yatıyordu ve ölüm ona yakındı, çünkü kurdun dişleri zehirliydi. Lûthien dudaklarıyla zehri dışarı akıttı, korkunç yaranın kanamasını durdurmak için eksilen gücünü kullandı. Ama arkalarında, Angband'ın derinliklerinde büyük bir öfkenin gürültüleri yükseliyordu. Morgoth'un orduları uyanmıştı.

Böylece Simaril macerası yıkım ve ümitsizlik içinde sona ermişe benziyordu; ama o anda vadinin yamaçlarının yukarısında, kuzeye doğru rüzgârdan daha hızlı kanatlarıyla uçan üç güçlü kuş belirdi. Tüm kuşların ve hayvanlar Beren'in yakınında dolaşması ve yardıma ihtiyaç duyduklarında haber verilmesi istenmişti ve Huan ona yardım etmeleri gerekebileceğinden her şeyin izlenmesini emretmişti. Thorondor ve kulları Morgoth diyarının yukarılarında dolaşıyorlardı, Kurt'un deliliğini ve Beren'in düşüşünü görerek hızla alçaldılar, çünkü Angband'ın güçleri uykunun ağından kurtulmuşlardı.

Lûthien ve Beren'i yerden kaldırıp bulutların içinde taşıdılar. Altlarında aniden gök gürültüsü patladı, şimşekler fışkırdı, dağlar sarsıldı. Thangorodrim'den ateş ve duman püskürdü, toprakların üzerineî harap ederek düşen, alevler çıkaran yıldırımlar her tarafa savruldu. Hithlum'daki Noldor halkı korkudan titredi. Ama Thorondor, güneşin gün boyu parladığı, ayın bulutsuz yıldızların arasında hareket ettiği göğün yüce yollarında ilerledi. Böylece hızla Dor-nu-Fauglith ve Taur-nu-Fuin üzerinden geçip saklı Tumladen vadisine ulaştılar. Ora-

da ne bulut ne de pus vardı, Lûthien aşağıya bakıp uzaklardaki yeşil bir mücevherden çıkan beyaz bir ışık gibi, Turgon'un yaşadığı güzel Gondolin'in parıltısını gördü. Ama Beren'in kesinlikle öleceğini düşünüp ağladı; çünkü ne ağzından bir ses çıkıyor ne de gözlerini açıyordu, kaçışına dair hiçbir şey bilmedi. Kartallar sonunda onları Doriath sınırlan üzerine getirdiler; Beren'in, Lûthien'i uyurken bırakıp ümitsizlik içinde gizlice uzaklaştığı küçük vadiye ulaştılar.

Kartallar orada onu Beren'in yanına yatırıp Crissaegrim'in zirvelerine ve yüksekteki yuvalarına döndü; Huan kızın yanına geldi ve birlikte, daha önce Curuin’in açtığı yarayı iyileştirmeleri gibi Beren'i iyileştirmeye çalıştılar. Ama yara kötü ve zehirliydi. Beren uzun süre yattı ve ruhu, rüyadan rüyaya onu kovalayan bir acı olduğunu bilerek ölümün karanlık sınırları üzerinde dolaştı. Sonra birden, neredeyse kızın umudunun tükendiği anda uyanıp gökyüzünde yapraklar görerek yukarıya baktı; yaprakların altında, yanında oturan Tinûviel Lûthien'in yumuşak ve hafifçe şarkı söyleyişini duydu. Ve yeniden bahar geldi.

Bundan sonra Beren, Tek-elli, Erchamion diye adlandırıldı; acısı yüzüne kazınmıştı. Ama Lûthien'in aşkı sayesinde yeniden hayata dönmüştü, birlikte bir kez daha ormanlarda gezindiler. Oradan ayrılmak için acele etmediler, çünkü onlara güzel gözüküyordu. Lûthien evini, halkını -ve Elf krallıklarının tüm görkemini unutarak geriye dönmek-sizin yabanda dolaşmaya gerçekten istekliydi ve bundan bir süre için Beren de hoşnuttu; ama ne Menegroth'a dönmek için içtiği yemini unutacak ne de Thingol'ü Lûthien'den sonsuza dek mahrum bırakacaktı. Çünkü o, en son durum dışında, babanın isteklerini hiçe saymayı tehlikeli kabul eden İnsan yasasına inanırdı; ayrıca Lûthien gibi soylu ve güzel birinin, Eldalie kraliçelerinin sevdiği güzel şeylerden, evinden ve onurundan yoksun olarak, İnsanlar arasında kaba avcılar gibi sürekli ormanlarda yaşaması ona uygunsuz geliyordu. Bu yüzden bir süre sonra onu ikna etti ve ıssız toprakları terk edip Lüthien'i evine götürmek için Doriath'a girdiler. Yazgıları da bunu amaçlıyordu.

Doriath üzerine kötü günler çökmüştü. Lûthien kaybolduğundan beri tüm halkının üzerine keder ve sessizlik yayılmıştı. Onu uzun süre boşuna aradılar. Denir ki, Thingol'un ozanı Daeron, o günlerde ülkeden ayrılır ve bir daha görülmez. Beren, Doriath'a gelmeden önce o, Lûthien'in dans edip şarkı söylemesi için müzik yapıyordu; ona âşıktı, onun hakkındaki tüm düşüncelerini müziğine dokumuştu. Hatta adı Feanor oğlu Maglor'un bile üstüne çıkarılarak Deniz'in doğusundaki tüm Elf ozanlarının en büyüğü oldu. Ama şimdi ümitsizlik içinde Lûthien'i arayarak tuhaf yollarda gezinip dağların üzerinden aşarak, tüm canlıların en güzeli olan Thingol'un kızı Lûthien için karanlık sularının yanında uzun çağlar boyunca matem tuttuğu Orta Dünya'nın Doğu'suna geldi.

O günlerde Thingol, Melian'ın yardımını istedi; ama o, Thingol'e kendisinin tasarladığı yazgının kararlaştırılmış sonuna dek ilerleyeceğini, beklemesi gerektiğini söyleyerek'öğüdünü esirgedi. Ama Thingol, Celegorm'un ona gizlice gönderdiği, Felagund'un öldüğü, Be-ren'in öldüğü, Lûthien'in Nargothrond'da olduğu ve kendisinin onunla evleneceğini söyleyen haberler sayesinde Lûthien'in Dori-ath'dan uzaklara gittiğini öğrendi. Öfkelendi ve Nargothrond ile sa-vaşmayı düşünerek casuslarını gönderdi; böylece Lûthien'in yeniden kaçtığını, Celegorm ile Curufin'in Nargothrond'dan sürüldüğünü öğrendi. O zaman planlarında kararsızlığa düştü, Feanor'un yedi oğluna saldıracak gücü yoktu; ama Lûthien'i aramaya yardım etmeleri için Himring'e haberciler yolladı, çünkü Celegorm onu ne babasının evine göndermiş ne de güvenli bir yere saklamıştı.

Ama ülkesinin kuzeyinde habercileri, ani ve beklenmedik bir tehlikeyle karşılaştı: Angband'ın Kurdu Carcharoth'un saldırısı. Deliliği içinde kuzey boyunca çılgınca koşmuş, sonunda Taur-nu-Fuin'i doğu tarafından geçerek Esgalduin'in kaynaklarından aşağıya yok edici bir ateş gibi inmişti. Hiçbir şey onu engelleyemedi, ülkenin sınırları üzerindeki Melian'ın kudreti bile durdurmadı; çünkü onu yazgısı sürük-lüyordu ve acısına rağmen taşıdığı Silmaril'in kudreti. Böylece Dori-

ath'ın şiddetten uzak kalmış ormanlarına daldı, her şey korku içinde kaçıştı. Haberciler arasından sadece biri, Kral'ın reislerinin şefi olan Mablung kaçarak Thingol'e korkunç haberleri getirdi.

Tam o uğursuz saatte, Beren ve Lûthien batıdan hızla dönüyordu ve gelişlerinin haberi onlardan önce, halkın içinde kederle oturduğu karanlık evlere rüzgâr tarafından taşınan bir müzik gibi ulaştı. Sonunda Menegroth'un kapılarına ulaştılar ve büyük bir ordu onları izledi. Sonra Beren, Lûthien'i babası Thingol'un tahtının önüne götürdü; ve o, öldüğünü sandığı Beren'e şaşkınlık içinde baktı; ama Dori-ath'a getirtiği kederler yüzünden onu sevmiyordu. Ama Beren, onun önünde eğildi ve dedi ki: "Sözüme uyarak döndüm. Şimdi benim olduğunu iddia etmek için geldim."

Ve Thingol yanıtladı: "Macerandan ve yemininden ne haber?"

Ama Beren dedi ki: "Tamamlandı. Şimdi bir Silmaril elimde."

O zaman Thingol dedi ki: "Onu bana göster!"

Beren sol elini ileri uzatarak parmaklarını yavaş yavaş açtı; ama boştu. Sonra sağ kolunu kaldırdı; ve o andan sonra kendine, Boş-elli, Camlost, diyecekti.

Sonra Thingol'un ruh hali yumuşadı; Beren, tahtın önünde sol tarafta, Lûthien sağ tarafta oturup, oradaki herkes dinleyip şaşkınlık ıı;inde kalırken Macera'nın tüm hikâyesini anlattılar. Thingol'e bu İn-san'ın diğer ölümlü İnsanlardan farklı olduğunu gördü ve Lûthien'in sevgisi yeni ve tuhaf bir şey gibi geldi; yazgılarının dünyanın hiçbir gücüyle engellenemeyeceğini anladı. Bu yüzden sonunda onun arzusunu kabullendi ve Beren, babasının tahtının huzurunda Lûthien'in elini tuttu.

Ama şimdi güzel Lûthien'in dönüşüyle oluşan Doriath'ın sevinci üzerine bir gölge çöktü; çünkü Carcharoth'un deliliğinin sebebini öğ-ıcnerek halk, daha da korkmuş, tehlikesinin kutsal mücevher yüzünden korkutucu bir kudretle dolu olduğunu, çok zor yenilebileceğini anlamışlardı. Beren, Kurt'un saldırısını öğrenerek Macera'nın henüz

tamamlanmadığını anladı.

Böylece Carcharoth her gün Menegroth'a yaklaşırken, hikâyelerin hayvan takiplerinin en tehlikelisi diye anlattığı Kurt'un Avlanışı'na hazırlandılar. Ava, Valinor'un kurt köpeği Huan, Ağır Elli Mablung, Güçlüyay Beleg, Erchamion Beren ve Doriath Kralı Thingol katıldı. Bir sabah at sürüp Esgalduin Nehri'ni aştılar; ama Lüthien geride, Menegroth kapılarında kalmıştı. Üzerine karanlık bir gölge çökmüştü ve sanki güneş hastalanıp kararmış gibi geliyordu ona.

Avcılar doğuya ve kuzeye yöneldiler, nehrin akışını izleyerek sonunda dimdik çağlayanların üzerine bir sel gibi akan Esgalduin'in kuzeyinin aklarında karanlık bir vadide Kurt Carcharoth'a rastladılar. Carcharoth, çağlayanın dibinde yok edici susuzluğunu gidermek için içiyor ve uluyordu, böylece farkına vardılar. Uzaktan yaklaşmalarını gördü ama saldırmak için acele etmedi. Belki de Esgalduin'in tatlı sularıyla bir süre için acısı hafiflemiş olarak, yüreğinin şeytansı kurnazlığı canlandı; ona doğru at sürerlerken yan tarafındaki derin bir çalılığa girip orada gizlenerek yattı. Avcılar bölgenin etrafına nöbetçiler yerleştirip beklediler ve gölgeler ormanda uzadı.

Beren, Thingol'un yanında duruyordu, birden Huan'ın yanlarından ayrılmış olduğunu fark ettiler. Sonra sık çalılığın içinden büyük bir uluma geldi; çünkü Huan sabırsızlanıp, kurdu arayarak saklandığı yerden çıkarmak için tek başına gitmişti. Ama Carcharoth ondan uzak durarak dikenlerin arasından fırlayıp aniden Thingol'un üzerine atladı. Beren hızla Thirıgol'ün önüne elinde mızrağıyla geçti ama Carcharoth onu yana sürükleyip yere yıktı ve göğsünü ısırdı. O anda Huan çalılıktan fırlayıp Kurt'un üzerine atladı, şiddetle dövüşerek yere düştüler; hiçbir kurt ve kurt köpeğinin mücadelesi buna benzemiyordu, çünkü Huan'ın ulumasında Orome'nin borularının, Valar'ın öfkesinin sesi duyuldu ama Carcharoth'un ulumalarında Morgoth'un nefreti, çelik dişlerden daha zalim kötülük vardı; haykırışlanyla tepelerden kayalar parçalanıp Esgalduin çağlayanlarına düşüyordu. Orada

ölümüne dövüşüyorlardı; ama Thingol bunu önemsemeyip Beren'in kötü şekilde yaralandığını görerek yanına diz çöktü.

Huan, Carcharoth'u öldürdü; ama orada, Doriath ormanında, uzun süre önce söylenmiş yazgısı da tamamlanmıştı; ölümcül yaralar almış, Morgoth'un zehiri içine işlemişti. Beren'in yanına gelip yere *yığıldı,* üçüncü kez sözcüklerle konuştu; ölmeden önce Beren'e elveda dedi. Beren konuşmadı ama elini kurt köpeğinin başına koydu, böylece ayrıldılar.

Mablung ve Beleg aceleyle Kral'ın yardımına koştular, ama olanları gördüklerinde mızraklarını fırlatıp ağladılar. Sonra Mablung bir bıçak alıp Kurt'un karnını yardı; içi neredeyse bir ateş tarafından tamamen yakılıp yok edilmiş gibiydi arria Beren'in mücevheri tutan eli çürümemişti. Mablung ona dokunmak için uzandığında, el yok oldu ve Silmaril orada göz önüne çıkmış olarak durdu, ışığı çevrelerindeki ormanın gölgelerini doldurdu. Sonra Mablung korku içinde onu hızla alıp Beren'in eline yerleştirdi; ve Beren, Silmaril'in dokunuşuyla canlanıp onu yukarıya kaldırarak Thingol'e almasını söyledi. "Şimdi Macera başarıldı," dedi, "yazgım tamamlandı"; ve bir daha hiç konuşmadı.

Barahir oğlu Camlost Beren'i dallardan bir sedyenin üzerinde, yanında kurt köpeği Huan ile taşıdılar; Menegroth'a dönmeden önce gece çöktü. Ulu kayın ağacı H/rilorn'un dibinde, Lüthien yavaş yavaş yürüyerek onlarla karşılaştı, bazıları sedyenin yanında meşaleler taşıyorlardı. Orada kollarını Beren'e dolayıp Batı Denizi'nin ötesinde kendisini beklemesini söyleyerek öptü; ve Beren, ruhu kendini terk etmeden linçe kızın gözlerine baktı. Ama yıldız ışığı sönmüş, karanlık Tinûviel l.uthien'in bile üzerine çökmüştü. Böylece Silmaril Macerası sona erdi; ,ıma Esaretten Kurtuluş, Leithian Destanı, sona ermiyor.

Çünkü Beren'in ruhu, kızın isteği üzerine, ölen İnsanların dönmemek üzere yola çıktığı Dış Deniz'in loş kıyıları üzerindeki Mandos'un onlarında Lûthien'in gelip son kez elveda diyene kadar isteksizce

gezinip durdu. Lüthien'in ruhu karanlığa düştü ve sonunda onu terk etti, bedeniyse aniden koparılıp bir süre için kurumadan yatan bir çiçek gibi çimenlerin üzerine uzanmıştı.

Sonra Thingol'un üzerine sanki ölümlü İnsanların yaşlılığı gibi bir kış çöktü. Lûthien, Batı'nm konakları ötesinde, dünyanın sınırları üzerindeki Mandos'un salonlarına, Eldalie'nin kararlaştırılmış yerine geldi. Orada bekleyenler, düşüncelerinin gölgeleri içinde oturuyorlardı. Ama kızın güzelliği onlardan daha zarif, üzüntüsü onlardan daha derindi; Mandos'un huzurunda diz çöküp ona şarkı söyledi.

Lüthien'in Mandos'un huzurunda söylediği şarkı, sözcüklerle dokunmuşların en güzeli, dünyada duyulabilecek en kederli şarkıydı. Değiştirilip bozulmadan hâlâ Valinor'da, dünyanın duymasının ötesinde söylenir ve onu duyan Valar kedere boğulur. Çünkü Lûthien onu, Eldar'ın pişmanlığı, İnsanların kederleri üzerine ve sayısız yıldızın ortasında Yeryüzü Krallığı Arda'da yaşamak için Ilûvatar tarafından yaratılan İki Soy hakkındaki iki temayla örmüştü. Ve Mandos'un huzurunda diz çökmüştü, gözyaşları taşların üzerine dökülen yağmur gibi ayaklarının üzerine "düşüyordu; Mandos merhamete geldi, daha önce hiç böyle hareket etmemişti ve sonra da etmeyecekti.

Bu yüzden Beren'i çağırdı ve Lüthien'in onun ölüm anında söylediği gibi Batı Denizi'nin ötesinde yeniden karşılaştılar. Ama Mandos'un, ölen İnsanların ruhlarını bekleyiş zamanlarının ardından dünyanın sınırlan içinde tutmaya kudreti, yoktu; ne de Ilûvatar'ın Çocukları'nın yazgılarını değiştirebilirdi. Bu yüzden Ilûvatar'ın hükmü altında dünyayı yöneten Valar Efendisi Manwe'ye gitti; ve Ilûvatar'ın arzusunun vahiy edildiği en derin yer olan düşüncesinde Manwe bir çözüm aradı.

Bunlar onun Lûthien'e verdiği seçimlerdir. Çabaları ve kederi yüzünden Mandos'tan bırakılıp Valimar'a gelecek ve orada yaşamında tattığı tüm acıları unutarak Valar arasında dünyanın sonuna dek yaşayacaktı. Beren oraya gelemezdi. Çünkü Ilûvatar'ın İnsanlara armağanı! olan Ölüm'ü onların elinden alması için Valar'a izin verilmemişti,

Öteki seçim şuydu: Orta Dünya'ya dönüp yanına Beren'i alabilir ve orada yeniden yaşayabilirdi, ama yaşam, ya da mutluluk, kesinliği olmadan. Üstelik ölümlü olacak, Beren gibi ikinci bir ölüme maruz kalacaktı; ve çok geçmeden dünyayı sonsuza dek terk edecek, güzelliği yalnızca şarkılarda hatırlanan bir anı olarak kalacaktı.

Kutlu Diyar'ı terk ederek ve orada yaşayanlarla ilgili akrabalık haklarından vazgeçerek ikinci tercihi seçti; böylece önlerinde ne kadar keder uzanırsa uzansın, Beren ile Lûthien'in yazgıları birleşebilir ve yolları, dünyanın sınırları ötesine birlikte yönelebilirdi. Böylece Eldalie arasında gerçekten ölen sadece o oldu ve uzun zaman önce dünyayı terk etti. Ancak onun seçimiyle İki Soy birleşti; ve o, bütün dünya değişmesine rağmen, Eldar'ın, kaybettikleri sevgili Lûthien'e benzer olarak gördükleri çoğunun arasıydı.

YİRMİNCİ BÖLÜM

BEŞİNCİ SAVAŞ:

NİRNAETH ARNOEDİAD'A DAİR

Denir ki Beren ve Lûthien'in kuzeydeki topraklara dönerek bir süre erkek ve kadın olarak birlikte yaşamış; ve yeniden Doriath'da: ölümlü bedenlerine bürünmüşler. Onları görenler hem^ sevinç hem de korkuyla dolmuş; Lûthien Menegroth'a giderek elinin dokunuşuyla Thingol'un kışını düzeltmiş. Melian onun gözlerine bakmış, orada yazılı hükmü okuyup dönüp gitmiş; çünkü aralarında dünyanın sonunun ötesine uzanan bir ayrılığın doğduğunu anlamış ve o anda hiçbir kaybedişin kederi Maia Melian'm kederinden daha ağır değildi. Sonra Beren ve Lûthien, açlık ve susuzluktan korkmadan yola koyulmuş; Gelion Nehri'nin ötesine Ossiriand'a geçerek haklarındaki tüm haberler kesilene dek Adurant'ın ortasındaki yeşil ada Tol Galen'de yaşamışlar. Eldar daha sonra o toprakları. Yaşayan Ölü'nün Toprakları, Dor Firn-i-Guinar, diye isimlendirecekti; ve orada, daha sonra Eluchü Dior olarak da çağrılan güzel Aranel Dior doğdu; Thingol'un Varisi., Hiçbir ölümlü insan bir daha Barahir oğlu Beren'le konuşmadı; kimse Beren ya da Lûthien'in dünyayı terk edişini görmedi, bedenlerinin! nerede yattığını ortaya çıkaramadı.

O günlerde Feanor oğlu Maedhros, Morgoth'un zaptedilemez olmadığını anlayarak dua etti; çünkü Beren'in ve Lûthien'in yaptıkları Beleriand'ın her yerinde birçok şarkıda anlatılmıştı. Eğer yeniden birleşmezlerse, yeni bir ittifak ve ortak divan kurmazlarsa, Morgothy hepsini tek tek yok edecekti; ve Eldar'm şansını yükseltmek için Ma edhros Birliği diye isimlendirilen öğütlerini yaymaya başladı.

Ancak Feanor'un yemini ve yaptığı kötü işler Maedhros'un planlarına zarar verdi, olması gerekenden az yardım aldı. Celegorm vş Cu-rufın'in yaptıkları yüzünden OrodrerK, hiçbir Feanor oğlunun sözüyle hareket etmeyecekti; Nargorhrond Elfleri hâlâ gizlilik içinde saklı kalelerini savunmaya güvendiler. O yüzden sadece küçük bir grup, çok yiğit bir prens olan Guilin oğlu Gwindor'u izleyip Orodreth'in arzusuna karşı çıkarak kuzey savaşma gitti; çünkü Gwindor, Dagor Bra-gollach'da kaybettiği kardeşi Gelmir'in için büyük acı duyuyordu. Fingolfin hanedanının nişanını alarak Fingon'un sancakları altında yürüdüler; ve biri dışmda, hiçbiri dönmedi.

Doriath'dan çok az yardım geldi. Çünkü Maedhros ve kardeşleri yeminleriyle kuşatılmış olarak daha önce habercilerini Thingol'e göndermiş, Silmaril'i teslim etmeye çağırmışlar, yoksa düşman olacaklarını belirterek taleplerini kibirli sözlerle hatırlattılar. Melian ona teslim etmesini öğütledi; ama Feanor oğullarının sözleri kibirli ve tehditkârdı; Lûthien'in acısını, Celegorm ve Gurufin'in garezine rağmen Be-ren'in kanı vasıtasıyla mücevherin kazanılmış olduğunu düşünerek Thingol kızgınlıkla dolmuştu. Silmaril'e baktığı her gün onu sonsuza dek saklamayı daha çok istiyordu; çünkü bu, mücevherin gücüydü. Bu yüzden habercileri hakaret dolu sözlerle gönderdi. Maedhros yanıt vermedi, çünkü şimdi Elf birliği ve ittifakını tasarlamaya başlamıştı; ama Olegorm ve Curufin savaşta galip gelirler ve mücevher özgür iradeyle verilmezse, Thingol'ü öldürüp halkını yok etmeye açıkça yemin etmişlerdi. Thingol ülkesinin sınırlarını güçlendirerek savaşa girmedi ve bu Iniyük olayda paylan olmasını isteyen Mablung ve Beleg dışında Dorioth'dan giden olmadı. Thingol, onlara Feanor oğullarına hizmet etmedikleri sürece gitme izni verdi; onlar da Fingon'un ordusuna katıldılar.

Ama Maedhros, hem silahlı güçte hem de silah sağlanmasında Naugtim'den büyük yardım aldı; Nögrod ve Belegost demircileri o günlerde çok sıkı çalıştı. Tüm kardeşlerini ve onları izleyecek halkı yeniden bir araya topladı; Bor ve Ulfang'ın İnsanları savaş için düzenlenip

eğitildiler ve Doğu'daki akrabalarını çağırdılar. Üstelik batıdaki Ma-edhros'un daimi arkadaşı Fingon ile Himring'de toplanıp konuştular, Hithlum'da Noldor ve Hador hanedanının İnsanları savaş için hazırlandı. Brethil Ormanı'nda Haleth'in Halkı'nın efendisi Halmir adamlarını topladı ve baltalarını bilediler; ama savaş gerçekleşmeden önce Halmir öldü, halkını oğlu Haldir yönetti. Haberler sonunda Gondolin'e, saklı kral Turgon'a da ulaştı.

Ama Maedhros, planları tam gerçekleşmeden önce gücünü denemekte çok acele etti; ve Orklann Beleriand'ın kuzey bölgelerinin tümünden sürülmesine, bir süre için Dorthonion'un bile kurtarılmış olmasına karşılık, Morgoth, Eldar ve Elf Dostlan'nın ayaklanması hakkında uyarılmıştı ve tedbirlerini aldı. Aralarına birçok casus ve hain gönderdi, artık bunu daha iyi yapabilecek durumdaydı, çünkü ona gizlice sadık olan dönek İnsanlar, artık Feanor oğullarının sırlarının çok yakınındaydı.

Sonunda Maedhros, Elf, İnsan ve Cücelerden toplayabileceği tüm gücü bir araya getitip Angband'a batı ve doğudan saldırmaya karar verdi; Anfauglith üzerinden açık bir güç gösterisi içinde sancaklarla yürümeyi amaçladı. Morgoth'un orduları karşısına çıktığında Fingon, Hithlum geçitlerinden dışarı çıkacaktı; böylece Morgoth'un gücünü örs ve çekiç arasına alıp parçalamayı düşündüler. Ve bunun işareti Dorthonion'da büyük bir ateş yakılmasıydı.

Katatlaştıtılan günde, bir yazortası sabahında, -Eldar boruları güneşin yükselişini selamladı; doğuda Feanor oğullarının sancağı, batıda Yüce Noldor Kralı Fingon'un sancağı yükseldi. Fingon, Eithel Sirion'un duvarlarından uzaklara baktı ve ordusu, Düşman'ın gözlerinden iyice saklanmış olarak Ered Wethrin'in doğusundaki vadi ve orman larda sıralandı; bunun çok önemli olduğunu biliyordu. Çünkü orad;i Hithium'un bütün Noldor'u, Palas Elfleri ve Nargothrond'dan Gwindor'un grubuyla birlikte toplanmışlardı, İnsanların büyük gücüne tir sahipti: sağda Hurin ve kardeşi Huor'un bütün cesaretiyle Dor-1omin

ordusu ve ormanların birçok adarnıyla katılan Brethil'li Haldir.

Sonra Fingon, Thangorodrim'e doğru baktı, etrafında karanlık bir bulut vardı ve kara bir duman yükseldi; Morgoth'un öfkesinin canlandığını, meydan okumalarının kabul edildiği anladı. Fingon'un yüreğine bir şüphe gölgesi çöktü; Maedhros'un ordularının ayaklarından yükselen Anfauglith tozunu Elf görüşüyle görüp göremeyeceğini arayarak doğuya doğru baktı. Ama Angband'dan gelecek saldırının yanlış uyarılarıyla aldatan, lanetlenmiş Uldor'un kurnazlığı tarafından Maedhros'un engellendiğini bilmiyordu.

Ama şimdi, güneyden rüzgârla vadiden vadiye geçen bir ses yükseldi, Elf ve insanlar, hayranlık ve sevinçle seslerini yükseltti. Çünkü çağırılmayan ve beklenmeyen Turgon, Gondolin sınırlarını açmış, parlak zırhları, büyük kılıçları, bir^orman gibi gözüken mızraklanyla on bin kişilik güçlü bir ordu gelmekteydi. Sonra Fingon uzaktan kardeşi Turgon'un büyük borularını duyduğunda, içindeki gölge uzaklaşıp yüreği yücelmişti ve yüksek sesle bağırdı: *"Utulie'n aure! Aiya Eldalie ar Ata-natdri, utulie'n aure!* Gün geldi! İşte, Eldar ve İnsanların Babalarının halkı, gün geldi!" Ve onun güçlü haykırışının tepelerde yankılanmasını duyan herkes bağırarak yanıtladı: *"Auta i Urm!* Gece bitiyor!"

Şimdi düşmanları tarafından yapılan ve tasarlanan şeylerin çoğunu bilen Morgoth zamanını seçti, hain hizmetkârlarının Maedhros'u geride tutacaklarına, düşmanlarının birleşmesini engelleyeceklerine güvenerek büyük gözüken (aslında hazırladıklarının yalnızca bir kısmı olan) bir gücü Hithlum'a doğru yolladı; hepsi kül rengi giysilere bürünmüştü ve açıkta hiç çıplak çelik göstermediler, böylece şimdiden yaklaşmaları görülmeden Anfauglith'in kumlarını geçmişlerdi.

Sonra Noldor yürekleri coşmaya başladı ve reisleri düzlük üzerinde düşmanlarını öldürmek istedi; ama Hurin karşı çıktı, daima gücü göründüğünden daha büyük, amacı açıkladığından farklı olan Morgoth'un kurnazlığına dikkat etmelerini emretti. Maedhros'un yaklaştığı işaretinin gelmemesi ve ordunun sabırsızlaşmasına rağmen Hû-

rin, onları işareti beklemeye, Orkların tepelerdeki saldırısında kendi-i lerini yarmalarına izin vermeye zorladı.

Ama Morgoth komutanına batıda, Fingon'u bulunduğu tepelerden mümkün olduğunca çabuk bir şekilde aşağı çekmesini emretmişti. Bu yüzden, Eithel Sirion kalesinin surları önünden başlayan sirion akıntısının Rivil'le birleştiği Serech Bataklığı'ndan başlayarak cephenin en önüne geleıje dek iiermeye devam ettiler; ve Fingon'un ön mevkilerinde bulunanlar, düşmanlarının gözlerini görebiliyorlardı. Ama meydan okumalarına hiçbir yanıt verilmedi, sessiz yamaçlara ve tepelerde gizli tehlikelere baktıkları zaman Orkların hakaret dolu haykırışları tereddütle gölgelendi. Sonra Morgoth'un komutanı resmi elçiler olduklarını belirten işaretler taşıyan süvariler gönderdi ve süvariler Barad Eithel surlarının önüne geldi. Yanlarında Bragollach'da esir aldıkları Nargothrond'lu Guilin oğlu Gelmir de vardı, kör edilmişti. Sonra Ang-band habercileri bağırarak onu gösterdiler: "Evde daha çok var elimizde, ama onları canlı bulmak istiyorsanız acele etmelisiniz; çünkü döndüğümüzde onların hepsiyle ilgileneceğiz." Elflerin görüş alanı içinde Gelmir'in ellerini, ayaklarını ve sonunda kafasını keserek bıraktılar.

Kötü şans sonucunda surların o bölgesinde Gelmir'in kardeşi Nargothrond'lu G-TO-indor duruyordu. Şimdi öfkesi, çılgınlık içinde patlamıştı ve atına binip yanmda birçok süvariyle ileri atıldı; habercilerin peşine düşüp onları öldürerek ilerdeki ana orduya doğru hızla saldırdılar. Bunu gören Noldor ordusu coşmuştu ve Fingon beyaz miğferini giyip borularını öttürdü, Hithlum'un tüm ordusu tepelerden şiddetli saldırıyla ileri atıldı. Noldor kılıçlarının çekilişlerinin ışığı, bir kamış tarlasındaki ateş gibiydi; saldırıları öyle korkunç ve hızlıydı ki Morgoth'un planlan nerdeyse alt üst olacaktı. Batıya gönderdiği ordusu güçlendirilmeden süpürülüp atıldı ve Fingon sancakları Anfaug-lith'den geçip Angband duvarları önünde yükseldi. Savaşın ön cephesinde daima Gwindor ve Nargothrond'lu Elfler vardı ve şimdi bile zaptedilemediler; Kapı'ya doğru fırlayıp Angband merdivenlerindeki

muhafızları Öldürdüler ve Morgoth, onların kapılarına vuruşlarını duyarak derinlerdeki tahtı üzerinde titredi. Ama orada tuzağa düşürülmüşlerdi ve yakalanan Gwindor dışında hepsi katledildi; çünkü Fingon yardımlarına gelemedi. Thangorodrim'in birçok gizli kapısından Morgoth'un hazır beklettiği asıl ordu dışarıya fırlamış ve Fingon duvarların önünden büyük kayıplarla çekilmişti.

Savaşın dördüncü gününde Anfauglirh düzlüğünde. Sayısız Gözyaşı, Nirnaeth Arnoediad başladı, hiçbir şarkı ya da hikâye Onun tüm kederini kapsayamaz. Fingon'un ordusu kumların üzerinde geri çekildi, artçı olan Haladin efendisi Haldir öldürüldü; onunla Brethil İnsanları'nın çoğu da ölecekti, ormanlarına asla dönemediler. Ama beşinci gününün gecesi başlarken ve Ered Wethrin'den hâlâ uzaktalar-ken, Orklar Hithlum ordusunu kuşatarak gece boyunca sürekli daha yaklaşıp sıkıştırarak savaştılar. Sabahla birlikte, Turgotı'un Gondolin ordusuyla gelirken çaldığı borular duyulduğunda umut da doğdu, çünkü Sirion Geçiti'ni koruyarak güneye yerleştirilmişlerdi ve Turgon halkının çoğunun gözüpek saldırıya katılmasını engellemişti. Şimdi kardeşine yardım için acele ediyordu; Gondolindrim güçlü ve zırhlıydı, orduları çelikten bir nehir gibi güneşte parlıyordu.

Şimdi Kral'ın mızrak ve kalkanlı askerleri Ork saflarını yarıp geçti ve Turgon yolunu kardeşinin yanına doğru yöneltti; Turgon'un Fingon'un yanındaki Hürin'le buluşmasının savaşın ortasında keyifli olduğu söylenir. Sonra umut Elflerin yüreklerinde yeniden canlandı; sonunda tam da o anda, sabahın üçüncü saatinde, Maedhros'un borularının doğudan yaklaştığı duyuldu, Feanor oğullarının sancakları gerideki düşmanı öldürdü. Bazıları o zaman bile, orduları sadık olduklarını kanıtlamış Eldar'ın savaşı kazanabileceklerini söyler: çünkü Orklar duraksamış, hücumları durdurulmuş ve bazıları kaçışa başlamıştı. Ama Maedhros'un öncüleri Orklara saldırdığında, Morgoth son gücünü ortaya sürdü, Angband boşaltılmıştı. Kurtlar ve kurtbinicileri geldiler, Balroglar, ejderler ve ejderlerin babası Glaurung geldi. Koca

Solucan'm gücü ve dehşeti gerçekten büyüktü, Elf ve İnsanlar onun ' önünde saranp soldular; ve o, Maedhros ile Fingon'un orduları arasına girerek onları ayırıp sürükledi.

Ama Morgoth, İnsanların ihaneti olmasaydı, ne kurt, ne Balrog, ne de ejderle amacına ulaşabilecekti, O anda Ulfang'ın entrikaları açığa çıktı. Doğudölleri'nin çoğu, yürekleri yalan ve korkuyla doldurulmuş olarak kaçtılar; Ulfang oğulları aniden Morgoth'un saflarına geçerek Feanor oğullarının artçılarına saldırarak yarattıkları kargaşa içinde Maedhros'un sancağına yaklaştılar. Morgoth'un onlara vaad ettiği ödülün semeresini alamadılar, çünkü Maglor ihanetin lideri olan lanetlenmiş Uldor'u öldürdü, Bor'un oğulları da kendileri katledilmeden önce Ulfast ve Ulwarth'ı öldürdü. Ama Uldor'un çağırıp doğudaki tepelerde sakladığı körü İnsanların yeni gücü ortaya çıktı, şimdi Maedhros'un ordusuna üç taraftan saldırıldı, ordu bozguna uğrayıp dağıldı, sağa sola kaçışmaya başladı. Ancak kader Feanor oğullarını kurtardı, yaralanmış olmalarına rağmen hiçbiri öldürülmedi çünkü bir atada kalmışlardı, etraflarındaki Noldor ve Naugrim'den kalanları toplayıp kendileri için bir yol yararak çok uzaklara doğuya, Dolmed Dağı'na doğru kaçtılar.

Tüm doğu ordusunda yerini koruyabilenlerin sonuncusu Belegost Cüceleri'ydi ve böylece ün kazandılar. Çünkü Naugrim, ateşe İnsanlardan ve Elflerden daha yiğitçe dayanırlardı, korkutucu görünmek için savaşta büyük maskeler giymek onların geleneğiydi; bunlar ejderler için onlara yararlı oldu. Eğer onlar olmasaydı, Glâurung ve çocukları Noldor'dan geriye kalanlarr tamamen silip süpürürlerdi. Ama Naugrim, ejder kendilerine saldırdığında etrafında bir çember oluşturdular ve onun güçlü zırhı dahi, görkemli baltalarının darbelerine karşı tam dayanıklı değildi; öfke içindeki Glâurung, Belegost Efendisi Azaghâl'a yönelip bir darbeyle yere devirerek üzerinde süründüğünde, Azaghâl son gücüyle karnına bir bıçak soktu, böylece yaralanan Glâurung savaş alanından kaçtı ve Angband'ın hayvanları dehşet içinde onu izledi.

Sonra Cüceler Azaghâl'ın bedenini kaldırıp uzağa taşıdılar; yavaş adımlarla, bu sanki ülkelerindeki bir cenaze töreniymiş gibi pes seslerle ağıt söyleyerek arkasından yürüdüler, artık düşmanlarına dikkat etmiyorlardı; ve kimse onları durdurmaya cesaret edemedi.

Ama şimdi batıdaki savaşta Fingon ve Turgon'a, ellerinde kalan tüm gücün üç katı büyüklüğünde bir düşman dalgasıyla saldırıldı. Angband'ın yüce reisi, Balroglann Efendisi Gothmog gelmişti; Kral Fingon'u kuşatıp, Turgon ve yanındaki Hûrin'i Serech Bataklığı'na doğru iterek Elf ordularını kara bir bıçak gibi ayırdı. Sonra Fingon'a yöneldi. Bu korkunç bir karşılaşmaydı. Sonunda Fingon, etrafında ölmüş muhafızıyla tek başına kaldı; ve başka bir Balrog arkasından gelip çevresini ateşten bir sırımla sarana dek Gothmog ile dövüştü. Sonra Gothmog kara baltasıyla ona vurdu ve yarıldığında Fingon'un miğferinden beyaz bir alev fışkırdı. Yüce Noldor Kralı böylece öldü; onu topuzlarıyla tozların içine devirdiler, mavi, gümüş renkli sancağım da ve kanının üzerinde yürüyerek çamurla kirlettiler.

Savaş meydanı kaybedilmişti; ama Hurin, Huor ve Hador hanedanının kalanları hâlâ Gondolin'li Turgon'la birlikte dayanıyorlardı, Morgoth'un orduları henüz Sirion Geçiti'ni ele geçirememişlerdi. Sonra Hurin, Turgon'la konuştu ve dedi ki:" Şimdi gidin,,efendim, henüz zaman varken! Çünkü sizde Eldar'ın son umudu yaşıyor ve Gondolin ayaktayken Morgoth hâlâ yüreğinde olan korkuyu fark edecektir."

Ama Turgon yanıtladı: "Artık Gondolin uzun süre gizli kalamaz; ve keşfedildiğinde yıkılmalı."

Huor konuştu ve dedi ki: "Sadece çok kısa bir süre dayansa bile, hanedanınızdan Elf ve însanlann umudu doğacaktır. Bunu size, efendim, ölümün gözleriyle söylüyorum: Burada sonsuza dek ayrılmamıza ve beyaz duvarlarınıza yeniden bakamayacak olmama rağmen, sizden ve benden yeni bir yıldız yükselecektir. Elveda!"

Yanlarında duran Turgon'un kız kardeşinin oğlu Maeglin bu sözleri duydu ve unutmadı; ama hiçbir şey söylemedi.

Sonra Turgon, Hurin ve Huor'un öğüdünü tutarak Gondolin ordusundan kalanları ve Fingon'un halkını bir araya toplayıp Sirion Geçiti'ne doğru çekildi; reisleri Echtelion ve Glorfindel, sağ ve sol kanatları, düşman yanlarından geçmesin diye korudu. Ama Dor-lomin İnsanları, Hurin ve Huor'un istediği gibi arkayı tuttu; çünkü yürekleri Kuzey topraklarını terk etmek istemiyordu ve yurtlarını geri alabilirlerse orada sonuna dek kalacaklardı. Böylece Uldor'un ihaneti düzeltildi; İnsanların babalarının Eldar yanında savaşırken tüm yaptıkları arasında, Dor-lomin'li İnsanların son direnişi en ünlüsü olacaktı.

Böylece Turgon, Hurin ve Huor'un korumasının ardına geçene dek güneye ilerleyerek Sirion'dan aşağı inip kaçtı; dağların içinde kaybolup Morgoth'un gözlerinden saklandı. Ama kardeşler, Hador hanedanı İnsanları'nın kalanlarını etrafında toplayıp adım adım geri çekildiler, ta ki Rivil akıntısını önlerine alıp Serech Bataklığı'nın ardına gelene dek. Orada kaldılar ve çekilmediler.

Sonra Angband'ın tüm orduları karşılarında yığınlar halinde toplandılar ve ölüleriyle suyun üzerinde köprü kurup bir kaya etrafına toplanan gelgit dalgası gibi Hithlum'dan kalanları kuşattılar. Orada altıncı günde güneş batıya yönelir, Ered Wethrin'in gölgesi kararıp büyürken Huor gözüne saplanan zehirli bir okla öldürüldü, Haddr'un tüm yiğit İnsanları etrafında bir yığın halinde katledildiler; ve Orklar başlarını kesip günbatımında, altından bir tepecik gibi yığdılar.

Hepsinin sonunda Hurin tek başına ayaktaydı. Sonra kalkanını atıp baltasını iki eliyle kullandı; baltasının solana dek Gothmog'un troll muhafızlarının kara kanıyla tüttüğü, Hurin'in her kesip öldürüşünde *"Aure entuluva!* Gündüz yeniden gelecek!" diye bağırdığı şarkılarda söylenir. Bunu yetmiş kez haykırmış; ama sonunda Morgoth'un emriyle canlı yakalamaları gerektiği için kollarına yapışmışlar, ama o baltasıyla onları kesmeye devam etmiş ta ki büyük bir Ork yığınının altında kalıncaya dek. Sonra Gothmog onu bağlayıp aşağılamalar içinde Angband'a sürükledi.

Böylece bitti Nirnaeth Arnoediad, güneş denizin ötesine batarken. Gece, Hithlum'un üzerine çöktü; Batı'dan rüzgârla birlikte büyük bir fırtına geldi.

Morgoth'un zaferi görkemliydi ve tasarısı, kalbini fethedecek bir şekilde gerçekleşmişti; çünkü İnsanlar, İnsanların canlarını alıp Eldar'a ihanet etmiş, ona karşı birleşmesi gerekenler arasında korku ve nefret uyanmıştı. O günden itibaren Elf yürekleri, Edain'in Üç Hanedanı'ndan olanlar dışında, İnsanlara yabancılaştı.

Artık Fingon'un ülkesi yoktu; ve Feanor oğullan rüzgârın önündeki yapraklar gibi dolanıp durdular. Orduları dağılmış, ittifakları bozulmuştu; Ossiriand'lı Yeşil Elflerle karışarak eski güçlerinden ve görkemlerinden uzak bir şekilde, Ered Lindon'un eteklerinde yabanıl bir orman yaşamına alıştılar. Brethil'de birkaç Haladin'li İnsan ormanlarının koruması altında yaşadı, efendileri Haldir oğlu Handir'di; ama Fingon'un ordusundan ya da Hador hanedanının İnsanlarından kimse Hithlum'a dönmedi, ne de savaşa ve efendilerinin yazgısına dair bir haber ulaştı. Ama Morgoth, kendisine hizmet eden Doğudöllerini, göz diktikleri Beleriand'ın zengin topraklarını yerine, oraya gönderdi; onları Hithlum'a kapatıp o bölgeyi terk etmelerine izin vermedi. Maedhros'a ihanetleri için onlara verdiği ödül buydu: Hador halkının yaşlılarını, kadın ve çocuklarını yağmalayıp taciz etmek. Kurtulup yabana ve ormanlara kaçanlar dışında Hithlum'lu Eldar'ın kalanları kuzeyin madenlerine götürülüp köle olarak çalıştırıldı. b Orklar ve kurtlar tüm Kuzey boyunca özgürce ilerleyip sürekli Beleriand'ın daha güneylerine, hatta Söğütler Diyan'na, Nantathren ve Os-Psiriand'ın sınırlarına dek indiler, hiçbir düzlük ya da yaban emniyetli değildi. Doriath gerçekten dayandı ve Nargothrond'un salonları saklanmıştı; ama Morgoth onlara az önem verdi, ya haklarında az şey bildiği ya da henüz kötülüğünün derin amaçlarında oralara sıra gelmediği için. Pek çok kişi Limanlar'a kaçıp Cîrdan'ın duvarları ardına sığındı ve de-

nizciler kıyıyı aşağı yukarı dolaşıp gördükleri düşmanı hızla karaya çıkarak yok ettiler. Ama ertesi yıl kış gelmeden, Morgoth, Hithlum ve Nevrast üzerinden büyük bir askeri güç yolladı, Brithon ve Nenning nehirleri boyunca inip tüm Falas'ı yağmaladılar, Brithombar ve Eglarest'i kuşattılar. Yanlarında getirdikleri demirciler, madenciler ve ateş yakıcılarıyla büyük makineler kurdular; kahramanca direniş gösterilmesine rağmen sonunda duvarlar çöktü. Sonra Limanlar yıkım içinde perişan oldu, Barad Nimras yıkıldı; Cırdan'in halkının büyük bölümü katledildi veya esir edildi. Ama bazıları gemilerle denizden kaçacaktı; aralarında, Dagor BragoUach'ın ardından babasının Limanlar'a yolladığı Fingon oğlu Ereinion Gil-galad da vardı. Bu geride kalanlar Cırdan'la birlikte güneye yelken açıp Balar Adası'na ulaşıp oraya gelebilecek herkes için sığınak oluşturdular; çünkü Sirion Dekası'nda sağlam bir bölgeyi elde tuttular, orada kamışların bir orman gibi yoğun olduğu dere ve sularda, pek çok hafif ve hızlı gemi gizlenmişti.

Turgon bunu duyduğunda habercilerini yeniden Sirion'un deltasına yollayarak Gemiyapımcısı Cırdan'a yardım için rica etti. Turgon'un teklifiyle Cırdan yedi hızlı gemi inşa etti ve onlar Batı'ya doğru yelken açtılar; ama Balar'a onlarla ilgili hiçbir haber, biri ve sonuncusu dışında dönmedi. O geminin denizcileri denizde uzun süre gittiler ve sonunda umutsuzluk içinde dönerlerken Orta Dünya kıyılarından görünebilecek bir mesafede büyük bir fırtınaya yakalanıp battılar; ama içlerinden biri Ulmo tarafından Osse'nin gazabından kurtarıldı, dalgalar onu yukarı taşıyıp Nevrast'ta karaya fırlattı. Adı Voronwe'ydi; Turgon'un haberci olarak Gondolin'den gönderdiklerinden biri.

Şimdi Mongoth'un düşüncesi Turgon'un üzerinde yoğunlaştı; çünkü düşmanları içinde yakalamayı ya da yok etmeyi en çok istediği, Turgon ondan kaçmıştı. Bu düşünce onu tedirgin etti, zaferini gölgeledi, çünkü güçlü Fingolfın hanedanından gelen Turgon, şimdi hakkı olarak tüm Noldor'un Kralı olmuştu; Morgoth, Fingolfin hanedanın-

dan korkuyor ve nefret ediyordu, çünkü onlar düşmanı Ulmo'nun dostuydular, çünkü Fingolfîn kılıcıyla onu yaralamıştı. Ve tüm akrabaları içinde Morgoth, en çok Turgon'dan korkuyordu; çünkü eskiden Valinor'da ona baktığında ve ne zaman ona yaklaşırsa henüz gizlenen bir zamanda bekleyen yıkımın Turgon'dan ona doğru geleceğine dair bir öngörü gölgesi ruhunun üzerine çökmüştü.

Bu yüzden Hurin, Morgoth'un huzuruna getirildi; çünkü Morgoth, onun Gondolin Kralı'nın dostu olduğunu biliyordu; ama Hurin meydan okuyup alay etti. Sonra Morgoth, Hurin, Morwen ve çocuklarını lanetledi, karanlık ve üzüntülü bir yazgıyı üzerlerine serdi; ve Hûrin'i zindandan çıkarıp Thangorodrim'in yüksek bir yeri üzerindeki taş bir koltuğa yerleştirdi. Oraya Morgoth'un kudretiyle zincirlen-mişti, Morgoth yanında durup onu yeniden lanetledi; dedi ki: "Burada otur şimdi; kötülüğün ve ümitsizliğin üzerine çökeceği çok sevdiğin topraklara bak. Benimle alay etmeye ve Arda'nın yazgısının Efendisi Melkor'un gücünü inkâr etmeye cesaret ettin. Bu yüzden benim gözlerimle görecek, benim kulaklarımla duyacaksın; ve her şeyin acı .sonunu görene kadar buradan asla hareket etmeyeceksin."

Ve öyle oldu; ama denir ki Hurin, Morgoth'tan kendisi ya da kendi soyundan biri için merhamet veya ölüm dikmemiştir.

Morgoth'un emriyle Orklar çok uğraşarak büyük savaşta ölen herkesin bedenlerini, eşyalarını ve silahlarını toplayarak Anfauglith'in ortasında büyük bir tepe halinde yığdılar; uzaklardan bile görülebilecek büyüklükte bir tepe gibiydi. Elfler onu Katledilenler Tepesi, Ha-udh-en-Ndengin ve Gözyaşı Tepesi Haudh-en-Nirnaeth diye adlan-ıhracaktı. Ama orada çimenler yeşerdi, Morgoth ve yarattığı çölün or-(asında sadece o tepeciğin üzerinde yeniden yeşil çimenler uzadı; ve (indan sonra Morgoth'un hiçbir yaratığı, altında Eldar ve Edain savaş-ı,ılarınm toza dönüştüğü toprağın üzerine ayak basmadı.

YİRMİ BİRİNCİ BÖLÜM

TURAMBAR TURİM'e DAİR

Belegund'un kızı Rian, Galdor oğlu Huor'un karısıydı; onunla, kardeşi Hurin ile birlikte Nirnaeth Arnoediad'a gitmeden iki ay önce evlenmişti. Efendisiyle ilgili hiçbir haber gelmeyince kaçıp yabana saklandı; ama Mithrim'li Gri Elflerden yardım gördü ve oğlu Tuor doğduğunda onu büyüttüler. Sonra Rıan, Hithlum'dan ayrılıp Ha-udh-en-Ndengin'e giderek tepenin üzerine yattı ve öldü.

Baragund'un kızı Morwen, Dorlomin'in Efendisi Hûrin'in karısıydı ve oğullan Tûrin, Erchamion Beren'in Neldoreth Ormanı'nda Lûthien'e rastladığı yılda doğmuştu. Ayrıca Gülüş anlamına gelen Lalaith adında bir kızları da vardı ve Tûrin onu çok severdi; ama o üç yaşındayken, Angband'dan esen kötü bir rüzgârla yayılan bir salgın " hastalık yüzünden ölmüştü.

Şimdi, Nirnaeth Arnoediad'dan sonra Morwen Dorlomin'de yaşadı, çünkü Tûrin sadece sekiz yaşındaydı ve gebeydi. Kötü günlerdi; Hithlum'a yerleşen DoğudöUeri, Hador'un halkından kalanları aşağıladılar, onlara zulmettiler, topraklarını ve mallarını aldılar, çocuklarını köleleştirdiler. Ama Dorlomin'in Hanımı'nm güzelliği ve heybeti öylesine uluydu ki Doğudölleri korktu, ona veya ev halkına el uzatmaya cesaret etmediler; onun tehlikeli ve büyüde usta bir cadı olduğunu, Elflerle işbirliği yaptığını kendi aralarında fısıldadılar. Ancak şimdi yoksuldu ve bir Doğudölü olan Brodda'nın evlendiği Aerin adındaki Hûrin'in akrabası olan bir kadının gizli yardımları dışında kimseden yardım görmüyordu; ve Tûrin'in elinden alınıp köleleştirilmesinden çok korkuyordu. Bu yüzden onu gizlice Kral Thingol'e göndererek misafir etmesini isteme düşüncesi yüreğine yerleşti, çünkü Barahir oğlu Beren babasının akrabasıydı ve kötülük gelmeden

önce Hurinle dost olmuşlardı. Bu yüzden Morwen, Matem Yılı'nın güzünde, iki yaşlı hizmetkârını yapabilirse Doriath krallığına bir giriş bulmalarını emrederek Tûrin'le birlikte dağların üzerinden ileriye gönderdi. Böylece o günleri anlatan destanların en uzunu olan Hü-rin'in Çocuklarının Hikâyesi'nde, *Nam t Hin Hurin,* bütün yönleriyle anlatılacağı gibi, Türin'in yazgısı örülmüştü. O destan burada kısaca anlatıldı, çünkü Silmaril'lerin ve Elflerin yazgısıyla sarılıp örülmüştü; ve Keder'in Hikâyesi diye adlandırıldı, çünkü çok hüzünlüydü ve içinde Bauglir Morgoth'un en kötü işleri açıklanıyordu.

Yılın başlarında Morwen, Hûrin'in kızını doğurdu; ve ona Ağıt anlamına gelen Nienor adını verdi. Türin ve eşlikçileri büyük tehlikelerden geçerek sonunda Doriath sınırlarına ulaştılar; ve orada kendilerini Menegroth'a götüren. Kral Thingol'un sınır muhafızlarının reisi Güçlüyay Beleg tarafından bulundular. Thingol, Türin'i kabul etti ve onu Metin Hûrin'in şerefine evlatlığı saydı; çünkü Thingol'un düşünceleri Elf Dostları'nın hanedanları hakkında değişmişti. Sonra Morwen'i Dor-lomin'i terk ederek onlarla birlikte Doriath'a gelmesi için davet eden habercileri kuzeye Hithlum'a gönderdi; ama o, Hûrin'le yaşadığı evi terk etmeyecekti. Elfler geri dönmek için ayrılırken, onların yanında Hador hanedanının değerli mirasının en önemli parçasını, Dor-lömin'in Ejder Miğferi'ni gönderdi.

Tûrin, Doriath'da güzelleşip güçlendi ama kederle damgalanmıştı. Dokuz yıl boyunca Thingol'un salonlarında yaşadı ve o süre boyunca kederi azalmıştı; Çünkü haberciler zaman zaman Hithlum'a giderek Morwen ve Nienor hakkında iyi haberler getiriyordu. Ama bir gün haberciler kuzeyden dönmedi, Thingol daha fazla, haberci göndermeyecekti. Tûrin, işte o anda annesi ve kız kardeşi adına korkuyla doldu, yüreğinin zalimliği içinde kralın huzuruna çıkıp zırh ve kılıç istedi; ve Dor-lomin'in Ejder Miğferi'ni giyerek Doriath sınırlarındaki savaşa katıldı, Cûthalion Beleg'in yoldaşı oldu.

Ve üç yıl geçtiğinde, Tûrin yeniden Menegroth'a döndü; ama ya-

bandan gelmişti, üstü başı dağınıktı, eşyaları ve giysileri yıpranmıştı. Doriath'da Nandoi: halkından ve Kral'm gözünde önemli biri vardı; adı Saeros'tu. Thingol'ün evlatlığı olarak Tûrin'e verilen onuru uzun süredir çok görüyordu; ve mecliste karşısına oturarak ona sataştı, dedi ki: "Eğer Hithlum İnsanları böylesine yabani ve korkutucuysa, o ülkenin kadınları nasıl? Üzerlerinde sadece saçlarıyla geyik gibi mi koşturuyorlar?" Tûrin büyük öfkeye kapılıp bir içki kabı aldı ve Saeros'a fırlattı; ve acı veren bir şekilde yaraladı.

Ertesi gün Tûrin sınırlara dönmek için Menegroth'dan yola çıkarken Saeros yolunu kesti; ama Tûrin onu yendi ve önüne katarak avlanan bir hayvan gibi çırılçıplak ormanda koşturmaya başlattı. Searos onun önünde dehşet içinde kaçarken bir akarsu kanyonuna düştü ve ' bedeni sudaki büyük bir kayaya çarparak parçalandı. Ama başkaları| da gelmişti ve olanları gördüler, aralarından biri Mablung'du; Tûrin kendisiyle birlikte Menegroth'a dönerek Kral'ın hükmünü bekleyerek affına ulaşmaya çalışmasını emretti. Ama Tûrin artık yasadışı olduğuj nu düşünüp tutsak alınmaktan korkarak, Mablung'un emrini reddetti ve hızla uzaklaştı; Melian Kuşağı'nı aşarak Sirion'un batısındaki orl mânlara geldi. Orada, o kötü günlerde rastlanabilen, yabanda gizlel nen evsiz ve tehlikeli adamlardan oluşan bir gruba katıldı; onlar yoldl karşılarına çıkan herkesi, Elf, İnsan ve Orkları soyuyorlardı.

Ama gerçekleşen her şey Thingol'ün huzurunda anlatıldığında, araşi tırılıp. öğrenildiğinde Kral, Tûrin'e haksızlık edildiğine inanarak onu affetti. O sırada Güçlüyay Beleg kuzey sınırlarından dönüp Menegroth'a gelmiş, onu arıyordu; Thingol, Beleg'le konuşup dedi ki: "Kederliyim, Cûthalion; çünkü Hûrin'in oğlunu oğlum saydım, Hurin gölgelerden dönüp kenidisine ait olduğunu iddia etmedikçe böyle kalacak Tûrin'in haksızca yabana sürüklenişi hakkında hiçbir sözüm olmayacak dönüşünü memnuniyetle karşılayacaktım; çünkü onu çok severim."

Ve Beleg yanıtladı: "Tûrin'i bulana dek arayacağım ve yapabilirsem Menegroth'a geri getireceğim; çünkü onu ben de severim. "

Sonra Beleg Menegroth'dan ayrıldı, Beleriand'ın uzaklarında başından birçok tehlike geçerek Tûrin'e dair haberler aradı.

Ama Tûrin uzun süre boyunca haydutlarla yaşayıp onların reisi oldu; kendisine Haksızlık Edilen, Neithan ismini verdi. Çok dikkatli olarak Teiglin'in güneyindeki ormanlıkta yaşadılar; ama Tûrin'in Doriath'tan kaçışından bir yıl geçtiğinde, Beleg geceleyin onların yattığı yere geldi. O an Tûrin'in kamptan ayrı olduğu bir zamana rastlamıştı; haydutlar Beleg'i yakalayıp bağladılar ve ona zalimce davrandılar, çünkü onu Doriath Kralı'nın bir casusu sayarak korkmuşlardı. Ama Tûrin döndüğünde, neler olduğunu görerek, yaptıkları tüm kötü ve kanunsuz işler için pişman olmuştu; Beleg'i serbest bırakıp dostluklarını tazelediler, Tûrin o andan itibaren Angband'ın hizmetkârları dışında, kimseye karşı savaşıp yağmalamayacağına yemin etti.

Sonra Beleg, Kral Thingol'un affını anlattı; ülkenin kuzey sınırla rında onun gücüne ve yiğitliğine çok ihtiyaç duyulduğunu söyleyerek, kendisiyle Doriath'a dönmesi için onu ikna etmeyi denedi. "Son zamanlarda Ofklar Taur-nu-Fuin'den aşağıya bir yol buldular," dedi;

"Anach Geçiti'nden bir yol oluşturdular."

"Orasını hatırlamıyorum," dedi Tûrin.

"Hiçbir zaman sınırlardan bu kadar uzağa gitmedik," dedi Beleg.

"Ama çok uzaklarda Crissaegrim'in zirvelerini ve doğuya doğru Gar-garoth'un karanlık yamaçlarını görmüştün. Anach, onların arasında uzanır, Minbed'in yücelerdeki kaynaklarının üstünde, zor ve tehlikeli bir yol; ancak şimdi birçoğu o yoldan geçerek geliyor, eskiden huzur içinde olan Dimbar, Kara El'in altında kaldı ve Brethil İnsanları huzursuz. Orada bize ihtiyaçları var."

Ama yüreğindeki kibir yüzünden Tûrin, Kral'ın affını kabul etmedi ve ruh halini değiştirmek için Beleg'in sözleri boşunaydı. Ve o da kendince Beleg'i Sirion'un batısındaki topraklarda kendisiyle kalması için zorladı; ama bunu Beleg yapmayacaktı ve dedi ki: "İnatçısın Tûrin, dik başlısın. Şimdi dönüyorum. Eğer gerçekten Güçlüyay'ı ya- .

nında istiyorsan, beni Dimbar'da ara; çünkü oraya gideceğim."

Beleg, ertesi gün yola koyuldu, Tûrin bir ok atımı boyunca onunla birlikte gitti; ama hiç konuşmadı. "Öyleyse bu bir veda mı Hurin oğlu?" dedi Beleg. Sonra Tûrin batıya doğru baktı, çok uzaklarda Amon Rûdh'un yüce tepelerini gördü; önünde ne uzandığının farkında olmadan yanıt verdi: "Beni Dimbar'da bul, dedin. Ama ben de diyorum ki, beni Amon Rûdh'da bul! Yoksa, bu bizim son vedamız." Sonra dostça ama kederli bir şekilde ayrıldılar.

Beleg, Bin Mağara'ya dönmüştü, Thingol ve Melian'ın huzuruna çıkarak Tûrin'in arkadaşlarının ona kötü davranması dışında, olan her şeyi anlattı. Sonra Thingol iç çekip dedi ki: "Tûrin benim daha ne yapmamı bekliyor?"

"İzin verin efendim," dedi Beleg "becerebilirsem onu koruyup yol göstereceğim; o zanâan hiçbir İnsan, Elf sözcüklerinin boşuna konuşulduğunu söylemeyecek. Ne de böyle büyük bir iyiliğin yabanda hiçliğe karışmasını görmek istiyorum."

Sonra Thingol, Beleg'e dilediği gibi yapması için izin verdi; dedi ki: "Cûthalion Beleg! Yaptığın pek çok şeyle benim teşekkürlerimi kazandın; ama evlatlık oğlumu bulma en önemsizi değil. Bu ayrılışın için bir hediye iste, senden bunu esirgemeyeceğim."

"O zaman değerli bir kılıç isteyeceğim," dedi Beleg; "çünkü Orklar şimdi bir yay için çok fazla ve yakındalar, kılıcım onların zırhına denk değil."

"Sahip olduklarımdan seç, " dedi Thingol, "sadece Aranrûth dışında, o benim."

O zaman Beleg Anglachel'i seçti; ve bu, çok değerli bir kılıçtı, ışık saçan bir yıldız gibi gökten düşen demirden yapıldığı için bu isirnle adlandırılmıştı; demiri yeryüzünde çıkarılan demirlerden farklıydı. Orta Dünya'da bulunan sadece bir kılıç onurı gibiydi. O kılıç, bu hikâyeye katılmaz, aynı demirci tarafından, aynı cevherden yapılmasına rağmen; ve o demirci. Karanlık Elf Eöl'dü, kendisine eş olarak Tur-

gon'un kız kardeşi Aredhel'i alan. Angiachel'i Nan Elmoth'da yaşamasına gönülsüz olan Thingol'e tımar olarak vermişti; ama kılıcın eşi olan Anguirel'i, oğlu Maeglin ondan çalana dek sakladi;

Ama Thingol, Anglachel'in kabzasını Beleg'e çevirdiğinde Melian kılıca bakıp dedi ki: "Bu kılıçta kötülük var. Demircinin karanlık yüreği hâlâ onun içinde yaşıyor. Hizmet ettiği eli sevmeyecek; ne de seninle uzun süre kalacak."

"Her şeye rağmen yapabildiğim kadar onu kullanacağım" dedi Beleg.

"Sana bir hediye de ben vereceğim Cûthalion," dedi Melian, "ki yabanda senin ve seçtiklerinin yardımcısı olacak." Gümüş yapraklar içine sarılmış Elflerin yol azığı olan bir *lembas* kesesi verdi, keseyi bağlayan ipler, Kraliçe'nin Telperion çiçeği biçimindeki beyaz balmumundan mührüyle düğümlenmişti; çünkü Eldalie geleneklerine göre lembas'ın saklanması veya verilmesi sadece Kraliçe'ye aitti. Hiç

bir şeyde Melian, Turin'e bu hediyeden daha büyük iyilik göstermedi; çünkü Eldar daha önce asla İnsanların bu yol azığını kullanmalarına izin vermemişlerdi ve bunu zaman içinde nadiren tekrarladılar.

Sonra Beleg bu hediyelerle Menegroth'dan ayrılıp av kulübesinin ve birçok arkadaşının olduğu kuzey sınırlarına döndü. O zamanlar Orklar, Dimbar'a dönmüşlerdi ve Anglachel kınından sıyrıldığına memnun oldu; ama kış gelip savaş durulduğunda, arkadaşları aniden Ikleg'i gözden kaybettiler ve bir daha dönmedi.

Beleg haydutlardan ayrılıp Doriath'a döndüğünde, Tûrin onları Sirion'un vadisinden batıya doğru götürdü; çünkü hep tetikte ve kovalanma korkusu içinde rahatsız yaşamaktan yorulmuşlardı ve daha güvenilir bir sığınak aradılar. Ve bu, önlerinden kaçan üç Cüceye rastladıkları bir akşam gerçekleşti; geride kalan biri yakalandı, grup-laki bir insan yayını alıp diğerleri alacakaranlıkta ortadan yok olurken bir ok attı. Yakaladıkları Cücenin adı Mîm'di; Türin'in huzurunda

yaşamı için yalvardı ve fidye olarak onları, onun yardımı olmadan kimsenin bulamayacağı gizli salonlarına götürmeyi teklif etti. Tûrin Mîm'e acıyıp canını bağışladı; dedi ki: "Evin nerede?"

Sonra Mîm yanıtladı: "Toprakların yukarısında durur Mîm'in evi, büyük tepe üzerinde; şimdi Amon Rûdh deniyor o tepeye, Elfler tüm isimleri değiştirdiğinden beri."

Tûrin sessizdi, uzun süre cüceye baktı; sonunda dedi ki: "bizi oraya götüreceksin."

Ertesi gün Mîm'i izleyerek Amon Rûdh'a doğru yola koyuldular. Tepe, Sirion ve Narog'un suları arasındaki kırların uçundaydı ve taşlık kırın üzerinde onun tacı gibi yükseliyordu; sarp yamaçları gri ve zirvesi taşlığı örten kızıl *seregon* dışında çıplaktı. Tûrin'in adamları yaklaşırken, batıya yönelen güneş bulutlardan sıyrılıp zirvenin üstüne geldi; ve *seregon* tamamen çiçeklenmişti. Sonra aralarından biri dedi ki: "Tepenin doruğunda kan var."

Ama Mîm onları, gizli patikalarla Amon Rûdh'un dik yamaçlarından tırmandırdı; mağarasının ağzında başını eğerek Tûrin'i selamladı ve dedi ki: "Fidye Evi'ne, Bar-en-Danwedh, girin; çünkü artık böyle adlandırılacak."

Mîm'i karşılamak için ışık taşıyan başka bir Cüce çıktı, birbirleriyle konuşup hızla mağaranın karanlığına girdiler; sonrk Tûrin de peşlerinden gitti ve sonunda, derinlerde, zincirlerle asılı loş lambalarla aydınlatılmış bir odaya geldi. Orada Mîm'i duvarın yanında taş bir sedirin üzerinde diz üstü otururken buldu, sakalını yoluyor, durmaksızın bir isim bağırarak feryat ediyordu; sedir üzerinde üçüncü bir Cüce yatıyordu, Tûrin ilerleyip Mîm'in yanında durdu, ona yardım teklif etti. Mîm ona bakıp dedi ki: "Hiçbir yardım veremezsin. Bu, oğlum Khîm; bir okla delinerek öldü. Günbatımında öldü. Bana oğlum Ibun anlattı."

Sonra Tûrin'in yüreğinde bir acıma kabarıp Mîm'e dedi ki: "Yazık! Bu oku hatırlayacağım, eğer yapabilirsem . Şimdi bu ev gerçekten Bar-en-Danwedh diye isimlendirilecek; eğer bir gün bir servete

ulaşırsam, kederin belirtisi olarak sana oğlun için altınlarla fidye Ödeyeceğim, bu yüreğini biraz olsun rahatlatmasa da."

Mîm ayağa kalkıp uzun süre Tûrin'e baktı. "Duyuyorum seni," dedi. "Eskilerden bir cüce efendisi gibi konuşuyorsun; buna şaşırıyorum. Şimdi yüreğim soğudu, rahatlamasa da; bu evde yaşayabilirsin, eğer istersen; çünkü fidyemi ödeyeceğim."

Böylece başladı Tûrin'in Amon Rûdh üzerindeki Mîm'in gizli evinde yaşaması; mağaranın girişinin önündeki çimenlikte yürüdü, doğuya, batıya ve kuzeye baktı. Kuzeye doğru baktığında uzaklarda, ortasındaki Amon Obel'in etrafında Brethil Ormanı'nın yemyeşil yükseleşini görüp seçti, bakışları o yöne doğru nedenini bilemeden tekrar tekrar çekildi; çünkü yüreği, yurdunun duvarlarını bir an için görebilirmiş gibi olduğu, uzaklarda sıra sıra göğün eteklerinden hafifçe parlayan Gölge Dağları'nın olduğu kuzeybatı yerine oraya yönelmişti. Ama akşam olduğunda Tûrin, güneş, uzak kıyıların üstündeki puslar içinde kızararak aşağıya yöneldiğinde, Narog vadisi gölgelerin derinliğinde uzanırken, batıya günbatımına baktı.

İzleyen zaman içinde Tûrin, Mîm'le çok şey konuştu, tek başına yanında oturarak ilmini ve hayat hikâyesini dinledi. Mîm, kadim günlerde doğunun büyük Cüce şehirlerinden kovulan Cücelerden geliyordu ve onlar Morgoth'un dönüşünden daha eskilerden beri batıda, Beleriand'da geziniyorlardı; ama endamda küçülüp demircilik zanaatında zayıfladılar, büzülmüş omuzlar ve sinsi adımlarla yürümeye, gizli işlerin yaşamına alıştılar. Nogrod ve Belegost Cüceleri dağlar üzerinden ine-. rek gelmeden önce Beleriand'h Elfler onların ne olduğunu bilmiyorlardi ve onları avlayarak öldürdüler; ama zaman içinde onlara kanşmayıp lindar dilinde Ufacık Cüceler, Noegyth Nibin, diye isimlendirildiler. Onlar kendilerinden başka kimseyi sevmedi, Orklardan ne kadar korkup nefret ettilerse, Eldar'dan o kadar nefret ettiler ve hepsinden çok îrgünlerden; çünkü Noldor'un topraklarını ve yurtlarını çaldığını İylediler. Kral Felagund Finrod'un Deniz'i aşıp gelmesinden uzun sü-

re önce, Nargothrond mağaraları onlar tarafından keşfedilip kazılmaya başlamıştı; Amon Rûdh'un çıplak zirvesinin. Kel Tepe, altında Ufacık Cüceler'in yavaş elleri, ormanların Gri Elfleri tarafından rahatsız edilmeden uzun yıllar boyunca yaşadıkları mağaraları oymuş ve derinleştirmişti. Ama yavaş yavaş azalarak, sonunda şimdi, Mîm ve iki oğlu dışında, hepsi Orta Dünya'dan yok olmuşlardı; Mîm, Cücelerin, hesabına göre bile yaşlıydı, yaşlı ve unutulmuş. Salonlarında demirciler işsiz, baltalar paslıydı, isimleri artık sadece Doriath ve Nargothrond'un eski hikâyelerinde hatırlanıyordu.

Yıl, kış ortasına yaklaştığında, kar kuzeyden nehir vadilerine bildiklerinden daha şiddetli geldi ve Amon Rûdh derinlere örtülmüştü; Angband'm gücü büyürken kışların Beleriand'da sertleştiği söylenir. Sadece en inatçı olanları dışarıya çıkmaya cesaret etti, bazıları hastalanmıştı ve hepsi açlık yüzünden zayıflamıştı. Ama bir kış gününün loş karanlığında birdenbire aralarında iri cüsseli ve beyazlar içinde pelerinli ve başlıklı bir erkek belirdi; konuşmaksızm ateşe yöneldi. Ve etraftakiler korku içinde ayağa fırladığında güldü, başlığını kaldırdı, geniş pelerinin altından büyük bir çıkın çıkardı; ateşin ışığında Tûrin yeniden Cûthalion Beleg'in yüzüne baktı.

Böylece Beleg bir kez daha Tûrin'e dönmüştü ve buluşmaları sevinçliydi; yabanda küçük bir topluluğun lideri olarak yaşayan Tûrin'in düşüncelerini yeniden güçlendirebileceğini düşünerek Dimbar'dan gelirken Dor-lomin'in Ejder Miğferi'ni de yanında getirmişti. Ama Tûrin hâlâ Doriath'a dönmeyecekti; Beleg, düşüncelerinin tersine onun sevgisini kabullenerek yanında kaldı, o andan sonra Tûrin'in topluluğunun yararı için çok uğraştı. Yaralı ya da hastalarla ilgilendi ve onlara Melian'ın *lembas'ından* verdi; onlar da iyileşti, çünkü Gri Elfler, Valinor Sürgünleri'nden beceri ve bilgide daha aşağı olsalar da Orta Dünya'daki yaşam biçimlerinde İnsanların erişmesinin ötesinde bir bilgeliğe sahiplerdi. Beleg güçlü ve dayanıklıydı, hem düşüncede hem de bakışta uzak görüşlü olduğu için haydutlar içinde yükseldi; ama Mîm'in

Bar-en-Panwedh'e gelen Elflere duyduğu nefreti giderek büyüyordu ve kimseyle konuşmayarak oğlu Ibun'la birlikte evinin en derin gölgelerinde oturdu. Ama Tûrin, Cüce'ye pek dikkat ermedi; kış geçip bahar geldiğinde, yapılacak daha önemli uğraşlar vardı.

Morgoth'un amaçlarını kim biliyordu.' Şimdi kuzeyde karanhk bir taht üzerine oturup kendisine ulaşan tüm haberleri, düşmanlarının yaptıklarını ve amaçlarım kendi kötülüğü içinde değerlendiren karanlık bir efendinin. Ulu Şarkı'nın Ainu'ları içinde kudretli Melkor'un düşüncelerinin etkisini kim ölçebilirdi, korkan düşmanlarının en akıllısı olan Kraliçe Melian'dan başka? Morgoth'un düşüncesi sık sık ona ulaştı ve engellendi.

Şimdi Angband'ın gücü yeniden hareketlendi; el yordamıyla ilerleyen bir elin uzun parmakları gibi ordularının öncüleri Beieriand'a giden yolları araştırdı. Anach üzerinden geldiler ve Dimbar düştü, Doriath'ın tüm kuzey sınırları ele geçirildi. Sirion'un uzun geçidinden geçen kadim yoldan ilerleyerek, Finrod'un Minas Tirith'inin durduğu adanın daha ilerilerine, Malduin ve Sirion nehirleri arasındaki topraklardan ve Brethil'in saçaklarından geçerek Teiglin Geçişleri'ne gelmişlerdi. Yol, oradan Korunan Düzlük'e devam eder; ama Orklar o düzlüğün içlerine ilerlememişlerdi, şimdiye kadar, çünkü yabanda gizlenmiş bir dehşet ve kırmızı tepenin üzerinde haklarında uyarılmadıkları kişilerin dikkatli gözleri vardı. Turin yeniden Hador'un Miğferi'ni takmıştı; Dimbar'da çöken Miğfer ve Yay'ın umudun ötesinde yeniden yükseldiği fısıltıları ormanın içinden, akarsuyun üstünden ve tepelerin geçitleri arasından Beleriand'ın her tarafına yayılmıştı. Bu söylenti re-ıssiz kalan, yurtlarından uzaklaştırılmış ama yılmamış birçok savaşçıya ulaştı, yeniden cesaret kazanarak İki Reis'i aramaya başladılar. O dö-ni'inde Teiglin ve Doriath'ın batı sınırı arasındaki topraklar, Yay ve Miğfer Ülkesi, Dor-Cûarthol diye adlandırıldı; Tûrin kendini yeniden isimlendirdi ve Korkutucu Miğfer, Gorthol adını aldı, kalbi yine yücelmişti. Menegroht'da, Nargothrond'un derin salonlarında, hatta

Gondolin'in gizli diyarında, İki Reis'in başarılarının ünü duyulmuştu; ve Angband'da da bilindiler. O zaman Morgoth güldü, çünkü şimdi Ejder Miğferi sayesinde onun Hurin'in oğlu olduğunu anlamıştı; çok geçmeden Amon Rûdh casuslarla çember içine alındı.

Yılın sonunda Mîm ve oğlu Ibun, kışlık erzaklarını sağlamak amacıyla yabanda kök toplamak için Bar-en-Danwedh'den ayrıldılar; ve Orklar tarafından yakalandılar. Mîm ikinci kez düşmanlarına gizli yollardan Amon Rûdh'taki evine götürmeyi vaat etti; ama yine de sözünü gerçekleştirmeyi geciktirmeye çalıştı, Gorrhol'ün katiedilme-mesini talep etti. O zaman Ork reisi güldü ve Mîm'e dedi ki: "Elbette ki Hurin oğlu Tûrin öldürülmeyecek."

Böylece Bar-en-Danwedh ele verildi, Mîm tarafından yol gösterilen Orklar bir gece habersizce üstlerine saldırdı. Orada Tûrin'in adamlarının çoğu uyurken katledildi; ama bir bölümü bir iç merdivenle tepenin zirvesine çıktılar ve orada ölene dek savaştılar, kanları taşları örten *seregon* üzerine aktı. Tûrin savaşırken üzerine bir ağ atılarak düşürüldü ve yakalanıp götürüldü.

Sonunda her şey yeniden sessizliğe büründüğünde Mîm, evinin gölgelerinden sürünerek çıktı; güneş Sirion'un pusları üzerinde yükselirken zirvedeki ölülerin yanında durdu. Yerde yatanların hepsinin ölü olmadığını anladı; çünkü yakınındaki birisiyle bakışları karşılaşmıştı ve Beleg'in gözlerine baktı. Ardından uzun süre saklanmış nefretle Beleg'c yaklaştı, yanında yatan birinin bedeninin altındaki Anglachel'ı alıp ona doğru hamle yaptı; ama Beleg sendeleyip kalkarak kılıcı geri aldı ve Cüceye sapladı, Mîm dehşet içinde bağırarak kaçtı. Beleg arkasından bağırdı: "Hador hanedanının intikamı seni bulacak!"

Şimdi Beleg ağır yaralıydı ama Orta Dünya'nın Elfleri arasında güçlü biriydi, üstelik bir tedavi ustaydı. Bu yüzden ölmedi, gücü yavaş yavaş yerine geldi; ölüler arasında gömmek için Tûrin'i boş yere arayıp durdu. Ama onu bulamadı; Hûrin'in oğlunun yaşadığını, Ang band'a götürüldüğünü anladı.

Beleg çok az umudu olsa da Amon Rûdh'dan ayrılıp Ork izlerini takip ederek kuzeye, Teiglin Geçişleri'ne doğru yola koyuldu; Brithi-ach'ı geçip Dimbar üzerinden Anach Geçiti'ne doğru ilerledi. Şimdi onların çok uzağında değildi; çünkü uyumadan ilerlemişti, oysa onlar kuzeye giderlerken etrafta avknmış ve yolda hiçbir takipten korkmadan oyalanmışlardı; Taur-nu-Fuin'in korkunç ormanlarında bile izden ayrılmadı, çünkü Beleg'in becerileri herhangi bir Orta Dünyalıdan daha fazlaydı. O kötü .diyarın içinden geçerken bir gece büyük bir kuru ağacın dibinde uyuyan birine rastladı; Beleg uyuyanın yanında adımlarını yavaşlattığında onun bir Elf olduğunu gördü. Sonra onunla konuşup *lembas* verdi; bu korkunç yere hangi kaderin getirdiğini sordu; Elf kendini Guilin oğlu Gwindor diye tanıttı.

Kederlenen Beleg ona baktı; çünkü Nirnaeth Arnoediad'da düşüncesiz bir cesaretle Angband kapılarının önüne at sürüp orada yakalanan Nargothrond efendisi Gwindor, eski endamının ve ruh halinin sadece bükülmüş, korkuyla dolmuş bir gölgesiydi şimdi. Çünkü metali, değerli taşları işlemek ve kazıp çıkartmaktaki becerileri yüzünden, Morgoth'un esir aldığı Noldor'un çok azı öldürüldü; Gwindor öldürülmemiş, Kuzey'in madenlerinde çalıştırılmıştı. Madenci Elfier, bazen sadece kendilerinin bildiği gizli tünellerle kaçabilirlerdi; böylece Beleg, Taur-nu-Fuin'in labirentlerinde zayıflayıp karmaşaya düşen Gwindor'u bulmuştu.

Ve Gwindor ona, ağaçların arasına yatıp gizlenirken kuzeye geçen büyük bir Ork topluluğu gördüğünü, kurtların da onlarla gittiğini anlattı; aralarında elleri zincirlenmiş bir însan vardı, kamçılayarak sürüklüyorlardı. "Çok uzundu," dedi Gwindor, "Hithlum'un puslu tepelerinin İnsanları kadar uzundu." O zaman Beleg Taur-nu-Fuin'deki amacını anlattı; Gwindor bu takibin sadece bekleyen acısına ilerleyen Tûrin'in yanma katılmaktan başka bir şeye yaramayacağını söyleyerek, onu macerasından vazgeçirmeye çabaladı. Ama Beleg Tûrin'i terk etmeyecekti, ümitsizliğe düşmüş Gwindor'un yüreğinde yeniden umut

canlandı, Anfauglith'in kıraç kum tepeciklerine yönelen dik yamaçlarındaki ormandan çıkana dek Orkları izleyerek birlikte ilerlediler. Orklar günışığı zayıflarken, Thangorodrim'in doruklarının görüntüsüne açık, çıplak küçük bir vadide kamp kurdular ve kurt gözcüleri etrafa yerleştirerek içmeye başladılar. Beleg ve Gwindor vadiye doğru gizlice inerken şiddetli bir fırtına batıda hüküm sürüyor, uzaklardaki Gölgeli Dağlar üzerinde şimşekler çakıyordu.

Kamptaki herkes uyurken Beleg yayını alıp karanlığın içindeki kurt gözcülerini tek tek, sessizce vurdu. Sonra büyük tehlike üstlenerek kampa girdiler, Tûrin'i, elleri ve ayaklarından zincirlenip çürümüş bir ağaca bağlanmış olarak buldular; etrafında ona fırlatılmış bıçaklar ağaç gövdesine saplanmış duruyordu, büyük bir yorgunluk uykusunda baygındı. Beleg ve Gwindor bağlarını keserek onu küçük vadinin dışına taşıdılar; ancak biraz yukarıdaki yoğun dikenli ağaçların arasından daha yukarı taşıyamadılar. Bu yüzden orada yere indirdiler; şimdi fırtına çok yaklaşmıştı. Beleg, Anglachel'i çıkarıp Tûrin'i kuşatan zincirlerini kesti; ama yazgı o gün daha güçlüydü, zincirleri keserken kılıç kaydı ve Tûrin'in ayağı hafifçe delindi. O anda Tûrin öfke ve korkuyla aniden uyandı, üzerine birisini çıplak kılıçla eğildiğini görerek, Orkların işkence için yeniden geldiğine inanıp büyük bir haykırışla ayağa fırladı; karanlıkta boğuşurken Anglachel'i ele geçirip Cıithalion Beleg'i, bir düşman olduğunu düşünerek öldürdü.

Kendini özgür bulmuş durumda ayakta dikilip düşmanlarına karşı yaşamını pahalıya satmaya hazırlanırken üstlerinde büyük şimşek parladı; ve onun ışığında Beleg'in yüzüne baktı. Tûrin o anda, korkunç ölüme gözünü dikip bakarken ne yaptığını fark ederek sessizlik içinde taş kesildi; etraflarında titreşen şimşeğin aydınlattığı yüzü öyle korkunçtu ki yere çökmüş durumdaki Gwindor gözlerini kaldırmaya cesaret edememişti.

Şimdi küçük vadideki Orklar uyanmışlardı ve tüm kamp bir karmaşa içindeydi; çünkü batıdan gelen gök gürlemesinden, Deniz'in

ötesindeki büyük Düşmanları tarafından onlara karşı gönderildiğine inanarak korkmuşlardı. Sonra rüzgâr başladı, peşinden sağnak halinde yağmur ve Taur-nu-Fuin'in doruklarından aşağıya doğru seller aktı; Gwindor bağırarak Tûrin'i bulundukları büyük tehlikelere karşı uyarsa da o hiç yanıt vermedi, fırtınanın ortasında Cüthalion Beleg'in bedenin yanında hareket etmeden ve ağlamadan oturdu.

Sabah olduğunda fırtına Lothlann'ın üzerinden doğuya uzaklaşmıştı, güz güneşi parlak ve kızgın olarak yükseldi; Tûrin'in oralardan çok uzağa kaçtığına ve izinin ıslanarak yok olduğuna inanan Orklar etrafı fazla aramadan aceleyle gittiler, çok uzakta Gwindor onları An-fauglith'in buhar çıkaran kumları üstünde ilerlerken gördü. Böylece Taur-nu-Fuin'in yamaçları üstünde çıldırmış ve hiçbir şeyin farkında olmadan oturan, zincirlerinden daha büyük bir ağırlık içindeki Hû-rin'in oğlunu arkalarında bırakarak Morgoth'a eli boş döndüler.

Sonra Gwindor, Beleg'i gömmesine yardım etmesi için Tûrin'i uyandırdı ve o uykuda yürür biri gibi kalktı, Beleg'i derin olmayan bir mezara koyup yanma kara porsukağacından yapılmış büyük yayını Belthronding'i yerleştirdiler. Ama Gwindor, toprakta yatması yerine Morgoth'un hizmetkârlarından intikam almasının daha iyi olduğunu söyleyerek korkutucu kılıç Anglachel'i yanına.aldı; yabanda güçlenmek için Melian'ın *lembas'ını* da.

Böylece arkadaşların en içteni, Eski Günler'de Beleriand ormanlarına sığınan herkesten daha beceriklisi Güçlüyay Beleg en sevdiği kişinin elinden öldü; ve bu keder Tûrin'in yüzüne kazınıp asla kaybolmadı. Ama Nargothrond'lu Elfin içinde cesaret ve güç yeniden canlanmıştı, Taur-nu-Fuin'den ayrılarak Tûrin'i uzağa götürdü. Uzun ve acı verici yollarda birlikte dolaşırken Tûrin asla konuşmadı ve yıl bilerken, kış kuzey topraklarına yeniden yaklaşırken arzusuz ya da amaçsız biri gibi yürüdü. Ama Gwindor, koruyup yol göstermek için daima yanındaydı; böylece Sirion üzerinden batıya geçip sonunda Eit-hei Ivrin'e, Narog'ın Gölge Dağları'nın eteklerinde doğduğu kaynak-

lara geldiler. Orada Gwindor Tûrin'le konuştu ve dedi ki; "Uyan,! Thalion Hûrin'in oğlu Tûrin! Ivrin'in gölünde sonsuz bir neşe vardır. Kadim günlerde onun güzelliğini yaratan Suların Efendisi Ulmo tarafından kirlenmekten korunan, tükenmeyen kristal pınarlardan beslenir." Tûrin eğilip sudan içti, birdenbire yığıldı, sonunda gözyaşları boşandı ve deliliği geçti.

Orada Beleg için bir şarkı yazdı. Büyük Yay'ın Şarkısı, Laer Cû Beleg adını vererek, civardaki tehlikelerden çekinmeden yüksek sesle söyledi. Gwindor, Anglachel'ı onun ellerine bıraktı, Tûrin kılıcın ağır, keskin ve güçlü olduğunu anladı; ama gövdesi kararıp sönmüş, ağzı körelmişti. Sonra Gwindor dedi ki: "Bu tuhaf bir kılıç, Orta Dünya'da gördüklerimden farklı. Senin yaptığın gibi Beleg için yas tutuyor. Ama rahat ol; çünkü Finarfın hanedanınına ait Nargothrond'a dönüyorum ve benimle geleceksin, iyileştirilip yenileneceksin."

"Sen kimsin?" dedi Tûrin.

"Gezgin bir Elf, Beleg'le karşılaşıp teselli edilen kaçak bir esir" dedi Gwindor. "Ama Nirnaeth Arnoediad'a katılıp Angband'da esir edilene dek Nargothrond efendilerinden Guilin oğlu Gwindor'dum"

"Öyleyse Dor-lomin savaşçısı Galdor oğlu Hûrin'i gördün mü?"

"Onu görmedim," dedi Gwindor. "Ama hâlâ Morgoth'a meydan okuduğu söylentisi Angband'da dolaşıyor; Morgoth onu ve tüm soyunu lanetledi."

"İşte, buna inanırım," dedi Tûrin.

Sonra ayağa kalktılar, Eithel Ivrin'den ayrılarak Narog kıyıları boyunca güneye doğru ilerlediler, Elf nöbetçileri tarafından yakalanıp esir olarak gizli kaleye getirilene dek. Böylece Tûrin, Nargothrond'a geldi.

Kendi halkı önce, evinden genç ve güçlü olarak ayrılıp, döndüğünde çektiği acılar ve sıkıntılar yüzünden, yaşlı ölümlü İnsanlardan biri gibi gözüken Gwindor'u tanıyamadı; ama Kral Orodreth'in kızı Finduilas onu tanıyıp hoş karşıladı, çünkü Nirnaeth'den önce onu

sevmişti, Gwindor onun güzelliğini öylesine sevmişti ki onu Ivrin'in gölcüklerinin üzerindeki güneşin parlaklığı anlamına gelen Faelivrin diye isimlendirmişti. Gwindor'un hatırı için Tûrin'in onunla birlikte Nargothrond'a girmesine izin verildi, orada onurlandırılarak yaşadı. Ama Gwindor tam onun adını söylerken, Tûrin engelleyerek, "Ben (Kadersiz'in oğlu Kanılekelenmiş anlamında) Umarth oğlu Agarwaen'im, ormanlarda yaşayan bir avcıyım" dedi, Nargothrond Elfleri artık onu daha fazla sorgulamadı.

Zaman içinde Türin, Orodreth'ın himayesi altmda yükseldi ve nerdeyse herkes tarafından sevildi. Çünkü gençti, daha yeni yeni tam bir yetişkin oluyordu; annesi Eledhwen Morwen'e gerçekten benziyordu: koyu saçlı ve açık tenliydi, gri gözleri vardı, yüzü Eski Gün-ler'deki ölümlü İnsanların hepsinden daha güzeldi. Konuşma yeteneği ve tavırları Doriath'ın kadim krallığından biri gibiydi, hatta Elfler arasında Noldor'un yüce hanedanlarına ait biri sanılabilirdi, bu yüzden pek çoğu ona Elfınsan, Adanedhel dediler. Anglachel, Nargoth-rond'lu yetenekli demirciler tarafından onun için bir daha dövüldü ve her ne kadar daima siyah kalmasına rağmen ağızlan soluk bir alevle parıldadı; ve ona Ölüm Demiri, Gurthang adını verdi. Tûrin'in, Korunan Düzlük'ün sınırlarında yapılan savaşlarda cesareti, becerisi öyle lıüyüktü ki Kara Kılıç, Mormegil, olarak tanındı ve Elfler dediler ki: "Mormegil, kazayla veya uzaktan atılan kötü bir ok dışında öldürüle-mez". Bu yüzden onu korumak için bir cüce-zırhı verdiler; ve zalim bir ruh halindeyken silah deposunda tamamı altın parıltılı bir cüce-maskesi bulup savaşırken onu taktı, düşmanları önünden kaçıştı.

Sonra Finduilas'ın gönlü Gvvindor'dan uzaklaşıp tüm iradesiyle kar-M çıkmasına rağmen Tûrin'e döndü; Tûrin olup bitenlerin farkına var-Miiimıştı. Kalbi kırılan Finduilas kederlendi; gittikçe solaşarak sessizleşti. Gwindor karalık düşünceler içinde kaldı; Finduilas'la konuşup dedi ki: "Finarfin hanedanının kızı, aramıza kederin uzanmasına izin verme: uinkü Morgoth hayatımı helak *etse* de seni hâlâ seviyorum. Sevgin seni

nereye yönlendirirse oraya git, ancak dikkat et! Ilûvatar'ın Büyük Ço-cuklan'nın Gençolanlanyla evlenmesi ne uygundur; ne akıllıca, çünkü yaşamları kısadır^ çok geçmeden bizi dul bırakarak giderler. Ne de yazgı, anlayamayacağımız büyük sebepler yüzünden buna izin verecektir, bir iki kez olmasının dışında. Ama bu İnsan Beren değil. Gören gözlerin okuyabileceği gibi onun üzerine bir yazgı örtülmüş, ama bu kötü bir yazgı. Ona dahil olma! Eğer'olursan, aşkın sana acıyı ve ölümü sunacak. Çünkü bana kulak ver! O, gerçekten de *ûmarth* oğlu *agarvaen ol*masına rağmen, gerçek adı Hurin oğlu Turin, Morgoth'un Angband'da esir tuttuğu ve soyunu lanetlediği. Bauglir Morgoth'un kudretinden şüphelenme! Bu benden anlaşılmıyor mu?"

Finduilas uzun süre düşünceler içinde oturdu; ama sonunda sadece dedi ki; "Hurin oğlu Turin, beni ne seviyor; ne de sevecek."

Ve şimdi Turin olup bitenleri Finduilas'tan öğrendiğinde öfkeliydi, Gwindor'a dedi ki: "Kurtardığın ve koruduğun için seni dost bildim. Ama şimdi, gerçek ismimi açıklayarak, saklandığım kötü yazgımı üzerime çağırarak bana kötülük yaptın, arkadaş."

Ama Gwindor yanıtladı: "Kötü yazgı senin içinde, isminde değil."

Orodreth, Mormegil'in gerçekte Thalion Hûrin'in oğlu olduğunu öğrendiğinde, ona büyük onur verdi ve Turin, Nargothrond halkı arasında kudretli oldu. Ama onların savaş, gizlilik içinde pusular ve pusudan atılan oklarla savaşmayı sevmedi, cesur darbeler, açık savaşları istedi; planlarını Kral'la birlikte hep daha uzun, daha fazla düşünerek tartıştı. O günlerde Nargothrond Elfleri gizliliklerini terk edip açıkça savaşmaya geçtiler ve büyük silah depolan yapıldı; Tûrin'in öğüdüyle Noldor, Felagund Kapılan'ndan ordularının daha hızlı geçişi için Na-rog üzerinde güçlü bir köprü inşa etti. Sonra Angband'ın hizmetkârları Narog ve Sirion arasındaki tüm topraklardan doğuya ve batıya, Nenning'in ötesine, terk edilmiş Falas'a sürüldü; Gwindor, Kral'ın divanında, sürekli Tûrin'in izlediği siyasetin yanlış olduğuna inanarak daima onun aleyhinde konuşmasına rağmen kimse onun düşünce-

sini önemsemedi, böylece kendi şerefini azalttı, çünkü gücü azalmıştı ve artık orduların ön saflarında değildi. Böylece Nargothrond, Morgoth'un öfkesi ve nefretinin önünde açığa çıktı; ama Türin'in isteği sonucunda gerçek ismi açıklanmadı, yaptıkları Dorioth'a, Thingol'un kulaklarına gelmesine rağmen, söylentiler ondan sadece Nargoth-rond'un Kara Kılıcı olarak bahsetti.

Bu dinleniş ve umut döneminde, Mormegil'in yaptıkları yüzünden Morgoth'un gücünün Sirion'un batısında durdurulur ve Morwen sonunda kızı Nienor'la birlikte Dor-lömin'den kaçarak Thingol'un salonlarına doğru uzun bir yolculuğu göze alır. Orada onu yeni bir keder bekliyordu, çünkü Türin'in gitmiş ve Ejder Miğferi'nin Sirion'un batısındaki topraklarda kaybolmasının ardından Doriath'a hiçbir haber ulaşmamıştı; ama Morwen, Nienor'la birlikte, Thingol ve Melian'ın konuklan olarak Doriath'da kaldı ve saygı gördü.

Şimdi Ay'ın göklere yükselişinin ardından dört yüz doksan beş yıl geçmişti, yılın başlangıcında Gelmir ve Arminas adlı iki Elf Nar-gorhrond'a geldi; Angrod'un halkındandılar ama Dagor BragoUach'ın ardından güneye Gemiyapımcısı Cırdan'ın yanına yerleşmişlerdi. Uzun yolculuklarından, Orkların ve kötü yaratıkların Ered Weth-rin'in etekleri altında ve Sirion Geçiti'nde toplandığından bahsettiler; ve ayrıca Ulmo'nun, Cırdan'ı büyük tehlikenin Nargothrond'a yaklaştığı konusunda uyardığını anlattılar.

"Suların Efendisi'nin sözlerini işitin!" dediler Kral'a. "Böyle konuştu Gemiyapımcısı Cîrdan'a: 'Kuzey'in Kötülüğü Sirion'un kaynaklarını kirletti, kudretim akan suların parmaklarından geri çekiliyor. Ama daha kötü bir şey olmak üzere. Bu yüzden Nargothrond Efendisi'ne söyleyin ki: Kalesinin kapılarını kapatıp etrafta gezinmesin. Sürünerek yaklaşan kötülük kapıyı bulamasın diye saltanatınızın taşlarını gürültülü nehre atın.'

Orodreth, habercilerin karanlık sözleriyle tedirgin olmuştu ama

Turin bu öğütleri asla önemsemeyecekti; en azından büyük köprünün yıkılmasına izin vermecekti; çünkü gururlu ve boyun eğmez bir hale gelmişti, istediği her şeyi emredecekti.

Sonra çok geçmeden Brethil Efendisi Handir katledildi, çünkü Orklar ülkesini istila etmiş ve Handir onlarla savaşmıştı; ama Brethil İnsanları yenilip ormanlarına çekildiler. O yılın güzünde, zamanının gelmesini bekleyen Morgoth uzun süredir hazırladığı büyük ordusunu Narog halkının üstüne salıverdi; ve Urulöki Glaurung, Anfauglith üzerinden geçerek Sirion'un kuzey vadilerine geldi, oralarda büyük kötülükler yaptı. Ered Wethrin'in gölgesi altındaki Eithel Ivrin'i kirletti, ardından Nargothrond diyarına geçerek Narog ve Teiglin arasındaki Korunan Düzlük'ü, Talath Dirnen, yaktı.

Sonra Nargothrond savaşçıları ilerlediler, Tûrin o gün uzun ve korkunç görünüyordu, Orodreth'in sağında at sürerken ordunun cesareti arttı. Ama Morgoth'un ordusu gözcülerin söylediğinden daha uzaktaydı ve cüce-maskesiyle korunan Tûrin dışında kimse Glaurung'ün ilerleyişine karşı koyamadı; Orklar, Elfleri Ginglith ve Narog arasındaki Tumhalad'a döndürüp sıkıştırarak hapsettiler. O gün Nargothrond'un tüm saltanatı ve ordusu yok oldu; Orodreth savaşın ön cephesinde katledildi, Guilin oğlu Gwindor ise Ölümcül yaralanmıştı. Ama Tûrin onun yardımına geldiğinde herkes önünden kaçıştı; Gwindor'u taşıyarak kalabalıktan sıyrılıp bir ormana girdi, onu çimene yatırdı.

Sonra Gwindor Tûrin'e dedi ki: "Taşıyışımı, taşıyışınla ödedin! Ama benim ki kadersiz, seninkiyse değersiz; çünkü bedenim iyileşebil-menin ötesinde zarar gördü ve Orta Dünya'dan ayrılmalıyım. Seni sevmeme rağmen Hûrin'in oğlu, hâlâ seni Orklardan kurtardığım güne pişmanım. Ama cesaretin ve gururun yüzünden hâlâ sevgiye, hayata sahibim, Nargothrond bir sure daha dayanır. Şimdi eğer beni seviyorsan, beni bırak! Hızla Nargothrond'a git ve Finduilas'ı kurtar. Sana son olarak şunu söylüyorum: o, tek başına senin ve kadersizliğin arasında duruyor. Eğer onu bırakmazsan, kadersizliğin seni bulamayacak. Elveda!"

Sonra Türin yolda karşılaştığı kalabalığı bir araya toplayarak: hızla Nargothrond'a döndü; onlar giderken yapraklar şiddetli bir rüzgârla: ağaçlardan döküldü, çünkü güz korkunç bir kışa dönüşüyordu. Ama Ork ordusu ve Ejder Glaurung onların önündeydi, nöbetçi olarak bırakılanlar Tumhalad'da neler olduğunu fark etmeden aniden ortaya çıktılar. O gün Narog'un üzerindeki köprü bir bela olduğunu kanıtladı; çünkü büyük ve güçlü olarak inşa edilmişti, çabucak yıkılamazdı; düşman rahatça derin nehri aştı ve Glaurung, Felagund Kapıları'na olanca ateşiyle yüklenip yıkarak içeri geçti.

Türin ulaştığında Nargothrond'un korkunç yağmalanışı nerdeyse tamamlanmıştı. Orklar ordulardan kalan herkesi katletmiş ya da uzaklara sürüklemişti, o anda bile büyük salonlar ve odalar yağmalanıyor ve yok ediliyordu; yanmamış ya da katledilmemiş kadınlar ve kızlar, Morgoth'un esaratine götürülecek köleler olarak kapıların önündeki taraçalarda sürüler halinde toplanmıştı. Bu yıkım ve felaketin üzerine Tûrin geldi, kimse ona karşı koyamazdı; ya da koyamayacaktı, önündeki hepsini yere devirip köprüden geçerek kölelere doğru ilerledi.

Ve şimdi tek başına ayakta durdu, çünkü onun peşinden gelen birkaç kişi de kaçmıştı. Ama o anda Gla/;rLing yıkılan kapılardan çıkıp, Tûrin ile köprü arasına geldi. Sonra içindeki kötü ruhla aniden konuştu: "Selam, Hûrin'in oğlu. İyi ki karşılaştık!"

Sonra Tûrin ona uzun adımlarla yürüdü, Gurthang'ın keskin kenarları bir alev gibi parıldadı; ama Glaurung onun darbesini karşılayıp iblis gözlerini kocaman açarak Tûrin'e baktı. Tûrin kılıcını kaldırırken korkusuzca baktı onlara; hemen ejderin kapaksız gözlerinin donduran büyüsüne kapılıp kıpırdayamadan kalakaldı. Uzun bir süre taştan oyulmuş biri gibi durdu; Nargothrond kapılarının önünde ikisi yalnız ve sessiz kaldı. Glaurung, Tûrin'le alay ederek yeniden konuştu, dedi ki: "Her tarafın kötülük oldu, Hûrin'in oğlu. Nankör bir evlatlık, haydut, arkadaş katili, sevgi hırsızı, Nargothrond'un gaspedicisi, aptal cesaretine sahip reis ve soyunu terk eden. Annen ve kız kardeşin Dor-1o-

min'de esaret altında yoksulluk ve sıkıntı içinde yaşıyor. Sense bir prens gibi giydiriliyorsun ama onlar yırtık pırtık giysiler içinde çalışıyorlar; seni özlüyorlar ama buna aldırmadın. Baban böyle bir oğlu olduğunu öğrenirse mutlu olabilir; öğrendiğinde olacak." Tûrin, Gla-urung'un büyüsü altında sözlerini dinleyip kötülük tarafından biçim-sizleştirilmiş bir aynada kendini gördü, gördüğünden iğrendi.

Aklın işkencesi altında ejderin gözleri tarafından tutulup kımılda-yamazken, Orklar kümeler haline getirdikleri esirleri Tûrin'in yakınından geçerek uzaklaştılar ve köprüyü geçtiler. Aralarında Finduilas da vardı, giderken Tûrin'e bağırdı; ama kızın bağrışlan ve esirlerin feryatları kuzeye giden yol üzerinde kaybolana dek Glaururig, Tûrin'i serbest bırakmadı, Tûrin aklından çıkmayacak o sese karşı kulaklarını tıkayamadı.

Sonra Glaurung aniden bakışını çözerek bekledi; Tûtin korkunç bir düşten uyanır gibi yavaş yavaş kımıldadı. Kendine geldiğinde bir haykırışla ejderin üzerine saldırdı. Ama Glaurung güldü ye dedi ki: "Katledilmek istiyorsan, seni memnuniyetle öldüreceğim. Ama bunun Morwen ve Nienor'a çok az yardımı dokunur. Elf kadının feryatlarına hiç dikkat etmedin. Kan bağından da mı mahrum olmak istiyorsun?"

Ama Tûrin kılıcını geri çekerek ejderin gözlerine saldırdı, Glaurung geriye bükülerek hızla kule gibi yükseldi ve dedi ki: "Yoo! En azından cesaretin var, hem de karşılaştığım herkesten fazla. Kendi payıma düşmanlarımızın yiğitliğine saygı göstermediğimizi söyleyenler yalan söylüyor. Bak şimdi! Sana özgürlüğümü veriyorum. Akrabalarının yanına git, eğer yapabilirsen. Haydi git! Eğer bu günlerin hikâyesini yazacak bir Elf ya da İnsan kalırsa, bu armağanı reddedersen mutlaka seni küçük göreceklerdir."

O zaman Tûrin, ejderin gözleriyle aklı karışmış şekilde, sanki merhameti bilen bir düşmanla müzakereye girişir gibi Glaurung'uıı ı sözlerine inandı; dönüp hızla köprüyü geçerek gitti. Ama o giderkeıl Glaurung arkasından seslendi, korkunç bir sesle dedi ki: "Şimdi hızla

Dor-lömin'e git, Hurin oğlu! Belki Orklar bir kez daha önüne geçer. Eğer Finduilas için oyalanırsan, Morwen"i asla yeniden görmeyeceksin, kız kardeşin Nienor'u da; ve onlar seni lanetleyecek."

Tûrin kuzey yolu boyunca uzaklaştı ve Glaurung bir kez daha güldü, çünkü Efendisinin onu gönderme amacım başarmıştı. Sonra kendi şevkiyle ilgilendi ve şiddetli aleviyle etrafındaki her şeyi yaktı. Yağmayla uğraşan Orklara ileriye yürüyüş emri verip uzaklara gönderdi ve son değerli şeye dek talan etmekten onları mahrum etti. Sonra köprüyü yıkarak Narog'un köpürerek akan sularına attı; böylece tehlikeden uzak bir şekilde, Felagund'un tüm zenginliklerini, birikimlerini bir araya toplayıp yığdı ve en derindeki salonda onların üzerine serilip bir süre dinlendi.

Tûrin, Narog ve Teiglin arasındaki artık terk edilmiş topraklardan geçerek kuzeye doğru.uzayan yollar boyunca hızla ilerledi ve Korkunç Kış onu karşılamak için indi, o yıl kar güz geçmeden önce düşmüştü, baharsa hem geç gelecekti hem de soğuk. Ormanlardan, tepelerden adını çağıran Finduilas'ın çığlıklarını duyar gibiydi ve acısı çok büyüktü; ama Glaurung'un yalanlarıyla yüreği kızgınlaşmıştı, sürekli olarak Orkların Hûrin'in evini yaktığını, Morwen ve Nienor'a işkence ettiklerini düşünerek, başka yöne sapmadan devam etti.

Sonunda acele edişi ve uzun yollar aşması yüzünden (dinlenmeden kırk fersahtan fazla yol almıştı) yıpranmış bir şekilde kışın ilk buzuyla birlikte daha önce iyileştirildiği Ivrin gölcüklerine ulaştı. Ama gölcükler şimdi sadece donmuş çamurlar, artık oranın suyunu içemezdi.

Böylece kuzeyin sert kar yağışı altında Dor-lomin'in geçitlerini zorlukla geçip yeniden çocukluğunun ülkesini buldu. Kıraç ve kasvetliydi; ve Morwen yoktu. Evi boş, parçalanmış ve soğuk olarak duruyor ve civarında hiçbir canlı yaşamıyordu. Bu yüzden oradan ayrılıp Hurin'in akrabası Aerin'le evlenen Doğudölü Brodda'nın evine gitti; mada yaşlı bir hizmetkârdan Morwen'in uzun süre önce gittiğini, Ni-

enor'la birlikte Dor-lömin'den kaçtığını, Aerin dışında kimsenin nereye gittiğini bilmediğini öğrendi.

O zaman Tûrin, Brodda'nın yemek masasına doğru uzun adımlarla yürüyüp onu yakaladı ve kılıcını çekerek Morwen'in nereye gittiğini söylemesini istedi; Aerin, oğlunu aramak için Doriath'a gittiğini söyledi. "Çünkü topraklar o zaman söylediklerine göre şimdi ölmüş olan güneyli Kara Kılıç tarafından kötülükten temizlenmişti." O zaman Tûrin'in gözleri açıldı, Glaurung'un büyüsünün son bağlan da gevşedi; şiddetli bir keder içinde, onu aldatan yalanlara duyduğu öfke ve Morwen'in canını yakanlara duyduğu nefret kara bir şiddet halinde onu ele geçirdi, Brodda'yı ve konuklan olan diğer Doğudöllerini kılıçtan geçirdi. Sonra kışın içine kaçtı, avlanan bir adam gibi; ama Hador halkından kalan ve yabanm yollarını bilenlerden yardım görüp, onlar sayesinde yağan kardan kurtularak Dor-lömin'in güneyindeki dağlarda bir haydut sığınağına ulaştı. Yeniden çocukluğunun ülkesinden geçip Sirion vadisine döndü. Yüreği acı içindeydi, çünkü Dot-lomin'e, halkından geride kalmış olanlara sadece daha büyük felaket getirmişti ve onlar gidişine mutlu olmuşlardı; bu sahip olduğu tek teselliydi: Kara Kılıç'm yiğitliğiyle Doriath'a giden, yollar Morwen'e açılmıştı. Ve içinden dedi ki: "O zaman bu işler herkese kötülük getirmedi. Ve daha önce gelmiş olsam da soyumu bundan daha iyi nereye yerleştirebilirdim? Eğer Melian Kuşağı parçalanırsa, son umut da yok olur. Hayır, gerçekten her şeyin olduğu gibi olması daha iyi; çünkü nereye gidersem bir gölge yaratıyorum. Onları Melian'ın himaye etmesine izin veri Onları huzur içinde bir süre gölgesiz olarak bırakacağım."

Şimdi Tûrin bir hayvan gibi yabani ve ihtiyatlı bir şekilde Ered Wethrin'den aşağı inip dağların eteklerindeki ormanda dolaşarak Findilas'ı boş yere aradı; ve kuzeye Sirion Geçidi'ne giden tüm yollarda pusuya yattı. Ama çok geç kalmıştı; çünkü bütün izler eskimiş ya da kış tarafından silinmişti. Böylece Teiglin'den aşağı güneye geçerken Orklar tarafından kuşatılmış Brethil İnsanlarına rastladı; onları kurtardı, çün-

kü Orklar Gutthang'ın önünden kaçışmıştı. Kendini Ormanların Yabanisi diye adlandırdı, o İnsanlar onların yanında yaşamasını rica ettiler; ama o henüz tamamlanmamış bir işi olduğunu, Nargothrond'lu Orodreth'in kızı Finduilas'ı araması gerektiğini söyledi. O zaman adamların reisi Dorlas, onun ölümünün keder verici haberlerini anlattı. Brethil İnsanları, Teiglin Geçişleri'nde Nargothrond'lu esirleri götüren Ork ordusunu, esirleri kurtarmayı umarak tuzağa düşürmüştü; ama Orklar hemen esirlerini zalimce öldürmüş ve Finduilas'ı kargıyla bir ağaca çakmışlardı. Son sözleri "Mormegil'e Finduilas'ın burada olduğunu söyleyin" olarak böylece ölmüştü. Oraya yakın bir tepeciğe gömmüş ve orasını Elfkızının Tepeciği, Haud-en-Elleth, diye adlandırmışlardı.

Tûrin, onlardan kendini oraya götürmelerini istedi ve orada ölüme yakın bir kederin karanlığına gömüldü. .O zaman Dorlas, ünü Bret-hil'in derinliklerine bile ulaşan kara kılıcı ve Kral'ın kızını arayışı yüzünden bu Yabani'nin gerçekte Nargothrond'lu Mormegil ve bazı söylentilere göre Dor-lomin'li Hûrin'in oğlu olduğunu anladı. Sonra orman adamları onu kaldırıp yurtlarına taşıdılar. Onlar şimdi Amon Obel üzerindeki Ephel Brandir'de, ormandaki yüksek bir tepenin üzerinde etrafı kazıklarla çevrili bir yerin içinde yaşıyorlardı; çünkü Haleth'in Halkı savaş yüzünden yavaş yavaş azalmıştı ve onları yöneten Handir oğlu Brandir, nazik ruhlu bir adamdı, çocukluğundan beri topaldı, Kuzey'in gücünden korunmak için savaştan daha çok gizliliğe inanırdı. Bu yüzden Dorlas'ın getirdiği haberlerden korktu ve tabutta yatıyormuş gibi gözüken Tûrin'in yüzünü gördüğünde bir önsezi bulutu yüreğine yayıldı. Her şeye rağmen kederiyle hareket ederek onu kendi evine alıp ilgilendi, iyileştirme konusunda becerikliydi. Baharın gelişiyle Tûrin karanlığından sıyrılıp yeniden dinçleşti; ayağa kalktı ve geçmişini terk ederek Brethil'de saklanacağını, gölgesini arkasında bırakacağını düşündü. Bu yüzden yeni bir isim aldı: Yüce Elf Dili'nde Kadersizliğin Efendisi anlamına gelen Turambar; ve orman adamlarından aralarındaki bir yabancı olduğunu ya da başka bir isim taşıdığını

unutmalarım rica etti. Bununla beraber savaşmaktan tamamen vazgeçmeyecekti; çünkü Orklann Teiglin Geçişleri'ne gelmelerine ya da Ha-udh-en-Elleth'e yaklaşmalarına dayanamazdı ve oradan sakınmaları için orasını onlar için korkunç bir yer haline getirdi. Ama kara kılıcını bir kenara bırakıp daha çok yay ve mızrak kullandı.

Şimdi Doriath'a Nargothrond'la ilgili yeni haberler ulaştı, bozgun ve yağmadan kaçan. Korkunç Kış'ta yabanda yaşamayı başaran kimileri sonunda bir barınak arayarak Thingol'e ulaştı ve sınır muhafızları onları Kral'a götürdü. Kimileri tüm düşmanın kuzeye çekildiğini, diğerleri Glaurung'un hâlâ Felagund'un salonlarında oturduğunu söyledi; kimileri Mormegil'in katledildiğini, diğerleri ejderin büyüsü altına girip taşa dönüşmüş biri gibi hâlâ orada yaşadığını söyledi. Ama hepsi, Narogthrond'da birçok kişinin Mormegil'in Dor-1o-min'li Hurin oğlu Tûrin'den başkası olmadığını öğrendiğini söyledi.

O zaman Morwen'in aklı başından gitti. Meilan'ın öğüdünü dinlemeyerek oğlunu aramak için tek başına yabana at sürdü. Bu yüzden Thingol, onu bulup korumaları ve gerçek haberleri öğrenmeleri için Mablung'u ve birçok güçlü sınır muhafızını gönderdi; Nienor'a orada kalması emredildi. Ancak soyunun korkusuzluğuna o da sahipti; uğursuz bir saatte, Morwen'in kızının da kendiyle birlikte tehlikeye gideceğini anladığında döneceği umuduna kapılan Nienor, kendisini Thingol'un halkından biri gibi gizleyerek, kadersiz yolculuğuna doğru at sürdü.

Sirion'un kıyıları yakınında Morwen'i buldular ve Mablung, Menegroth'a dönmesini rica etti; ama o ölmeye çok yakındı ve ikna edilemeyecekti. O zaman Nienor'un onların yanına geldi, Morwen'in emrine rağmen dönmeyecekti; Mablung çaresizce onları Alacakaranlık GöUeri'ndeki gizli teknelere getirdi ve Sirion'u aştılar. Üç günlük bir yolculuğun ardından, uzun zaman önce Felagund'un büyük emek harcayarak Nargothrond'un kapılan önünde yükselttiği Casuslar Te-

pesi'ne, Amon Ethir ulaştılar. Orada Mablung, Morwen ve kızının etrafına süvarilerden bir koruma yerleştirdi ve daha ileri gitmelerini yasakladı. Ve o, izcileriyle birlikte yapabildikleri kadar gizlice, tepeden aşağıya, hiçbir düşman izi görmeyerek Narog'a indi.

Ama Glaurung onların yaptığı her şeyin farkındaydı, öfkenin kızgınlığı içinde ileri atılıp nehire uzandı; nehirden devasa bir duman ve pis koku yükseldi ki Mablung ile yanındakiler körleşip kayboldular,. O zaman Glaurung, Narog üzerinden doğuya geçti.

Amon Ethir üzerindeki nöbetçiler Ejderin saldırısını görerek Mor-wen ve Nienor'u alıp tüm hızlarıyla doğuya doğru kaçmaya çalıştılar; ama rüzgâr üzerlerine solgun sisler taşıdı ve atları ejderin leş kokusuyla delirip yönetilemez hale gelerek sağa sola kaçıştı, bir bölümü ağaçlara çarpıp ölene, diğerleri uzaklara yayılana dek. Hanımlar böylece kayboldu ve doğrusu Morwen hakkında hiçbir kesin haber asla Doriath'a ulaşamadı. Ama Nienor atından düşüp yaralanmış olarak Mablung'u beklemek üzere Amon Ethir'e dönmeyi başardı, böylece dumanın üstündeki günışığına ulaştı; batıya bakarak, kafası tepenin üzerinde yatan Glaurung'un gözlerine dik dik baktı.

Kızın iradesi bir süre onunla savaştı ama Glaurung gücünü ortaya koyup onun kim olduğunu öğrenerek onu gözlerine bakmaya zorladı, üzerine tam karanlık ve unutkanlık büyüsü gönderdi, öyle ki başına İtelen hiçbir şeyi, ne adını ne de başka bir şeyin adını hatırlayamadı; günler boyunca ne duyabildi ne görebildi ne de kendi iradesiyle kımıldayabildi. Sonra Glaurung, onu Amon Ethir üzerinde tek başına ılikilir bırakıp Nargothrond'a döndü.

Glaurung orayı terk ettiğinde büyük cesaret gösterip Felagund'un salonlarını keşfeden Mablung, ejder yaklaşırken kaçarak Amon Ethir'e ılöndü. Tepeyi tırmanırken güneş batıp gece çöktü; orada taştan bir görüntü gibi yıldızların altında tek başına dikilen Nienor dışında kimseyi bulamadı. Kız hiçbir şey konuşmadı ya da duymadı, eğer elini tut-.ıısa onun peşinden geldi. Bu yüzden büyük bir keder içine gömülen

Mablung, ona boşuna gözüktüğü halde kızı da yanında götürdü; çünkü yabanda yardımsız kalarak ikisi de ölecek gibiydi.

Ama Mablung'un üç yoldaşı tarafından bulundular, yavaşça kuzeye ve doğuya doğru, Sirion'un ötesindeki Doriath diyarının çitlerine, Esgaldun'in yanındaki korunan köprüye doğru ilerlediler. Doriath'a yakkşırken Nienor'un gücü yavaş yavaş döndü; ama hâlâ konuşamıyor ya da duyamıyor, elinden tutulup götürülürken körcesine yürüyordu. Ama sonunda çitlere çok yaklaştıklarında sürekli açık olan gözlerini kapatıp uyudu; onu yatırıp dinlendirdiler, çevrelerine dikkat etmediler, çünkü tamamen yıpranmışlardı. Orada bir Ork çetesinin saldırısına uğradılar, artık sık sık Doriath'ın çitleri yakınında gezmeye cesaret eder olmuşlardı. Nienor o anda görme ve duyma yeteneğini yeniden kazanmıştı ve Orkların çığlıklarıyla uyanarak dehşet içinde ayağa kalkarak yakalanmadan önce kaçtı.

Orklar onun ardından bir av başlattı, Elfler Orklara yetişip ona zarar vermeden önce öldürdüler, ama Nienor onlardan da kaçtı. Çünkü korku çılgınlığı içinde kaçıyordu, bir geyikten daha hızlıydı ve koşarken çırılçıplak olana dek elbiseleri yırtıldı; kuzeye doğru koşarak onların görüş alanının dışına çıkrı, uzun süre aramalarına rağmen ne onu ne de izini buldular. Mablung sonunda üzüntü içinde Menegroth'a dönüp olanları anlattı. Thingol ve Melian kederle doldular; ama Mablung devam edip ilerilere giderek uzun süre boşu boşuna Morwen ile Nienor'a dair haberler aradı.

Nienor, bitap düşene kadar ormanın içinde koştu, sonra yıkılıp uyudu ve uyandı; güneşli bir sabahtı, bu sanki yeni bir şeymiş gibi ışık içinde sevindi, gördüğü her şey ona yeni ve tuhaf gözüktü, çünkü onları adlandırmak için hiçbir isme sahip değildi. Arkasında uzanan bir karanlık ve korkunun gölgesi dışında hiçbir şey hatırlamadı; bu yüzden avlanan bir hayvan gibi tedirgince ilerleyip açlıktan ölecek gibi oldu, hiç yiyeceği yoktu ve nasıl araması gerektiğini bilmiyordu. Sonunda Teiglin Geçişleri'ne gelerek oradan geçti ve Brethil'in ulu ağaçlan ara-

sında bir sığınak aradı, korkmuştu, kaçtığı karanlık yeniden ona yetişiyor gibiydi.

Ama bu aslında güneyden gelen büyük bir fırtınaydı ve dehşet içinde kulaklarını gök gürlemesine tıkayarak kendini Haudh-en-Elleth'in üzerine attı; ama yağmur üzerine çarpıp ciğerlerine dek işleyince ölen vahşi bir hayvan gibi yattı. Orada Turambar onu buldu, Orkların civarda dolaştığı söylentisini duyarak Teiglin Geçişleri'ne inmişti; ve şimşeğin gözkamaştıncı ışığı içinde onu Finduilas'ın tepeciği üzerinde yatan katledilmiş bir kız gibi görerek kalbinden vuruldu: Ama orman adamları kızı kaldırdılar, Turambar etrafına pelerinini sardı, civardaki küçük bir kulübeye götürdüler, onu ısıtıp yiyecek verdiler. Ve Turambar'a bakar bakmaz rahatladı, çünkü sonunda karanlığında aradığı bir şeyi bulmuş gibi geldi ona; ve ondan ayrılmayacaktı. Ama ona adıyla, soyuyla ve felaketiyle ilgili bir şeyler sorduğunda, kendinden bir şey istediğinin farkına varan ama ne. olduğunu anlayamayan bir çocuk gibi tedirgin oldu; ve ağladı. Bu yüzden Turambar dedi ki: "Tedirgin olma. Hikâyen bekleyecek. Ama sana bir isim vereceğim, seni Gözyaşı Kızı, Nıniel, diye çağıracağım." Ve kız, bu isim söylendiğinde kafasını salladı, yalnızca "Nıniel" dedi. Bu, karanlığının ardından söylediği ilk sözdü ve orman adamları arasındaki ismi olarak kaldı.

Ertesi gün kızı Ephel Brandir'e doğru taşıdılar; ama Celebros'un çalkantılı suyunun Teiglin'e döküldüğü Yağmurlu Merdiven'e, Dimrost, geldiklerinde, Nıniel'in üzerine büyük bir titreme geldi ki bu yüzden zaman içinde oraya Titreten Su, Nen Girith, denildi. Orman adamlarının Amen Obei üzerindeki yurtlarına gelmeden önce ateşlenip lıastalandı; uzun süre hasta yatarak Brethil kadınları tarafından bakıldı, ona bir bebek gibi dil öğrettiler. Güz gelmeden Brandir'in maharetiyle iyileşip konuşabildi; ama Haudh-en-Elleth tepeciği üstünde Turambar tarafından bulunmadan önceki hayatı hakkında hiçbir şey hatırlamadı. Ve Brandir onu sevdi; ama kızın tüm gönlü Turambar'a kaymıştı.

O zamanlar orman adamları Orklar tarafından rahatsız edilmedi ve

Turambar savaşa gitmedi; Brethil'de huzur vardı. Onun da kalbi Nîniel'e yöneldi ve ona evlenme teklif etti; ama aşkına rağmen kız zaman istedi. Çünkü Brandir, kızı Turambar hakkında bir şey bilmediği konusunda uyararak, onunla kendisi arasındaki rekabetten çok kızın iyiliği için, Nıniel'i zaptetmeye çalışmıştı; Turambar'ın gerçekte Hurin oğlu Tûrin olduğunu açıklamış ve ismi tanımamasına rağmen kızın düşünceleri üzerine bir gölge çökmüştü.

Nargothrond'un yağmalanmasının üzerinden üç yıl geçtiğinde Turambar Nîniel'e yeniden sordu ve şimdi ya onunla evleneceğine ya da yabanda savaşa döneceğine yemin etti. Nıniel sevinerek kabul etti ve yazortasında evlendiler; Brethil'in orman adamları büyük bir ziyafet düzenledi. Ama yılın bitiminden önce Glaurung yönettiği Orkları Brethil'e yolladı; Turanbar evinde olaylara karışmadan oturdu, çünkü Nîniel'e sadece evlerine saldırıhrsa savaşacağına söz vermişti. Ama orman adamları yenilmişlerdi ve Dorlas, onu aralarına kabul eden halka yardım etmediğini yüzüne vurdu. O zaman Turambar kalkıp kara kılıcını yeniden ortaya çıkardı ve Brethil İnsanları'ndan büyük bir birlik oluşturarak Orkları tamamen hezimete uğrattı. Ama Glaurung, Kara Kılıç'ın Brethil'de olduğu haberlerini duydu, yeni kötülükler tasarlayarak duyduklarını aklında tarttı.

Ertesi yılın baharında Nıniel gebe kaldı, bitkinleşip hüzünlendi; aynı zamanda Ephel Brandir'e, Glaurung'un Nargothrond'dan dışarı çıktığı üzerine ilk haberler ulaştı. O zaman Turambar uzaklara gözcüler gönderdi, çünkü şimdi istediği gibi şeyleri buyuruyor ve Brandir'e çok az dikkat ediyordu. Yaz yaklaşırken Glaurung, Brethil sınırlarına ulaştı, Teiglin'in batı kıyıları yakınında durdu; o anda orman halkı arasında büyük korku doğdu, çünkü Büyük Solucan'ın umdukları gibi Angband'a dönmek için geçip gitmeyeceği, onlara saldırarak topraklarını harap edeceği açıktı. Bu yüzden Turambar'ın öğütlerine başvurdular; o tüm güçleriyle Glaurung'a saldırmalarının boşuna olacağını, çünkü onu sadece kurnazlıkla ve şansın yaver gitmesiyle yenebi-

leceklerini söyledi. Kendisinin ülkenin sınırlan dışında ejderi arayacağını, halkm kalanının Ephel Brandir'de kalmasını, ama kaçışa hazırlanmalarını emretti. Glaurung zafer kazanırsa, ilk önce onları yok etmek için orman adamlarının yurtlarına gelecekti ve ona karşı koymayı umamazlardı; ama eğer her yere yayılırlarsa, bir çoğu kaçabilirdi; çünkü Glaurung Brethil'de yerleşmek istemeyip çok geçmeden Nargothrond'a dönecekti.

Sonra Turambar tehlikeli işte ona yardıma gönüllü arkadaşlar talep etti; Dorlas öne çıktı ama diğerleri çıkmadı. Bu yüzden Dorlas, halkını azarlayarak Haleth hanedanının mirasçısı görevini üstlenemeyen Bran-dir'den küçümseyerek bahsetti; Brandir halkının önünde utandınlmış-tı, yüreği acı içindeydi. Ama Brandir'in akrabası Hunthor kalkarak onun yerine gitmek için iznini istedi. Sonra Turambar, Nıniel'e elveda dedi ve kız korkuyla, önseziyle doldu, ayrılmaları keder vericiydi; ama Turambar iki yoldaşıyla yola koyulup Nen Girith'e gitti.

O zaman Nıniel korkusuna dayanamayarak, Ephel'de oturup Tu-rambar'ın kaderine dair haberleri beklemeye isteksiz olarak onun arkasından yola koyuldu ve büyük bir topluluk da onunla gitti. Bu yüzden Brandir daha fazla korkuyla doldu; onu ve beraberinde gidecek halkını bu acelecilikten caydırmaya uğraştı, ama ona aldırmadılar. Böylece, egemenliğinden ve onu küçümseyen halkının sevgisinden feragat etti, Nıniel'e duyduğu aşk dışındaki hiçbir şeye değer vermeyerek bir kılıç kuşanıp onun ardından gitti; ama topal olduğu için çok gerilerde kaldı.

Turambar, Nen Girith'e günbatımında ulaştı, orada Glaurung'un Teiglin'nin sarp kıyılarının üstüne, uçurumun kenarına uzandığını, gece olduğunda harekete geçecek gibi göründüğünü öğrendi. Bu haberleri iyi buldu; çünkü ejder, nehrin aktığı, derin ve av olmaktan kaçan bir geyiğin üzerinden atlayabileceği darlıkta bir vadide, Cabed-en-Aras'ta uzanmıştı; Turambar, onun artık daha ilerilere gitmeyip derin vadiyi geçmeye çalışacağını düşündü. Bu yüzden alacakaranlıkta aşağıya sokulup gecenin altında koyuğa inerek azgın suyun üstün-

den karşıya geçmeyi tasarladı; sonra ilerideki uçurumu tırmanacak böylece ejderin altına ulaşacaktı.

Sonra düşüncesini gerçekleştirdi ama karanlıkta Teiglin'in akıntılarına geldiklerinde Dorlas'ın cesareti kırılıp tehlikeli geçişi denemeye kalkışamadan utanç içinde kalarak ormanda gizlendi. Her şeye rağmen Turambar ve Hunthor güven içinde karşıya geçtiler, çünkü suyun yoğun gürlemesi diğer tüm sesleri bastırıyor ve Glaurung uyuyordu. Ama gece yarısından önce ejder doğrulup büyük bir gürültü ve patlayışla ön tarafını uçurumun karşı kıyısına fırlattı, ardından gövdesini çekmeye başladı. Turambar ile Hunthor, Glaurung'a yaklaşmak için hızla yukarıya doğru bir yol ararken sıcaklık ve kötü koku tarafından nerdeyse bertaraf oldular; ejderin geçişiyle yerinden oynayan büyük bir kayanın başına çarpıp nehre fırlatması sonucunda Hunthor öldü. Ha-leth hanedanının en korkağı olmayan Hunthor böyle öldü.

Sonra Turambar bütün iradesini ve cesaretini toplayıp tek başına uçurumu tırmanarak ejderin akma ulaştı. Sonra Gurthang'ı çekip kolunun ve nefretinin tüm gücüyle Solucan'ın yumuşak karnına sonuna kadar soktu. Glaurung ölüm sancısını hissettiğinde acı acı haykınp korkunç ıstırabı içinde gövdesini yukarı kaldırıp kendini kanyonun diğer yakasına savurdu, orada can çekişmesi içinde toprağı döverek ve kıvrılarak yattı. Etrafındaki her şeyi büyük bir ateş içinde kavurdu, sonunda alevleri bitene kadar, her şeyi harap etmek için defalarca vurdu ve hareketsizce yattı.

Gurthrang, Glaurung'un şiddetli ıstırabıyla Turumbar'ın elinden koparak karnına saplı kalmıştı. Bu yüzden Turambar kılıcını geri alıp düşmanına bakmak isteyerek suyu bir kez daha geçti; onu boylu boyunca uzanmış ve bir tarafı üstüne kıvrılmış buldu, Gurthang'ın kabzası karnında duruyordu. O zaman Turambar kabzayı tutarak ayağıyla karnına bastı ve onun taklidini yaparak, Nargothrond'daki sözlerini haykırdı: "Selam, Morgoth'un Solucanı! Yeniden buluştuk! Şimdi öl ve karanlık seni alsın! Hûrin'in oğlu Tûrin, böylece intikamını aldı."

Sonra kılıcını çevirerek çekti, kara bir kan fışkırıp eline bulaştı ve zehir elini yaktı. Bunun üzerine Glaurung gözlerini açarak Turumbar'a öyle bir kötülükle baktı ki bakış ona bir darbe gibi çarptı; darbenin etkisi ve zehrin acısıyla karanlık bir baygınlığa düşüp ölüymüşçesine yattı ve kılıcı altında kalmıştı.

Glaurung'un çığlıkları ormanlarda çınlayıp Nen Girith'de bekleyen halka ulaştı; sesleri duyup ileriye bakanlar, uzakta ejderin yarattığı yangını ve yıkımı gördüğünde, onun kazandığını ve kendisine saldıranlan yok ettiğini sandılar. Nıniel düşen sularin yanında oturup titredi, Glaurung'un sesi kızın karanlığını yeniden üzerine sermişti, öyle ki kendi iradesiyle kıpırdayamıyordu.

Öylçce kalmışken Brandir onu buldu, yorgunluk içinde topallayarak sonunda Nen Girith'e ulaşmıştı; ejderin nehiri geçip düşmanlarını yok ettiğini duyduğunda yüreği Nıniel için acımayla doldu. Ama aynı zamanda düşündü: "Turambar öldü ama Nmiel yaşıyor. Şimdi artık benimle gelebilir, onu alıp uzaklaştırabilirim, böylece ejderden birlikte kaçarız." Böylece bir süre sonra Nıniel'in yanında dikildi ve dedi ki: "Gel! Gitme Zamanı. İstersen seni götüreceğim." Elini tuttu ve kız sessizce kalkıp onu izledi; onların karanlıkta gidişini kimse görmedi.

Geçişler'e giden yolda giderlerken, ay yükselip toprağın üstüne gri bir ışık yaydı ve Nıniel dedi ki: "Yol bu mu?" Brandir, Glaurung'dan yapabildikleri kadar yabana kaçmaları dışında yolu bilmediğini söyledi. Ama Nı'niel dedi ki: "Kara Kılıç, sevgilim ve kocamdı. Yalnızca onu aramak için gidiyorum. Başka ne düşünebildin?" Ve onun önünde hızla uzaklaştı. Böylece Teiglin Geçişleri'ne doğru gelip beyaz ay ışığında Haudh-en-EUeth'e baktı, üzerine büyük bir korku çöktü. Sonra bir haykırışla, pelerinini üzerinde atarak nehir boyunca güneye koştu; ve ak giysisi ayışığında panldadı.

Böylece Brandir yamaçlardan onu görüp yolunu kesmeye yöneldi ama Nıniel, Cabed-en-Aras uçurumunun yakınındaki Glaurung'un yıkımına ulaştığında hâlâ onun arkasındaydı. Kız, orada ejderin yattı-

ğını gördü ama ona aldırmadı, çünkü yanında bir adam yatıyordu; ve Turambar'a koşup boş yere adını tekrarladı. Sonra elinin yanmış olduğunu fark ederek gözyaşlarıyla yıkayarak elbisesinden bir parçayla sardı, onu öptü ve uyandırmak için adını yeniden haykırdı. O anda Glaurung ölmeden önce son kez kımıldanıp son nefesiyle konuştu ve dedi ki: "Selam Hurin kızı Nienor. Ölümden önce yine karşılaştık. Sana, kardeşini sonunda bulmuş olma sevincini veriyorum. Ve şimdi onu, tanımalısın: karanlıkta süngüleyici, düşmanlarına tehlikeli, dostlarına| karşı sadakatsiz ve soyu lanetli, Hurin oğlu Tûrin! Ama tüm yaptıkları arasında en kötüsünü, sen içinde hissedeceksin."

Sonra Glaurung öldü ve kızın üzerindeki kötülüğünün perdesi açıldı, geçmişini hatırladı. Tûrin'e doğru bakarak haykırdı: "Elveda, iki| kere sevdiğim! A *Turambar Tûrin turun amhartanen:* kadersizliğin efendisi kadersizlik tarafından yenildi! Ah ölü olmak sevindirici!" Yıkımın! kıyısında duran Brandir her şeyi duyarak ona doğru hızlandı; ama o,| korkunun ve acının çılgınlığı içinde kaçıp Cabed-en-Aras'm kıyısına ulaşarak kendini fırlattı, azgın sularda kayboldu.

Sonra Brandir gelip aşağıya baktı ve dehşet içinde geri çekildi; artık daha fazla yaşamak istememesine rağmen gürleyen suda ölümü arayamadı. Ondan sonra kimse yeniden Cabed-en-Aras'tan aşağıya bakmadı, oraya ne bir hayvan ya da kuş geldi ne de bir ağaç yetişti; oraya Korkunç Kadersizliğin Atlayışı, Cabed Naeramarth, denildi.

Brandir,' halkına gelişmeleri anlatmak için Nen Girith'e doğru döndü; ormanda Dorlas'a rastlayıp onu katletti: bu akıttığı ilk ve son kandı. Nen Girith'e ulaştığında halkı ona seslendiler: "Onu gördün mü? Nıniel gitti."

Ve o yanıtladı: "Nîniel sonsuza dek gitti. Ejder öldü, Turambar öldü; haberler iyi:" Halk, bu sözlere homurdanarak onu çıldırdığını söyledi; ama Brandir dedi ki: "Beni sonuna dek dinleyin! Sevgili Nıniel de öldü. Daha fazla yaşamak istemeyerek kendini Teiglin'e attı; çünkü unutkanlık onu bulmadan önce Dor-lomin'li Hurin kızı Nienor oldua

ğunu, Turambar'ın da kardeşi Hurin oğlu Turin olduğunu öğrendi."

O sözlerini bitirir ve etrafındakiler ağlarken, Turin yanlarına geldi. Çünkü ejder öldüğünde baygınlığı geçmiş, yorgunluktan derin bir uykuya dalmıştı. Ama gecenin soğuğu ve bedenine batan Gurt-hang'ın kabzası yüzünden uyanmıştı. Sonra birinin elini iyileştirmiş olduğunu fark etti ve her *şeye* rağmen soğuk toprak üzerinde yatmaya bırakılmasına çok şaşırmıştı; seslenip hiç yanıt alamayarak yardım aramaya gitti, çünkü yorgun ve hastaydı.

Ama halk onu görünce, huzursuz bir ruh olduğunu düşünerek korku içinde geri çekildi; ve dedi ki; "Hayır, sevinin; çünkü Ejder öldü ve ben yaşıyorum. Ama neden öğüdümü küçümseyip tehlikeye atıldınız? Nıniel nerede? Onu görmeliyim. Ve kesinlikle onu evinden götürmediniz değil mi?"

O zaman Brandir böyle olduğunu ve Nıniel'in öldüğünü söyledi. Ama Dorlas'ın karısı haykırdı: "Hayır, efendim, o çıldırdı. Çünkü buraya geldiğinde sizin öldüğünüzü söyledi ve buna iyi haberler dedi. Ama yaşıyorsunuz."

O anda Turambar öfkeliydi ve Brandir'in söylediği ya da yaptığı her şeyin aşklarını kıskanarak kötülük içinde kendine ve Nıniel'e yöneldiğine inandı; ve Brandir'e, Yumru Ayak diyerek hakkında kötülük düşünerek konuştu. Sonra Brandir duyduğu her şeyi anlatıp Nîniel'i Hurin kızı Nienor diye andı, Turambar'ın yüzüne Glaurung'un son sözlerini haykırarâk onun, soyuna ve kendisini barındıran herkese lanet getirdiğini söyledi.

Sonra Turambar hiddete kapıldı, çünkü bu sözlerde kadersizliği-nin eteklerinin ona yetiştiğini anladı; ve Brandir'i eğer gerçekten bunları kendi tasarlamamışsa Nıniel'i ölümüne yöneltmekle, Glaurung'un yalanlarını zevkle yaymakla suçladı. Sonra Brandir'i lanetleyip öldürerek halkın arasından ormana kaçtı. Bir süre sonra deliliği geçti, Haudh-en-Elleth'e giderek orada oturup yaptıklarını düşündü. Ona öğüt vermesi için Finduilas'a seslendi; şimdi soyunu aramak için

Doriath'a giderek mi yoksa onları sonsuza dek terk edip savaşta ölümünü arayarak mı daha fazla kötülük getireceğini bilmiyordu.

Orada otururken, Mablung yanında bir Gri Elf topluluğuyla Teig1in Geçişleri üzerinden geldi ve Tûrin'i tanıyıp onu selamladı, onu yaşıyor bulduğu için gerçekten mutluydu; çünkü Glaurung'un ilerleyişini ve yolunu Brethil'e yönelttiğini haber almıştı, ayrıca Nargothrond'lu Kara Kılıç'ın orada yaşadığı söylentisini duymuştu. Bu yüzden Tûrin'i uyarmak, gerekirse yardım etmek için gelmişti; ama Tû-rin dedi ki: "Çok geç geldin. Ejder öldü."

O zaman şaşkınlık içinde kahp ona övgüler yağdırdılar; ama o bunlara aldırmadı ve dedi ki: "Sadece şunu soruyorum: soyumla ilgili haberleri verin bana, çünkü Dor-lomin'de onların Saklı Krallık'a gitmiş olduklarını öğrendim."

Sonra Mablung sıkıntı içinde kaldı ama çaresizce Tûrin'e, Morwen'in nasıl kaybolduğunu, Nienor'un nasıl sessiz unutkanlık büyüsüne kapılıp Doriath'm sınırları civarında onlardan kurrularak kuzeye kaçtığını anlattı. O anda Tûrin kadersizliğinin kendisini yakaladığını, Brandir'i haksız yere öldürdüğünü anladı; böylece Glaurung'un sözleri onun içini doldurdu. Ölüme çok yakın biri gibi kahkahalar atarak haykırdı: "Bu gerçekten acı bir şaka!" Ama Mablung'a gitmesini, üzerinde felaketler olan Doriath'a dönmesini emretti. "Ve bu lanet, senin görevinin de üzerinde!" diye haykırdı. "Bu sadece biraz eksik. Şimdi gece yaklaşıyor."

Sonra onlardan rüzgâr gibi kaçtı ve onlar da ne tür bir deliliğe yakalandığını merak ederek şaşırdılar; peşinden izlediler. Ama Tûrin onlardan uzaklaştı; ve Cabed-en-Atas'a ulaşıp suyun gürlemesini duydu, kış gelmiş gibi tüm yaprakların kuruyup ağaçlardan düşüşünü gördü. Orada sahip olduğu her şeyin sonunda, geride kalan tek şeyini kılıcını çekti ve dedi ki: "Selâm Gurthang! Seni kullanan el dışında hiçbir efendi ya da sadakat tanımazsın. Hiçbir kandan çekinmeyeceksin. Bu yüzden Turambar Tûrin'i alır mısın, beni hızla karleder misin?":

Ve kılıçtan yanıt olarak soğuk bir ses çınladı: "Evet, kanını mutlulukla içeceğim, böylece efendim Beleg'in kanını ve haksız yere katledilen Brandir'in kanını unutabilirim. Seni hızla katledeceğim."

Sonra Türin, kabzayı toprağın üzerine yerleştirip kendini Gurt-hang'ın üzerine attı ve karaskılıç yaşamını aldı. Mablung ve Elfler geldiklerinde Glaurung'un ölüsüne baktılar, Tûrin'in bedenine bakıp kederlendiler; Brethil İnsanları oraya geldiğinde, onlardan Tûrin'in deliliğinin ve ölümünün sebeplerini öğrendiklerinde şaşırdılar; Mablung acı acı konuştu: "Hürin'in Çocukları'nın kadersizliğinde tuzağa düşürül-düm, getirdiğim haberlerle sevdiğim biri öldü."

Sonra Turin'i kaldırdılar ve Gurthang'ın parçalanıp kırıldığını fark ettiler. Elfler ve insanlar orada büyük bir odun yığını oluşturup görkemli bir ateş yaktılar. Ejder kül olana dek yakıldı. Turin'i öldüğü yüksek bir tepeciğe yatırdılar, Gurthang'ın kırık parçalarını yanma koydular. Her şey yapıldığında, Elfler Hürin'in Çocukları için bir ağıt yaktı ve büyük, gri bir taş tepeciğin üstüne yerleştirilip üzerine Doriath runlanyla şu sözcükler oyuldu:

TURAMBAR TÛRİN DAGNIR GLAURUNGA

Ve altına da şunu yazdılar.

NINİEL NIENOR

Ama o, orada değildi, ve Teiglin'in soğuk sularının onu nereye götürdüğü asla bilinemedi.

Böylece bitti Turamb'ar Tûrin'in hikâyesi; Ama Morgoth uyumadı, ne de kötülüğe ara verdi, Hador hanedanıyla işi henüz bitmemişti. Hûrin'in elinin altında, Morwen'in de yabanda bilinçsizce dolaşmasına rağmen, onlara karşı kötülüğe doymamıştı.

Mutsuzluk Hûrin'in kaderiydi; her şeye rağmen Morgoth kötülüğünün işleyişini biliyordu, Hüriri de biliyordu bunu ama yalanlar gerçekle karıştırıldı, iyi olan gizlendi, çarpıtıldı. Morgoth her şekilde en çok Thingol ve Melian'ın yaptıklarının üzerine kötü bir ışık yaymaya çalıştı, çünkü onlardan nefret ediyor ve korkuyordu. Bu yüzden vaktin olgunlaştığına hükmedince, nereye isterse gidebileceğini söyleyerek Hûrin'in esaretini kaldırdı; bunu tamamen yenilmiş bir düşmana merhamet göstererek yapar gibi davrandı. Ama yalan söyledi, amacı Hûrin'in ölmeden önce Elfler ve İnsanlara karşı süren kinine yardım etmesiydi.

Morgoth'un sözlerine çok az güvenip, aslında merhametsiz olduğunu bilerek. Hurin özgürlüğünü kazandı; Karanlık Efendi'nin sözleriyle içinde acı duygular uyandırılmış olarak keder içinde uzaklaştı; oğlu Tûrin'in ölümünün üzerinden bir yıl geçmişti. Yirmi sekiz yıl boyunca Angband'da esir tutulmuş ve gittikçe artan bir eziyetle davranılmıştı. Saçı sakalı ağarmış ve uzundu ama kocaman siyah bir asaya dayanarak boyun eğmeden yürüdü; ve bir kılıç taşıyordu. Böylece Hirhlum'a geçti, Anfauglith'in kumları üzerinden Angband reislerinin ve kara askerlerinin büyük bir hareket içinde olduğu hakkında haberler Doğudölleri'nin reislerine ulaşmıştı ve onlarla birlikte onurlu biri gibi gözüken yaşlı bir adam geldi. Bu yüzden Hûrin'e dokunmadılar, o topraklarda istediğince yürümesine izin verdiler; bu konuda bilgece davranmışlardı, kendi halkından geriye kalanlarsa, Morgoth'a esir düşüp onurlu bir şe-

kilde Angband'dan dönebilen tek insan olduğu için ondan sakındılar.

Böylece özgürlüğü, Hûrin'in yüreğindeki acıyı daha. da artırdı; Hithlum topraklarından ayrılıp dağlara yöneldi. Orada, uzaklarda, bulutların arasındaki Crissaegrim'in zirvelerini görüp seçti, Turgon'u hatırladı; Gondolin'in gizli topraklarına yeniden gitmeyi arzuladı. Bu yüzden Ered Wethrin'den aşağı indi, Morgoth'un yaratıklarının attığı her adımı izlediğini bilmiyordu; Brithiach üzerinden geçerek Dim-bar'a girdi, Echoriath'm karanlık eteklerine ulaştı. Bütün bölge soğuk ve ıssızdı, dimdik bir yamacın altındaki koca bir taş çöküntüsünün dibinde durarak az bir ümitle de olsa etrafına bakındı; ve eski Kaçış Yolu'ndan geriye kalan görülebilir tek izin bu olduğunu bilmiyordu: Kuru Nehir tıkanmış, kemerli kapı gömülmüştü. Sonra Hurin, uzun süre önce gençliğinde yaptığı gibi, uzaklardaki kartalları görüp seçebileceğini düşünerek yeniden gri göğe baktı; ama sadece doğudan gelen gölgeleri, erişelemez tepelerin etrafında girdap gibi dönen bulutları gördü ve yalnızca taşların üzerinde ıslık çalan rüzgârı duydu.

Artık yüce kartalların etrafı gözetleyişi iki katına çıkarılmıştı, aşağıda çok uzaklarda, solgun ışığın içinde ümitsiz Hûrin'i fark ettiler; haberler önemli gözüktüğü için doğrudan Thorondor kendisi Turgon'a ulaştı. Ama Turgon dedi ki: "Morgoth uyuyor mu? Yanılıyorsun."

"Öyle değil," dedi Throndor. "Eğer Manwe'nin kartalları yanılmaya alışmışsa, çok zaman önce, efendim, saklanmanız boşuna olmuş olacak."

"Öyleyse sözlerin uğursuzluk taşıyor," dedi Turgon; "çünkü bunun tek anlamı olabilir. Thalion Hurin, Morgoth'un iradesine teslim olmuş. Yüreğim kırgın."

Thorondor gittiğinde, Turgon uzun süre düşünceler içinde oturdu, Dor-lömin'li Hûrin'in yaptıklarını hatırlayarak üzüldü; kırgınlığı geçti, Hürin'i arayıp yapabilirlerse Gondolin'e getirmeleri için kartalları yolladı. Ama çok geçti, onu yeniden ışıkta veya gölgede göremediler.

Hurin, Echoriath'm sessiz uçurumlarının, ak saçlarını kızıla boyayan, bulutları delip geçerek batan güneşin önünde üzüntü içinde dur-

du. Sonra hiçbir kulaktan çekinmeyerek yabanda haykırdı, bu merhametsiz diyarı lanetledi; sonunda yüksek bir kayanın üzerinde Gondolin'e doğru baktı ve haykırarak seslendi: "Turgon, Turgon, Serech Ba-cakhğı'nı hatırla! Ey Turgon, saklı salonlarında duymayacak mısın?" Ama kurumuş otların üzerindeki rüzgârdan başka hiçbir ses yoktu. "Öyle olsun, onlar Serech'te günbatımında yankılanıyorlar," dedi; o konuşurken, güneş Gölge Dağları'nın ardına geçti, etrafına karanlık çöktü, rüzgâr kesildi ve ıssızlıkta sessizlik vardı.-

Ama Hûrin'in sözlerini duyan kulaklar vardı, hepsi kuzeydeki Karanlık Taht'a hızla bildirildi; ve Morgoth gülümsedi, çünkü kartall'ar yüzünden hiçbir casusunun Kuşatan Dağlar'm ardındaki toprakları henüz, görememesine rağmen, artık Turgon'un nerede yaşadığını açıkça biliyordu. Bu, Hûrin'in özgürlüğünün başardığı ilk kötülüktü.

Karanlık çökerken Hurin kayadan sendeleyerek indi ve kederin derin uykusuna daldı. Uykusunda Morwen'in yas tutan sesini duydu; sık sık onun adım söylüyordu; sesi Brethil'den geliyor gibi geldi. Bu yüzden gündoğumuyla uyandığında ayağa kalkıp Brithiach'a döndü; Brethil'in saçakları boyunca ilerleyerek bir gece vakti Teiglin Geçişie-ri'ne geldi. Gece nöbetçileri, onu gördüğünde büyük bir korkuya kapıldılar, çünkü kadim bir savaş tepeceğinden fırlamış, etrafında onun karanlığıyla yürüyen bir hayalet gördüklerini düşünmüşlerdi; Hurin böylece durdurulmadı ve sonunda Glaurung'un yakıldığı yere geldi, Cabed Naeramarth'ın kıyısında dikilen uzun taşı gördü.

Ama Hurin taşa bakmadı, orada ne yazıldığını biliyordu; yalnız olmadığını fark etmişti. Taşın gölgesinde oturan bir kadın vardı, dizleri üstüne çökmüş; Hurin sessizce dururken, kadın yıpranmış başlığını geriye atıp yüzünü kaldırdı. Yaşlıydı, kırlaşmıştı, ama binden gözleri adama baktı ve kadını tanıdı; çünkü yabani ve korku dolu olsa da, uzun zaman önce ona, eski günlerin ölümlü kadınlarının en gururlusu ve en güzeline, Eledhwen ismini kazandıran, pırıltı hâlâ gözlerindeydi.

"Sonunda geldin," dedi kadın. "Çok uzun zaman bekledim."

"Karanlık bir yoldu. Gelebildiğim kadar çabuk geldim."
"Ama, çok geç kaldın," dedi Morwen. "Gittiler."
"Bunu biliyorum," dedi. "Ama sen gitmedin."

Ama Morwen dedi ki: "Neredeyse. Bitkinim. Güneşle gideceğim. Artık çok az zaman kaldı: biliyorsan, anlat! Kızım onu nasıl buldu?"

Ama Hurin yanıt vermedi, ta§m yanında oturup bir daha konuşmadılar; güneş battığında Morwen içini çekip onun elini sıkıca tuttu, hareketsizdi; Hurin öldüğünü anladı. Alacakaranlıkta ona baktı, kederin ve zalim sıkıntıların izleri uzaklaşmış gibiydi. "O yenilmedi," dedi; kadının gözlerini kapayıp gece biterken yanında kımıldamadan oturdu. Cabed Naeramarth'ın suları kükredi, ama o hiçbir ses duymadı, hiçbir şey görmedi, hiçbir şey hissetmedi, çünkü yüreği taşlaşmıştı. Ama yüzüne keskin yağmuru çarptıran soğuk bir rüzgâr geldi; canlandı ve içinde bir kızgınlık, düşüncelerine hâkim olarak, bir duman gibi yükseldi, öyle ki artık bütün arzusu, çektiği acının içinde onlarla ilgili olan herkesi suçlayarak, kendisine ve ailesine yapılan haksızlıkların intikamını almaya çalışmaktı. Sonra ayağa kalkıp Cabed Naeranıarth üzerinde, taşın batısında Morwen için bir mezar yaptı; vfe üzerine şu sözcükleri kazıdı: *Burada Eledhtven Morwen de yatıyor.*

Denir ki, Brethil'ü bir kâhin ve arp çahcısı olan Glirhuin bir şarkı yazıp Kadersizlik Taşı'nın Morgoth tarafından bozulup yıkılamayaca-ğını, denizin tüm toprakları su altında bırakmasına rağmen onun yerinde kalacağını söylemiştir; sonrasında gerçekten de böyle oldu, Tol Morwen, Valar'ın öfke günlerinde yaratılan yeni kıyıların ötesinde hâlâ tek başına dutur. Ama Hurin otada yatmaz, çünkü yazgısı onu sürüklüyor ve Gölge hâlâ onu izliyordu.

Hurin, Teiglin'i aşıp Nargothrond'a giden kadim yoldan aşağı güneye doğru ilerledi; uzaklarda doğuya doğru Amon Rûdh'un tek başına yükselişini gördü ve orada olanları bildi. Sonunda Narog kıyılarına ulaşarak ondan önCe Doriath'lı Mablung'un cesaret ettiği gibi, yıkıl-

mış köprünün taşlan üzerinden azgın nehri geçti; asasının üzerine eğilerek, kırılmış Felagund Kapılan'nın önünde durdu.

Burada, Glaurung'un ayrılışından sonra. Ufacık Cüce Mîm'in Nar-gothrond'a döndüğü ve yıkılnıış salonlar içine sürünerek girdiği anlatılmalıdır; orayı sahiplendi, oturup altın ve değerli taşları parmaklarının arasından, ellerinin arasından akıttı, çünkü Glaurung'un ruhunun ve yaptıklarının korkunçluğu yüzünden onu soymak için kimse oraya yaklaşmayacaktı. Ama şimdi birisi gelmiş, eşikte dikiliyordu; Mîm öne çıkıp amacını öğrenmek istedi. Hurin dedi ki: "Felagund Finrod'un evine girmek için berii engelleyen sen kimsin?"

Cüce yanıtladı: "Ben Mîm'im; kibirli olanlar Deniz'i aşarak gelmeden önce, Cüceler Nulukkizdîn'in salonlarım kazıyorlardı. Ben sadece benim olanı almak için döndüm; çünkü halkımın sonuncusuyum."

"O zaman mirasından artık zevk alamayacaksın," dedi Flûrin; "çünkü ben Galdor oğlu Flûrin'im, Angband'dan döndüm ve oğlum asla unutmayacağın Turambar Tûrin'dir; şimdi oturduğun bu salonları yıkan Ejder Glaurung'u öldüren odur; ve Dor-lomin'in Ejder' Miğferi'ne ihanet eden kişiyi bilmiyor değilim."

Sonra Mîm, büyük bir korku içinde, ne isterse alması, hayatını bağışlaması için yalvardı; ama Hurin yalvarışlarını önemsemeden onu Nargothrond kapılarının önünde öldürdü. Sonra içeri girerek Valinor hazinelerinin karanlıkta, harap olmuş yerlerin üzerinde dağılmış olarak yayıldığı bu korkutucu yerde bir süre kaldı; denir ki. Hurin Nargothrond yıkıntısından çıkıp yeniden göğün altında durduğunda, bu koca hazineden sadece tek bir şeyi yanına almıştır.

Şimdi Hurin doğuya ilerleyip Sirion Çağlayanları'nın yukarısındaki Alacakaranlığın Gölleri'ne geldi; orada Doriath'ın batı sınırlarını koruyan Elfler tarafından yakalanıp Bin Mağara'da Kral Thingol'ün huzuruna çıkarıldı. Thingolona baktığında, keder ve şaşkınlıkla doldu, bu vahşi ve yaşlı adamın, Morgoth'un esiri Thalion Hurin olduğunu anlamıştı; nazikçe selamlayıp itibar gösterdi. Hurin, Kral'a yanıt vermedn

ama Nargothrond'dan yanında getirdiği tek şeyi, pelerininin altından çekip çıkardı; Nogrod ve Belegost'un zanaatkarları tarafından uzun yıllar önce Felagund Finrod için yapılmış ve onların Eski Günler'de yarattıklarının en ünlüsü olan, Finrod tarafından Nargothrond'un tüm hazinelerinin üzerinde takdir edilen Cücelerin Gerdanlığı, Nauglamır. Hurin, sert ve acı sözlerle onu Thingol'un ayaklarının önüne fırlattı.

"Ücretini al!" diye bağırdı, "çocuklarıma ve karıma iyi baktığın için! Bu Elf ve İnsanların çoğu tarafından adı bilinen Nauglamır'dir; onu Nargothrond'un karanlığından sana getirdim, akraban Finrod'un, Barahir oğlu Beren'le birlikte Doriath'lı Thingol'un görevini tamamlamak için yola çıktığında geride bıraktığı şey!"

Thingol bu büyük hazineye bakıp onun Nauglamır olduğunu anlayıp Hûrin'in niyetini derinden kavradı; ama merhametle dolduğu için öfkesini zaptederek Hûrin'in onu aşağılamasına dayandı. Sonunda Melian konuşup dedi ki: "Thalion Hurin, Morgoth seni büyülemiş; çünkü her şeyi Morgoth'un gözlerinden, isteyerek ya da istemeyerek, hileli görmüşsün. Oğlun Tûrin, Menegroth salonlarında uzun süre büyütüldü, Kral'ın oğlu olarak ona sevgi ve onur gösterildi; Doriath'a asla geri dönmeyişi Kral'ın ve benim arzum dış,adadır. Zaman içinde karın ve kızın da burada onurla, iyi niyetle ağırlandı; Morwen'i, Nargothrond'a giden yoldan caydırmak için her yolu denedik. Şimdi Morgoth'un sesiyle dostlarım azarlıyorsun."

Melian'ın sözlerini dinleyen Hurin kımıldamadan durup Kraliçe'nin gözlerine uzun süre baktı; ve orada, Düşman'ın karanlığından.hâlâ Melian Kuşağı sayesinde korunan Menegroth'da, olan her şeyin gerçeğini okudu, Bauglir Morgoth tarafından üzerine serilen felaketin tamamını sonunda kavradı. Artık geçmişten bahsetmedi, eğilip Thingol'un tahtının önünde yerde duran Nauglamır'i alıp Kral'a verdi ve dedi ki: "Şimdi alın, efendim, Cücelerin Gerdanlığı, hiçbir şeyi olmayandan bir hediye, Dor-lomin'li Hûrin'i hatırlatması için. Şimdi yazgım tamamlandı, Morgoth'un niyeti başarılı oldu; ama artık onun esiri değilim."

Sonra dönüp Bin Mağara'dan çıktı ve onu görenler yüzünün önünde geriledi; ve kimse gidişine karşı koymadı, nereye gittiğim kimse bilmedi. Ama denir ki, Hurin, tüm amacı ve arzusunun elinden alınmasıyla artık yaşamayacaktı ve sonunda kendisini batı denizine attı; ve ölümlü İnsanların en kudretli savaşçısının sonu böylece geldi.

Hurin, Menegorth'dan ayrıldığında, Thingol dizlerinin üzerinde yatan büyük hazineye bakarak uzun süre sessizce oturdu; aklına onun yeniden yapılması gerektiği geldi, içine Silmaril yerleştirilmeliydi. Çünkü yıllar geçtikçe Thingol'ün düşüncesi sürekli olarak Feanor'un mücevherine yönelerek ona bağlanmıştı, onun en önemli hazinesinin ; kapıların ardında kalmasından hoşlanmıyordu; uyurken ya da uyanıkken daima yanında taşımaya dikkat ediyordu.

Cüceler, o günlerde hâlâ Ered Lindon'daki konaklarından Beleri-and'a yolculuklanni sürdürüyorlardı; Taşlar Sığlığı'ndan, Sarn Athrad, Gelion'u aşarak Doriath'a giden kadim yoldan geçiyorlardı; çünkü metal ve taş işlemede becerileri çok büyüktü, Menegroth'un salonlarında becerilerine fazlasıyla ihtiyaç vardı. Eskiden olduğu gibi küçük çeteler halinde değil Aros ve Gelion arasındaki tehlikeli topraklardan korunmak için iyi silahlanmış büyük topluluklar halindeydiler; Meneg-roth'da oturmaları için onlara odalar ve demirhaneler ayrıldı. Tam o günlerde Nogrod'un en büyük zanaatkarları Doriath'a yeni gelmişlerdi; Kral onları çağırarak arzusunu açıkladı, eğer becerileri yeterince büyükse Nauglamıf'i yeniden yapacak, içine Silmacil'i yerleştireceklerdi. Cüceler babalarının yaptığı işe baktılar, Feanor'un parlayan mücevherine hayran kaldılar; onlara sahip olup, dağlardaki yurtlarına götürmek için i büyük bir arzuyla doldular. Düşüncelerini saklayıp görevi kabul ettiler.

Uğraşları uzundu; Thingol tek başına onların derinlerdeki demirhanelerine indi, çalışırlarken aralarında oturdu. Arzusu başarıldı, Elflerin ve Cücelerin ürettiklerinin en görkemlileri bir araya getirilip teke indirgenmişti; güzelliği muhteşemdi, çünkü şimdi Nauglamır'ic

sayısız mücevherleri, ortalarındaki Silmaril'in ışığını mükemmel renkler içinde yansıtarak etrafa yayıyordu. Sonra onların aralarında tek başına olan Thingol onu alıp boynun etrafına takmaya hazırlandı; ama Cüceler onu bırakmadı, kendilerine vermesini isteyerek şöyle dediler: "Elf kralı, öldürülmüş Felagund Finrod için babalarımız tarafından yapılan Nauglarnır'e hangi hakla sahip çıkıyor? Bu ona, sadece bir hırsız gibi Nargothrond'un karanlığından alan Dorlomin'li İnsan Hûrin'in eliyle geldi.". Ama Thingol yüreklerini anladı ve Silmaril'i arzulayarak, gerçek niyetleri için bir bahane, güzel bir örtü aradıklarını kavradı; öfkesi ve gururu yüzünden tehlikede olduğuna dikkat etmeden küçük görerek onlara'konuştu: "Nasıl sizin gibi kaba ırktan gelenler, bodur bırakılmış halkınızın babaları uyanmadan önce Cuivi-enen'in sularıyla yaşamı başlayan benden, Elu Thingol'den, Beleri-and'ın Efendisi'nden bir şey istemeye cesaret eder?" Ve aralarında uzun boylu ve gururlu olarak ortalarında dikilip utanç verici sözlerle yaptıklarının bedeli ödenmeden Doriath'dan gitmelerini emretti.

Cücelerin şehveti Kral'ın sözleriyle hiddetlenerek alevlendi; etrafını kuşatıp onu yakaladılar ve o dururken onu katlettiler. Menegroth'un derinliklerinde, Singollo Elwe, Doriath'ın Kralı, Ilûvatar'ın Çocukiarı'nın arasında bir Ainu ile birleşen tek kişi, böylece öldü; ve Terkedilmiş Elfler'in içinde sadece o, Valinor Ağaçları'nın ışığını görmüştü ve son bakışı da Silmaril'e doğruydu.

Sonra Cüceler Nauglamır'i alıp Menegrpth'dan çıkarak doğuya Region'a doğru kaçtılar. Ama haberler ormanda hızla yayıldı ve o topluluğun çok azı Aros'u aşabildi, çünkü doğuya yolunu ararken ölümüne izlenmişlerdi; Nauglamîr yeniden ele geçirilip keskin bir keder içinde Kraliçe Melian'a getirildi. Ancak Thingol'ü öldürenlerden ikisi doğuya kaçışları sırasında takipten kurtulup sonunda Mavi Dağlar'daki uzak şehirlerine dönmüştü; ve Nogrod'da olanları, Doriath'da emeklerinin karşılığını çalan Elf kralının emriyle Cücelerin öldürüldüğünü söyleyerek anlattılar.

Akrabalarının ve büyük zanaatkârlarının ölümleri için Nogrod Cüceleri'nin öfkesi ve yası büyük oldu; sakallarını yolup ağıtlar yaktılar; ve intikamlarını düşünerek uzun süre oturdular. Denir ki, Belegost'tan yardım isteyip reddedilmişlerdi ve Belegost Cüceleri onları amaçlarından vazgeçirmeye çalıştı; ama öğütleri boşunaydı, çok geçmeden büyük bir ordu Nogrod'dan çıkarak, Gelion üzerinden batıya Beleriand'a doğru yürüyüşe geçti.

Doriath'ın üzerine ağır bir değişim çökmüştü. Melian uzun süre Kral Thingol'ün yanında sessizce oturdu ve düşünceleri yıldızlarla aydınlatılmış yıllara, çağlar önce Elmoth'un bülbülleri arasında ilk karşılaşmalarına döndü; onun Thingol'den ayrılmasının, daha büyük bir ayrılışın habercisi olduğunu, Doriath'ın kötü kaderinin yaklaştığını biliyordu. Çünkü Melian, Valar'ın kutsal soyundandı ve o, büyük gücün ve bilgeliğin Maia'sıydı; ama Singollo Elwe'nin aşkı için Ilûvatar'ın Büyük Çocuklan'nın suretine bürünmüş, bu birleşme yüzünden Arda'nın ağlan ve zincirleriyle sınırlanarak bedenleşmişti. Bu biçimi içinde ona Tinûviel Lûthien'i doğurdu; bu şekilde Arda'nın özü üzerinde kudret kazandıve Doriath, Melian Kuşağı'yla uzun çağlar boyunca kötülüklerden korundu. Ama şimdi Thingol ölmüştü ve ruhu Mandos'un salonlarına gitmişti; ve ölümüyle Melian üzerine bir değişim çöktü. Böylece kudreti o anda Neldoreth ve Region ormanlarının üzerinden kalktı, büyülü nehir Esgalduin farklı bir dille konuştu ve Doriath düşmanlarına açıldı.

Daha sonra Melian, Mablung'a, Silmaril'e dikkat edip Ossiriand'daki Beren ve Lûthien'e hızla haber göndermesini emretmek dışında kimseyle konuşmadı; Orta Dünya'dan yok oldu, batı denizinin ötesindeki Valar diyarına geçti, geldiği Lörien'in bahçelerine kederinin üzerine düşünmek üzere döndü ve bu hikâyede artık ondan bahsedilmedi.

Böylece Naugrim ordusu Aros'u aşıp Doriath ormanlarına engellenilmeden girdi; kimse onlara karşı koymadı, sayılan çoktu ve vahşi-

lerdi, Gri Elf reisleri şüphe ve umutsuzluk içinde savruldular, amaçsızca sağa sola gittiler. Cüceler yollarında ilerleyip büyük köprüyü geçerek Menegorth'a girdiler; ve orada, Eski Günler'in kederli olayları içindeki en keder verici şey oluştu. Çünkü Bin Mağara'da savaş vardı, birçok Elf ve Cüce öldürülmüştü; bu unutulmayacaktı. Cüceler zafer kazandılar ve Thingol'ün salonları yağmalandı, talan edildi. Orada Nauglamfr'in bulunduğu hazinenin kapılarının önünde Ağır Elli Mablung öldü; ve Silmaril alındı.

O zamanlarda Beren ve Lûthien henüz, Ered Lindon'dan akıp Gelion'la birleşen nehirlerin en güneyindeki Adurant Nehri üzerindeki Yeşil Ada'da, Tol Galen, yaşıyorlardı; ve oğulları Eluchîl Dior, Ga-ladriel Hanım'la evlenen Doriath prensi Celeborn'un akrabası Niffiloth'la evlenmişti. Dior ve Nimlorh'un oğulları Elured ve Elurın'di; ve bir de kızları doğmuştu. Yıldız Serpintisi, Elwing diye adlandırılmıştı, çünkü babasının evinin yanında Lanthir Lamath'ın çağlayanının serpintisinde ışıkları parıldayan yıldızlı bir gecede doğmuştu.

Şimdi Ossiriand Elfleri arasında, savaş araçları taşıyan büyük bir Cüce ordusunun dağlardan aşağı inerek Taşlar Sığlığı'nda, Gelion'u aştıkları haberi hızla yayılmıştı. Bu haberler çok geçmeden Beren ve Lûthi-en'e ulaştı; o anda Doriath'dan bir haberci ulaşıp olanları anlattı. Beren kalkıp Tol Garen'den ayrıldı, oğlu Dior'u yanma çağırarak kuzeye, Ascar Nehri'ne gittiler; Ossiriand'lı Gri Elflerinin çoğu da onlarla gitti.

Böylece Nogrod Cüceleri'nin Menegroth'dan azalmış ordularıyla ılönerek, yeniden Sarn Athrand'a geldiklerinde, görünmez düşmanlar tarafından öldürülmeleri gerçekleşti; Doriath'ın yağmalanyla yüklenip Gelion'un kıyılarını tırmanırken, birden tüm orman elf borularının sesiyle doldurulmuştu, oklar her yönden üzerlerine yağdı. Cücelerin birçoğu orada ilk saldırıda öldürüldüler; ama bazıları tuzaktan kurtularak bir araya gelip dağlara doğru doğuya kaçtılar. Dolmed Daği'nın altındaki uzun yamaçları tırmanırlarken. Ağaçların Çobanları ortaya çıka-

rak Cüceleri Ered Lindon'un gölgeli ormanlarının içine sürdü: böylece denir ki, kimse yurtlarına yönelen geçitlere ulaşamamıştır.

Sarn Athrad'da, Beren son savaşını yaptı ve Nogrod Efendisi'ni öldürüp ondan Cücelerin Gerdanhğı'nı söküp aldı; ama ölürken tüm hazineyi lanetledi. Sonra Beren hayranlık içinde, Morgoth'un demir tacından kestiği Feanor'un mücevherine baktı, şimdi Cücelerin ustalığıyla altın ve değerli taşlatın ortasında panldıyordu; ve nehrin sularında yıkayıp üzerindeki kanı temizledi. Her şey bittiğinde, Dori-ath'ın hazinesi Ascar Nehri'nin sularına gömülmüştü, o zamandan sonra nehir yeni bir isimle anıldı, Altınyatagı, Rathloriel; Beren Nauglamîr'i alarak Tol Galen'e döndü. Nogrod Efendisi'nin ve birçok Cücenin öldürüldüğünü öğrenmek Lûthien'in kederini biraz rahatlattı; şarkılarda söylenir ki, o kolyeyi ve ölümsüz mücevheri boynuna taktığında Lûthien'in görüntüsü, Valinor diyarının dışında oluşan en büyük güzelliğe ve görkeme ulaşmıştı; kısa bir süre için Yaşayan Ölü'nün Ülkesi, Valar ülkesinin görüntüsü gibi oldu, hiçbir yer öyle güzel, öyle verimli, öyle ışıkla doldurulmuş olmadı.

Thingol'un varisi Dior, Beren ve Lûthien'e elveda dedi, karısı Nim-loth'la birlikte Lanthir Lamath'dan ayrılıp Menegroth'a yerleşti; yanlarında genç oğulları Elured ve Elurın, kızları Elwing de vardı. Sindar onları sevinçle karşılayıp ölen akraba ve Kralları için, Melian'ın ayrılışı için girdikleri kederin karanlığından sıyrıldılar; Eluchıl Dior, Doriath krallığının görkemini yeniden yükseltmek için kendini hazırladı.

Bir güz gecesi, geç saatlerde, biri gelip Kral'ın huzuruna çıkma hakkı isteyerek Menegroth'un kapılarına vurdu. Ossiryınd'dan hızla gelmiş bir Yeşil Elf efendisiydi ve kapı nöbetçileri onu, odasında tek başına^ oturan Dior'un huzuruna gerildiler; ve o, sessizlik içinde Kral'a bir mül cevher kutusu verip ayrıldı. Kutuda, içine Silmaril'in yerleştirildiği Cül çelerin Gerdanlığı vardı; Dior ona bakarak bunun, Erchamion Beren ve Tinûviel Lûthien'in öldüğü ve dünyanın ötesindeki bir yazgıya, İnsan-

ların ırkının gideceği yere gittiklerinin işareti olduğunu anladı.

Dior, anne ve babasının Morgoth'un dehşetinden umudun ötesine geçerek getirdikleri Silmaril'e uzun süre baktı; ölümün onların üzerine böylesine çabuk ulaşması yüzünden kederi büyüktü. Bilgeler, Sil-maril'in onların sonunu hızlandırdığım söyler; çünkü onu taktığında Lûthien'in güzelliğinin alevi ölümlü topraklar için çok parlaktı.

Sonra Dior kalkıp Nauglamır'i boynuna taktı; ve şimdi dünyanın tüm çocuklarının, üç birleşmiş ırkın, Edian, Eldar, ve Kutlu Diyar'ın Maia'larının en güzeli olarak belirdi.

Thingol'ün varisi Dior'un Nauglamır'i taktığı söylentileri Beleri-and'ın dağınık Elfleri arasında yayıldı, dediler ki: "Feanor'un Silmaril'i yeniden Doriath ormanında yanıyor"; Feanor oğullarının yemini tekrar uykudan uyandı. Lüthien, bir süre için Cücelerin Gerdanlığı'nı takmış ve hiçbir Eif ona saldırmaya cesaret edememişti; ama şimdi Doriath'ın ve Dior'un gururunun yenilenmesini duyan yedisi dolaşmaktan vazgeçerek bir araya geldi ve ona onlara ait olanı istediklerini söylediler.

Dior, Feanor oğullarına hiçbir yanıt göndermedi; ve Celegorm kardeşlerini Doriath'a saldırmak için tahrik etti. Kışın ortasında habersizce gelerek Dior'la Bin Mağara'da savaştılar; böylece Elf in Elf tarafından ikinci kıyımı gerçekleşti. Orada Celegorm, Dior tarafından öldürüldü, Curufîn ve Esmer Caranthir de öldürüldü; ama Dior ve karısı Nimloth da katledildi, Celegorm'un zalim hizmetkârları genç oğullarını yakalayıp ormanda açlıktan ölmeye terk ettiler. Maedhros bunun için pişman olup Doriath ormanlarında onları uzun süre aradı; ama araması boşu-naydı, Elured ve Elurın'in yazgısı hiçbir hikâye de anlatılmaz.

Böylece Doriath harap edildi ve asla yeniden yükselmedi. Ama Feanor oğulları aradıkları şeye ulaşamadı; çünkü halkın geri kalanı onlardan önce kaçmıştı ve aralarında Dior'un kızı Elwing de vardı, yanların*da.* Silmaril'i taşıyarak deniz kıyısına Sirion'un deltalarına geldiler.

YÜRMİ ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TUOR'A ve GONDOLİN'İN YIKILIŞINA DAİR

Hûrin'in kardeşi Huor'un Sayısız Gözyaşı Savaşı'nda öldürüldüğü anlatıldı; ve o yılın kışında karısı Rıan, Mithrim'in yabanında bir oğul doğurdu, ona Tuor adı verildi ve hâlâ o tepelerde yaşayan Annael adlı bir Gri Elf tarafından büyütüldü. Tuor on altı yaşına geldiğinde Elfler yaşadıkları Androth mağaralarını terk ederek gizlice uzak güneydeki Sirion Limanlan'na gitmeyi düşündüler; ama kaçışlarını ba-şaramadan Orklar ve Doğudölleri tarafından öldürüldüler, Tuor, Hithlum Doğudölleri'nin reisi Lorgan tarafından esir alındı. Üç yıl bu esarete dayanıp sonunda kaçtı; Androth mağaralarına dönerek orada tek başına yaşayıp DoğudöUerine öyle büyük acılar verdi ki Lorgan başına ödül koydu.

Ama Tuor bu tek başınalık içinde dört yıl boyunca bir haydut olarak yaşadıktan sonra, Ulmo tarafından yüreğine babalarının ülkesinden ayrılma düşüncesi yerleştirildi, çünkü tasarılarının aracı olarak onu seçmişti; bir kez daha Androth mağaralarını terk edip Dor-lomin'den geçerek batıya gitti, uzun yıllar önce Nevtast'ta yaşarlarken Turgon'un halkının inşa ettiği Noldor Kapısı'nı, Annon-in-Gelydh, buldu. Orada karanlık bir rünel, dağların altına yönelip çalkantılı bir suyun batıdaki denize aktığı Gökkuşağı Yarığı'na, Ciriıih Ninniach, çıkıyordu. Böylece Tuor'un Hithlum'dan kaçışı, insanlar ya da Ork tarafından görülmedi ve Morgoth'un kulaklarına hiçbir bilgi ulaşmadı.

Tuor, Nevrast'a ulaştı. Büyük Deniz Belegaer'e bakarak ona tutuldu; denizin sesi ve ona duyduğu özlem daima yüreğinde, kulaklarında yaşayacaktı; üzerinde onu sonunda Ulmo'nun diyarlarının derinliklerine dek götürecek olan bir huzursuzluk taşıyordu. Sonra Nevrast'ta tek başına yaşadı ve o yılın yazı geçtiğinde Nargothrond'un kaderi de ya-

kıniaşmıştı; güz geldiğinde güneye doğru uçan yedi büyük kuğu gördü, onların orada fazlaca oyalandığının bir işareti olduğunu anlayıp deniz kıyısı boyunca uçuşlarını takip etti. Böylece sonunda Taraş Dağı'nın eteklerindeki Vinyamar'm boşaltılmış salonlarına geldi, orada, uzun yıllar önce Ulmo'nun emriyle Turgon'un bıraktığı kalkanı, zırh yeleği, kılıcı ve miğferi buldu; onları kuşanıp kıyıya indi. Batıdan büyük bir fırtına geldi ve bu fırtınanın içinden Suların Efendisi Ulmo bütün heybetiyle yükselerek denizin kıyısında Tuor ile konuştu. Ulmo ona buradan ayrılıp gizli Gondolin krallığını aramasını emretti; ve ona, düşmanlarının gözlerinden koruyacak büyük bir pelerin verdi.

Fırtına sabahleyin dindiğinde Tuor, Vinyamar duvarlarının yanında duran bir Elfe rastladı; o Turgon'un Batı'ya gönderdiği son gemiyle yelken açan Gondolin'li Aranwe oğlu Voronwe'ydi. Gemi derin okyanustan dönerken, Orta Dünya'nın kıyılarının önünde büyük fırtınaya yakalanarak battığında, Ulmo, bütün denizcilerin içinden sadece onu alıp Vinyamar yakınlarındaki sahile fırlatmıştı; Suların Efendisi tarafından Tuor'a verilen görevi öğrenen Voronwe merak içinde kalarak Gondolin'in gizli kapısına doğru ona kılavuzluk yapması talebini reddetmedi. Birlikte yola koyuldular ve o yılın Korkunç Kış'ı kuzeyden üstlerine geldiğinde dikkatli bir biçimde Gölge Dağları'nın saçaklarının altından doğuya doğru ilerlediler.

Sonunda Ivrin Gölcükleri'ne ulaşıp Ejder Glaurung'un geçişiyle yapılan kirlenmeye kederlenerek baktılar; ama ona bakarlarken, siyahlar giyinmiş, siyah bir kılıç taşıyan uzun boylu bir İnsanı hızla kuzeye giderken gördüler. Ama ne kim olduğunu, ne de güneyde olanları biliyorlardı; adam yanlarından tek kelime etmeden geçti.

Sonunda Ulmo'nun onları donattığı güçle Gondolin'in gizli kapısına gelip tünelden aşağı inerek iç kapıya ulaştılar ve muhafızlar tarafından yakalandılar. Sonra yedi kapıyla kapatılmış güçlü Orfalch Echor koyağına götürülüp tırmanma yolunun sonundaki büyük kapının mu-ıiafızı Pınar'il Ecthelion'un huzuruna getirildiler; orada Tuor pelerini

çıkarttı ve Vinyamar'dan alıp kuşandığı silahlar sayesinde onun gerçekten Ulmo tarafından gönderildiği anlaşıldı. Sonra Tuor aşağıya, kuşatan tepelerin ortasına yeşil bir mücevher gibi yerleştirilmiş güzel Tumladen vadisine baktı; uzakta Amon Gwareth'in kayalık yüksekliğinin üzerinde yüce Gondolin'i, ünü ve görkemi Beri Topraklar'daki Elflerin şarkılarında yüceltilen yedi isimli kenti gördü. Ecthelion'un emriyle büyük kapının kulelerinde borular çalınıp tepelerde yankılandı; ve uzaklardan kentin ak duvarlarının üzerinden yanıtlayan boruların sesi, düzlüğün üzerine tanın ağanşıyla birlikte aktı.

Böylece Huor'un oğlu Tumladen'de at sürüp Gondolin'in kapısına geldi; ve şehrin geniş basamaklarını çıkarak Kral'in Kulesi'ne getirildi, Valinor Ağaçlan'nın görüntülerine baktı. Sonra Fingolfm oğlu Tur-gon'un, Yüce Noldor Kralı'nm huzuruna çıktı; Kral'ın sağında kız kardeşinin oğlu Maeglin duruyor, sol tarafında kızı Celebrindal Idril oturuyordu; ve hepsi onun gerçekten ölümlü ırktan bir İnsan olduğundan şüphelenerek Tuor'un sesine hayranlıkla kulak verdiler, çünkü sözleri, Suların Efendisi'nin sözleriydi. Ve o, Noldor'un tüm çalışmaları telef olduğu, Mandos'un Laneti'nin artık bitiş için hızlandığı konusunda Turgon'u uyardı; ve ona, oradan ayrılarak kurduğu güzel ve görkemli kenti terk edip Sirion boyunca denize gitmesini emretti.

Turgon, Ulmo'nun öğüdünü uzun süre düşündü, Vinyamar'da ona söylenen sözleri hatırladı: "Ellerinin işlediği, yüreğinin tasarladığı bu: eseri çok fazla sevme; ve hatırla ki Noldor'un gerçek umudu Batı'da yatar ve Deniz'den gelir." Ama arrık Turgon'un gururu büyümüş ve Gondolin, Elf Tirion'unun anısı kadar güzelleşmişti, bir Vala bunu tersini söylese de kentinin gizli ve zaptedilmez gücüne hâlâ güveniyordu; Nirnaeth Arnoediad'ın ardından şehir halkı, ne Elf ve insanların acılarına yeniden katılmayı, ne de korku ve tehlikeleri aşarak Batı'ya dönmeyi arzulamıştı. Yolsuz ve büyülü tepelerin ardlanna kendilerini kapayıp kimsenin, Morgoch'un nefretle kovalamasından kaçanların bile girmesine izin vermediler; diğer topraklardan gelen haberler belirsiz ve uzaktı,

onları çok az önemsediler. Angband casusları boş yere onları arayıp duruyordu; ve yurtlan onlara ancak bir söylenti, çözemedikleri bir sır ola.-rak ulaşıyordu. Maeglin, Kral'ın divanında Tuor'a karşı çıkarak konuştu, onun sözleri Turgon'un yüreğinde daha etkili gözüktü; sonunda Ul-mo'nun emrini ve öğüdünü reddetti. Ama Vala'nın uyarısında, çok uzun yıllar önce Araman kıyısında Noldor'un ayrılışı sırasında söylenen sözleri yeniden duydu; Turgon'un yüreğinde ihanet korkusu uyandı. Bu yüzden o anda Kuşatan Dağlar'daki gizli kapının girişi kapatıldı; ve ondan sonra şehir ayakta kaldığı sürece kimse barış ya da savaş içinde Gondolin'den çıkmadı. Nargothrond'un çöktüğü, Thingol'ün ve varisi Dior'un katledildiği, Doriath'ın yıkıldığı haberleri Kartalların Efendisi Thorondor tarafından getirildi; ama Turgon bu sözlerine kulaklarını tıkadı ve bir daha asla Feanor oğullarının yanında yürümemeye yemin etti; ve halkına tepelerin ittifakını aşmayı yasakladı.

Ve Tuor, Gondolin'de kaldı, çünkü kentin huzuru ve güzelliği, halkının bilgeliği onu büyülemişti; endamda ve bilgelikte güçlenip sürgün Elflerin ilminin derinliklerini öğrendi. Sonra Idril'in yüreği ona döndü, onunki de Idril'e; Maeglin'in saklı nefreti daha da büyüdü, çünkü ona, Gondolin Kralı^nm tek varisine sahip olmayı her şeyden çok arzuluyordu. Ama Tuor, Kral'ın beğenisini kazanarak öyle yükseldi ki orada yaşadığı yedi yılın sonunda Turgon, onun kızının elini tutmasını reddetmedi; çünkü Ulmo'nun emrini dikkate almamasına rağmen, Noldor'un kaderinin Ulmo'nun gönderdiği Tuor'la sarmalanmış olduğunu anlamış; Sayısız Gözyaşı Savaşı'nda Gondolin ordusu ayrılmadan önce Huor'un söylediği sözleri unutmamıştı.

Sonra büyük ve sevinç dolu bir ziyafet verildi; çünkü Tuor, Maeglin ve onun gizli taraftarları dışında, tüm halkın kalbini kazanmıştı; böylece Elflerin ve İnsanların ikinci birleşmesi gerçekleşti.

Sonraki yılın baharında Tuor ile Celebrindal Idril'in oğulları Yarı Elf Eerendil, Gondolin'de doğdu; Noldor'un Orta Dünya'ya gelişinin

ardından beş yüz üç yıl geçmişti. Eerendil'in üstün bir güzelliği vardı, çünkü yüzünde göklerin ışığı gibi bir ışığa sahipti, Eldar'ın güzelliği ve bilgeliğine, eski İnsanların gücü ve cesaretine sahipti; tıpkı babası Tuor'la konuştuğu gibi. Deniz, onun da kulağında ve kalbinde daima konuştu.

Gondolin'in günleri sevinç ve huzurla doluydu; ve kimse Gizli Krallığın uzandığı bölgenin. Kuşatan Dağlar'ın ötesinde yabanda durup hiçbir giriş bulamayarak ümitsizlik içinde Turgon'a seslenen Hû-rin'in haykınşlanyla Morgoth'a açıklandığını bilmiyordu. Ondan sonra Morgoth'un düşüncesi hizmetkârlarının hiç geçmediği Anach ve Sirion'un yukarıdaki sulannm arasındaki dağlık bölgeye yoğunlaştı; ancak hâlâ hiçbir Angband'lı casus ya da yaratık, kartalların dikkati sayesinde oraya ulaşamamıştı ve Morgoth'un planlarının tamamlanmasına engel olundu. Ama Celebrindal Idril akıllı ve öngörülüydü, kalbi onu kuşkulandırdı, önsezileri bir bulut gibİ ruhuna sokuldu. Bu yüzden, şehirden çıkıp toprağın altından geçerek dağların ötesinde, Amon Gwareth'in kuzeyinde yüzeye çıkan gizli bir yol hazırlattı; ve bunun çok az kişi tarafından bilinmesini sağladı, onunla ilgili hiçbir fısıltı Maeglin'in kulaklarına ulaşmadı.

Şimdi Eerendil henüz gençken, Maeglin ortadan yok oldu. Çünkü o, daha önce anlatıldığı gibi, tüm diğer zanaatların üstünde metalin peşinde koşmayı seviyordu; o, barış ve savaş nesnelerinin dövülmesi için madenleri arayarak şehrin uzağındaki dağlarda çalışan Elflerin lideri ve efendisiydi. Maeglin sık sık halkının bir bölümüyle tepelerin ittifakının ötesine geçti; Kral, onun emrine karşı davrandığını bilmiyordu; ve böylece kaderin arzuladığı gibi, Maeglin'in Orklar tarafından yakalanıp Angband'a götürülmesi gerçekleşti. Maeglin güçsüz ya da korkak değildi, ama işkence ruhunu yıldırdı, Morgoth'a Gondolin'in yerini, ulaşılıp saldınlabilecek yolları açıklayarak hayatını ve özgürlüğünü satın aldı. Gerçekten de Morgoth'un sevinci büyüktü, Maeglin'e, şehir ele geçirildiğinde hizmetkârı olarak Gondolin'i yö-

netmeyi, Ceiebrindal Idril'e sahip olmayı vaadetti; ve gerçekten de Idril'e duyduğu arzu, Tuor'a duyduğu nefret, Maeglin'in ihanetini kolaylaştırdı, onu Eski Günler'de yapılan en rezil şeye yöneltti. Mor-goth kimse ihanetinden şüphelenmesin diye onu Gondolin'e gönderdi, böylece zamanı geldiğinde Maeglin saldırıya içeriden yardım edecekti; karanlık Idril üzerine daha da yoğunlaşırken o Kral'ın salonlarında gülümseyen bir yüzle, kalbinde kötülükle oturdu.

Earendil'in yedi yaşına bastığı yıl, Morgoth sonunda hazırdı, Gon-dolirt üzerine Balroglannı, Orklarını ve kurtlarını gönderdi; onların yanında Glaurung'un soyundan ejderler geldi, artık sayıları çoğalmış ve korkunçlaşmışlardı. Morgoth'un ordusu yüksekliğin en yüce ve gözcülüğün en düşük olduğu kuzey tepelerinden, bir bayram vakti geceleyin geldi, tüm Gondolin halkı duvarların üzerinde güneşin doğmasını bekleyip batışında şarkılar söylerken; çünkü sabaha. Yaz'in Kapılan dedikleri büyük bir şölen vardı. Ama kızıllık doğudan değil, kuzeydeki tepelerden yükseldi; Gondolin'in duvarlarının dibine gelene dek düşmanın ilerleyişi durmadı ve ümitsizlik içindeki şehir kuşatıldı. Soylu ailelerin ve savaşçıların reisleri tarafından ümitsiz yiğitlik gösterileri yapıldı, Tuor'un yaptıkları daha az değildi, ki bunların çoğu *Gondolin'in Çöküşü* destanında anlatılır: Pınar'lı Ecthelion'un, Balrog Efendisi Gothmog'la Kral'ın meydanındaki döğüşü ki her biri diğerini öldürdü, Turgon'un kulesinin yıkılana dek hane halkı tarafından savunulması; onun çöküşü ve yıkıntılarının içinde Turgon'un ölümü görkemlidir.

Tuor şehrin yağmalanmasından Idril'i kurtarmak için aradı, ama Maeglin onu ve Eerendil yakalamıştı; Tuor, Maeglin'le şehrin surlarında döğüşüp onu aşağı fırlattı, bedeni aşağıdaki alevlerin içine düşmeden önce Amon Gwareth’in kayalık yamacına defalarca çarpacaktı. Sonra Tuor ve Idril, yangının kargaşasında Gondolin halkının kalanlarından toparlayabildikleri kadarını yanlarına alarak Idril'in hazırladığı gizli yola götürdüler; ve o geçiti hiçbir Angband reisi bilmiyor-du, kaçakların kuzeye doğru, dağların en yüksek bölgelerine, Ang-

band'a en yakın yola yöneleceklerini düşünmediler. Yangının dumanı ve kuzeyin ejderlerinin alevleri yüzünden Gondolin'in güzel pınarlarından yükselen buhar Tumladen'in vadisinin üzerine acı dolu bir pus halinde çökmüştü; böylece Tuor ve yanındakilerin kaçışına yardımcı oldu, çünkü tünelin ağzından dağların eteklerine gelmek için uzun ve açık bir yol vardı. Her şeye rağmen oraya ulaştılar, umudun ötesinde bir keder ve acı içinde tırmandılar, çünkü yüksek yerler soğuk ve korkunçtu, aralarında yaralılar, kadınlar ve çocuklar vardı.

En yüce zirvelerin altında dar bir yolun dönerek girdiği Kartalların Yarığı, Cirith Thoronath, diye adlandırılan korkunç bir geçit vardı; sağ tarafı uçurumdu ve solda korkutucu bir yamaç boşluğa yükseliyordu. Morgoth kuşatan tepelerin etrafına gözcüler yerleştirmişti ve Orklar tarafından pusuya düşürüldüklerinde o daracık yol boyunca sıra halinde yürüyorlardı; yanlarında bir Balrog da vardı. Çok kötü bir
durumda yakalanmışlardı, Thorondor zamanında yardımlarına yetişemediği için, Gondolin'li Altın Çiçek Hanedanı'nın reisi san saçlı Glorfindel'in yiğitliği sayesinde güçlükle kurtulacaklardı.

O yüksek yerde bir kayanın üstünde Glorindel'in Balrog'la yaptığı düello hakkında söylenen birçok şarkı vardır; ve ikisi de ölerek derin uçuruma yuvarlanacaktı. Ama yetişen kartallar Orkların üzerine saldırıp çığlıklar atarak onları geri püskürttü; hepsi ya öldürüldü ya da uçurumlara düştü, böylece Gondolin'den kaçışın söylentisi uzun süre Morgoth'un kulaklarına ulaşamadı. Sonra Thorondor, derin uçurumun dibinden Glorfindel'in bedenini kaldırıp getirdi, onu geçidin yanına koyup üzerine taştan tepecik oluşturdular; orada yemyeşil otlar bitti, dünya değiştirilene dek, san çiçekler taşların kıraçlığı ortasında onun üzerinde açacaktı.

Böylece Huor oğlu Tuor'un yönetiminde Gondolin'in kalanları dağları aşıp Sirion Vadisi'ne ulaştı; güneye doğru yorucu ve tehlikeli bir yolculukla ilerleyerek sonunda Söğütler Diyarı'na, Nan-tathren'e geldiler, çünkü Ulmo'nun kudreti hâlâ büyük nehirde sürüyordu ve etrafla-

rındaydı. Orada bir süre dinlenerek yaralarını ve yorgunluklarını iyileş-tirdiler; ama kederleri iyiieşmiyordu. Gondolin'in, orada ölen Elflerin, genç kızların, karılarının ve Kral'ın savaşçılarının anısına bir ziyafet düzenlediler; yıl biterken Nan-tathren'in söğütlerinin altında pek çok şarkı söylendi. Orada Tuor oğlu Eerendil için, Suların Efendisi Ulmo'nun Nevrast kıyılarına gelişi hakkında bir şarkı yazdı; deniz özlemi kendisinin ve oğlunun kalbinde uyandı. Bu yüzden Tuor ve Idril, Nan-tath-ren'den ayrılıp nehir boyunca güneye, denize gittiler; Sirion deltalarının yanında yerleşerek halklarını kısa bir süre önce oraya kaçan Dior'un kızı Elwing'in halkıyla birleştirdiler. Gondolin'in çöküşü ve Tuor'un ölümüne dair haberler Balar'a ulaştığında, Fingon oğlu Ereinion Gil-galad, Orta Dünya'da Yüce Noldor Kralı olarak adlandırıldı.

Ama Morgoth ona asla zarar verememiş, daima onun kudretine yardıma yönelmiş Feanor oğullarını ve yeminlerini pek az önemseyerek zaferinin tamamlandığını düşündü; ve kara düşüncesinin içinde, kaybettiği tek Silmaril'e kederlenmeyerek güldü, çünkü onunla artık Eldar halkının son parçasının da Orta Dünya'dan yok olacağını, kendisini artık rahatsız etmeyeceklerini sandı. Eğer Sirion sularının yanında yurtlarını bilseydi, zamanını koUayarak, onların üzerinde yeminin ve yalanın çalışmasını beklerdi. Ancak Sirion ve denizin yanında Doriath ve Gon-dolin'den toplanan Elf halkı büyüdü; Balar'dan Cırdan'ın denizcileri onların aralarına katıldı ve Ulmo'nun elinin gölgesi altında, Arvernien kıyılarına daha yakın yerleşerek dalgalara ve gemi yapımına alıştılar.

Denir ki, o zamanlar, Ulmo derin sulardan Valinor'a gitmiş ve orada Elflerin Valar'a duyduğu ihtiyacı anlatmıştır; ve onlardan Elfleri bağışlamalarını, onları Morgoth'un üstün kudretinden kurtarmalarını, Valinor'da İki Ağaç'ın ışıldadığı Mutluluk Günleri'nin ışığını tek başına koruyan Silmaril'leri geri almalarını rica etmiş. Ama Manwe kımıldamamış; onun yüreğindeki düşünceleri hangi hikâye anlatabilir ki? Bilgeler der ki, zaman henüz gelmemişti ve sadece bir kişinin Elf ve İnsanların amaçları hakkında konuşabileceğini, suçları için özür.

kederleri için merhamet dileyip yalvararak Güçler'i harekete geçirebileceğini söyler; Feanor'un yeminini, sonuna ulaşana dek belki Manwe bile çözemezdi ve Feanor oğulları üzerine acımasız taleplerini yaydıkları Silmaril'lerden vazgeçtiler. Çünkü Silmaril'lerin ışığını Valar yapmıştı.

O günlerde Tuor sürünerek üzerine tırmanan yaşlılığı hissetti ve Denizin derinlikleri için duyduğu özlem yüreğinde daha da güçlenip büyüdü. Bu yüzden büyük bir-gemi inşa etti, onu Deniz Kanadı, Eârrâme diye isimlendirdi; Celebrindal Idril'le birlikte günbatımma, Batı'ya doğru yelken açtı, bir daha hiçbir hikâye ya da şarkıya girmedi. Ama sonraki günlerde ölümlü İnsanlardan sadece Tuor'un eski ırktan sayıldığı ve sevdiği Noldor'a katıldığı şarkıda söylendi; yazgısı, İnsanların yazgısından ayrıldı.

YİRMİ DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

EARANDİL'İN YOLCULUĞUNA VE

ÖFKE SAVAŞINA DAİR

Parlak Eârendil, sonra Sirion deltası civarına yerleşen halkın efendisi oldu; Zarif Elwing'i eş olarak aldı ve o da ona Yarı Elfler denen Elrond ile Elros'u doğurdu. Ama Eârendil rahat değildi; Beri Topraklar'ın kıyılarında yaptığı yolculuklar huzursuzluğunu dindirmiyordu. İki istek yüreğinin içinde gittikçe büyüdü, birbirine karışıp engin denize duyduğu özlemin içinde tek oldu: denize yelken açmaya çalışacak, dönmeyen Tuor ve Idril'in ardından gidip onları arayacak, belki de ölmeden önce son kıyıya ulaşarak Batı'daki Valar'a Elf ve İnsanların mesajını götürerek onların yüreklerinde Orta Dünya'dın kederleri için merhamet uyandırabilecekti.

Eârendil, Brithombar ve Eglarest Limanları'nın yağmalanmasından kaçan halkıyla Balar Adası'na yerleşen Gemiyapımcısı Cırdan ile hızla dost olmuştu. Eârandil, Cîrdan'ın yardımıyla şarkıdaki gemilerinin en güzeli olan Köpükçiçeği'ni, Vingilot, inşa etti; kürekleri altın, Nimbrethil'in huşağacı ormanlarından getirilen ahşabı ak, yelkenleri ay gibi parlaktı. Derinlerde, ayak basılmamış diyarlarda, birçok denizde ve birçok adada geçen maceraları üzerine *Earendil'in Destanı'nda.,* pek çok şey söylenir; ama Elwing onunla değildi, hüzünlü bir şekilde Sirion deltasında oturacaktı.

Eârendil, o yolculuğunda, ne Tuor'u ve Idril'i bulabildi ne de Va-linor kıyılarına ulaşabildi, gölgeler ve büyü tarafından bozguna uğratılmış, rüzgârlar tarafından geriye püskürtülmüş olarak sonunda Elwing'e özlem içinde Beleriand kıyılarına, vatanına doğru döndü. Ve yüreği ona acele etmesini emrediyordu, çünkü ani bir korku rüyaları

yoluyla üzerine çöreklenmişti; ve daha önce savaştığı rüzgârlar artık onu arzuladığı kadar hızla geriye taşıyamadı.

Şimdi Elvifing'in hâlâ sağ olduğu ve Sirion deltalarının civarında Silmaril'e sahip olarak yaşadığına dair ilk haberler Maedhros'a ulaştığında, Doriath'da kendi elleriyle yaptıklarına pişman olduğu için üstüne gitmedi. Ama zaman içinde yerine getirilememiş yeminin varlığı yeniden ona ve kardeşlerine acı vermeye başladı, av yollarında dolaşan kardeşlerini toplayarak Limanlar'a dostluk ve hâlâ sert taleplerinin sürdüğü mesajları gönderdiler. Elwing ve Sirion halkı, Beren'in aldığı, Lûthien'in taktığı ve Güzel Dior'un uğruna katledildiği mücevheri teslim edemeyeceklerdi; her şeyden öte Efendileri Eârendil denizdeyken, çünkü evleri ve gemileri üzerine yayılan şifa bulma ve kutluluğun Silmaril'den kaynaklandığını düşünüyorlardı. Ve böylece Elfın Elfi katletmesinin en sonuncusu ve en zalimi gerçekleşti; bu, lanetlenmiş yemin tarafından başarılan büyük yanlışların üçüncüsüydü. Feonor'un henüz yaşayan oğulları, Gondolin kaçakları ve Doriath'dan geride kalanlar üzerine aniden saldırıp onları yok etti. O savaşa kendi halklarının bir bölümü katılmadı, küçük bir bölümü de kendi efendilerine isyan edip (çünkü o günlerde Eldar yüreklerinde üzüntü ve karmaşa var idi) Elwing'e yardım ederek katledildiler; ama Feanor oğullarından geride sadece Maedhros ve Maglor kalsa da galip geldiler, çünkü hem Amrod hem de Amros öldürülmüştü. Cırdan'ın ve Yüce Kral Gil-ga-lad'ın gemileri Sirion Elfleri'nin yardımına çok geç ulaşacaktı; Elwing ve oğullan yoktu. Halkın saldırıda ölmeyen küçük bir bölümü Gil-ga-lad'a katılarak Balar'a gitti; orada Elros ve Ekond'un yakalandığını ama Elwing'in göğsünde Silmaril ile kendini denize attığını söylediler.

Böylece Maedhros ve Maglar mücevheri ele geçiremedi; ama mücevher kaybolmamıştı. Çünkü Ulmo, Elwing'i dalgaların arasından alarak ona büyük ak bir kuş biçimi vermişti, sevgilisi Eârendil'i aramak için denizin üzerinde uçarken göğsünün üzerinde Silmaril bir yıldız gibi panldıyordu. Bir *gece* vakti dümeninin başındaki Eârendil onun

ayın altında hızla akan ak bir bulut gibi, deniz üzerinde garip bir yol izleyen bir yıldız gibi, fırtınanın kanatlarında soluk bir alev gibi kendisine doğru geldiğini gördü. Şarkıda, onun hızı yüzünden ölüme çok yakınlaşmış, baygın bir şekilde Vingilot'un üzerine düştüğü ve Earen-dil'in onu göğsüne aldığı söylenir; ama sabahleyin yanında karısını, saçları yüzüne dökülmüş uyur görünce şaşkın gözlerle bakakalmış.

Sirion limanlarının yıkılışı, oğullarının esareti için Earendil ve Elwing'in kederi çok büyüktü, öldürüldüklerinden korkuyorlardı; ama öyle değildi. Çünkü Maglor, Elros ve Elrond'a acımıştı, onları bağrına bastı ve pek düşünülmeyeceği gibi arasında bir sevgi gelişti; ama Maglor’ın kalbi korkutucu yeminin ağırlığıyla hasta ve yorgundu.

Earendil artık Orta Dünya'nın topraklarında hiçbir umut kalmadığını görüp yeniden kedere gömüldü ve eve dönmedi, bir kez daha yanında Elwing'le Vaiinor'u aramaya gitti. Genellikle Vingilot'un pruvasında durdu, Silmaril alnının üzerine bağlanmıştı; Batı'ya doğru hızla giderlerken ışığı daha da parlaklaştı. Ve bilgeler derki zaman içinde Teleri gemilerinin dışında hiçbir geminin bilmediği sulara ulaşmaları o kutsal mücevherin kudreti yüzündendir; Büyülü Ada-lar'a ulaşıp büyülerinden kaçtılar; Gölgeli Denizlere ulaşıp gölgelerini geçtiler ve Yalnız Ada'ya, Tol Erressea, doğru baktılar, ama oyalanmadılar; sonunda Eldamar Koyu'na demirlediler, geminin Doğu'dan gelişini gören Teleri uzaklardan yansıyan Silmaril'in parlak ışığına bakıp şaşkınlığa gömüldü. Sonra Earendil, yaşayan İnsanların ilki, ölümsüz kıyılara bastı; Elwing'le ve kendisiyle birlikte tüm denizleri dolaşarak oraya ulaşan üç denizciyle konuştu: isimleri Falathar, Erel-lont ve Aerandir'di. Eâerendil onlara dedi ki: "Oraya, sizler Valar'ın öfkesi altında kalmayın diye tek başıma ayak basacağım. Ama bu tehlikeyi, İki Soy'un hatırı için sadece kendim üstleneceğim."

Elwing yanıt verdi: "O zaman yollarımız sonsuza dek ayrılacaktır; ama tüm tehlikeyi ben üstleneceğim." Ve beyaz köpüklere atlayıp ona doğru koştu; ama Earendil kederliydi, Batı'nın Efendileri'nin Aman'a

gelmeye cesaret eden Orta Dünya üzerine öfkesinden korkuyordu. Ve orada yolculuklarındaki yoldaşlarına elveda diyerek onlardan sonsuza dek ayrıldılar.

Sonra Earendil, Elwing'e dedi ki: "Beni burada bekle; çünkü sadece bir kişi mesajı götürebilir, ki onu götürmek benim yazgım." Ve tek başına ülkenin içlerine doğru ilerledi, ona boş ve sessiz görünen Calacirya'ya ulaştı; Morgoth ve Ungoliant'm gelişlerinin üzerinden çağlar geçse bile, çünkü Earendil oraya ulaştığında bir bayram zamanıydı ve hemen hemen tüm Elf halkı Valimar'a gitmiş ya da Taniqu-entil üzerindeki Manwe'nin salonlarından toplanmıştı, Tirion'un duvarlarında muhafızlık için çok azı geride kalmıştı.

'Ama uzaklardan onun gelişini ve taşıdığı ışığı görenler vardı; hızla Valimar'a gittiler. Ama Earendil yeşil Tuna'ya! tırmandı ve onu yavan buldu; Tirion'un terk edilmiş sokaklarına girdi ve kimse yoktu; kötülüğün Kutlu Diyar'a ulaşmış olmasından korkarak kalbi kederle doldu. Tirion'un ıssız yollarında yürüdü, giysilerinin ve ayakkabılarının üzerindeki toz, elmas tozuydu, uzun beyaz merdivenleri tırmanırken parıldayıp ışıldıyordu. Ve bir çok dilde bağırarak seslendi, hem Elf hem İnsan dillerinde, ama ona yanıt veren olmadı. Bu yüzden sonunda denize doğru döndü; kıyıya doğru giden yolda ilerlerken, biri tepe üzerinde durup görkemli bir sesle bağırarak ona seslendi: "Selam Earendil, denizcilerin en ünlüsü, habersizce gelişi beklenen, umudun ötesinden gelişi özlenen! Selam Earendil, Güneş ve Ay'dan önceki ışığı taşıyan! Dünyanın Çocukları'nın görkemi, karanlığın içindeki yıldız, günbatımındaki mücevher, sabahları ışıldayan!"

Bu ses, Manwe'nin habercisi Eönwe'nin sesiydi, Valimar'dan geliyordu ve Earendil'i, Arda'nın Güçleri'nin huzuruna çıkmaya çağırdı. Earendil, Valinor'a ve Valimar'ın salonlarma gitti, bir daha asla İnsanların topraklarına ayak basmadı. Sonra Valar divan toplayıp Ulmo'yu denizin derinliklerinden çağırdılar; Earendil yüzlerinin huzurunda ayakta durup İki Soy'un haberini anlattı. Noldor adına af dile-

di, onların büyük kederleri için merhamet, İnsanlar ve Elfler için inayet ve ihtiyaçlarına yardım diledi. Ve dilekleri bahşedildi.

Elfler arasında denir ki, Eârendil karısı Elwing'i aramak için aralarından ayrıldıktan sonra Mandos'un onun yazgısı üzerinde konuşmuştur; ve der ki: "Ölümlü İnsan, ölümsüz topraklar üzerinde mi yaşayacak?" Ulmo der ki: "Bunun için dünyaya geldi Ve söyle bana: Eârendil, Hador'un soyundan Tuor'un mu, yoksa Finwe'nin Elf soyundan Turgon'un kızı Idril'in mi oğlu?" Ve Mandos yanıtlar: "İsteyerek sürgüne giden Noldor'a eşit, beri topraklara dönmeyebilir."

Ve her şey konuşulduğunda, Manwe hükmünü verdi, dedi ki: "Bu meselede hüküm kudreti bana verildi. İki Akraba'nın sevgisi için cesaret edip giriştiği tehlike ne Eârendil'e ulaşacak ne de ona duyduğu sevgi yüzünden tehlikeye atılan karısı Elwing'e; ama onlar bir daha asla Dış Topraklar'daki Elf ya da İnsanlar arasında yürüyemeyecekler. Ve onlar hakkındaki kararım şu: Eârendil'e, Elwing'e ve oğullarına özgürce hangi soyun kaderlerine katılacakları, hangisinin altında yargılanacaklarını seçme hakkı verilecektir."

Şimdi Eârendil gideli uzun süre olmuştu ve Elwing yalnız kalıp korktu; denizin kıyılarında dolaşarak Teleri donanmalarının bulunduğu Alqualonde'ye ulaştı. Orada Teleri halkı ona dostça davranarak onun Doriath, Gondolin ve Beleriand'ın kederleri hakkında anlattığı hikâyeleri dinleyerek acıma ve şaşkınlıkla doldular; Eârendil döndüğünde onu Kuğular Limanı'nda buldu. Çok geçmeden Valimar'a çağrıldılar ve orada Eski Kral'ın kararı açıklandı.

Sonra Eârendil, Elwing'e dedi ki: "Sen seç, çünkü ben dünyadan yoruldum." Ve Elwing, Lûthien yüzünden, Ilûvatar'ın İlk Çocukları arasında yargılanmayı seçti; Eârendil, yüreği İnsanların soyuyla ve babasının halkıyla olmasına rağmen, Elwing'in hatırı için aynısını seçti. Sonra Valar'ın emriyle, Eönwe, Eârendil'in yoldaşlarının hâlâ haber beklediği Aman kıyılarına gitti; bir gemi alıp üç denizciyi içine yerleştirdi; Valar büyük bir rüzgârla onları Doğu'ya gönderdi. Ama Vingilot'a el konu-

lup kutsandı ve dünyanın en ucundaki Valinor'a getirildi; ve orada Ge-ce'nin Kapısı'ndan geçirilip göklerin okyanuslarına yükseltildi.

Artık güzel ve muhteşem bir gemi olmuş, saf ve parlak bir şekilde titreşen bir alevle doldurulmuştu; ve Denizci Earendil, elf mücevherlerinin tozuyla parıldayarak dümende duruyordu, Silmaril alnmm üzerine bağlıydı. Gemisiyle çok uzaklara yolculuklar yaptı, yıldızsız boşluklara kadar gitti; ama o genelde, dünyanın sınırlarının ötesine yaptığı yolculuklardan Valinor'a dönerken, gündoğumunda ya da günbatımında ışıldayarak, sabahlan ya da akşamları görüldü.

O yolculuklara Elwing katılmadı, çünkü soğuğa ve yolu olmayan ıssızlıklara dayanamayabilirdi, o daha çok yeryüzünü ve denizin, tepelerin üzerinde esen tatlı rüzgârları seviyordu. Bu yüzden onun için kuzeyde. Ayıran Denizler'in sınırlarında, ak bir kule yapıldı; ve oraya zaman zaman yeryüzünün tüm deniz kuşları gitti. Ve denir ki, daha önce bir kez onların suretine bürünen Elwing, tüm kuş dillerini öğrenmiştir; kuşlar ona uçma zanaatını öğretti, kanatları beyaz ve gümüşi griydi. Ve ara sıra, Earendil dönüp yeniden Arda'ya yaklaştığında, onu karşılamak için uçacaktı, uzun zaman önce denizden kurtarıldığında uçtuğu gibi. Yalnız Ada'da yaşayan Elflerin arasında uzakları iyi seçenler, onu beyaz bir kuş biçiminde, Vingilot'un limana gelişini selamlamak için neşe içinde günbatımında parıldayıp süzülerek uçarken görürdü.

Vingilot göklerin denizlerinde yelken açmak için hazırlanıp beklenmedik bir şekilde ışıltılı ve parlak olarak ilk kez yükseldiğinde; Orta Dünya halkı uzaklardan onu görüp hayranlık içinde kalarak bir işaret olarak algıdılar, ona Yüce Umudun Yıldızı, Gil-Estel, dediler. Bu yeni yıldız akşam vakti görüldüğünde, Maedhros kardeşi Maglor ile konuşup dedi ki: "O, şimdi Batı'da parlayan kesinlikle bir Silmaril olmalı?"

Ve Maglor yanıtladı: "Eğer denize atıldığını gördüğümüz Silmaril'in Valar'm kudretiyle yeniden yükseldiği gerçekse, o zaman sevinelim; çünkü görkemi artık pek çok kişi tarafından görülüyor ve v artık tüm kötülüklerden uzak." Sonra Elfler yukarıya baktılar ve artık

kederlenmediler; ama Morgoth şüpheyle doluydu.

Ama denir ki, Morgoth, Batı'dan üzerine gelecek bir saldırıyı beklemiyordu; çünkü kibiri öyle büyüktü ki kimsenin ona yeniden açıkça savaşarak karşı çıkamayacağını düşündü. Üstelik Noldor'u Batı'nın Efendileri'ne sonsuza dek yabancılaştırdığını, bu yüzden huzur dolu diyarlarında yaşayan Valar'ın, artık onun krallığına önem vermeyeceklerini düşündü; çünkü ona göre merhametin işleri yararsız, daima tuhaf ve hesaplarının ötesindeydi. Ama Valar ordusu savaş için hazırlanmıştı; ak sancaklarının altında Ingwe'nin halkı Vanyar yürüdü, Finwe oğlu Finarfin'in liderliğinde Valimar'dan asla ayrılmayan Nol-dor yürüdü. Teleri'nin çok azı savaşa katılmaya arzuluydu, çünkü Kuğulimam'ndaki kıyımı ve gemilerinin yağmalanmasını hatırlıyorlar-dı; ama kendi soylarından gelen Eluchıl Dior'un kızım, Elwing'i dinleyerek Valinor ordusunu denizden doğuya taşıyacak gemileri yönetecek kadar denizci gönderdiler. Ancak gemilerinin içinde kaldılar, hiçbiri Beri Topraklar'a ayak basmadı.

Orta Dünya'nin kuzeyine doğru Valar ordularının yürüyüşüne dair hikâyelerde çok az şey söylenir; çünkü aralarında Beri Topraklar'a yerleşip acı çeken ve o günlerin günümüze kalan tarihini yazan o Elflerden hiçbiri gitmemiş; ve orada olanları sadece uzun zaman sonra Aman'daki akrabalarından öğrendiler. Ama sonunda Valinor'un gücü Batı'dan gelerek Eönwe'nin borularının sesleri gökyüzünü doldurdu; ve Beleri-and, silahlarının görkemiyle alev alevdi, Valar ordusu, genç, güzel ve korkunç şekillerde donatılmıştı, dağlar ayaklarının akında çınladı.

Batı ve Kuzey ordularının karşılaşması Ulu Savaş, Öfke Savaşı dir ye adlandırıldı. Morgoth'un Saltanatı'nın tüm gücü savaşa girdi, sayıları o denli fazlaydı ki Anfauglith savaşa yetmedi; ve tüm Kuzey savaşla alevler içinde kaldı.

Ama bu Morgoth'u kurtaramadı. Dünyanın diplerindeki erişilmez büyük mağaralara kaçıp gizlenmeyi başaran bir kaç tanesi dışında

tüm Balroglar yok edilmişti; sayısız Ork birlikleri, büyük bir ateş içindeki saman gibi yakıldılar ya da sıcak bir rüzgâr önünde kuruyup buruşan yapraklar gibi. Sadece uzun yıllar sonra dünyayı rahatsız etmek için birkaç tanesi sağ kaldı. Ve Elf Dostlan'nın Üç Haneda-nı'ndan, İnsanların Atalan'ndan kalanlar, Valar'ın yanında savaştılar; ve o günlerde, Baragund ve Barahir, Galdor ve Gundor, Huor ve Hû-rin'in ve diğer birçok efendilerinin intikamını aldılar. Ama İnsanların çoğu, Uldor'un halkından ya da doğudan yeni gelenlerden olan diğerleri Düşmanla birleşti; ve Elfler bunu unutmadı.

Sonra ordularının bozulduğunu, gücünün dağıldığını gören Morgoth korktu ve kendisi başlarına geçmeye cesaret edemedi. Düşmanlarının üzerine hazırladığı son korkunç saldırıyı saldı, Angband'ın çukurlarından, daha önce görülmeyen kanatlı ejderler fırladı; bu korkutucu ordunun saldırısı öyle ani ve yıkıcıydı ki Valar ordusu geri sürüldü, çünkü ejderler büyük gök gürlemeleriyle, şimşeklerle ve ateşten bir fırtına içinde gelmişti.

Ama Eârendil, beyaz alevle ışıldayarak ulaştı, Vingilot'un çevresinde göklerin tüm büyük kuşları toplanmıştı ve reisleri Thorondor'du, havada tüm gün ve karanlık bir şüphe gecesinin sonuna kadar savaş yapıldı. Güneşin yükselmesinden önce Eârendil, Kara Ancalagor'u, ejder ordusunun en güçlüsünü öldürüp onu gökyüzünden aşağıya fırlattı; ve ejder, Thargorodrim kulelerinin üzerine düştü, kuleler yıkılıp parçalandı. Sonra güneş yükseldi ve Valar ordusu galip geldi, ejderlerin hemen hemen tamamı yok edildi; Morgoth'un tüm çukurları parçalanıp üstleri açıldı, Valar'ın kudreti dünyanın derinliklerine dek indi. Orada Morgoth kovuğunda duruyordu ve hâlâ cesur değildi. Madenlerinin en derinlerine kaçtı, barış ve af için yalvardı; ^ma ayakları kesilip yüzü koyun yere savruldu. Daha önce yapıldığı gibi Angainor ile zincirlendi ve demir tacı boynuna takılacak bir tasma olarak yeniden dövüldü, başı dizlerinin üzerine eğilmişti. Ve Morgoth'ta kalan iki Silmaril, tacından alındı, gökyüzü-

nün altında lekesizce parladılar; Eönwe onları alıp korudu.

Böylece Kuzey'de Angband'm gücüne son verildi, kötülük diyarı bir hiç haline getirildi; derin hapishanelerden sayısız esir toplulukları tüm umutlarının ötesinde gün ışığına çıkarak artık değiştirilmiş olan dünyaya baktılar. Çünkü düşmanların öfkesi öyle büyüktü ki batı dünyasının kuzey bölgeleri parçalanarak ayrılmış ve deniz birçok uçurumdan kükreyerek yükselmişti, kairmaşa ve büyük bir gürültü vardı; nehirler yok oldu ya da yeni yollar buldu, vadiler zorla yukarılara kalktı, dağlar ayaklar altında çiğnendi; Sirion artık yoktu.

O zaman Eski Kral'ın habercisi olarak Eönwe, Beleriand Elflerini Orta Dünya'dan ayrılmaları için çağırdı. Ama Maedhros ve Maglor ona kulak vermediler, yorgun ve isteksiz olsalar da ümitsizce yeminlerini tamamlamaya hazırlandılar; çünkü Silmaril'ler için savaşmışlardı, tüm dünyaya karşı tek başlarına durdukları gibi, Valimor'un muzaffer ordusuna da karşı duracaklardı. Bu yüzden Eönwe'ye, babaları Feanor'un yaptığı ve Morgoth'un ondan çaldığı mücevherlerin onlara verilmesini isteyen bir mesaj gönderdiler.

Ama Eönwe, babalarının emeğinin yarattığı şeye oğullarının başlangıçta sahip olma hakkının olduğunu ama bu hakkın, yeminleriyle körleşmiş olarak yaptıkları acımasız işler yüzünden, en çok da Dior'u katletmeleri ve Limanlar'a saldırmaları yüzünden yok olduğunu söyledi. Silmaril'lerin ışığı şimdi, başlangıçta geldiği Batı'ya gitmeliydi; Maedhros ve Maglor, Valinor'a dönmeli, orada Valar'm hükmüne itaat etmeliydiler, mücevherleri sadece Valar'm emriyle verebilirdi. Maglor gerçekte itaat etmeyi arzuladı, çünkü yüreği hüzünlüydü ve dedi ki: "Yemin, uygun zamanı bekleyemeyeceğimizi söylemiyor, Valinor'da her şey bağışlanıp unutulmalı, barış içinde kendimizi toparlamalıyız."

Ama Maendros, Aman'a dönerlerse Valar'm lütfunun kendilerinden sakınılacağım, yeminlerinin hâlâ süreceğini ama onu gerçekleştirmelerinin tüm umudun ötesinde olacağını söyledi; ve dedi ki: "Eğer kendi topraklarında Güçler'e karşı çıkarsak ya da kutsal diyarlarına

yeniden savaş getirmeyi amaçlarsak, ne kadar korkutucu bir kadere yaklaşacağımızı kim söyleyebilir?"

Ancak Maglor hâlâ kendini geri çekiyordu, ve dedi ki: "Eğer Manwe ve Varda kendileri tanık saydığımız bir yeminin yerine getirilmesinden vazgeçiyorlarsa, bu onu artık geçersiz yapmaz mı?"

Maedros yanıt verdi: "Ama seslerimiz Dünyanın Sınırları'nın ötesinde Ilûvatar'a nasıl ulaşacak? Ve Ilûvatar'a, çılgınlığımız içinde and içtik, sözümüzü tutmazsak Sonsuz Karanlığı üzerimize çağırdık. Bizi kim kurtaracak?"

"Bizi kimse kurtarmazsa," dedi Maglor, "o zaman gerçekten Sonsuz Karanlık yazgımız olur, yeminimizi tutsak da, bozsak da; ama bozarsak daha az kötülük yapacağız."

Ama sonunda Maedhros'un arzusunu kabullendi, Silmaril'leri nasıl ele geçirecekleri hakkında konuştular. Kendilerini gizleyerek geceleyin Eönwe'nin kampına geldiler, Silmâril'lerin korunduğu yere sokuldular; ve muhafızları katlederek mücevherleri ele geçirdiler. Sonra bütün kamp onların karşısına dikildi ve kendilerini sonuna dek savunarak ölmeye hazırlandılar. Ama Eönwe, Feanor oğullarının katledilmesine izin vermeyecekti; ve döğüşmeden ayrılarak uzaklara kaçtılar. Her biri kendine bir Silmaril aldı, çünkü konuşmuşlardı ki: "Birini kaybettiğimize ve kardeşlerimizden sadece ikimiz kaldığına göre, kaderin babamızın mirasını bize paylaştırması açık."

Ama mücevher, dayanılmaz bir acı.içinde Maedhros'un elini yaktı. Eönwe"nin söylediği gibi mücevherin üzerindeki hakkının hükmünü yitirdiğini ve yeminin boşuna olduğunu anladı. Acı ve keder içinde olarak kendini alevle dolu dipsiz bir yarığa attı, böylece sona geldi; taşıdığı Silmaril, Dünya'nın bağrına gömüldü.

Ve denir ki, Maglor, taşadığı Silmaril'in ona verdiği acıya dayanamamış; sonunda onu Deniz'e fırlatmış, ondan sonra keder ve pişmanlık içinde dalgaların yanında şarkılar söyleyerek daima kıyılarda dolaşıp durmuş. Çünkü Maglor eskinin ozanları arasında görkemli bir yere sa-

hipmiş, adının önünde sadece Doriath'lı Daeron'un adı geçermiş; ama o, asla Elf halkı arasına dönmemiş. Ve böylece Silmaril'lerin uzun süre sonra yurtlarını bulmaları gerçekleşmişti: biri gökyüzünde, biri dünyanın yüreğindeki ateşlerde ve biri de suların derinliklerinde.

O günlerde Batı Denizi'nin kıyılarında büyük bir gemi inşaası vardı; Eldar büyük bir donanmayla Batı'ya yelken açarak bir daha asla savaş ve gözyaşı diyarlarına dönmediler. Ve Vanyar beyaz sancaklarının altında dönerek ve Valinor'a zafer içinde girdi; ama zaferlerine sevinçleri azalmıştı, çünkü yanlarında Morgoth'un tacındaki Silmaril'ler olmadan dönüyorlardı ve dünya parçalanıp yeniden yaratılmadan onların tekrar bulunamayacağını ya da bir araya getirilemeyeceğini biliyorlardı.

Beleriand Elfleri, Batı'ya geldiklerinde, hem batıya, hem doğuya bakan Yalnız Adaya, Tol Eressea, yerleştiler. Yeniden Manwe'nin sevgisine ve Valar'ın affına kavuştular; Teleri halkı eski acılarını bağışladı ve lanet sonunda kapatıldı.

Ama Eldalie'nin hepsi uzun süre acı çekerek yaşadıkları Beri Topraklan terk etmek istemiyordu; ve bazıları Orta Dünya'da bir çağ boyunca oyalandılar. Onlar arasında Gemiyapımcısı Cırdan, Beleri-and'da sürgüne gönderilen Noldor'ı yönetenler arasından geriye kalan tek efendi Galadriel ile kocası Doriath'lı Celeborn vardı. Orta Dünya'da Yüce Kral Gil-galad'da kaldı ve yanında, ona bahsedildiği gibi Eldar arasında sayılmayı seçen Yarı Elf Elrond oturuyordu; ama kardeşi Elros, İnsanlar arasında sayılmayı seçmişti. Ve sadece bu kardeşlerin soyunda, insanlar arasına Ilkdoğanlar'ın kanı ve daha önce Arda olan ilahi ruhların soyu karışacaktı; çünkü onlar, Thingol ve Meli-an'ın kızı olan Luthien'in oğlu Dior'un kızı Elwing'in oğullarıydı; ve babaları Eârendil, Gondolin'li Turgon'un kızı Celebrindal Idril'in tek çocuğuydu.

Valar, Morgoth'u, Dünya'nın Duvarları'nın ötesine, Karanlık'ın Kapısı'ndan Zamandışı Boşluk'a itti; o duvarlara sonsuza dek bir nö-

betçi yerleştirildi, ve Eârendil gökyüzünün surlarmı izlemeye devam ediyordu. Ancak Melkor'un, kudretli ve lanetli, Bauglir Morgoth, Dehşet ve Nefretin Gücü'nün, Elflerin ve İnsanların yüreklerine ektiği yalanlar, ölmeyen, yok edilemeyen bir tohumdu; arada yeni filizler verecek, en son günlere dek karanlık meyvesini taşıyacaktı.

Burada sona eriyor SILMARILLION. Eğer yücelikten ve güzellikten karanlığa ve yıkıma geçtiyse, bu eski Bozulmuş Arda'nın yazgı-sıydı; eğer bir değişiklik olacaksa. Bozulma düzeltilecekse, bunu Manwe ve Varda bilebilir; ama bunu açıklamadılar ve Mandos'un hükümlerinde bildirilmedi.

YAZIK Kİ
YAZGININ AĞLARI ÖRÜLMEYE DEVAM ETTİ
HUZUR VE YIKIM SÜRÜP GİTTİ
MACERANIN DEVAMI İÇİN
GÜÇ YÜZÜKLERİNE DAİR

Aşağıdaki çok ayrıntılı olmayan notlar, Elf dillerindeki isimlerin telaffuz-lanndaki birkaç önemli özelliği kısaca açıklamak için tasarlandı. Konu üzerine daha geniş bilgilendirme için *Yüzüklerin Efendisi'adekı* Ek E'ye bakınız.

SESSİZ HARFLER

C daima *k* sesi verir, hiçbir zaman s sesi vermez; yani *Celeborn "Keleborn'ânt, "Selehorn"* değil. *Tulkas* ve *Kementari* gibi birkaç durumda bu kitapta yazılışta *k* kullanıldı.

CH İskoççа *hch'âa.* ya da Almanca buch'da olduğu gibi, daima *eh* sesi verir, asla İngilizcede *church'ün* sesindeki *eh* değildir. Örneğin *Canharoth, Erchamion.*

DH daima İngilizce'deki *th* diye seslendirilen (yumuşak) bir sesi belirtmek için kullanılır, *then'âeVı th'6xT, thin deki th* değil. Örnekleri *Matdhros, Aredhd, Haudh-en-Anven.*

G daima İngilizce get'teki *g* gibi ses verir. Yani *Region, Eregion,* İngilizce'deki *region* gibi telaffuz edilmez ve *Ginglith'm* ilk hecesi İngilizce'deki *begin* gibidir, *gin* gibi değildir.

İki kez yazılan sessiz harfler uzun teleffuz edilir; yani *Yavanmı* İngilizce'de *unnaned* veya*penknife diik}ı* «'ye sahiptir; *ıınaimed* veya *penny'dekı* kısa «'ye değil.

SESLİ HARFLER

AI İngilizce *eye'in* sesine sahiptir; böylece *Edain'm* ikinci hecesi İngilizce *dine* gibidir, *Dane* gibi değildir.

AU İngilizce *toifn'daki ow* sesine sahiptir; yani *Aul'e'nm* ilk hecesi İngilizce oîi'/gibidir; Sauron'un da ilk hecesi İngilizce *sour gıhidit, sore* gibi değil.

EI İngilizce *grey'in* sesine sahiptir; *Teiglin* gibi.

IE İngilizce'deki/>iece gibi telaffuz edilmemeli, her iki sesli harfle i ve *e* seslendirilir ve birlikte kullanılır; yani *Ni-enna, "Neena"* değil.

Ui İngilizce *minin* sesine sahiptir; *Uinen* gibi.

AE *Aegnor* ve *Nirnaeth'Ae^ı* gibi veya *Noegyth,* Lo^^'daki *OE* gibi, , bağımsız sesli harflerin *a-e, o-e* kombinasyonlarıdır; ama, *ae, ai* ile aynı şekilde, İngilizce *toydaki oe gibi,* telaffuz edilebilir.

EA ve EO birlikte kullanılmazlar, ama iki hece meydana getirirler; bu kombinasyonlar *ea* ve *eo* olarak yazılır (isimlerin başlarına geldiklerinde, *Eave. Eö : Eâ'rendil, Eömv'e).*

Û Hurin, Tûrin, Tuna gibi isimlerde, *oo* diye telaffuz edilmelidir; yani *"Toorin"* gibi, *"Tyoorin"* değil.

ER, İR, UR bir sessiz harften önceyse *{Nerdanel, Cırdan, Gurthrang* gibi) veya bir sözcüğün sonundaysa *{Aimır* gibi) İngilizce/er«, *fir, fur* gibi telaffuz edilmemelidir, İngilizce *air, eer, oor gibi* telaffuz edilmelidir.

E sözcüklerin sonunda daima açık bir sesli harf gibi telaffuz edilmeli ve bu durumda e diye yazılır. *Celeborn, Menegroth gibi* sözcüklerin ortasmda aynı şekilde telaffuz edilir.

Sindarin'de'vurgulanan tek hecelilerde uzatma işareti, aksanı böyle sözcüklerde duyulan özellikle uzun sesli harfi belirtir (yaniH/s *Hurin);* ama Adûnaic (Nümenâr dili) ve Khuzdul (Cüce dili) isimlerde uzatma işareti kısaca uzun sesli harfleri belirtmek için kullanılır.

Kitap geçen isimlerin sayısı çok fazla olduğu için, her şeyi kapsayan bir sözlükçe kaçınılmaz olarak geniş bir hacim tutacaktı. Bu yüzden aşağıda bulacağınız sözlükçe genel amaçlı olarak düzenlenmiştir. Verilen bilgiler, aşırı derecede kısa tutuldu.

Birçok durumda, Elf isimlerini ve onun çevrilmiş anlamını bir girişin altında topladım. Çift tırnak içindeki sözcükler, çeviriler; bunların çoğu me-' tinde bulunuyor *(!Tol Eressea* "Yalnız Ada" gibi), ama birçok başkalarını ekledim. Çevrilmeyen bazı isimler hakkında bilgi "Quenya ve Sindarin isım-lerindeki ögeler"de yer alıyor.

Yayma hazırlayanın notu:

Tolkien üzerine yazılmış birtakım kirapları inceleyerek bu sözlükçeye bazı küçül katkılarda bulundum. Yaptığım eklemeler uzun olduğunda ya da Chris'in sözlükça sinde bulunmuyorsa *[}* içine alınarak eklendi, isimlerin başında hangi dilden geldiği ni belirtmeye çalıştım ve Chtis tarafından açıklanmayan bazılarının anlamlarını çeşitli kaynaklardan bularak ekledim. Bunun için kullandığım kısaltmalar; Q= Quenya; S= Sindarin; K= Khuzdul (Cüce dili); Ad= Nûmenor dili; ve 1= Herhangi bir insan topluluğunun kullandığı dillerden biri. zaman içindeki baskılarda daha da gelişmiş bir sözlükçe ortaya çıkarabilir belki.

Açtlij Vakti : [İki Ağaç'm ilk vakti, Laurelin ışıldamaya başlamadan önce Telperion'un ilk kez çiceklenmeye başladığı vakit. Açılış Vakti, Valar vakitlerinin öyküsüne alınmaz, ama o andan itibaren zamanı hesaplamaları, *Ağaçların Yılları* başlar.}

Adanedhet: "S: Elf-insan", Nargothrond'da Tûrin'e takılan isimlerden biri.

Adûnaic: Numenor dili. Batı'daki insanların ortak dili; IVfetis baskısı *Yüzüklerin Efendisi'adt* "Westron' diye geçer.

Adurant: "S: çift akıntı" Ossiriand'da Gelion'a akan nehirlerin altıncısı ve en güneydeki. İsmi, Tol Galen etrafından akan kısmını ima eder.

Aegnor : "S: Korkutucu Ateş", [Q: Aikanaro = Keskin Alev] Finarfın'in dördüncü oğlu; Angord ile Dorthonion'un kuzey yamaçlarını korudu; BragoUach'da öldürüldü.

Aeİm-uial: "S: Alacakaranlık Gölleri", Aros'un Sirion'a karıştığı yerdeki göller.

Aeluin : "S", Dorchonion'un doğusunda küçük bir dağ gölü. Barahir'in kaçak grubunun karargâhı. Berrak sularının Melian tarafından kutsandığı söylenir.

Aerandir : "S: Denizgezgini", yolculuklarında Earendil'e eşlik eden üç denizciden biri.

Aerin : "S", Dor-lömin'de Hûrin'in akrabası; Doğudölü Broda tarafından karılığa alındı; Nirnaech Arnoediad'ın ardından gizlice Morwen'e yardım etti.

Aganvaen : "S: Kam-lekelenmiş", Nargothrond'a geldiğinde Tûrin'in kendine aldığı isim

Aglon : "S: Dar Geçit", Dorthonion ve Himring'in batı yükseltileri arasındaki geçit.

Ağaçların Çobanları : Ent'ler.

Ağaçların Yılları : [İki Ağaç'ın çiçeklenmesiyle ölçülen zaman birimleri. Ağaçların Yılları, daha sonraki Güneş YıUan'na göre daha uzundur, ama süreleri verilmemiştir. Ne de aylara veya haftalara bölünmeleri. Gün bilinmeyen uzunlukta on iki vakitten oluşur ve ağaçların bir tam devrini içerir. Telperion'un ilk kez açmaya başladığı Açılış Vakti, İlk Gün'ün hesabına katılmaz, böylece her gün Telperion'un çiçeklenişinin 2. kademesinde başlar. Üç vakit süresinde Telperion, çiçeklenişinin zirvesine ulaşır ve 6. vaktin sonunda çiçeklenmeyi bırakır ama ışıkları havada bir süre daha kalır. Laurelin'in çiçeklenmesi 6. vaktin başlamasıyla başlar, 9. vakitte zirvesine ulaşır, 12. vaktin sonunda parıldamasını keser. Telperion, 12. vaktin başlangıcıyla panldamasına yeniden başlamıştır ve böylece ışıklar ikinci kez birbirlerinin içine karışırlar.]

Ainulindale : "Q: Ainur'un Müziği", aynı zamanda *(Ulu) Müzik, (Ulu) Şarkı* da denir. [Ainur tarafından söylenen şarkı Ilûvatar'ın üç teması üzerinde gelişmiştir. İlk tema, Ilûvacar tarafından yaratıldı ama Ainur tarafından geliştirildi ki Eâ'nın (Evren) oluşumunu gösterir. Bu tema Melkor'un uyumsuzluğuyla bozuldu. Ama büyük olasılıkla Arda'nın oluşumunu gösteren ikinci tema, bu uyumsuzluğu yenerek, onu kendi içine özümsedi. Ve üçüncü tema, ki Ainur ona katılmadı, Ilûvatar'ın Çocuklan'nm yaratılışı ve onların İnsanların Egemenliğine katılışıyla ilgiliydi.]

Ainulindale: Eski Günler'de Tirion'lu Rûmil tarafından yazıldığı söylenen Yaratılış hikâyesinin adı. Bu hikâye, büyük olasılıkla, Batısmırı'nın Kırmızı Kitabı'nda anlatılan Yaratılış'm en önemli kaynağıdır. *Ainur :* "Q; Kutsal Olanlar"; (tekili *Aimi);* meleksi güçler. Yüceler de denir.

[Ilûvatar tarafından Ea'dan önce yaratılan ilk varlıklar. Çoğu onunla kaldı ama Valar ve Maiar diye adlandırılan bir bölümü Ainulindale'in tamamlanması, Ungoliant ve Balroglar diye adlandırılan bir bölümü de engellenmesi için Dünya'ya indi. Ainur'un doğuştan gelen bir biçimleri yoktur ve isimleri de büyük olasılıkla Eâ'da verilmiştir. Ruhsal varlıklardır, ama aralarında akrabalıklar ve cinsiyet vardır.] *Ainur'un Müziği :* bkz. *Ainulindale. Ainur'un İkinci Müziği:* [Son'un oluşmasının ardından Ainur ve Insanlar'm katılacağı Ilûvatar'ın ikinci teması. İkinci müzik'in İlk'inden daha yüce olacağı söylenir. Elflerin ve Cücelerin bu Müzik'te görevleri olup olmayacağı belirsizdir.] *Ak Ağaç :* Bkz. *Telperion, GalathiUon, Nimloth* (I). *Ak Dağ :* Bkz. *Taniqtıettl. Ak Dağlar: Bkz. Ered Nimrais.*
Ak Divan : Sauron'a karşı Üçüncü çağda toplanan Bilgeler Divanı. *Akallahtth :* "Ad; Yıkılmış", Dûnedain tarafından yıkımından sonra Nûmenor'a verilen isim. Bu Adûnaic (Nûmenör dili) sözcüğü "Q: *Atalanfe"* sözcüğüne karşılık gelir. Aynı zamanda "Nûmenor'un Yıkılışı" hikâyesinin başlığıdır. *Akrahaktytm :* Alcjualonde'de Noldor'un Teleri halkını öldürmesi. *Alacakaranlık Elfleri* : Sindar.
Alacakaranlık Gölleri: Bkz. *Aelin-uial. Alcarinque:* "Q: Muhteşem", bir yıldızın ismi.
Aldarm : "Q: Ağaçların Efendisi", Orome'nin unvanlarından biri; bkz. *Tauron Aldudenie* : "Q; İki Ağaç için Yas", Elemmıre adlı bir Vanya tarafından yazılan şarkı. *Almarm* : "Q", Orta Dünya'nm ortasındaki büyük bir gölde bulunan ada. Melkor'un ikinci saldırısından önce İki Lamba döneminde "Valar'ın Arda'daki ilk yurtlan. *Alqualonde:* "Q: Kuğular Limanı", Teleri'nin Eldamar'daki başkenti ve limanı. *Aman :* "Q: Kutlu, kötülükten arınmış"; Valar'ın Almaren Adası'nı terk ettikten sonra yerleştiği. Büyük Deniz'in ötesinde, Batı'daki topraklarının adı. Genelde *Kutlu Diyar* diye ima edilir. *Amarie:* "Q", Valinor'da kalmayı seçen bir Vanya, Felagund Finrod'un sevgilisi. *Amlach* : (Marach oğlu) Imlach'ın oğlu; Escolad'h İnsanlar arasındaki anlaşmazlığın lideri; daha sonra pişman olarak Maedhros'a hizmet etti. *Amon Ereb* : "S: Yalnız Tepe" (kısaca *Erei);* Doğu Beleriand'da, Ramdal ve Gelion nehirleri arasında.

Amon Ethir : "S: Casuslar Tepesi", Finrod'un Nargothrond kapılarının doğusunda

yükselttiği kente yaklaşanların gözlendiği tepe. *AmoK Gu'areth* : "S", Tumladen düzlüğünde, üzerine Gondolin'in kurulduğu tepe. *Aınon Obel:* "S", Brethil Ormanı'nda, üzerinde Ephel Brandir'in kurulduğu tepe. *Amotı R/idh :* "S; Kel Tepe", Brethil'in güneydeki topraklarda tek başına duran

yükselti; Mîm'in evi ve Tûrin'in yasa dışı grubunun yatağı. *Amon Uilos :* "S: Ebedi Karbeyazı Dağı", Taniquetirin Sindarin ismi. Bkz. *Oiolossef. Amras :* "S", Amrod'un ikiz kardeşi, Feanor oğullarının en küçüğü; Sirion deltasında

Earendil'in halkına yapılan saldırıda Amrod ile birlikte öldürüldü. *Amrod: "S",'&k.z. Amras.*

Anach : "S", Ered Gorgoroth'un batı ucundaki Taur-nu-fuin'den açılan geçit. *Anadûm :* "Ad: Batül", Nûmenor'un Adûnaic (Nûmenör dili) biçimi. Bkz. *Nümenor. Anar :* "Q; Altın-ateş"; Güneş. *Anarrima* ; "Q", Bir takımyıldızının adı. *Ancalagon :* "S: Püstürten Ağız", Eatendil tarafından Ulu Savaş'ta yok edilen,

Morgoth'un kanatlı ejderlerinin en büyüğü. Kara Ancalagon da denir. *Andor :* ["Q: Armağan edilen ülke"; Dünedain tarafından Nûmenor'a verilen isim.] *Andram :* "S: Uzun Duvar", Beleriand'ı bölen uzun yamacın ismi. *Androth :* "S: Uzun Köpük", Tuor'un Gri Elfler tarafından büyütüldüğü, Mithrim

tepelerindeki mağaralar. *Andı/in :* "S: Uzun Nehir", Puslu Dağlar'ın doğusunda; *Ulu Nehir* ve *Nehir* de denir. *Anfauglir :* "S: uzun susamış ağız". Kurt Carcharoth'a verilen isimlerden biri; metinde

"Susuzluğun ağzı" diye çevrildi. *Anfauglith :* "S: uzun susamış toz". Ani Alev Savaşı'nda Morgoth tarafından harap

edilmesinin ardından Ard-galen düzlüğünün adı; merinde 'Solukkesen Toz' diye

çevrildi. Bkz. *Dor-nıı-Fauglilh. Angainor :* "Q", Melkor'un iki kez bağlandığı, Aule tarafından yapılan zincir. *Anghand :* "S; Demir Zindan; Q; Angamando", "Demir Cehennemi" de denir;

Morgoth'un Orta Dünya'nın kuzeybatısındaki büyük zindan-kalesi. *Anghand Kuşatması :* [Melkor'un Noldor tarafından sıkı gözetim altında tutulduğu,

yaklaşık dört yüzyıllık dönem. Dagor Aglareb'in ardından başlayıp Dagor

BragoUach ile yıkıldı.] *Anghahar :* "S: Demir çukuru", Gondolin etrafındaki Kuşatan Dağlar'daki maden. *Anglachet:* "S: demir yıldız alevi", Thingol'ün Eöl'den alıp Beleg'e verdiği meteorik

demirden yapılan kılıç; Tûrin için yeniden dövülmesinin ardından *Gurthang* diye

adlandırıldı. *Angrim :* "S", Mutsuz Gorlim'in babası.

Angrist: "S: Demir-yancı", Nogrod'lu Telchar tarafından yapılan bıçak; Beren tarafından Curufin'den alınıp Morgoth'un tacmdan Silmaril'i kesmekte kullanıldı.

Angrod: "S: Demir Şampiyon, Q; Angarâto", Finarfın'in üçüncü oğlu; kardeşi Aegnor ile Dorthonion'un kuzey yamaçlarını korudu; Dagor Bragollach'da katledildi.

Anguirel: "S: Canlı yıldız-demiri", Eöl'ün kılıcı, Anglachei ile aynı metalden yapıldı.

Annael: "S: Yıldız-hediyesi", Mithrim'li Gri Elf, Tuor'un babalığı.

Annon-in~Gelydh : "S: Noldor Kapısı", Cirith Ninniach'a açılan, Dor-lömin'in batı tepelerindeki bir yeraltı nehir yatağının Doğudaki girişi, bir mağara.

Apanönar : "Q: Sonradoğanlar", Eldar tarafından insanlar için kullanılan isim.

Aradan : "S; kralın insanı, soylu insan", Marach oğlu Malach'a takılan Sindarin ismi.

Araman : "Q; Aman'ın dışı veya yanı", Aman'ın kıyısında, Pelori ve Deniz arasındaki, kuzeye doğru Helcaraxe'ye uzanan kıraç ve soğuk topraklar.

Aranel: "S; Elflerin Kralı", Thingol'ün varisi Dior'un unvanlarından biri.

Aranrûth : "S: Kral'ın Öfkesi", Thingol'ün kılıcının adı. Doriath'ın yıkılışı ardından da varlığını sürdürdü ve Nûmenor Kralları tarafından sahip olundu.

Aranıve : "Q; Kral", Gondolin'li Elf, 'Voconwe'nin babası.

Aralar : "Q: Yüceltilmiş", en güçlü sekiz Vala'yı [Manwe ve Varda, Ulmo, Yavanna ve Aule, Mandos, Nienna,'Orome3 belirten sözcük.

Arda : "Q: Diyar", Manwe'nin Krallığı olacak Dünya'yı ima eden sözcük.

[Ilûvatar tarafından Çocukları'nm yaşaması için tasarlanan Dünya. Valar, Görüntü üzerindeki çalışmalarını tamamladığında. Dış Deniz, Ekkaia ile kuşatılan Arda daire şeklinde ve düzdü; Karanlığın Duvarları ile çevrelenmişti. Birbirlerinden Belegaer ileftyrılan iki büyük kıtaya sahipti: Aman ve Orta Dünya. Üzerinde Arda'nın Örtüsü, atmosfer vardı. Dünya'nm Değişimi'nde, Ilûvatar, Aman'ı Arda'dan ayırdı ve Arda'yı bugün yaşadığımız küresel dünya haline getirdi. Denir ki. Son, geldiğinde, Arda ilk haline döndürülecektir.]

Arda Bahan ; {"Valar'ın Almaren'e yerleştiği ve Valar Lambalan'nın ışığı altında, yeşilliklerin ilk kez büyüdüğü dönem. Lambalar'in yıkılmasıyla sona erdi.]

Arda Huzuru : {Melkor'un Zincirleniji dönemi. Bkz. *Yavanna'mn Uykusu; Vaimor'un Doruk Dönemi.*]

Arda'nın tkinci Bahan : [Güneş ve Ay'ın ilk yükselişiyle bitkilerin ve ölümlü şeylerin. İnsanlar dahil, Yavanna'mn Uykusu'ndan uyanışı.]!

Arda'nın Örtüsü : [Atmosfer, Manwe'nin Arda'daki hüküm sahası.]

Ard-galen : "S: Yeşil Bölge" Dorthonion'un kuzeyindeki büyük çimenli düzlük, harap edilmesinden sonra *Anfaugtith* ve *Dor-nu-Fauglith* diye isimlendirilmiştir.

Aredhd : "S; soylu elf, Turgon'un kız kardeşi, Nan Elmoth'da Eöl tarafından tuzağa düşürüldü ve ona Maeglin'i doğurdu;

*Ar-Feiniel^* Noldor'un Ak Hanımı, Gondolin'in Ak Hanımı da denir. *Ar-Peiniel:* Bkz. *Aredhel. Arien :* "Q: Günışığı Bakiresi", Bir Maia, güçlü bir ateş ruhu, Valar tarafından

Güneş'e yol göstermesi için seçildi. *Ans :* "S: Köpüklenen" Doriath'ın güneyindeki nehir. *Aros Sığlıkları:* Bkz. *Arossiach*

Arossiach : "S: Aros Sığlıkları", Doriath'ın kuzeydoğu ucunun yakınlarında. *Arthad:* "S", Dorchonion'da Barahir'in on iki yoldaşından biri. *Amrnien :* "S", Orta Dünya'nın Sirion deltasının batısındaki kıyıları.

Yarmavadi'de Bilbo'nun şarkısı: "Earendil diye bir denizci vardı / Arvernien'de

gezinip duran... *(Yüzük Kardeıliği Il-\)* '

Ascar : "S: hızlı akan, aceleci", Ossiriand'da Geüon'a akan nehirlerin en kuzeyde

olanı, (daha sonra Doriath'ın hazineleri yüzünden *Rathlörid* dendi). *Astaldo :* "Q: Yiğit", Tulkas'ın unvanlarından biri. *Atalante:* ["Q: Yıkılmış"; *AkallaMth'ıa* Quenya'daki tam karşılığı] *Atanatdri:* "Q: İnsanların Babalan ; Edain. Bkz. *Atani. Atanı :* "Q: ikinci Halk", Valinor ilminde İnsanlara verilen isim, (tekili *Atan).* Ama

Beleriand'da uzun süre boyunca Noldor ve Sindar'm bildiği yegane İnsanlar, Elf

Döstları'nın Üç Hanedanı olduğu için, bu isim (Sindarin'de *Adan,* çoğulu *Edain)*

özellikle onları belirtir, bu yüzden Beleriand'a sonradan gelen. Dağların ötesinde

yaşadığı söylenen diğer İnsanlara nadiren atfedildi. Ama Ilûvatar'ın konuşmasında

anlamı "(genelde) İnsanlar"dır. *Alile :* "Q", Bir Ainu, bir Vala, Aratar arasında sayılır; demirci ve zanaatkarların

efendisi, Yavanna'nın eşi. [Arda'nın şekillenmesinin yanında yaptığı en önemli işler

arasında İki Lamba, Güneş'in ve Ay'ın kapları sayılabilir. Cüceleri yaratmıştır.

Daha çok Demirci, Yapıcı olarak isimlendirilir.] *Avari* : "Q; Gönülsüz, Reddedenler"; Cuivienen'den batıya yürüyüşe katılmayı reddeden

tüm elflere verilen isim. Bkz. *Eldar, Karanlık Elfler. Avathar :* "Q: Gölgeler", Aman kıyısında, Pelöri ve Deniz arasında, Eldamar Koyu'nun

güneyinde, Melkor'un Ungoliant ile buluştuğu terk edilmiş topraklat. *Ava* : CBkz. *Süvari.} Ayıran Deniz :* Bkz. *Belegaer. Ayrdq Şarkısı :* [Silmaril'e ulaşmak için Lûthien'den ayrılıp Angband'a doğru yola

çıkan Beren'in öleceğini düşünerek yazdığı şarkı.] *Azaghâl:* "K", Belegost Cüceleri'nin Efendisi; Nirnaeth Arnoediad'da Glaurung'u

yaraladı ve onun tarafından öldürüldü.

Balan : "İ", Yaşlı Beor'un Finrod'un hizmetine girmeden önceki adı.
Balar Koyu: "S", Beleriand'ıh güneyinde, Sirion nehrinin Deniz'e aktığı büyük koy.

Ayrıca, Cfrdan ve Gil-galad'ın Nirnaeth Arnoediad'tan sonra yaşadıkları koydaki

adanın Tol Eressea'nın kırılmış doğu boynuzu olduğu söylenir. *Balrog :* "S: Gücün İfriti (Q: *Valaraıtko)"y* Morgoth'a hizmet eden ateş ifriti. [Onun

tarafından ayartılan Maiar] *BaradEithel :* "S: Kaynağın Kulesi", Eithel Sirion'daki Noldor kalesi. *Bayad'Himras:* "S: Ak Boynuz Kulesi", Finrod'un Eglaresr'in batı burnunda yaptırdı. *Baragtınd:* "S", Morwen'in babası; Barahir'in yeğeni ve Dorthonion'daki on iki

yoldaşından biri. *Barahir :* "S: Kule Efendisi", Beren'in babası; Dagor BragoUach'da Finrod'u kurtardı

ve o da ona yüzüğünü armağan etti; Dorthonion'da öldütüldü. *Baran :* "S: Kızılımsı saç". Yaştı Beor'un büyük oğlu. *Bar-en-Danwedh* : "S: Fidye Evi", Cüce Mîm'in, Tûrin'e açtığında Amon Rûdh'dakı

evine verdiği isim. *Batı :*
[Ölümsüz Topraklar, Valinor.]
Batül: Bkz. *Anadûnt, Nthnenor.*
Batı'nm Efendileri \ Bkz *Valar.*
Baıglir : "S; Zorlayıcı", İVlorgoth'a verilen isimlerden biri. *Bekleyip Salonlar! :* Ölüler Evi; İVfandos'un salonları. *Beleg :* "S: Güçlü", Büyük bir okçu, Doriath'ın sınır muhafızlarının lideri; *Ctlthalion*

'Güçlüyay' diye anılır; Tûrin'in arkadaşı ve yoldaşı, ki onun tarafından öldürüldü. *Belegaer :* "S; Kudretli Deniz", Orta Dünya vç Aman arasında Batı'nm 'Büyük Deniz'i

ama genellikle *(Büyük) Deniz,* aynı zamanda *Batt Denizi, Büyük Sn* ve *Ayıran*

Deniz de denir. *Belegost:* "S: Büyük Kale", Cücelerin (Cüce dilinde adı *Gahilgathot)* Mavi Dağlar'daki

iki kentinden biri; . Bkz. *Kocakasaba. Belegund:* "S", Rıan'ın babası; Barahir'in yeğeni, Dorthonion'da on iki yoldaşından biri. *Beleriand:* "S: Balar Ülkesi"; Önce Balar Adası'na bakan Sirion deltası civarındaki

bölgeyi tanımlamak için kullanıldı, ama sonra Orra Dünya'nm kuzeybatısının

Drengist Körfezi'nin güneyindeki bütün kadim kıyısı, Hithlum'un güneyi ile

Mavi Dağlar'm doğu etekleri arasında kalan ve Sirion nehri rarafmdan Doğu ve

Batı Beleriand diye bölünen tüm iç toprakları kapsayarak yayıldı. Beleriand, İlk

Çağ'ın sonunda kargaşa içinde parçalanarak denizin altında kaldı, böylece geride

sadece Ossiriand (Lindon) kaldı. *Beleriand Savakları :* Birinci Savaş: bkz. *Güçler Sava§t.* [Burada C.T.'nin bir tutarsızlığı

var. Beleriand'm İlk Savaşı: Orklar ve Sindar arasındaki savaş olmalı. 6.45.} İkinci

savaş (Yıldızlar Akındaki Savaş: bkz. *Dagor-mân-Giliath).* Üçüncü savaş (Muhteşem Savaş: bkz. *Dagor Aglareh).* Dördüncü savaş (Ani Alev Savacı: bkz. *Dagor Bragollach).*

Beşinci savaş (Sayısız Gözyaşı: bkz. *Nimaeth Amoediad). Ulu Sava^ (Öfke Savap). Belthil:* "S: İlahi Parlaklık", Gondolin'de Telperion'a benzetilerek yapılan yapay ağaç. *Belthmnding* : "S", Cûthalion Beleg'in yayı, ki onunla gömülmüştür. *Beor :* "Ad: Kul", Yaşlı da denir; Beleriand'a giren ilk İnsan topluluğunun lideri;

Finrod'un kulu; (ayrıca *Insanlann En Eski Hanedanı* ve *Edain'm ilk Hanedan'ı* da denen) Beor Hanedanı'nm atası; bkz. *Balan. Bereg : "I",* Yaşlı Beor'un oğlu Baran'ın torunu (bu metinde belirtilmedi); Estolad'h

İnsanlar arasındaki anlaşmazlığın lideri; dağlan aşarak Eriador'a döndü. *Beren* : "î", Barahir'in oğlu; Thingol'un kızı Lûthien'e başlık parası olarak

Morgoth'un tacından bir Silmaril kesti; Angband'ın kurdu Carcharoth tarafından öldürüldü; ama ölümden dönerek Ossiriand'daki Tol Galen'de Lıîthien ile yaşadı ve Sarn Athrad'da Cücelerle savaştı. Elrond ve Elros'un büyük-büyükbabası, Nûmenor Krallarının atası. Ayrıca *Camlost, Enhamion* ve *Tek-elli* de denir. *Beri Topraklar :* Orta Dünya. Dy *Topraklar* ve *Biiyuk Topraklar* da denir. Bkz. *Endor. Bin Mağara :* Bkz. *Menegroth. Birinci Sava^ :* Bkz. *Güçler Savacı.*

Bor : "S", Doğudölleri reisi, üç oğluyla birlikte Maedhros ve Maglor'un hizmetine girdi. *Borlach :* "S: Alevlenen El", Bor'un üç oğlundan biri; kardeşleriyle birlikte Nirnaeth

Arnoediad'da öldürüldü. *Borlad:* "S: Elin Düzlüğü", Bor'un üç oğlundan biri; bkz. *Borlach. Boromir :* "S: Mücevherli El", Yaşlı Beor'un büyük torunu. Beren'in babası olan

Barahir'in büyükbabası, Ladros efendilerinin ilki. *Boron* : "S: Büyük El", Boromir'in babası. *Borthand:* "S", Bor'un üç oğlundan biri. Bkz. *Borlach, Borlad. Bokluk :* {Ilüvatar ve Yokoimaz Alev'in yokluğu. Melkor, Boşluk'ta Alev'i atayarak

dolaşmıştır, şüphesiz ki boşuna; Bâ, onun ortasına kuruldu, ama ondan yapılmadı.

Aynı zamanda Dış Boşluk, Zamandışı Boşluk, Ebedi Karanlık, Kadim Karanlık da denir. Belki de hiçlik.} *Bojluk'un Gecesi:* fBoşluk'un karanlığı, Yokolmayan Alev'in topyekün yokluğu.] *Bozulmuı Arda :* [Dünya; Arda'nın Melkor'un kötülükleriyle değişmiş hali.} *Bragollach :* bkz. *Dagor Bragollach. Brandir :* "S", Lakabı Topal; babası Handir'in ölümünden sonra Haleth'in Halkı'nın

yöneticisi; Nienor'a âşık; Tûrin tarafından öldürüldü. *Bregolas :* "S", Baragund ve Belegund'un babası; Bragollach'da öldürüldü. *Bregor :* "S", Barahir ve Bregolas'ın babası.

Brethil: "S: Gümüşi parıltılı huşağacı", Teiglin ve Sırion nehirleri arasındaki orman;

Haladin'in (Halerh Halkı) yerleştikleri yer. *Brilthor:* "S: Parıldayan Sel", Ossiriand'da Gelion'a akan nehirlerin dördüncüsü. *Brithiacb :* "S: Çakıllı Sığlık", Brethil Ormanı'nm kuzeyinde, Sirion üzerindeki sığhk. *Brithomhar:* "S: Brithon kenti", Beleriand kıyısındaki Falas Limanlan'nm kuzeyde olam. *Brithon :* "S: Çakıllar", Brithomhar'da Büyük Denize dökülen nehir. *Brodda :* "S", Nirnaeth Arnoediad'dan sonra Hûrin'ın akrabası Aerin'i karılığa alan

Hithlum'lu Doğudölü; Tûrin tarafından öldürüldü. *Bt/z: Gıcırdayan Bıız'un* kısaltılmış hali. *Biiyiiciiler :* Bkz. *Istari. Büyük Solucan :* Glaurung.

Büyük Topraklar : Orta Dünya. *Beri Topraklar,* Dy *Topraklar* da denir, Bkz. *Endor. Büyülü Adalar.* {.Gölgeli Denizler'deki adalar. Valar tarafından Ağaçlar'm ölümünün

ve Noldor isyanının ardından *Valinor'un Saklantıı'aıa* bir parçası yaratıldılar.

Üzerlerine ayak basan bir denizci Dünyanın Değişımi'ne kadar uyuyacaktı.]

Cabed-en-Aras : "S", Tûrin'in Glaucung'u öldürdüğü , Nienor'un ölmek için atladığı

Teiglin nehri üzerindeki derin uçurumsu geçit. (Teiglin Koyakları da denir.]

Bkz. *Cabed Naeramath Cabed Naeramarth : "S:* Korkunç Kadersizliğin Atlayışı", Nienor'un kayalıklarından

atlamasının ardından Cabed-en-Aras'a verilen isim. *Calacirya :* "Q'. Işık Yarığı", Peiöri dağlarında oluşturulan tek geçit, böylece İki

Ağaç'in ışığı Eldamar'a ulaştı. (Işık Geçiri de denir.] T'ûna'nın bulunduğu yer. *Calaqmndi:* "Q: Işığın Elfleri", Aman'da İki Ağaç'ın ışığında yaşayan ya da yaşamış

olan Elfler (Yüce Elfler). Bkz. *Moriqumdı* ve *Karanlık Elfler. Camlost:* "S: Boş-elli", Beren'in, Silmaril'siz bir şekilde Kral Thingol'e dönüşünden

sonra kendine verdiği isim. *Caragdûr :* "S: Karanlık Dişler", Eöl'ün atılarak öldürüldüğü, Amon Gwareth'in

(üzerine Gondolin şehrinin kurulduğu tepe) kuzeyindeki uçurum. *Caranthir :* "S: Kızıl Nehir", Feanor'un dördüncü oğlu. Esmer de denir; 'kardeşlerin

en serti ve en çabuk kızanı'; Thargelion'u yönetti; Doriath'a yaptıkları bir saldırıda

öldürüldü. *Carcharoth :* "S; Kızıl Dişler", Beren'in Silmaril'i taşıyan elini ısırıp koparan, Dünya'da yaşıyan en güçlü kurt; Angband'm Kurdu da denir; Doriath'da Huan tarafından öldürüldü. İsim metinde "Kızıl Ağız" olarak çevrildi. Bkz. *Anfauglir. Camii :* "S: Kızıl Nokta"; Kızıl renkli bir yıldızın adı. *Celeborn* (I) : "S: Gümüş Ağacı", Tol Eressea Ağacı'nın adı; Galathilion'un soyundan.

Celehom (2) : "S: Gümüş Ağacı", Doriath'lı Elf, Thingol'un akrabası; Galadriel ile evlenip Birinci Çağ'm ardından onunla birlikte Orta Dünya'da kaldı. Bilge de denir. *Cekbrimbor :* "S: Gümüşün Eli, Gümüş Yumruk"; Curufin'in oğlu, onun yaptıklarını onaylamayarak Nargothrond'da kaldı. İkinci Çağ'da Eregion demircilerinin en büyüğü sayılacaktı; Eiflerin Üç Yüzüğü'nü yaptı; Sauron tarafından öldürüldü. *Ceklırindal :* "S: Gümüşayak"; bkz. *Idril. Cekbros :* "S; Gümüş Köpük, Gümüş Yağmur"; Brethü'de, Geçişlerin yanında Dlmrost'ta Teiglin'e dökülen bir su akıntısı. *Cekgorm* ; Feanor'un üçüncü oğlu; Kumral denir; Dagor BragoUach'a dek kardeşi Curufın ile Himlad bölgesini yönetti; Nargothrond'da yaşadı ve Lûthien'i hapsetti; kurt köpeği Huan'ın efendisi; Menegroth'da Dior tarafından katledildi. *Cdon :* "S: Yükseklerden aşağıya akan su", Himring'den güneye akan nehir, Aros'un ayaklarından biri. *Cırdan :* "S: Gemiyapımcısı"; Sindar'ın en bilge kişilerinden biri; Teleti halkından, Falas'ın (Batı Beletiand kıyılan) efendisi; Nirnaeth Arnoediad'dan sonra Limanlar'ın yıkımı üzerine Gil-galad'la birlikte Balar Adası'na kaçtı; İkinci ve Üçüncü Çağlat boyunca Lhûn Körfezi'ndeki Gri Limanlar'ın muhafızı; Mithrandir'in gelişinde ona Ateş Yüzüğü'nü, Narya, emanet etti. [Sonuna dek Orta Dünya'da kaldı ve ak gemileriyle yelken açtı. Çok uzun boyluydu; Üçüncü Çağ'ın sonunda uzun sakallı ve yaşlı görünüşlü olarak anlatılır.} *Cirith Ninniach :* "S: Gökkuşağı Yarığı", Tuor oradan geçerek Batı Denizi'ne ulaştı; bkz. *Annon-in-Gelydh. Cirith Thoronath :* "S: Kartalların Yarığı", Glorfındel'in bir Balrog ile savaşıp birlikte dipsiz uçurumuna düştükleri, Gondolin'in kuzeyindeki dağlarda yüksek bir geçit. *Cirth :* "S; Rünler", Morgoth'un Zincirlenişi'nin üçüncü çağında ilk kez Doriath'lı Daeron tarafından tasarlanan alfabe. [Sindar tatafından pek kullanılmasa da Cüceler tarafından hızla benimsenip yayıldı.] *Coranar* : [S: güneş-devri"; Orta Dünya'daki Eldar tarafından kullanılan; bir astronomik yıla karşılık gelen süre. Güneş Yılı da denir.] *Corollaire :* "Q; Yeşil Tepecik, Yaz Tepeciği", üzerinde Valinor'un İki Ağacı bulunan tepecik ; *Ezellohar* da denir. *Crissaegrim :* "S: Ayıran Zirveler", zirvelerinde Thorondor'un kartal yuvalarının olduğu ve kimsenin geçemediği Gondolin'in güneyindeki dağlar. *Cuivi^nen* : "Q: Uyanış Suyu", Eiflerin ilk kez uyanıp Orome tarafından bulundukları Orta Dünya'daki göl. [S: Nen Echui] *Culûrim :* "Q: Altın Kız", Laurelin'e verilen isimlerden biri.

Curtifin : "Q: Güzel Saçlı Becerikli", Feanor'un beşinci oğlu. Becerikli denir; Celebrimbor'un babası. İsminin kökeni için bkz. *Feanor;* tarihi için bkz. *Cekgorm.*

Curufımue: "Q", bkz. F&Kor.

Cûthalion : "S: Güçlüyay" ; bkz. *Bdeg.*

Cüceler : [Orta Dünya'nın seslerle konuşan ırklarından ve Özgür Halklardan biri. Ilûvatar'ın Çocukları'nın gelişini beklerken sabırsızlanan Aule tarafından yaratıldılar. Kendilerine Khazâd adını verirler. Sindarin'de karşılığı Hadhod'dur ama Elfler onlara genellikle Naugrim (Nogothrim ya da Noegyth [tekili Nogoth] derler. Aynı zamanda Dağ Halkı ve Gonnhirrim de denir. Boyları 1.3 metre civarındadır. Yaklaşık 250 yıl yaşarlar ve 100 yaşlarına geldiklerinde evlenirler. Sayılan zaman içinde çok azaldı. Khuzdul adını verdikleri kendi dillerini konuşurlar.]

Cücelerin Yedi Bahaları: [Aule tarafından yaratılıp Ilûvatar'ın kutsadığı ilk yedi Cüce.]

Cücegazuv : "Cücelerin Çukuru". *Khazad-dûm'ua (Hafihodrond)* dilimize çevirisi.

Cüce Yolu : Ered Luin'den gelip, Nogrod ve Belegosr şehirlerinden Beleriand'a yönelen ve Sam Athrad sığlığmda Gelion Nehri'ni aşan yol. [Oradan yol ikiye ayrılıyor, biri kuzeye yönelip Nan Elmoth'ı geçerek Arossiach'a gidiyor, diğeriyse güneyden Doğu Beleriand'a ilerliyor. Eriador'dan Beleriand'a gelinebilecek en kolay yol. Edain de Beleriand'a girerken aynı yolu kullandı.]

Daeron : "S: Gölgeli, Gölgelenmiş", Kral Thingol'un ozanı ve baş ilimefendisi; Cirth'in (Rünler) tasarlayıcısı; Lûthien'e âşık oldu ve ona iki kez ihanet etti. *Dagnir :* "S; Bela, felaket", Dorthonion'da Barahir'in on iki yoldaşından biri. *Dagnir Glaurunga :* "S: Glaurung'un Felaketi", Tûrin'in mezar taşına kazınan unvanı *Dagor Aglareb :* "S: Muhteşem Savaş", Beleriand Savaşları'nın üçüncüsü. [Bu savaşın ardından Elfler Angband Kuşatması'nı oluşturdu.] *Dagor Bragollach :* "S: Ani Alev Savaşı"; Beleriand Savaşları'nın dördüncüsü. *Dagor-nuin-Giliath :* "S: Yıldızlar Altındaki Savaş", Beleriand Savaşları'nın ikincisi, Feanor'un Orta Dünya'ya gelişinin ardından Mithrim de gerçekleşti. *Dağlar :* Aman, Savunma ; *Pelori;* Doğudakiler : *Orocami;* Demir : *Ered Engrin;* Pus : *Hithaeglir;* Gölge ; *Ered Wethrin;* Dehşet : *EredGorgoroth. Daimin :* "S: Kızıl alev", Dorthonion'da Barahir'in on iki yoldaşından biri. *Deldmi'dth :* 'S: Gecegölgesinin Dehşeti'. Dorthonion'un (Taur-nu-Fuin) sonraki isimlerinden biri. *Demir Dağlar :* Bkz. *Ered Engrin. Demir Taç:* [Morgoth'un Orta Dünya'ya dönüşünün ardından Angband'da yaptığı ve üstüne Silmaril'leri yerleştirdiği taç. Ulu Savaş'ın ardından üstünde kalan iki Silmaril alınıp yeniden dövülerek Morgoth'un boynuna geçirilen halkaya

dönüştürüldü.] *Denethor* : "S: Çok hızh akan su. Sel", Len\ve'nin oğlu; sonunda Mavi Daglar'ı aşarak

Ossiriand'a gelip yerleşen Nandor Elflerinin lideri; Amon Ereb'de öldürüldü. *Dq Deniz :* {Dış Okyanus da denir; Ekkaia.} *Dı§ Topraklar :* Arda'da Aman'ın dışında kalan bölgeler. Genel olarak Orta Dünya

ima edilir. *Beri Topraklar* ve *Büyük Topraklar* da denir. Bkz. *Endor. Dipsiz Derinlikler :* [Ilûvacar'ın Zamandışı Salonları'nın derinlikleri.] *Dimbar :* "S: Kasvetli Yurt", Sirion ve Mindeb nehirleri arasındaki bölge. *Dimrost:* "S: Yağmurlu Merdiven" Brethil Ormanı'ndaCelebros'un çağlayanı; daha

sonra *Nen Girith* diye isimlendirildi. *Dior :* "S", Beren ve Lûthien'in oğlu, Elvving'in (Elrond'un annesi) babası; Thingol'un

ölümünden sonra Ossiriand'dan Doriath'a geldi; Beren ve Lûthien'in ölümünün

ardından Silmaril'i aldı; Feanor oğulları tarafından Menegroth'da öldürüldü.

Bkz. *Aranel* ve *Elmhil. Doğu Beleriand:* Beleriând'm Gelion'un batısı ile Sirion'un doğusunda kalan bölgesi;

Doriath, Dimbar, Nan Durgortheb, Dor Dinen, Himlad, Estolad ve

Taur-im-Duinath'ı içerir. Thingol ve Feanor Hanedanı tarafından yönetildi. *Doğudölleri :* Ayrıca Esmer insanlar da denir; Bragollach'ran sonra zamanla Dogu'dan

Beleriand'a girdiler ve Nirnaeth Arnoediad'da her iki tarafta savaştılar; Morgoth

tarafından Hithlum onlara yerleşim yeri olarak verildi ki burada Hador Halkı'nın

kalanlarına baskı yaptılar. *Dokuz :* [Gücün ve hürmetin reisleri; ama biri ayrıldı ve Sekiz'e indiklerinde *Aratar*

diye adlandırıldılar.] *Dolmed:* "S: Islak Zirve", Ered Luin'de büyük bir dağ. Cüce şehirleri olan Nogrod ve

Belegost'un yakınında. [Büyük olasılıkla Dünya'nın Değişimi sırasında yok oldu.] *Dor Caranthir :* "S: Caranthir'in Ülkesi"; bkz. *Thargelion. Dor-Cûarthol:* "S: Yay ve Miğfer Ülkesi"; Beleg ve Tûrin tarafından Amon Rûdh'da

saklandıkları yerden korudukları bölgenin ismi. [Amon Rûdh civarı, belki de

Talath Dirnen'in tamamı.] *Dor Daedeloth* : "S: Dehşetin Gölgesinin Diyarı"; Morgoth'un kuzeydeki topraklan. *Dor D men :* "S: Sessiz Topraklar"; Esgalduinve Aros nehirlerinin kuzeydeki kısımları

arasında bulunan, kimsenin yaşamadığı bölge. *Dor Tirn-i-Gninar : "S:* Yaşayan Ölünün Ülkesi"; Beren ve Lûthien'in Ölüler Evi'nden

dönüşlerinden sonra Ossiriand'da yaşadıkları Tol Galen civarındaki bölge. *Doriath :* "S: Çit Ülkesi", *(Dor lâth)* , Melian Kuşağı'nı ima ederek; önceleri Eglador

denirdi; Neldoreth ve Region ormankınndaki Thingol ve Melian'ın krallığı;

Esgalduin nehri üzerindeki Menegorth şehrinden yönetildi. Ayrıca *Ku^ak Diyarı*

ve *Gizli Krallık* da denir. *Dorlas :* "S: Yaprağın Efendisi", Brethil'de bir Haladin İnsanı; Tûrin ve Hunrhor ile
birlikte Glaurung'a saldırmaya gitti, ama korkarak geri çekildi; Topal Brandir
tarafından öldürüldü. *Dor-lâmin :* "S; Yankı Diyarı", Hithlum'un güneyinde, Ered Lömin ile Mithrim
Dağları arasındaki bölge, Fingon'un toprakları, tımar olarak Hador ailesine verildi
onların yurdu haline geldi; Morgoth'un egemenliğine geçtiğinde DogudöUeri'nin
yurdu yapıldı. *Dor-lömin'in Ejder Miğferi :* Hador Hanedam'nın nesilden nesile geçen en değerli şeyi,
Tûrin tarafından kullanıldı; ayrıca *Hador'un Miğferi* de denir. *Dor-nu-Fauglith* : "S; Boğucu Kül Altındaki Ülke"; bkz. *Anfauglith. Dorthonion :* 'S: Çamlar Ülkesi', Beleriand'm kuzey sınırlarındaki büyük ormanlık dağlık
bölge, sonraları Talur-nu-Fuin denilmiştir; *İki Kulede* (111-4) Ağaçsakal'ın şarkısı:
"Kışm tırmandım Dorthonion dağhklarmdaki çamlara." *Draugluin :* "S: Mavi Kurt", Morgoth ve Sauron'un kurtadamlarının en büyüğü.
Tol-in-Gaurhoth'da Huan tarafjndan öldürüldü. Beren ve Huan onun şekline
bürünerek Angband'a girdi. *Drengist:* "S", Hithlum'un batı duvarını oluşturan Ered Lomin'i delerek çıkan uzun
haliç. Feanor Hanedanı'ndan olan Sürgünler, Orta Dünya'ya oradan ayak basn. *Dıuilıven :* "S: Nehir parıltısı", Ossiriand'da Gelion'a birleşen nehirlerin beşincisi. *Dûnedain :* "S: Ban'nın Edain'i"; İkinci Çağ'ın başında Nûmenor'a yelken açıp oraya
yerleşen Edain İnsanları ve onların soyu. bkz. *Nûmenorean. Dungortheb :* Bkz. *Nan Dungortheb. Durin (I):* Cücelerin Yedi Babaları'nın en bilineni ve Üçüncü Çağ'ın en önemli Cüce
ailesi olan Durin Halkı'nın atası. Çok uzun süre yaşadığı için Ölümsüz Durin diye
isimlendirilir ve halkı tarafından bir gün yeniden yaşama döneceğine inanılır. *Durin (2) :* Khazad-dûm (Motia) Cüceleri'nin Efendilerinin isimleri. *DUnya'nın Çocukları :* Ilûvatar'ın Çocukları. *Dünya'nın Değipmi:* [Nümenor'un yıkılmasının ardından Aman'ın Arda'dan ayrılışı.
Ekkaia'dan yeni denizler, kıtalar oluştu; Arda küreselleşti.} *Dünya'ntn Duvarları:* [Ea ile Boşluk arasındaki sınır, üzerinde Karanlık'ın Kapıları
vardır. *Karanlık'ın Duvarları* da denir.]

Ed: "Q: Ol, Bırak Olsun"; Dünya, maddi Evren; Dünya'nın oluşmaya başlaması için Ilûvatar'ın söylediği sözler. Eâ, Arda'yı ve gökleri kapsar. Eâ'nın dışında Zamansız Salonlar ve Boşluk vardır.

Earendil: "Q: Denizin Aşığı". Yarı Elf, Kutlu, Parlak ve Denizci de denir. Tuor ve

Idril'in oğlu; Gondolin'in yağmalanmasından kaçmasının ardından Sirion deltasında Diot'un kızı Elwing ile evlendi; onunla birlikte Aman'a yelken açarak Morgoth'a karşı yardım için yalvardı; Beren'in Angband'dan aldığı Silmaril'i taşıyarak gemisi Vingilot ile göklerde yelken açtı. [Bir yıldız olarak Elflerin çok sevdiği Venüs'e karşılığı gibidir.}

E'drrdme: "Q: Deniz Kanadı", Idril ile binip Batı'ya yelken açan Tuor'un gemisi.

Eâruıen : "Q: Deniz Bakiresi" Thingol'ün kardeşi olan Alqualonde'li 01we'nin kızı; Noldor liderlerinden Knarfin ile evlendi. Çocukları Finrod, Orodreth, Angrod, Aegnor ve Galadriel, anneleri sayesinde Teleti kanına sahip olarak Doriath'a girmelerine izin verildi.

Ebedi Karanlık : [Boşluk]

Echoriath : "S: Kuşatan Dağlar"; Gondolin düzlüğünü kuşatan dağlar.

Ecthelion : "S", Gondolin'in yağmalanması sırasında Balroglann efendisi Gothmog tarafından öldürülen ve onu öldüren Gondolin'li Elf efendisi.

Edain : "S: İkinci-gelenler", Bkz. *Atani.*

Edbil: ["S: Elfler"; tekili *edhel;* Sindar'ın kendi dillerinde kendilerine verdikleri isim.]

Edrahil: "S", Finrod ve Beren'e maceralarında eşlik eden ve Tol-in-Gaurhoth zindanlarında ölen, Nargothrond'lu Elflerin reisi.

Eglador : "S; Terkedilmiş Topraklar" Melian Kuşağı ile çevrilmeden önce Doriath'ın adı; muhtemelen E.gto/'ismiyle bağlantılı.

Eglarest: "S; Terkedilmiş Kıyı", Beleriand'daki Elf Limanlan'nm güneyde olanı.

Eglath : "S; Terkedilmiş Halk". Asıl grupları *Aman'a* için yola çıktığında Elwe"yi (Thingol) aramak için Beleriand'da kalan Teleri'nin kendilerine verdikleri isim.

Eilinel: "S", Mutsuz Gorlim'in karısı.

Eithelİvrin : "S: Ivrin Pınarları", Ered Wethrin'in altında Narog'un kaynağı. [Aynı zamanda Ivrin Çağlayanları, Ivrin Gölcükleri de denir.]

Eithel Sirion : "Sirion'un Kaynağı", Ered Wethrin'in doğu yüzündeki Sirion nehrinin doğduğu yerler. Orada Fingolfin ve Fingon'un güçlü kalesi de (bkz. *harad Eithel)* vardır. [Nirnaeth Arnoediad'ın ardından kirletildi.]

Ejderler : {Devasa, güçlü, pullarla kaplı, uzun ömürlü, hazineler için açgözlü ve kötülük dolu yaratıklar. Gözleri bakanları büyüleyebilir, sözleriyse şeytani ve ayartıcıdır. Büyük olasılıkla yanında Silmaril'lerle Angband'a döndüğünde Morgoth tarafından üretildiler. Üç soyları biliniyor: Urulöki (Glaurung soyundan gelenler; nefeslerinden ateş saçabilir ama uçamazlardı), kanatlı ejderler (ilk kez Ulu Savaş sırasında görüldüler; ateş üfleyip uçabiliyorlardı) ve sadece Ered Mithrin'de görülüp ateş üfleyemiyen soğuk ejderler.]

Ekkaia : "Q", Arda'yı çevreleyen Dış Deniz'in Elf dilindeki adı; D;^ *Okyanus* ve *Kuşatan Deniz diye* de ima edilir ve Karanlığın Duvarları tarafından kuşatılır.

Elhereth : "S: Yıldız Kraliçesi", Varda'yı tanımlamak için kullanılan en yaygm Sindarin sözcüğü. Bkz. *Elentâri, Tintalle, Gilthoniel, Fanuilos, Kar-heyazı* '

Eldalie : "Q; Elf halkı"; *Eldar'a.* eşit anlamda kullanılır.

Eldamar : "Q; Elfyurdu", Aman'da Elflerin yerleştiği bölge. Aynı ismi taşıyan koy.*

Eldar : "Q; Yıldızların Halkı", Elflerin bir hikâyesine göre, bu isim Orome tarafından tüm Elflere verilmişti. Ama yalnızca Cuivienen'den (Orta Dünya'da kalsın veya kalmasınlar) batı yürüyüşüne katılan Üç Soyun Elfleri'ni (Vanyar, Noldor ve Teleri) belirtmek ve Avari'yi dışlamak için kullanılmaya başlandı. [Eldar, genellikle uzun boylu, gri gözlü, sarışın "Vanyar ve esmer Finarfın Hanedanı dışında kumraldır. Başlangıçta Quenya dilini konuşurlardı ama daha sonra Orta Dünya'ya giderler Sindarin'i geliştirdi.] Aman'lı ElRere ve herhangi bir zamanda Aman'da yaşamış tüm Elflere, Yüce Elfler *(Tareldar)* ve Işığın Elfleri *{Calaqmndi)* denildi; bkz. *Karanlık Elfler, umanyar.*

Etdarin : "Q: Eldar'a dair"; Eldar dil(ler)ini için kullanılır; rerimin oluşumu gerçekte *Yüce Eldarin* de denilen Quenya'y) iraa eder.

Eledhtven : "S; Elf pırıltısı"; bkz. *Mortven.*

Elemmfre (J) : "Q: Mücevher Yıldız", Varda tarafından yaratılan bir yıldız.

Elemmîre (2) : "Q", AWK£&nie'yi, yazan Vanya'nm adı.

Elende : "Q", Eldamar'ın bir başka adı.

Elenna : "Q: Yıldıza doğru"; İkinci Çağ'in başlangıcında Edain, Earendil'in (gökdekı yıldız olarak) rehberliğinde yelken açtığı için Nûmanor'a verilen bir isim.

Elentdri : "Q: Yıldız Kraliçesi", Varda'mn isimlerinden biri. Galadriel'in Lörien'dekı ağıtında *{Yüzük Kard^liği* II-8) böyle seslenilir. Bkz. *Elhereth, Tintalle'.*

Elenuı'e: "Q", Bir Vanya; Turgon'un karısı, Jdril'in annesi; Helcaraxe'den geçerken öldü

Elerrına : "Q; Yıldızlarla Taçlanmış"; Taniquetil.

Elf: Ilkdoğanlar, Ilûvatar'm İlk Çocukları. [Orta Dünya'daki ırkların en eskisi ve en soylusu. İlk Çağ'da iki gruba ayrıldılar; Eldar ve Avari. Üçüncü çağ'ın sonuyla birlikte İnsanların Egemenliği başladı ve Elfler gizli halk konumuna geldiler. Kendilerini Quendi: Konuşanlar diye isimlendirirler.} Bkz. *Uûvatar'tn Çocukları, Eldar, Karanlık Elfler, Ipğın Elfleri.*

Elf Dostları : Edain; İnsanların (Beor, Haleth ve Hador) Üç Hanedanı.

Elfyurdu: bkz. *Eldamar.*

Elrond: "S; Yıldızkubbesi". İlk Çağ'm sonunda îikdoğanlar'a ait olmayı seçen, Üçüncü Çağ'm sonuna dek Orta Dünya'da kalan; Earendil ve Elwing'in oğlu. Imladris'in (Yarmavadi) efendisi; Hava Yüzüğü'nün koruyucusu. *Efendi Elrond, Yarıelf Elrond.*

Elros : "S: Yıldızköpüğü". Earendil ve Elwing'in oğlu; İlk Çağ'in sonunda İnsanlar arasında sayılmayı seçen, çok uzun yaşayan Nûmenor'un ilk kralı *(Tar-Minyatur* diye çağrılır). *Elu :* Elwe'nin Sindarin biçimi.

Eluchil : "S: Elu'nun Varisi"; Beren ve Lûrhien'in oğlu Dior'un unvanlarından biri. *Elurid:* "S: Elu'nun Varisi"; Dior'un büyük oğlu; Feanor oğulları tarafından bir saldırıda Doriath'ta öldürüldü. *Elurtn :* "S: Elu'nun hatırlanışı" Dior'un küçük oğlu; kardeşi Elured ile öldürüldü. *Elwe :* "Q", Lakabı *Singollo* "Gri pelerin". Kardeşi 01we ile Cuivienen'den yapılan yolculuktaki Teleri lideri; Nan Elmont'ta kaybolana dek. Sonra Melian'la birlikte Doriath'ı yöneterek Sindar Efendisi oldu; Beren'den Silmaril'i aldı; Cüceler tarafından Menegroth'ta katledildi. Sindarin'de ismine *(Elit) Thingol* denir.

Bkz. *Thingol, Karanlık Elfler. Elwing :* "S: Yıldızserpincisi" Dior'un kızı; Silmaril'i yanına alarak Doriath'dan kaçtı; Sirion deltasında Earendil ile evlendi ve onunla Vaiinor'a gitti. Elrond ve Elros'un annesi. [Ak Elwing diye de bilinir. Kuşlarla konuşabildiği söylenir.]

Bkz. *hanthir hamath. Emeldir :* "S," Erkekyürekli Emeldir diye de bilinir; Barahir'in karısı, Tek-elli Beren'in annesi; Dagor Bragollach'ın ardından Beor Hanedanı'nm kadın ve çocuklarını Dorthonion'dan götürdü. (Kendisi de Yaşlı Beor'ün torunuydu ve babasının adı Beren'di; bu metinde belirtilmedi.) Eκ *Eıki Günler :* İlk Çağ. *Endor :* "Q: Orta Ülke"; Orta Dünya.

Engu'ar : "Q: Hastalıklılar"; Elflerin İnsanlara verdiği isimlerinden biri. *Eb'l:* "S", Karanlık Elf diye çağrılır; Nan Elmont'ta yaşayan ve Turgon'un kız kardeşi Aredhel ile evlenen demirci; Cücelerin arkadaşı; Anglachel (Gurthang) adlı kılıcı yaptı; Maeglin'in babası; Gondolin'de ölüme bırakıldı. *Eomve:* "Q", Maia'ların en güçlülerinden biri; Manwe'nin Habercisi ve Sancaktarı diye anılır; İlk Çag'm sonunda Morgoth'a saldıran Valar ordusunun lideri. *Ephel Brandir :* "S: Brandir'in dış çitleri"; Amon Obel üzerinde, Brandir'li İnsanların yerleşim yeri; ayrıca *Ephel* de denir. *Erchamion :* "S: Tek-elli", Angband'dan kaçışının ardından Beren'e verilen unvan. *Ered Engrin :* "S: Demir Dağlar", uzak kuzeydeki Melkor tarafından yükseltilip kar ve buzla kaplanan dağlar. *Ered Gorgoroth :* "S: Dehşet Dağları"; Ungoliant ve soyu yaşadığı için bu adı almıştır.

Nan Durgortheb'in kuzeyindeki dağlar; kısaca *Gorgoroth* da denir. [Bu.dağları aşan tek kişi Beren olacaktı.}

Ered hindon : "S: Mağrur Şarkı Dağlan", diğer adı *Ered* Lam, Mavi Dağlar. *Ered Lömin :* "S: Yankıyan Dağlar", Hithlum'un batı duvarını oluştururlar. *EredLuin :* "S; Mavi Dağlar", *EredLindon* da denir. îlk Çağ'ın sonundaki yıkımın

ardından Orta Dünya'nm kuzeybatı kıyı alanını oluşturdu. *Ered Nimrais :* "S: Ak Boynuz Dağları"; Ak Dağlar; Puslu Dağlar'm güneyinde,

doğudan batıya uzanan dağlar. *Ered 'Wethrıtı* : "S; Gölge Dağlan, Gölgeli Dağlar"; Dor-nu-Fauglith'in (Ard-galen)

batı sınırını oluşturan; Hithlum ve Batı Beleriand arasında engel oluşturan,

büyük kıvrılan dağlar. *Ereiniou :* "S: Kralların Oğlu", Fingon'un oğlu, çoğunlukla *Gil-galad adıyla* bilinir. *Erellond* : "S", Yolculuğunda Eârendil'e eşlik eden üç denizciden biri. *Eressid :* Bkz. *To/ Eressea Eriador :* "S", Puslu ve Mavi Dağlar arasında uzanan bölge; ki Arnor Krallığı uzanır,

ayrıca Hobbitlerin Shire'ı denir. *Er» :* "Q: Tek Olan", "Yalnız Olan"; Ikıvatar. *Eruhîni:* "Q-. Eru'nun Çocukları". *Esgalduin :* "S; Perde altındaki nehir", Neldoreth ve Region ormanlarını bölen, Sirion

nehrine birleşen Doriath nehri. Elf-nehri de denir. Büyülü bir nehirdir. *Esgalduin Köprüsü :* Bkz. *latıt laur. Eski Günler :* İlk Çağ; *Eneski Giinler* de denir. [Başlangıçta İlk Çağı belirtmek için

ama Dördüncü Çağ'ın sonunda bazen önceki tüm çağları anlatmakta kullanıldı.] *Eski Irk :* Elfler. *Eski Kral*: Manwe. *Eski Soy :* Elfler.

EsOTcr *insanlar :* [Bkz. DogudöUeri.] *Este:* "Q; Dinleniş"; bir Ainu, Valie, Irmo'nun karısı. *Estolad:* "S: Karargâh", Beor ve Marach'ı izleyen İnsanların, Mavi Dağlar'ı aşarak

fieleriarid'a girdikten sonra yerleştikleri Nan Elmoth'un güneyindeki topraklar. *Ezellohar* : "Q", "Valinor'un İki Ağacı'nın bulunduğu tepecik; *Corollaire de* denir.

Faelivrin : Gwindor'un Finduilas'a verdiği isim.
Falas : "S; Kıyı", Beleriand'ın batı kıyıları; Nevrast'ın güneyi.
Falathar : "S: Kıyının Efendisi", Eârendil'e yolculuğunda eşlik eden üç denizciden biti! I
Palathrim : "S; Kıyı halkı", Falaslı Teleri Elfleri, efendileri Cı'rdan'dır. [Orta Dünya'nın I
ilk gemi yapımcıları ve denizcileridir. Aynı zamanda Falas Elfleri ve Liman Elfleri!
de denir.}

Falmari : "Q: Dalgaların halkı". Deniz Elfleri; Orta Dünya'dan ayrılıp Batı'ya giden
Teleri halkına verilen isim. *panuilos :* ["S: daima kar kadar beyaz meleksi şekil"; Varda'nm Elflere görünüşü
yüzünden kazandığı isim, genellikle 'Kar-beyazı' olarak çevrilir.} *Faroth :* Bkz. *Yüce parotb, Taur-en-Faroth. Feanor :* "S: Ateşin Ruhu", Finvve'nin en büyük oğlu (Finwe ve Miriel'in tek oğlu),
Finarfin, Fingolfin'in üvey kardeşi; Noldor'un en önemlisi, ayaklanmalarının lideri;
Feanor alfabesinin tasarlayıcısı; Silmaril'Serin yaratıcısı; Mithrim'de Dagor-nuin-
Giliath'da öldürüldü. İsmi *Curufintvi'yAi {curu* 'beceri') ve bu ismi beşinci oğlu
Curufın'e verdi; ama o daima annesinin verdiği isimle bilindi. (Q: *Feandro). Feanor Oğullan : Maedhros, Maglor, Celegorm, Caranthir, Curufin, Amrod* ve *Amras.*
Özellikle babalarının ölümünün ardından grup olarak bahsedilirler. *Feanttıri :*. "Q: Ruhların Efendileri", Nâmo ve Irmo adlı Vala'lar. *Fdapınd:* "S; Mağara Yontucusu", Nargothrond'u kurmasının ardından Kral Finrod'a
takılan isim; kökeninde Cüce diline ait bir sözcük, *(felak-gundu)* ama metinde
Mağaraların Efendisi diye çevrildi. Bkz. *Finrod. Feryat Yılı :* [Nirnaeth Arnoediad'ın yapıldığı yıl.} *Finarfin* : "Q; Soylu Saç", Finwe"nın üçüncü oğlu; Feanor'un üvey kardeşlerinin
küçüğü; Noldor Sürgünü'nden sonra Aman'da kalarak halkının kalanını Tirion'da
yönetti. Noldor prensleri arasında sadece o ve çocuklarının altın rengi saçları vardı
ki bunu bir Vanya olan annesi Indis'ten almıştı, bkz. *Vanyar. Finduilas :* "S: Yaprak-akışlı Saç", Orodreth'inkızı, Gwindor tarafından sevildi
Faelivrin adı verildi; Nargothrond'un yağmalanmasında esir düştü, Teiglin
Geçişleri'nde Orklar tarafından öldürüldü. *Fingolfin :* "Q: Saç Pelerin", Finwe'nin ikinci oğlu; Feanor'un üvey kardeşlerinin
büyüğü; Beleriand'daki Yüce Noldor Kralı; Hitlum'da yaşadı; Morgoth tarafından
öldürüldü. ,

Fingon : "S: Altınsaçlı Komutan", Fingolfin'in en büyük oğlu. Cesur denir;
Maedhros'u Thangoridrim'den kurtardı; babasının ölümünün ardından Yüce
Noldor Kralı oldu; Nirnaeth Arnoediad'da Gothmog tarafından katledildi. *Finrod:* "S; Altınsaçlı Şampiyon", Finarfin'in en büyük oğlu; "Güvenilir" ve
"İnsanların Arkadaşı" da denir. Nargothrond'un kurucusu ve kralı, bu yüzden
Felagund diye de çağrıldı; Mavi Dağlan geçen ilk İnsanları, Ossiriand'da karşıladı;
Dagor Bragoüach'da Barahir tarafından kurtarıldı; Beren'e macerasında eşlik
ederek Barahir'e kefaretini ödedi; Beren'i savunurken Tol-in-Gaurhoth zindanında
öldürüldü.

Pinuı'e: "Q: Saç", Cuivienen'den batıya yolculuk sırasında Noldor lideri; Aman'daki Noldor Kralı; Feanor, Fingolfın ve Finarfin'in babası, Formenos'ta Morgoth tarafından öldürüldü.
Firimar : "Q: Ölümlüler", Elf dilinde İnsanlara verilen isimlerden biri.
Pormenos : "Q; Kuzey Kalesi", Vaiinor'un kuzeyindeki Feanor ve oğullarının kalesi; Feanor'un Tirion'dan sürülmesi üzerine kuruldu.

Gahilgathol: "K", Bkz. *Be'kgost.*
Galadriel: "S: Işığın Hanımı, Parıldayan Çelenkle Taçlanmış Kız", Finarfın'in kızı;
Felagund Finrod'un kız kardeşi; Noldor ayaklanmasının liderlerinden biri;
Doriath'lı Celeborn ile evlenip İlk' Çağ'ın ardından onunla birlikte OrtaDünya'da
kaldı; Lothlorien'de Suyun Yüzüğü'nün Nenya koruyucusu. *Galathilion :* "S: Işıldayan Ak Ağaç", Tirion'un Ak Ağacı, Vanyar ve Noldor için
.Yavanna tarafından Telperion'un görüntüsünden yaratılan ağaç. *Galdor :* "S: Işıldayan Efendi", Uzun, diye anılır; Lorindol Hador'un oğlu ve onun
ardından Dor-lömin'in efendisi; Hurin ve Huor'un babası; Eithel Sirion'da
öldürüldü. *galvorn* : "S: Parıldayan siyah", Eöl tarafından tasarlanan metal. *Geliotı :* "S: Akış" Doğu Beleriand'ın büyük nehri; Himring ve Rerir Dağı'ndan
doğar ve Mavi Dağlar'dan akan Ossiriand nehirleri tarafından beslenir *Gelmir(l) :* "S: Akan Mücevher", Nargothrond'lu Elf; Gwindor'un kardeşi,
Bragoüach'da esir edildi ve Eithel Sirion'un önünde Nirnaeth Arnoediad'dan önce
muhafızları kışkırtmak için öldürüldü. *Gelmır (2)* : Angrod'un halkından bir Elfı, Arminas'la birlikte Orodreth'i uyarmak
için Nargothrond'a geidi. *Gıcırdayan Buz* : Bkz. Helcaraxe.
Gildor : "S; Yıldız Efendisi", Dorthonion'da Barahir'in on iki arkadaşından biri. *Gil-Estel:* "S; Umudun Yıldızı", Gemisi 'Vingilot'la Orta Dünya'nın göklerine ilk
yükselişinde Eârendil'e verilen isim. *Gil-galad:* "S: Parlaklığın Yıldızı", Fingon'un oğlu Ereinion'a verilen isim.
Turgon'un ölümünün ardından Orta Dünya'da Noldor'un son Yüce Kralı oldu.
İlk Çağ'ın bitişinden sonra Lindon'da kaldı. Elflerin ve İnsanların yaptıkları Son
İttifak'ın Elendil ile birlikte lideri oldu, onunla birlikte Sauron ile yapılan savaşta
öldürüldü. *Gilthoniel:* ["S: Yıldız-yakıcısı", Varda'mn isimlerinden biri. Bkz. *Elbereth, Elentâri, Tintalİe', Fanıiilos, Kar-beyazı.} Ginglith :* "S", Batı Beleriand'da Narog nehrine karışan bir nehir.

Gizli Ate^ : [Kutsal Ruh; Ilûvatar'ın Yaratışı'na yaşam ve beden kazandıran kudret.
Gizli Ateş, çok büyük olasılıkla Yokolmaz Alev ile aynıdır.] *Gizli Krallık :* Doriach ve Gondolin'e verilen isim. *Glatırung :* "S", Morgoth'un ejderlerinin ilki. *Ejderlerin Bahası* denir; Bragollach,
Nirnaeth Arnoediad ve Nargothrond'un Yağmalannıasında savaştı; Tûrin'in ve
Nienor'un üzerine büyüsünü yaydı; Cabeden-Aras'ta Tûrin tarafından öldürüldü.
Büyük Solucan ve *Morgoth'un Solucanı* da denir. *Glingal:* "S: Asılmış Alev", Gondolin'de Turgon'un yaptığı Laurelin'in görüntüsü. *Glirhuin :* "S: Karanlığın Şarkısı", Brethil'ü bir ozan ve kâhin. *Gloredhel:* "S; Altın Elf, Dor-lömin'li Lorindol Hador'un kızı ve Galdor'un kız kardeşi;
Brethil'li Haldir ile evlendi. *Glorfindel:* "S: Altınsaçh", Şehrin yağmalanmasından kaçarken Cirith Thoronarh'da
bir Balrog ile döğüşerek ölen Gondolin'li Elf *Golodhrim :* "S: Noldo halkı"; Noldor'un Sindarin karşılığı. Q: No/(S?» = S: *Golodh*
(çoğulu *Gelydh)* ve *-rim* çoğul ekidir. Bkz. *Annon-in-Gelydh,* Noldor Kapısı. *GondoUn :* ""S; Saklı Kaya"; (bkz. *Ondolindi).* Kuşatan Dağlar tarafından çevrelenen
Kral Turgon'un gizli şehri. *Gondolin'in Dq Kapısı :* [Kaçış Yolu'nun kapılarından biri. Saklı Kapı da denir.] *Gondolindrim :* "S: Gondolin Halkı".
Gonnhirrim : "S: Taşın Efendileri", Cüceler tanımlamak için kullanılır. *Gorgoroth : "S>:'Deh^stYm" ,'Sıkz. EredGorgoroth. Gorlim :* "S", Mutsuz da denir; Dorthonion'da Barahir'in on iki yoldaşından biri.
Karısı Eilinel'in bir'ğörüntüsü sayesinde tuzağa düşürüldü ve Barahir'in gizlenme
yerini Sauron'a anlatır. *Gorthaur :* "S: Korkutucu Nefret"; Sauron'un Sindarin ismi; Zalim diye de anılır. *Gorthol:* "S: Korkutucu Miğfer", Dor-Cuarthol'un ülkesinde İki Reis'ten biri olarak
Tûrin'in aldığı ad. *Gothmog* ; Balroglarm efendisi; Angband'ın yüksek reisi; Feanor'u, Fingon'u ve
Ecthelion'u katletti, Ecthelion tarafından öldürüldü. [Onu koruyan kişisel Troll
muhafızlarına sahiptir.] (Aynı isim Üçüncü Çağ'da Minas Morgui'un Muhafızı
tarafından da kullanıldı; *Kral'ın Dönücü* V-6) *Gölgeli Denizler :* [Belegaer'in kuzeye uzanan. Aman kıyılarının güneyine doğru olan
kısmı. Gölgeli Denizler başlangıçta Ağaçlar'ın ışığının ulaşmaması yüzünden bir
doğa olayıydı ama Ağaçlar'ın zehirlenişinin, Noldor isyanının ardından sersemletici
puslar ve karamsarlaştırıcı karanlıklarla, *BüyiUii Adalar'\s.* donatılıp *Valinor'un Saklaniji'mn* bir parçası haline getirildi.} *Gri Elfler :* Sindar.

Gri Pelerin ; bkz. *Singollo, Thingol.*
Gri Elfdili: Bkz. *Sindarin.*
Gri Elfkr : Bkz. *Sindar.*
Gri Limanlar: bkz. Limanlar, *M-ithlond,*
Grond : Morgorh'un büyük topuzu ki Fingolfin'le savaşırken onu kullanmıştır;
"Ölüler Diyan'nın Çekici" de denir. Daha sonra Minas Tiridi Kapıları'na karşı
kullanılan koçbaşına da bu isim verilmiştir. *Guilin :* "S; Uyanış Şarkısı", Gelmir ve Gwindor'un babası, Nargothrond'lu elf. *Gundor :* "S", Hador Lorindol'un küçük oğlu, Dor-lömin'in efendisi; BragoUach'da
Eithel Sirion'da babasıyla birlikte öldürüldü. *Gunhang :* "S: Ölüm Demiri", Nargothrond'da Tûrin için yeniden dövülmesinin
sonra Beleg'in kılıcı Anglachel'e verilen isim. Kılıç Tûrin tarafından ise *Mormegil*
diye isimlendirildi. *Güçler Savajt:* [Yeni uyanan Elfleri korumak için Melkor ve Valar arasında yapıldı.
Bu savaşın sonucunda Utumno yıkıldı ve Melkor'un Zincirlenişi gerçekleşti.] *Giimüj Çiçeği :* Ay,,Telperion'un çiçeğinden yaratıldığı için bu isimle de anılır. *Giinei Yılları :* [Coranar; Güneş'in yükselişinin ardından kullanılan zaman birimi,} *Gilmfin Çocukları :* insanlar. *Gtuindor :* "S", Nargothrond'lu Elf, Gelmir'in kardeşi; Angband'da esir edildi ama
kaçtı; Tûrin'in kurtarılmasında Beleg'e yardım etti; Tûrin'i Nargothrond'a getirdi;
Orodreth'in kızı Finduilas'ı sevdi; Tumhajad Savaşı'nda öldürüldü.

a

Hadhodrond : Khazad-dûm'un (Moria) Sindarin'deki ismi.
Hador : "Ad: Parlak", Akınkafa = *Lorindol* veya *Alttnsaçlt Hador* da denir. Dor-lomin'in
efendisi; Fingolfîn'in kulu; (Hûrin'in babası olan Galdor'un babası; Bragoüach'ta
Eithel Sirion'da öldürüldü; Hador Hanedanı'na *Edain'in Üçüncü Hanedanı* denir. *Haladin :* Beleriand'a giren İnsanların ikinci grubu; sonradan *Hakth'in Halkı* dendi,
Brethil Ormanı'nda yaşadılar, *Brethil'li İnsanlar* da denir. *Haldad:* Thargelion'da Orkların saldırısına karşı halkını savunan Haladin lideri ve
orada öldürüldü; Haleth Hanımı'nm babası. *Haldan :* "S: Uzun Demirci", Haldar'ın oğlu; Haleth Hanımı'nm ölümünden sonra
Haladin lideri. *Haldar* : Haldad'ın oğlu, Haleth Hamını'nm erkek kardeşi; babasıyla birlikre
Thargelion'a yapılan bir Ork saldırısında öldürüldü. *Haldir :* "S; Uzun Gözcü", Brethil'li Halmir'in oğlu; Dor-16min'ü Hador'un kızı
Glöredhel ile evlendi; Nirnaeth Arnoediad'da öldürüldü.

Hakth : Haleth Hanımı da denir; Thargelion'dan Sirion'un batısındaki topraklara

kadar Haladin (ki yaptıkları sonucunda Haleth'in Halkı diye adlandırıldı) lideri. *Haleth'in Halkı* : Bkz. *Haladin* ve *Haleth. Halmir :* "S: Uzun Mücevher", Haladin Efendisi, Haldan'ın oğlu; Doriath'lı Beleg'le

Dagor BragoUach'tan sonra Sirion Geçiti'nden güneye gelen Orklan yendi. *Handır :* Haldir ve Glöredhel'in oğlu. Topal Brandir'in babası; Haldir'in ölümünden

sonra Haladin efendisi; Orklarla olan savaşta Brerhil'de öldürüldü. *Hareth :* "Q: Hanım", Brethil'li Halmir'in kızı; Dor-lömin'li Galdor ile evlendi.

Hurin ve Huor'un annesi. *Halhaldir:* "S", Genç denir; Dorchonion'da Barahir'in on iki yoldaşından biri. *Hathol:* Lorindol Hador'un babası. *Haudh-en-Anven :* "S: Hanım Höyüğü", Brethil Ormanı'nda Haleth'in gömüldüğü

höyük. *Haıdh-en-Elleth :* "S: Elfkızının Höyüğü", Teiglin Geçişleri'nin yanında Finduilas'ın

gömüldüğü höyük. *Haıdh-en-Ndengin* : "S: Katledilenler Höyüğü", Nirnaeth Arnoediad'da ölen Elflerin

ve İnsanların bedenlerinin yığılarak yapılan, Anfauglith düzlüğündeki tepe. *Haudh-en-t^irnaeth* : "S; Gözyaşları Höyüğü", *Haı/dh-en-Ndengin"m* başka bir adı. *Helcar :* "Q: buz-soğuğu", Orta Dünya'nın kuzeydoğusundaki İç Deniz; orada daha

önce lUuin'in yükseldiği dağ bulunuyordu; Elflerin ilk kez uyandığı Cuivienen

gölü, bu denizde bir koy olarak anlatılır. *Hdcaraxe :* "Q; Buz-dişleri", Araman ve Orta Dünya arasındaki boğaz; ayrıca

Gıcırdayan Buz diye de isimlendirilir. *Hekvorn* ; "S: Kara Cam", Caranthır'in yaşadığı, Thargelion'un kuzeyinde Rerir

Dağı'nın altında bir göl. *Helluin :* "Q: Buz mavisi". Mavi bir yıldız; Sirius
yıldızı,

Hildor : "Q; Takipçiler"; Iluvatar'ın Genç Çocukları, İnsanların Elf dilindeki adı: *Hildorien :* "Q: Hildor ülkesi", İnsanların (Hildor) ilk kez uyandığı Orta Dünya'nın

doğusundaki ülke. *Himlad :* "S: Serin Düzlük", Aglon Geçiti'nin güneyinde Celegorm ve Curufin'in

yerleştiği bölge. *Himring :* "S: Serin-soğuk", Üzerinde Maedhros'un kalesinin olduğu
Maglor

Boşluğu'nun batısındaki büyük tepe; metinde "Daimsoğuk" diye çevrildi. *Hı'ni Ilüvatar :* Q; Iluvatar'ın Çocukları. *Htrilorn :* "S: Hanım Ağacı", Luthien'in hapsedildiği, Doriath'daki üç gövdeli büyük

kayın ağacı. *Hîsilöme :* "Q: Puslar Ülkesi"; Hithlum.

Hithaeglir : "S; Puslu Zirveler Hattı": Puslu Dağlar veya Pus Dağları.

{Yüzüklerin Efendisi'ndeki haritada *Hithaeglin'm* şekli hatalıdır. C.T.) *Hitlum :* "S: Pus Ülkesi", doğuda ve güneyde Ered Wethrin, batıda Ered Lomin ile

sınırlanan bölge; bkz. *Hısilâme. Huan :* "S: Büyük Köpek", Orome'nin Celegorm'a verdiği Valinor'un büyük kurt

köpeği; Beren ve Lûchien ile dost olup onlara yardım etti; Carcharoth tarafından

öldürüldü. *Hunthor :* "S", Brethil'ii bir Haiadin; Cabed-en-Aras'ta Glaurung'a yapıyan saldırıda

Tûrin'e eşlik etti ve başına düşen bir kaya sonucunda öldü. *Huor :* "S", Dor-lomin'li Galdor'un oğlu; Rıan'm kocası ve Tuor'un babası; kardeşi

Hurin ile Gondolin'e gitti; Nirnaeth Arnoediad'da öldürüldü. *Hurin* : "S", *Thalion,* "Metin", "Güçlü" diye de anılır. Dor-lömin'li Galdor'un oğlu,

Morwen'in kocasi, Türin ve Nienor'un babası; Dor-lomin'in efendisi, Fingon'un

kulu. Kardeşi Huor'la Gondolin'e gitti; Nirneath Arnoediad'da Morgoth tarafından

esir edildi; uzun yıllar boyunca Thangorodrim üzerinde oturtuldvı; bırakılmasının

ardından Nargothrond'da Mîm'i öldürdü ve Nauglamîr'i Kral Thingol'e getirdi. *Hüküm Çemberi :* Bkz. *M4hanaxar. Hyarmentir :* "Q: Güneyin Gözcüsü", Valinor'un güneyindeki en yüksek dağlar.

lant latır : "S: Eski Köprü", Doriath'ın kuzey sınırında, kadim yol üzerinde bulunan Esgalduin üzerindeki taş köprü; ayrıca *Esgaldtıin Köprüsü* de denir. [Noldor'un Beleriand'a dönüşünden yıllar önce, büyük olasılıkla Cüceler tarafından inşa edilmiştir.]

Ihj» : Ufacık Cüce, Mîm'in oğullarından biri.

Idril: "S: Kıvılcımlanan Parlaklık", Turgon ve Elenwe'nin kızı (tek çocuğu); Tuor'un karısı, Earendil'in annesi ki onunla birlikte Gondolin'den kaçarak Sirion deltasına kaçtı; oradan da Tuor'la birlikte geriye dönmemek üzere Batı'ya yelken açtılar. *Celebrindal* 'Güınüşayak' diye de anılır.

Illuin : "Q: Mavi yıldız", Aule tarafından yapılan "Valar lambalarından biri. IUuin, Orta Dünya'nm kuzey kısmına dikildi ve Melkor tarafından yıkılmasının ardından yerinde Helcar İç Denizi oluştu.

llmare: "Q; Yıldız Evi", Bir Maia, Varda'nın hizmetçisi.

llmarin : "Q: Yüce Göklerin Konağı", Manwe ve "Varda'nın Taniqueti!'in zirvesinde bulunan konağının adı.

İlmen : "Q: Yıldızların Bölgesi", Gökyüzünün üstleri, yıldızların bulunduğu yer.

Ilı'ıvatar : "Q: Herkesin Babası", Eru.

Ilûvatar'ın Çocukları: Aynı zamanda *Eru'm/n Çocukları; Hini Ilûvataro* ve *Eruhîni* sözcüklerinin dilimizdeki karşılığı; İlkdoğanlar ve Takipçiler, Elfler (Ilûvatar'ın İlk Çocukları) ve insanlar (Ilûvatar'ın Genç Çocukları). Aynı zamanda *Çocuklar, Yeryüzü'nün Çocukları, Dünya'nın Çocuklan*\e *İki Soy* diye de isimlendirilirler.

Ilûvatar'ın Görüntüsü: *[Aınulınclal'e'in* görsel hali. Ilûvatar tarafından Ainur'a yaptıkları müziğin doğasını göstermek için yaratıldı. Her Ainu, Müzik'in yalnızca kendi yaptığı bölümünü biliyordu, sadece Görüntü'nün içinde Ea'nın bütün dokusunu kavrayabildiler. Görüntü üzerine bildikleri çok önemliydi, çünkü onların Arda'yı şekillendirirken yaptıkları şeylere yön verdi. Pek çok Ainu, bu görüntüyü sevdiği için Ilûvatar, onları içine göndererek Eâ'yı yaratır. Üçüncü Çağ'ın bitiminde önce Görüntü'nün kesildiği söylenir.]

Irnlach : "S: Yıldızların Sıçrayan Alevi", Amlach'ın babası.

Imladrh : "S: Yarığın Derin Vadisi"; Puslu Dağlar'm üzerinde Elrond'un yaşadığı vadi; Yarmavadi.

indis : "Q", Bir Vanya,]ngwe'nin yakın akrabası; Finwe'nin ikinci karısı, Fingolfin ve Finarfin'in annesi.

Ingıue: "Q", Elflerin Cuivienen'den batıya yaptıkları üç yolculukta ilk topluluğun, Vanyar'ın lideri. Aman'da Taniquetil'de oturdu ve tüm Elflerin Yüce Kralı olarak kabul edilir.

Irmo : "Q: Arzulatıcı, Arzunun Efendisi"; Genellikle yaşadığı yerin adı olan Lûrien diye çağrılan Valâ'nın gerçek adı.

İsil: "Q: gümüşi parıütı"; Ay. [S: *IthH*\

htarı: "Q" Büyücüler. Bkz. *Curunir, Saruman; Mithrandir, Gandalf, Olârin; Radagast.*

İpk : [Karanlık'ın ya da Gölge'nin karşıtı. Ilûvatar'ın varlığı, onun iradesinin ya da yarattıklarının güzelliğinin onaylanması, özellikle İki Ağaç'ta.]

Ipk Geçiti : Bkz. *Calacirya.*

Işıksızlık : [Ungoliant'ın kudreti ve ürettiği şey; bütün ışığı yutup yok eden nüfuz edilemez bir karanlık. Ungoliant'ın Bulutu, Gölge ve Karanlık da denir.l

Ipğın Elfleri: Bkz. *Calaquendi.*

Ivrin : Ered Wethrin'in eteklerindeki, Narog nehrinin doğduğu gölcükler ve çağlayanlar. Bkz. *Eithel Ivrin.*

İç Denizler : [Ekkaia'nın tersine; Orta Dünya'nın iç denizleri ve Belegaer'in kıyılarına yakın olan suları] *îki Reis :* [Tûrin ve Beleg. Talath Dirnen'in İki Reisi olarak da söylenir.} *iki Soy :* Elfler ve İnsanlar. *Ikincidoğanlar* : Ilûvatar'ın Genç Çocukları, İnsanlar.

îlk Çağ : [Orta Dünya'nın kaydedilmiş çağlarının ilki. Arda'nın tamamlanmasıyla ya da Elflerin uyanışıyla başlıyor. Güçler Savaşı ve Büyük Yolculuk dışında başlangıç dönemlerine dair çok fazla bilgi yoktur. Ulu Savaş'ın ardından Morgoch'un Eâ'dan sürülmesiyle sona erdi. Aynı zamanda Eski Günler ya da Eıi eski Günler diye de bilinir.}

İlk Gün : [İki Ağaç'ın ilk kez çiçeklenip solması]

îlk, Savaı: [Eâ'da Valar ve Melkor arasındaki ilk çekişme. Melkor, Valar'ın Arda'yı tamamlamasına engel oluyordu ve Tulkas'ın gelişiyle kaçtı. Bu arada tasarlanandan farklı olsa da Arda şekillendi.]

İlkdoğanlar : Hûvatar'm İlk Çocukları; Elfler.

İnsanlar : Bkz. *Atanı, Iluvatar'tn Çocukları, Doğııdölleri, Sonragelenler, Hildon, Edain, Apanönar, Ptrimar, Engwar.* Gaspediciler, Yabancılar, Esrarlılar, Kendinden Lanetli, Beceriksizler, Gece Korkakları ve Güneş'in Çocukları da denir. [Güneş'in ilk yükselişiyle Hildorien'de uyandılar. Tarihlerinin başlangıcı Melkor tarafından karartıldığı için pek bilinmez. îlk Çağ'da Eldar tarafından Edain (Q; Atani) ve Doğudölleri olarak ikiye ayrılırlar.]

İnsanların Babalan : Bkz. *Edain.*

İnsanların Üç Hanedanı: [Bkz. *Edain.]*

İnsanların Egemenliği: [Dördüncü Çağ; Elfler ve Cücelerin zayıflayıp, İnsanların Arda'ya hâkim duruma gelmeleri. Egemenlik, Üç Yüzük'ün gücünü kaybedişi ve koruyucularının denizin ötesine yelken açmasıyla başlar.]

Kap^ You : [Büyük olasılıkla Gondolin'in ilk ana girişi. Kemerli bir kapıdan girilen Kuru nehrin yatağını izleyerek Tumladen vadisine ulaşan yeraltı geçiti. Görünüşte Turgon.ve Gondolindrim tarafından yapılan Saklı Yol, Kaçış Yolu ile özdeş olabilir ya da olmayabilir. Kuru Nehir'in kaynağının yanından başlayan Saklı Yol'un, ilk kontrol noktası Saklı Koruma tarafından korunan Dış Kapı'dır. Onun ardından Yedi Kapı ile korunan (bunların biri Dış Kapı olabilir) Orfalch Echot ' gelir ve Tumladen'e ulaşılır.]

Kadersizlik Tap : [Tıirin'in gömü tepeciğinin üzerine dikilen geniş gri taş. Üzerinde önce onun ve kız kardeşinin adları kazıldı. Daha sonra Hurin tarafından karısının adı da adı eklenecekti. Brethil'li Glirhuin'in kehanetine uygun olarak asla yıkılıp yok olmadı ve Beleriand'ın yıkılmasının ardından Tol Morwen adasının merkezi haline geldi.]

Kadim Karanlık : [Bkz. *Bojluk.]*

Kara El: [Morgoth'un etkisi ve kudreti. Zaman içinde Sauron'u ve Yüzük'ü taktığı elini anlatmak için kulanıldı.]

Kara Kılıç : Bkz. *Mormegil.*
Karanlık : {Kötülüğün büyüklüğü, etkisi ve doğası. Ilûvatâr'ın Işığı'nın yokluğu ya da reddedilmesi. Kötülüğün egemenliği. *Bokluk.* Görüntü'nün kesilişiyle kavranan ve Melkor tarafından kötülüğün aracı olarak kullanılan Ilüvatar'ın yokluğu. Ungoliant'ın Işıksızlığı. Bu, kavram genelde Melkor'un ve hizmetkârı Sauron'un kudretini ve etkisini tanımlamak için kullanılır.] *Karanlık Diqman* : [Morgoth. Dünya'nın Karanlık Düşmanı da denir.] *Karanlık Efendi :* Morgoth'u tanımlar; sonra da Sauron'u. *Karanlık Elf:* Eöl'ün lakabı. *Karanlık Elfler :* Aman dilinde. Büyük Deniz'i geçmeyen tüm Elfler, Karanlık Elflerdir
(Moriquendt). Caranthir, Aman'da bulunduğu "ve Moriquendi arasında sayılmadığı" halde Thingol'e Karanlık Elf diye seslendiğinde amacı onu utandırmaktı. Ama Noldor Sürgünü döneminde Noldor ve Sindar'ın yanında Orta Dünya Elfleri için de sık sık kullanıldı; ve sonra Avari'ye eşitlendi. Sindar halkından olan Eöl'ün Karanlık Elf unvanı da farklıdır ama Turgon şüphesiz Eöl'ün *Moriquendı* olduğunu anlatmak istemişti. *Karanlık'ın Duvarları :* [Aynı zamanda *Dünyanın Duvarları* da denir.]
Karanlık'ın Kapıları: [Ea ile Boşluk arasındaki *Dünya'nın Duvarları* üzerinde bulunan kapı. İlk Çag'ın sonunda Morgoth, buradan dışarıya atılmıştır.] *Kar-beyazı :* [Fanuilos'un dilimize çevirisi. Orta Dünya Elflerine kar kadar Beyaz bir ışık şeklinde görünüşünü yüzünden Varda'ya verilen bir isim.] *Kartallar :* [Manwe ve Yavanna tarafından yaratıldılar; kuşların en soyluları ve görkemlileri; Çocuklar'ın uyanışının önce *Âelvar'm* efendileri sayılırlar.]
Kederin Hikâyesi: [*Nam i Hin Hıırın'm* başka bir adı.]
Kel Tepe : [Bkz. Amon Rûdh.] •
kelvar : "Q; hareket edenler", Yavanna'nm özeni altında yaşayan, Ilûvatar'm Çocukları, Entler ve Cüceler dışındaki, hayvan türlerinin tümünü anlatan bir sözcük. *Kementâri:* "Q: Dünya'nın Kraliçesi", Yavanna'ya verilen isimlerden biri. *Khazâd: "K",* Cücelerin kendi dillerinde *(Khuzdıd)* kendilerine verdikleri isim.
[S: Hadhod] *Khazad-dûm* : "K: Cüce konakları", Durin soyundan gelen Cücelerin Puslu Dağlar'daki büyük konakları. (Bkz. *Hadhodrond, Moria, Khazâd). Düm,* muhtemelen 'çukurlar, salonlar, konaklar' anlamında bir çoğul ya da topluluk eki. *Khîm :* Ufacık Cüce Mîm'in oğlu, Tûrin'in haydut grubundan birisi tarafından oklanarak öldürüldü. *Khuzdul:* "K: Cüce dili". [Aule tarafından ilk uyanışlarında öğretilen dil. Cücelerin dışında çok az kişi ona öğrenebilmiştir.]

Kocakasaba : Bekgosl'un çevirisi; "büyük kale".
Korkunç Ki} : [Glaurung'un Batı Belerland'a saldırdığı, Tumhalad Savaşı'nın ardından
Nargothrond'un düşdüğü Tuor'un Nevrast'a ve Gondolin'e ulaştığı İlk Çağ'ın
496. yılında erken gelip uzun süren kış.] *Korunan Diyar :* "Valinot. *Konman Düzlük :* Bkz. *Talath Dimen. Kuğıdinutm:* bkz. *Alq!.ıalonde. Kuru Nehir.* [Büyük olasılıkla çok eskiden Echoriarh'dan çıkıp Sirion'a bağlanan bir
nehirdi; Gondolin'e girişi sağlayan en önemli yeraltı nehir yatağı.] *Kuıatan Dağlar :* Bkz. *Echoriath. Ku§atan Deniz :* Bkz. *Ukkaia. Kutlu Diyar.* Bkz *Aman. Kutsal Olanlar :* Bkz. *Ainur. Kıızey'in Kehaneti:* [Bkz. *Noldor Kadersîzliği.} Küçük Gdion :* GeUon nehtinin kollarından küçük olanı. Himring civarında doğar ve
Büyük Gelion ile birleşerek Gelion'u oluşturana dek güneydoğuya doğu akar. *Küçük Krallık :* Arda.

Ladros : "S: Köpük Diyarı", Noldor Kralları rarafından Beor Hanedanı İnsanlarına
yurt olarak verilen Dorthonion'un kuzeydoğusunda uzanan topraklar. *Laer Cıi Beleg :* "S; Büyük Yay'ın Şarkısı", Tûrin tarafından Cûthalion Beleg'in anısına,
Eithel Ivrin'de yazıldı. *Laiqrandi :* "Q: Yeşil Elfler", [Denethor'un ölümünün ardından Ossiriand'da dağınık
bir şekilde ve efendisiz olarak gizlenerek yaşamayı sürdüren Nandor halkından
geride kalanlar. Yeşiller giyinir, ağaç işlerinden çok iyi anlarlardı. En sevdikleri
silah oktur. Yeşil Elfler de denir.] *Lalaith :* "S; Gülüş", Hurin ve Morwen'in çocuk yaşta salgın hastalık sonucunda ölen
kızları. *Lammoth :* "S: Büyük Yankı", Drengist Haliçi'nin kuzeyindeki bölge, Ungoliant'la
mücadelesinde Morgoth'un çığlığının yankılarının duyulmasının ardından bu
isimle adlandırıldı. Büyük Yankı da denir. *Lanthir Lamath :* "S: Yahkıyan Sesler Çağlayanı"; Dior'un Ossiriand'daki yaşadığı ve
kızı "Yıldızserpintisi" Elwing'in isimlendirdiği yer, *Laurelin :* "Q-. Altın'm Şarkısf'; Valinor'un İki Ağacı'nın genç olanı. Aynı zamanda
Culürien, Malinalda, Alttn A^aç, Altın A^acı ve başka isimlerle de anılır. *Legalin :* "S", Ossiriand'da Gelion'a akan nehirlerin kuzeyden üçüncüsü.

Leithan Destanı : SilmariUion'daki nesir hikâyenin çıkarıldığı Beren ve Lûthien'in hayatları hakkında uzun bir destan. *Leithian,* dilimize Esaretten Kurtuluş olarak çevrilmiştir. *lembas* : "S: yol-azığı", Elflerin uzun yolculukları için yanlarına aldıkları uzun süre taze kalabilen ve doyurucu yiyecek. İlk hali, *lenmnhass* "yolculuk-ekmeği"nden; Q: *coimas* "hayat-ekmeği". *Lenu'e : "Q";* Cuivienen'den batıya yapılan yolculukta, Puslu Dağlar'ı geçmeyi reddeden ve yanında sürükledikleriyle Nandor halkını oluşturan Elf lideri; Denethor'un babası. *Limanlar :* Beleriand'ın kıyısındaki Brithombar ve Eglarest.

İlk Çağ'm sonunda Sirion Limanları. Lhûn Körfezi'ndeki Gri Limanlar *(Mühlond).* Alqualonde, Kuğuların Limanı veya Kuğulimanı, kısaca *Liman* da denir. *Linaetven :* "S: Kuşların Gölü"; Nevrast'taki büyük göl. *Lindar* : "Q: şarkıcılar", Teleri halkının tarafından kendilerini tanımlanamak için kullanılan isim. *Lindon :* "Q: Mağrur Şarkı", İlk Çağ'da Ossirjand'a verilen isim. İlk Çağ'm sonundaki karışıklıkların ardından Lindon ismi, hâlâ Deniz'In üzerinde kalan Mavi Dağlar'ın batısındaki topraklar için kullanıldı. *lömdindi:* "Q; Alacakaranlık şarkıcıları"; bülbül.

Lomion : "Q: Alacakaranlığın Oğlu" Aredhel'in oğlu Maeglin'e koyduğu isim. *LöreUin :* "Q: Altın Yıldızların Gölü", Valinor'da, Lorien bahçelerinin içinde bir göl.

■Valie Este'nin gündüzleri orada tir adanın üstünde uyur. *Lorgan* : Nirnaeth Arnoediad'dan sonra Hithlum'daki Doğudöllerinin reisi, ki Tuor'u esir etmiştir. *Lorien :* "Q; Altın", Genellikle Lorien diye çağrılan Vala îrmo'nun bahçelerinin ve yaşadığı yerin ismi. *Lorindol: "S:* Altınkafa", bkz. *Hddor. Losgar :* "S; Kızıl Kar", Feanor tarafından Drengist Haliçi'nde Teleri gemilerinin yakıldığı ve yangının uzaklardan kızıl renkte görüldüğü yer.

Löthlann : "S: Geniş ve boş", Maedhros Sınırlan'nın kuzeyindeki büyük düzlük.

Lıinil: "Q: Mavi Yıldız", Mavi bir ışıkla parlayan bir yıldız.

Lumhar : "Q: Gölge evi". Bir yıldızın adı. •

Lt'ahim : "S: Ağacın çiçeği, çiçeklenen", Kral Thingol ve Maia Melian'm kızı; Silmarii Macerası'nın tamamlanmasının ve Beren'in ölümünün ardından ölümlü olmayı, onun kaderini paylaşmayı seçti. Bkz. *TinıivieL*

Mahlımg : "S: Ağır Elli" Doriath'lı Elf, Thingol'ün reislerinin lideri, Tûrin'in dostu; Kurtun Avlanışı'na katıldı; Menegroth'da Nauglamfr'i korurken Cüceler tarafından öldürüldü.

Maedhros : "S", Feanor'un en büyük oğlu. Uzun denir; Thangorodrim'den Fingon tarafından kurrarıldı; Hiraring ve civarındaki toprakları yönetti; Nirnaeth Arnoediad'da yıkılan Maedhros Birliği'ni oluşturdu; İlk Çag'm sonunda Silmaril'lerden birini ele geçirdi ve bu onun ölümünü sağladı.

Maedhros Birliği: [Maedhros rarafından Morgoth'a saldırmak için kurulan askeri ittifak. Ama Feanor'un Yemini'nin doğurduğu pekçok kötülük için Eldar'ın bir bölümü bu ittifaka katılmayacak ve zayıf doğarak amacına ulaşamayacaktı. Maedhros iki ordu oluşturdu. Birincisi Fingon'un yönettiği batı ordusu : Hithlum'lu Noldor, Dor-lömin'li İnsanların 3-Hanedanı, Haladin halkı, bir grup Falathrim, küçük bir grup Nargothrond'lu, Doriath'lı Beleg ile Mablung ve Turgon'un yönetiminde Gondolin ordusu, ikinci ordu, doğu ordusu: Feanor oğullan, Nogrod ve Belegost Cüceleri ve DoğüdöUerinden oluşuyordu. Nirnaeth Arnoediad savaşı yapıldı ve Doğudöllerinin bir bölümünün ihanetiyle Noldor'un tüm ümitleriyle birlikte Maedhros Birliği çöktü.}

Maedhros Sımrı: Gelion nehrini besleyen kaynakların kuzeyine uzanan korunmasız topraklar. Doğu Beleriand'a yapılabilecek bir saldırıya karşı Maedhros ve kardeşleri tarafından korundu; ellerinde tutuldu; ayrıca *Doğu Smırt* da denir.

M.aeglin : "S: Keskin Bakış", Eöl'ün ve Turgon'un kız kardeşi Aredhel'in oğlu; Nan Elmoth'da doğdu; Gondolin'de yüceldi ve ama sonra giriş yollarını Morgoth'a açıkladı; Tuor tarafından şehrin yağmalanmasında öldürüldü.

Nlaglor: "S: Altın El", Feanor'un ikinci oğlu, büyük bir şarkıcı ve ozan; Maglor Geçiri denilen topraklan yönetti; İlk Çağ'rn sonunda Maedhros'la birlikte Orta Dünya'da kalan iki Silmaril'den birini ele geçirdi ve Deniz'e fırlattı.

IAaglm Bo^h/ğıı: Kuzey'e karşı savunma tepelerinin olmadığı, Gelion'un kuzey kolları arasındaki bölge.

Magor : "S: Korkutucu El", Malach'ın oğlu; Ban Beleriand'a giren Marach'ı izleyen İnsanların lideri.

Mahal: "K", Cüceler rarafından Aule'ye verilen isim.

Mâhanaxar : "Q", Valar'ın divan kurduklarında oturdukları tahtların yerleştirildiği, Valmar kapılarının dışındaki Hüküm Çemberi.

M.ahtan : "Q", Noldor'un en büyük demircisi; Feanor'un karısı Nerdanel'in babası.

Mahrum Edilenler. Feanor Hanedanı. Çünkü önce Silmaril'lerden mahrum kaldılar, sonra Aman'ın mutluluğundan, ardından Noldor'un Yüce Kralı unvanından, sonunda da onur ve iffetlerinden.

Maiar : "Q", Valar'dan daha düşük dereceleri Ainur; tekili *Maia.*
Malach : "S: Sıçrayan Alevin Eli", Marach'ın oğlu;.Elf dilindeki adı *Aradan.*
Malduin : "S: Sarı ya da Altın nehir", Teiglin'e bağlanan nehirlerden biri.
Malinalde : "Q: Altın Ağaç", Laurelin'in başka bir adı.
Mandos ; "Q; Hapsediliş, Güçlü Zindan"; nadiren kullanılsa da haklı olarak Yargıç, 'Nâmo', diye çağrılan Vala'nın Aman'da yaşadığı yerin adı; ve genellikle Mandos olarak çağrılır. *Mattiıli:* "Q: Kutlu, İyi, Saf, [Ainur'un en soylusu ve Aratar'ın en kudretlisi. Mdkor'un kardeşi ve Varda'nın kocası. Eru'nun en sevdiği ve düşüncelerini en işi anlayan Ainu. Arda Kralı ve Valar Efendisi olarak divanları yönetti. Tahtı Taniquetirin zirvesindeki Ilmarin'dedir ve oradan tüm düyayı izler. Eldar arasında en çok Vanyar'ı sever ve şiirden zevk alır. Arda'nın Nefesi, *Sûlimo, Eski Kral* ve *Arda'nın Hükümdarı* diye de çağrılır.] *Maraih* : Beleriand'a giren üçüncü İnsan topluluğunun lideri; Lorindol Hador'un atası. *Matem Yılı* : Nirnaeth Arnoediad'ın olduğu yıl. *Mavi Dağlar: hkz. Ered Luin, Ered Lindon. Melian :* "S; Sevgili armağan [Q; Melyanna]", Valinor'u terk edip Orta Dünya'ya gelen bir Maia; zaman içinde Doriath'da Kral Thingol'un kraliçesi oldu, kötülüğün girmemesi için bölgenin etrafına sihirli bir kuşak yerleştirdi, Melian Kuşağı; Lüthien'in annesi, Elrond ve Elros'un ana tarafından atası. *Melian Kıqağı :* Region, Neldoreth, Nivrim ve Aelin-uial'ın bir bölümünü kapsayan büyülü engel. Morgoth'un Orta Dünya'ya dönüşünün ardından Melian tarafından kötülüklerin Doriath girmesini izinsiz girmesini engellemek için yaratıldı. Thingol'un ölümünün ardından Melian'm Deniz'in ötesine gitmesiyle de bozuldu. Ayakta durduğu yüzyıllar süresinde sadece Beren ve Carcharoth (yuttuğu Silmaril'in kudretiyle) tarafından iki kez aşılabildi. *Melkor :* "Q: Güç içinde yükselen", Büyük asi Vala'nın Quenya adı, başlangıçta Ainur'un en güçlüsüyken zamanla kötülüğün yaratıcısı haline geldi; daha sonra *Morgoth, Baıglir, Karanlık Efendi, Dilıman* vs. diye adlandırıldı. *Melkor'un* Sindarin biçimiyse *Belegûr'd\ı* ama asla kullanılmadı, kasten değiştirilen Belegurth, "Büyük Ölüm" biçimi dışında. Silmaril'lerin zorla alınmasının ardından *Morgoth* denildi. Ulu Savaş'm ardından yakalanarak Valar tarafından Ea'nın dışına Boşluk'a atıldı. *Melkor'un Zincirlenip : [Güçler Savap'nm* ardından Melkor'un Angainor ile zincirlenip Mandos'un salonlarında üç çağ boyunca kalması. Bu dönem kabaca *Valinor'un Doruk Dönemi'tii* oluşturur.]

Menegroth : "S: Bin Mağara", Thingol ve Melian'ın, Doriath'ta Esgalduin nehrindeki gizli salonları. *Menet:* "Q ve Ş", Arda'nın Gökleri.

Mmdmacar : "Q: Gökyüzü'nün kıhçeri", Orion takımyıldızı. *Mereth Aderthad*: "S; Yeniden Birleşme ziyafeti"; Ivrin gölcükleri yakınında Fingolfin'in düzenlediği ziyafet. *Miğfer w Yay :* [Talath Dirnen'in İki Reisi'nden biri olarak Tûrin'e verilen isim. Yay ise Beleg'i belirtir.] *Mim* : Tûrin'in haydut grubuyla birlikte Amon Rûdh'daki evine *(Bar-en-Danwedh)* sığındığı ve onları Orklara ihbar eden Ufacık Cüce; Nargothrond'da Hurin tarafından öldürüldü. Son Ufacık Cüce. *Minas Tirith :* "S:, Muhafız Kulesi", Tol Sirion'da Finrod tarafından yükseltildi; bkz. *Tol-in-Gaurloth.* Finrod, Nagrothrond'a yerleşince yönetimini kardeşi Orodreth'e bıraktı. Sirion'un Geçidi'nin ana savunma noktası. BragoUach'ın bir süre sonrasında Sauron'un eline geçti. Daha sonra da Lûrhien tarafından yıkıldı. Uzun yıllar sonra Minas Arnor'a bu isim yeniden verildi.] *Mindep* : '"S", Dimbar ve Neldoreth Ormanı arasındaki nehir, Sirion'un kollarından biri. *Aiindon Eldalieva :* "Q; Eldalie'nin Mağrur Kulesi", Ingwe'nin Tirion şehrindeki kulesi; kısaca *Mindon. hilrid* : "Q; Kıvılcımlanan Mücevher", Finvi'e'nin ilk karısı, Feanor'un annesi; onun doğumunun ardından öldü. Ellerinin yeteneği yüzünden *Serinde diye* anılır. *Misafirler :* [Ölerek Arda'yı terk ettikleri için ElflerIn İnsanlara verdiği isim.] *Mithlond:* "S; Gri Liman", Lhûn Körfezi'ndeki Elf limanlan; *Limanlar* da denir. *Mithrandir.* "S: Gri Gezgin", Olorin'in yani Gandalfın Elf dilindeki adı. *Mithrim :* "S: Gri Halk", Hithlum'un doğusundaki büyük gölün ve gölün etrafındaki bölgenin ve batıya uzanarak bölgeyi Dor-lomin'den ayıran dağların adı. İsim kökeninde Noldor'un Beleriand'a dönüşünden önce o bölgede yaşayan Gri Elfleri betimler. *Morgoth :* "S: Kara Düşman", Bu isim Melkor'a ilk kez Silmaril'lerin zorla elde etmesinin sonra Feanor tarafından verildi. Bkz. *Melkor Moria :* "S; Kara kanyon", Khazad-dûm'un (Hadhodrond) sonraki ismi. *Moriquendi:* "Q; Karanlığın Elfleri", bkz. *Karanlık Elfler.*

Mormegil: "S: Kara Kılıç'', Nargothrond ordusunun lideri olarak Tûrin'e verilen isim; bkz *Gurthang. Monven :* "S: Karanlık Hanım", Barahir'in yeğeni, Beren'in babası olan Baragrund'ı kızı, Hûrin'in karısı, Tûrin ve Nienor'un annesi; *Eledhwen* (metinde 'Elfpırıltısı' diye çevrildi) ve *Dor-lömtn'in hanımı* diye çağrılır.

Mutluluk Giinlm : C Bkz. *Valinor'un Doruk Dönemi, Valinor'un Mutluluk Günleri^*

Hahar : "Q", Orome'nin atı, Eldar tarafından kişnemesi yüzünden adlandınldığı söylenir. [Büyük olasılıkla Noldor atları ve Meara'ların [Rohan atlan] arasıdır.] *Ndmo :* "Q; Yargıç, Takdir edici"; bir Ainu, Vala, Aratar içinde sayılır; genellikle yaşadığı yerin adı olan *Mandos* diye çağrılır. *Nandor :* "Q; Geri Dönenler"; Cuivtenen'den bacıya yapılan yolculukta. Puslu Dağlar'ı geçmeyi reddeden Lenwe'nin liderliğindeki Teleri topluluğu. Ama bir kısmı Denethor'un liderliğinde Mavi Dağlar'ın üzerinden geçerek Ossiriand'a yerleşmiş ve onlara Yeşil Elfler denmiştir. *Nan Dungortheb* : "S: Korkunç Olum Vadisi"; kısaca *Dungortheb;* Ered Gorgorrh'un uçurumları ve Melian'ın Kuşağı arasındaki vadi. *Nan Elmoth* : "S: Yıldız-alacakaranlığı Vadisi"; Elwe'nin Melian ile ilk kez karşılaştığı, büyülenerek kaybolduğu, Celon nehrinin doğu kıyısındaki orman; daha sonra Eöl'ün yaşadığı yer. *Nan-tathren* : "S: Söğüt vadisi"; dilimize Söğüt Diyarı olarak çevrildi; Narog'un Sirion'a karışrığı bölge. Aynı zamanda Tasarinan, Nan tasarion da denir. Q: *Nan-tasarion. Nargothrond:* "S: Narog üzerindeki büyük kale"; Finrod tarafından kurulan ve Glaurung tarafından yıkılan büyük yeraltı kenti; ayrıca Narog'un doğusuna ve batısına uzanan Nargothrond diyarı. *Nam i Hm Hurin :* "S: Hûrin'in Çocuklarının Hikâyesi", Beleriand hikâyelerinin en uzununu oluşturan destan; Tûrin ve Nienor'un yazgısını anlatır. Earendil'in zamanında Sirion Limanlan'nda yaşamış ve Feanor oğullarının saldırısında ölmüş bir İnsan olan, ozan Dırhayel'e atfedilir. *Nam* şiir biçiminde yazılmış, ama konuşulmuş ve şarkısı söylenmemiş hikâyeyi belirtir. *Narog :* "S"; Ered Wethrin eteklerindeki Ivrin'de doğup Nan-rathren'de Sirion'a karışan. Batı Beleriand'ın ana nehri. Andram'ı kesriği yerde oluşan derin vadide Nargothrond inşa edilmişrir. *Narog Mağaraları :* [Narog nehrinin barı kıyısındaki Yüce Faroth altında bulunan mağaralar. Oraya daha önce yerleşen Ufacık Cüceler tarafından *Nıdukkizdîn* denildi; ardından da Nargothrond.] *Narsilion :* "Q : Güneş'e ve Ay'a dair"; Valar'ın Güneş'i ve Ay'ı yaratışını anlatan şarkı. *Nauglamîr :* "S: Cücelerin gerdanlığı"; Cüceler tarafından Finrod için yapıldı. Hurin tarafından Nargothrond'dan çıkarılıp Thingol'e götürüldü ve bu zaman içinde Thingol'ün ölüm sebebi oldu. *Naugrim :* "S: Bodur Bırakılan Halk"; özellikle İlk Çağ'da Elflerin Cüceler için kullandığı en yaygın tanımlama.Tekili S: *Naıg.*

'Nazgul: 'Qkı.Yüzük-tayftarı. Neıthan : "S: mahrum ettirilen biri"; Haksızlık Edilen; Tıirin'in haydurlar arasındayken kendisine verdiği isim. Takma adlarının ilki. *Neldorelh :* "S: Kayın diyarı"; Doriath'ın kuzey bölümünü oluşturan büyük kayın ormanı; Mi *Kulede,* Ağaçsakal'ın şarkısında *Taur-na-Neldor* diye geçer. *Nen Girith :* "S; Titreten Su"; Brethil Ormanı'ndaki Celebros çağlayanı Dimrost'a Nıniel'i titrettiği için verilen ad. *Nenar :* "Q: Yücelerdeki Su", Varda'nın Ilkdoğanlar'ın için yaptığı yıldızlardan biri. *Nenning :* "S"; Eglarest Limanı'nda denize ulaşan. Batı Beleriand nehri. *Nerdanel:* "Q"; Bilge de denir. Demirci Mahtan'ın kızı; Feanor'un karısı. [Noldor isyanına katılmamıştır.} *Nessa :* "Q"; bir Ainu, bir Valie, Orome'nin kız kardeşi ve Tulkas'm karısı. *Nevrast:* "S: beri kıyı"; Turgon'un Gondolin'e gidişinden önce yaşadığı, Ered Lomin'in ötesinde, Dor-lomin'in'in batı bölgesi. Bu isim aslında Orta Dünya'nın tüm kuzeybatısının ismiydi. (Karşıtı *Haeraıt* 'Uzak Kıyı', Aman'ın kıyısı.) *Nienna :* "Q: Yas Tutuş"; bir Ainu, Valie', Aratar içinde sayılır; Merhametin ve matemin hanımı, Mandos ve Lörien'in kız kardeşi. [Gözyaşları iyileştiricidir; Olorin onun en iyi öğrencisidir.] *Nienor :* "S: Yas Tutuş, Ağıt"; İnsanların Üçüncü Hanedanı'ndan; Hurin ve Morwen'in kızı; Tûrin'in kız kardeşi; Glaurung tarafından Nargothrond'da büyülenerek kim olduğunu bilmeden Niniel adıyla Brethil'de Tûrin'le evlendi; sonunda gerçeği ve ondan gebe kaldığını öğrenince kendisini Cabed-en-Aras'tan attı. *Nimbrethil:* Beleriand'ın güneyindeki Arvernien'deki huşağacı ormanı; Yarraavadi'de Bilbo'nun şarkısıyla karşılaştırın: "Yolculuk yapmak için Nimbrethil'de kesilmiş keresteden bir gemi yaptı *(Yüzük Kardejtiği)". Nimloth* (I) : "S; 'Ak Çiçek"; Nıimenor'un Ak Ağacı, Celeborn'dan oluşturuldu; Isildur tarafından alman bir meyvesi, Minas Ithil'in Ak Ağacı'nm oluşturdu. Q; *NinqueUte'. Nmloth{2} :* Thingol'un varisi Dior ile evlenen Doriath'lı Elf; Elwing'in annesi; Feanor'un oğullarının saldırısında Menegroth'daöldürüldü. *Nimphelos:* "S: Ak Kar"; Thingol tarafından Menegtoth'un yapılması için çalışan Belegost Cüceleri'nin efendisine verilen büyük inci. *Niniel:* "S: Gözyaşı Kızı"; Tûrin kardeş olduklarını bilmeden kız kardeşine verdiği isim; bkz. *Nienor. Ninquelöte:* "Q; Ak Çiçek", Telperion'un ba^ka bir adı; bkz. *Nimloth* (!) *niphrediî :* "S"; Lûthien doğduğunda yıldız ışığında Doriath'da açan ak bir çiçek. Ayrıca Lothlorien'de Çerin Amroth'da büyüdü. *{Yüzük Kardeşliği, 11-6,8).*

Nirnaeth Arnmdiad: "S: Sayısız Gözyaşları"; kısaca *Nirnaeth;* Beleriand Savaşları'nın Beşincisi. Beşinci Savaş ve Sayısız Gözyaşları da denir. Doğudölleri'nin ihanetiyle Morgoth'un zaferine dönüştü ve Beleirand'ın büyük bölümü onun hükmüne girdi.

Nivrım : "S: Batı sının"; Teiglin nehrinden Aelin-uial' dek yayılan ve Sirion'un batı kıyısında uzanan dar bir ormanlık bölge; Melian Kuşağı tarafından korunan.

Noegyth Nüm : "S: Ufacık Cüceler"; Arda Barışı zamanında yurtlarından sütülerek Beleirand'a ilk giren Cüce halkı. Amon Rûdh'un altlarına ve Nulukkizdîn'e yerleştiler. Noldor, Orta Dünya'ya dönmeden önce de yok olup gittiler. Sonunda o soydan geriye Mîm ve iki oğlu kalacaktı.

Nogrod: "S: yeraltına oyulmuş Cüce kenti"; Cücelerin Mavi Dağlar'daki iki şehrinden biri; ilk başlarda Novrod diye de adlandırıldı. K: *Tumunzahar.* Bkz. *Oyukkent.*

Noldolante : "Q: Noldor'un Çöküşü", Feanor oğlu Maglor tarafından yazılan ve Noldor'un başkaldırısını ve Orta Dünya'daki yazgılarını anlatan bir ağıt.

Noldor : "Q: Bilgeler (ama bilgi sahibi olma anlamında bilge; zekâ sahibi veya ses hükmüne sahip olma anlamında değil); S: *Gokdhrim;* tekili *Noldo;* Cuivienen'den batıya yolculukta Finwe'riin yönettiği ikinci Eldar topluluğu; Derin Elfler de denir.

Noldor Kadersizliği : [Mandos'un Orta Dünya'da dönen Sücgünler'in, özellikle Feanor Hanedanı'nın başına gelecek kötülükleri bildirdiği kehanet, Akrabakıyımı yüzünden üzerlerine yaydığı lanet. Kuzeyin Kehaneti, Mandos'un Laneti, Mandos'un Hükînü diye de anılır.}

Nöm: "h Bilge, Bilgelik"; Beor'un halkından olan İnsanların, Beleriand'da Eldaı-halkmdan ilk karşılaştıkları kişi olan Felagund Finrod'a verdiği isim.

Nömin : "I: Bilgeler", Beor halkından olan İnsanların kendi dillerinde Finrod'ırn halkına verdikleri isim.

Nulukkizdin : "K", Ufacık Cüceler tarafından Narog Mağaraları'na verilen isim.

Nûmenor : "Q: Batıil"; tam Quenya biçimi Numendre; Valar tarafından İlk Çağ'ın ardından Belagaer'in batısındaki sularda, Edain için yurt olatak hazırlanan büyük ada. Ayrıca *Anadûne, Andor, Elenna, Yıldtz Ülkesi* ve yıkılışının ardından *Akallabeth, Atalanteve Niar-nu-Falinar* diye de anılır. [Ki yıkımının ardından söylenen Atalante, sözcüğüyle Atlantis bağlantısı kurulabilir.]

Nûmenonan : "Q: Batı halkının dili"; bkz. *Adûnaic.*

Nıimenöre : "Q: Batı halkı"; Bkz. *Dtlnedain.* Nûmenor'lu İnsanlar; *Dımedain* de denir'

NunaleValinârevd: "Q: Valinor Saklanışı"; Noldor'un kaçışının ardından Valar'ın Valinor'a girişi imkânsızlaşçIrmasını anlatan bir şarkı

Oiolosse: "Q: Ebedi-kar-beyazı", Taniquetil *{S>:Amon Uitos)* için Eldar arasında kullanılan
en yaygın isim, olarak çevrildi; ama *'Valaqtıenta ya.* göre o, "Taniquetirin en büyük
zirvesi"siydi. *Oiomûre-,* "Q"; Araman'm kuzeyinde Helcaraxe'ye yakın puslarla kaplı bir bölge.
[Puslar, Gıcırdayan Buz ile denizin daha sıcak sularının sürekli teması sonucunda
olabilir.] *Olörin* : "Q"; bir Ainu, Maiar'm en bilgesi; Lörien'de yaşadı, Nienna'dan merhameti
ve sabrı öğrendi. Istari arasında sayılır; Gandalf m gençliğinde Batı'da kullandığı
isim. Bkz. *Mithrandir, Gandalf. olvar :* "Q: kökleri toprakta büyüyen şeyler"; tüm bitkiler. Aralarındaki en yüceleri
ağaçlardır ve Entler onların koruyucuları, temsilcileridir. *Olwe:* "Q"; Cuivienen'den batıya yolculukta kardeşi Elwe ile Telerilerin lideri.
Aman'da Alqualonde Telerilerinin Efendisi. *Ondolinde :* "Q: Suyun Müziğinin Kayası"; Gondolin'in ilk ismi. *Orfach Echor :* "S"; Kuşatan Dağlar'ın içinden geçen büyük koyak. Gondolin'e ana
girişin son engelleri. Kuru Nehir'den yukarıya Tumladen'in güney batısına yükselir.
Yedi kapıyla, kapatılmıştır. Bkz. *Yedi Kap'lar.} Ork :* ['S: Goblin"; ilk Çağ'da Morgoth'un yakalatıp zindanlarında kötülükle besleyip
değişime uğrattığı Elflerin oluşturduğu bir ırk. Melkor'un Zincirlenişi döneminde
çoğaldılar. Zaman içinde Melkor ve Sauron'un askerleri, hizmetkârları haline
geleceklerdi. Kabileleri arasında şekilsel farklılıkları vardır.] *Ormal:* "Q: Yükseltilmiş Altın"; Aule tarafından yapılan ve Orta Dünya'nm güne
yine yerleştirilen Valar Lambası. *Ormanların Yabanisi* : Turin'in Brethil'li insanlar arasına ilk geldiğinde kendisine
verdiği isim. *Orocarni :* "Q: Kızıl Dağlar"; Orta Dünya'nm doğusunda İlk Çağ'da var olan dağlar.
Doğu Dağları da denir. *Orodreth* : "S"; Finarfin'in ikinci oğlu; Tol Sirion'daki Minas Tirith'in muhafızı; kardeşi
Finrod'un ölümünün ardından Nargothrond'un kralı oldu; Finduilas'ın babası;
Tumhalad Savaşı'nda öldürüldü. *Orome :* "Q: Boru-üfleme veya Boruların Sesi" [S; Araw]; bir Ainu, Aratar ve Valar
Efendileri arasında sayılır; büyük bir avcıdır, ormanları ve ağaçları çok sever; %
Cuivienen'de Elfleri ilk görüp yöneten Vala'dır; Vâna'nın eşi; *Aldaron, Tauron* ve
Yüce Süvari olarak da anılır. *Yüzüklerin Efendisi'nâe* Sindarin karşılığı olan *Araw*
denir. Bkz. *Valaröma. Orta Dünya :* Büyük Deniz'in doğusundaki topraklar; *Beri Topraklar, Dij Topraklar,*
Büyük Topraklar; Endor da denir. [Q: Endore; S: Ennor]

Osse : "Q", Bir Maia, Ulmo'nun sadık adamı, onunla Arda'nın sularına girdi; İç Denizler'in yöneticisi; Sindarin'de Gaerys diye isimlendirilir; Teleri halkının sevgilisi ve öğretmeni. *Ossiriand:* "S: Yedi Nehir Ülkesi"; Beleriand'ın en doğusunda, Mavi Dağlar ile Gelion Nehri arasındaki bölge. Yeşil Elflerin ülkesi. İki Kule'de Ağaçsakal'm şarkısında "Yaz vakti dolandım Ossiriand'm karaağaç ormanlarında." Bkz. *hindûrt. Oyukkent:* Nogrod'un dilimize çevrilmiş hali. Bkz. *Nogrod. Tıımtınhazar.*

Ölüler Evi: tVaUnor'un uzak batısında Ekkaia'nın kıyısında bulunan Mandos'un salonları. Vaire'nin dokumalarıyla süslenmiştir. Ölümlerinin ardından Elflerin, İnsanların (ve belki de Cücelerin) ruhları orada toplanır ve loşluğun ortasında . suskunca oturarak düşünürler. *Bekleyij Salonları* diye anılır. Bir süre sonra Elflerin ruhları Aman'dâ özgürce yaşamaları için bu salondan bırakılırlar; ama İnsanların ruhları bekleyiş sürelerinin ardından Arda'nın batısından öteye gönderilir. Eğer Cüceler de bu salonlara gelecekse, onlar Son'a dek bekleyeceklerdir.]

Ölümsüz Topraklar : Aman ve Eressea.

Ölümsüzler : [Valar ve Maiar]

Pe/ori: "Q: Etrafı çitle çeviren ya da savunan yükseklikler"; aynı zamanda *Aman Dağları* ve *Savunma Dağları* da denir, Almaren'deki yerleşimlerinin yıkılmasından sonra "Valar tarafından Aman'ın çevresinde yükseltildi; hilal şeklinde kuzeyden güneye uzanıyor, Aman'ın doğu kıyılarına yakın.

Periannath : Buçukluklar (Hobbitler).

Pharazon : Bkz. *Ar-Pharazon.*

Puslu Dağlar : Bkz. *Hithaeglir.*

Qmndi : "Q: seslerle konuşanlar"; Elfler; Avari dahil, tüm Elfleri kapsar.

Çhıenta Silmarillion;. "Q: Silmaril'lerin Tarihi"

Qıienya : "Q: dil, lisan"; Kadim dil, tüm Elflerin ortak dili; Valinor'da biçimlendi ve Noldor sürgünleri tarafından Orta Dünya'ya getirildi ama günlük konuşmadaki kullanımı onlar tarafından tamamen terk edildi; özellikle Kral Thingol'ün, kullanılmaması için verdiği emirden sonra. İlim dili olarak yaşamaya devam etti. *Eldarin, Yüce Eldarin, Valinor Dili, Valinor Elfleri'nin dili, Noldor dili. Batı'nın Yüce Dili* de denir.

Radhrıiin : "S: Kızıl Alev Sokağı"; Dorthonion'da Barahir'in on iki yoldaşından biri. *Ragnor* : "S"; Dorthonion'da Barahir'in on iki yoldaşından biri.

Ramdal: "S; Duvar'ın sonu", (bkz. *Andram)* Doğu Beleriand'da, Andram'ın doğu
ucunda yer alan dağlar. *Rdna :* "Q: Amaçsızca Dolaşan, İnatçı, Avare"; Noldor'un Ay'a verdiği isim. *Rathloriel*: "S: Akınyatagı, Akınyolu"; Nogrod Cüceleri'ninn Doriath'tan yağmaladığı
hazinenin içine batırılışmdan sonra Ascar nehrinin adı. *Region :* "S: Çobanpüskülü Diyarı"; Doriath'in güney kısmını oluşturan yoğun orman.
Sindar'ın yoğunlukla yerleştiği bölge. Melian kuşağı tarafından korunur. *Rerir :* "S"; doğuda, Gelion'un iki ayak kolundan büyüğünün doğduğu, Helevorn
Gölü'nün kuzeyindeki dağ; Caranthir'in kalesi olarak işlev gördü. *Rı'an :* "S"; Beor hanedanından; Beçen'in babası Barahir'in yeğeni olan Belegund'un
kızı; Huor'un karısı, Tuor'un annesi; Huor'un ölümünün ardından
Haud-en-Ndengin'de kederinden öldü. *Ringil:* "S; soğuk
yıldız"; Fingolfın'in kılıcı.
Ringwil: "S: Soğuk Gök"; Nargothrond'da Narog nehrine karışan akıntı. *Rivil*: Dorthonion'da kuzeye düşen ve Serech Bataklığı'nda Sirion'a akan akıntı. *Rochatlor :* "S: Akın At"; Fingolfın'in atı. *Rothinzil:* Earendil'in gemisi 'Vingilot'un Adûnaic (Nûmenorean) ismi.
"Köpükçiçeği" ile aynı anlamda. *Rümil:* "Q"; Tirion'lu bir Noldor bilgesi. *Ainulindaley'i* yazan ve ilk harf sistemini
yaratan. (Ayrıntılı bilgi için bkz. *Yüzüklerin Efendisi IU.* Ek. E - II)

Saeros : "S"; Nandor Elfi, Doriath'da Thingol'un baş danışmanlarından biri; kıskançlığı yüzünden Tûrin'i hor gördü ve onun tarafından kovalanarak öldü.

Saklı Koruma : [Gondolin'in girişinde muhafızların yerleştiği yer. Koruma da denir.}

Saklı Krallık : [Doriath ve Gondolin.]

Saklı Yol: [Bkz. *Kaps Yolu}*

Salmar : "Q", Ulmo'yla birlikte Arda'ya inen ve Ulmo'ya *Ulumüri'yi* yapan bir Maia.

Sarn Athrad : "S: Taşların geçiş yeri"; Taşlar Sığlığı; ki Nogrod ve Belegost'tan Ascar Nehri boyunca gelen Cüce Yolu, Gelion Nehri'ni oradan geçer. [Bu isim daha sonra Brendibadesi üzerindeki Sarn Sığlığı'nda da kullanılmıştır.]

Sauron : "Q: İğrenç, Nefret uyandıran"; S: *Gorthatır,* Melkor'un en önemli hizmetkârı, onun hizmetine girmeden önce Aule'nin Maia'larından biriydi. [Morgoth'un sürülmesinin ardından gücünü toplayarak Karanlık Efendi ve sayısız kötü unvanını kazanmasını sağlayacak kötülükler yarattı.]

Sema : [Zamandışı Salonlar'ın yüceleri, Dipsiz Derinlikler'in karşıtı.}

Serech Bataklığı : "S"; Dorrhonion'dan Rivil'in aktığı, Sirion Geçidi'nin kuteyindeki ,1 büyük bataklık.

seregon : "S: Taşın Kanı", Amon Rûdh'da büyüyen koyu kırmızı çiçekli bir bitki.
Serinde: "Q: Nakışçı", bkz. *Mt'rielil)*
Silmaril: "Q: Ak-ışıltılı parlaklık"; çoğulu Q: SilmariUi; İki Ağaç yok edilmesinden önce Feanor tarafından yapılıp, onların ışığıyla doldurulan canlı mücevher; üç tane. Varda tarafından kutsandı. *U/ıı Mücevherler, Üç Mücevher, Feanor'un Mücevherleri de* denir. *Silpion :* "Q : Ak-ışıyan"; Telperion'un başka bir adı. *Sindar :* "Q: Gri Olanlar"; Gri Elfler de denir. Otta Dünya'ya dönen Noldor Sürgünlerinin Beleriand'da buldukları, Ossiriand'lı Yeşil Elfler dışındaki, Teleri kökenli tüm Elflere bu isim verildi. Bu ismi Noldor tasarlamış olabilir, çünkü bu soydan tanıştıkları ilk Elfler kuzeydeydi; Mithrim gölü (bkz. *Mithrim)* civarında, etrafındaki gri göklerin ve sislerin altında; veya belki Gri Elfler (Valinor) Işık'tan değillerdi veya henüz Karanlık'tan (Avari) değillerdi. Alacakaranlık Elfleri'ydiler. Ama bütün bu toprakların ve halkların yüce ki^ah olarak kabul edildiği için Elwe'nin ismi *Thingol (Qxienya.Sindacollo, Singollo* 'Gri-pelerin') diye kabul edildi. Sindar halkı kendilerine *Edhil,* (çoğulu *Edhel)* dediler. *Sindarin :* "Q; Gri Elf dili"; Beleriand Elf dili, ortak Elf dilinden türemiştir, ama uzun çağlar boyunca Valinor Quenyası'ndan çok farklı bir hale gelmiştir; Beleriand'daki Noldor Sürgünleri tarafından k'uUanılmışlatdır. Ayrıca Gri Elf dili ve Beleriand Elfleri'nin dili de denir. *Singollo :* "Q: Gri pelerin. Gri örtü"; Elwe'ye Beleriand'da verilen Thingol isminin "S" Quenya biçimi. Tam karşılığı *Sindacollo.* Bkz. *Elu'e, Thingol. Sirion* : "S: Büyük Nehir", Eithel Sirion'dan başlayıp Balar Koyu'nda Belegaer'e ulaşana kadar 130 fersahtan uzun bir mesafeyi aşarak Beleriand'ı Batı ve Doğu diye ikiye ayıran nehir. Güçler Savaşı'yla oluştu. *Sirion Geçiti :* [Ered Wethrin ve Echoriath arasında Sirion'un aktığı yamaçları çamlarla kaplı dar vadi; Ard-galen'den Batı Beleriand'a en önemli geçiş yeri.] *Sirion Kapılan :* [Andram'ın eteklerinde, Sirion'un yeraltındaki kanalından yüzeye çıktığı mağaralar.] *Son* : [Ea'nın bitişi. "Günlerin sonuna kadar" ve "dünya varolurken" tanımlamalarına rağmen Son, bir yok ediş değil, bir zaferdir. Son Savaş ile kötülük yenilecek, Arda'nın yaralan iyileştirilecek ve Ea, Ainulindale'deki mükemmel halini alacak. Mandos'un salonları boşaltılacak, İkinci Müzik yapılacaktır.] *Son İttifak :* İkinci Çağ'ın sonunda, Sauron'u yenmek için Elendil ve Gil-galad arasında yapılan ittifak. *Son Kıyılar* : Eldamar kıyıları; Ölümsüz Topraklar için kullanılan genel bir deyim.

Son Savaı : [Günlerin Sonunda oluşacak savaş, Karanhk'ın son kez ve tamamen

Eâ'dan atılmasıyla sonuçlanacak.] *Sonragelenler :* Ilûvatar'ın Genç Çocukları; insanlar; Hi/^or'un dilimize çevrilmiş halı. *Sonraki Çağlar:* [Orta Dünya'nm Üçüncü Çağ'dan sonraki çağlan.} *Sorontlme:* "Q", Varda'nın Ilkdoğanlar için kadim yıldızlardan yarattığı takımyıldız.

[Belki de günümüzdeki Kartal takımyıldızı.] *Suların Efmdisi :* Ulmo. *Sı'dimo :* "Q: Nefes verici"; Manwe'nin ünvam, *Valaquenta'âa.* bu sözcük Arda Soluğunun

Efendisi'nin olarak çevrilmiştir. *Sürgünler :* [Melkor'dan Silmaril'leri geri almak için Orta Dünya'ya dönen Noldor

Elfleri. İlk Çağ'ın sonunda cezaları kaldırılarak yaşayanları, Galadriel dışında,

Aman'a dönecekti. Noldor Sürgünleri de denir.] *Süvari*: {Cuivıenen'den uzaklaşan Elfleri yakalayan karanlık ve gizimli kişi. Süvari,

belki de onları Orklara dönüştürmek için yakalayan Morgoth veya hizmetkârlarıydı.

Avcı diye de anılır.]

Takipçiler : Ilûvatar'ın Genç Çocukları; İnsanlar; *Htldor'un* dilimize çevrilmiş hali.

Talath Dirnen ; "S: Korunan Düzlük"; Nargothrond'un Narog ve Teiglin nehirleri arasında kalan ormanlık düzlüğü. Kolcular ve saklı kalelerle korundu ama Tol Sirion'un düşüşünün ardından Ork güçlerine açıldı. Korunan Düzlük de denir.

Talath Rhûnen : "S: Doğu düzlüğü"; Thargelion için Sindar'ın daha önce kullandığı isim. Bkz. *Dor Caranthir.*

Taniqmtil: "Q: Ulu Beyaz Zirve", Pelöri dağlarının en yükseği, Arda'nın en yüksek dağı; Aman'm doğusunda Deniz'in sınırına yakındır, zirvesinde Manwe ve Vardanın yaşadığı yer olan Ilmarin vardır. [Vanyar, sürekli karla kaplı olduğu için bembeyaz parlayan bu dağın eteklerine yerleşmişlerdir.]; *Beyaz Dağ, Kutsal Dağ, Mamce'nin Dağı, Amon Uilos ve Ulerrma* da denir. Bkz. *Oiolosse, Elerrma, Amon Uilos.*

Taraş Dağt: "S"; Nevtast'ın dağlık burnunda yer alan bir dağ; eteklerine Turgon'un Gondolin'e gitmeden önceki kenti olan Vinyamar kurulmuştu.

Tar-Mirtel: bkz. Mira/f?).

Tam Aeluin : "S: Aeluin = Mavi Nokta"; Barahir ve arkadaşlarının sığındıkları ve kadedildikleriDorthonion'daki göl. [Tarn, belki de 'küçük dağ gölü' anlamında İngilizce bir-sözcük ama C.T. tarafından J.R.R.'ın sözcüklerinden biri gibi kullanılmış. 6.45]

Taklar Sığlığı: Bkz. *Sam Athrad.*

Taur-en-Faroth : "S: Avcılar ormanı"; Narog nehrinin batısına uzanan ormanlık yaylalar; *Yüce Faroth* da denir.

Tanr^im-Duinath : "S: Nehirler Arasındaki Orman"; Sirion ve Gelion arasındaki Andram'ın güneyindeki geniş, yoğun ormanlık bölge. Oraya sadece çok *az* Sindar yerleşmiştir. *Taur-na-neldor :* [S: Kayın Ormanı} *Neldoreth.*

Taur-nu-Vtıin : "S; Gece Altındaki Orman"; Dorthonion'un sonraki adı. Bkz. *Deldmi'ath. Tauıran :* "S: Ormancı"; *Q/alaquenta'd&* "Ormanların Efendisi" diye çevrildi);

Sindar arasında Orome'nin ismi. Bkz. *Aldaron. Teiglin :* "S"; Ered Wethrin'de doğan ve güneyde Brechil Ormanı'nı sınırlayan nehir;

Doriath'da Sirion ile birleşir. *Teiglin Geçimleri :* [Brethil'deki sığlık; Sirion Geçiti'nden Nargothrond'a ulaşan yolun üstünde, Teiglin'in tek sığlığı. Nargothrond'un savunulması için çok önemli bir yer ve Haladin halkı tarafından korundu.] *Tek Olan :* Eru, Ilûvatar. *Telchar :* "S"; Nogrod'lu demircilerin en meşhuru, *Angrisfı* ve *(tki Kule'de* Aragorn'a *göre),Narsi/'i* yaprı. *Teleri :* "Q; Sonuncu gelenler, En arkadakiler"; bu isim yürüyüş sırasında önlerinde olan topluluklar tarafından verilmiştir. Elvt'e (Thingol) ve 01we'nin yönettiği Cuivienen'den batıya yolculukta Eldar topluluklarının üçüncüsü ve en büyüğü. Kendileri için verdikleri isim *Lindar'dıv.* Teleri'nin çoğu Orta Dünya'yı terk etmedi;

Sindar ve Nandor halkları kökende Teleri Elfleridir. *Falmari* diye de bilinirler. *Telperion :* "Q; Gümüş"; Valinor'un İki Ağacı'nm yaşlı olanı. Zehirienişinin ardından Ay'ın yaratılmasında kullanıldı. *Kk* Agaf, *NinqııelM, Silpion ve Ağaçların En Yanlısı* da denir. *Teltımendil :* "Q: Göklerin aşığı, gökkubbeye adanan"; Varda'nın İlkdoğanlar için yaptığı bir takımyıldız. *Terkedilmiş Elfler :* Bkz. *Eglath. Thalion :* "Metin, Güçlü"; bkz. *Hıirin.*

Thalos : "S: Yedi'nin Güçlüsü"; Ossiriand'da Geüon'a bağlanan nehirlerin kuzeyden ikincisi. *Thangorodrim :* "S: Zulüm Dağları"; Morgoth tarafından Angband'ı yeniden kazarak oluştururken çıkan artık ve pislikle yükseltilen üç zirveli dağ. İlk Çağ'ın sonundaki Ulu Savaş'ta yıkıldı. Beleriand'ın yıkımın ana nedenlerinden biri. *Thargelion :* "S: Gelion'un Ötesindeki Ülke"; Rerir Dağı ve Ascar nehri arasında kalan ve Caranthir'in yerleştiği bölge. *Dor Caranthir* ve *Talath Rhûnen* de denir. *Thingol:* "S: Gri pelerin, Gri örtü"; Q: *Sindacollo, Singolk* kardeşi Ohve ile Cuivienen'den Teleri ordusunun lideri ve sonra Doriath Kralı olan Elwe'nin Beleriand'da bilinen ismi; *Gizli Kral* da dendi. Bkz *Elıv'i.*

Thorondor : "S; Kartalların Kralı"; Q; Sorontar; Ccissaegrim'in zirvelerinde yaşayan Kartalların Efendisi. *Kral'm Donuıû'Yl-4:* "yuvasını Orta Dünya gençken Kuşatan Dağiar'ın ulaşılamayan zirvelerine kuran Yaşlı Thorondor". Bkz. *Crissaegrim. Thurinwethil: "S:* Gizli Gölgenin Kadını"; kötülük yaratığı, belki de bozulmuş bir Maia; Sauron'un Tol-in-Gaurhoth'da, büyük bir vampir yarasa suretine bürünen habercisi. Luthien onun suretine bürünerek Angband'a girdi. *Tilion :* "Q: İşi karıştıran; kızışmış"; Ay'ın idarecisi olan Maia; duyduğu tutkuyla Arien'e yakınlaşmayı arzuladığı için bu yüzden düzensiz ve kararsız davranacaktı. [Gondor ve Shire şarkılarında geçen 'Aydaki Adam', belki de Tilion'dur.} *Tinûviel:* "S: AlacakaraBİığın Kızı", Beren'in Lûthien'e verdiği isim; bülbül anlamına gelen şiirsel bir sözcük. Bkz. *hûthien. Tintalle:* "Q: Yakıcı, uyandırıcı, aydınlatıcı"; Yıldızların yapıcısı olarak Varda'nın en eski isimlerden biri. Galadriel'in Lorien'deki ağıtında *(Yüzük Kardeılliği* II-8) böyle seslenilir. Bkz. *Elbereth, Elentdri; Gilthoniel, Vanuilos, Kar-beyazı. Tirion* : "Q: Büyük Muhafız kulesi" Aman'da Tıina tepesine kurulan, Vanyar ve Noldor halklarının yaşadığı Elf kenti, *Tol Eressea :* "Q: Yalnız Ada"; kısaca *Eressea.* Ulmo tarafından yaratılan, Vanyar'ın, Noldor'un ve sonradan Teleri'nin okyanusu geçmek için bindirildikleri, sonunda Aman kıyılarının yakınlarında Eidamar Koyu'nda sabitleşen ada. Alqualonde'ye gitmeden önce Teleri halkı uzun süre Eressea'da yaşadılar; İlk Çağ'ın ardından Noldor ve Sindar'm büyük kısmı orada yaşadı. *Tol Galen* : "S: Yeşil Ada"; Beren ve Luthien'in ölümden dönüşletinin ardından yerleştikleri, Ossiriand'da Adurant nehri üzerindeki ada. *Tol-in-Gaurhoth :* "S: Kurtadamlar Adası", Sauron tarafından ele geçirilmesinden sonra Tol Sirion'un adı. *Tol Mortven :* "S: Morwen Adası"; Tûrin, Nienor ve Morwen'in gömüldüğü yere dikilen anı taşının durduğu ve Beleriand'ın sular altında kalışından sonra denizde oluşan ada. *TolSirion :* "S: Sirion Adası"; Finrod'un Minas Tirith'i inşa ettiği, nehrin Sirion Geçiti kısmında bulunan ada; Sauron'un ele geçirmesinin ardından *Tol-în-Gaurhoth* diye adlandırıldı. *Tulkas :* "Q"; Ainu, Arda'ya en son giren, "güç ve cesaret işlerinde en görkemli" olan ■Vala; lakabı Güçlü'dür; ayrıca *Astaldo* diye de anılır. *Tumhalad:* "S: Vadi-düzlüğü, dar düzlük"; Mbrgoth güçleri karşısında Nargothrond ordusunun yenildiği, Orodreth'in öldürüldüğü, Narog ve Ginglith nehirleri arasındaki vadi. *Tumladen :* "S: Geniş vadi"; Kuşatan Dağlar tarafından gözlerden uzak tutulan ve

gizli geçitlerden geçilmezse ulaşılamayan geniş, verimli düzlük. Ortasına Gondolin şehri kuruldu. (Zamanla Gondor'da bir vadiye aynı isim verildi; *Kralın Dönücü* V-I).

Tumımzahar : "K"; Cücelerin şehri; bkz. *Nogrod.*

Tuna : "Q"; Calacirya'nın içinde Tirion'un kurulması için yükseltilen yeşil tepe.

Tuor : "S"; Huor ve Rıan'ın oğlu; Mithrim'li Gri Elfler tarafından büyütüldü; Ulmo'nun mesajını taşıyarak Gondolin'e girdi; Turgon'un kızı Idril'le evlendi; o ve oğullan Earendil ile şehrin yıkılmasından kaçtı; gemisi Earrâme ile Batı'ya açıldı. Yazgısı bilinmez.

Tûr Haretha : "Q: Hanımın höyüğü"; Brethil Ormanı'nda, Haleth Hanım'ın gömüldüğü tepecik.
S; *Haıidh-en-Arwen. Hanımhöyüğü* de denir.

Turambar : "Q: Kadersizliğin Efendisi"; Tûrin'in savaşmaktan vazgeçerek Brethil Ormanı'nda saklanıtken kendisine verdiği isim.

furgon : "S: Gücün Komutanı"; Bilge diye çağrılır; Fingolfin'in ikinci oğlu; gizlice Gondolin'i (ki şehrin yağmalanması sırasında ölene dek yönetecekti) kurmadan önce Nevrast'ta, Vinyamar'da yaşadı. Earendil'in annesi olan Idril'in babasıdır.

Tûrin : "Q"; Hurin ve Morwen'in oğlu; 21. bölümde anlatılan *^arn i Hîn Hurin* adındaki destanın ana konusu. İnsanların Üçüncü Hanedanı'nın en kudretli ve en. kadersiz efendisi. Glaurung'u öldürdü. Öteki isimleri için bkz. *Neithan, Gorthol, Aganvaen, Mormegil, Ormanların Yabanisi, Glanrung'ım Felaketi* ve *Turambar.*

Ufacık Cüce : Noegyth Nibin'in dilimize çevrilmiş hali.

Uinen : "S: Daim-su"; bir Ainu, Maia; Osse'nin karısı ve onunla İç Denizleri yönetti;
Denizlerin Hanımı diye anılır. *Vldor :* Lanetlenmiş diye anılır; Kara Ulfang'ıp oğlu; Nirnaeth Arnoediad'da Maglor
tarafından öldürüldü. *Ulfang :* Kara diye anılır; üç oğluyla birlikte Caranthir'in hizmetine giren ama aslında
gizlice İVforgfoth'a hizmet eden Doğudölieri reisi. *ülfast:* Kara Ulfang'ın oğlu; Bor'un oğulları tarafından ihaneti yüzünden Nirnaeth
Arnoediad'da öldürüldü. *Ulmo :* "Q: Akıtıcı, Yağdırıcı"; Ainu, ikinci en kudretli Vala, Aracar içinde sayılır;
Suların Efendisi ve *Denizin Kralı* diye çağrılır. *U/u Göl:* [Arda Bahan süresince Valar'ın yurdu olan Alraaren Adası'nın içinde
bulunduğu Arda'nın ortasındaki göl. Melkor'un Valar Lambalan'nı yıkışı sırasında
harap oldu.} t/& Ma2İ/4 : Bkz. Ainur'un Müziği.

Ulular : [Ainur, özellikle Valar]

Vlumüri : "Q", Salmar adlı bir Maia'nın beyaz deniz kabuklarından yaptığı Ulmo'nun
büyük boruları. [Ulumûri'nin müziği asla unuculamaz.] *Uluıarth :* Kara Ulfang'ın oğlu; Bor'un oğulları tarafından ihaneti yüzünden Nirnaeth
Arnoediad'da öldürüldü. *umanyar* : "Q: Aman'da Olmayanlar"; Cuivienen'den batıya yolculuğa çıkan ama
Aman'a ulaşamayan Elflere verilen işim; aynı şekilde *Amanyar* "Aman'da Olanlar". *Umarth* :. "S: Kadersiz'', Nargothrond'da Tûrin tarafından babası için uydurulan isim. *Ungoliant:* "S: örümcek..."; Dev ölümcül örümcek; Körülük ruhu; bir JVtaia; Melkor'la
birlikte Işıksızlık örtüsünü kullanarak Valinor Ağaçları'nı zehirledi. *Yüzüklerin*
Efendisi'nAe (iki Kule, TV-9) Shelop için "mutsuz dünyayı rahatsız etmek için * Ungoliant'ın son çocuğuydu" denir. *Urthel:* "S"; Dorthonion'da Barahir'in oh iki yoldaşından biri. *Urutâki :* "Q: ateş-yılanı"; Ejderlerin üç soyunun ilki. Ağızlarından ateş püskürtebilir
ama uçamazlar. Bu soyun ilki ve en büyüğü Glaurung'dur. *Utumno :* "Q"; Melkor'un Orta Dünya'nın kuzeyinde bulunan ilk güçlü kalesi, Güçler
Savaşı'nda Valar tarafından yıkıldı. [S; Udun] *Uzun Banı* ■ [Beleriand'daki Noldor'un alrın çağı. Henüz gelişmemiş Glaurung'un
yenilmesiyle başlayan bu dönem Morgoth, Ahgband Kuşatması'nı kırana dek iki
yüzyıldan uzun sürdü ve Dagor BragoUach ile sona erdi.] *Uzun Gece :* [İki Ağaç'ın zehirlenişiyle başlayıp Güneş ve Ay'ın ilk yükselişi arasındaki,
Valinor'un karanlığa boğulduğu dönem.]

Üç Akraba : [Eldar'm Üç Akrabası da denir. Vanyar, Noldor ve Teleri halkları.]

Vaire: "Q: Dokumacı"; bir Ainu, bir Valie'; Mandos Nâmo'un karısı.
Valacirca : "Q: Valar Orağı", Büyükayı takımyıldızı. Aynı zamanda *Yedi Ytldtz,*
Valar Orağı, Orak diye de anılır. *Valaq//etıta :* "Q: Valar'm Hikâyesi", *Sihnarillim'dan* ayrı bir çalışma olarak konu edildi. *Valandil* \ Isildur'un en küçük oğlu; Arnör'un üçüncü kralı. *Valar :* "Q: Güçlü Olanlar, Güçler", (tekili *Vala);* 2iman'ın başlangıcında Eâ'ya inerek
Arda'yı kurup yönetme görevini üstlenen ulu Ainu'lara verilen isim. Ayrıca
Ulular, Arda'nın Hükümdarları, Batı'nın Efendileri, Valinor'un Efendileri de denir. *Valar Efendileri :* [Manwe, Ulmo, Auie, Orome, Mandos, Lorien ve Tulkas.] *Valar Lambaları : \Illuin* ve *Ormal* adlı iki büyük küre. Arda Baharı'nda Dünya'yı
aydınlatmaları için yararıldılar. Aule yaptı. Varda ışıkla doldoğu, Manwe kutsadı.
Melkor rarafından yıkılışlarıyla Arda Baharı'nm sonunun geldiği kabul edilir.] *Valar Orağı* : Bkz. *Valacirca.*

Valaraukar : "Q: Gücün İfritleri"; tekili *Valarauko,* Sindarin'deki *Balrog'u* karşılar.
Valaroma : "Q: Vala-borusu"; Orome'nin yüce borusu.
Valier : "Q: Valar Kraliçeleri"; tekili *Valie;* sadece *Vala^uenta'da.* kullanılan, Varda, Yavanna, Nienna, Este, Vaire, Vana ve Nessa'yı kapsayan bir terim. *Valimar* :, "Q: Valar-evi"; bkz. *Valmar. Valinor :* "Q: Valar Ülkesi", Kuzeyde, güneyde ve doğuda Pelori dağları ve batıda Ekkaia ile sınırlanan Aman'daki Valar toprakları; *Korunan Diyar* da denir. [İlk biçimi 'Q; Vaiinore = Valar halkı'] *Valinor'un Doruk Donemi* : [Valinor'daki en görkemli mutluluk dönemi. *Melkor'un Zincirlenı§i'y*\e ve Üç Akraba'nın Eldamar'a varışıyla başlayıp, *iki Ağacın* zehirlenişi ve Noldor'un isyanıyla son bulur. Üç çağa bölünür.] *Valinor'un İki Ağacı:* [Ak Telperion ve Altın Laurelin adlı ağaçlar. Vlar'ın yaptığı en görkemli işlerden biri. Yavanna'nın şarkısı ve Nienna'nm gözyaşlarındaki güçle yaratıldı. Melkor ve Ungoliant tarafından zehirlendiler; Güneş ve Ay'ın yaratılmasında kullanıldılar.] *Valinor'un Kararlat :* [İki Ağaç'in zehirlenerek öldürülüşü.] *Valinor'un Mutluluk Günleri*: *\JAutluluk Günleri, Günler, Kutlu Diyar'tn Doruk Dönemi* diye de anılır. *'£Aa..Valinor'un Doruk Dönemi.} Valmar :* "Q: Valar-evi"; Valinor'daki Valar şehri; bu isim *Valimar* biçiminde de kullanılır. Galadriel'in Lorien'deki ağıtında *(Yüzük Kardeşliği* 11-8) Valinor'a eşit kullanılmıştır. [Mâhanaxar ve Ezellohar'm yakınlarına kurulan kentin gümüş kubbeleri, altın kapılan ve sayısız çanı vardır.] *Vana* ; "Q"; bir Ainu, bir Valie, Yavanna'nın küçük kız kardeşi ve Orome'nin karısı; Kuşlar ve çiçeklerle ilgilenir; Ebedi-genç, diye anılır. *Vanyar :* "Q; Güzel olanlar"; tekili *Vanya;* isimleri altın rengi saçlarını ima eder; Cuivienen'den batıya yolculukta Ingwe'nin yönettiği ilk Eldar topluluğu. *Güzel Elfler* diye de anılırlar. *Varda :* "Q: Yüceltilmiş, Mağrur"; Bir Ainu, bir Vala, en kudretli Valie ve Aratar içinde sayılır. *Yıldızların Hanımı* diye de anılır. Manwe'nin karısı ve onunla Taniquetirde yaşar. [Valar'ın en güzeli, Melkor'un kadim düşmanı ve yıldızları yarattığı için Elflerin en sevdiği Vala'dır. Orta Dünya'da genellikle *Elhereth,* diye anılır. Diğer isimleri, *Elentâri, Tintalle, Gilthoniel'd'tt:.* Orta Dünya Elflerine görünürken ak bir ışık içinde parladığj için *Fanuilos* ve *Kar-beyazı* diye de anılır:] *Varda'nm Pınarları :* [İki Ağaç'ın çiylerini toplamak için Varda'nm oluşturduğu büyük sarnıçlar. Ungoliant tarafından kurutuldular.] *Varlık : illıivatar'ın Görüntüsü'nün* maddi olarak gerçekleşmesi, Ea'nın oluşması]

Vdsa : "Q; Yakıcı, Tüketici", Noldor'un Güneş'e verdiği isim. [Enerjisi yüzünden ve onun ortaya çıkışıyla Elflerin tükenmeye başlamasını belirtmek için.]

Vılya : Elflerin Üç Yüzüğü'nden biri, Hava Yüzüğü; Sö/îV yaz»,4 de denir. Gil-gaiad tarafından taşındı, sonra da Elrond tarafından.

Vingtlot : "Köpükçiçeği", (Tam Quenya anlamı *Vingiloti);* Earendil'in gemisinin adı. Bkz. *Rothinzil.*

Vinyamar : "Q: Yeni yurt"; Taraş Dağı'nın altındaki Nevrast'ta, Turgon'un kenti. Halkını Gondolin'e götüren Turgon taragfından terk edilecekti.

Voronuıe : "Q: Metin", Gondolin'lİ Elf. Nirnaeth Arnoediad'ın ardından yardım dilemek Batı'ya gönderilen yedi gemiden kurtulan tek denizci; Vinyamar'da Tuor ile karşılaştı ve Gondolin'e gitmesi için ona kılavuzluk yaptı.

Wilıı/ar!n : "Q: kelebek" Varda'nın îlkdoğanlar için yarattığı bir takımyıldız. Belki de bugünkü Cassiopeia.

Yabancılar : [Öldüklerinde Arda'yı terk ettikleri için Elflerin İnsanlara verdiği isim.]

Yalnız Ada : Bkz. *Tol Eressea*

Yanktyan Dağlar : Bkz. *Ered Lomin.*

Yarı Elf: S: *Peredbel'm* (çoğulu *Peredhil)* çevirisi. Elf ve İnsan kanına sahip olan Elrond, Elros ve Earendil'i tanımlar. *Yarmavadi : Imtadris'm* dilimize çevirisi. [Metis baskısı *Yüzüklerin Efendisi'nde* 'Ayrıkvadi' diye geçer.] *Yavanna :* "Q: Meyve verici, Doğurgan"; Ainu, Vala, ikinci en kudretli Valie, Aratar içinde sayılır; Aule'nin karısı ve Vâna'nm ablası; *Kementâri* diye de anılır. [Arda'da büyüyen her şeyi korur, özellikle olvar'ı. Arda'daki tüm bitkilerin ilk tohumlarını o ekmiştir.] *Yavanna'mn Uykusu* : *{Valar Lambaları ma* yıkılışıyla Güneş ve Ay'ın yükselişi arasındaki dönem. Orta Dünya sadece yıldızların ışığıyla aydınlanıyor, canlıların çoğu ışığın dönüşünü bekleyerek uyuyordu. Sadece Doriath (Melian'm kudretiyle) ve Kuzey'de (Morgoth'un canavarlarının çoğaldığı) yaşam vardı ama Elfler ve Cüceler etrafta dolaşıyordu.] . *Yay ve Miğfer Ülkesi :* [Bkz. *Dor-Cüarthol.} Yaz'm Kapılan :* [Bir Gondolin bayramı; belki de Yazortası Günü'nde kutlanıyor. Elfler bu bayramda güneşin doğuşunu şarkılarla selamlardı.] *Yedi Kapılar : {Orfalch Echor'daki* kapılar. Gondolin'in girişi.] *Yedi Yıldız :* [Valar Orağı; bkz. *ValacircaJı Yıldızlar Altındaki Savaj :* Beleriand Savaşları'nın ikincisi; *Dagor-nuın-Giliath.*

Yılların Öykmü: [İkinci, Üçüncü Çağlar'ı ve Dördüncü Çağ'ın başlarını anlatan bir kronoloji. Took'lar tarafından toparlanıp Büyük İyinler'de saklandı. ALTIKIRKBEŞ tarafından *Güç Yüzükleri'ne Dair aâh* kitapta yayınlanacak olan bu kronolojinin bir bölümü Metis baskısı *Kralın Dönü^ıi'nün* sonuna eklenmiştir.]

Yepl El/ler : Laiqı/endi'nin dilimize çevirisi; Ossiriand'da yaşayan Nandor Elfleri.

Yepl Tepecik : Bkz. *Ezellohar.*

Yokolmayan Alev : [Ildvatar'ın yaratıcı ruhu. Sadece onun sahip olduğu, Ainur ve Ea'nın yaratıldığı kudret. Bkz. Gizli Aîy.]

Yüce ElfDili : Quenya.

Yi&e Elfler : bkz. *Eldar.*

Yüce Faroth : Bkz. *Taur-en-Faroth.*

Zaman : [Ea'nın yapısındaki boyutlardan biri. Ea'nın yaratılıp Valar'ın içine girişiyle başlar ve Son'da sona erer.] *Zamandqı Salonlar*: [Ilûvatar ve Aiıiur'un, Boşluk ve Eâ'dan ayrı olarak yaşadıkları yer.] *Zamanın Derinlikleri*: [Zamanın boyutlarının geniş bir alanı. Genel olarak, uzak, kavranılamaz geçmişi anlatmakta kullanılır; buradaki ifadesi ise Ea'nın yasalarıyla sabitlehen halkların ve nesnelerin, Ainulindale'in gerçekleştirilme zamanı.} *Zamanın Sayımı:* [İki Ağaç'ın yaratılışla başlayan ve Ağaçların Yılları'yla hesaplanan yılların kaydedilişi.]

Bu notlar, Eldar dillerine ilgi gösterenler için derlendi ve *Yüzüklerin Efendisi* geniş bir şekilde örnek olarak kullanıldı. Zorunlu olarak, tamamen doğruluğu kanıtlanmasa da bir kesinlik ve tacnamlanmışlık havası verilerek, çok sıkıştırıldılar; ve çok seçimliler, bu hem uzunluğu yüzünden hem de editörün (C.T.) bilgisinin sınırlılığına dayanıyor. Başlıklar sistematik olarak köklere veya Sindarin ve Quenya biçimlerine göte değil, keyfi olarak düzenlendiler, bundaki amaç isimlerin bileşen öğelerini mümkün olduğunca kolayca teşhis edebilmektir.

adan : (çoğulu Erflî;») anlamı ve tarihi için indeksteki *Atani'ye* bakınız. *Adanedhd,*

Aradan, Dı'medain.: adin: "gö{,hAv\i2", Aelin-//ial; bkz./in(l). ağlar: "zafer, ihtijam", *Dagor Aglareh, Aglarend.* Quenya'sı a/^«r, sessiz harflerin

yerini değiştirmesini içerir: Sindarin'de *ag/areb'i* karşılar, *Alkarinq!ie.*

Kökü *kal* - "parlamak", ona da bakınız. *aina :* "kutsal", *Aimır, Ainnlindak. alda* ; "ağaç (Quenya)", A/c/arcn. *Aldtıdenie, Malinalda. ^'ınâznadb galadh'ı* karşılar

{Caras Giiladon,Isıûıiorienin Galadrim'i). alq»a : "kuğu" (Sindarin'i *alph),* Alqualonde. *Alak-* "acele etmek" kökünden,

Ancalagon'âa da akla gelir. *anıarth :* "kötü kader, kadersizlik", *Amon Amarth, Cahed Naeramanh, umarth;*

ve Tıîrin'in isminin *Sin<ia[iniT//ramarfh'da* "Kıyamet'in Efendisi" ve Quenya'sı

Tı/ramhar'da akla gelir.

arnon : "tepe", birçok ismin ilk öğesi olarak akla gelen Sindarin *sazöıgü;* çoğulu *emyn, Emyn Beraid.*

anca : "ağız", *Ancalagon* (bu isimdeki ikinci öge İçin *alqt!a'yi.* bakınız).

an(d) : "uzun", *Andram, Andı/in;* Gondor'daki *Anfalas* ("Uzunkıyı"), Audin'de bir ada olan *Cair Andros* ("uzunköpük gemisi") ve *Angerthas* "uzun run sırası".

andıine : "günbatımı, batı", *Andünie,* ki Sindarin'de *annûn'a kacşıhk* gelir, bkz. *Am-*

*mumina*s ve Ichilien'de *Henneth Annûn* "günbatımınm penceresi". Bu sözcüklerin kadim kökü W//, "aşağı, yukardan" anlamında, Quenya *nrimen'de* "günbatımının yolu, batı" ve Sindarin dûn'da "batı" ortaya çıkıyor. *Dnnedain* ile karşılaştırın. Adûnaic'i *adûn, Adûnakhor; Anadûnl,* Eldarin konuşmasından ödünç alınmıştır.

anga : "demir", Sindarin'i *ang, Angainor, Angband, Anghabar, Anglachel, Aangrist, Angrod, Anguirel, Gurthang; angren"<leraitâea" Angremst,* çoğulu *engrin, Ered Engrin.*

anna : "hediye", *Annatar, Melian, Yavanna; Andor* "Hediye Ülkesi" aynı gövde.

annon : "büyük kapı ya da geçit", çoğulu *ennyn, Annon-in-Gelydh;* bkz. *Moranmn* Mordor'un 'Kara Geçiri', *Sirannon* 'Moria'pın Geçit akıntısı'

ar- : "yanında, dışarıda" (Quenya'da *ar* "ve", Sindarin'de «), belki de *Aramari'i&* "Aman'ın dışında"; bkz. *{NirnaetÜ) Arnoediad* "Saymadan (Gözyaşları)".

ar(a)-: "yüksek, soylu, muhteşem" birçok isimde gözükür, *Aradhan, Aredhel, Argonath, Arnor* vs gibi; uzatılmış gövdesi *arat- Aratar, ardto* 'şampiyon, seçkin adamlar'da gözükür, örneğin *Angardio'âzn Angrod ve Pindardto'dan Pinrod. Aynı* zamanda *Aranrtith'âsk^ı aran* "kral" anlamındadır. *Ereinion,* "krallarin oğlu" (Gil-galad'ın adı) *aranın* çoğuluna sahip; bkz. Arnor'da *Fornost Erian* "Kralların Norbury"si. Nûmenor Krallarının Adûnaic isimlerinin ön eki *Ar-* bundan türemiştir.

arien : (Güneşin Maia'sı) *as-* kökünden türetilmiştir, Q: âre "güneş ışığı" olarak da gözükür.

atar : "baba", *Atanatari* (indekste Atani'ye bakınız), Ilûvatar.

band: "hapishane, tutukluluk", *Angband;* orjinali *mbando,* ki Quenya'sı *Mandos'ta* gözüküyor. (Sindarin *Angband* = Quenya *Angamando)*

bar: "ev, mesken", *Bar-en-Danınedh.* Kadim sözcük *mbdr* (Quenya *mâr,* Sindarin *bar)* hem kişilerin hem halkların "evi" anlamına gelir, böylece birçok yer isminde gözükürdü, *Brithombar, Dimbar* (ilk öğenin anlamı "üzüntü, kederli"), *Eldamar, Val(i)mar, Vinyamar, Mar-nu-Palmar* gibi. Gondor'un Kahyaları'nm başlangıçtaki isimleri olan *Mardil,* eve sadık (örneğin Kralların evine) anlamına gelir.

barad: "kule", *Barad-dûr, Barad Eithel, BaradNimras;* çoğulu *Emyn Beriadâe.*

beleg : "güçlü", *Be/eg, Belegaer, Belegost, Laer Cü Beleg.*

bragol: "ani", Dagor Bragoliaeh.

brethil: muhtemelen "gümüş huş ağacı" anlamına gelir; Arvernien'deki huşağacı ormanı *Nimbrethilye* Entwivelardan? biri olan *Fimbrethil. hrith :* "çakıl", *Brithiach, Brithombar, Brithon.*

(C ile bağlayan birçok sözcük için K'ntn altındaki girimlere bakınız.)

calen (galen) : "yeşil" için yaygın Sindarin sözcüğü, *Ard-galen, Tol Galen, Caknardhen;* Anduin'in yanında *farlh Galen* 'Yeşil Çimen' ve Gondor'da *Pinnath Gelin* 'Yeşil Bayırlar'. Bkz W-. *cam (kamba'dan):* "el", ama özellikle *Camlost* ve *Erchamion da.,* alma ya da tutma davranışında avuçları bitiştirerek açan el . *carak- :* Sindarin biçimi *carch'ia Carcharoth'ta* ve *Carchost'da.* ('Pang port', Mordor'a girişteki Diş Kuleleri'nin biri), bu kök Quenya'da *carca* 'uzun sivri diş'de görülür. Bkz. *Caragdûr, Carach Angren* ('Demir Ağız', Mordor'da Udûn'a girişi koruyan sur ve hendek) ve *Helcaraxe. varan :* "kırmızı", Qıienya *cami', Caranthir, Camii, Orocami; Caradhras (caran-rass'tan,* Dumanlı Dağlarda 'Kırmızı boru') ve Carnimirie ('Kırmızı kıymetli taşlarla süslenmiş', Ağaçsakal'ın şatkısındaki üvez ağacı) Metinde *Carcharoth'un* çevirisi 'Kırmızı Boğaz' olarak verildi; bkz. *carak-. cekb* : "gümüş", (Quenya *telep, telp'e, Telperion'da*\6 gibi) *Cetebom, Celehrant, Celebros. Celembrimhor, cekbrin* 'gümüş' (gümüşten yapılmış değil, renk ve değerde gümüş , gibi) sıfatında *yepaur* 'yumruk' (Quenya *qudfe)* genellikle 'el'i anlatmak için kullanıldı; ismin Quenya biçimi *Telperinquar. Cekbrindal'm cekhr'ın"*\ ve *tal, dal* 'ayaklar'ı var. *coron :* "toprak yığını ", *Corolliare (C(yron Oiolairede* denir, ki son sözcük 'Daim-yaz' anlamına gelmek için belirtilir; bkz. *Oiolosse);* bkz. Lothlorien'deki büyük toprak *yiğ\nı. Çerin Amroth.^ eti;* "kavis", *Cüthalien, DorCûarthol, Laer Cıî Bekg. cuivie;* "uyanış", *Cuivienen* (Sindarin *Nen Echui).* Aynı kökün diğer türevleri *Dor Fim-i-Guinar'dn; coire,* 'Bahar'ın başlangıcı', Sindarin'i *echuir,* ve *coimas* 'hayat ekmeği',/e»?A>3î'in Qüenya ismi. '
cul-; "altın-kırmızısı", C«/KnOT. *curu ;* " beceri". *Cüruf'tn{iv'e), Curunir.*

dae; "g'olge", Dor Daedeloth ve muhtemelen Daeron.
dagor: "savaş" ; kökü *ndak-,* bkz. *Haudh-en-Ndengin.* Başka bir türevi *Dagnir'di İDagnir Glanrunga* 'Glaurung'un Felaketi').

dîn : "sessizlik", DorD/Ke»; bkz. *Kath Dinen,* 'Minas Tirith'deki Sessiz Sokak' ve *Amoh Dîn,* 'Gondor'uri fener tepelerinden biri'.

dol: "zirve", *Lorindol;* genellikle tepelere ve dağlara atfedilir, *Dol Gtıldur, Dolmed, Mindollmn* (aynı zamanda Gondor'un fener tepelerinden biri olan *Nardol* ve Moria'nın Dağlarından biri olan *Fanuidhol.*

dor : "toprak, ülke (örneğin denize karşı kuru toprak)", *ndor'âa.n* türetildi; *Doriath, Dorthonian, Eriador, Gondor, Mordor* gibi birçok Sindarin isminde bulunur. Quenya'da gövde, gösterişsiz ve farklı bir sözcük olan 'halk' anlamındaki *nori'* ile karıştırıldı; Vafino're'kökeninde tam anlamıyla 'Vaiar halkı', *Valandor* 'Valar ülkesi'ydi, aynı *şekilde Nûmen(n)âre* 'Batı halkı', Niimendor 'Ban ülkesi'. Quenya *Endor* 'Orta Dünya', *ened* 'orta' ve *ndor* dan gelir; bu Sindarin'de *Ennor* oldu (A *Elbereth Gilthoniel* şarkısında *mnorctth* 'orta topraklar' ile karşılaştırın).

draug : "kurt", *Drıiaglin.*

dti : "gece, loşluk", *Dddüvjath, Ephel Dtlath. Dome'dua,* (Quenya iöme) türetilmiş; böylece Sindarin *dillin* 'bülbül' */dmilende'ye* karşılık geliyor.

duin : "(uzun) nehir", *Anduin, Baranduin, Esgalduin, Malduin, Taur-im-Duinath .*

dûr : "karanlık", *Barad-dûr, Caragdûr, Dol Gıddur;* Mordor'da bir kale olan *Durthang*

gar : "deniz (Quenya)", *Edrendil, Eâ'rrâmeve* birçok başka isimde. Sindarin *gaer*
(Belegaer) görünüşte aynı orijinal gövçjeden türedi. *echor : Echoriath 'Çevteleyea* Dağlar', *Orfalch Echor;* bkz. Minas Tirith'de Pelennor
çayırlarının etrafındaki *Rammas Echor* 'dış çemberin büyük duvarı'. *edhel:* "e!f", (Sindarin), *Adanedhd, Aredhel, Gloredhel, Ost-in-Edhil;* ayrıca *Peredhil*
'YarıElfler'. eithel : "kuyu", *Eithel lurin, Eithel Sirion, Barad Eithel;* Eriador'daki Buzlupınaf nehri
Ali/teVM (kaynağından isimlendirildi). Bkz. &/-. *M, elen :* "yıldız . Elf efsanesine göre, *ele,* Elflerin yıldızları ilk kez gördüklerinde
söyledikleri 'Bak!' ilkel bir ünlemdi. Bu kökenden yddız anlamındaki kadim
sözcükler *el* ve *elen,* yıldızlara dair anlamındaki *elda* ve *elena* sıfatları türedi. Bu
öğeler birçok sözcükte yer alır. Eldar isminin daha sonraki kullanımı için indekse bakınız. *Elda'nm* Sindarin karşılığı *Edhel'di* (çoğulu *Edhit);* ama *Eledhıven'deki Eledh,*
tam anlamıyla yerini tutan biçimiydi. *er :* "tek, yalnız", *Amon Ereh,* (bkz. *Erehor,* 'Yalnız Dağ'), *Erchamion, Eressea, Eru. ereg* : "diken, çobanpüskülü", *Eregion, Region. esgal:* "perde, saklanma", *Esgalduin.*

falm : "kıyı, köpüklü dalgalar çizgisi" (Quenya fala,sse), *Fa/as, Belfalas;* Gondor'da *Anfaîas.* Bkz. *Falathar, Falathrim.* Kökten'başka bir türev, Quneya/a//«a '(zirve *oluşturun) dalga.', Falmari, Mar~nn-Palmar.*
faroth : 'av, kovalama' anlamındaki bir kökten türetilmiştir; Kforgothrend'in yukansmdaki Leithian' Destanı'nda, *Taur-en-Faorth* 'Avcıların Tepeleri' denilmiştir.
faıιg- : "açıklık", *Anfaıιglir, Anfatıglith, Dar-nıt-Fauglith.*
fea : "ruh", *Fe'anor, Feanturı.*
fin- : "saç", *Pindıütas, Pindon, Finrod, Glorfmdel.*
formm ; "kuzey (Quenya)", *Formenos;* Sindarin/orM (aynı zamanda/or, *forod), Pornost.*
filin : "kasvetli yer, karanlık", (Quenya *huine), Fıiinur, Tanr-nu-Ft/in.*

gaer: "deniz", *Bdegaer,* Osse'nin Sindarin ismi olan *Gaerys. Gaya* 'korku, korkutucu' gövdesinden türetildiği ve Eldar ilk kez Büyük Deniz'in kıyılarına geldiklerinde onun engin ve korkutuculuğundan etkilenip verdikleri isim olduğu söylenir. *gaıır :* "kurtadanp", *(ngaıu* 'uluma' *Va\:X<i'nAta)Tol-in-Ganrhoth.*
gil: "yıldız" *Dagor-nıιin-Giliath, Osgiliath (giliath* 'yıldızlar ordusu'); *Gil-Estel, Gil-galad. girith :* "ürperme", *Nen-Girith;hkz.* Sindarin'de yılın son ayının ismi olan *Girithron. glîn :* "(özellikle gözlere uygulanan) ışın", *Maeg/in. golodh :* Quenya *No/do'nun* Sindarin biçimi; bkz. *gûl.* Çoğulu *Golodhrim* ve *Gelydh* *{Annon-in-Gdydh). gond:* "taş", *Gondolin, Gendor, Gonnhirrim, Argnnath, seregon.* Kral Turgon'un gizli kentinin ismi, onun tarafından *Queaya'dn Ondn/inde* olarak tasarlanmıştır (Quenya *ondo* = Sindarin *gond* ve /i»</c'şarkı söylemek, şarkı'); ama muhtemelen Sindarin biçimi *Gondolin, gond-dolm* 'Gizli Kaya' olarak yorumlanarak efsanede daima öyle bilindi. *gor : "dehşec, korku.", Gorlha//r, Gorthol; gor'nn* rekrarlanmasıyla ^orofA da aynı anlamda, *Gorgoroth, Ered Gorgoroth. groth (grod) :* "araştırma, yeraltı evi", *Menegorth, Nogrod,* (muhtemelen *Nimrodel,* 'ak mağaranın hanımı'). Nogro;/aslında *Novrod* 'çukur oyma'ydı, ama *naı/g* 'cüce'nin etkisi altında değiştirildi! *gül:* "büyü". *Dol Gıddur, Minds Morgut.* Sözcük, *Noldor'da* bulunan aynı eski gövdeden, *ngol-'dun* türetilmiştir; bkz. Quenya *nâle'uzun* çalışma, ilim, bilgi'. Ama Sindarin sözcüğü, *margıd* 'kara sanatlar' bileşimindeki sık kullanımıyla anlamı karartılmıştır. *gurth* : "ölüm", *Gurthang;* (bkz. indekste *Melkor). gıoaith :* "halk", *Gwaith-i-Mirdain;* bkz. Grisel ve isen arasındaki bölgenin adı *Enedu'aith* 'Orta Halk'.

gıvath, wath : "gölge", *Deldmvath, Ephel Dtiath;* Eriador'daki Grisel nehrinde de *Gmathlo,* öyle. *EndWethrim, Thnringwethil* hd.gia.au kurulan biçimleri (Bu Sindarin sözcüğü, ışık tarafından yapılan nesne gölgelerini değil, loş ışığı ima eder; bunlara *morchaint* 'karanlık şekiller' denildi).

hadhod: Hadhodrond {Khazad-dım'-aa çevirisi) *Khazâdıa* Sindarin çevirisi.
haııdh : "toprak yığını", *Haudh-en-Anven, Haudh-en-Elleth* vs.
hem : "efendi", *Hen/rnor, Herumimen* Sindarin'i *hîr, Gonnhhrim, Rohirrim, Barahir, h/ril'hânım, Hîrilorn. him :* "serin", *Himladiyt Himring})*
hini : "çocuklar", *Erııhîni* 'Eru'nun Çocukları'; Nara *i hin Hurin, hîth* : "sis", *Hithaeglir, Hithlı/m,* Andıum'da bir göl olan NOT *Hithoel.* Sindarin sözcüğü *Hithlı/m,* Noldor Sürgünleri tarafından verilen Quenya ismi *Hîsı'lâmeden* uyarlandı (Quenya *h'sie'sis');* bkz. *Hı'sim'e,* yılın on birinci ayının adı). *hoth :* "(neredeyse daimi kötü bir anlamda) ordu, sürü", *Tol-in-Ganrhoth; Los5(ho}oth,* 'Eorochel'in Karadamlan'; Orklann bir ismi de *Glamhoth* 'gürültü sürüsü'. *hyarmen :* "güney (Quenya)", *Hyarmentir;* Sindarin *har-, ham, harad.*

iâ : "ıssız, denizin dibi", *Moria.*
iant : "kapm', lant laıır.
iâth ; "çir", *Doriath.*
iaıtr : "eski, yaşlı", *lant lam;* bkz. Borabadil'in Elf ismi *larıuain.*
ilm-: Bu gövde//OTOT, i/;ff.3ff ve Oiolosse üzerindeki Man\ve ve "Varda'nıti evi *Umarin'dt* ('yüksek havaların konağı') bulunur. *ilı/ve:* "bütün, hepsi",///««/ar.

kal- igal-) : "parlamak" anlamında bir kök, *Calacirya, Calaqmndi, Tar-calion; galııorn Gil-Galad-Galadriel.* Son iki ismin Sindarin'deki *galadh* "ağaç" ile bağlantıları yok, Galadriel'in durumunda sık sık böyle bir bağlantı yapılmasına rağmen, isim. *Galadhriel* olarak değişti. Yüce Elflerin dilinde onun ismi ö/ıjto'dan 'parlaklık' (Sindarin'i *galad)* ve *{rig-* 'büküm, çelenk' kökünden gelen) *riel'den* 'süslenmiş bakire' türetilrniş *Al(a)tdriel'ıi'v.* tam anlamı saçını ima ederek patlak bir süsle taçlandırılmış bakire. *Calen (galen)* 'yeşil' , etimolojik olarak 'parlak' ve bu kökten . tütüyor. Ayrıca *aglar'-x* bakınız;
kano : "komutan"; bu Qüenya ismi *Fingon* ve *Tı/rgon'As^ı* ikinci öğenin kökenidir.
kel-.: "gitmek", suyun "akışı", *Celon; et-kele den* 'suyun çıkışı, bahar' sessiz harflerin değişmesiyle türetildi, Quenya'sı *ehtele,* Sindarin'i *eithel.*

kemen : "yeryüzü", /Çe»2e«to>/; yeryüzünü; *mmd'in* 'gökler, cennetler',altmda düz bir zemin gibi ima eden bir Quenya sözcüğü.

khelek- : "buz", *Helcar, Helcaraxe'{Q{xenya. helka* 'buzlu, buz gibi soğuk') Ama *Helevorn'da* ilk öge, Khuz-dul *kheledden* (bkz. *Kheled-zâram* 'Aynagöl') almmış Sindarin *heledh* 'cam'dır; *Helevorn* ise 'siyah cam' anlamma gelir (bkz. *galvorn).*

khil- : "takip etmek", *Hildor, Hildorien, Elucbil.*

kir- : "kesmek, ayırmak", *Calacirya, Cirth, Angerthas, Cirith {Ninniach, Tharonath).* 'Hızlıca geçmek' anlamından, Quenya *ctrya* 'keskin başlı gemi' (bkz. İngilizce *cutter)* türetildi; bu anlam *Cırdan, Tar-Ciryatan* ve şüphesiz Isildur'un oğlunun ismi *Ciryon'Aa.* da bulunuyor.

lad: "düzlük, vadi", Dögor/a«/, H/ra/aaf; «Wıîi/'dik eçekleriyle dar bir *vadi', Imladris, {hkz. Ephel Dıiath'dakı Imlad Morgul)* laure : "altın" (ama ışık ve renkten, metal *değil),Laurelin;* Sindarin biçimlerine *Gloredhd, Glorfindel, Loeg Ningloron, Lorindol, Rathloriel. Ihach :* "sıçrayan alev", *Dagor Bragollach'da* ve muhtemelen Eöl tarafından meteor taşındaki demirden yapılan kılıç, A«g/ö(rWın adında. *lin* (1): "havuz, göl", *Linaetven* (ki *aew* [Quenya'sı *aiu>e* 'küçük kuş'u *ıqenr),Teiglin;h\a.. aelin. lin-* (2): şarkı söylemek, müzikal bir ses yapmak anlamında bir kök, *Ainulindal'e, Laurelzn, Lindar, Lindon, Ered Lindon, lamelindi, litb : "küV,'Anfaughlith, Dor-nu-Faugiith;* Mordor'un kuzey sınırını oluşturan 'Kül Dağlat' *Ered Lithtıi,* Ered Lithui'nin eteğindeki 'Küller *Xyva.\viğ\i'Lithad. lok-* \ "eğmek, ırmağın yılankavi haretek yaptığı yer, ilmek yapmak", *Urulöki;* (Quenya (/)j/o&"yılan, yılan gibi kötü adam' , Sindarin'i *Ihûg) 16ın :* "yankı", *Dor-lomin, Ered homin\ hammoth, Lanthir Lamath* ile bağlantılı. *löme: "a.\2ıc3ka.t:a.nUk", Lömion, iömelindi;hkz. du.*

londe : "karayla kuşatılmış liman", *Alqualonde;* Sindarin biçimi *lond (lonn), Mithlond. tos :* "kar", Oiolosse (Quenya *oio* 'daimi' ve *losse* 'kar, kar-beyazı'); Sindarin'i *loss, Amon Uitos, Aeglos. loth :* "çiçek", *Lothlörien, Nimloth;* Quenya'sı *löte, Ninqueldte, Vingilöte. luin* : "mavi", *Ered huin, Helluin, Luinil, Mindollutn.*

maeg : "keskin, delip geçen", (Quenya mai^a), Afae^/İB.

mal- : "altın", *Malduin, Malinalda;* mallorn'da 'altmçember' anlamındaki Cormallen Alam'nda da ve orada büyüyen *adumalda* ağaçlarından adlandırıldı, (bkz. *cul-).*

man- : "iyi, kutsal, bozulmamış". *Aman, Mamve; Amandtl, Araman, Umahyar'da Amanın* türevleri.

mel-: "sevgi", *Melian {Melyanna'da.n* 'sevgili hediye'); Moria'nın Batı kapısındaki yazıtta, Sindarin sözcüğü *mellon'da* 'arkadaş' görülür.

men : "yol". *Numen, Hyarmen, Romen, pormen.*

menel: "gökler, cennetler??", *Meneldil, Menelmacar, Meneltarma.*

mereth : "ziyafet", *Mereth Aderthad;* aynca Minas Tirich'deki Ziyafet Salonu olan *Merethrond.*

minas : "kule", *Annûminas, Minas Anor, Minas Tiriih,* vb. Aynı gövde, örneğin *Mindolluin, Mindon* gibi tecrit edilmiş, önemli nesneleri ima eden başka sözcükler de bulunuyor; muhtemelen Quenya *minya* 'ilk' ile ilişkili. (Bkz. Nûmenor'un ilk kralı olarak Elros'un adı, *Tar-Minyatı/r)*

mîr : "mücevher", (Quenya'sı *mire), Elemmtre, Gwaith-i-Mtrdain, Mîriel, Nauglamir, Tar-Atanamir.*

mith : "gri", *Mithlond, Mithrandir, Mithnm;* ayrıca *Mitheithel,* Eriador'daki Buzlupınar'.

mor : "karanlık", *Mordor, Morgoth, Moria, Mmquendi, Mormegil, Monven.*

moth : "alacakaranlık", *Nan Elmoth.*

nan(d) : "vadi", *Nan Dugortheb, Nan Elmoth, Nan Tathren.*

nâr : "ateş", *Narsil, Narya* ; ayrıca *Aegnor (Aikandro* 'Keskin Alev' veya 'Korkunç Ateş') ve Feanor'un *(Feandro* 'Ateşin Ruhu') özgün biçimlerinde'gözükür. Sindarini *naur, Sammath Naur'da.,* Orodruin'deki Ateşin Odaları gibi gözükür. Aynı kadim kökten fa)»«r'dan türetilmiş Güneşin ismiydi, Quenya'sı *Anar* (ayrıca A»ör/o«'da), Sindarin'i *Anor* (bkz. *Minas Anor, Anorien). naug :* "cüce", *Naugrim;* ayrıca bkz. *groth* maddesindeki *Nogrod.* Cüce için başka bir Sindarin sözcüğü de *nogoth,* çoğulu *nûegyth (Noegyth Nibin* 'Ufacık cüceler') ve *nogothrim* ile bağlantılı. *-(n)dil:* kişisel isimlerin yaygın bitimi, *Amandil, Edrendil* (kısalmışı *Edmil) Elendil, Mardil vs.;* 'bağlılık'i, 'tarafsız sevgi'yi belirtir. *-n(dur) : Edrendur* (kısalmışı Earnur) gibi isimlerde *(njdil'le* aynı anlamda. *neldor :* "kayın ağacı", Neldoreth; ama doğru olarak Hirilorn'un isminde 'üç gövdeli *{nelde* 'üç' ve *om)* büyük kayın ağacı' gözüküyor.

nen : "su", göllerde, havuzlarda ve nadiren nehirlerde kullanılmış; Ne» *Girith, Nenning, Nenuial, Nenya; Cumienen, Uinen; Men Hithoel, Bruinen, Emyn Amen,.Nı!rnen* gibi *Yüzüklerin Efendisinde* birçok isimde de öyle. Nîn 'ıslak'., *Loeg ningloron'da., Nindalf.*

nim : "beyaz", (önceden *nimf, nimp), Nimhrethil, Nimloth, Nimphelos, niphredil {niphred* 'solgunluk'), *BaradNimras, Ered Nimrais.* Quenya biçimi ninque'di; yani *Wmqml6te = .Nimloth.* Bkz. *Taniqmtil.*

orn : "ağaç", *Celeborn, Hı'rilom;* bkz. *Fangorn* "Ağaçsakalı", Lothlörien'in ağaçlan, *mallorn,* çoğulu *mellyrn. orod:* "dağ", *Orodruin, Thangorodrim; Orocami, Oromet. Çoğvla ered, Ered Ungrin,* vs.. *os(t} :* "kale", *Augrenost, Belegost, Formenos, Fornost, Mandos, Harothrond (Narog-osl-rondda.n), Os(t}giliath, Ost-in-Edhil.*

patan : (Quenya) "uzak ve geniş", *palantiri, Tar-BaLmtir. pel- :* "sarmak, kuşatmak", *Pelargir, Pelöri* ve Minas Tirith'in 'çitli ülkesi' *Pelennor;* ayrıca *E.phel Brandir, Ephel Dıath* (e/-/)e/'den 'dış çit' ephel).

qmn- {quet-) : "söylemek, konuşmak", *Qıendi (Calaqtıendi, Laiquendi,*
. *Moriqmndi), Çhıenya, Valaqııenta, Quenta Silmarillion.*
Sindarin biçimlerinde *qu* yerine^ (veya *b)* vardır; örnek: Moria'nın Batı kapısındaki yazıtta/»a/o 'konuşmak', Quenya gövdesi *qmt"*\ karşılıyor ve Gandalf in kapı önündeki sözleri, *lasto beth lammen* 'dilimin sözlerini dinleyin', ki *beth* 'söz, sözcük' Quenya'da *qî/etta'yi* karşılıyor.

ram : "duvar", (Quenya'sı *ramba), Andram, Ramdal;* ayrıca Minas Tirith'deki Pelennor Sahaları'nın etrafındaki duvarın adı *Ram/nas Echor ran-;.* "dolaşmak, doğru yoldan ayrılmak", *Mithrandir. Aerandir;* Râna 'Ay'; ayrıca Gondor'daki *Gilraen* nehri. *rant:* nehir adlarında "yol, yön"; *Adurant (adu.* 'çift' demektir), *Celehrant* ('Gümüşdaman') *ras :* "boynuz", *Barad Nimras;* Sisli Dağlardaki *Caradhra*s ('Kırrhızı *hoyn\xz)\e Methedras {!?)On'Xtpe');^og\x\\irais, Ered Nimrais. rauko :* "şeytan", *Valaraukar;* Sindarin'i *raug, rog,* örneğin *Balrog. ril:* "parlaklık", *İdril, Simaril; Andıiril* (Aragorn'un kılıcı) ve *mithril* (Moria-gümüş).
Idril'in Quenya biçimindeki ismi İtariUe (veya İtarilde), *ita-* 'pırıldamak' gövdesinden gelir.

rim : "büyük sayı, ordu", (Quenya'sı *rimhe)* genellikle toplanan çoğulları? oluşturmak için kullanıldı; *Golodhrim, Mithrim* (bkz. indeks), *Naıigrim, Thangarodrim* vs.
ring : "soğuk, titreme", *Ringil, Ringıvil, Himring;* ayrıca Gondor'daki JR/»g/»'nehri ve yılın son ayının Quenya ismi olan Ringare.
ris : "yapışmak" aynı anlamın *kris-* gövdesiyle karışmış görünüyor, (bkz. *kir- :* 'kesmek, yapışmak' kökünün bir türevi); bu yüzden *Angrist* (aynı zamanda *Orcrist* 'Ork-kesici', Thorin Meşekalkanı'nın kılıcının adı), *Crissaegrim, Imladris.*
roch : "at", Quenya'sı *rokko, Rochallor, Rohan* ('atlar ülkesi'anlamındaki *Rochimddan* [bkz. *Yüzüklerin Efendisi,* Metis baskısı, 'Atçanyurt']), *Rohirrim;* (Aragorn'un atı olan *Roheryn* 'hanımın atı',(bkz. *herıifnii* Arwen tarafından verildiği için böyle denilmiştir *{Kral'ın D'öniqiiV-2).*
rom- : Oromeve Valarâma'da gözüken trompetlerin ve boruların sesinin kullanıldığı bir gövde; bkz. *Berna,* bu Vala'nın Rohan dilindeki ismi *Yüzüklerin Efendisi'ndeki* Anglo-Sakson'a çevrildiğinde: Anglo-Sakson'da *beme* 'trompet'.
romen : "yükselen, gündoğumu, doğu" (Quenya), *Römenna.* Doğu için Sindarin sözcükleri *rhûn {Talath Rhılnen)* ve *amrûn* ile aynı kökenden.
rond : kemerli çatı ya da öyle örtülmüş büyük salon veya oda anlamında; *Nargothrond* (bkz. *ost), Hadhodrond, Aglarond.* Göklere de uygulanabilirdi, bu yüzden E/roH(^ ismi'yıldız-kubbesi'.
ros : "köpük, su serpintisi, serpinti", *Celehros, Elras, Rauros;* Anduin nehrinde bir ada olan *Cair Andros.*
rıiin : "kırmızı alev", (Quenya'sı »"»«yıs), Om(A'/«n .
rûth : "öfke", *Aranrûth.*

sam : "(küçük) taş". *Sam* A;Am«^(Brendibadesi'nde *Sam* Fo;v/bunun yarım çevirisidir) ; ayrıca Anduin nehrinin hızlandığı yer *Sam Gebir* ('büyük taş çiviler, ekser' : *ceber,* çoğulu *cebir* 'kazıklar'). Bir türevi de Gondor cia bir nehir olan *Semi.*
sereg : "kan", (Quenya'sı *serke), seregon.*
sil- (veya *thil-) :* "parlamak (beyaz veya gümüş ışıkla)", *Belthil, Galathilion, Silpion;* ve Ay anlamına gelen Quenya sözcüğü *Isil,* Sindarin sözcüğü *Ithil, (Isildır, Narsil; Minets Ithil, İthilien).* Quenya sözcüğü S?/»2tfn7/;'nin, onların yaratıldığı maddeye ; Feanor'un verdiği silima isminden türediği söylenir.
sîr : "nehir", *sir-* 'akmak' kökünden, *Ossiriand (ilk* öge 'yedi' sayısının gövdesinden, Quenya'sı *otso,* Sindarin'i *odo), Sirion;* Ayrıca *Sirannon* (Moria'nın 'Kapı-akıntısı'), Gondor'da bir nehir olan *Sirith* ('akış'.

tir'den tirith 'izleyen' gibi). Sözcüklerin ortasında *s.* ve *h'a'ın* değişimi ile bu Brendibadesi ve Grisel arasındaki bölge olan *Minhiriath'du* 'nehirlerin arasında' da görülür; DimriU Vadisi (bkz *nan(d}* ve *du) Nanduhirion* 'loş akıntılar deresi'; ve Anduin'in deltası *Ethir Anduin {et-sîr'den). sûl:* "rüzgâr", *Amon Sûl, Sülimo;* Sûlime, yılın üçüncü ayının Quenya ismi ile karşılaştırın.

tal (dal) : "ayak", *Cdehnndal\ Ramdal'd^* "son" anlamına gelir.
talath : "düz topraklar, düzlük", *Talath Dirnen, Talath Rhûnen.*
tar- : "yüksek, yüce" (Quenya tara "âli, mağrur"), Nıimenor Kralları'nın
Quenya isimlerinin ön eki; ayrıca *Annatar'dz..* Dişili *tart,* 'Yüce olan.
Kraliçe', *Elentâri, Kementdri.* Bkz. *tarma* 'sütun', *Meneltarma. tathar :* "söğüt", *Nan-tathren'de* sıfat *tathren;* Quenya'sı *tasare,*
Tasarinan, Nan-tasarion (indekste *Nan-tathren'e* bakınız). *taur :* "tahta, orman", (Quenya'sı *tauri), Tattron, Taur-im-Dıiinath,*
Taur-mı-Puin. tel- : "bitirmek, sona ermek, sonuncu olmak", *Teleri. thalion :* "güçlü, gözüpek", *Ctîthalion, Thalion. thang : "zuiüm",Thangorodrm,Dıırthang{Moıdot'ddLbh]<a.h).*
Quenya *sanga* 'baskı, kalabalık' anlamına gelir, Gondor da bir adamın,
ismi olan Sangahyando'K.ala.ba.hk-halta'. '
thar- : "çapraz, öbür tarafa", *S^rn Athrad, Thargelion;* ayrıca Arnor ve
Gondor'dan gelen kadim yolun Grisel'i kestiği *{thara-pata'dan*
'kavşak' *gelea)Tharhad. thaur :* "nefret uyandıran, iğrenç", 5iz«»-OK (T^aaran'dan), G()«^a//r da *thil- :* bkz. *sil-*
thin(d) : "gri", *Thingol;* Quenya'sı *sinda, Sindar, Singollo {Sindacollo : collo,* 'pelerin'), thol; "miğfer", *Dor Ctiarthol, Gorthol. thon :* "çam ağacı", *Dorthonion. thoron :* "kartal", *Thorondor* (Quenya'sı *Sorontar), Cirith Thoronath.*
Quenya biçimi belki takımyıldızı ismi *Soronıimede* de var. *til:* "nokta, boynuz", *Taniquetil, Tilion* (Boynuzlu?); ayrıca Moria'hın
dağlarından biri olan *Cehbril'dt* 'Gümüş çataldişi'.

tin : "pırıldamak", Tintalle; (Quenya *tinta* 'pırıldamaya sebep olmak', *tinwe* . 'kıvılcım'); *aynca. tindome'yddızh* alacakaranlık', bülbül için (Sindarin'i *Tinılviel)* şiirsel bir isim olarak kullanılan *tindomerel* 'alacakaranlığın kızı'. Ayrıca Sindarin'de, Moria'nın Batı kapısındaki aletlerin yapıldığı madde olan *ithildin* 'yıldızayı'. *tir :* "izlemek, korumak", *Minas Tirith, palantıri, Tar-Palantir, Tirion. tol:* "ada" (denizden veya nehirden dik yamaçlarıyla yükselen), *Tol Eressea,Tol Galen, tıım :* "vadi", *Tumhalad, Tıımladen;* Quenya'sı *tıımho* (bkz. Üçsakal'ın *tumbalemorna'i*\ "kata derin vadi", *İki Kule* 111-4). *Vtumno,* Sindarin'i *Udt7n* (Gandalf, Mordor'da Balrog'u 'Udûn'un Alevi' diye adlandırdı), Moria'da Morannon ve Isenmouth arasındaki derin vadinin sonradan kullanılan ismi. *tur :* "güç, hüküm", *Turambar, Turgon, Tûrin, Feanturi, Tar-Minyatur.*

uial: "alacakaranlık", *Aelin-uial, Nenuial.*

ur- : "ısı, sıcak olmak", *Urul6ki*\ yılın sekizinci ayının Quenya ve Sindarin isimleri olan *Urimevt Urni* ile karşılaştıtın. Quenya sözcüğü «//« "güneş ışığı, gün" (Nirnaeth Arnoediad'dan önce Fingon'un çığlığı ile karşılaştırın) ile ilgili, Sindarin'i *aur, Or* biçiminde haftanın günlerininisimlerine ön ek olarak eklenmiştir.

val- : "güç". *Yalar, Yalacirca, Yalaqutnta,Yalarankar, Yal(i)mar, Yatinor.* Özgün gövde W-'di, Sindarin *Balan* (çoğulu *Belain),* Valar ve *Balrog'da* dayandırılan.

wen : "bakire", sık görülen bir bitiş ekidir, *Eartvet?, Moru>en* gibi. *wing :* "köpük, serpinti", *Elıving, Yingelot;* (ve yalnızca bu iki isimde).

yave : "meyve (Quenya)" *Yavanna;* yılın dokuzuncu ayının Quenya ismi *YavannieNs.* "sonbahar" anlamındaki *yâvie'Ae.* karşılaştırın.